

**ACTA
ECCLESIASTICA
SLOVENIAE
31**

**Edo Škulj
KRONIKA ŽUPNIJE ROB**

**Edo Škulj
IZ TURJAŠKE OZNANILNE KNJIGE**

LJUBLJANA 2009

© Vse pravice pridržane

Založila Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani
Za založbo dr. Stanko Gerjolj

ACTA

ECCLESIASTICA

SLOVENIAE

31

Edo Škulj
KRONIKA ŽUPNIJE ROB

Edo Škulj
IZ TURJAŠKE OZNANILNE KNJIGE

LJUBLJANA 2009

ACTA ECCLESIASTICA SLOVENIAE

Izdaja Inštitut za zgodovino Cerkve
pri Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani
Poljanska c. 4, 1000 Ljubljana, Slovenija

Uredil:

Matjaž Ambrožič

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-774(497.4Rob)(091)

ŠKULJ, Edo

Kronika župnije Rob ; Iz turjaške oznanilne knjige / Edo Škulj ;
[prevodi Simona Zabukovec]. - Ljubljana : Teološka fakulteta, 2009.
- (Acta Ecclesiastica Sloveniae, ISSN 0351-2789 ; 31)

ISBN 978-961-92694-0-4

1. Škulj, Edo: Iz turjaške oznanilne knjige
246795264

KAZALO

Edo Škulj

Kronika župnije Rob	7
Uvod	9
I. Kronika 1902–1941	11
II. Kronika 1945–1967	49
III. Kronika 1964–1990	61
IV. Kronika 1990–2008	113
Dodatek: Vrsta župnikov v Robu	145
Povzetek	151
Abstract	155

Edo Škulj

Iz turjaške oznanilne knjige	161
Uvod	163
1. knjiga (1856–1874)	163
2. knjiga (1874–1878; 1902–1908)	175
3. knjiga (1908–1912)	183
4. knjiga (1912–1924)	190
5. knjiga (1928–1933)	207
6. knjiga (1935–1938)	219
7. knjiga (1939–1942)	233
Povzetek	245
Abstract	249

Edo Škulj

KRONIKA ŽUPNIJE ROB

UVOD

Janez Wajkard Valvasor v osmi knjigi svoje slavne *Slave Vojvodine Kranjske*, kjer opisuje redove in župnije na Kranjskem, takole opiše ustanovitev pražupnije Škocjan pri Turjaku:

Župnija sv. Kancijana pri Turjaku je na ozemlju Oglejskega patriarhata in sodi h grofovstvu Turjak; turjaški grof ima pravico patronata (ali predstavitve). To pravico cerkvene podelitve ali umestitve imajo grofje že od pradavnega časa iz neke darilne listine patriarha Gregorja, ki je leta 1260 gospodu Herbardu Turjaškemu podelil vse pravice hkrati z vso oblastjo nad župnijo sv. Kancijana pri Turjaku. Leta 1280 je bil tukaj župnik gospod Baltazar Turjaški [...]

Župnija sv. Kancijana pri Turjaku ima pod seboj devet podružnic.

- 1. Cerkev sv. Mihaela nadangela, ki stoji na župnijskem pokopališču [je ni več].*
- 2. Cerkev Naše ljube Gospe na Železnici, ki ima tri oltarje [...]*
- 3. Naše Gospe nad Ločnikom, ki ima 13 oltarjev [...] K tej cerkvi pride 22. junija šest sosednjih župnij skupaj v procesiji; pri tem slovesno zapojejo zahvalno pesem najvišjemu Bogu v čast in zahvalo za zmago, ko je na ta dan porazil dednega sovražnika.*
- 4. Cerkev sv. Jakoba na Malem Osolniku, v kateri stojijo štirje oltarji [...]*
- 5. Cerkev s. Lovrenca na Velikem Osolniku, ki ima tri oltarje [...]*
- 6. Cerkev sv. Jerneja na Rašici, ki ima tri oltarje [...]*
- 7. Cerkev sv. Primoža in Felicijana nad Zgončami. Podružnica ima štiri oltarje [...]*
- 8. Sv. Lenarta v Krvavi Peči, ki ima tri oltarje [...]*
- 9. Naše ljube Gospe v Robu, v kateri stojijo trije oltarji [...]*

Poleg teh je v tej župniji kapela na Turjaškem gradu.

Takšno stanje je bilo leta 1689, ko je Valvasor objavil svojo *Slavo*; točno čez sto let – leta 1789 – pa je prišlo do delitve.

Med »cerkvenimi« *dekreti, ki jih je izdal cesar Jožef II., je bilo nekaj pametnih, nekaj pa nespametnih. Med nespametne lahko štejemo ukinitve samostanov in cerkvenih bratovščin, med pametne pa najprej tega, da se morajo meje škofij pokrivati z mejami dežele in da je sedež škofije v glavnem mestu dežele. To je še danes razvidno v Avstriji, kjer ti dve načeli še vedno držita. Drugi pametni dekret pa je bil, da noben vernik ne sme imeti več kot uro hoda do župnijske cerkve oziroma do nedeljske maše. Zato je bilo v njegovem času ustanovljenih veliko število župnij, tako imenovane jožefinske župnije. Če je dotedanja podružnica ali druga cerkev imela pogoje, da je lahko postala sedež župnije (cerkev, župnišče, gospodarsko poslopje, zemljišče, z eno besedo: materialne pogoje za vzdrževanje župnika) je po-*

stala župnija, če ne, pa je postala lokalija ali vikariat. Pri delitvi Škocjana sta prišla v poštev oba primera: Turjak je postal župnija, Rob pa lokalija.

Ob kanonični ustanovitvi župnije Turjak leta 1789 je torej grajska kapela iz leta 1623, ki jo Valvasor omenja kot dodatek, postala župnijska cerkev Brezmadežnega spočetja, škocjanska podružnica Sv. Ahca nad Ločnikom, ki jo Valvasor omenja kot cerkev Naše Gospe, pa njena podružnica. K župnijski cerkvi kot soseska spada (trg) Turjak, k Sv. Ahcu pa vasi Podturjak (danes tega pojma ni več), Četež in Ščurki. Občutek pripadnosti teh vasi k Sv. Ahcu je danes skoraj pozabljen, pač pa skrbita za podružnico Veliki in Mali Ločnik, ki ležita ob njenem vznožju, čeprav spadata v župnijo Škocjan. Tako prihaja do »medžupnijskega« sodelovanja.

Leta 1789 je torej Rob postala lokalija in leta 1876 napredovala v samostojno župnijo. S kanonično ustanovitvijo je cerkev Naše ljube Gospe v Robu postala sedež župnije, ki je dobila tri podružnice: 1. Cerkev sv. Lovrenca na Velikem Osolniku [...] 2. Cerkev sv. Primoža in Felicijana nad Zgončami [...] 3. Sv. Lenarta v Krvavi Peči.

Župniji Škocjan pri Turjaku so poleg župnijske cerkve sv. Kancijana in tovarišev mučencev ostale tri podružnice: 1. Cerkev Naše ljube Gospe na Železnici [...] 2. Cerkev sv. Jakoba na Malem Osolniku [...] 3. Cerkev sv. Jerneja na Rašici, ki pa je bila leta 1907 na željo podružničanov prefarana v župnijo Velike Lašče.

Vse tri župnije imajo bogato župnijsko kroniko ali spominsko knjigo, kot so jih tudi imenovali, ki so jih sicer začeli pisati na začetku 20. stoletja, vendar velikokrat posegajo daleč nazaj v zgodovino, prav do začetka ustanovitve pražupnije leta 1260. Vse kronike so (bile) izdane v zbirki *Acta Ecclesiastica Sloveniae*.

Najprej je leta 2006 prišla na dan *Kronika župnije Turjak* (AES 28), ki je razdeljena na dva dela. Prvi del *Historia brevis paroeciae auerspergicæ* je župnik Mihael Horvat napisal v klasični latinščini. Drugi del župnijske kronike, ki jo je začel pisati Franc Pavšič v slovenščini, najprej našteje vse župnike in župnijske upravitelje od ustanovitve župnije leta 1789 do svojega predhodnika Antona Medveda. Nato je napisana kronika po letih z nekaterimi prazninami do druge svetovne vojne oziroma do uničenja gradu.

Leta 2007 je izšla kot samostojna izdaja *Jerebova kronika župnije Škocijan pri Turjaku* (AES 29), ki jo je župnik Janez Jereb začel pisati ob prihodu v Škocjan leta 1906 in jo pisal verjetno do bolezni, ki je povzročila njegov odhod. Ohranjene so štiri knjige, ki gredo do konca leta 1919, naslednja knjiga je izgubljena. V prvi knjigi so zgodovinski sestavki, medtem ko je v ostalih treh prava kronika z opisom dnevnih dogodkov. Kot dodatek je nadaljevanje kronike do današnjih dni.

S pričujočo izdajo *Kronika župnije Rob* (AES 31) je leta 2009 sklenjena objava vseh treh kronik župnij, ki so izšle iz pražupnije Škocjan pri Turjaku. Tako bo leta 2010 pražupnija dostojno proslavila 750-letnico ustanovitve, ki sicer ni kakšna okrogla številka, je pa pomembna postaja ob tri četrt poti kar celega tisočletja.

I. KRONIKA 1902–1941

Lecturis salutem¹

Promemoria!

(Župnik: Frančišek Pešec)

Po naročilu prečast. Knezoškofijstva se imajo za vsako župnijo osnovati »spomenice«, v katerih naj se zabilježijo vsaj glavni zgodovinski podatki o postanku župnije, o dušnem pastirstvu, o znamenitostih v župniji, o cerkvenopolitičnem stanju itd. Vsled tega se je začela spisovati v letu 1902 »spomenica« tudi za župnijo Rob. Da bi bila ta spomenica kolikor mogoče popolna, pustil se je tuintam prazen prostor za eventualne nove podatke, ki bi jih vpisali poznejši spisovatelji.

Omnia ad maiorem Dei gloriam!²

Zgodovina župnije

(Župnik: Frančišek Pešec)

Sedanja župnija Rob je spadala v prejšnjih časih pod župnijo škocjansko pri Turjaku. Ta župnija pa je bila v škofiji oglejskega patrijarha in pod oblastjo grofov Turjaških; zategadelj je imel in ima še vsakokratni grof Turjaški v župniji Škocjan in pozneje iz nje nastali župniji Rob »ius patronatus«, t. j. pravo, predlagati župniji novega župnika. To pravico imajo grofi Turjaški, po dobroti patrijarha Gregorija,³

¹ Lat. Bralcem pozdrav!

² Lat. Vse v večjo čast Božjo!

³ Prvi odločen Gvelfovec je bil patriarh Gregorio de Montelongo (1251–1269), ki ga je papež Inocenc IV. imenoval na oglejski sedež. Odlikovali sta ga hrabrost in bojna podjetnost. Zato je vse njegovo vladanje polno bojev za svetno oblast. Zaradi kranjskih posestev se je zapletel v hud spor s koroškim vojvodo Ulrikom III., ki se je bil polastil oglejskih gradov in posestev. Vnel se je kratek, a srdit boj, ki je deželi zelo škodoval. Vojvodo Ulrika je zadelo cerkveno izobčenje. Slednjič je bil leta 1261 sklenjen mir med nasprotnikoma. Ulrik je patriarhu Gregoriju priznal oblast nad mestom Ljubljano in pripadajočimi gradovi: Goričane, Hertenberg, Falkenberg, Ig in Auersperg. Obljubil je tudi, da mu izroči Slovenj Gradec, da v treh letih obnovi podrti oglejski grad Werdeneg in da se odpove vsem pravicam do Vipave in Postojne. Patriarh Gregorij pa je podelil ljubljansko gospostvo z mestom in gradovi vred vojvodi Ulriku v fevd. Umrl je leta 1269, ne da bi bil posvečen v škofa (prim. J. Gruden, *Zgodovina slovenskega naroda*, Celje 1992 (reprint), 450–451).

ki je leta 1260 Herbartu Turjaškemu⁴ podelil vse pravice in vso oblast nad župnijo sv. Kocijana pri Turjaku.⁵

Slavnoznan Valvazor (1689) v svoji znameniti knjigi *Die Ehre des Hertzogthums Krain* še našteva med devetimi podružnicami škocjanske župnije tudi štiri sedaj k župniji Rob pripadajoče cerkvice:

1) sv. Lovrenca na Velikem Osolniku (prav: Osojnik – Osoje –) s tremi oltarji: sv. Lovrenca, sv. Duha in sv. Jurija. Sedaj podružnica Robska.

2) sv. Primoža in Felicijana v Rovtah s štirimi oltarji: sv. Primoža in Felicijana, sv. Ane, sv. Ahacija in sv. Križa. Sedaj podružnica Robska.

3) sv. Lenarta v Krvavi Peči s tremi oltarji: sv. Lenarta, sv. Uršule in sv. Hieronima. Sedaj podružnica Robska.

4) Naše ljube Gospe v Robu s tremi oltarji: Naše ljube Gospe, sv. Marije Magdalene in presv. Trojice. To so podrli in na njenem mestu je sedanja župna cerkev sv. Marije Matere Božje s tremi oltarji: Rojstva Marije Device, sv. Kozma in Damijana ter sv. Križa.

Nekdanja župnija sv. Kocijana pri Turjaku se je torej raztezala jako daleč in je mejila s svojimi sedaj pod Rob spadajočimi podružnicami na eno stran na župnijo sv. Vida nad Cerknico, sv. Trojico nad Cerknico in župnijo sv. Mihaela na Blokah, na drugo stran pa na Dobropolje oziroma Velike Lašče. Da je bilo pri toliki obsežnosti dušno pastirstvo težko zmagovati, je umljivo. Dvema duhovnikoma, katerih službi ste sistemizirana v Škocjanu (župnik in kaplan, če jih morebiti nekdanj ni bilo več), bilo je pretežavno izvrševati vsa duhovna opravila, če se pomisli na veliko oddaljenost posameznih krajev in prodružnic ter na silno težka pota v okraju Rob. Da bi se temu odpomoglo, jelo se je misliti v okraju Rob na samostojno duhovnijo in leta 1789 že nahajamo pri podružnici v Robu lastnega duhovnika, ki naj bi za okolico Rob opravljal dušno pastirstvo. Imenoval se je »capellanus« ali »curatus loci« in duhovnija se je zvala »lokalna kaplanija« v škocjanski župniji. Duhovniki so se imenovali tudi »lokalisti« v tej službi in duhovnija tudi »podfara Robarska«, ker je bila še vedno odvisna v mnogih ozirih od »matere – fare« v Škocjanu, kjer je bil sedež pravega župnika tudi za »podfaro«. Da se je lokalna kaplanija Rob v resnici že leta 1789 izločila iz župnije škocjanske, je razvidno iz odloka vis. c. k. deželnega namestništva z 2. maja 1853 št. 4251, v katerem se sporoča preč. knezoškofijskemu ordinarijatu, da se mora doslej škocjanskemu kaplanu dajana

⁴ Herbard (13. stoletje) se omenja leta 1267. Bil je sin Herbarda s Turjaka in Hmeljnika in neimenovane matere s Hmeljnika (prim. M. Preinfalk, *Auerspergi*, Ljubljana 2005, 445).

⁵ Prim. J. W. Valvazor, *Die Ehre des Hertzogthums Krain*, Laybach-Nürnberg 1689, VIII: »Župnija sv. Kancijana pri Turjaku je na ozemlju Oglejskega patriarhata in sodi h grofovstvu Turjak; turjaški grof ima pravico patronata (ali predstavitve). To pravico cerkvene podelitve ali umestitve imajo grofje že od pradednega časa iz neke darilne listine patriarha Gregorja, ki je leta 1260 gospodu Herbardu Turjaškemu podelil vse pravice hkrati z vso oblastjo nad župnijo sv. Kancijana pri Turjaku. Leta 1280 je bil tukaj župnik gospod Baltazar Turjaški.«

bira za naprej oddajati vsakokratnemu lokalistu v Robu. V istem odloku je tudi čitati, da se je tudi »grajska župnija« Turjak ravno tega leta (1789) izločila iz župnije škocjanske.

Še drugi dokaz za to imamo v župnijskih knjigah ali maticah, ki se začno v duhovniji ali podfari Rob z letom 1789, in sicer: »Taufbuch aller bei der Lokalkaplanei Rob in der Pfarre St. Canzian bei Auersperg getauften Kinder von Anfang des 1789 Jahres bis 1808 inclusive« (krstna knjiga) in »Todtenbuch aller bei der Lokalkaplanei Rob in der Pfarr St. Kanzian bei Auersperg verstorbenen Personen von Anfang des 1789 Jahres« (mrtvaška knjiga). To dejstvo je pa tudi v soglasju s cerkveno zgodovino. Ravno ob istem času se je namreč ustanovilo na Kranjskem mnogo samostojnih župnij, ki so se odcepile od svoje matere fare. Marsikatera kranjska fara je bila prevelika, da so imeli verniki daleč hoditi k službi Božji. Ljudje so se že mnogokrat poprej pritoževali v tem oziru. Cesar Jožef II. je izprevidel, da se ne pritožujejo po nepotrebnem in da se mora vsekakor kaj ukreniti. Že drugo leto svojega vladanja 1782 je izdal ukaz, veljaven za vse avstrijske dežele sploh. Po tem ukazu se je imela v razdelitvi župnij izvršiti temeljita izprememba. Toda kdo naj nosi stroške, ki jih zahteva vsaka novoustanovljena župnija? Župljani povsod tega niso mogli, podružnice namenjene, da se povzdignejo v fare, pa še manj, ker so bile večinoma revne in brez svojega imetja; stroškov pa se je bilo bati velikih. Poslopij ali hiš, kamor bi bili lahko spravili pod streho župnika, ali če je bilo župniji namenjenih več duhovnikov, tudi še kaplane, pri podružnicah po navadi ni bilo. Skoraj pri vseh je bilo treba zidati nova župnišča. Vrh tega so bile podružne cerkve ali premajhne ali v tako slabem stanu, da je najbolj kazalo jih podreti do tal, ali pa vsaj temeljito prezidati. – Ali to so bile še najmanjše skrbi! Z dobro voljo bi se bil naposled že na kak način nabral potrební denar. Mnogo bi bilo zaleglo tudi prostovoljno dovažanje zidarskega gradiva, lesa in razna samotežna dela faranov. Toda s kakšnimi pripomočki pa naj se vzdržujejo pozneje župnik in njegovi kaplani?

Cesar Jožef II. je ukazal, da se potrební denar vzemi iz verskega zaklada. Verski zaklad je bil cerkveni denar, iztržen za velikansko imetje tistih kranjskih samostanov, ki jih je cesar Jožef II. dal zapreti, njihova posestva pa poprodati. Najprej (leta 1782) je zadela ta usoda kartuzijanski samostan v Bistri poleg Ljubljane, samostana klaris v Škofji Loki in Mekinjah, pa samostan dominikank v Velesovem (Velesalu). Starodavni in preimenitni, sedaj zopet oživelí samostan v Stični so zaprli leta 1784, še tisto leto pa tudi oba avguštinska samostana v Ljubljani. Zadnji je prišel na vrsto bogati cistercijanski samostan v Kostanjevici na Dolenjskem. – Za imetje teh samostanov so iztržili blizu 800.000 F = 1.600.000 K. Ta denar je dal cesar posebej naložiti in ga posebej oskrbovati. To je bil »verski zaklad«. Odmenil ga je za cerkvene potrebščine. Iz verskega zaklada naj se doda, kolikor utegne zmanjkati kaki fari pri ustanavljanju.⁶

⁶ Prim. F. Vrhovec, *Zgodovina šentpeterske fare*, pag. 70 seq. [Izvirna opomba]

Cesar Jožef II. je sicer marsikatero napačno vrezal s svojim vtikanjem v cerkvene zadeve, vendar dobre volje mu po soglasni sodbi zgodovinarjev ne moremo odrekati. Gotovo je, da je z razdelitvijo nekdanjih prevelikih in preobsežnih župnij v več malih župnij ali podfar zadel pravo tudi v drugem oziru. Danes vidimo, da je tudi za dušno pastirstvo bolje, če so župnije manjše in lepo zaokrožene, ker le tako je mogoče duhovnemu pastirju imeti v pregledu, kaj se v njih godi, kar pa ni lahko v velikih in raztresenih župnijah. Cesar Jožef II. je s tem ukazom zelo ustregel Kranjcem. Neštevilno prošenj za ustanovitev novih župnij je odslej kar dežilo v cesarske pisarne. Skoraj pri vsaki podružnici so želeli, da bi dobili svojega župnika, ali če že tega ne, pa vsaj svojega kaplana. Tako so nastale takrat iz šentpeterske župnije v Ljubljani: šentjakobska, frančiškanska in trnovska fara, župnija pri Mariji Devici v Polju leta 1783, mala fara ali kaplanija (podfara) sv. Ane na Javorju (tri ure od Ljubljane) 1794, fara na Ježici 1787 (prvi župnik Jurij Japelj, ki je pod škofom Herbersteinom, čigar dvorni kaplan je bil, preložil sv. pismo v slovenščino). Kakor so se izločile te župnije iz svoje matere – fare šentpeterske, tako se je tudi današnja župnija Rob izločila iz svoje matere – fare škocjanske že večkrat imenovanega leta 1789 pod škofom grofom Karlom Herbersteinom (1772–1787), katerega so ravnó obravnave, kako združiti vse kranjske župnije, ki so poprej bile razkosane med Goriško, Tržaško in Ljubljansko škofijo pod enim škofom in pa skrb, kako razdeliti in razcepiti prevelike župnije v več manjših, delale neznansko veliko dela, oziroma pod njegovim naslednikom knezonadškofom Mihaelom pl. Brigidom (1788–1806).

Iz škocjanske župnije izločeni podfari ali lokalni kaplaniji Rob so se odstopile vse tiste vasi, ki se prištevajo k štirim sedaj pod župnijo Rob spadajočim soseskam: Rob, Veliki Osolnik, Rovte in Krvava Peč.

Duhovniki

(Župnik: Frančišek Pešec)

Duhovniki, ki so službovali v podžupniji ali lokaliji Rob, so se imenovali in podpisovali lokalni kaplani ali lokalisti, to je samostojni dušni pastirji, nameščeni v duhovniji, ki je bila na novo ustanovljena, a ne še povzdignjena v pravo župnijo. Imeli so le-ti lokalisti skoro vse pravice pravih župnikov: vodili so rojstno, mrtvaško in poročno knjigo, imena »župnik« in pa njegove plače pa vendar niso imeli. Imel sem precej truda, da sem uredil imena teh duhovnikov po časovnem redu, kakor so opravljali svojo duhovniško službo v Robu. Bili so naslednji:

Andrej Klarič,⁷ lokalni kaplan od 1789 do 1791,

⁷ Andrej Klarič (Fara pri Kočevju, 1750 – Ribnica, 19. 10. 1833) je bil v mašnika posvečen na naslov šestih kmetov iz iste župnije, ki so podložni gospostvu Kostel, in z dovoljenjem gospostva 2. aprila 1777. Njegova zmožnost je dobra, zdravje trdno, govornik je razumljiv. Izšolal se je v Zagrebu, bogoslovne nauke pa je vse dovršil na Dunaju. Bil je pobožen, goreč in zgleden duhovnik, ki je napredoval v čednostih. Ljudje ga imajo radi. Bil je

Jurij Grahek,⁸ lokalni kaplan do 1791,

Jožef Seršen,⁹ lokalni kaplan do 1792,

Jurij Prunner,¹⁰ provizor (upravitelj) 1793,

Marcial Sauer,¹¹ lokalni kaplan, od 1794 do 1808. Ta je torej celih 14 let pasel robske ovčice in on je bil prvi, ki se je za dalj časa in nekam bolj trdno ustanovil v Robu. Zanj se daruje še dandanes vsako leto ena sv. maša, katero je ustanovil leta 1802 ob enem s šestero drugimi ustanovniki (Jera Sterle, Mihael Purkart, Jožef Uzman, Anton Purkart, Marjeta Srnjak in Helena Kališar). Sv. maša naj se daruje, dokler živi, na njegov namen, ko pa umrje, pa za njegovo dušo in prijatelje. Kam je odšel Marcial Sauer z Roba, se ne ve. Pokopan ni v Robu. Za Marcialom Sauerom je prišel

Jožef Lavrenčič¹² leta 1801, ki je pa bil le eno leto v Robu. Za njim pa:

Franc Okorn,¹³ lokalni kaplan, od 1809 do 1824, torej 15 let. V času njegovega službovanja je bilo duhovniško poslopje vzdignjeno v eno nadstropje (leta 1818). Po njegovem odhodu je bil provizor (oskrbnik)

Anton Milavec¹⁴ leta 1825. Za njim pa je nastopil dušno pastirstvo v Robu

prvi lokalni kaplan v Robu od leta 1788 do maja 1791. Pozneje je bil par let vikar na Rakitni, nato pa župnik v Hinjah (1800–1827), odkoder se je podal v Ribnico v pokoj.

⁸ Jurij Grahek (Črnomelj, 21. 2. 1763 – Zagradec, 28. 9. 1823) je bil posvečen v duhovnika 26. septembra 1790. Bil je lokalni kaplan v Robu od maja 1791 do 24. januarja 1792. Pozneje je bil v Novem mestu vikar (1793), od leta 1802 kanonik. Leta 1813 je postal lokalni kaplan v Zagradcu in ostal do smrti.

⁹ Jožef Seršen (Vodice, 1737 – ?) je bil posvečen v duhovnika 1. junija 1762 na naslov posestev v planini nad Jesenicami v vrednosti 2000 renškov. Stanoval je v ljubljanski stolni župniji sv. Nikolaja leta 1788 in 1789. Leta 1789 je zaprosil, da bi ga nastavili v dušno pastirstvo. Lokalni kaplan v Robu leta 1792.

¹⁰ Jurij Prunner (Radovljica, 2. 4. 1760 – Kamnik, 24. 4. 1834) je bil posvečen v duhovnika 9. novembra 1788. Bil je lokalni kaplan v Robu (1793), ekspozit na Golem (1794), vikar v Hotedršici (1798), kaplan v Zaplani (1800), lokalni kaplan na Javorju (1806), upokojenec v Begunjah pri Cerknici (1808), župnik v Hotiču (1813), lokalist v Vranji Peči (1815) in upokojenec v Kamniku (1817).

¹¹ Marcial Sauer (? , 1748 – ?) je bil frančiškan od leta 1764. Lokalni kaplan (lokalist) je bil v Robu od 15. 9. 1793 do 13. 5. 1808, nato se je vrnil v samostan.

¹² Jožef Lavrenčič (+ Semič, 6. 8. 1828) je bil na osnovi enega leta nedoletnosti v duhovnika posvečen v Ljubljani 10. 2. 1805. Bil je kaplan v Poljanah nad Škofjo Loko (1806), Škocjanu pri Turjaku od 10. 10. 1807 do septembra 1811, vodil je župnijo Rob kot lokalni kaplan od 13. 5. 1808 do 13. 10. 1808, vikar v Metliki (1813), Semiču (1815), hišni duhovnik na gradu (1824).

¹³ Franc Serafinski Okorn (Ljubljana, 27. 9. 1770 – Radomlje, 1. 12. 1833) je bil v duhovnika posvečen 28. avgusta 1796. Bil je kaplan v Sodražici (1797), v Škocjanu (1798), v Polhovem Gradcu (1804), v Šmarju (1806). Bil je provizor v Robu od 30. 9. 1808 do 28. 11. 1808, nato lokalni kaplan do meseca januarja 1825, ko je šel za župnika v Soro, kjer je ostal do smrti.

Jurij Tome,¹⁵ lokalni kaplan, od 23. marca 1825 do 6. aprila 1846. Služboval je torej nad 21 let. Izmed vseh prejšnjih in poznejših duhovnikov v Robu ga presega v službenih letih samo še njegov naslednik Franc Rant. Jurij Tome je dozidal novo, sedanjo cerkev v Robu, ki jo je posvetil 24. junija 1845 knezoškof Alojzij Wolf.¹⁶ Z Roba je odšel na župnijo Hrenovice. Njemu je sledil v službi

Franc Rant,¹⁷ lokalni kaplan, od 11. maja 1846 do 11. decembra 1868. Dober mesec po odhodu prednika že nahajamo njegovo ime v župnijskih maticah, namreč 11. maja 1846. Franc Rant je še dobro v spominu pri starejših ljudeh. Bil je rojen v Selcah na Gorenjskem 24. septembra 1804 in bil dušni pastir v Robu 22 let, najdalje izmed vseh. Umrli je star 64 let, 11. decembra 1868 in je pokopan v Robu poleg svoje matere Marije Rant, ki je umrla pri njem 16. decembra 1863, stara 82 let. Pokopal ga je ribniški dekan Martin Skubic;¹⁸ mater pa je pokopal pet let prej škocjanski župnik Anton Čibašek.¹⁹ Oba imata skupen spomenik na robskem pokopali-

¹⁴ Anton Padovanski Milavec (Škocjan pri Turjaku, 21. 5. 1789 – Kurešček, Ig pri Ljubljani, 8. 6. 1865) je bil v duhovnika posvečen 21. septembra 1818. Bil je kaplan v Bohinjski Bistrici (1819), v Poljanah nad Škofjo Loko (1820), Novo mesto-Šmihel (1821), kurat na Kureščku (1823), vikar v Šentjoštu nad Polhovim Gradcem (1826), ponovno kurat na Kureščku (1834), kurat na Sveti gori (1838), lokalni kaplan v Ustju pri Ajdovščini (1842), še tretjič na Kureščku (1848) do smrti. Bil je administrator v Robu od 24. 12. 1824 do meseca januarja 1825.

¹⁵ Jurij Tome (Ljubljana, 27. 3. 1770 – Hrenovice, 17. 2. 1849) je bil v duhovnika posvečen 21. decembra 1816. Bil je kaplan v Mokronogu (1818), Šmarjeti (1821), na Vrhniki (1823), lokalni kaplan v Robu od 18. 3. 1825 do 6. 4. 1846, župnik v Hrenovicah (1846).

¹⁶ Anton Alojzij Wolf (Idrija, 14. 6. 1782 – Ljubljana, 7. 2. 1859) je osnovno šolo obiskoval v Idriji, gimnazijo in bogoslovje pa v Ljubljani, kjer je bil s papeškim dovoljenjem predčasno ordiniran leta 1804. Bil je stolni vikar in škofijski tajnik. Leta 1814 je postal kanonik, leta 1820 pa ljubljanski škof. V oporoki je imenoval za glavnega dediča Alojzijevejšče, ki ga je sam ustanovil, določil pa tudi, da morajo iz njegove zapuščine plačati natis Svetega pisma in obeh slovarjev, dokončno poravnati dolg stolnici, večje vsote je volil ljubljanski sirotišnici, gluhomernici in deškemu zavetišču (SBL).

¹⁷ Frančišek Serafinski Rant (Selca, 24. 9. 1804 – Rob, 11. 12. 1868) je bil posvečen v duhovnika 26. julija 1832. Bil je kaplan v Kostanjevici (1833), v Črnomlju (1834), na Blokah (1840), v Hrenovicah (1845), lokalni kaplan v Robu 24. 4. 1846 in tam do smrti.

¹⁸ Martin Skubic (Polica, 9. 11. 1814 – Ribnica, 9. 4. 1891) je ljudsko šolo obiskoval v Ljubljani, gimnazijo v Novem mestu, bogoslovje pa spet v Ljubljani, kjer je bil posvečen leta 1839. Bil je kaplan v Semiču in Metliki (1841) ter Kočevju. Leta 1852 je postal župnik in dekan v Semiču, leta 1868 pa župnik in dekan v Ribnici. Ob prihodu je dobil novo cerkev dozidano, preskrbel pa je za vso notranjo opremo. Leta 1885 je postal častni občan ribniški, leta 1886 pa častni kanonik. Na grobu ima zapisano: »Gospod, ljubil sem lepoto tvoje hiše (Ps 25,8) – Dajal je ubogim, njegova pravičnost ostane vekomaj (2 Kor 9,9).«

¹⁹ Anton Padovanski Čibašek (Smlednik, 6. 6. 1814 – Ljubljana, 21. 2. 1898). Posvečen je bil v duhovnika v 3. letniku bogoslovja 5. 8. 1839. Bil je župnik v Škocjanu pri Turjaku od julija 1851 do leta 1878, ko se preseli v pokoj v Ljubljano. Bil je upravitelj župnije Turjak od novembra 1854 do poletja leta 1855, drugič od adventa 1861 do septembra 1862 in

šču. Franc Rant je umrl za »Laehmung infolge des eingeklemmten Bruches« (oslabelost vsled zadrgnjene kile). Stopil je baje napačno s konja in pri tem dobil kilo. Tudi se je isto leto močno opekel pri požaru hleva hoteč rešiti konja, ki ga je že dvakrat izpeljal iz hleva, a je vselej zopet nazaj v hlev pridirjal in ondi tudi zgorel. Pri tem reševalnem delu je menda goreč tram padel nanj, vnela se mu je obleka in dobil je hude opekline, da je moral dalj časa ležati v postelji. V bolnici so ga namestovali sosednji duhovniki: laški župnik Janez Brodnik,²⁰ škocjanski župnik Anton Čibašek, Andrej Stritar, duhovnik na Kureščku in laški kaplan Feliks Knific. Razen Andreja Stritarja,²¹ ki živi v pokoju v Mostah (Komenda), so vsi že v večnosti. Po njegovi smrti sta upravljala lokalijo Rob laški župnik Janez Brodnik, ki je zidal laško cerkev in duhovni pomočnik Janez Kilar, od 24. decembra 1868 do 1. aprila 1869. Za njim pa je prišel

Blaž Lenček,²² ki je nastopil službo 1. aprila 1869 in pastiroval v Robu dobra 3 leta, namreč do 20. avgusta 1872. Odšel je za župnika v Stari trg pri Ložu, kjer je vsled zastrupljenja krvi ob odstranitvi kurjega očesa umrl 15. januarja 1890 in je ondi pokopan. On je s prostovoljnim skladom napravil nove, sedanje orgle. Bil je izvrsten pevec in jako priljubljen duhovni tovariš. Zidal je tudi sedanjo šolo v Robu (1869). Bil je nekaj časa jurist, a je potem stopil v bogoslovje. V uradu je bil silno spreten. Njemu je nasledoval

Rajmund Kalan,²³ lokalni kaplan, od 18. septembra 1872 do 27. julija 1875. Po njegovem odhodu so potrebna opravila do prihoda novega dušnega pastirja začasno opravljali: Boštjan Čibašek, kurat na Kureščku, laški kaplan Janez Karlin in Matvž Frelih, ki je bil imenovan za administratorja v Robu.

Primož Jan,²⁴ poprej kaplan v Starem trgu pri župniku Blažu Lenčku, nekdanjem lokalistu v Robu, je prišel na Rob menda v adventu pred božičem leta 1875. Dne 23. decembra 1875 se nahaja prvič njegovo ime v rojstni knjigi. Služboval je v

tretjič od aprila 1870 do aprila 1871. Umrl je v Ljubljani kot upokojeni župnik in zlatomašnik. Podružnični cerkvi v škocjanski župniji Železnici je leta 1891 podaril lep kelih.

²⁰ Janez Brodnik (Ponikve, Dobropolje-Videm, ? – Žužemberk, 29. 4. 1879) je bil najprej farni vikar od leta 1848, leta 1862 pa je postal 1. župnik do leta 1871, ko je odšel za župnika in dekana v Žužemberk, kjer je bil tudi pokopan.

²¹ Andrej Stritar (Velike Lašče, 22. 11. 1823 – Komenda, 17. 2. 1907) je bil posvečen v mašnika 5. julija 1848 (brat Josipa Stritarja).

²² Blaž Lenček (Brezovica, 3. 2. 1831 – Stari Trg pri Ložu, 15. 1. 1890) je bil posvečen v mašnika 30. julija 1854 v Ljubljani. Bil je kaplan v župnijah Žužemberk (1855), Ljubljana-Jezica (1856), Škocjan pri Novem mestu (1861) in Šentrupert (1863).

²³ Rajmund Kalan (Škofja Loka, 26. 1. 1836 – Sinji Vrh, 30. 12. 1885) je bil v duhovnika posvečen 26. julija 1859 v Ljubljani. Bil je kaplan v Moravčah (1860), Vipavi (1861), Vremah (1862), Dolenji vasi (1864), Podzemlju (1866), Kamniku (1868), Vačah (1869) in Šmarju (1870). Zadnjih deset let je bil župnijski upravitelj na Sinjem Vrh.

²⁴ Primož Jan (Gorje, 6. 6. 1838 – Rob, 21. 5. 1886) je bil posvečen v duhovnika 28. julija 1861 v Ljubljani. Bil je kaplan v Kočevju (1862), Dolenji vasi (1866), na Polšniku (1867), Jesenicah (1869), v Naklem (1870), Starem Trgu pri Ložu (1872).

Robu do 21. maja 1886. Tega dne je umrl za vnetljivim omehčenjem možganov in pokopal ga je v Robu poleg Fr. Ranta ribniški dekan Martin Skubic. Bil je rojen v Gorjah na Gorenjskem 6. junija leta 1838. Dosegel je torej starost 48 let. Ima na pokopališču čeden spomenik z vdelano sliko, ki je še zdaj ohranjena. Bil je on prvi župnik v Robu, ki se je leta 1876 povzdignil v župnijo. Dne 19. junija 1876 se je Primož Jan v rojstni knjigi prvikrat podpisal kot »župnik«. Prej nahajamo vedno ime »lokalni kaplan«. Primož Jan je prikupil nekaj zemljišča za župno nadarbino, ki služi poleg bire župniku za vžitek. Po smrti župnika Jana je bil imenovan za župnega upravitelja škocjanski župnik Jernej Kosec, ki je župnijo oskrboval kake dobre tri mesece. V tem času so krščevali in druga duhovna opravila opravljali tudi še laški župnik Lovro Gerjolj²⁵ in kurat na Kureščku Boštjan Čibašek. Župnija je bila izpraznjena do 17. septembra 1886, ko je novi župnik

Mihael Lavtižar²⁶ (od 17. sept. 1886 do 8. februarja 1897) nastopil duhovno-pastirsko službo v Robu. Bil je nad 10 let župnik v Robu. Umrl je 8. februarja 1897 za vodenico in pokopal ga je ribniški dekan Frančišek Dolinar²⁷ poleg njegovega prednika Primoža Jana, starega 43 let. Ima lep spomenik, na katerem se bere, da je bil rojen dne 26. septembra 1853 v Gojzdu, kranjskogorske fаре na Gorenjskem. V boleznih so mu pomagali opravljati duhovna opravila laški kaplan Janez Rihtaršič²⁸ in laški župnik Lovro Gerjolj, ki je po smrti Lavtižarjevi prevzel oskrbovanje župnije do prihoda novega župnika. Župnik Lavtižar je napravil več potrebnih reči ali pa popravil stvari, ki so bile v slabem stanju. Sezidala se je drvarnica, popravila gospodarska poslopja, prekrile strehe in na novo napravili žlebovi pri cerkvi in župnišču. Vodnjak, ki je bil poprej na kolo in verigo z vedrom, se je napravil na sesalko (trombo) in dno vodnjaka se je posulo z ogljem, da se voda čisti. V spomin 100 letnice ustanovitve samostojne župnije se je pod župnikom Lavtižarjem napravil nov, lep križev pot, stari križev pot pa so dali podružnici sv. Lovrenca na Veliki Osolnik. Križev pot je blagoslovil frančiškanski pater Otokar Aleš iz Novega mesta.²⁹

²⁵ Lavrencij Gerjolj (Polhov Gradec, 2. 8. 1841 – Velike Lašče, 18. 3. 1905) je bil 3. župnik od leta 1886 do smrti. Pokopan je v Velikih Laščah.

²⁶ Michael Lavtižar (Kranjska Gora, 26. 9. 1853 – Rob, 8. 2. 1897). Posvečen je bil v duhovnika 27. julija 1878. Bil je kaplan v Veliki dolini (1879), v Prečni (1880), v Selcah (1884), v Sodražici (1885).

²⁷ Franc S. Dolinar (Poljane nad Škofjo Loko, 24. 1. 1841 – Ribnica, 22. 9. 1913) je bil posvečen 1. avgusta 1863 v Ljubljani. Kot kaplan je služboval v Dragatušu, Velikih Laščah in Horjulu, kjer je bil pozneje tudi župnik, tako da je tam služboval skupno 28 let. Od leta 1896 je bil župnik in dekan v Ribnici. »Ni bil sicer kak velik učenjak, pač pa izborno spreten v praktičnem pastirovanju in zato ljubljen od vse župnije. Pravi duhovnik po Božjem srcu« (A. Skubic, *Zgodovina Ribnice in Ribniške pokrajine*, Buenos Aires 1976, 221).

²⁸ Janez Rihtaršič (Selca nad Škofjo Loko, 18. 10. 1869 – Bukovščica, 26. 5. 1935) je bil posvečen v mašnika 9. julija 1893 v Ljubljani.

²⁹ Aleš Otokar (Janez) (Mengeš, 24. 6. 1854 – Novo mesto, 26. 3. 1926), organist, je opravil prve študije v Mengšu, nadaljeval jih je v Ljubljani in tri leta v Trstu, kjer je bil njegov stric kaplan pri Sv. Antonu. Ko se je vrnil v Ljubljano, je imel na gimnaziji za učitelja

Frančišek Pešec,³⁰ (od 14. maja 1897 do 1. 5. 1907) sedanji župnik v Robu, je prišel dne 14. maja 1897 in bil najprej župni upravitelj – do 12. aprila 1898, ko je bil vmeščen kot župnik. Ovire njegovi potrditvi je delal patron Leon grof Turjaški,³¹ ki bi bil rad nekega drugega duhovnika, ki mu je dal že prej besedo, predlagal za župnika. Pod njegovim župnikovanjem se je napravilo novo, lepo zvonilo (1899) s tremi, približno 60 stotov težkimi zvonovi, ki so stali z vso opravo, po odbitku svote, skupljene za stare tri zvonove (K 2081,46) skupno: K 8226,52. Cerkev se je znotraj prebarvala (1898), orgle popravile in nov meh postavil (1898), naredila nova streha na stolp župne cerkve (1901) in nova ura postavila. Omislila se je nova obhajilna miza mesto prejšnje lesene (1904), napravil ob sv. misijonu (1900) misijonski križ in več manjših reči (svetilka za večno luč pred tabernakljem, 1901, novi svečniki, 6, 1901, oltarni prt – antependium, 1901, šolska zastava, 1901, novo nebo – baldahin, 1904, še ena spovednica, 1905). Glede gospodarskih poslopij je omeniti, da so se svinjaki postavili novi (1902). – V župniji se je vpeljalo vedno češčenje presv. R. Telesa, obhajal se je sv. misijon (1900), ustanovila Marijina družba za mladenke (1903), kot obnovitev sv. misijona so se priredile duhovne vaje (1905). – Ustanovilo se je izobraževalno društvo (1903) in v gospodarskem oziru je omeniti predvsem vrlo delujočo hranilnico in posojilnico, ki se je ustanovila in začela poslovati 5. februarja 1899. Nujno potrebno je popraviti župnišče, ki bi se moralo nekoliko vzdigniti in znotraj prenoviti. Hlevu, ki je namenjen živini, je treba dati več svetlobe in ga obokati. Cerkev je za toliko število župljanov (nad 1900) mnogo premajhna tako, da morajo zunaj stati. Bilo bi torej na vsak način potrebno ali jo razširiti ali pa, kar je veliko bolj pametno, ustanoviti kaplansko službo, da bo dvojno duhovno opravilo. Prošnja za ustanovitev še ene dušnopastirske službe v Robu se je poslala (1904) na pristojno mesto; s kakšnim uspehom, še ne vemo. –

petja Foersterja in Nedvéda. Leta 1872 je vstopil v frančiškanski red in bil leta 1877 posvečen. Nad 30 let je poučeval na osnovni šoli v Novem mestu. Kot upokojenca so ga poslali na Brezje, kjer je preživel osem let. Leta 1919 je zopet šel v Novo mesto, kjer je ostal do smrti. Bil je dober pevec in odličen učitelj petja, tako na ljudski šoli kot na gimnaziji.

³⁰ Frančišek Serafinski Pešec (1897–1907) (Ig pri Ljubljani, 29. 9. 1866 – Šmarje-Sap, 11. 2. 1945) je bil posvečen v 3. letniku bogoslovja 19. julija 1890 v Ljubljani. Bil je župnik na župnijah Rob (1897), Krka na Dolenjskem (1907), Šmarje-Sap, ker je bil župnik in dekan. Umrl je kot zlatomašnik.

³¹ Leo (Ig, 24. 1. 1844 – Ljubljana, 18. 12. 1915, pokopan na turjaškem pokopališču), grof Auersperg, baron šumberški in žužemberški s Turjaka in Iga, cesarski in kraljevi komornik, poročnik v 10. bataljonu deželne bramborice, imetnik reda železne krone III. razreda, od leta 1890 deželni poslanec. Sin grofa Jožefa s Turjaka in Iga, in Hermine, rojene grofice Auersperg z Mokric. Prvič poročen (Ljubljana, 4. 11. 1874) z Antonio baronico Schmidburg, hčerko barona Viktorja in Alojzije, rojene baronice Scheiger pl. Lerchenfeld (Trst, 18. 1. 1846 – Ljubljana, 29. 1. 1888, pokopana v kapeli na pokopališču na Turjaku). Drugič poročen (Ljubljana, 25. 9. 1889) z Emo Valenta pl. Marchthurn, hčerko Alojza in Leopoldine, rojene Richter (Ljubljana, 20. 7. 1868 – Ljubljana, 3. 9. 1931, pokopana na turjaškem pokopališču) (M. Preinfalk, *Auerspergi*, Ljubljana 2005, 474).

Po desetletnem plodonosnem delu je župnik Pešec zapustil Rob in šel na župnijo Krko na Dolenjskem. Še isti mesec (maj) je prišel v Rob novi župnik

Tomaž Zabukovec,³² dotedaj kaplan na Blokah. Celih 26 let (1907 do 1933) je pastiroval Zabukovec v Robu. Gledal je napredek slovenskega katoliškega gospodarskega, kulturnega življenja, prestal dobo strahote (vojna leta 1914 do 1918) in okusil zmedo povojnih let. – Tik pred vojno in še v začetku vojne je bilo popravljen župnišče v pritličju: nova večja okna, nova prostorna kuhinja, a poprava prvega nadstropja je ostala v načrtu. Veliko skrb je polagal na lepoto in okrasitev oltarja, na paramente in snago v cerkvi. – Lep napredek in razvoj slovenskega katoliškega življenja pa je presekala svetovna vojska. Tudi 256 robarskih župljanov je obleklo vojaško suknjo ter šlo na vse mogoče kraje avstrijske monarhije v vojno službo. Od teh jih je 42 padlo na bojiščih oziroma umrlo na posledicah vojske. 28 je bilo invalidov, nekaj se jih pogreša. Z razpadom Avstrije se je rodila Jugoslavija. Tudi župniku Zabukovcu – kakor marsikateremu duhovniku – niso bile prihranjene persekucije povojnih nasilnih režimov. Dne 7. novembra 1931 – en dan pred volitvami – so prišli trije orožniki ob ½ 7 zjutraj s pričama Zbačnik Ignacijem, trgovcem v Robu in Flegar Avgustom, šolskim upraviteljem v Robu, v župnišče ter so župnika radi nekih od dr. Korošca podpisanih letakov odpeljali na postajo v Velike Lašče in od tam v Kočevje. Sreski načelnik v Kočevju, zloglasni Platzer je župnika kaznoval z globo 350 Din, češ da letaki niso imeli označene tiskarne, ki jih je tiskala. Dasi je bil župnik Zabukovec telesno izredno močan in krepak, je takoj po proslavi 25 letnice pastirovanja v Robu dne 29. maja 1932 zbolel in obležal. Začasno so pomagali g. upokojeni župnik Franc Žužek³³ iz Velikih Lašč, kaplan iz Lašč Franc Nahtigal,³⁴ patra iz Nove Štifte Ambrož Remic³⁵ in Vinko Kunstelj. Pater

³² Tomaž Zabukovec (Ljubljana, 20. 12. 1871 – Rob, 24. 5. 1933) je bil posvečen 25. julija 1897 v Ljubljani. Bil je kaplan v Čatežu ob Savi (1897), v Toplicah (1898), upravitelj v Dragi (1901), kaplan na Blokah (1905), leta 1907 je prišel v Rob, kjer je umrl star 62 let.

³³ Franc Žužek (Velike Lašče, 12. 11. 1865 – Velike Lašče, 10. 7. 1934) je bil posvečen v mašnika 4. julija 1893 v Ljubljani.

³⁴ Franc Pavelski Nahtigal (Žužemberk, 18. 3. 1900 – Šentrupert, 18. 6. 1942) je bil posvečen v mašnika v Ljubljani 29. junija 1926. Kaplan v Semiču (1933). Umorjen kot župnik v Šentrupertu 18. junija 1942 v gozdu pod Cirknikom. Truplo je bilo preneseno 30. marca 1943 na Veselo goro.

³⁵ Remic Ambrož (Janez) (Šentjurij pri Grosupljem, 29. 3. 1877 – Sodražica, 10. 1. 1956) je kot 19-letni gimnazijec stopil v frančiškanski red in po končani frančiškanski gimnaziji v Kamniku, kjer je predaval tudi znani jezikoslovec Stanislav Škrabec, študiral bogoslovje in bil leta 1900 v Ljubljani posvečen. Po končanem študiju je bil imenovan za organista v Brežicah. Največ časa je preživel v Nazarjah in pri Novi Štifti na Dolenjskem, kjer se je tudi njegov glasbeni talent najbolj razvil. Srčika njegovega glasbenega dela (nekaj malega je tudi komponiral) je bila godba na pihala. Ob jesenskih in zimskih večerih je zbiral okrog sebe fante iz okoliških vasi in jim razlagal glasbeno teorijo. Naročil je zanje inštrumente s Češkega ter jih učil, vadil in pilil večer za večerom. Sam je igral vse inštrumen-

Vinko Kunstelj³⁶ je tudi otroke pripravil na sv. birmo, ki je bila 20. junija 1932 prav v času, ko je bilo župnikovo stanje silno resno. Prevzvišeni je prišel v Rob šele zjutraj in samo birmoval, tudi šole ni obiskal. Dne 24. maja 1933 je župnik Zabukovec po enoletni, vdano prenašani bolezni (tuberkuloza) lepo pripravljen in previden umrl. V soboto 27. maja je bil pogreb ob udeležbi 15 duhovnikov, vse župnije in mnogih vernikov iz drugih župnij. Pogrebne obrede je slovesno opravil ribniški dekan g. Anton Skubic,³⁷ ki je imel tudi ganljiv in pomemben govor. Njegov naslednik – novi župnik je dal napraviti na nagrobni spomenik župniku Lavtižarju tudi napis župnika Zabukovca. Dne 27. maja 1933 je bil imenovan za upravitelja župnije Rob Janez Jenko,³⁸ bil je kaplan v Sodražici ter bil v Rob nastavljen dne 14. marca 1933. Pred njim sta bila za časa župnikove bolezni v Robu Ivan Sekula, prefekt v zavodih sv. Stanislava v Št. Vidu, bil je v Robu od 1. julija 1932 do 31. avgusta 1932 in Srečko Huth,³⁹ kaplan v Gorjah, ki je ostal v Robu 6 mesecev. Janez Jenko je bil upravitelj do 17. avgusta 1933, dokler ni prišel novi župnik in bil nato nastavljen za kaplana v Žužemberk.

Župna cerkev

(Župnik: Frančišek Pešec)

Kakor že omenjeno, je stala na prostoru, kjer je sedanja župna cerkev, prejšnje čase majhna škocjanska podružnica Naše Ljube Gospe v Robu. Ko se je leta 1789 ustanovila samostojna duhovnija, seveda ni ta majhna cerkvica več zadostovala za bodočo faro in verniki so morali misliti na novo večjo cerkev. Starejši ljudje v župniji še dobro pomnijo, kedaj so zidali sedanjo cerkev, saj med njimi še nekateri živijo, ki so nosili malto, kamen za zgradbo cerkve ali opravljali druga težaška dela. Še sedaj živijo Simon Hiti iz Sela je delal pri napravi nove strehe na zvonik, ki je bil krit s škodljami in se je leta 1901 pokril s pločevino, ko se mu je napravilo novo

te od flavte do basa. Že čez nekaj mesecev so fantje nastopili prvič in potem nastopali po vsej ribniški dolini ob raznih cerkvenih in kulturnih prireditvah do leta 1941.

³⁶ Vincenc Kunstelj OFM (Železniki, 12. 2. 1878 – Brežice, 3. 6. 1936) je bil posvečen v mašnika 15. decembra 1901 v Ljubljani.

³⁷ Anton Skubic (Lipoglav, 24. 3. 1876 – Ribnica, 5. 1. 1940) je v Ljubljani obiskoval gimnazijo (maturiral leta 1896) in bogoslovje (posvečen 14. julija 1900). Bil je kaplan v Rovtavih, Cerknici (1900), Ribnici (1903) in na Vrhniki (1907). Bil je župnik na Jesenicah, od leta 1914 je bil dolgoletni župnik in dekan v Ribnici (SBL).

³⁸ Janez Jenko (Ljubljana, 22. 1. 1906 – ?, 1945) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1929. Bil je kaplan v Sodražici in Žužemberku ter kurat. Maja 1945 je bil z ranjenci na vlaku, ki so ga partizani ustavili med Lescami in Breznico. Ni znano, kdaj in kje je umrl (zadnjič so ga videli julija 1945).

³⁹ Srečko Huth (Ljubljana, 9. 6. 1907 – Koprivnik, 19. 10. 1943) je bil katehet v župniji Ljubljana-Šentvid, odkoder so ga Nemci pregnali. Skrivaj je opravljal duhovniško službo na Gorenjskem. 18. 10. 1943 je bil aretiran na poti na Koprivnik, 19. oktobra pa je bil mučen in usmrčen; ni podatkov, kje so ga morilci pokopali.

ostrešje. Ljudje so šli z veseljem na delo, ker se je ustreglo njih želji po lastni župniji. Dovršena je bila cerkev leta 1845 in dne 24. junija na god sv. Janeza Krstnika so jo slovesno posvetili presvetli knezoškof Alojzij Wolf, ustanovitelj ljubljanskega Alojzijevejšča. Tako nam pove listina, obešena v zakristiji. Ob tej priliki je bila tudi sv. birma v Robu, in sicer že drugič.

Cerkev je posvečena Rojstvu Marije Device in obhaja torej na mali šmaren, 8. septembra, svoj patrocinij (cerkveno žegnanje). Ima poleg glavnega oltarja, s podobo Marije Device in kipom Matere Božje v tronu, še dva stranska oltarja: na moški strani je posvečen sv. Kozmi in Damijanu, na ženski strani pa sv. Križu. Obe oltarni sliki sta lepi. Vsa stavba je lepo svetla in jako prijetna ter napravi na vsakega kaj ugoden vtisek. Ker je visoka, zračna in suha, je pravo veselje biti v njej pri službi Božji. Samo na eno reč so pozabili pri sicer pravilni zidavi: na spovednico, ki nima nikjer določenega prostora in se mora zategadelj skrivati za glavnim oltarjem, kakor bi robarski župljani ne hodili k spovedi. Tako bi si lahko mislil tujec, ki ne vglada v cerkvi najbolj potrebne naprave za kristjane. Cerkevne klopi so lične in kar je glavno pri cerkvenih sedežih, res tako narejene, da človek lahko zložno sedi ali kleči in se mu ni treba še tukaj pokoriti, kar pa je potrebno v marsikaterih cerkvah, v katerih sedeži niso prav narejeni. – Cerkev ima dva izhoda: pri glavnih in stranskih vratih in še poseben vhod v zakristijo. Na prostoru pri stranskih vratih se v veliki noči postavlja Božji grob, ki je prav primeren svojemu namenu. Ondi se lahko postavi tudi še ena spovednica v slučaju, da je več spovednikov in torej lahko trije gospodje spovedujejo: eden v spovednici za oltarjem, drugi v spovednici pri stranskih vratih in tretji v zakristiji. – Pri glavnem vhodu v cerkev je postavljen spomin na sv. misijon, ki se je obhajal, prav čeden misijonski križ, ki ga je izdelal iz hrastovega lesa podobar Franc Jontez⁴⁰ iz Velikih Lašč za 70 K (35 Fl). Ob križu sta v zid pritrjena dva lepa svečnika s svetilnicama iz Samassove tovarne v Ljubljani, kjer ob nedeljah in praznikih gori luč na čast Njemu, ki je in se imenuje prava Luč. Na desni strani glavnih vrat drži en vhod na kor in s kora v zvonik, na levi nasprotni strani pa je vhod v krstnico, kjer se robarski novorojenčki v kopeli sv. krsta očiščujejo izvirnega greha ter tako k novemu duhovnemu življenju prerode in posvete. Krstne posode: vrček za oblivanje, posodica za sv. krstno olje in za sv. krizmo, so nove in snažne. Ravnotako krožnik, na katerega se med oblivanjem novorojenca odteka krstna voda. Sakrarij, kamor se po sv. krstu izliva krstna voda, izdelan je v tleh krstnice. Krstni kamen s kotličkom za vodo je prav primeren in pokrit z lesenim nastavkom, da je voda zavarovana pred prahom in drugimi rečmi. –

⁴⁰ Franc Jontez (Šentjanž, 11. 11. 1853 – Velike Lašče, 27. 6. 1927) se je podobarstva učil pri Ignaciju Oblaku v Celju, Francu Zajcu v Ljubljani in Jerneju Jerebu v Metliki. Leta 1878 se je v Velikih Laščah oženil in se tam za stalno naselil. Delal je za razne cerkve, npr. za Malo Slevico, Dobrepolje, Trebnje, pri Sv. Ahcu idr. Za Dvorsko vas je napravil oltarje. V Velikih Laščah je postavil kip Brezmadežne na pročelje župnijske cerkve in Levstikov spomenik na trgu pred njo (SBL).

Orgle na koru so bile narejene pod lokalistom Blaž Lenčekom, kakor že omejneno, najbrž leta 1871. Enkrat jih je od takrat tudi že dal popraviti in nanovo vglasiti župnik Pešec, ki je kupil za-nje tudi nov meh. Orgle žal večkrat počivajo, ker nima župnija lastnega organista, kjer pa tega ni, dandanes skoro ni misliti na redno glasbo v cerkvi. Navadno oskrbujejo orglanje učitelji proti mali plači (140–160 K), pa še tega ne dobe vsega, ker so povsod nekteri slabi plačniki. Kjer ni rednega pouka in vaj v cerkvenem petju, tam tudi ne more priti veličastnost in lepota cerkvenega bogoslužja do popolne veljave.⁴¹

S kora drže vrata in stopnice v zvonik, kjer trije harmonično vglaseni zvonovi vabijo Robarje v cerkev k službi Božji, jih žalobno spremljajo in objokujejo na zadnji poti v grob in veličastno pojo slavo Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji. Povsod so župljani ponosni na svoje zvonove in zakaj bi Robarji ne bili? Stare, nekdanje tri zvončke, ki so vsi skup tehtali (590, 334 in 171,5 kg) = 1095,5 kg ali 19 stotov in 55 funtov, so kot kupnino za nove zvonove dali zvonarju Samassi na račun (vrgli so kg po 1,90 K skupno K 2081,46) in napravili tri nove, sedanje, ki tehtajo (1823,5, 858, 559 kg) skupno 3240,5 kg ali 57 stotov in 86 ½ funtov. Stali so po odbitku zaračunjene svote za stare zvonove K 6991,94; z vso opravo pa K 8226,52. Res precej velika svota, toda plačani so, hvala Bogu in župljanom ter ne-

⁴¹ Prim. Ogled po Slovenskem in dopisi: v *Laščah*, 23. nov., v: ZD 23 (1870), 388: »Ker se je pred nekoliko dnevi veliko bralo od zares mojstersko izdelanih orgelj frančiškanskih v Ljubljani, oznani ljuba 'Danica' svojim čast. bralcem še lepo slovesnost, ki je bila dne 23. preteč. mesca na Robu. V. č. g. dekan iz Ribnice so blagoslovili nove orglje z 12 spremeni. Po blagoslovljenji so razložili g. dekan v primernem govoru pomen in namen orgelj in ob enem tudi nekoliko pograjali orglanje, kakoršno se žalibog sem in tje le prevečkrat sliši. Pri sv. maši, ktero so potem služili, peli so laški pevci in pevke tako lepo, da takega petja po deželi v resnici ni lahko najti. Domači g. fajm. Blaž Lenček so bili izročili izdelovanje orgelj znanemu rojaku in zvestemu narodnjaku g. Fr. Ks. Dev-u, kateri je svojo nalogo tako izverstno doveršil, da mu gre očitna pohvala. Rahli in mili glasovi posamnih spremenov, ki služijo pri spremljevanji petja, doneči glasnih polnih orgelj s preprijaznim močnim basom, lična zunanja stavba in zopet izverstna notranja vredba, zlasti pri pedalnih zaklopnih, ktere se na obeh platéh popolno odpirajo, hvalijo mojstra in so mu v čast. Iskreno naj bo to raj priporočan čč. gg. duhovnom, učiteljem in vsem prijatlom lepe cerkvene godbe.«

Prim. I. Zarnik, *Iz Poloma*, v: UT 10 (1870), 386: »Videl sem nove orgle v Robu. Kar sem mogel po svoji slabi moči spoznati, moram poterjati, da orgle v Robu so prav dobre, tako po posameznih spremenih, ki jih je 12, kot tudi vsi spremeni skupaj. Ker cerkev v Robu ni ravno velika, se nekako veličastno glasijo te nove orgle, ter značijo, da jih je pravi mojster delal. To delo zopet kaže, da je g. Dev mojster, ki umeje dobro svoje delo.«

Orgle majo naslednjo dispozicijo:

Manual	Pedal	
01 Principal 8'	06 Dolce 4'	11 Subbas 16'
02 Flavta 8'	07 Superoktava 2'	12 Oktavbas 8'
03 Oktava 4'	08 Flavta 2'	
04 Burdon 4'	09 Quinta 1 1/3'	
05 Traverz flavta 4'	10 Mikstura	

katerim drugim dobrotnikom, ki so z radodarnimi rokami priskočili župniji na pomoč. Ko se je izrekla od župljanov želja po novih zvonovih, so župljani na poziv župnika Pešca prostovoljno obljubili vsak po svoji moči prispevati zanje. Našli so se med njimi velikodušni dobrotniki, ki so za zvonove darovali res visoke svote. Naj bodo tu njih imena zapisana v trajen spomin: Anton Peterlin, trgovec in posestnik iz Roba, h. št. 1, je daroval K 200.–, Pavel Bregar, trgovec iz Roba, h. št. 3 K 200.–, rodbina Usnik od Dolščaka, h. št. 3 K 128.–. Pa tudi mnogi drugi so darovali znatne svote. Novi zvonovi se lahko ponašajo, da štejejo med svoje dobrotnike, ki so jim pomagali v visoke line, tudi najodličnejšega cerkvenega dostojanstvenika, ki je med vsemi Slovenci dosedaj edini dosegel največjo čast, kardinala sv. rimske cerkve Jakoba Missia,⁴² prejšnjega knezoškofa ljubljanskega, pozneje nadškofa in kardinala v Gorici. Prevzvišeni pokojni kardinal, ki zdaj počiva na sv. Gori pri Gorici, je kot vnet glasbenik in ljubitelj lepega zvonila poslal iz Gorice K 100.– za nove zvonove s skromno željo, da se njegov dar in ime ne objavi. Tu pač lahko omenjam plemenitega daru plemenitega cerkvenega kneza, ker ta spomenica ni namenjena javnosti. Koliko velikodušnih dobrot je pač njegova roka delila na skrivnem po izreku sv. pisma: Naj ne ve levica, kar da desnica. Kar je še manjkalo do plačila, se je vzelo iz domače posojilnice na posodo, da so se zvonovi pri zvonarju takoj plačali. Posojilnici pa se je sproti vračevalo, kakor so že ljudje donašali obljubljene prispevke. S streljanjem in lepimi mlaji so bili ob velikem navdušenju sprejeti novi zvonovi, ki so jih pripeljali iz Ljubljane: Janez Peterlin, ključar in posestnik od Dolščaka, h. št. 5, Anton Peterlin, posestnik od Dolščaka, h. št. 2 in Alojzij Vdovič, posestnik od Dolščaka, h. št. 1. V zvonik jih je obesil v eni dobri uri jako spretni tesarski mojster Janez Vrhovnik iz Tunjic pri Kamniku. Dne 18. junija 1899, četrto nedeljo po binkoštih, so prvič slovesno pojoč vabili Robarje k službi Božji, ki se je prav iz tega namena slovesneje obhajala. Bila je ob 10. slovesna sv. maša, katero je daroval laški župnik Lovro Gerjolj⁴³ in darovanje za zvonove; asistirala ali stregla sta mu pri sv. maši gregorski župnik Frančišek Krumpetar⁴⁴ in domači župnik, ki je imel slavnosti primeren govor o pomenu in namenu cerkvenih zvonov.

⁴² Jakob Missia (Mota pri Ljutomeru, 30. 7. 1838 – Gorica, 24. 3. 1902) je obiskoval gimnazijo v Gradcu. Ker je bil bolehen, je preživel dalj časa pri škofu Otokarju grofu Attems na gradu Seggau pri Lipnici, kjer se je navzel aristokratskih manir. Teologijo je študiral v Gradcu in v Rimu kot gojenec Germanika, kjer je bil posvečen leta 1863. Ko se je vrnil, je napredoval v cerkveni lestvici: prefekt v graškem deškem semenišču, dvorni kaplan in tajnik, škofijski kancler in konzistorialni svetnik, kanonik in končno ljubljanski knezoškof. Leta 1898 je bil imenovan za goriškega nadškofa, leta 1899 pa je postal prvi slovenski kardinal z naslovno cerkvijo sv. Štefana na Celiju (SBL).

⁴³ Lavrencij Gerjolj (Polhov Gradec, 2. 8. 1841 – Velike Lašče, 18. 3. 1905) je bil 3. župnik od leta 1886 do smrti. Pokopan je v Velikih Laščah.

⁴⁴ Franc Krumpetar (Tunjice, 30. 9. 1865 – Sv. Gregor, 1. 3. 1947) je bil posvečen 23. julija 1891 in od leta 1908 župnik pri Sv. Gregorju.

Veliki zvon, ki tehta 1823,5 kg (32 stotov, 56 funtov), je posvečen župni zavetnici Mariji Materi Božji (Rojstvu), srednji, ki tehta 858 kg (15 stotov, 32 funtov), je posvečen sv. Frančišku Serafinskemu in mali zvon, ki tehta 559 kg (9 stotov, 98 funtov), je posvečen slovanskima bratoma sv. Cirilu in Metodu. Napisi na zvonovih so taki-le: na malem zvonu: »Po dobroti župljanov vlti smo bili, ko je bil župnik v Robu Frančišek Pešec, ključarja pa Janez Peterlin in Janez Sterle«.

Na srednjem zvonu, posvečenem sv. Frančišku in sv. Florijanu: »Sv. Florijan, ognja časnega varuj nas in večnega«.

Na velikem zvonu: »Slavo Božjo razglašujem, žive vabim in budim; mrtve milo obžalujem, v božjo milost jih zročim. Čas molitve oznanujem ter viharjev moč krotim«. Vsi trije zvonovi so delo dvornega zvonarja Alberta Samassa⁴⁵ iz Ljubljane, in sicer

veliki zvon, delo (opus) št. 2720;

srednji zvon, delo (opus) št. 2721;

mali zvon, delo (opus) št. 2722.

Opomnili bi, da zvonovi pri toliki teži nimajo dovolj možnega glasu in vsled tega ne pridejo do popolne veljave; najbrž je temu kriv zvonik, ki ima tako majhne line, da glasovi zvonov butajo in vdarjajo v zid namesto skozi odprtino v linah. (Bral sem v nekem časopisu, da mora ves glas naravnost skozi lino).

Ker je staro ostrešje na stolpu župne cerkve v 56 letih (1845–1901) se popolnoma pokvarilo in že trohnele škodlje, s katerimi je bil pokrit prejšnji zvonik, tako, da je že zatekalo na prejšnje zvonove, bilo je nujno potrebno misliti na čisto novo stolpno ostrešje. Vsa streha za zvonik, sedaj krit s pločevino (verzinktes Eisenflech), je stala (novo podstrešje in streha) po javni zmanjševalni dražbi K 2691.– (1345,50 F). V ta namen se je zapisala in vršila zakonita »konkurenčna obravnava«, pri kateri se je izvolil posebni »stavbeni odbor«. V ta odbor sta stopila brez volitve: župnik Frančišek Pešec in turjaške graščine nadgozdar patronatni komisar Josip Schauta. Voljeni pa so bili vanj sledeči: Janez Peterlin, posestnik in ključar od Dolščaka, h. št. 5, Anton Peterlin, posestnik od Dolščaka, h. št. 2 in Janez Cimperman, posestnik iz Podhojnega hriba, h. št. 10. »Stavbeni odbor« je sklenil v pokritje vseh stavbenih stroškov, naj se pobira skozi 5 let (1901, 1902, 1903, 1904, 1905) 11 % občinska naklada. Pokazalo pa se je, da to ne zadostuje za vse stroške stavbe in da se mora pobirati tudi še šesto leto 1906.

Poznejšim časom v vednost naj sledi podrobni izkaz, koliko je stala vsa stavba:

⁴⁵ Samassa Albert (Ljubljana, 11. 2. 1833 – Ljubljana, 30. 6. 1917), zvonar. Zvonarstvo se je učil v očetovi zvonarni. Dodatne izkušnje je nabiral na potovanjih po Evropi. Leta 1866 je prevzel očetovo podjetje. Ulil je kar 2804 zvonove. Veliko šestglasno zvonilo je leta 1897 ulil za župnijo Ljubljana-Sv. Jakob. V njegovem podjetju je zvonarna imela le stranski pomen, saj se je raztezalo na vsa možna področja kovinske in strojne industrije. V letih 1869–71 je na mestu stare stanovanjske hiše na Karlovški cesti 1 zgradil novo vilo, ki stoji še danes (nad vhodom v predor pod gradom). Leta 1900 je zaradi starosti prepustil podjetje sinu Maksu (LCG).

1. Gradivo (material) za podstrešje, vožnja in tlaka k temu (prevzel Janez Hiti, s Cegelnice) (Veliki Osolnik 20). K 367.–

2. Gradivo za odre, vožnja in tlaka (Janez Hiti)... K 275.–

3. Tesarsko delo in tlaka (tesarski mojster Janez Vrhovnik)... K 589.–

4. Zidarsko delo in gradivo, vožnja in tlaka k temu (Mihael Jakše)... K 239.–

5. Kovaško delo, gradivo in drugo (Janez Vrhovnik)... K 165.–

6. Kleparsko delo, gradivo, vožnja (Franc Betriani)... K 992.–

7. Zlatarsko delo, gradivo (Franc Betriani, Ribnica)... K 64.–

Skupno K 2691.–

V ta namen se je vzelo posojilo v domači »posojilnici Rob« in se sproti vračevalo s pobrano 11 % občinsko naklado. Pripomniti je, da se je od vasi: Srnjak, Škamevec, Laz, Dolščak, Veliki Osolnik in Knej, spadajočih pod občino Turjak in davčno občino Osolnik, moral naklad posebej pobirati, ker tega ni hotel storiti c. kr. davčni urad v Laščah, češ da naklad ne obsega cele davčne občine ampak samo nekatere, prej imenovane vasi. Slednjič bodi omenjeno, da je sedanji zvonik nekoliko (par metrov) višji od prejšnjega.

Pročelje cerkveno se je pri tej priliki prenovilo in nametalo z novim ometom, ki pa ne obstane, morda vsled hude sape ali pa, kar je veliko verjetneje, vsled zatekanja, ker vrhnji zid pročelja ni pravilno krit s pločevino.

Kolavdacija (odobritev) izvršene stavbe se je izvršila po c. kr. okrajnem glavarstvu leta 1902. Stavba je bila izvršena konec septembra 1901.

Stolpna ura, ki se je mesto stare, majhne in ne več rabljive napravila, je delo urarja Lenarda. Za težke zvonove je bitje nekoliko preslabo.

Tlak v cerkvi je iz kamenitih plošč, ki so dovolj trdne in pripravne.

Obhajilna miza, nova namesto prejšnje lesene, je delo kamnoseka Ignacija Čamernika iz Ljubljane in stane 550 K.

Kip Matere Božje v tronu je napravil lokalni kaplan Rajmund Kalan, ki je men-
da tudi prenovil oltarje.

Tabernakelj je primeren in s svilo prevlečen.

Cerkveni paramenti (obleka) so dosti lepi in primerni.

Rdeč plašč je delo bratovščine presv. R. Telesa v Ljubljani. Oltarni prt (180 K) je darovala dobrotnica: Jera Krampelj, svetilko za večno luč pred tabernakljem (200 K) in dva lestenca (po 140 K) viseča v svetišču pa dobrotnik: njen mož Matvez Krampelj, posestnik iz Cegelnice (Veliki Osolnik), h. št. 20. Bog bodi plačnik!

Na župno cerkev je zapisanega nekaj zemljišča, ki ga ima za vžitek vsakokratni župnik. Poleg cerkve je mrtvašnica, ki ima prostor (spodaj) za mrliča, zgoraj pa je mala shrabica za cerkvene potrebščine.

Cerkev je zavarovana pri »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani«.

Ker šteje župnija nad 1900 duš, zato sedanja cerkev, kakor že omenjeno na drugem mestu ne zadostuje več in se je na pristojnem mestu prosilo, da se ustanovi še kaplanska služba. Vlada je obljubila dati v ta namen 300 K, drugo naj bi pa dali

župljani (300 K). V tozadevnem posvetovanju so župljani izrekli, da oskrbe kaplanu stanovanje, drugo pa naj da vlada. Na dotično vlogo ni še nič odgovora.

Podružnice

(Župnik: Frančišek Pešec)

Podružnice, spadajoče k župniji Rob, so tri: sv. Lovrenc, sv. Primož in Felicijan ter sv. Lenart.

Podružnica sv. Lovrenca na Velikem Osolniku je posvečena sv. mučeniku Lovrencu in je obokana. Dne 17. novembra 1903 je strela udarila v zvonik. Pri tej priliki je zgorelo že itak slabo ostrešje. Dobilo se je od »Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani« za to škodo zavarovalnine K 301.–. Napravilo se je leta 1904 novo ostrešje na stolpič in pokrilo s pločevino (prej je bilo krito s škodljami). Vse delo, ki ga je prevzel tesarski mojster Janez Vrhovnik iz Tunjic pri Kamniku, je stalo K 1.040.–. Plačalo se je tako: K 301.– je bilo zavarovalnine, župnik Pešec je daroval K 100.–, Hranilnica in posojilnica v Robu je dala podpore K 200.–, drugo so zložili sosesčani sv. Lovrenca. Zidana je bila najbrž v 16. stoletju. Znano je, da se je v protireformacijski dobi pod škofom Hrenom zidalo mnogo cerkvic. Do podružnice, ki je brez prižnice, je $\frac{3}{4}$ ure hoda. K Sv. Lovrencu pride procesija na sv. Marka dan. Soseskinih sv. maš z nedeljskim opraviлом vred ob godovanju cerkvenega patrona sv. Lovrenca se opravi vsako leto 6. Druge 3 (skupno torej z nedeljskim opraviлом devet) pa se opravijo doma v Robu. – Zvon težak 308 funtov, vlit 1795 v Ljubljani, je vzela vojska (13. 10. 1917). Mali zvon 250 funtov težak, 1666 vlit v Ljubljani, je dobil 31. 10. 1935 tovariša iz Koprivnika pri Kočevju. Zvon, bronast, tehta 210 kg, ima glas cis in napis: Ecce crucem + Dni nostri: Iesu Christi – Fugite Partes A. V. – Gasp. Franchi⁴⁶ me fudit Lab. 1726.

Podružnica sv. Primoža in Felicijana je na precej visokem hribčku in je posvečena sv. bratoma Primožu in Felicijanu, mučencema, katerih sveti trupli so svoje dni iz Laškega prenesli na Kranjsko, kjer zdaj v Kamniku počivata.⁴⁷ V zvonik le-te podružnice je že večkrat udarila strela. Zadnjič leta 1905 spomladi, poškodovala je streho na Cerkvi, razdrla stopnice pred oltarjem in nekoliko razrahljala zid. Glavni oltar je posvečen sv. Primožu in Felicijanu. – Izmed treh podružnic je ta največja; ima tudi prižnico. Oltarje je pod župnikom Mihael Lavtizarjem izdelal podobar Jontez. Sem gori gre procesija križev ponedeljek. Vsako leto se daruje za

⁴⁶ Gašper Franchi (Videm, Italija, 1657? – Ljubljana, 25. 8. 1733), zvonar, dotlej najpomembnejši ljubljanski zvonar. Ok. leta 1692 je prišel v Zagreb, že leta 1693 pa se je v ljubljanski stolnici poročil in dobil ljubljanske meščanske pravice. Leta 1703 je kupil na Karlovški cesti razpadajočo hišo in jo popravil. Leta 1706 je po naročilu barona Petra A. Codellija ulil 64 centov težak zvon za župnijo Ljubljana-Sv. Peter. Ker v prenapolnjenem in razmajanem zvoniku zanj ni bilo prostora, so ga obesili v severni zvonik nove stolnice. Zvon še danes zvoni v stolnem zvoniku kot eden najboljših v škofiji (LCG).

⁴⁷ Prim. A. M. Slomšek, *Življenje srečen pot*, izdaja družbe sv. Mohorja 1893, pag. 312.

sosesko 12 sv. maš in eno nedeljo je cerkveno »žegnanje«. Okoli cerkve je pokopališče, kjer se lahko pokopavajo mrličii te soseske. Do podružnice se računa od župne cerkve uro hoda.

Podružnica sv. Lenarta v Krvavi Peči stoji tudi na gričku nad vasjo in je od Roba 5/4 ure hoda, torej najbolj oddaljena izmed vseh podružnic. Cerkvica ima lesen strop, izdelan leta ... Okoli cerkve je za sosesčane pokopališče. K tej podružnici gre procesija križev torek. Poleg nedeljskega opravila ob cerkvenem žegnanju se opravlja tu vsako leto devet soseskinih sv. maš in ena ustanovljena sv. maša za + Pavel Petelin. Tri sv. maše pa se opravijo za sosesko doma v župni cerkvi v Robu. – Ker je svetovna vojna oropala cerkev obeh zvonov, zato je soseska po vojni naročila dva železna zvonova, ki sta stala 8498 Din. Cerkev je bila v prav slabem stanju; treba jo je bilo prenoviti. Oltar in strop je prenovil Franc Bečaj od Sv. Vida nad Cerknico, kar je stalo 4700 Din. Zidarsko delo (belenje cerkve, pokopališki zid) je izvršil Franc Debeljak iz Velike Slevice za 1125 Din. Tudi več cerkvene oprave se je kupilo: kelih (1526 Din), misale (825 Din), en plašč (690 Din), drugi plašč je daroval Janez Usenik iz Krvave Peči 11 (690 Din), blazina za misale (295 Din) itd. Vsa popravila in oprava brez zvonov je stalo 15310 Din (po navedbi Janeza Usenik, Krvava Peč 11).

Pokopališča

v župniji so tri: pri župni cerkvi v Robu, pri Sv. Primožu v Rovtah (roden – Roder – iztrebiti) in pri sv. Lenartu v Krvavi Peči. Pri Sv. Primožu in Sv. Lenartu se pokopavajo mrličii teh dveh sosesk, pri župni cerkvi v Robu pa mrličii domače soseske in soseske sv. Lovrenca. Zadnja leta od 1895 – se pa navadno vsi pokopavajo v Robu. Na pokopališču v Robu pričakujejo vstajenja med svojimi ovčicami bivši dušni pastirji: Franc Rant, Primož Jan, Mihael Lavtižar, kakor je bilo že omenjeno. Vsi trije imajo spomenike iz kamna. Počiva pa tudi v Robu p. Stanislav Vdovič, minorit, ki je imel v Robu 16. maja 1897 novo mašo, a je že umrl istega leta 9. decembra v Leonišču v Ljubljani in bil prepeljan na Rob. Pokopana sta in zadnji počitek sta našla tu gori tudi dva bivša tukajšnja učitelja: Edvard Raktelj in Ferdo Vigele, prvi rojen v Ribnici in brat župnika v Grčaricah Leopolda Raktelja, drugi rojen na Koroškem pri sv. Štefanu. Raktelj, rojen 16. marca 1860, umrl 3. marca 1884. Vigele, rojen 17. oktobra 1841, umrl 3. marca 1890. Oba sta umrla za jetiko. Imata vsak svoj skromen spomenik.

Šola

enorazrednica v Robu je bila zidana pod lokalistom Blaž Lenčkom leta 1869. Stala je 1697 gl in 81 krajc. Hoteli so najprej sedanji nasproti šole stoječi župnikov

hlev (štalo) porabiti in urediti za šolo. Tudi ribniški dekan Ignacij Holzapfel⁴⁸ je bil za to. Toda lokalist Franc Rant se je temu odločno uprl. Kako prav je imel Franc Rant, vidimo danes, ker ta hlev je nujno potreben za shrambo sena in pa za prostor, kamor se lahko spravijo vozovi in druge reči.

Učitelji na tej šoli so bili sledeči: najprej: Avgust Adamič, Jernej Kimovec, Zvanetič, Čop..., Berlan, Vrezec, Raktelj, Sežin, Vigele, Koler, Barle (brat Janko Barleta⁴⁹ v Zagrebu), Sever (pomožni učitelj), Štrukelj in sedanji Konrad Fink (Ljubljčan). Razen Severja, ki ni bil večč orgljanju, so menda vsi opravljali službo organista.

Obisk šole je posebno v zimskem času slab. Zaradi snega večkrat cel teden ni rednega pouka. Všolani niso otroci iz soseske sv. Primoža in iz vasi Bukovec, Krvava Peč in Sekiršč (ta vas zadnji čas všolana), ker so preoddaljeni.

Šola ima lasten vodnjak in precej velik vrt, ki je pa preveč na soncu, v bregu. Leta 1904 so nameravali enorazrednico razširiti v dvorazrednico in v Krvavi Peči ter pri Mohorju (Rovte) napraviti tudi še po eno šolo enorazrednico. Ljudstvo se je pa ustrašilo velikih stroškov in se izreklo proti predragi zidavi. Nekateri so hoteli šolo imeti doli v Robu, to poslopje pa porabiti za stanovanje kaplanov v slučaju, da bi se na novo ustanovila kaplanska služba.

Šolska kronika v Robu navaja sledeče učitelje (ice), ki so poučevali na šoli v Robu: Avgust Adamič (1870–73), Maks Ivanetič (1872–74), Jernej Kimovec (1874–), Anton Berlan (–), Janez Vrezec (1881), Alojzij Sežun (1881–1883), Edvard Raktelj (1883–84), Ferdinand Wigele (1884–90), Franc Koller (1891–95), Konrad Barle (1895–1900), Jože Sever (1900–1901), Ivan Štrukelj (1901–1905), Konrad Fink (1905–07), Alojzij Koprivec (1905–1914), Alojzij Intihar (1914–15), Doganc–Košir Terezija (1909–21), Terezija Podboj (1915–19), Alojzij Intihar (1919–1924), Ela Jakše (1920), Wenko–Kitak Mira (1920–21), Lobe–Bernik Augusta (1921), Janežič–Podboj Tereza (1921), Wenko–Kitak Mira (1921–23), Leopold Junc (1923), Češnovar Angela (1923–29), Štrukelj Vida (1924–28), Petelin Marija (1928–36), Malahovsky Hilda (1934), Brodnik Frančiška (1934–36), Puc

⁴⁸ Ignacij Holzapfel (Tržič, 15. 7. 1799 – Ribnica, 21. 1. 1868) je obiskoval gimnazijo, licej in bogoslovje v Ljubljani, kjer je bil leta 1824 posvečen. Bil je kaplan v Kamniku, v Predvdoru (1825), Mengšu (1827), pri Sv. Jakobu v Ljubljani (1829), župnik v Črnomlju (1834) in dekan v Ribnici (1848). Vpliv drugovanja z Barago je pač povzročil, da Holzapfel ni postal janzenistovski rigorist.

⁴⁹ Janko Barle (Budanje, 12. 3. 1869 – Zagreb, Hrvaška, 18. 2. 1941), urednik. Gimnazijo je začel v Novem mestu, nadaljeval v Karlovcu in jo končal v malem semenišču v Zagrebu, kjer je tudi opravil bogoslovne študije in bil leta 1892 posvečen. Takoj je postal arhivar na škofiji, leta 1911 ravnatelj škofijske pisarne, nato kanonik, predsednik Cecilijinega društva in leta 1913 urednik Svete Cecilije. Vse te službe je ohranil do smrti. Objavljal je tako v slovenskih kot hrvaških časopisih in revijah. Izredno pomembni so njegovi muzikološki spisi, daljše razprave, pa tudi krajši članki v Sveti Ceciliji, ki jo je zgledno in požrtvovalno urejal. V njej je objavil več kot 150 razprav in člankov (v bibliografiji so navedeni tisti, ki se nanašajo na slovensko cerkveno glasbo).

Marija (1936), Grebenc Jože (1938–39), Šteblaj Štefanija (1938–39), Novak Veronika (1939), Erker Jožefa (1939), Flegar Avgust (1929–).

Leta 1920 je postala šola v Robu dvorazrednica.

Leta 1925 je kupil krajevni šolski odbor na dražbi od Marjete Usnik hišo na Skali (Podhoini hrib št. 9) z zemljiščem za 50350 Din. Zemljišče se je nato odprodalo, a hiša se je preuredila za šolo: ena soba za razred, ki pa je premajhen, pretesen, ena soba s kuhinjo za stanovanje učiteljice ter v podstrešju ena soba in kuhinja za stanovanje šolske služkinje. A od leta 1934, ko se je šola razširila v trirazredno, uporablja podstrešno stanovanje učiteljstvo. V letu 1938 je šola postala štirirazrednica. Šolo obiskuje okrog 200 otrok: najvišje je bilo število v letu 1910/11 namreč 229 otrok.

Otroci iz soseske sv. Primoža, dasi obsega soseska devet vasi s circa 270 prebivalci, do leta 1903 niso bili nikamor všolani. Leta 1903 je bila v tem kraju (v Rutah) ustanovljena šola, ki pa je bila otvorbena šele leta 1922 z enim sistemiziranim razredom. Ker šolska občina ni imela lastne šole, se je nastanila v kmetski hiši Janeza Zgonec, Selo 37. Kot prva učna moč je bila nastavljena učiteljica Antonija Smrekar, ki je pa že po 14 dneh – odšla. Na njeno mesto je bila dodeljena Minka Pegan-Šušteršič. V šolo je vstopilo 69 otrok. Vsled pogostnih premestitev učiteljic je bil pouk večkrat za dalj časa prekinjen. Iz Sela se je šola preselila k Naredom št. 13 – v hišo trgovca Kranjca. Tu je poučevala dve leti učiteljica Danijela Marolt, a Marija Čadež le en mesec. V letu ... je poučevala Ela Potočnik-Grad. Dne 3. decembra 1928 je bil komisijski ogled za novo šolo. S podporo oblastnega odbora v znesku 50.000 Din, s podporo banske uprave v znesku 12.000 Din in z najetim posojilom pri hranilnici in posojilnici v Robu v znesku 200.000 Din so začeli spomladi 1929 graditi pri Mohorjih novo šolo, ki je bila 5. februarja 1932 izročena svojemu namenu. Stroški celotne stavbe so znašali: 309.410,60 Din. Graditelj je bil Ivan Seršen iz Domžal. Prva je bila dodeljena na novo šolo Lesar-Lunder Marija, a s poukom ni pričela. Zato je bila imenovana Maksa Gross (4. 12. 1931) in pričela pouk 5. februarja 1932.

Župnišče

v Robu namenjeno župniku v stanovanje, se je pripravilo na ta način, da se je na prostoru, kjer je bila prej hiša za cerkvenika škocjanske podružnice v Robu, zidalo sedanje poslopje (vzdignilo?) leta 1818. To kaže letnica vklesana na stebri pri vходу v župnišče. Župnišče je bilo za svoj čas primerno, za sedanje razmere pa ne zadostuje in župniji ne dela časti. Okna so premajhna, sobe prenizke, peči starinske in obrabljene, da je treba večkrat zamazati kako luknjo, da se dim ne kadi v sobo. Sedanji župnik je že večkrat mislil na popravo, a se je nekoliko bal ljudem nalagati novih stroškov, nekoliko pa odlaša radi tega, ker s popravo, če ni temeljita, ni pomagano mnogo. Župnišče ima zgoraj štiri sobe in spodaj eno družinsko sobo. Poleg tega je še klet, kuhinja in shramba za jedila.

Matice,

ki se nahajajo v župnišču, obstoje iz rojstne in krstne, poročne in mrtvaške knjige. Iz poročne knjige bi bilo omenjati, da so predniki sedanjih robarskih župljanov jako mladi stopali v zakon, kakor je bila takrat navada tudi drugod. Tako se je 24-letni Jurij Krampelj od Tomažina, h. št. 3 dne 14. februarja 1791 poročil z neko 14 let staro Marijo Jakše. Poročil ju je duhovnik Andrej Klarič. Dne 3. februarja 1806 je duhovnik Marcial Sauer poročil 21 let starega Jerneja Sterle iz Purkarč, h. št. 1 s 15 let staro Jero Usenik. Dne 16. novembra 1795 je isti mašnik Marcial Sauer poročil 20-letnega Jakoba Leniča od Uzmana, h. št. 4 s 13-letno Marijo Intihar.

Iz mrtvaške knjige bi se dalo povzeti, da je bila leta 1836 v župniji kolera. 1. oktobra 1836 je Anton Cimperman, četrtezemljak od Boštetja, h. št. 4, umrl za kolero.

V odvrnitev kolere ima še sedaj vsaka robarska soseska eno sv. mašo.

Gospodarska poslopja

obstoje iz dveh hlevov (štal), svinjakov, kleti za pridelke, vodnjaka in drvarnice. Pod isto streho, kakor živinski hlev, se nahaja tudi žitnica, ki je obokana. Vsa poslopja so do malega v dobrem stanju. En hlev služi za shrambo sena in vozov, drugi pa za živino. Temu bi bilo treba dati več svetlobe in ga obokati, ker je sedanji lesen strop že precej slab. Živinski hlev ima prostora za šestero glav. Svinjaki so na novo napravljeni leta 1902. – Omeniti je še majhne lope na župnikovem vrtu, ki jo je menda dal narediti Blaž Lenček.

Župnijska nadarbina

obstoji iz nekoliko zemljišča, ki je deloma zapisano na župnijo deloma na cerkev Matere Božje. Nadalje iz bire, ki so jo od nekdanj župljani dajali škocjanskemu kaplanu (škocjanska) in pa iz prostovoljnega priboljška (deputata), ki so ga župljani vsakokratnemu duhovniku pismeno zagotovili in dali vknjižiti na svoja zemljišča. Ta deputat obstoji glasom listine obveznice (Verbindungs-Instrument) z dne 9. avgusta 1808 iz $\frac{1}{4}$ mernika pšenice, $\frac{1}{4}$ mernika žita (mešano), $\frac{1}{4}$ mernika ovsa, iz prediva in 1 voza drv in sena (1 cent od grunta od vsake hiše); kočarji (5 jih je bilo) pa dajo $\frac{1}{4}$ mernika mešanega žita. Poleg tega lahko opravlja župnikovo služabništvo posel cerkvenikov in prejme za to po pismu 11 mernikov pšenice in 22 mernikov žita (bira za cerkvenika) ter uživa cerkveniku namenjeno posest (reale). To obveznico so podpisali pri zemljiški gosposki, graščini Turjaški, dne 9. avgusta 1808 kot zastopniki soseske krvavopeške in Sekiršč: Anton Sterle, Filip Sluga in Matija Sterle, kot zastopniki za Veliki Osolnik: Jurij Vdovič, Gregor Klančar in Matija Dolščak (Doušak); za Rob: Jurij Peterlin, Gregor Klančar, Andrej Zakrajšek; za Rovte: Anton Sterle, Anton Rupar in Filip Sluga. Ta obveznost se je dne 15. no-

vembra 1822 na prošnjo Franc Okorna pri zemljeknjižnem uradu graščine Turjaške vknjižila na vsa posestva v župniji (lokaliji). – Kočarji in podružniki (gostači) morajo drva sesekati. –

Pri sedanjem razkosavanju in razprodajanju zemljišč se te bire mnogo izgubi in je čimdalje manj vredna. Stvar je tudi že zastarela in ne več pravična. Ko se je ta zadeva leta 1808 urejevala, bili so v župniji razen pet kočarjev sami gruntarji in so vsi duhovnika plačevali s pridelki v naturi. V našem času pa, ko se je število župljanov podvojilo in iz razkosanih posestev postalo mnogo koč, skoro polovico družin nič ne plačuje, četudi vsi enake duhovne dobrote uživajo.

Versko in нравno življenje

(Župnik: Frančišek Pešec)

Za dušno pastirstvo precej obsežne in velike župnije Rob, ki šteje po zadnji cerkveni štetvi leta 1905 (*Catalogus Cleri*) 1930 duš (raje več kot manj) in je hribovita, je odločen en sam dušni pastir – župnik. Ta mora opravljati vsa dušnopastirska opravila v dosti raztreseni župniji. Skrbeti mora za nedeljsko in prazniško službo Božjo, ki se obhaja poletu in pozimi dopoldne ob 10h, popoldne pa ob ½ 2 ali 2h. Ker je cerkev veliko premajhna, ne morejo vsi s pridom biti pri sv. maši in pridigi in ostajajo zunaj, seveda največkrat tudi po svoji lenobi in zanikrnosti. Ravno zato, ker je služba Božja ob 10h, mislim, da se tudi sv. zakramenti ne prejemajo tako pogosto, kakor bi se, ko bi bila tudi zgodnja služba Božja. Skušalo se je že poletu bogoslužni red spremeniti in sv. mašo imeti ob 6h, pa ljudstvo je od nekdaj vajeno službe Božje ob 10h in vsled raztresenosti in oddaljenosti ne kaže vpeljavati novega reda.

Da bi se versko in нравno življenje, ki ni ravno slabo bilo, še bolj povzdignilo, se je obhajal v župniji leta 1900 od 21. oktobra do 28. oktobra sv. misijon, ki so ga vodili z veliko vnemo trije oo. frančiškani: provincial o. Konstantin Luser,⁵⁰ o. Engelbert Pollak in o. Avguštin Čampa.⁵¹ Udeležba je bila velika: do malega vsi so prejeli sv. zakramente. Procesija ob sklepu sv. misijona z misijonskim križem je bila kaj veličastna. Skoraj vsi so se je udeležili z gorečimi svečami. Pred misijonskim križem verniki radi kleče in v molitvi obnavljajo sklepe, ki so jih naredili ob sv. misijonu. V trajen spomin na to duhovno prenovitev župnije se je vpeljal ob ¾ na 10 vsako nedeljo in vsak praznik sv. rožni venec, ki ga moli veliko vernikov obojega spola.

Bratovščina, ki posebno pospešuje lepo krščansko življenje v župniji in tudi z malimi denarnimi prispevki oskrbuje cerkvi mašna oblačila, je bratovščina presv. Rešnjega Telesa, ki še vedno narašča. Skupno česčenje sv. R. Telesa je redno za

⁵⁰ Konstantin Luser OFM (Novo mesto, 23. 2. 1849 – Ljubljana, 9. 6. 1919) je bil 3. novembra 1872 v Ljubljani posvečen v duhovnika.

⁵¹ Avguštin Čampa OFM (Ribnica, 28. 12. 1869 – Ljubljana, 13. 6. 1922) je bil 20. oktobra 1895 posvečen v duhovnika.

vso župnijo vsako I. nedeljo v mesecu (Najsvetejše izpostavljeno), II. nedeljo v mesecu za može, III. nedeljo za dekleta, IV. nedeljo za žene. Mladenci navadno molijo I. nedeljo.

Celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa, ki je za župnijo Rob nastavljeno na 13. oktober vsakega leta, se je prvič (13. 10. 1905) vrlo dobro obneslo. Verniki, razvrščeni po soseskah in stanovih, so vedno napolnovali cerkev in se klanjali v pobožni molitvi Jezusu v Zakramentu ljubezni. Pri tej priliki se je v splošno vednost nabil na glavna in stranska cerkvena vrata natančno določeni in spisani »razpored češčenja«. Ker se je obnesel, lahko ostane v veljavi tudi vprihodnje. Nahaja se priložen tej spomenici. Posebno lepo je bilo videti, ko so se zadnjo uro pred sklepom od 5h do 6h zvečer mladenči iz cele župnije klanjali svojemu odrešeniku in njemu v čast prepevali sv. evharistične pesmi. Ginljiv in vzpodbuden je bil sklep s petimi litanijami presv. Srca Jezusovega, ki jih je pela vsa cerkev, ki je bila natlačeno polna. Da se mladina obvaruje slabih družb, ki pokvarijo lepo zadržanje in da med njo vzcvete in se vtrdi pravo nedolžno krščansko življenje, se je leta 1903 ustanovila dekliška Marijina družba. Prvi sprejem, pri katerem je bilo v družbo sprejetih 77 deklet, je bil dne 25. marca 1904. Sprejel jih je laški kaplan Anton Mrkun⁵² z lepim priličnim govorom. Danes šteje družba 95 članic, ki so večinoma dobre, nekatere prav posebno vzgledne. Prejemajo sv. zakramente vsak mesec in imajo štirikrat na leto (Marijino Oznanjenje, Vnebovzetje Marijino, Rojstvo Marije Device in Spočetje Marijino) skupno sv. obhajilo. Vsak mesec se udeležujejo družbenega shoda (govor in različne molitve). Imajo svojo zastavo (delo Ane Hofbauer-Ljubljana) vredno z vsem skupaj 490 Kron in venec, ki se rabi ob pogrebu Marijinih hčerk. Zgled Marijine družbe dobro dela na vso župnijo.

Izmed stvari, ki ovirajo versko in нравno življenje v župniji, bi bilo omeniti izseljevanje, ki je v župniji močno narastlo. Več kot 200 župljanov je v Ameriki. Može se ondi še dosti dobro drže in skrbje za doma ostalo družino z malimi izjemami s tem, da pošiljajo denar domov. Doma med zakonskimi ženami splošno ni slišati kaj slabega. Izseljenci so večinoma v takih krajih (Cleveland, Pueblo, Joliet), kjer imajo priliko zadostovati svojim verskim dolžnostim. Za mlade, neizkušene fante pa je tam gotovo veliko večja nevarnost. Marsikatera dekleta gredo tje, ker so doma morda v strahu in nepokorne, pa hrepene po večji prostosti in hite v Ameriko ženinov iskat. Dostikrat pa se vzamejo in nesrečen zakon sklenejo. – Plesa je čimdalje manj v župniji in se je skoro popolno zatrl. Tudi hudega pijančevanja ni, posebno ne »šnopsarije«. Pije se največ vino in pivo, le izjemoma tu pa tam pri delu tudi »šnops«. Navado pa imajo iz češpelj, ki jih imajo po nekaterih vaseh veliko, kuhati domačo slivovko, ki jo dobro prodajo in tudi sami pijo. – Ponočevanje ni še ponehalo, vendar ga je manj, grešna znanja so bolj redka.

⁵² Anton Pad. Mrkun (Ig. 4. 7. 1876 – Cleveland, 31. 10. 1961) je bil posvečen v mašnika v Ljubljani 14. julija 1901. Kaplan v Koprivniku na Kočevskem (1901), Velikih Laščah (1902) in na Razdrtem (1905), župnik na Homcu in v Dobropolju (1929). Duhovni svetnik (1937). Po vojni se je umaknil v ZDA.

Slabo je, da se prodajajo zemljišča (grunti). Tako propadajo trdne kmečke hiše in verne slovenske družine stare korenine.

Nič prida navada je tudi ta, da jeseni možaki in mladenči v večjem številu hodi-jo čez zimo delat v šumo na Hrvaško, kjer so le redkokedaj pri sv. maši in tudi po-sta ne drže. No, pa takih »hrovatarjev« je vedno manj, ker sami spoznajo, da je za-sluzek majhen, pa še tisti jim hitro uide, ker prišedši za velikonočne praznike do-mov nekaj dajo za obleko, drugo pa poženejo, če niso varčni, po grlu in so taki, kot so bili, samo slabši še v verskem oziru. Kajti doli na Hrvaškem so se navzeli ver-ske mlačnosti in otrpnili za cerkveno življenje, ki se kaže v živi, dejavni veri. Na-učili so se po hrvaško kleti in so morda tudi v kakšno nesramno družbo zagazili.

Da bi se lepo krščansko življenje v župniji še bolj okrepilo, vtrdilo in mnogo dobrega sadu obrodilo, obhajale so se leta 1905 od 8. do 16. novembra duhovne va-je, ki naj bi služile obenem kot obnovitev sv. misijona. Trije prvi dnevi so bili odlo-čeni samo za Marijino družbo, drugi štirje dnevi pa za vse ostale župljane, ki so se vaj udeleževali po natančnem razporedu, nabitem na glavnih in stranskih cerkvenih vratih. Bila sta vsak dan dva govora, dopoldne in popoldne; popoldne še litanije in blagoslov. Drugi čas je bil odločen za spovedovanje (trije spovedniki). Vodil je du-hovne vaje z veliko gorečnostjo ter živahno, praktično zgovornostjo o. Janez Kun-stelj,⁵³ mašnik iz Tovarištva Jezusovega, sošolec domačega župnika. Upanje je, da so te duhovne vaje zarisale v župniji mogočne sledove v versko-nravno življenje, ki se ne bodo zlahka izbrisali, ampak ostali globoko v spominu in obrodili obilen sad. Udeležba je bila vsestranska in žetev obilna.

Cerkveno-politično življenje

(Župnik: Frančišek Pešec)

Da se župljani vdeležujejo političnega življenja, za to skrbe predvsem naši dobri časopisi, ki so primeroma jako dobro razširjeni v župniji. Leta 1905 je prihajalo v župnijo okoli 60 »Domoljubov«, 5 »Slovencev«, 13 »Bogoljubov«, 2 »Don Bo-sko«, 2 »Cvetje«, 2 »Piščalki« in še drugi dobri časopisi. Zadnje leto 1906 je na-predoval »Bogoljub« in se posebno še razširil »Glasnik najsvetejših Src« (12). Za živahno politično gibanje so potrebni tudi shodi. Taki shodi so se priredili tudi v Robu: npr. za splošno in enako volivno pravico in so se poslale tozadevne resoluci-je na pristojno mesto. Župniki so se vdeleževali redno naših shodov. V cerkveno-političnem oziru služi župnija lahko v zgled marsikateri občini. Pri zadnjih splošnih volitvah za deželni in državni zbor so volivci volili enoglasno in pokazali zavedno svoje krščansko prepričanje. Vdeležba pri vseh volitvah je bila vzorna, ker je prišlo na volišče gotovo 90 % vseh volivcev. O namenu in pomenu volitev je župnija Rob z govorjeno in pisano besedo prav dobro poučena in vsled tega vrlo dobro politično

⁵³ Janez Kunstelj SJ (Gorje, 11. 8. 1867 – Ljubljana, 14. 8. 1919) je bil posvečen v maš-nika 27. julija 1900 v Ljubljani.

organizirana. Tej organizaciji pa stoji še na strani, jo podpira in izpopolnjuje tudi socialno-gospodarska organizacija, malo nižje opisana.

Izobrazba

(Župnik: Frančišek Pešec)

Za umsko izobrazbo v raznih svetnih vednostih je v prvi vrsti poklicana šola, ki lahko veliko dobrega stori, če je dobra. Šola pa, če dobra ni, je bolje, da je ni (Slomšek). Ljudska šola mora poleg versko-nravne vzgoje podati mladini temeljne nauke. Priučiti jo mora dobro brati, pisati in računati. Na tej podlagi se človek že sam nekako izpopolnjuje in napreduje, če ima le kaj veselja. Šoli v pomoč, nekakšna nadaljevalna šola posebno za odraslo mladino so razna izobraževalna društva, ki so se v lepem številu zasnova v naši domovini. Tudi v župniji Rob se je ustanovilo takšno društvo pod imenom »katoliško slovensko izobraževalno društvo«. Namen mu je širiti med ljudstvo pravo izobrazbo, in sicer s pomočjo knjig in časopisov, s predavanjem koristnih nauk in z dostojnimi predstavami. Ustanovilo se je leta 1903. Priredilo je več predavanj: kmetijsko (Pirc), rusko-japonska vojska (kaplan Mrkun), potovanje v Švico (kaplan Mrkun), socialno predavanje (Dr. Evgen Lampe). S pomočjo Marijine družbe se je dvakrat vprizorila krasna igra »Lurška pastirica« (1905); potem »Vaški skopuh« (igrali sami mladenči). Igro »Jeza nad petelinom in kes« so igrale same mladenke.

Opaziti pa je vendar, da se društvo ne more prav razviti, ker nima lastnih prostorov, a še bolj zato, ker manjka pravega razumevanja. Poleg tega se krši kolikor toliko družina, če iz društva pridejo pozno domov oče, sinovi, hčere. Vzrok je tudi ta, da naši časopisi, posebno »Domoljub«, nekoliko nadomestujejo tako društvo, četudi seveda ne morejo doseči in podati tega, kar lahko poda in doseže društvo. Kajti živa beseda (predavanje, govor), v kateri je zbrano vse najboljše, kar utegne zanimati in koristiti, lahko veliko več stori, kakor mrtev časopis. V večjih in bolj obljudenih krajih, kjer živi mnogo delavcev, obrtnikov, so ugodnejša hvaležnejša tla za enaka društva. Kakor se dandanes vsak stan izobrazbi in vsposobi za svojo stroko, tako uradnik, duhovnik, učitelj, obrtnik, delavec, trgovec in je ponosen na svojo strokovno izobrazbo, tako poleg dobrih postav, ki varujejo njega in njegove koristi, v drugi vrsti nujno potrebuje kmetijski stan take stanovske izomike, da se reši propada.

Družabno življenje

(Župnik: Frančišek Pešec)

Za človeško družbo je preimenitno družabno vprašanje, ki se peča poglavitno s tem, kako mora biti urejena človeška družba, da vsi njeni udje darove in dobrote sveta kolikor mogoče enakomerno uživajo. Pospeševati se mora torej občni ali splošni blagor in tako zabraniti, da se ne nakopiči vse imetje in bogastvo samo v

rokah nekaterih maloštevilnih denarnih mogočnikov, na drugi strani pa se ne porodi siromaštvo in beda mnogih revežev in siromakov, da bi si nasproti stala samo dva tabora: tabor bogatinov in tabor nemaničev. Skrbeti je torej za dobrostoječi srednji stan z dobrimi postavami in splošno koristnimi napravami. Seveda popolnoma odpraviti revščine in siromaštva nikdar ne bo mogoče. Bogastvo in siromaštvo, življenje in smrt je od »Boga«, pravi Sveto pismo. Vendar neskončno dobri Bog noče, da bi bila v celoti človeška družba tako uravnana, da bi bili na eni strani sami bogatini, na drugi pa sami siromaki, ampak volja njegova je, da se ta prepad med bogastvom in siromaštvom, med bogatimi in reveži, kolikor le mogoče zjednači in preveliko nasprotje vblaži s pravično razdelitvijo zemeljskih dobrot med vse stano-ve človeške družbe. Krščansko družboslovje (veda, ki se peča z družabnim vpraša-njem, torej zahteva, da se kolikor mogoče dobro godi vsem ljudem tudi na svetu, četudi prizna in ve, da »neskaljene sreče ne užije zemljan« in je ter ostane zemlja solzna dolina. Med napravami, ki prav v zmislu in po namenu krščanske pravično-sti pospešujejo splošni blagor, so posebno Raiffeisenove kmetske posojilnice in hranilnice. Te dajejo svojim udom posojila na nizke obresti, da si opomorejo ter začno kako pošteno podjetje. Na drugi strani pa dajejo ljudem priliko varčevati in svoje novce za bolezen, starost in onemoglost varno in obrestonosno naložiti. Tudi v župniji Rob se je na poziv domačega župnika ustanovila že leta 1899 taka ustano-va pod imenom »hranilnica in posojilnica v Robu, registrovana zadruga z neomeje-no zavezo«, ki je začela poslovati dne 5. februarja 1899 in ves čas lepo napredo-vala. Koncem leta 1905 je štela 193 udov in imela v tem letu prometa K 230.435.–. V sedmih letih svojega obstanka pa je imela prometa K 1.297.936.–. Za slučajne izgube se je nabral iz čistega vsakoletnega dobička založni (reservni) zaklad, ki znaša koncem leta 1905 že 4.800 K.–. Bog daj tudi v bodoče svoj blagoslov. Kori-sti in dobrote, ki jo nudi posojilnica, naj se župljani po pameti in previdnosti poslu-žujejo. Zasluga hranilnic je, da ni več v župniji samo nekaterih denarnih mož ali naravnost rečemo oderuhov. Prej se je denar dobil samo pri teh »možeh«, samo ne vprašajte kako? Morale so se dati visoke obresti: po 8, 10, 12 od 100 in še več. Po-leg tega je bilo treba še zapivati v hiši mogočnika in se ga vedno bati. Pri raznih volitvah so po mnogih krajih taki »kmečki prijatelji« zahtevali še dušo od svojih dolžnikov. V tem oziru je sedaj bolje in ljudstvo je lahko neodvisno, ker se je otre-slo teh ljudskih pijavk.

Znamenitosti

(Župnik: Frančišek Pešec)

Med znamenitejše dogodke, ki so se vršili v župniji, bi prištevali poročilo zgo-dovinarja Valvasorja, ki pripoveduje, da se je nekdanj bojevala bitka v okolici Gra-dišča. Ta vas je gotovo dobila svoje ime od tod, ker je bila ondi nekdanj rimska po-stojanka ali tabor. Rimska meja se še sedaj sledi od Gradiškega vrha do Nadliška. Nadaljnji znameniti dogodki so: ustanovitev samostojne lokalije ali podfare Rob

leta 1789; posvečenje nove cerkve v Robu dne 24. junija, na dan sv. Janeza Krstnika leta 1845 po knezoškofu Alojziju Wolfu; povzdig podfare Rob v pravo župnijo (prvi župnik Primož Jan) leta 1876; obhajanje stoletnice samostojne župnije s slovesnim blagoslovljenjem novega sv. križevega pota leta 1889; obhajanje prvega sv. misijona v Robu leta 1900 od 21. do 28. oktobra; njega obnovitev z duhovnimi vajami leta 1905 od 8. do 16. novembra.

Sv. birma je bila prvič v Robu meseca maja 1825 (knezoškof Alojzij Wolf); drugič 24. junija 1845 obenem s posvečenjem cerkve (knezoškof Alojzij Wolf – župnik bil Jurij Tome); tretjič 12. avgusta 1890 (knezoškof Jakob Missia – župnik Mihael Lavtizar); četrtrič 5. julija 1901 (knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič⁵⁴ – župnik Frančišek Pešec); petič 18. junija 1906 (knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič – župnik Frančišek Pešec).

Ker je spadala sedanja župnija Rob nekdanj pod Škocjan, bodi omenjeno, da je bil v škocjanski župniji rojen Primož Trubar,⁵⁵ in sicer na Rašici 8. junija 1508. Ko

⁵⁴ Anton Bonaventura Jeglič (Begunje na Gorenjskem, 29. 5. 1850 – Stična, 2. 7. 1937) je obiskoval osnovno šolo in klasično gimnazijo v Ljubljani kot gojenec Alojzijevejšča in maturiral z odliko leta 1869; teologijo v Ljubljani in bil posvečen leta 1873, doktoriral pa na Dunaju kot gojenec Avguštinya leta 1876. Nato je bil profesor v bogoslovju, v letih 1882–1898 pa v Sarajevu kanonik, upravitelj stolne župnije, generalni vikar, apostolski protonotar in pomožni škof. Leta 1898 je postal ljubljanski škof in ostal do upokojitve leta 1930. Postavil si je trajen spomenik z Zavodom sv. Stanislava, v katerem je delovala prva slovenska klasična gimnazija. Velja za največjega ljubljanskega škofa za Tomažem Hrenom (SBL).

⁵⁵ Primož Trubar (Velike Lašče, 9. 6. 1508 – Derendingen, Nemčija, 28. 6. 1586), urednik. Šolal se je na Reki (1520?–22), v Salzburgu (1522–24) in Trstu (1524–30) pri škofu Bonomu, ki ga je leta 1530 posvetil. Trubarjevo delovanje je odvisno od strpnosti do protestantizma vsakokratnega ljubljanskega škofa. Če je bil škof strpen, je bil Trubar na Kranjskem, če ne, pa na Nemškem. Krištof Rauber (1488–1536) je bil cesarski vojskovodja in se za škofijo ni menil. Njegov naslednik Frančišek Kazianer (1536–43) je bil strpen. Tako je Trubar v tridesetih letih prišel za slovenskega pridigarja v ljubljansko stolnico, leta 1540 pa je postal ljubljanski kanonik. S prihodom Urbana Textorja (1543–58) so se razmere spremenile: cerkveno sodišče mu je odvzelo kanonikat, šentjernejsko župnijo in celjski beneficij. Trubar je moral v tujino, najprej v Rothenburg nad Taubero, pozneje v Kempten. Škof Peter Seebach (1558–68) je bil strpen, zato se je Trubar leta 1561 zmagovalno vrnil v Ljubljano kot superintendent protestantske cerkve. Leta 1564 si je v Ljubljani celo kupil hišo. Leto pozneje je zaradi političnih pritiskov zapustil domovino; leta 1566 je postal župnik v Derendingenu, kjer je ostal do smrti. V Ljubljano se ni več vrnil, čeprav je bil škof Konrad Glušič (1571–78) do protestantov strpen, pač pa ni bilo moč misliti na vrnitev v času škofa Janeza Tavčarja (1580–97). – Trubar je že v Salzburgu dobil nekaj glasbenega znanja, saj je sodeloval pri cerkvenem zboru kot diskantist. Leta 1524 je kot deški pevec sodeloval pri zboru tržaške stolnice. Glasbeno izobrazbo je moral zlasti teoretično utrditi, ko je pozimi 1527 pred vpisom na dunajsko univerzo obiskoval kvadrvij, ki je vključeval tudi glasbo. Iz tega sledi, da je kot klerik obvladal enoglasno koralno in večglasno figuralno petje, hkrati pa je bil doma v glasbeni teoriji. – Slovenski protestanti so v 45 letih (1550–

je v začetku XVI. stoletja, namreč leta 1517 začel Martin Luter trositi svojo krivo vero, razširila se je z Nemškega čudovito naglo tudi na Kranjsko. Zanesel jo je k nam okoli leta 1544 ne morebiti kak svetovnik, ampak duhovnik, prej imenovani Primož Trubar, ki je bil kanonik v Ljubljani. Nove vere so se oprijeli najpoprej plemenitaši, grofje in meščani, kmalu pa je potegnila nase tudi mnogo kmetov, posebno Gorenjcev. Prve shode so imeli ljubljanski luteranci na Rožniku, pri sv. Krištofu in ob Savi, sčasoma pa tudi po domih ljubljanskih korarjev. Izprva so se shajali seveda na skrivnem, toda kmalu pa tudi kar očitno. V kratkem času je bila vsa dežela polna predikantov ali protestantovskih pridigarjev, ki so bili večinoma popačeni nekdanji katoliški duhovniki, župniki in korarji. Celo škofovega generalnega vikarja Mertlica nahajamo med njimi. – Naše dežele je vladal takrat cesar Ferdinand I., pred katerim je moral Primož Trubar dvakrat bežati na Nemško. Tam je poslovenil vse štiri evangelije in dejanje apostolov ter skrbel za to, da se je Sveto pismo preložilo na slovenski jezik. Z nobeno stvarjo bi luteranci ne bili mogli škoditi katoliški veri bolj nego ravno s to knjigo.

Predikant je bil tudi Trubarjev sin Felicijan,⁵⁶ ki je hotel nekdanj pridigovati v šentpeterski cerkvi v Ljubljani, pa mu niso pustili.

95) natisnili 56 knjig; od teh jih ima note kar osem, od katerih jih je Trubar pripravil šest, sedmo Jurij Dalmatin (1584), osmo pa Trubarjev sin Felicijan (1595). 1) Prva slovenska knjiga Catechismus 1550, ki je tudi prva slovenska pesmarica, ima šest katekizemskih pesmi, ki so jih nadaljnje pesmarice ponatiskovale. 2) Druga knjiga Ena duhovska pejsen 1567, je verjetno nastala kot priložnostni poskus pred natisom obsežnejše pesmarice. 3) Tretja knjiga – prva prava pesmarica – z naslovom Eni psalmi, ta celi catechismus 1767 je ohranjena v enem nepopolnem izvodu. Ohranjeni sta le prva in šesta tiskarska pola po 16 strani. 4) Četrta knjiga Ta celi catechismus 1574; pesmarici 1567 in 1574 sta povsem enaki. 5) Peta knjiga Tri duhovske pejsni 1575. Te pesmi še niso bile tiskane, zato jo imamo lahko za dopolnilo pesmarice Ta celi catechismus 1574. Te pesmi so bile ponatisnjene v tretji in četrti pesmarici. 6) Šesta knjižica Ta prvi psalm 1579. Parafraza, ki ne vsebuje mnogo polemičnega, je izšla v izdajah cerkvene pesmarice 1584 in 1595, in sicer s Trubarjevim imenom. 7) Sedmo knjigo – tretjo pravo pesmarico – Ta celi catechismus 1584 je pripravil Jurij Dalmatin. 8) Osmo knjigo – četrto pravo pesmarico – Ta celi catechismus 1595 pa je že po očetovi smrti pripravil Trubarjev sin Felicijan (LCG).

⁵⁶ Felicijan Trubar (Kempten, Nemčija, 1555/56 – Grüntal, Nemčija?, po 1600), urednik. Leta 1568 je izpričan njegov vpis na tübingensko univerzo, kjer je leta 1578 magistriral. Leta 1580 je kot odposlanec očeta Primoža sodeloval pri prepričevanju kranjskih, štajerskih in koroških protestantov, naj pristopijo k Formulii concordiae in s tem potrdijo svojo filipistično usmerjenost. Leta 1580 je bil ordiniran v tübingenski župnijski cerkvi, leta 1581 pa je nastopil službo slovenskega in nemškega pridigarja v Ljubljani. Bil je član revizijske komisije, ki je pred natisom pregledala *Biblijo* Jurija Dalmatina. Po smrti Krištofa Spindlerja je leta 1592 postal superintendent ljubljanske slovenske cerkve, po smrti Jerneja Simplicija pa leta 1594 tudi nemške cerkve. Leta 1598 je kljub vse ostrejši rekatolizacijski politiki posvetnih oblasti v Ljubljani kupil hišo. Še istega leta se je umaknil v Grüntal na Württemberg. Svojo razmeroma veliko knjižnico je zapustil kranjskim deželnim odbornikom. – Leta 1595 je izdal osmi protestantski tisk z notami – četrto pravo pesmarico – Ta celi

V tej dobi je bil župnik v Škocjanu pri Turjaku glasoviti protestant Jurij Dalmatin,⁵⁷ oni znameniti luteranec, ki je prvi preložil Sveto pismo na slovenski jezik leta 1584. Bil je doma iz Krškega. Njegovi starši so bili siromašni ljudje. Primož Trubar ga je bil s svojim priporočilom spravil na Nemško v šolo v Tübingo, kjer se je izučilo tiste čase mnogo slovenskih mladenčev. Kako pa je to, da je prišel luteranec Jurij Dalmatin za župnika v Škocjan? Imeli so po deželi plemenitaši patronske pravice do mnogih cerkva, ki so jih prepuščali luterancem. Na tak način so dobili luteranci škocjansko cerkev v svojo oblast. Prepustil jim jo je grof turjaški, ki je bil njen patron. Tako se je tudi po kmetih odprla luterancem marsikatera hiša božja, posebno ker je po smrti Ferdinandovi prevzel Štajersko, Koroško in Kranjsko njegov najmlajši sin nadvojvoda Karel leta 1564. Ta bi bil luterance pač rad pritisnil z vso silo, toda jih zaradi Turkov ni mogel, ker se je bal, da mu plemenitaši odtegnejo vso pomoč proti njim. – Jurij Dalmatin je pokopan pri sv. Petru v Ljubljani. Ka-

catehismus, eni psalmi. Na naslovnici avtor ni naveden, je pa podpisan pod posvetilom Juriju Khislu. Notni tisk je jasnejši, črke so večje, celotna pesmarica pa je nekoliko manj pregledna. Felicijan Trubar je sprejel vseh 62 napevov iz Dalmatinove pesmarice 1584 ter dodal sedem novih. Tako je skupaj 69 napevov. Med novimi napevi je *Marija dečla žegnana*, ki so jo leta 1678 sprejele Bratovske bukvice Matija Kastelca, ki je prvi katoliški molitvenik s šestimi napevi. Ta celi catehismus 1595 je ohranjen vsaj v dveh izvodih, od katerih je eden v Ljubljani, drugi pa v Gorici (LCG).

⁵⁷ Jurij Dalmatin (Krško, 1547? – Ljubljana, 31. 8. 1589), urednik. Do 18. leta se je šolal v Krškem pri Adamu Bohoriču, pod čigar vplivom je postal luteranec. Leta 1565 je odšel v samostansko šolo v Bebenhausen na Württemberskem in se po končani latinski šoli leta 1566 vpisal kot štipendist Tyfernovnega sklada na tübingensko univerzo, kjer je študiral filozofijo in protestantsko teologijo. Bakalavreat je dosegel leta 1569 in še istega leta magistriral. Disertacija *De catholica et catholicis disputatio*, ki jo je zagovarjal leta 1572, je istega leta izšla v tisku. V letih njegovega študija je Trubar zanj očetovsko skrbel in ga spodbujal k učenju materinščine. Na poziv kranjskih deželnihi stanov je leta 1572 nastopil službo slovenskega in nemškega pridigarja v Ljubljani; bil je tudi nadzornik stanovske šole in član cerkvenega sveta. V letih 1585–89 je bil župnik v Škocjanu pri Turjaku. – V svojem kratkem življenju je Dalmatin izdal veliko spisov, daleč najpomembnejši pa je Biblija iz leta 1584. Istega leta (!) je izdal tudi Ta celi catehismus, eni psalmi, ki je sedmi protestantski tisk z notami in tretja prava pesmarica. Avtor sicer na naslovnici ni naveden, vendar je jasno, da je Jurij Dalmatin, ki je podpisan pod posvetilom Juriju Khislu. Pesmarica ima 62 napevov. Iz pesmarice 1574, ki je imela 36 napevov, jih je sprejel 29. Sicer pa je sprejel vseh sedem napevov iz Catechismus 1550 in še Ena duhovska pejsen 1567, ki so že bili v pesmarici 1574. Na novo pa je sprejel vse štiri napeve iz Tri duhovske pejsni 1575 in Ta prvi psalm 1579. Tako imamo 34 napevov, kar 28 pa je novih! To je skoraj polovica. Tričetr novih napevov, to je 21, ima Dalmatinovo besedilo. Vsi napevi iz pesmarice 1584 so prišli v pesmarico 1595. Tako je pesmarica 1584 do takrat najbolj popolna slovenska protestantska pesmarica. Tudi z jezikovnega in glasbenega vidika je najboljša pesmarica. Posebej je treba omeniti, da je s tiskarskega vidika Dalmatinova pesmarica daleč najlepša od vseh slovenskih protestantskih tiskov z notami, in to prav zaradi lepih podob in okvirjev, ki krasijo vsako stran (LCG).

dar na kmetih kje niso dovolili pokopati umrlega luteranca v blagoslovljeno zemljo, so bili luteranci prisiljeni pripeljati ga v Ljubljano na šentpetersko pokopališče, ki je bilo razdeljeno. Katoličani so imeli svoj prostor in luteranci svojega. Poleg njega počiva predikant Jurij Jurešić, ki so mu zdeli ljudje priimek: Jurij Kobil, ker je svoje katoliško prepričanje prodal za lepo kobilo, ki mu jo je podaril neki plemenitaš. Umrli je dne 26. oktobra 1578. Pri Sv. Petru je pokopan tudi oznanovalec Lutrove vere Krištof Fašang, umrl leta 1580. Pripeljali so ga iz Nadliška (graščina v sosednji župniji sv. Trojice). Ondi počiva tudi luteranski predikant Matevž Svetič, predikant na Krasu. Umrli je leta 1585 v Ravnih.⁵⁸

Leto 1933

Po smrti župnika Zabukovca in po župnem upraviteljstvu Janeza Jenko je nastopil dušno pastirsko službo v Robu dne 17. avgusta 1933 Ignacij Skobe,⁵⁹ do tedaj kaplan na Vrhniki, a za umeščenje je zaprosil šele pozneje, tako da je bil umeščen na župnijo Rob naslednje leto 7. 4. 1934.

Dne 15. oktobra so se vršile občinske volitve v znamenju najhujšega pritiska. Ker se je izvršila »komasacija« občin, je tudi Rob izgubil svojo lastno županstvo ter pripadel občini Velike Lašče.

V začetku meseca novembra je v blaznosti zbežal od doma 26-letni fant Anton Žnidaršič (Kovačev) od Sterletov, h. št. 5. Po enomesečnem iskanju so ga našli v graščinskem gozdu »Vrtičje« mrtvega; v blaznosti si je prerezal vrat.

Leto 1934

Dne 12. avgusta se je vdeležilo veliko župljanov dekanijskega evharističnega shoda v Ribnici. Dne 26. avgusta je bil shod domačega in sosednjih Marijinih vrtcev na Velikem Osolniku. Dne 9. oktobra je bil kralj Aleksander ubit v Marseju v Franciji. – Dne 14. septembra je na Velikem Osolniku Garbas Jožefu pogorel pod in kozolec. Mnogo hujši požar pa je bil na Velikem Osolniku 8. oktobra 1931, ko je požar upepelil tri hiše (št. 6, 7 in 9) in več gospodarskih poslopij. Požar je ostal obakrat nepojasnen.

Leto 1935

Kot notranja priprava na evharistični kongres v Ljubljani so bile tridnevne duhovne vaje za ude III. reda. Vodil jih je od 29. do 31. marca p. superior Albert

⁵⁸ Prim. F. Vrhovec, *Zgodovina šentpeterske fare v Ljubljani*. [Izvirna opomba]

⁵⁹ Ignacij Skobe (Žužemberk, 8. 1. 1892 – Ambate, Ekvador, 29. 10. 1953) je bil posvečen 24. junija 1916 v Ljubljani. Bil je kaplan v Senožečah (1916), v Preserjah (1918), v Cerknici (1919) in v Semiču (1924). Župnijski upravitelj župnije Rob je bil od leta 1933, župnik v Robu je bil od leta 1934 do leta 1945, ko je bežal v tujino.

Pirc⁶⁰ od Nove Štifte; ob sklepu je tudi blagoslovil novo zastavo III. reda. Zastava je delo »Naše Sloge« v Ljubljani in stane 1750 Din. Znesek so zbrali udje III. reda.

Od 30. maja do 2. junija so bile duhovne vaje za dekleta iz cele župnije; vaje je vodil kaplan iz Velikih Lašč g. Martin Gorše;⁶¹ bil je tudi sprejem 17 deklet v dekliško Marijino družbo.

Tudi evharistične križe so župljani postavili. Med molitvijo in petjem se je vršil blagoslov evharističnih križev, in sicer: 20. junija (zvečer na praznik sv. Rešnjega Telesa) v Robu, 7. julija v Krvavi Peči pri cerkvi sv. Lenarta in 14. julija v Selu.

Evharističnega kongresa v Ljubljani se je udeležilo 90 šolskih otrok in tudi veliko število odraslih župljanov.⁶²

V soboto, 19. oktobra, se je pripetila izredna smrtna nesreča v Krvavi Peči. Tezija Zgonec, po domače Škalarca iz Krvave Peči 17, stara 68 let in njena sosedka Pavla Kaplan sta se odpravili ob 3h zjutraj na pot v Ljubljano. Odšli sta po znani gozdni poti v smeri Golo-Ig. Ker je bila tema, sta na poti zašli. Škalarci je naenkrat spodrsnilo, zavpila je: »Jezus, Marija pomagaj!« Slišalo se je samo zamolklo bobnenje. Kaplanova je klicala in vpila, a ni bilo nobenega glasu. Ni se upala ganiti s prostora. Šele ko se je začelo daniti, je videla, da stoji pred znanim strašnim breznom Repičnikom, ki je en četrt ure oddaljen od Krvave Peči. Hitela je v vas povedat, kaj se je zgodilo. Vaščani so hiteli prestrašeni z vrvmi k prepadu. Poskušali so reševati, a ni bilo mogoče, vedeli so, da Repičnikovemu breznu ne pridejo do dna. Obvestili so o nesreči županstvo v Velikih Laščah in sresko načelstvo v Kočevju. Ob 9h zvečer so se pripeljali reševalci z dvema avtomobiloma in z vsemi pripravami na Purkarče. Okrog brezna se je zbralo nad 200 ljudi. Po temeljiti

⁶⁰ Albert Pirc OFM (Mekinje, 21. 4. 1877 – Novo mesto-Sv. Lenart, 24. 8. 1964) je bil posvečen v mašnika 5. oktobra 1900.

⁶¹ Martin Gorše (Višnja Gora, 10. 8. 1905 – Stari trg ob Kolpi, 15. 3. 1983) je bil posvečen v mašnika v Ljubljani 29. junija 1929. Župni upravitelj (1947) in župnik (1967) v Staremu trgu ob Kolpi.

⁶² Drugi evharistični kongres za Jugoslavijo je bil na izrečno željo škofa Rožmana v Ljubljani od 28. do 30. junija 1935. Škof se je za kongres osebno zelo zavzel. Daljna priprava na kongres so bili pokrajinski in dekanjski evharistični shodi v letih 1930 do 1934 od junija do septembra. Verniki so se jih v velikem številu udeleževali. Velik poudarek je bil na duhovni pripravi na kongres. Eno izrazitejših zunanjih znamenj so bili evharistični križi, ki so jih postavljali vrh gora in gričev. Kongresa so se udeležili vsi jugoslovanski škofje. Sv. očeta je zastopal kardinal dr. Avgust Hlond. Posebno duhovno ubranost je dala kongresu podoba Marije Pomagaj z Brezij, ki jo je mladina v sprevedu prinesla na Stadion iz ljubljanske stolnice. Pri bogoslužju se je na Stadionu zbralo okrog 30.000 mladih. Govoril jim je škof Rožman. Ta dan je bilo tudi 22 stanovskih zborovanj. Naslednji dan je bil velik dogodek polnočna maša, ki jo je daroval škof Rožman za več kot 40.000 mož in fantov. Pri sklepnih slovesnostih na Stadionu je bilo okrog 120.000 ljudi. Govoril je kardinal Hlond. Kongres je pokazal, da je velika večina Slovencev hotela graditi svoje življenje na temeljih krščanstva (prim. F. Oražem, *Rožman in evharistični kongres*, v: Rožmanov simpozij v Rimu, Celje 2001, 79-80).

pripravi so spustili reševalca Dolarja iz Kočevja po vrvi v prepad. V globini 40 m najde reševalec truplo ponesrečene Škalarce; reševalec da znamenje, da potegnejo truplo iz brezna. Ponesrečenka je bila dobra in verna žena. Teden pred nesrečo je bila pri sv. zakramentih.

Iz katoliške vere je prestopila v starokatoliško Frančiška Zgonec, rojena v Podhojnem hribu, h. št. 5 (Štefinova) poročena s Francom Zavodnik v Ljubljani, a se je od moža ločila ter se z drugim »poročila«. Značilno za odpadnico je to, da je imela vedno prvo besedo v katoliškem prosvetnem društvu in v cerkvenem pevskem zboru ter vedno nasprotovala župniku Zabukovcu.

Tudi neki Aleš Jakič, nezakonski sin Marije Jakič, rojen na Lazu, bivajoč v Nemčiji, nazadnje v Ljubljani, je po sporočilu mestnega poglavarstva v Ljubljani dne 29. aprila 1935 izstopil iz katoliške Cerkve.

Leto 1936

Svetovna vojska je s svojo krvavo roko segla leta 1917 tudi v zvonik župnijske cerkve ter vzela in razbila veliki in srednji zvon: ostal je le najmanjši. Ta je celih 19 let oznanjal robarskim župljanom vesele in žalostne dogodke. Takoj po vojski in še enkrat pozneje se je poskušalo nabaviti nove zvonove, a ostalo je le pri poizkusih. Ali naj bo župnija brez potrebnega zvonila? Zato se je v cerkvi oznanilo, da ima vsak posestnik župnijske soseske dati 300 Din, vsak kočar 100 Din, vsak podružniški posestnik 100 Din in vsak podružniški kočar 50 Din za zvon. Čeravno niso vsi dali za zvon, se je vendar s pobranim zneskom in s prostovoljnimi darovi (Jakše Frančiška iz Roba je darovala 1000 Din, šolska upraviteljica pri Mohorjih gdč. Maksa Gross 1100 Din, šolski nadzornik v Kočevju – rojak robarski – g. Alojzij Peterlin 500 Din, Jakob Cimperman iz Neredov 500 Din in še mnogi drugi z manjšimi darovi) naročil bronast zvon v Zvonarni v Št. Vidu nad Ljubljano. Na cvetno soboto, 4. aprila 1936, ga je pripeljal voznik Puh v spremstvu cerkvenih ključarjev Feliksa Peterlin in Antona Sterle iz Št. Vida. Naslednji dan, to je cvetno nedeljo ob 3h popoldne ga je slovesno posvetil g. svetnik Jakob Ramovš⁶³ iz Velikih Lašč ob asistenci turjaškega, škocjanskega, domačega župnika ter kaplana iz Lašč. Svetnik Ramovš je imel lep, primeren govor. Med petjem litanij pa se je novi zvon oglasil s svojim lepim glasom iz zvonika v največje veselje župljanov. Zvon je ocenil profesor Matija Tomc sledeče: »Teža 1074 kg; glas približno za 1/8 tona višji od E, morda še za malenkost manj. Glas je zelo lep in močan.« – Zvon ima podobo Matere Božje z napisom: Kraljica miru, prosi za nas, kateri je tudi posvečen ter letnico 1936. Stal je 32.662,25 Din ter bil takoj plačan. Z novim zvonom je bila popravljen tudi stolpna ura, ki je počivala 19 let.

⁶³ Jakob Ramovš (Smlednik, 12. 4. 1873 – Velike Lašče, 18. 10. 1953) je bil 4. župnik in z najdaljšim stažem skoraj 50 let (1905–1953)!

V gori navedenem letu smo podrli sicer močno in prostorno drvarnico, ki je stala na sila neprimernem kraju: med cerkvijo in kozolcem. Leto in dan so ležale kladre in grče ob cerkvenih stopnicah. Novo drvarnico smo postavili na itak prostornem dvorišču ob živinskem hlevu.

Leto 1937

Dne 30. maja – 2. nedelja po binkoštih – smo dobili od Zvonarne v Št. Vidu nad Ljubljano bronast zvon v teži 410 kg. Profesor Matija Tome zvon ocenjuje: »Ton mi zelo ugaja: je svetel, jasen, lepo doneč. Nekoliko je višji od normalnega a, ker sta pa tudi ona dva v tonu nekoliko višja, bo, mislim, akord čist«. Zvon je posvetil dekan v Št. Vidu g. Valentin Zabret.⁶⁴ V zvonik je bil zvon dvignjen v nedeljo, 30. maja, ob 7 zjutraj v navzočnosti velike množice župljanov in 88 prvoobhajancev. Med župnikovim cerkvenim govorom se je krepko, lepo doneče oglasil iz zvonika. Ima podobo sv. Jožefa in je njemu posvečen; ima tudi letnico 1937. Stane 16.000 Din. Dali so za zvon domači posestniki po 80 Din, kočarji po 40 Din, podružniški posestniki 30 Din, podružniški kočarji 15 Din. Dne 17. junija se je vršila kanonična vizitacija in birmovanje. Birmancev: 164.

Leto 1938

Dvanajstletni Janez Sterle iz Osredka, h. št. 1 je dne 18. avgusta pomagal pogajati konje pri geplju, ko so mlatili. Konju se je utrgala vprežna vrv in drog je Janezka tako udaril po trebuhu, da je revež nezavesten obležal. Prepeljali so ga v bolnico v Ljubljano, pa ni bilo zanj pomoči. Na prevozu domov je fantek preminil.

Dne 10. oktobra je gostilničar v Robu, h. št. 7 Gregorič Andrej, ki se je pred dobrim letom priselil iz Sodražice v Rob, peljal s kravo voz gnoja na njivo. Voz se je prevrnil na Gregoriča, da je dobil take poškodbe, da je drugi dan v bolnici v Ljubljani podlegel poškodbam. Mrtvega so pripeljali nazaj v Rob, kjer je bil pokopan.

Dne 16. decembra ob 9 zvečer je gorelo v vasi Uzmani. Pogorelo je gospodarsko poslopje Jožefi Stražišar, Jožefi Kovačič in Janezu Usenik. Zapalil je po nesreči (kadir je fajfo) občinski revež Primož Sernel, ki je prenočeval na skednju Jožefe Stražišar.

Leto 1939

V četrtek dopoldne, dne 27. aprila je uničil požar v Krvavi Peči posestniku Alojziju Usenik hišo št. 12 in vsa gospodarska poslopja, kočarju Lovrotu Kaplan

⁶⁴ Valentin Zabret (Predoslje, 30. 8. 1875 – Predoslje, 11. 8. 1947) je bil posvečen v mašnika 14. julija 1900. Umrli je kot šentviški župnik v pokoju.

hišo št. 14 in gospodarska poslopja ter Mariji Jakič hišo št. 23. Od vsega imetja so rešili le živino, druga premičnina jim je po večini zgorela.

Še mnogo večjo nesrečo pa je povzročil imenovani vasi požar 14. avgusta 1914. Tedaj je bilo od požara prizadetih 11 posestnikov oziroma kočarjev. Skupna škoda je takrat znašala 120.000 Kron srebrne avstrijske veljave.

Od 25. do 30. julija se je vršil v Ljubljani veličasten svetovni kongres Kristusa Kralja.⁶⁵ V soboto 29. julija se je tudi 52 naših šolskih otrok udeležilo sv. maše in skupnega sv. obhajila na stadionu. Zelo veliko število odraslih pa se je udeležilo shoda naslednji dan, to je v nedeljo, 30. julija. Udeležba inozemcev na kongresu bi bila gotovo večja – če se ne bi zbirali nad Evropo črni oblaki – vojska. In res – še mesec ne nato se je Nemčija zvezala z Rusijo in napadla 1. septembra Poljsko. Radi tega sta takoj Anglija in Francija napovedali Nemčiji vojsko. Vojni ples se je torej pričel; kdaj in s kakšnim izidom se bo končal – kdo ve? V nedeljo, 3. septembra je nastalo veliko vznemirjenje in razburjenje: nekaj nad 200 mož in fantov iz občine (iz župnije Rob circa 30) je bilo poklicanih pod orožje. Odšli so takoj – mnogi opiti in med strašnim preklinjevanjem in bogokletjem – večinoma na Gorenjsko (Kranjska Gora, Škofja Loka). Seveda je vse govorilo: vojska bo. Ta vpoklic menda ni bil ne pameten ne potreben. V teku dobrega meseca so se skoro vsi vpoklicanci vrnili domov, a mnogi tudi okuženi s – komunizmom.

Leto 1940

Po dvodnevni bolezni, zadet od srčne kapi je umrl 5. januarja v Ribnici dekan Anton Skubic, človek širokega obzorja in izredne nadarjenosti. Poleg dušnopastirske službe se je veliko udeleževal na kulturnem in političnem polju. R. I. P.

Z 9. januarjem se je pričela izredno huda zima, ki se more primerjati zimi leta 1929: toplomer je večkrat kazal do 30 stopinj mraza. Trajal je tak mraz – z nekaj izjemami okrog svečnice – vse do konca februarja. Zima je zahtevala tudi v župniji svojo žrtev: cerkvenik podružnice sv. Primoža Janez Korošec je z obhajila z Vrha 10 (Cvirnovka) domov grede v soboto popoldne 17. februarja zmrznil na potu med Bani in Zgončem. R. I. P.

⁶⁵ Papež Pij XI. je leta 1925 uvedel praznik Kristusa Kralja. Katoličani v Nemčiji so leta 1928 začeli prirejati kongrese njemu v čast. Ljubljanski duhovnik med izseljenci Janez E. Kalan se je temu gibanju priključil oziroma celo druge spodbujal, na kongresih govoril in pisal knjige. Dosegel je, da je bil šesti mednarodni kongres Kristusa Kralja leta 1939 v Ljubljani v času škofa Gregorija Rožmana, ki je postal celo predsednik mednarodnega odbora za te kongrese. Papežev legat v Ljubljani poljski kardinal Avgust Hlond je v več govorih v različnih jezikih opozarjal na bližnjo vojno in preganjanje vernikov. Poseben učinek na kongresu je imela množična *Igra o kraljestvu božjem* Nika Kureta. Po vojni sta bila še kongresa v Nemčiji in v Fatimi na Portugalskem, ki se ga je udeležil tudi škof Rožman (prim. M. Smolik, *Škof Rožman in kongres Kristusa Kralja 1939*, v: Rožmanov simpozij v Rimu, Celje 2001, 95).

Na belo nedeljo, 31. marca, se je med popoldansko službo božjo (od 2 do 3) v tukajšnjem župnišču na podstrešju v duševni zmedenosti obesila služkinja v župnišču Cecilija Gliha, stara 27 let. Bila je pridna, delavna, skrbna, veselega značaja in vedno neomadeževanega življenja. Bolehala je leto dni na duševni bolezni (paranoia): bolezen je v njeni rodovini. Naj počiva v miru!

Mesec april in maj smo preživel v znamenju strahu pred vojsko. Na severu Evrope so divjali siloviti boji. Naša država kliče vojaške obveznike na »orožne vaje«. Možje in fantje naše župnije so večinoma klicani v Ribnico, na Bloke in Loko.

Sobota, 7. december (pred praznikom Brezmadežne), je bil pust, mrk dan; med rahlim dežjem je naletaval tudi droben sneg. Okrog 3. ure popoldne se je začulo iz daljave zamolklo grmenje; a grom je prihajal vedno bliže in postajal vedno močnejši. Naenkrat – malo po četrti uri – pa objame ves hrib blisk in strela udari v zvonik župnijske cerkve. Čudovita so bila pota strele – pretrgala je štirikrat strelovod (strelovod je bil prejšnje leto nov), pokvarila cerkveno uro, vtaknila svoje prste v orgle, na mnogih mestih v cerkvi odkrčila omet, z glavnega oltarja odbila kos lesa, dvignila prte na glavnem oltarju, prevrtila zid v zakristiji in šipe razbila. Zunaj cerkve je poškodovala žlebove, stopnice in zid pred cerkvijo, temeljito zrahljala vodnjak, se zaletela v župnišče, odbila na več mestih zid in razbila pet šip. Obiskala je tudi društveni dom ter v bralni sobi odkrčila kos zidu. Ubila je župnijskega psa, ki je bil na verigi pred hlevom. Hvala Bogu – da ni zažgala cerkve ali drugega poslopja in da ni bilo človeških žrtev!

Leto 1941

Prvi teden v marcu je izvršila tvrdka L. M. Eckersinova v Ljubljani popravilo strelovoda za 3257 Din. Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, pri kateri je cerkev zavarovana, je poslala kot odškodnino znesek 2791,50 Din. – Od 13. do 16. marca so se v župniji vršile duhovne vaje za može in fante. Vodil je vaje g. p. iz Stične Alberik Švarc.⁶⁶ Že med duhovnimi vajami so bili mnogi možje in fantje klicani na »orožne vaje«. Da se zbirajo nad Jugoslavijo črni oblaki, so jasno kazali nenadni dogodki: 25. marca podpis pogodbe na Dunaju med Jugoslavijo in »osiščem«. 27. marca odstop vlade in kraljevega namestništva, Peter II. zasede prestol Jugoslavije. 1. aprila je bil poklic vojnih obveznikov do 50. leta starosti na 14-dnevne »orožne vaje«. 3. aprila – vojni obvezniki odhajajo na »orožne vaje« – vsi so se odzvali.

6. april – cvetna nedelja (zgodovinska nedelja) – ob 4. zjutraj Nemčija brez vojne napovedi napade Jugoslavijo. Belgrad bombardiran, na tisoče mrtvih in ranjenih, med mrtvimi tudi voditelj slovenskega naroda minister dr. Kulovec. Nemška letala so priletela tudi nad Ljubljano, a bomb niso metala. Žalosten uvod v veliki

⁶⁶ Alberik (Janez) Švarc OCist (Sv. Bolfenk, 20. 4. 1911 – Halle na Tirolskem, 16. 6. 1997) je vstopil v cistercijanski red 14. avgusta 1928, naredil večne zaobljube 25. marca 1933 in bil posvečen v mašnika 8. julija 1934.

teden. A zopet nekaj nepričakovanega: vojaki se vračajo na svoje domove – četrtek, petek je bilo že skoro vse doma. Jugoslovanska vojska je v razpadu.

Na veliki petek ob 4. popoldne pride v Rob bataljon vojakov, ki so zapustili mejo pri Rakeku in se vračali čez Rakitno, Iško in Krvavo Peč. Del bataljona (v bataljonu je bilo nad polovico Srbov in Hrvatov) je prenočil v Krvavi Peči, v Sekirščih in Purkarčem. Komandant bataljona – kapetan I. razreda Slovenec Mirko Černe in štirje častniki pridejo zbegani v župnišče in po daljšem posvetovanju razpuste bataljon. Vojaki so zmetali s sebe orožje, mnogi se preoblekli v civilno obleko ter se obrnili vsak proti svojemu domu, seveda najraje skozi gozdove in grmovje. Okrog hiš, ob cestah je ležalo vse križem polno pušk, nabojev, bajonetov, plinskih mask in ročnih bomb, s katerimi so se otroci igrali. Za zabavo se je streljalo vse vprek. Kapetan Mirko Černe je ostal v župnišču še dva dni.

Na veliko soboto ob 1. popoldne se je vračala četa srbskih vojakov iz Krvave Peči skozi Rob proti domu. V Robu zaslišijo streljanje in misleč, da je to sovražnik, so vojaki otvorili ogenj na hiše in pričelo se je streljanje kakor na fronti. Streljali so v hišo Terezije Peterlin, h. št. 17, kjer je poštni urad, streljali v sosednje hiše ter ranili Leopolda Peterlina, ki je bil tudi povzročitelj te »vojske«, ker je za zabavo streljal izpred hiše. Vojaki so tudi zažgali pod kovaču Alojziju Škulju in ustrelili njegovega konja. Ker se je oglasil radi požara plat zvona, se je ljudstva polastil velik strah, mnogi so se zaklepali v hiše, a nekateri celo bežali v gozd. Gasiti požara se nihče ni drznil, ker so vojaki vas obkolili.

Že na veliki petek pride novica: Gorenjsko so zasedli Nemci, a v Ljubljani so Italijani. Na veliko nedeljo popoldne so bili že prvi Italijani v Velikih Laščah. Naslednje dni se je pomikala po noči in po dnevi skozi Turjak, Rašico in Velike Lašče dobro oborožena italijanska vojska proti Kočevju in dalje proti Hrvatski. In mi Slovenci smo na po Italijanih zasedenem ozemlju postali Ljubljanska pokrajina kraljevine Italije. Dne 3. maja je Italija z zakonom zagotovila, da bo spoštovala vero, jezik, kulturo in šege slovenskega naroda. Oblast je tudi določila vrednost dinarja, in sicer ena lira je tri dinarje in 33 par. Pričelo se je tudi z rednim poukom v šoli, a po treh tednih (dne 27. 5.) je bil nepričakovan sklep šole.

V torek, 6. maja, bil je lep pomladanski dan, je prišel v Rob en bataljon italijanskih vojakov – alpinov – 1200 moških in 200 mul. Nastanili so se pri Bavdkih, v Gradišču, pri Dolščakih in v Robu. V župnišču so štirje častniki (capitano Loro Larmia, tenente Cavalli, tenente Drubeckoj, po rodu Rus, in sottotenente Bernard) zasedli dve sobi. Njihovi štirje strežniki so si pripravili ležišča v podstrešju. Vojaki so zasedli župnijski hlev, kozolec, svinjak, celo uto na vrtu ter društveno dvorano (»il teatro«). Pri kozolcu so imeli kuhinjo, kjer se je dnevno kuhalo za 220 vojakov, nastanjenih po župnijskem poslopju. Prostovoljno so dali odškodnine 150 Lir. Vedenje vojakov je bilo – kar se mora priznati – lepo in dostojno. Bili so prijazni, se zanimali za naše razmere, radi govorili o svojih družinah, kazali svetinjske, rožne vence in podobice. Mnogi med njimi so že šest ali sedem let v vojni službi. Škode namenoma niso delali. Dasi so imeli dovolj dobre in tečne hrane, so si vendar radi

še privoščili kuretino, jajca, mleko, zato pa je bila kaj živahna kupčija med njimi in gospodinjami: marsikatera gospodinja si je takrat spravila dokaj lir. Seveda je pa tudi tu pa tam kakšno kurje bederce na skrivaj zdrknilo v želodec – neplačano. Lepe kupčke lir so spravili v žep tudi trgovci in gostilničarji. Po 9-dnevnem postanku v Robu so se vojaki 15. maja otovorili z vsem, kar vojak rabi, ter odkorakali proti Rutam, Cerknici, Postojni – v veselem upanju, da se vračajo proti domu – h kadru v mesto Intra ob Lago Maggiore.

Zadnje dni meseca junija je bila zamena dinarjev v lire, in sicer v razmerju 2,63 din je 1 lira. Ker župnijska cerkev že veliko let (menda 40 let) ni bila prebeljena, je bila vsa zunanja stran cerkve v dneh od 14. do 24. julija prebeljena. To delo je izvršil zidarski mojster Jože Debeljak iz Velike Slevce. Zaposlenih je bilo pet zidarjev in štiri dni tudi še trije težaki. Zidarsko delo je stalo 1250 Lir. Celotni stroški so znašali 4673 Lir. Župljani so prispevali v denarju 612 Lir in les za oder (okrog 100 kosov).

II. KRONIKA 1945–1967

Kronika župnije Rob na Dolenjskem od leta 1960

Pišem Anton Čopar,¹ župnijski upravitelj.

Povzetek za medvojna in povojna leta, ker moj prednik Anton Ronko² ni pisal matičnih knjig, ne kronike.

Druga svetovna vojna 1941–1945 in komunistična revolucija je župnijo Rob močno prizadela. Župnik Ignacij Skobe je jeseni leta 1943, neke noči, samo z aktovko, pobegnil pred partizani v Ljubljano in se ni več vrnil. Sv. Rešnje Telo je ostalo v cerkvi. Ključar Anton Strle iz vasi Strleti je našel v domu invalidov v Ponikvah duhovnika lazarista,³ ki je prišel in v soboto spovedoval, v nedeljo pa pri maši razdelil posvečene hostije. Cerkev je ostala brez sv. Rešnjega Telesa, župnija pa v najtežjih časih brez duhovnika. Med italijansko ofenzivo so partizani pustili sezname vpisanih v OF, da so jih dobili v roke Italijani. Ti so potem po robarskih

¹ Anton Čopar (Šmartno pri Litiji, 16. 8. 1927 – Šenčur-Voglje, 4. 2. 2001) je osnovno šolo obiskoval v domačem kraju, meščansko in nižjo gimnazijo v Litiji, višjo pa na Poljanski gimnaziji v Ljubljani, kjer je leta 1951 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1957 posvečen. Eno leto je bil semeniški duhovnik in duhovni pomočnik v Borovnici, dve leti je bil kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, nato župnik v Robu (1960) in v Sodražici (1967) do leta 1989, ko je stopil v pokoj in se čez eno leto naselil v Vogljah (župnija Šenčur). Bil je prodekan dekanije Ribnica (1975–1980), član duhovniškega sveta (1977–1980) in dekanjski referent za misijone (1980–1988).

² Anton Ronko (Cerknica, 31. 10. 1901 – Rob, 11. 12. 1962) je bil posvečen 29. junija 1928 v Ljubljani. Najprej je bil prefekt v Zavodu sv. Stanislava. Nato je bil vojaški duhovnik v Kragujevcu v Beograjski nadškofiji od leta 1934. Leta 1945 je bil imenovan za vikarja namestnika, leta 1953 pa za župnijskega upravitelja. Leta 1960 je bil upokojen.

³ Alojzij Plantarič (Gabrijele, Tržišče, 17. 6. 1881 – Pungart, 20. 4. 1957, pokopan v Ljubljani) je obiskoval osnovno šolo v Tržišču, Mokronogu in v Ljubljani; srednjo šolo pa v Novem mestu in v Ljubljani (matura 1902). Po srednji šoli se je odločil za duhovniški poklic in Misijonsko družbo. Večne zaobljube je naredil leta 1905 v Gradcu. Teološki študij je začel leta 1902 v Gradcu (Mariengasse) in ga končal leta 1909. Posvečen je bil 19. julija 1908 v Gradcu. Službe: Ljubljana (1908, misijonar in prefekt), Gradec (1917, podravnatelj semenišča), Groblje (1919, ravnatelj semenišča in superior), Celje (1923, ljudski misijonar). Ko je bil dr. Janez Gnidovec imenovan za škopsko-prizrenskega škofa, je z njim odšel tudi Alojzij Plantarič. Bil je škofov konzultor in direktor malega semenišča (1925). Nato je šel v Beograd (1928, katehet in superior), Kočevje (1936, katehet), Skopje (1938, spovednik sester in katehet), Kočevje (1939), Ponikve (1945, odkoder je pomagal v Škocjanu), Skopje, (1947), Mirenski Grad (1952). V Škocjanu je pokopal vse mrtve od 4. januarja 1945 do 6. oktobra 1945.

vaseh pobijali vse moške. V požganih hišah so ostale mlade vdove z majhnimi otroki. Za župnikom je kmalu odšla še njegova gospodinja. Partizani so sporočili, da bodo župnišče požgali, cerkve pa ne. Farani so nekaj pohištva, knjig in druge opreme prenesli v cerkev. Zgorelo je najprej župnišče in gospodarsko poslopje, nato še prosvetna dvorana in šola. Zidovje župnišča je bilo 12 let brez strehe. Prosvetno dvorano so po vojni zravnali z zemljo. Zidovje šole je ob mojem prihodu še ostalo trdno. Niti dvakratno miniranje ga ni porušilo.

Oblast je sklenila, da se šola ne obnovi, ker je preveč blizu cerkve. Po vojni je duhovnik Franc Mate,⁴ poznejši velikolaški župnik na področju ribniške dekanije oskrboval več župnij, tudi župnijo Rob. Šel je v Ljubljano in generalnega vikarja Antona Vovka⁵ prosil, naj pošlje še kakega duhovnika. Vprašal ga je: Ali veš za katerega, če veš, ga pripelji sem in mu bom napisal dekret. Povedal je, da je v Dajdamu v Ljubljani videl Antona Ronka, ki ne ve, kaj bi zdaj, ko se je vrnil iz partizanov, počel in kam bi šel. Mate je bil med vojno v Mozlju na Kočevskem in sta se z Ronkom, ki je bil tam v partizanih, poznala. Pripeljal ga je na škofijo in dobil je dekret za župnijo Rob. Šel je takoj z Matetom in vse svoje stvari prinesel v majhnem kovčku. Nastanil se je v hišici na Škalci. Tam je že stanovala učiteljica in poučevala učence nižjih razredov. Nekaj prostora je dobil še Ronko in si za gospodinjo naprosil Pepco Zalar, bivšo gospodinjno v župnišču na Kureščku. Ronko je bil po novi maši na Vrhniki, nekaj časa prefekt v Škofovih zavodih. Želel je študirati slikarstvo, vendar je škof za to stroko izbral Staneta Kregarja. Ronko pa se je razočaran in zagrenjen odpravil v Srbijo za vojaškega kurata. Tam in v partizanih se je navadil ne preveč lepih besed in obnašanja, kar so ljudje od duhovnika težko sprejemali. Nabavil si je majhnega črnega konjička in ga jezdil, ko je obiskoval oddaljene vasi. Vračal se je večinoma s preveliko dozo alkohola. Nekaj pohištva je našel v cerkvi od prednika Skobeta. Verouka vseh 15 let ni učil. Enkrat je učiteljica v Rutah Maksa Gross sama pripravila otroke na prvo obhajilo, jih peljala k spovedi v

⁴ Franc Mate (Goriča vas, Ribnica, 22. 12. 1906 – Ljubljana, 29. 1. 1983) je gimnazijske študije opravil deloma v Ljubljani deloma v Kranju, kjer je maturiral leta 1927. Bogoslovne študije je opravil v Ljubljani, kjer je bil leta 1931 posvečen. Eno leto je bil semeniški duhovnik, nato pet let kaplan v Šentjerneju in dve leti v Podzemlju. Leta 1939 je dobil župnijo Mozelj. Med drugo svetovno vojno so ga Italijani zaradi suma sodelovanja z OF zaprli v Kočevju, nato v Ljubljani, odkoder so ga poslali v internacijo v Gonars. Ko se je leta 1943 vrnil iz internacije, se je naselil na svojem domu v Goriči vasi, od koder je hodil pomagat župniku v Velike Lašče, ki je bil bolehen in ostarel. Leta 1945 ga je škof Vovk imenoval za pomočnika velikolaškemu župniku Ramovšu. Ko je ta leta 1953 umrl, je Mate postal upravitelj in leta 1967 župnik v Velikih Laščah. Tu je ostal do upokojitve leta 1981, ko je še prej v svoji župniji opravil zlato mašo. Vmes je soupravljal več let tudi župniji Velike Poljane in Turjak (1953–1964).

⁵ Anton Vovk (Vrba, 19. 5. 1900 – Ljubljana, 7. 7. 1963) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1923 v Ljubljani. Leta 1945 je postal apostolski administrator, leta 1946 pomožni škof, leta 1959 ljubljanski škof, leta 1961 pa ljubljanski nadškof.

Velike Lašče in potem jih je obhajal župnik Ronko. Drugič je velikolaški nedeljski kaplan Štefan Krt⁶ pripravil otroke na birmo. Matičnih knjig Ronko do zadnjega ni pisal. Na župnijo je bil navezan in se ni mogel sprijazniti, da bi šel drugam. Nadškof Vovk je zahteval, naj obnovi župnišče, naj zapiše krste, poroke in pogrebe. S pomočjo župnika Mateta so nastali neki zapiski, za katere je gospodinja Pepca jamčila, da so pravilni. Ob vhodu na pokopališče je stal evharistični križ. V gostilni pri Koru so skupaj z župnikom sklenili, da ga bodo spodžagali. Dva možakarja sta se neko soboto popoldne do kraja zmučila, da sta ga podrla. Padel je na cesto in ležal tam v nedeljo, ko so ljudje prišli k maši. Župnik Ronko je oznanil: Iz političnih razlogov je bil postavljen, iz istih tudi požagan. Oba možakarja, delno pa tudi župnik, so bili kaznovani z boleznijo (skleroza multipleks). Župnik je pripovedoval, da ga je Bog usekal po gobcu, da ga je zadela kap. Župnik Ronko je bil soustanovitelj Ciril-Methodijskega društva, ki naj bi med duhovniki povzročalo razdor in needinost s škofom in papežem. Bil je neutruden propagandist in posiljevalec za to društvo. Pred birmo leta 1955 se je iz Škalce preselil v obnovljeno župnišče: ostrešje in leva stran prisarna, kuhinja in zgoraj dve sobi. Desna stran, od tal do strehe, ob mojem prihodu še ni bila obnovljena. V obnovo ga je nadškof prisilil. Rekel mu je, da mu ne verjame, da ne bi dobil dovoljenja. Ljudje bodo pa tudi radi pomagali. V novem stanovanju je kmalu smrdelo. Gospodinja ni imela ne časa ne čuta za snago, gospod pa so bili »nadložni«. V župniji ni bilo nobenega napredka. Po birmi je nadškof poslal kaplana Matija Šemrla,⁷ ki je bolehal za shizofrenijo. Bil je boječ. Nezaupljiv. Ljudje so ga hvaležno sprejeli. Ker so vedeli, da je v župnišču slabo oskrbljen, so mu posebej prinašali hrano. Skrival jo je v cerkvi, kjer jo je gospodinja našla že pokvarjeno. To je močno jezilo župnika in gospodinjo, ki sta bila sama lačna. Ljudje jima niso več dajali, pokojnine še nista dobila. Župnik je zahteval, naj mu nadškof zamenja kaplana, kaplan pa je tudi prosil za premestitev. Ker je župnik težko izgovarjal besede, je veliko tipkal na star pisalni stroj in pošiljal pisma na vse strani.

Junija 1960 sta prišla na škofijo ključarja Jože Klančar in Anton Strle in prosila, naj pomagajo župniji Rob. Nadškof je pisal župniku Ronkotu: Sam si poišči duhovnika, ki bi hotel biti pri tebi kaplan, jaz ga nimam. Po tem se je nadškof odločil, da se bo s prizadetimi osebno pogovoril. Velikolaškemu župniku Matetu je

⁶ Štefan Krt (Mekinje, 9. 2. 1930) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1955 v Ljubljani. V šestem letniku teologije je bil duhovni pomočnik v Velikih Laščah, nato kaplan v Črnomlju (1956), župnijski upravitelj (1960) in župnik v Mirni Peči (1967), nato je bival v Pleterjah (1971), bil spovednik na Brezjah (1973), od leta 1992 pa biva v Duhovniškem domu.

⁷ Matija Šemrl (Ljubljana-Koseze, 18. 2. 1924 – Ljubljana-Šentvid, 20. 9. 1988) je klasično gimnazijo obiskoval v Ljubljani in maturiral leta 1946. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1954 posvečen. Dve leti je bil kaplan v Fari pri Kočevju, tri leta je upravljal župnijo Javor pod Ljubljano, eno leto zopet kaplan v Robu, leta 1960 pa je stopil v pokoj.

naročil, naj poskrbi, da bosta Ronko in Šemrl v ponedeljek po novih mašah doma. Meni je pisal, naj pridem tisti ponedeljek do 13h na škofijo in naj bom pripravljen prenočiti v semenišču, če ne bo več avtobusne zveze za Cerklje, ko se bomo vrnili. Nič ni povedal, kam bomo šli in zakaj. Izvedel pa sem že v nedeljo na novi maši Janeza Hama⁸ v Velesovem. Tja je prišel dobropoljski kaplan Jože Mrvar⁹ in povedal, da sem namenjen za župnijskega upravitelja v Rob. Na škofiji me je sprejel tajnik Franci Vrhunc.¹⁰ Poslal me je v kapelo, dokler se nadškof ne vrne od frančiškanov. Tam so imeli slovesnost in je ostal na kosilu. V kapeli sta molili dve sestri. Prišel je tudi tajnik in vsi smo molili v slutnji, da nas čaka težko popoldne. Kmalu smo zaslišali glas nadškofa na dvorišču. Tajnik je vstal in mu šel naproti. Nadškof je vprašal: Ali je Čopar prišel? Je. Ali ve, kam gremo? Nisem ga vprašal. No, takoj pridem. Tajnik je pripravil avto in smo se vsedli. Nadškof je začel pripovedovati: Gremo na Rob, veš, kje je to? Približno. Tam moram odstaviti župnika in kaplana in namestiti tebe. Natančno mi je razložil vse razmere. Ko smo se pripeljali na Rašico, sta tam z motorjem čakala župnik Mate in ribniški dekan Alojzij Dobrovoljc.¹¹ Dekan je prisedel v avto. Mate se je z motorjem odpeljal naprej in kazal pot. Ko smo se peljali proti cerkvi, je gospodinja Pepca pod župniščem obračala seno. Opazila je nadškofov avto in hitro stekla domov. Ko smo izstopali, je že stala na pragu župnišča. Nadškof je vprašal: Ali sta gospoda doma? Oba doma, je rekla. Mi gremo najprej pozdravit Jezusa, potem pa pridemo na pogovor. V cerkvi je bil še zimski pod, špranje zravnane s smetmi. Postavljene so bile še kulise božjega groba in v vazah suhe rože z gnilo vodo. Nadškof je naročil očistiti in pospraviti cerkev, Matetu pa, naj pride v nedeljo maševati in najavit novega župnika. Najprej smo šli k župniku Ronkotu v zgornjo sobo. Ležal je oblečen na postelji, gospodinja mu je že pogrnila svežo rjuho. Nadškof ga je nagovoril: Prosil si za novega kaplana. Tegale sem nameraval poslati v Ribnico. Doslej je bil kaplan v Cerkljah na Gorenjskem. V sporazumu z dekanom bi ga namestil tukaj, če si mu pripravljen odstopiti župnijo. Je že malo starejši in pravi, da ne bi bil več kaplan. Če ga ne sprej-

⁸ Janez Ham (Kranj, 11. 11. 1934) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1960 v Ljubljani. Bil je kaplan v Ribnici (1961), nato kaplan (1964), župnijski upravitelj (1964) in župnik v Preski (1969), Notranjih Goricah (1987), Podbrezju (1997) in na Jezerskem (2002).

⁹ Jože Mrvar (Žužemberk, 25. 1. 1932) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1958 v Ljubljani. Bil je kaplan v Dobropolju-Videm (1958), župnijski upravitelj (1963) in župnik v Moravčah (1967), Dolenji vasi (1981), Leskovcu pri Krškem (1982) in Šmarju-Sap (1988); duhovni pomočnik v Cerkljah na Gorenjskem (2005); od leta 2009 pa je župnik v Zapogah.

¹⁰ Franc Vrhunc (Selca, 30. 6. 1928) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1952 v Ljubljani. Bil je kaplan v Semiču (1953), nadškofijski tajnik (1957) in kancler (1967–1998). Bil je imenovan za monsignorja (1968), kanonika (1981) in prelata (1993).

¹¹ Alojzij Dobrovoljc (Vrhnika, 19. 6. 1911 – Ljubljana, 18. 12. 2008) je bil posvečen v mašnika 5. julija 1936 v Ljubljani. Pred vojno je deloval v Skopljanski škofiji. Po vojni je bil vikar namestnik na Vrhniki (1945), župnijski upravitelj (1949) in župnik v Ribnici na Dolenjskem (1967). Od leta 1982 je živel v pokoju.

meš, boš ostal sam. Ronko je srepo gledal in ni nič odgovoril. Nadškof je še vprašal: Ali ga boš sprejel na hrano? Za 6.000 že ne, je zagodrnjal Ronko. Nadškof vpraša mene, koliko bi bil pripravljen plačati. Odgovoril sem: dokler ne vem, če bom kaj zaslužil, nič. Rad bi imel svoje gospodinjstvo. Doma me čaka sestra, ki bi prišla k meni. Ronko je bil očitno zadovoljen. Naj kar pride. Ona bo kuhala, Pepca bo pa delala na polju. Prej pa ji bomo zgradili novo sobo. Čez tri dni je sestra doma že prejela pismo od župnika Ronkota, da ji pripravljajo deviško lepo sobico in da naj se nič ne boji priti v Rob, ker je to najlepši kraj v Sloveniji. Pustili smo Ronkota in šli v spodnjo sobo »pisarno« h kaplanu Šemrlu. Šipe na oknih je imel zalepljene s časopisnim papirjem. Ob krušni peči je bila na klopi na eni strani postelja – raztrgana blazina koruznega ličja, brez odeje. Na drugi strani lavor, poln gosto umazane vode. V sredi velika miza in samo en stol, na katerega se je usedel nadškof, ki je že težko stal. Kaplan se je smejal in bil dobre volje. Ko pa mu je nadškof povedal, da ga premešča v Ribnico in naj se kar z dekanom pogovorita kako in kaj, je naredil blazen obraz in vzkliknil: Gospod nadškof, pri Kristusovi krvi ne morem sprejeti. Dekana se je že s konference na vso moč bal. Takoj je dobil dopust in ga preživel pri teti v Ljubljani. V Ribnico ni prišel nikoli. Zatekel se je k župniku Darku Slapšaku¹² v Šentjurij pod Kumom in izkoriščal njegovo dobroto. Svoje stvari je pustil zapokane pri ljudeh v Robu in jih ni nikoli prišel iskat. – Odšli smo na malico v Velike Lašče, v Robu nismo dobili ničesar. V avtu mi je nadškof naročal: lačen ne smeš biti. Eno leto boš že zdržal. Če boš lačen, pojdi k dobrim ljudem. Gotovo jih je še kaj.

Mene so v Cerkljah ob odhodu dobro založili in mi tudi pozneje še kaj pripeljali. Na majhen tovornjaček z nosilnostjo eno tono smo naložili toliko, da so se po slabi makadamski cesti od Škofljice dalje gulila kolesa. Ko smo pripeljali v Rob, šofer ni upal z vso robo v klanec do župnišča. Iskali smo pomoč pri ljudeh, ki pa so se vsi skrivali pred nami. Našli smo bližnjega soseda Puhovega Janeza. Temu smo nekaj stvari preložili na lojtrski voz. Tovornjaček je kljub temu pri kapelici predrl gumo, vendar je še srečno pripeljal pred župnišče. Vse smo zložili v spodnjo sobo in posedli ob porobku posekanega kostanja. Malica in večerja, ki smo ju pripeljali s seboj, kruh, salama in vino, so šli tudi pomagačem dobro v tek. Za menoj sta prišla šofer Jože Mušič in bogoslovec Franc Turk.¹³ Prespali smo na tleh pri odprtem oknu. Ponoči so lačne mačke zavohale hrano in vdiralale skozi okno. Zjutraj sta

¹² Božidar Slapšak (Radovljica, 16. 10. 1917 – Golnik, 21. 1. 2005) je bil posvečen 4. julija 1943 v Ljubljani. Bil je kaplan v Šentjerneju (1943), škofijski tajnik (1947), nato osem let po zaporih, župnijski upravitelj v Šentjurij-Podkum (1955), župnik v Kranj-Prims-kovo (1965) in Leskovici (1988). Leta 1998 je bil imenovan za papeškega častnega prelata.

¹³ Franc Turk (Cerklje na Gorenjskem, 22. 7. 1941) je bil posvečen v mašnika 10. oktobra 1968 v Rimu. Bil je kaplan v župniji Ljubljana-Trnovo (1969), v Mengšu (1970), na Brezovici (1972), župnijski upravitelj na Sorici (1973), župnik v Selah pri Kamniku (1979), od leta 1993 biva v Duhovniškem domu.

fanta že pred mašo zakrpala gumo in se poslovila. Žalosten sem gledal za njima po hribu in ostal sam. K maši sta prišla oba ključarja, ključarjev sin Marjan, ki je ministriral, nekaj žensk in otrok iz Rut, ki bi šli radi naslednjo nedeljo na Bloke k birmi, pa še niso bili pripravljeni. Zavzeto so me poslušali, ko sem jim kratko razložil zakramente, opravili so spoved in napisal sem jim birmanske listke, saj sem ugotovil, da bo svetovanje, naj preložijo birmo na pozneje, brez razumevanja. Po tem smo s ključarjema ugotavljali, kaj bi bilo najprej potrebno narediti. Cerkev je na severni strani kazala rebra. Jata črnih vran – kavk je gnezдила na podstrešju. Tudi nekaj postovk. Cerkvena blagajna je bila prazna. Dolga nisem hotel sprejeti. Lačna krava, zajci in kokoši, ki so letale kot jerebice ter slive na drevju je bilo še last župnika Ronkota in gospodinje, ki sta ostala v dosedanjih prostorih.

Prvo nedeljo je bila maša oznanjena za ob 10. uri. Vabil sem sam z velikim zvonom, potem pa ogledoval, če bo od kod prišlo kaj ljudi. V Cerkljah je bila vsako nedeljo dvakrat velika cerkev polna. Oba z župnikom sva spovedovala eno uro prej, eden pa še med mašo. Vsako soboto od 16. do 21. ure oba. Prihajali so po stanovih: možje, fantje, žene in dekleta vsak mesec. Tukaj nič. Ko sem odzvonil tričetrt, sem opazil, da leze proti cerkvi stara ženica. Obisk je bil nadvse slab, kakih 30 ljudi in vtis, kot da so tu ljudje na duhovnika pozabili. Ključarjev sin je ministriral in pobral v pušico. Star organist Ludvik Peterlin je igral na orgle. Predstavili so mi mladega fanta Jožeta Zakrajška iz Srnjaka, ki je bil pripravljen ob nedeljah mežnariti in pobirati miloščino. Bil je pošten, vsakokrat je najprej svoj dar vrgel v nabiralnik in bil zelo vesel, če se mu je posrečilo nabrati kaj več. Za naslednjo nedeljo sem oznanil prvo mašo ob 7. uri v Robu, drugo pa žegnanje v Krvavi Peči ob 10. uri. Šla sva peš z Ronkotovo gospodinjo. Cerkev je bila v zelo revnem stanju, streha pločevinasta vsa rjava in preluknjana, zvonik brez strehe, v razpadanju. Ljudi je pa prišlo precej in po maši me je ključar Rihtar povabil na kosilo. Po desetih dneh sem se prvič pošteno najedel. Povedali so mi, da je za češčenje v oktobru napovedan v Robu sv. misijon. Misijonarja salezijanca Franc Mihelčič¹⁴ in dr. Tomo Kelenc¹⁵ sta bila že naprošena. Zelo me je skrbelo, kje bo stanovanje, kaj bo s hrano in če ljudje ne bodo prišli. Sam sem se prvi mesec preživljal s suho hrano, ki sem jo pripeljal iz Cerkelj. Po kruh sem hodil s kolesom v Velike Lašče. Pri Ronkotu sem nekajkrat dobil cel kuhan krompir, stročji fižol in mleko. Tako, dokler ni po enem mesecu prišla sestra. Sobica, ki so jo zgradili, je bila zgoraj. Predlagal sem, naj jo zasede Pepca in naj kuhinjo spodaj prepusti moji sestri. Nista bila zadovoljna, ker nisem pristal, da bi se hranili skupaj, vendar sta sprejela. Odslej sta bila onadva zgoraj, midva pa spodaj. Ronko je maševal vsako jutro v predsobi. Stregla mu je gospodinja. Samo prvo nedeljo je prišel k moji maši

¹⁴ Franc Mihelčič SDB (Logatec, 7. 3. 1925 – Radenci, 15. 4. 1978) je bil posvečen v mašnika 1. oktobra 1950 v Ljubljani.

¹⁵ Tomaž Kelenc SDB (Sv. Marjeta nižje Ptuja, 5. 12. 1901 – Ljubljana, 1. 10. 1969) je bil posvečen v mašnika 7. julija 1929 v Turinu, Italija.

v cerkev, pozneje pa samo še v času sv. misijona, ko je bil od OZNE pooblaščen, naj posluša govore in napiše poročilo. Mene in sestro je večkrat vprašal, od česa bova živela in me vsak dan, večkrat tudi pisno silil, naj se vpišem v CMD. Seveda sem se mu le smejal. Župnik Mate je pri nadškofu naprosil 8.000 din za nov štedilnik, ker v kuhinji ni bilo nobene kuharske priprave. Ko smo ga pripeljali z vozom iz Velikih Lašč, nas je Ronko pričakal pred župniščem lačen in prosil, če imamo kaj kruha. Kos kruha in malo salame je kar padlo v njega. Za mene je bilo težko samo v začetku, pozneje pa sva s sestro ves čas dobila, kar sva potrebovala. Pozimi tudi do 70 kolin.

Cisterna za vodo je bila brez pokrova, voda pa kar po kanalčku speljana iz pokopališča. Sam na to nisem pomislil. Sestra je šla za 14 dni domov, ker so dobili novorojenčka. Nadomestila jo je Jakobčeva Johanca iz Cerklj. Ko je šla zajemat vodo, je privlekla polovico razpadajoče mačke. Prišla mi je povedat, da voda ni užitna. Kam naj jo gre iskat drugam kot v dolino v potoček, če bo kaj boljša. Pepca je rekla: Midva to uživava ves čas, pa se nisva zastrupila. V potoku so po vojni tudi ležale človeške lobanje. Govorili so, da so tudi v cisterno zmetana človeška trupla. Takoj smo se lotili očiščenja vode. Mrličev ni bilo v cisterni, drugih odpadkov in navlake pa veliko. Dokler ni padel dež, smo uporabljali vodo iz pokopališke cisterne, ki je bila narejena za zalivanje rož. Prazno cisterno smo umili, naredili betonski pokrov in železno ročno črpalko. Ko smo pospravljali prostor okoli cisterne, sem v razpadajočem klečalniku našel nekaj starih matičnih knjig. Iz njih sem ugotovil, da prihaja rodovnik škofa Leniča¹⁶ iz Krvave Peči. Na pokopališču smo zabetonirali pretočni filter, popravili žlebove in po cevi speljali vodo v cisterno.

V pripravi na misijon nisem imel nobene izkušnje. Potožil sem dekanu, on pa me je poslal v Sodražico k župniku Leniču. Župnik dr. Lenič je hodil pridigat na misijone. Tudi v Rob bi prišel, a so bili že prej naprošeni salezijanci. Prosil sem ga, naj bi prišel vsaj za uvod. Branil se je, da ne sme zanemarjati svoje župnije, nazadnje je pa le obljubil, da bo prišel maševati in pridigat v Rob v nedeljo pred začetkom misijona. Pripeljal se je z mopedom in po klancu na razdrti cesti padel. Odrgnjen in raztrgan je prišel v župnišče malo pred deseto uro. Hitro se je pripravil in ko je prišel na prižnico, je začel takole: Pred 100 leti je mlad fant z očetom iz te župnije krošnjaril po Dolenjski. Tam si je našel nevesto, se oženil in ostal tam na kmetiji v Župeči vasi v župniji Cerklje ob Krki. Kdo bi si mislil, da bo čez 100 let njegov pravnuk stal na robarski prižnici in ljudi pripravljaj na tako važno in najpomembnejšo zadevo v našem življenju, kot je sv. misijon. Vaš župnik me je prišel prosit, da bi vam pomagal, da bi to zadevo vzeli zares. Med ljudmi je kar zašumelo. V župniji je bilo več družin, ki so se pisale Lenič. Iz katere neki izhaja ta slove-

¹⁶ Stanislav Lenič (Cerklje ob Krki, 6. 11. 1911 – Ljubljana, 4. 1. 1991) je bil posvečen v mašnika 4. julija 1937, v škofa pa leta 1967, oboje v Ljubljani.

či župnik iz Sodražice, so se vpraševali. Zbudil je tako zanimanje in priprava na misijon je tako zalegla, da smo se uspehu misijona vsi čudili.

Za stanovski govor mož in fantov je spet prišel župnik Lenič in dolgo spovedoval. Udeležba pri zakramentih je bila 85 %. Od takrat je prihajalo k maši prek 60 mož in fantov, ostalih nedeljnikov pa tudi toliko kot po sosednjih dobrih župnijah. Ronko je šel za vsak misijonski govor v cerkev. S seboj je nesel v vrečki cigarete in napolitanke. Sedel je v zadnji klopi in če se mu je hotelo, tudi kadil in jedel. Misijonarja sem potolažil, naj se ne bojita, saj ni hudoben. Šel je tudi k spovedi k misijonarju. Po misijonu, nekega večera, je gospodinja Pepca potožila: Kaj bo, gospod bi morali napisati poročilo, pa ga ne morejo. Jaz nisem pooblaščen, sem ji odgovoril. Zjutraj je z avtobusom odšla v Ljubljano. Midva s sestro sva dopoldne pred župniščem žagala drva z ročno žago. Prišel je neki moški. Nič naju ni ogovoril. Šel je naravnost v stanovanje župnika Ronkota, a se je kmalu vrnil in jezen odšel. Ugotovil je, da gospod res ni več zmožen takega posla.

Med misijonom sta misijonarja stanovala oba v pisarni, sestra in teta, ki ji je prišla pomagat, v kuhinji, jaz sem v veži prodajal nabožne predmete, spal pa na tleh tam, kjer so zdaj sanitarije. Za hrano so prinesli vsega za misijon in pozneje. Ko smo z misijonarjema obhajali bolnika, sta rekla, da nujno potrebujem kakšno motorno vozilo. Od avstrijske Karitas sem dobil staro 250 kubično motorno kolo in plačal carine več, kot je bilo vredno. Pozimi je zapadlo veliko snega. Steze smo vsakokrat odkidali sami na vse strani. V župnišču smo bili na toplem. Biro so nam pripeljali iz Osolnika in Krvave Peči z vozom. Lukatova Ančka je vsako leto pripeljala vrečo moke, sladkorja in več steklenic olja. Denarja je bilo res bolj za silo, drugih potrebščin pa vseskozi dovolj. Pepca je potožila, da prej ni bilo tako.

Spomladi je klepar Sodnik iz Šenčurja zakrpal in prebarval zvonik, ne posebno kvalitetno. Pločevino ob zvoniku in nove žlebove je položil pa mladi Andoljšek iz Strug. Zidove je zakrpal ključar Jože Klančar, ki je bil mojster za vse. Ko je bila streha v redu, smo se odločili za beljenje notranjščine, ki je bila od zatekanja zelena in umazana. Stranska oltarja sta bila zasuta z ovsom še iz vojske, ki pa je bil že pokvarjen. Delo je opravil pleskar Franc Škulj iz Rašice. Verouk je bilo možno učiti samo ob nedeljah pred in po maši ter ob velikih počitnicah. Starše in otroke je bilo težko navaditi na reden verouk, ki ga toliko let ni bilo. Najbolj neradi so prihajali iz Krvave Peči. Poleti sem ga učil kar tam v cerkvi ali kje na prostem. Eno leto je bilo 22 prvoobhajancev. Birma je bila v mojem času samo enkrat. Nadškof Vovk je bil že zelo bolan. Birmoval je sede. Vse drugo je opravil generalni vikar Jožef Pogačnik.¹⁷ Ta mi je ob vizitaciji rekel, da je Rob zame premajhna župnija. Birmansko kosilo smo pripravili v prostoru, kjer je zdaj veroučna soba. Takrat je bila tam še drvarnica in vse odprto do ostrešja. Pospravili smo vse ven, obložili

¹⁷ Jožef Pogačnik (Kovor, 28. 9. 1902 – Ljubljana, 25. 3. 1980) je bil posvečen v mašnika 25. julija 1927 v Innsbrucku, v škofa pa 7. aprila 1963 v Ljubljani. Bil je ljubljanski nadškof in metropolit.

stene z zelenimi vejami, podobno kot ob novih mašah, napeljali luč, po tleh pa pognili stare preproge iz cerkve. Dišalo je po plesnobi, a je bilo boljše kot zgoraj v stanovanju župnika Ronkota.

Birma je bila v soboto, v nedeljo pa še v Ribnici in Sodražici. Gospod Lenič je za vse župnije spesnil nekaj verzov. Za Rob takole: In pot vodila je na Rob, kjer Tone Čopar kakor Job, vdano, mirno potrpi, nadlogi vsaki se smeji...

Gospodarsko smo začeli reševati podružnice. V Krvavi Peči smo na zvoniku naredili piramidno pločevinasto streho s križem. Zidovje zafugirali, streho zakrpalili in pobarvali. Marmornat kip sv. Lenarta na pročelju so že prej ukradli. Notranjost cerkve je bila še uporabna. Ker je pri cerkvi pokopališče, je bilo malo več volje, da se cerkvice obnavlja.

Pri Sv. Primožu so že prej nestrokovno na stranski ladji zabetonirali ploščo, zdaj kazi vso zgradbo. Zvonik je bil še pokrit in tudi streha na cerkvi z opeko. Tudi pri tej cerkvi je pokopališče, kar je pripomoglo, da ni bila popolnoma zapuščena.

Na Velikem Osolniku je bila cerkvice sv. Lovrenca popolnoma zapuščena, brez strehe, obok porušen, zidovje porušeno do oken. Streha na zvoniku je visela postrani. Razglasili so jo za zločinski kraj, ker so tam partizani postrelili deset domobrancev, zajetih v Turjaškem gradu. Župnik Franc Gačnik¹⁸ – Velikolaščan je odnesel nekaj kipov v svoj muzej v Sorico, nekaj pa jih je bilo ohranjenih na podstrešju pri ključarju Milanu. Za te je zvedel Ribničan Matija Maležič, državni poslanec. Zbiral je starine, in ko je videl, da je cerkvice porušena, je neko nedeljo prišel na Veliki Osolnik. Spraševal je, kje so kipi iz cerkvice. Ker pri Milanu ni bilo nobenega doma, sosedje pa so mu povedali, kje imajo shranjen ključ, si je vzel pravico, odklenil hišo in v podstrešju pogledal kipe. Izbral si je Mojzesa s tablama deset Božjih zapovedi, ki je bil v cerkvi nad prižnico in sv. Jurija iz stranskega oltarja, ker se je pri njih v Ribnici reklo pri Jurjevih. Ni jih še odnesel, prišel je v Rob in od mene zahteval, naj mu jih prodam ali zamenjam za druge kipe. Ker sem se upiral in izgovarjal, da nimam pravice, da je vse zapisano v arhivu, škofija pa ne dovoli prodaje, mi je rekel: Zakaj pa vi cerkvice ne obnavljate? Zato, ker občina ne da dovoljenja, sem mu odgovoril. Ste kdaj za dovoljenje prosili? Sem, že pred poltretjim letom. Bi mi lahko pokazali številko in datum vloge? Lahko. Zapisal si je te podatke in rekel: V 14 dneh boste dobili ugodno rešeno. Vi pa za mene na škofiji poskrbite, da bom odkupil ali zamenjal ta dva kipca. Bila sta majhna in že kar mehka od črvivosti. Škofijski kancler Vencelj Snoj¹⁹ mi je rekel: S tem ne bova vznemirjala nadškofa, ima dovolj drugih skrbi. Če bo obljubo izpolnil, mu jih prodaj ali zamenjaj. V zameno je dal dva večja kipa sv. Roka in sv. Jožefa, ki ju je dobil na Kočevskem. Čez 14 dni je sam prinesel en izvod ugodno rešene prošnje, ostale iz-

¹⁸ France Gačnik (Velike Lašče, 8. 8. 1927 – Golnik, 19. 11. 1988) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1951 v Ljubljani. Umrli je kot župnik v Stranjah.

¹⁹ Venceslav Snoj (Zagorje ob Savi, 24. 9. 1908 – Ljubljana, 27. 9. 1967) je bil posvečen v mašnika 27. septembra 1931. Bil je stolni kanonik in nadškofijski kancler.

vode pa da bom dobil po pošti. Povedal mi je, da je vprašal tajnico: Zakaj niste tako dolgo rešili te prošnje. Odgovorila je, da ne ve. Zahteval je, naj jo rešijo v enem tednu. In ker je niso, je zahteval, naj jo rešijo takoj, vpričo njega. In zgodilo se je. Imel je oblast. Naročil je, zdaj pa kar takoj začnite z obnovo. Precej dolgo ga ni bilo k nam. Ko je spet prišel, mi je povedal, da je bil zaradi tega kaznovan in razrešen mnogih ugodnosti, vendar je rekel, da se ne kesa. Takrat me je tudi prosil, naj ga napovem, da bi rad obiskal župnika Ronkota. Rekel sem: Kar pojdite gor, saj vas bo rad sprejel. Ne, je rekel. Prosim, napovejte me. Enkrat sem ga že našel v takem stanju, da ne grem k njemu več brez napovedi. Poklical sem gospodinjo Pepco. Takoj je povabila: Kar gor, gospod so v postelji in molijo. Bila je nedelja popoldne. Kmalu se je vrnil in povedal: Nezaslišano! Ronko ima na trebuhu odprt katekizem s skrivnostmi rožnega venca, v rokah pa molek in se ni dal veliko zmotiti pri tem opraviilu. Prej mi je vsakokrat povedal kako kosmato, zdaj pa moli...

Ljudem sem oznanil, ker so bili zelo boječi za delo pri cerkvi, takole: Prej oblast ni dovolila, zdaj pa celo zahteva, naj se cerkvena obnovi v sklopu Turjaškega gradu, ki so ga tudi začeli obnavljati. Kako naj se lotimo? Pot do cerkvice je bila zorana in na njivi je zorela pšenica. Nekaj vaščanov je prišlo. Vprašal sem: Kdo ve, kod je bila pot do cerkvice. Starejši kmet je šel domov, napregel vole in voz in hotel pognati kar po pšenici. Branil sem mu, on je pa kar pognal. Tu je bila pot in po njej bomo vozili in hodili. Začelo se je. Lastnik pšenice nas je tožil, a ni uspel. Oznovci so za grmom opazovali, kdo dela pri cerkvi, a se je vseeno delalo. Posekali smo nekaj lesa za ostrešje, nekaj pa za prodajo. Staro opeko bolezonec smo dobili zastonj v invalidskem domu v Ponikvah. Obnavljali smo udarniško, le nekaj bolj specialnih del smo plačali. Dajal sem jim poguma in odločno povedal, da ne bom trpel, da bi se cerkve podirale, dokler bom jaz upravitelj župnije. Pri no-tranji opremi mi je pomagal Štefan Močnik iz Cerkelj. Naredil je načrt za mizarska dela, izdelal pa je vse mizar Karol Zakrajšek iz Velikega Ločnika. Gačnik je vrnil kipa sv. Lovrenca in Marije za stranski oltar.

Prednik Anton Ronko je slabel. Nekaj mesecev že ni mogel maševati. Za praznik Marije Brezmadežne 1962 je gospodinja prosila, da bi ga prišel obhajati. Po jutranji maši so šli ljudje z menoj. Nekateri še nikoli niso videli, kje stanuje. Govoriti že ni mogel. Molili smo kesanje, dal sem mu odvezo, ga mazilil in obhajal. Kar pobožno je sodeloval. Po treh dneh, 11. decembra zvečer, ko mu je gospodinja dajala grozdje, je umrl. Zunaj je padal ledeni dež. Bila je huda poledica. Pri kovaču so priostrili Maroltovega konja, da smo šli lahko v Velike Lašče po krsto. Lepo belo smo mu pripeljali in en venec. Gospodinja ga je oblekla v talar, nov koretelj in vijolično štol. Ljudje so rekli, zdaj je pa tako oblečen, kot prej ni bil rad. Kropit in na pogreb je prišlo malo ljudi. Verjetno zaradi poledice. Od Ciril-Methodijskega društva je prišel samo en zastopnik, ki je na pogrebu nekaj govoril. Pogrebni

obred je vodil ribniški dekan. Asistirala sta župnik Mate in župnik Rafko Fabiani²⁰ iz Dobrepolja. Duhovnikov nas je bilo samo pet. Pokopali smo ga ob vhodu na pokopališče ob zakristijski steni, kakor si je sam izbral in si že prej dal napisati: Končno srečen. Gospodinja je za njim zelo žalovala. Zaprla se je v njegovo sobo in tam preživela zimo. Spomladi sem ji predlagal, naj se naseli nazaj v novo sobo, ker so Ronkove obe imele en vhod. Ni bila zadovoljna. Kar tiho se je odselila nazaj na Škalco. Poštarjevi so ji odstopili tudi samo eno še slabšo sobico. Kravo je prvo leto še imela, pozneje samo še pse. Odslej sva poleti sama kosila hrib in pozimi sama kidala sneg. Strah naju ni bilo, saj so vsi vedeli, da nisva bogata, ponoči pa so se tudi bali pokopališča.

Leta 1967 je bilo novomašniško posvečenje v Ribnici na praznik sv. Petra in Pavla popoldne. Prišla sta nadškof Pogačnik in prošt Lenič. Duhovniki smo jih pričakali pred hišo, kjer je bilo začasno župnišče. Nadškof je ob prihodu povabil sodraškega župnika Alfonza Grojzdeka²¹ na pogovor. Prošt Lenič je medtem mene vprašal, kako napreduje obnova cerkvice na Velikem Osolniku. Rekel je, da si je že zaznamoval v koledarju, da bi za žegnanje o sv. Lovrencu 10. avgusta lahko požegnal obnovljeno cerkvico. Rekel sem: Ni še vse narejeno, do takrat pa morda bo, bomo pohiteli. Ja tako, le pohiti, najbrž ne boš več dolgo v Robu. Več mi ni hotel povedati. Grojzdek je prišel iz zaslišanja rdečega obraza, videl sem, da ga je nekaj presenetilo, a tudi on ni hotel povedati. Pripravljali so premestitve: Toneta Smerkolja²² iz Zagorja v Ljubljano-stolnico, Grojzdeka, bivšega kaplana v Zagorju nazaj za župnika, mene v Sodražico. V nekaj dneh sem dobil preddekret: Pripravi se na premestitev. Načrt je Sodražica, moli, da se zgodi Božja volja. Pozdrav in blagoslov! + Jožef Pogačnik, nadškof. Rob je prišel pogledat France Dolžan iz Save. Ko smo požegnali sv. Lovrenca, smo se preselili 17. avgusta 1967. Malo prej sva s ključarjem Jožetom Klančarjem naredila veroučno sobo, klopi, dimnik in peč, zgoraj pa še eno sobo za shrambo cerkvenih predmetov, vrata in okna. Prebila sva vhod iz hodnika v malo sobico, prestavila vrata in zazidala prehod v veliko sobo. Tako imajo vse sobe svoj vhod. Sanitarije ob skromnih prihodkih ni bilo mogoče obnoviti. Naslednik je dobil kolikor toliko obnovljena poslopja, župnišče izpraznjeno, brez strank. Asfaltna cesta od Puha do cerkve je bila lahko samo sanje. V takratnih razmerah se več ni dalo narediti.

Bolnike sem obhajal za veliko noč, za celodnevno čiščenje in za božič. Večkrat so prosili tudi ponoči. Navadno me je kdo spremljal. Nazaj pa sem velikokrat peša-

²⁰ Rafael Fabiani (Šmarjeta, 24. 10. 1911 – Na avtomobilski cesti, 27. 1. 1974) je bil posvečen v mašnika 7. julija 1935 v Ljubljani. Umrl je kot župnik v Dobropolju-Videm.

²¹ Alfonz Grojzdek (Cerklje ob Krki, 11. 10. 1933) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1960 v Ljubljani. Bil je kaplan v Zagorju ob Savi, župnijski upravitelj v Sodražici (1964), župnik v Zagorju ob Savi (1967), Škofji Loki (1977), Križah (1996) in Krškem (2007).

²² Anton Smerkolj (Šentožbolt, 3. 9. 1922 – Golnik, 1. 9. 1986) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1946 v Monteortone, Italija. Bil je stolni kanonik in župnik (1967).

čil sam iz Rut, Cent ali Srnjaka po gozdnih stezah. Včasih me je strašilo cepetanje medveda. Prvič sem ga srečal na deset korakov, ko sem se peš vračal iz Sv. Trojice na Blokah. Tja sem šel s kolesom pomagat spovedovat za božič. Zapadlo je kakih 5 cm snega. Cesta je bila ledena in sem nazaj raje izbral bližnjico čez Iško v Rute. Ko sem se težko preplazil čez deročo reko, most je bil dve železni tračnici in trije raztegnjeni plohi. Če ne bi bilo snega, bi šlo, tako pa sem se zelo bal, da mi bo zdrsnilo in bom padel v valove. Ko se mi je na drugem bregu strah polegel, mi ga je spet pogнал v kosti medved. V gošči je verjetno spal. Ko sem šel mimo, se je postavil na zadnje noge in zarenčal. Bežal sem proč. Nisem si upal pogledati, če gre za menojo. Mislil sem, če me tukaj potolče, ne bo nikoli nihče zvedel, kje sem ostal. Vse se je kadilo iz mene, ko sem prišel v rutarsko vas Selo. Pozneje sem ga še večkrat videl ali slišal bolj od daleč. Na birmi pri Sv. Trojici me je nadškof Pogachnik vprašal: Kaj pa ti tukaj. Sosed sem. Gospod me je povabil. Potem boš pa ti soupravljal še to župnijo. Rad, če bi šlo kar naravnost čez hribe in prepade, tako pa sem se z mopedom peljal eno uro in pol. Pozimi v snegu bi bilo nemogoče. Smejal se je in rekel: Glej, glej, kako se znaš opravičiti.

Partizanski Rob bi lahko po vojni za svoj kraj marsikaj dosegel, vsaj to, da bi mladi dobili zaposlitev doma, da ne bi vsi odhajali v mesto in so vasi ostajale vedno bolj prazne. Tako pa so prvi sod vina, ki so ga pripeljali v Rob, izpili kar na vozu. V gostilni pri Maroltu in pri Koru se je pilo dan in noč. Dogajali so se zločini in neumnosti. Partizanski oficir je ustrelil bližnjega soseda cerkve, ker se je kot član partije cerkveno poročil. Žganje so pili kar za stavo. Kdor si ga upa izpiti en liter v enem dušku, ga dobi za nagrado še pet litrov. Seveda je tisti, ki je to poskusil in mu je uspelo, takoj obležal mrtev. Lovci so v gozdu namesto divjačine pobijali drug drugega. Korovo psico, ki je prišla v lokal, so ujeli, jo držali za zadnje noge in ji v zadnjico stlačili rdečo partijsko izkaznico, jo zalili z žganjem ter cvilečo žival spustili po vasi, kjer je kmalu odložila svoj iztrebek. Na kaj pametnega in potrebnega za napredek domačega kraja niso pomislili.

Morda se bodo mojim naslednikom te vrstice zdele neumne ali pa tudi zanimive in poučne. Ker se v času mojega bivanja in poslanstva v Robu nisem pripravil, da bi napisal še kroniko, naj bo s tem moj dolg poravnán. Vsem prihodnjim župnikom v tej župniji želim veliko veselja in božjega blagoslova in varstva.

Anton Čopar, župnijski upravitelj od avgusta 1960 do 1967.

III. KRONIKA 1964–1990

Leto 1964

1. januarja 1964. Novo leto. Župnijska statistika za minulo leto: krščenih je bilo 13 otrok, eden več kot prejšnje leto, devet dečkov in štiri deklice, deset doma in trije drugod. Zopet dečki daleč presegajo deklice. Pri prvem sv. obhajilu jih je bilo 12. Porok je bilo 12, razen ene vse drugod. Pogrebov je bilo pet. Prirastek je spet večji, ker je bilo malo smrti. Fara napreduje, kljub temu da se vsako leto toliko ljudi izseli. Mladi zakonci, ne bodite sebični, ne delajte računov brez Boga, imejte čim več otrok! Otroci so blagoslov za vas, za Cerkev in za narod. S tem, da otrokom posredujete življenje, da zanje skrbite in jih vzgajate, si boste zaslužili nebesa. Obhajil smo v minulem letu našeli ok. 6000. Lani smo nazadovali za 500, letos kar za 1000. Brez te Božje hrane ni krščanskega življenja. Jezus nam v sv. obhajilu daje samega sebe, da bi nam pomagal, da nam vera ne bi opešala. Nikar ne zane-marjajmo te Božje pomoči! Če nimamo smrtnega greha, gremo lahko k obhajilu vsak dan, kadar moremo priti k maši. Starši, navajajte na to sebe in otroke!

Zdaj po branju bo ofer za farno cerkev. V letošnjem letu bo treba popraviti streho. Na mnogih mestih zateka. Posebno okrog zvonika bo treba na novo pokriti s pločevino. Prosil sem že, da bi v ta namen od vsake krščanske hiše po možnosti nekaj darovali. Vsem, ki imate razumevanje za vzdrževanje cerkve in duhovnika, se zdaj ob novem letu lepo zahvalim. Bog povrni!

31. maja 1964. V župnišču obnavljamo še dve sobi; spodnjo za verouk in pevsko sobo, zgornjo pa za shrambo cerkvenih predmetov: jaslic, božjega groba, banner idr. Stroške bomo krili s tem, kar smo dobili za les, ki smo ga prodali iz župnijskega gozda. Po košnji je v načrtu obnova strehe na župnijski cerkvi. Zelo slaba je okoli zvonika in nad glavnim oltarjem. Treba je nabaviti ok. 100 m² plošč in ok. 3000 kosov bobrovca. Vprašanje je, če bo ostrežje še ustrezalo. Zato sem že dvakrat omenil, da bi vsaka hiša nekaj prispevala, a ste se doslej odzvali le štirje. Cerkvena poslopja so skupna last vseh faranov. Prosim, da to pri popravilih vsak po svojih močeh upošteva.

6. septembra 1964. Lani sem prosil, da bi začeli prinašati darove za popravilo strehe, zdaj je – hvala Bogu – že dobro popravljena. Čeprav ni posebnega videti, je bilo več stroškov, kakor za barvanje zvonika ali za beljenje notranjščine. Popravilo pa nujno. Prošnjo, da bi kaj prispevali, ste mnogi preslišali. Cerkev je last vseh faranov, zato ni prav, da skrb za njeno zdrževanje prepuščate samo nekaterim.

20. septembra 1964. Vse, kar ste v nedeljo darovali za potrebe farne cerkve, naj vam Bog obilno povrne. To pot se je naštel nekaj več. Ste upoštevali, da je cerkev imela velike stroške. Popoldne danes ob pol dveh vabim vse, ki se zanimate za obnovo osolniške cerkvice, da bi se na mestu samem pogovorili, kako bi zaščitili zidove pred nadaljnjim razpadanjem.

11. oktobra 1964. V torek bo celodnevno češčenje sv. Rešnjega telesa. Spovedovanje bo od petih zjutraj dalje. Zjutraj naj imajo prednost moški pred ženskami. Ob šestih bo izpostavljeno Najsvetejše, blagoslov in litanije sv. Kristusove krvi. Nato bo rožnovenska pobožnost in spovedovanje. Ob sedmih bo prva sv. maša s pridigo, namenjena posebno staršem, očetom in materam. Drugo sv. mašo bo ob desetih s pridigo imel župnik iz Velikih Lašč [Franc Mate]. Popoldne ob pol štirih bo molitvena ura za otroke, ob pol petih sv. maša, sklepni govor, litanije Srca Jezusovega in zahvalna pesem. Spovedovanje bo zadaj in za glavnim oltarjem. Vhod za oltar bo iz zakristije po eden na vsaki strani, ker je odprta spovednica. Drugi počakajte v zakristiji.

25. oktobra 1964. Skrbite, da bodo vsi grobovi na pokopališču lepo okrašeni s cvetjem in lučkami, saj so to najlepši simboli večnega življenja duš naših pokojnih. Vsaka hiša, ki ima na pokopališču svoj grob, mora po predpisih občinske pokopališke uprave vsakih deset let plačati 500 din. To pristojbino, ki je namenjena za vzdrževanje pokopališča, so zdaj poverili v pobiranje meni. Prosim tiste, ki jim je rok že potekel, da ob priliki to poravnate.

Leto 1965

1. januarja 1965. Novo leto. Župnijska statistika za minulo leto 1964. Krščenih je bilo 12 otrok, šest dečkov in šest deklic, 11 doma in eden drugod. Pri prvem sv. obhajilu je bilo 13 otrok. Porok je bilo pet, vse drugod. Pogrebov je bilo deset. Pri-rastek se ni dvignil zaradi prevelikega izseljevanja in premajhnega števila rojstev. Mladi zakonci, Cerkev vas dobrohotno opozarja: ne bodite sebični materialisti, ne delajte računov brez Boga, imejte več otrok, ne samo enega ali dva za zabavo! Mladino vzgajajte tudi v ljubezni do domačega dela in kraja. Obhajil je bilo 6000, par sto več kakor lani, pa ne na račun splošnega napredka v tem oziru, marveč po zaslugi pridnih obiskovalk delavniške maše. Splošno je ta številka za faro, ki šteje 800 ljudi, zelo premajhna. Še vedno se opaža janzenistični duh, nek neutemeljen strah pred pogostim sv. obhajilom. Pa kaj bomo o pogostem govorili, ko toliko moških ne prejme tega zakramenta niti za veliko noč niti za praznik celodnevnega češčenja. Kristus je rekel: Ako ne boste jedli mesa Sina človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Brez življenja milosti pa ni krščanskega živ-

ljenja ne zveličanja. Zdaj, ko imamo toliko olajšav, da glede posta pred obhajilom ni nobenega zadržka, naj bi vsaj otroci bolj pogosto prejemali sv. obhajilo.

Letos se je precej popravljalo pri farni cerkvi in v župnišču. Računi so poravnani. Vsem, ki ste k temu pripomogli bodisi s prispevki bodisi z delom, se lepo zahvalim. Bog povrni tudi vsem, ki skrbite za moje vzdrževanje. V novem letu so v načrtu popravila podružnic: pri Sv. Primožu notranjščina, v Krvavi Peči zvonik, na Velikem Osolniku obnova ostrešja.

28. februarja 1965. Za novega ključarja župnijske cerkve je bil namesto pok. Antona Strleta z dekretom Nadškofijskega ordinariata imenovan Jože Zakrajšek ml. iz Srnjaka, ki opravlja cerkovniško službo in je tudi drugače skrben ter pri vsakem delu pri cerkvi rad pomaga. Iskreno čestitamo!

25. aprila 1965. Danes je god sv. evangelista Marka. Včasih je bila na današnji dan prošnja procesija na Veliki Osolnik. Naj porabim to priložnost za opozorilo vsem sosesčanom, da bi kljub zaposlenosti doma napeli vse sile za obnovo cerkvice, da bo strešni les čimprej obtesan in pripeljan, da bodo ruševine pospravljene in zid zravnan ter pripravljen za namestitev novega ostrešja. Namesto procesije bomo po deseti maši molili litanije vseh svetnikov s prošnjami.

Vse, kar ste v nedeljo darovali za potrebe farne cerkve, naj vam Bog obilno povrne. Za velikonočne praznike je bil letos obnovljen božji grob; po prizadevnosti dobrotnikov pa skoraj brez stroškov prenovljen bel mašni plašč, narejeni novi prti za obhajilno mizo, obnovljena kapelica pred cerkvijo. Tudi tem naj bo Bog bogat plačnik. V načrtu je še notranja oprema veroučne sobe, klečalniki v klopeh, žlebovi in odtočna cev na severni strani cerkve.

16. maja 1965. Veliki Osolnik: prosim, da bi ta teden prepeljali trame iz gozda do cerkve. Pomagajte še drugi. Pospravite še ostale ruševine, razširite pot od vasi do cerkve, da bo mogoče s tovornim avtom pripeljati pesek. Vsi pogumno in složno pomagajte, da bo do sv. Lavrencija cerkev pripravljena za sv. mašo.

8. avgusta 1965. V torek bo sv. Lavrencij, patron osolniške podružnice, ki se zdaj obnavlja, vendar še ni sposobna za maševanje, zato žegnanja letos še ne bo. Vaščani, kot celota premalo sodelujete, zato bo obnova draga in počasna.

15. avgusta 1965. Sv. maša bo prva ob sedmih, druga ob desetih kot nadomestilo osolniškega žegnanja. Sv. Lavrencija so ta teden prenovljenega pripeljali iz Ljubljane. Bil je brez roke in ves črviv. Zdaj je kakor nov. Rad bi se vrnil na Veliki Osolnik, a njegova cerkvice še ni dovolj urejena. Sama cerkvice je zdaj pod streho, zvonik, kakor vidite, še ne. Z obnovo ne moremo nadaljevati, ker smo preveč zašli v dolgoce. Razne govorice, da smo dobili pomoč, celo dva milijona, so neresnične.

Kar smo doslej plačali, smo s tem, kar se je dobilo za les iz gozda. Da bi mogli čimprej poravnati, kar smo dolžni, bo prihodnjo nedeljo, ko bi imelo biti na Osolniku žegnanje, kar tukaj ob desetih ofer, ki naj bo priložnost vsem, ki ste pripravljeni kaj prispevati za obnovo te cerkvice ali ki vam je sploh kaj na tem, da se obnovi, da ne bo več delala sramote ne samo Osolniku, ampak celi fari.

10. oktobra 1965. V torek bo začetek duhovne obnove k prazniku celodnevnega češčenja sv. Rešnjega telesa. Zjutraj ne bo službe Božje. Spovedovanje se začne ob štirih popoldne, od šestih dalje predvsem za moške. Ob pol sedmih bo rožnovenska pobožnost. Ob sedmih večerna maša, nato stanovski govor za moše in fante. Čez dan imate razne opravke, zvečer si vzemite čas in pridite zares vsi. Imate razna vozila, pa tudi sicer vas ne bo strah, če se boste nekoliko pozneje vračali domov. Prav iz teh razlogov vam namenoma dajemo priložnost zvečer. Žene, matere in dekleta, poskrbite vsaka za svoje in rade namesto njih opravite doma vse potrebno. Spovedovala bosta dva tuja spovednika: misijonar Vinko Toš,¹ izredno dober pridigar, zadaj pod korom, in dekan iz Ribnice [Alojzij Dobrovoljc], ki hoče po štirih letih spet videti, kakšno je versko življenje v Robu, za glavnim oltarjem. Po opravljeni spovedi boste lahko pristopili k obhajilu tudi še po govoru. Tri ure pred obhajilom ne smete piti alkoholnih pijač, eno uro ne uživati drugih jedi in pijač. Možje in fantje, pričakujem, da boste prišli vsi. Tudi vi ste potrebni spodbudne besede in pomoči, ki nam jo daje Bog po zakramentih. Drugod imajo stanovske govore vsak mesec, pri nas pridite vsaj enkrat na leto. Duhovne obnove pri Sv. Gregorju, v Velikih Laščah in Dobropolju je letos vodil isti misijonar, ki pride tudi k nam. Povsod so bile lepo obiskane, naj ne bo naša najslabša. Moški imate v življenju povsod vodilno vlogo, tudi v cerkvi je nikar ne prepuščajte drugim. V sredo ob šestih bo blagoslov, nato bo sv. Rešnje telo izpostavljeno in bomo molili litanije sv. Krvi Kristusove, rožni venec, vmes Marijine pesmi, litanije MB. Ob sedmih bo dekanova maša s pridigo. Po maši stanovski govor za žene in dekleta. Pridite vse, doma prepustite možem in fantom. Ob desetih bo druga sv. maša s pridigo. Popoldne ob pol štirih bo govor za otroke, naj res vsi pridejo. Spoved naj opravijo že danes, posebno manjši, ostali v torek ob štirih in v sredo, kadar kdo more. Ob pol petih bo večerna maša, sklepni govor, pete litanije Srca Jezusovega, zahvalna pesem in blagoslov. Pridite molimo Jezusa v sv. Rešnjem telesu, a ne samo to: Jezus hoče v srce priti, trdno z nami se združiti. Prijavite vse, ki ne morejo v cerkev in želijo, da jih pridemo obhajati na dom.

24. oktobra 1965. Ta teden lepo uredite in okrasite grobove na pokopališču. Ko nameščate okvirje in spomenike, nikar nikoli ne mečite zemlje preko ograje. Vsa

¹ Vinko Toš (Zagreb, 23. 1. 1909 – Pleterje, 8. 8. 1991) je bil posvečen v mašnika 7. julija 1935 v Mariboru. Umrl je kot upokojen župnik.

zemlja mora ostati na pokopališču, saj se grob s časom uleže, potem pa jo manjka. Kadar jo je le preveč, jo speljite tja, kjer jo manjka, da se gladina pokopališča počasi zravna. Kakšno spoštovanje do naših pokojnih pa je to, če se njihovi posmrtni ostanki raztresajo koderkoli in če celo velike kosti leže spodaj po travi!

Leto 1966

1. januarja 1966. Novo leto. Župnijska statistika za minulo leto. Krščenih je bilo 17 otrok, 11 dečkov in šest deklic. Pri prvem sv. obhajilu je bilo 15 otrok, 10 dečkov in pet deklic. Poroke so bile samo štiri, dve doma in dve drugod. Cerkvenih pogrebov je bilo deset. Prirastek je samo navidezen, saj se vsako leto izseli toliko mladih faranov. Po družinah imate premalo otrok. Preveč se vdajate sebičnosti, ki hoče le uživati, izogiba pa se vsaki žrtvi. Premalo računate z Bogom. Obhajil je bilo razdeljenih 6800, 300 več kakor lani, predvsem po zaslugi pridnih obiskovalk delavniške maše. Še vedno smo več kot 2000 pod normalo, da bi prišlo na vsakega farana deset obhajil letno. Premalo prihajajo k obhajilu otroci, predvsem premalo pa moški. To pomeni nehvaležno odklanjanje Božje pomoči.

Popravljali smo letos v glavnem samo cerkvico na Velikem Osolniku. Računi še niso plačani, ker so preveč narasli in ker je vas kot celota proti pričakovanju slabo pomagala. Nekaj je morala založiti farna cerkev, nekaj smo si izposodili drugod. Upam, da bo kmalu vrnjeno. Vsem, ki ste pri obnovi kakorkoli pomagali, se lepo zahvalim. Bog povrne tudi vsem, ki skrbite za moje vzdrževanje. Novih načrtov ob starih dolgovih ni mogoče delati. Zelo potrebno bi bilo uresničiti to, kar je bilo za minulo leto predvideno v Krvavi Peči in pri Sv. Primožu. Lepo bi bilo, da bi vsaj do birme obnovili zunanost farne cerkve.

V minulem letu je naša župnija s farno cerkvijo vred obhajala 120-letnico. Ob stoletnici so zaradi vojne vse slovesnosti odpadle. Če bodo mirni časi, bo treba vsaj 125-letnico kaj proslaviti.

4. septembra 1966. Nadškofijski ordinariat je imenoval za naše podružnice dva nova ključarja: za sv. Lavrencija na Velikem Osolniku Milana Tekavec namesto Antona Petriča, ki je na lastno željo odstopil, in za Sv. Primoža in Felicijana Jožeta Juvanec namesto Mirkota Zgonc, ki je tudi želel, naj bi bil kdo izmed bližnjih sosedov. Delo in skrb za cerkev naj jima Bog povrne.

Leto 1967

1. januarja 1967. Novo leto. Župnijska statistika za minulo leto in načrti za prihodnje. Krščenih je bilo 13 otrok, devet dečkov in štiri deklice. Pri prvem sv. obhajilu je bilo šest dečkov in devet deklic, skupno 15. Cerkvenih porok je bilo osem, vse drugod. Cerkvenih pogrebov je bilo 16, šest moških in deset ženskih. To

pot je bilo več smrti kakor rojstev in to se bo verjetno še ponavljalo, ker je v župniji več starih ljudi kakor otrok, ker mladi zakonci ne živite po Božji volji! Tudi z obhajili ne pridemo nikamor naprej: lani 6800, letos samo 70 več in to po zaslugi pridnih obiskovalk delavniške maše. Vse premalo hodijo k obhajilu otroci, posebno oddaljeni; kakor hitro ni verouka jih tudi k maši ni več. Predvsem premalo pa moški. V tem oziru ima hudobni duh velike uspehe, da je vam moškim napravil obhajilo za nekaj tako težkega, in vendar brez obhajila ni življenja v milosti Božji in zveličanja. Premislite resno in se kaj poboljšajte!

Glede popravil nismo izpolnili lanskih načrtov. Nujno so potrebne popravila vse tri podružnice, toda brez vašega sodelovanja spet ne bo nič. Prosim, da v Krvavi Peči, čim bodo vremenski pogoji, pripravite pesek in les za odre. Če ne bo zvonik do žegnanja popravljen, ne bo tam več maše. Na Osolniku je zadnji čas, da se cerkvena tudi v notranjosti uredi. Če bi radi imeli žegnanje, prinesite vsaj od tistih hiš, kjer ste za to, nekaj za podlago. Na druge se ne moremo več zanašati; tudi na gozd ne, ker je močno izsekan; pri zadnji pocenitvi lesa se tudi sekati več ne splača. Nekateri ste že nekaj obljubili, še drugi pokažite kaj dobre volje v dejanju ne samo v besedah. Pri Sv. Primožu je treba najprej prekriti streho z bobrovcem. Cementna opeka ne zdrži viharjev, zateka. Opeka je že nabavljena, treba jo je prepegljati do cerkvice, čim bo primerna pot, in prosim, da bi to storili Rutarji, ki imate dobro vprežno živino. V župnijski cerkvi je treba obnoviti veliki oltar. Mojster, ki to delo opravlja in gre samo po župnijskih cerkvah, je zelo zaposlen. Ne vem, če ga bom mogel pripraviti, da bi prišel k nam. Prihodnje leto bo birma. Lepo bi bilo, če bi obnovili tudi zunanost cerkve. Če ste pripravljeni pripeljati les za odre in jih postaviti, se bomo tudi tega dela lotili. Vse, kar boste k izpolnitvi teh načrtov pomagali, bo v čast Bogu in za lepši izgled naše župnije – dobro delo. Vsem, ki imate razumevanje za ohranitev cerkvenih objektov, in vsem, ki skrbite za moje vzdrževanje v tej župniji, se prav lepo zahvalim. Bog povrni!

19. februarja 1967. Po naročilu Nadškofijskega ordinariata sem sestavil nov inventar – popis vsega premoženja in cerkvenih predmetov za župnijsko cerkev in podružnice. Prosim vse ključarje farne cerkve in podružnic, da bi prišli to podpisat, preden pošljem na škofijo. Če kdo ne more sem, bom poslal na dom.

25. junija 1967. V podružni cerkvici na Velikem Osolniku je bilo ta teden končano zidarsko delo v notranjosti. Potrebno je še notranjost prebeliti, napraviti nov oltar, vrata in ograjo na koru ter zapreti okna. Ker je ostalo še dosti peska in ker je tam zdaj les za odre, bi bilo potrebno in prav, da bi se pred žegnanjem obnovila tudi zunanost. Ta je še v zelo slabem stanju, posebno ker ni obnovljen vogal, ki ga je odbila granata. Stroški so bili veliki. Že za dosedanje delo je morala posoditi farna cerkev. Za naprej ne more več. Prosim, da bi družine, ki spadate pod osolniski zvon, pa tudi drugi dobrotniki, ki vam je kaj do tega, da bo cerkvena spet lahko

služila svojemu namenu, še kaj prispevali. Prosim, pri tem ne sme biti nobenega izsiljevanja, nobenega pobiranja, vse je odvisno od vaše dobre volje, ker, če ni z dobro voljo dano, tak dar ni dobro delo pred Bogom. Darove meni izročite. Zbrati moramo do srede prihodnjega meseca vsaj polovico proračuna za zunanost, sicer se ne bo mogoče lotiti tega dela. Zidarja sta pripravljena opraviti še to. Če bomo odre odpeljali in pesek zravnali, bodo stroški veliko večji, najbrž pa bo pozneje še veliko manj volje. Torej imejte pogum za dobra dela! Ne bodimo tako za nič, da ne bi z združenimi močmi zmogli še tega dela, da bo ob sv. Lovrencu lahko žegnanje v pravem pomenu besede in veselje ob žegnanju zares popolno.

30. julija 1967. Ob treh popoldne prosim, da bi prišlo kaj prostovoljcev k cerkvi na Velikem Osolniku, da bi dokončno splanirali prostor okrog cerkvice, cerkev dobelili in poribali, da bo vse pripravljeno za namestitev oltarja. Prav bi bilo splesti tudi kaj vencev, ker bomo prihodnjo nedeljo zaradi romanja zadržani.

6. avgusta 1967. Danes teden ob desetih bo pri Sv. Lovrencu na Velikem Osolniku žegnanje: najprej blagoslov obnovljene cerkvice, pravna pobožnost, sv. maša s pridigo in darovanje za poravnavo stroškov. Vse obrede bo opravil ob asistenci sosednjih župnikov in bogoslovcev nadškofov generalni vikar in stolni prošt dr. Stanko Lenič, ki je po starem očetu naš rojak iz Krvave Peči. Vsi farani ste v nedeljo lepo vabljeni na žegnanje na Veliki Osolnik.

Jutri popoldne ob treh bo uradna predaja in prevzem župnije, ki naj se ga udeležita oba farna ključarja.

13. avgusta 1967. Druga slovesna sv. maša bo ob desetih pri Sv. Lovrencu na Velikem Osolniku z blagoslovom obnovljene cerkvice in darovanjem za poravnavo stroškov. Navsezadnje se je cerkva lepo posrečila. V notranjosti je preprosto, a moderno urejena.

Danes teden bo ob desetih sprejem novega župnika.²

27. avgusta 1967. Kateri ste obljubili les za Sv. Primoža, ga – prosimo – pripravite, da se oteše. Kdor pa želi in more za to žrtvovati v denarju, prosimo, da dar prinese v župnijsko pisarno.

² France Dolžan (Križe, 8. 6. 1927) je osnovno šolo obiskoval v Križah, gimnazijo pa v Zavodu sv. Stanislava, v Kranju in v Ljubljani, kjer je leta 1946 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1952 posvečen. Po vojaški službi je bil v Metliki najprej kaplan (1955), nato župnijski upravitelj (1956), potem v Mirni Peči (1957), v Savi pri Litiji (1960), župnik v Robu (1967), v Rovtjah (1974), Podbrezju (1990) in Trbojah (1997). Leta 2004 je stopil v pokoj in se naselil v Duhovniškem domu v Ljubljani.

3. septembra 1967. Mislimo nato, da bomo prihodnjo pomlad – če Bog da – obnavljali zunanjščino naše farne cerkve. Zato bo treba že zdaj začeti skladati v ta namen, ker stroški ne bodo majhni.

10. septembra 1967. Prihodnjo nedeljo poromamo na Brezje. Cilj našega romanja je, da Marija Pomagaj ohrani vero v naši župniji in da izprosimo duhovniški poklic. Ako boste želeli in če nam Bog da lepo vreme, bi se odpeljali še v Bohinj.

17. septembra 1967. Cerkevni pevci iz Litije prihodnjo nedeljo pridejo na Rob in bodo peli pri maši ob desetih. Želijo videti naše kraje.

8. oktobra 1967. Zapažanja ob letošnjem celodnevem češčenju. Zapisana so zato, da bi se na tej podlagi določil prihodnje leto red celodnevnega češčenja. Med moškimi je bil sprožen predlog, naj bi bil stanovski govor zanje že ob petih popoldne. Največ moških je bilo iz Rut: pri stanovskem govoru 35, pri obhajilu nekaj več. Nekaj jih je tudi prišlo na sam praznik zjutraj in dopoldne. Spovednika bi bila zadosti dva: tisti, ki ima govor, in še eden. To se je videlo zvečer in drugi dan tudi. Začetek češčenja bi kazalo začeti bo sedmih, eno uro prej pa začetek spovedovanja. Ker bodo s 1. januarjem 1968 maše pred Najsvetejšim prepovedane, bo maša ob sedmih zjutraj; nato se izpostavi Najsvetejše. Rožnovenska pobožnost naj bi se opravila enkrat čez dan. Stanovski govor za žene, matere in dekleta naj ostane, kot je bil, po prvi maši. Udeleženk je bilo letos nad sto. Govornik Mirko Jereb.³ Tiha maša ob 11. naj bi ostala, ker se je letos obnesla, čeprav je bila ob 10. maša z govorom. Sklepno mašo in govor naj bi imel kak uglednejši gospod iz Ljubljane. Letos je zelo pritegnil prelat dr. Vilko Fajdiga.⁴ Spovedovali so: ribniški dekan Alojz Dobrovoljc, dobropoljski kaplan Ciril Berglez,⁵ velikolaški župnik Franc Mate.

Leto 1968

1. januarja 1968. Novo leto. »Voščim vam sveto novo leto, ki ste ga zdravi in veseli dočakali, da bi ga tudi zdravi in veseli preživel; da bi tako dolgo živeli, da

³ Vladimir Jereb (Kranj-Šmartin, 5. 8. 1931 – Novo mesto, 9. 10. 1993) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1956 v Ljubljani. Bil je izseljeniški duhovnik v Bremnu in Frankfurtu. Umrli je kot župnik v Mokronogu. Pokopan je v domači župniji Kranj-Šmartin.

⁴ Vilko Fajdiga (Radovljica, 22. 6. 1903 – Ljubljana, 5. 8. 1984) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1926 v Ljubljani. Doktoriral je iz teologije v Parizu in bil nato profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani in večkrat njen dekan. Bil je stolni kanonik in apostolski protonotar.

⁵ Ciril Berglez (Velike Lašče, 4. 7. 1941) je bil posvečen v mašnika 29. junija 1966 v Ljubljani. Bil je kaplan v župniji Dobropolje-Videm (1966), župnijski upravitelj v Svibnem (1968), župnik župnije Kranj-Šmartin (1984) in Breznici (2003).

bi si nebesa zaslužili; da bi imeli vsega dovolj, grehov pa nič!« S tem belokranjskim voščilom Vas pozdravljam, dragi verniki, na pragu novega leta 1968.

Iz življenja Cerkve v naši župniji v letu 1967. Krščenih je bilo 18 otrok, eden drugod, osem dečkov in deset deklic; prvoohajancev je bilo 24, 11 dečkov in 13 deklic; porok je bilo sedem, dve doma in ostale drugod; cerkvenih pogrebcev je bilo 11, od katerih je umrlo četvero moških in sedem ženskih oseb. Zakramentalno življenje: obhajil ok. 7500. Kar zadeva obhajila, se je število dvignilo za sedemsto, in to po zaslugi pridnih obiskovalcev delavniških maš. Še premalo hodijo k obhajilu otroci, posebno oddaljeni. Opažam tole: Kakor hitro ni verouka, jih tudi k maši ni več. Pri obhajilni mizi pogrešam moškega sveta. In vendar brez obhajila ni življenja v milosti Božji, ne zveličanja. Verski tisk: Družina 93, Ognjišče 21. Dve delovni zmagi. V minulem letu je bila obnovljena podružna cerkev sv. Lavrencija na Velikem Osolniku in izročena bogoslužju. Prav tako je bil obnovljen zvonik in zakristija pri cerkvi sv. Lenarta v Krvavi Peči.

Pogled naprej. V načrtu je prenovitev velikega oltarja, česar mojster v minulem letu ni mogel dovršiti. Treba bo obnoviti zunanjščino župnijske cerkve. Ako ste pripravljeni pripeljati les za odre in jih postaviti, se bomo tega dela lotili. Tisti, ki imate v načrtu sečnjo v gozdu, mislite na to, da bi žrtvovali po nekaj 12-14-metrskih žrdi za odre. Barvanje zunanjščine se tu ne bo obneslo, treba bo misliti na kaj trpežnejšega. Cerkev sv. Primoža nujno potrebuje novo streho, če jo hočemo rešiti. Cerkev ni le bogoslužna zgradba, temveč tudi kulturnoumetniški spomenik. Večkrat sem že povabil k zbiranju oz. prinašanju prispevkov, pa smo kar pozabili.

Letos nas bo uradno obiskal naš nadškof. Pregledal bo versko stanje v župniji, farno cerkev in podružnice. Vredne otroke bo birmal. Ko se bo spet začel verski pouk, prosim starše, da otroke redno pošiljate, sicer jih ne bom mogel pripustiti k birmi. Že zdaj na to opozarjam, da se ne boste pozneje hudovali name. Moram biti pravičen do tistih, ki so redno prihajali. A zdi se mi, da nekaterih kandidatov za birmo še ni bilo blizu. Pri veroučnih urah pogrešam doraščajočih. In vendar se otrok v teh letih odloča za življenje po veri ali za življenje brez Boga. Nam duhovnikom in vam staršem to ne sme biti vseeno. Tako pa veliko učencev višjih razredov živi brez nedeljske maše, brez sv. zakramentov, brez stika s Cerkvijo. Srečujem se z njimi na avtobusu in na cesti in me gledajo kot tujca.

Ob novem letu je tudi priložnost za zahvalo. V imenu župnijske cerkve se zahvalim za darove, ki ste jih vse leto dajali v pušico ali pri ofrih; v svojem imenu pa vam izrekam iskren Bogpovrni! za vse, kar ste mi poklonili kot svojemu dušnemu pastirju. Hvala ključarjem, ki mi pomagajo upravljati cerkveno in nadarbinsko premoženje; organistu in pevcem za zvesto sodelovanje pri Božji službi; staršem, ki pošiljajo strežnike; da bi jih imel tudi čez teden! In vsem, ki skrbite za lepoto Božje hiše!

21. januarja 1968. Oznanila bodo odslej vedno pred pridigo, ne več pred začetkom maše. Tako so prosili moške. Zdaj jih boste lahko vsi slišali. Prosim pa, da ne bi zamujali začetka sv. maše.

Ključarja farne cerkve in podružni ključarji pozor! Danes teden po deseti maši vas vse vabim na pogovor v župnišče. Prosim za polno udeležbo.

11. februarja 1968. Cerkev je bogoslužni kraj, zato se v njem spodobi za kristjana lepo vedenje. Tudi kor je del cerkve in prostor za orglami. Tisto, kar se ne spodobi v cerkvi, se ne spodobi na koru. Kdor želi prižgati cigareto, naj to stori zunaj cerkve. Isto velja, če se kdo želi okrepčati. Tako pa srečujemo na koru odpadke od sadja, bonbonov in ameriških lešnikov. Kdor more razumeti, naj razume.

10. marca 1968. Nadškofijski ordinariat v Ljubljani je uradno sporočil, da bosta birmovanje in kanonična vizitacija v naši župniji v nedeljo, 14. julija, ob devetih. Birmoval bo pomožni škof dr. Stanko Lenič. V zvezi s tem sporočilom dajem potrebna navodila za birmance in botre. K birmi pojdejo učenci, ki so že prejeli prvo sv. obhajilo, pa še niso bili pri birmi. Tisti otroci pa, ki bodo letos prvoobhajanci, ne bodo mogli že letos tudi k birmi. Razlog je v tem, ker se na tri zakramente v istem letu ne morejo zadostno pripraviti. Nadškof naroča, da se moramo župniki tega strogo držati. Z birmo bodo morali počakati tudi tisti otroci, ki jih doslej še ni bilo h krščanskem nauku. Resne pomisleke imam za tiste učence, katerih starejši bratje ali sestre po birmi niso več hodili k verouku niti v cerkev. S starši tistih otrok bi se želel pogovoriti. Priprava na birmo obsega tri stopnje: daljna priprava je obisk veroučnih ur vse šolsko leto, bližnja je pouk o birmi in darovih Svetega Duha, neposredna priprava pa je devetdnevica pred birmo, med katero birmanec prejme spoved in obhajilo.

Po prastari navadi se birmancem dajejo botri. Njihova dolžnost se ne neha na dan birme, temveč traja vse življenje: z besedo in zgledom navajati birmanca na krščansko življenje in skrbeti, da se bo njihov birmanec poročil cerkveno. Da je kdo boter, je potrebno: 1. da je tudi sam birman, že pri pameti in ima namen to dolžnost vršiti; 2. da ni zapisan v nobeno krivoversko ali razkolno ločino in mu ni bilo s sodbo naloženo ali razglašeno izobčenje in da ni izključen od častnih cerkvenih opravil. Iz tega sledi, da zakonci, ki niso sklenili cerkvenega zakona, ne morejo biti botri; 3. da boter ni birmancu oče ali mati ali zakonski drug; 4. da ga izbere birmanec ali njegovi starši ali varuh in, če teh ni, delivec ali župnik; 5. da se pri birmi sam ali po zastopniku fizično dotakne birmanca; 6. da je stopil v 14. leto svoje dobe. Iz vsakega pametnega razloga je lahko boter isti, kot je bil pri krstu oz. da sme en boter imeti več birmancev. Redno bodi boter istega spola kakor birmanec. Če kdo v skrajnem primeru ne more dobiti botra, naj od birme ne izostane in naj jo prejme brez botra. Tisti starši, ki boste prosili za botre izven župnije ali v inozemstvu, preskrbite potrdilo župnika, na čigar ozemlju boter biva. Ne gre za po-

trdilo, da je ta in ta cerkveno poročen, temveč potrdilo, da izpolnjuje vse pogoje za birmanskega botra. Lahko se namreč zgodi, da je kdo res cerkveno poročen, kar je zapisano v župnijskih knjigah; pozneje se je pa ločil in civilno poročil, kar pa ni zapisano. Botri, bodite z obdarovanjem skromni! Darujte birmancu za spomin molitvenik, rožni venec, Malo sveto pismo in podobno. Spomin na birmo naj bo umetniške vrednosti. Gornje vam bo po želji oskrbel župnik. Naj imajo birmanci kaj Božjega v hiši. Marsikje razen nujnega veroučnega učbenika nimajo doma nič verskega branja.

28. aprila 1968. Pri Sv. Primožu se bo v bližnji prihodnosti obnavljala streha na cerkvi. Zato vabim na pogovor oba tamkajšnja ključarja; naj bo iz vsake vasi, ki spadajo v to sosesko, po en moški. Pomenek bo danes teden po maši ob desetih. Pride tudi tesarski mojster.

Včeraj je bil tu mojster, ki bo prevzel dela pri obnovi naše cerkve na zunaj. V osmih dneh bo predložil predračun. Seveda bo ta zelo visok, ker ni še nič pripravljeno za to: les za odre še stoji v gozdu, peska še ni itd. Ob novem letu sem povedal, da se bo delalo, če ste pripravljeni pomagati. Dvakrat sem prav v ta namen imel posvet z možmi. Ostalo je pri besedah. Sedaj pa: ali – ali. Če ste pripravljeni posekati les in ga spraviti k cerkvi, če ste pripravljeni pripraviti pesek ali še kako drugače pomagati, bomo obnavljali; sicer ne bo nič, ker bodo računi taki, da jih ne bomo zmogli. Pobudo naj prevzamejo ključarji. Do sobote moram točno vedeti, kako in v čem boste pomagali.

12. maja 1968. Te dni smo začeli z deli za obnovitev zunanjsčine naše farne cerkve. Ta načrt je imel v mislih že moj prednik. Sam pa sem ga posređoval v svojem nastopnem govoru in pri novoletnih oznanilih. Z njim sem ponovno seznanil ključarje in Nadškofjski ordinariat v Ljubljani. Da bodo stroški manjši, prosim za vsak dan po dvoje delovnih moči iz fare. Ker bo treba delavcem večkrat nuditi tople obroke hrane, se tudi v tem smislu priporočam za naklonjenost. Obnova je potrebna; vsako odlašanje je brez koristi. Cerkev je vaša. Zato vsak po svojih močeh zanjno žrtvujte! Spomenike ob cerkvenem obzidju, prosim, zavarujte, dokler dela ne bodo končana. Nezaposlene pri delih opozarjam, naj ne hodijo po odrih, da ne bo prišlo do nesreče!

26. maja 1968. Ako bo šlo vse po sreči, bodo dela pri cerkvi končana v enem tednu. Zdaj bi vas rad poprosil tudi za denarne darove, da bo mogoče račune kmalu poplačati. Za vso dosedanjo naklonjenost in pomoč naj vam Bog povrne!

9. junija 1968. Dela pri cerkvi so končana. Zdaj bo treba napraviti red in očistiti okna. Za to delo vas povabim za jutri takoj po maši. Pred štirimi leti sem na Savi obnavljal cerkev. Ko smo prosili za čiščenje, jih je prišlo nad 30. Več kot vas bo

prišlo, prej bo delo opravljeno. Zavedajmo se, da je cerkev skupna last vseh faranov. Krpe prinesite s seboj.

16. junija 1968. Zanimajte se, koliko so znesla dela pri obnovi zunanjsčine farne cerkve v Robu. Povedal vam bom: Če bi vsaka družina oz. hiša žrtvovala 12.000 Sdin, bi bili stroški pokriti. Mislim, da ta vsota za današnje pojme ni pretirana. Priporočam tudi Rutarjem, čeravno so prispevali že za podružno cerkev sv. Primoža. Župnijska cerkev v Robu je tudi vaša cerkev.

7. julija 1968. Krščanski nauk za birmance bo ta teden v torek in petek – vsakokrat po končani maši. Prosim, da birmanci prihajajo vsak dan k maši in zakramentom. Devetdnevnic se zaključi v petek. V soboto ne bo več krščanskega nauka, pač pa bo ob šestih zvečer sprejem škofa, pri katerem naj bodo navzoči vsi birmanci. Vsaj četrte ure prej naj bodo že vsi zbrani. Župnik počaka škofa na cerkvenem pragu v roketu in beli štoli ter mu ponudi kropilo. Povede ga v cerkev, k velikemu oltarju, kjer se pomudi v češčenju sv. Rešnjega telesa. Nato je izpraševanje otrok v cerkvi. Šele nato se razdele listki za birmo. Ko bo izpraševanje končano, bodo birmanci šli domov, škof pa bo začel vizitacijo cerkve in župnijske pisarne.

V nedeljo zjutraj pred mašo in med mašo bo škof spovedoval v glavni spovednici. Porabite priložnost izrednega spovednika! Ob devetih bo slovesen sprevod iz župnišča v cerkev. Na cerkvenem pragu škof poklekne, dekan mu da križ v poljub in ga pokadi. Med pesmijo *Glejte, veliki duhovnik* škof z duhovščino pride k oltarju. Po končani pesmi in odgovorih sledi škofovski blagoslov in se razglasijo odpustki. Sledi sv. maša in škofova pridiga. Če ne bo drugače določeno, bo birmovanje po maši. Podrobna navodila za birmo bo sproti dajal škofov tajnik. Na koncu birmo bo zadnji blagoslov, ki se ga mora vsak birmanec udeležiti. Nadškof zelo želi, da so birmanci na birmanski dan pri sv. obhajilu, ker je za obhajilo treba biti tešč le eno uro. Ko je škof z birmanci odmolil apostolsko vero, očenaš in zdravamarijo, sledijo molitve za pokojne škofove v cerkvi ter za rajne dušne pastirje in farane na pokopališču. Po končanih molitvah se škof vrne v župnišče. Ločeno bo poklical k sebi organista in ključarje. Ključarji morajo poročati o vsem, kar se jim zdi potrebno in modro, seveda kar je res in brez pretiravanja. Kjerkoli bomo srečali škofa, ga pozdravimo s krščanskim pozdravom »Hvaljen Jezus«, kajti škof napravlja med nami Jezusa vidnega.

Še nekaj navodil. Povsod so ob birmi cerkve okrašene s cvetjem in vencami. Naj bo tudi pri nas. Iz izkušnje veste, koliko vencev bo potrebnih in jih, prosim, spleтите. Župnik za to ta teden nima časa. Vence obesite v petek vsaj popoldne, da ne bo vse na soboto, in sicer tisti, ki ste to delali že ob drugih priložnostih. – Za v nedeljo popoldne prosim, da bi dobre roke očistile svečnike in še nekatere kovinske predmete. – Pritrkava se v soboto ob šestih zvečer ob škofovem prihodu v župnijo; v

nedeljo pred slovesnim vhodom (ob vhodu naj zvonjenje preneha); pritrkava naj se ob treh, ko bo škof zapuščal župnijo.

21. julija 1968. Zahvaljujem se vsem, ki so splekli vence za birmo in darovali za cvetje. Zahvalim se za ubrano pritrkavanje ob škofovem prihodu in v nedeljo dopoldne ter nosilcema bander. Škof ima zelo lepe vtise o naši birmi. Pohvalil je, da ste lepo prenovili zunanjščino farne cerkve in da so bile od zadnje birme obnovljene vse tri podružnice z velikim trudom in stroški dušnih pastirjev in faranov. Škofu je bilo drago videti, da se je od zadnje birme župnišče še izboljšalo in da je v njem lepo urejena veroučna soba. Za cerkveno petje je zelo dobro poskrbljeno, ker se je izvežbal organist – domačin. Petje je bilo na dan birme odlično. Tudi ljudsko petje se lepo goji. Župnijska pisarna je zdaj urejena. Otroci so pri izpraševanju dobro znali, zlasti najmlajši.

Iz zdravstvenih razlogov se je gospodinja v župnišču odpovedala vsem mežnarskim poslom. Ker je bila njena odpoved utemeljena, sem jo sprejel. V imenu farne cerkve se ji zahvalim za vse, kar je storila v tem času, ko je tukaj skrbela za lepoto Božje hiše, oltarjev in cerkvenega perila in opreme ter za vse zvonjenje. Kar lahko stori laik, tega naj ne dela duhovnik, zato v ničemer ne morem prevzeti njene službe. Ključarji, ki z župnikom upravljajo cerkveno in nadarbinsko imetje, imajo tudi dolžnost oskrbeti za drugo primerno osebo, ki bo opravljala dnevno in bogoslužno zvonjenje; da bo cerkev za nedelje in zapovedane praznike pometena in prah pobrisan; da bodo vaze omite in oltar okrašen; da bo vse cerkveno perilo v redu; skratka, da bo v cerkvi ostal tisti vzorni red in snaga, kot jo je našel škof ob birmi. Kolikor le za to ne bo poskrbljeno, ne bo zvonilo ne za bogoslužje ne čez dan, župnik bo maševal ob nastlani cerkvi in ovenelih rožah, kar ne bo v čast robarske fare.

28. julija 1968. Stanovanjsko-komunalno podjetje občine Ribnica je sedaj poslalo dokončen račun za opravljena dela pri farni cerkvi. Želijo, da se račun čimprej poravna, sicer bodo nabili 12 % zamudne obresti in vložili tožbo pri Gospodarskem sodišču. V našem skupnem interesu je, da račun kmalu poravnamo. Kot sem oznanil na telovsko nedeljo, ponavljam tudi zdaj: Ako vsaka hiša in družina žrtvuje 12.000 Sdin, bodo stroški v celoti pokriti. Kot župnik se zavedam, da ste verniki na podružnicah za obnovo svojih cerkva gmotno žrtvovali, pa vas kljub temu lepo prosim, da se skažete velikodušne tudi za župnijsko cerkev, ki je mati vseh cerkva v fari. Hvaležen sem pa vsem, ki so že prispevali za kritje stroškov.

4. avgusta 1968. Želeli ste zvedeti, kolik je bil račun za opravljena dela pri obnovi cerkvene zunanjščine. Le-ta znaša 2.418.110 Sdin, dolga pa je še za okroglo 900.000 Sdin in mora biti plačan od 1. septembra letos, sicer bodo tožili in zaračunali 12 % zamudne obresti. Pravite, da se ne moremo zanašati na tiste družine, ka-

terih člani ne hodijo v cerkev; zato bo treba, da se verniki bolje odrežete, zlasti iz vseh treh sosesk, ki doslej še niste prispevali za kritje stroškov in teh je še veliko.

Zadnji teden ste me nekateri vprašali, zakaj se ni pobiralo v pušico na dan birmе, ko je bilo toliko ljudi pri maši in bi se lahko precej nabralo. Ravnal sem se po navodilih za birmo, ki sem jih dobil od škofije. Tam je bilo napisano tudi tole: »Pri birmanski slovesnosti se med mašo po cerkvi ne pobira v pušico.« Pač pa je bil v zakristiji peharček za darove, in sicer za škofa, ne pa za cerkev.

1. septembra 1968. Po podružničnih soseskah je menda živahno razpravljanje o tem, zakaj župnik od njih želi enak prispevek za cerkev kot od vernikov, ki spadajo k farni soseski. Razume se, da si želim večje naklonjenosti od teh, ker le-ti niso žrtvovali za obnovitev podružničnih cerkva, na podružnicah pa ste žrtvovali za svoje cerkve. Nekateri so to vedeli brez posebnega opozorila. Končno tudi lahko vsem povem, da sem iz svojega prispeval za kritje stroškov blizu 50.000 Sdin. Mislim pa, da veste, da so župnikovi darovi skromni: od maš in vaših darov.

8. septembra 1968. Letos bo naša župnija poromala v Dobrnič in Metliko, v kraje, ki jih je s svojim življenjem oz. delom posvetil škof Friderik Baraga. Romanje bo v nedeljo, 22. septembra. Vabim vas, dragi farani, da se nam pridružite.

15. septembra 1968. Za naše romanje se jih je doslej priglasilo 11, torej je še prostora za 29 oseb. Ker smo avtobus naročili, se spodobi, da ga zdaj vzamemo. Prosim, da se priglasite v nekaj dneh, ker moram v Dobrnič naprej sporočiti prihod, da nam rezervirajo čas za sv. mašo. Pripominjam, da sem se za to romanje odločil po predhodnem pogovoru s ključarji. Z Roba odidemo v nedeljo ob ... izpred Zadrúžnega doma. Ob ... bomo v Dobrničú imeli svojo mašo, nakar se odpeljemo proti Novemu mestu in od tam v Metliko. Pred mrakom bomo že v Robu. Podobna romanja so imele že mnoge naše župnije za 100-letnico Baragove smrti.

20. oktobra 1968. Kako je bilo ob celodnevem češčenju? Ker je bil praznik vednega češčenja na nedeljo, je bil stanovski govor za žene in matere že v soboto zjutraj po maši. Udeležba je bila revna: niti 40 jih ni prišlo. Razlog: Druga leta ni bilo tako. Oznanili smo ves razpored dvakrat in še nabit je bil na oglasni deski. Temu primerna udeležba je bila pri stanovskem govoru za može in fante; reci in piši 12. Pri maši in zakramentih jih je bilo nekaj, a niso vsi čakali konca. Začetni govor za fante in dekleta: 13 vseh skupaj; fantov troje, ostalo dekleta. Obhajil v nedeljo nad 300. Obnovo je vodil salezijanski misijonar Stanko Rebek. Žene in matere je pomagal spovedovati župnik Ivan Mramor⁶ iz Škocjana, može in fante pa župnik

⁶ Ivan Mramor (Velike Lašče, 24. 1. 1908 – Ljubljana, 2. 1. 1998) je leta 1919 začel gimnazijski študij v Kočevju, od leta 1920 do mature leta 1927 pa nadaljeval na Škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano. Po maturi je vstopil v ljubljansko bogoslovje

Franc Mate iz Velikh Lašč in njegov kaplan Pevec.⁷ V nedeljo je ves dan spovedoval Anton Pust CM⁸ iz Šmartnega ob Savi. To je bila dobrodošla pomoč. Popoldne ob treh je prišel na kratko adoracijo in obisk pomožni škof dr. Lenič. Pripeljal se je z Dobropolja, kjer je dopoldne v Kompoljah blagoslovil prenovljeni zvonik. Mož in fantov bi bilo v nedeljo več, a so imeli gasilci večje vaje v Dvorski vasi.

1. novembra 1968. Dragi kristjani! Kadar boste postavljali nagrobne spomenike svojim dragim rajnim, izrečno naročite, da bodo imeli tudi križ. V Kristusu so umrli in Kristusu bodo vstali od mrtvih. Vsi kamnoseki niso verni, zato spomenike s križem delajo po naročilu. Tako naroča Nadškofijski ordinariat v Ljubljani.

1. decembra 1968. Po razlagi jugoslovanskih škofov se klanje prašičev po domovih smatra za hlapčevsko delo. Zato teh del ni dovoljeno opravljati na nedelje in zapovedane praznike, razen z dovoljenjem krajevnega župnika. Kot kristjani se bomo tega držali. Samo po sebi se razume, da je treba na Gospodove dni biti pri maši.

Leto 1969

1. januarja 1969. »Veselite se zdaj vsi čez: Novo leto je prišlo res, ta staro je minilo zdaj, bod hvaljen Bog na vekomaj! Novo leto vam voščimo, Bogu vas priporočimo, Bog vam daj srečen žegen: dolgo živeti, srečno umreti!«

Iz življenja Cerkve v naši župniji. Doma krščenih je bilo 12, in sicer osem dečkov in štiri deklice, dvoje drugod. Polovico vsega lanskega prirastka so dale Rute. Prvoobhajancev je bilo devet: pet dečkov in štiri deklice. Birmanih je bilo 67 otrok: 30 dečkov in 37 deklic. Oklicanih parov četvero, poročenih petero. Pogrebov pet: umrl je en moški in štiri ženske osebe. Vsi so bili prevideni. Udeležba pri stanovskih govorih ob vednem česčenju: 12 mož, 39 žena in mater ter 13 fantov in deklet. Naročnikov *Družine* 104; lepa številka, pa marsikje je še nimajo. *Ognjišče* je prihajalo v 30 izvodih, mohorjanov je bilo 25. Rakovniške knjižice deset izvodov.

in študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil leta 1932 posvečen. Bil je kaplan v Radečah pri Zidanem mostu (1932), Šmarje-Sap (1936). Od leta 1938 do leta 1959 je bil upravitelj župnije Sv. Trojica nad Cerknico, od leta 1959 vikar namestnik, nato pa od leta 1964 do 1981 upravitelj župnije Škocjan pri Turjaku. Vmes je od leta 1964 do leta 1981 soupravljal župnijo Turjak. Po letu 1981 je užival pokoj pri svoji sestri v Velikih Laščah. Tu je redno pomagal župniku v dušnem pastirstvu.

⁷ Franc Pevec (Mirna, 14. 10. 1942) je bil posvečen leta 1968 v Ljubljani. Kmalu je zamenjal poklic.

⁸ Anton Pust CM (Mirna Peč, 12. 4. 1934) je 8. septembra 1959 stopil k lazaristom in 9. septembra 1964 naredil večne zaobljube. Bil je posvečen v mašnika 29. junija 1965 v Ljubljani. Deluje v glavnem kot ljudski misijonar.

Obhajil 8.400. Tudi v minulem letu smo pri angelski mizi pogrešali mladega sveta. Povprečno 2-3 moški so mesečno prihajali k obhajilu.

Lani smo spet zabeležili dve delovni zmagi: obnovljena je bila zunanjščina župnijske cerkve, cerkev sv. Primoža pa je dobila novo streho. S tem je obvarovana pred nadaljnjim razpadanjem. Hvala Bogu in vam, da se je vse posrečilo. Hvala vsem, ki ste z darovi, materialnimi sredstvi in prostovoljnim delom pomagali tako pri fari kot pri Sv. Primožu. Hvaležen sem organistu in pevcem za lepo petje skozi vse leto; staršem, ki nam dajete dečke za strežnike; fantoma, ki ob nedeljah in praznikih pobirata in prižigata; možem, ki mi z ljubeznijo stojijo ob strani; vsem, ki ste preteklo leto z darovi podprli svojega župnika; hvala za žrtve in skrb pri lepoti in snagi v hiši Božji! Bog vsem, vsem povrni z večnimi darovi! Zlatenje tabernaklja, ki ga je imel v načrtih že moj prednik, bo počakalo boljših dni. Župnišče je že 40 let lahko v takem stanju, kot je zdaj.

Župnik za to leto želi večjega posvečevanja Gospodovih dni. Krščanski nauk, ki se je po birmi razrahljal, naj se izboljša. Po nadškofovem naročilu mora župnik obiskati starše naših veroukarjev. Ako doslej teh obiskov ni bilo, s tem ni rečeno, da jih tudi v bodoče ne bo.

12. januarja 1969. Na kratkem zasebnem obisku je bil v sredo tukaj nadškof in prvi slovenski metropolit dr. Jožef Pogačnik z ožjimi sodelavci. Obiskal je cerkev in se pomudil v molitvi pred tabernakljem. Šel je tudi na grobove rajnih dušnih pastirjev. Zanimal se je za versko življenje v župniji po birmi in v tem letnem času.

1. junija 1969. V četrtek je sv. Rešnje telo, zapovedan praznik, ki ga bomo obhajali z mašo ob desetih in ob petih popoldne. Letos bo telovska procesija na sam praznik, in sicer po večerni maši! Razlogi za to so: Telovo je zapovedan praznik prvega reda. Vsi, ki se verj prištevajo, ga praznujejo; praznujmo ga tudi mi! Procesija je vezana na praznik; če je bila procesija na nedeljo, je to bila izjema, ki jo je dovolil škof. Pri nas je ves verouk ob nedeljah in bi torej danes teden ves odpadel, potem pa še čez 14 dni, ko bo žegnanje pri Sv. Primožu. Še en razlog je, a tega iz razlogov dušnopastirske modrosti ne bom navedel. Torej: procesija s sv. Rešnjim telesom bo na sam praznik po večerni maši, ki bo o petih. Pri tej maši ne bo pridige. Sprevod bo šel po običajnih poteh. Ustavimo se pri štirih oltarjih, kjer se odpoje evangelij in po štiri vzklike iz litanij vseh svetnikov ter podeli blagoslov. Peti blagoslov bo v cerkvi.

15. junija 1969. Romanje na Ptujsko goro prirejamo na željo robarskih faranov. To bo 4. julija, ko je državni praznik. Prijave se že sprejemajo. Stalo bo ok. 5.000 Sdin. Pri prijavi naj vsak plača 3.000 Sdin. Pristojbina je ista tako za odrasle kot za mladoletne. Ptujška gora je znamenita Marijina Božja pot na Štajerskem. Poleg te-

ga bomo videli še Celje, vrelce pri Rogaški Slatini, Ptuj itd. Prijave sprejemamo nepreklicno do 1. julija. Če jih ne bo dovolj, romanja ne bo.

29. junija 1969. Romanje na Ptujsko goro odpade, ker je prišlo premalo prijav in ni verjetno, da se vas bo zglasilo zadostno število. Ob nedeljah je težko izvedljivo, ker je težko dobiti namestnika; ob takih priložnostih pa tudi zelo trpi škoda farno občestvo tako glede udeležbe pri maši kot pri verskem pouku.

Danes teden se je nadškof-metropolit po cesti peljal v Kočevje, kjer je birmoval. Mnogokje je mogel videti, kako so ljudje kosili in sušili seno. Če bi se peljal tudi po naših cestah, bi se mu nudil enak prizor. Na nedeljo sušiti in spravljati krmo je dovoljeno le v primeru, če bi se delala škoda. To pa se ni zgodilo. Zato se tako delo smatra za hlapčevsko delo, s katerim se skruni Gospodov dan. Kdor more razumeti, naj razume!

27. julija 1969. Kljub navideznim težavam je naše romanje na Ptujsko goro uspelo. Poleg tega smo videli še mnogo poučnega in zanimivega. Šofer je ob koncu vožnje rekel, da bi se lahko peljalo vsaj še deset ljudi. V ta namen sem že prej povabil naše ministrante. Zdi se, da nam jih tudi tokrat niste zaupali. Vrh tega bi jim kril vožnjo s tem, kar so si kot strežniki zaslužili. Večinoma drugi župniki na ta način nagrajujejo svoje strežnike in jim uslug ne plačujejo v denarju.

3. avgusta 1969. Nadškof je določil, da maša ob desetih v Robu mora ostati, maša na žegnanje na podružnici pa naj se opravi z večerno mašo. Hkrati je naročil, da domačini zaradi gostov iz mesta maše ne boste opuščali. Prosim, da s to rešitvijo seznanim tiste, ki oznanil ne bodo slišali.

21. septembra 1969. Stolpne ure po mnogih naših cerkvah stojе, tako tudi pri nas. Ker ure še ne bo mogoče popraviti, jo tisti, ki to znate, naravnajte na 12 z obema kazalcema, da se ljudje ne bodo motili ob stoječi uri. Naroča nadškof.

26. oktobra 1969. Opažam neko razvado, na katero bi rad opozoril. Na pokopališče prihajajo poltovorni avtomobili, avtomobili in navadna vozila ali parkirajo na cerkvenem svetu. Opozarjam, da taka vožnja po cerkvenem svetu ni dovoljena, prav tako ne parkiranje vozil. Naši duhovniški grobovi imajo zelo malo prostora; prepričajte se in boste videli, da hodimo in vozimo po duhovniških grobovih! Tudi civilna oblast drugod prepoveduje vožnjo po pokopališkem svetu iz spoštovanja do pokojnih ali pa postavlja posebne cementne kamne.

Leto 1970

1. januarja 1970. »Tristo blagrov, tristo sreč, da bi bili vedno zdravi in veseli. Ko pa pride bridka smrt, naj vam bo nebeški raj odprt.« In: »Gospodov mir bodi vedno z vami.«

Krščenih je bilo 11 otrok: pet dečkov (eden v Ljubljani) in šest deklic. Doma poročenih en par, drugod osem parov. Oklicanih šest parov. Cerkvenih pogrebov sedem (eden civilni): štirje moški in tri ženske; najstarejši 79 let, najmlajši 16 let. Dva farana sta umrla neprevidena. Prvoobhajanec je eden. Obhajil je bilo 6.300; 2.100 manj kakor leta 1967. Starejši ljudje odhajajo oz. pešajo, na njihovo mesto ni naslednikov. Še premalo hodijo k obhajilu otroci. Kakor hitro ni verouka, jih tudi ni več k maši. Stanovske nedelje niso potegnile. Mesečno sta prihajala k obhajilu 1 do 2 moška. Verski tisk je tako prihajal v župnijo: *Družina* v 104 izvodih, *Ognjišče* v 32 izvodih, rakovniške *Knjižice* v 20 izvodih; število mohorjanov pada z vsakim letom. Letošnje knjige je naročilo 18 faranov. Prijatelji, farani, se vam ne zdi, da premalo verskega beremo?!

Zahvalim se faranom, ki so z darovi podpirali cerkev. Bog povrni fantoma, ki sta pobirala darove in tudi še drugače pomagala pri sv. opravilih. Včasih sta tudi nadomeščala mašne strežnike. Dalje: Zahvala gre organistu za celoletno orglanje in pevcem za petje. Staršem naših strežnikov, ki ste svoje sinove pošiljali. No, večkrat smo morali tudi brez njih opraviti Božjo službo. Zahvalim se vam vsem, ki ste me gmotno podpirali v minulem letu. Kristusu le posojuje, kdor duhovniku daruje!

Pevski zbor je v minulem letu imel rekordno majhno število pevskih vaj. Organist toži, da pevci za vaje nimajo časa, da ne rečem volje! Ni vse v tem, da le zapojemo, temveč da zapojemo dovršeno!

18. januarja 1970. V ponedeljek nas je obiskal nadškof dr. Jožef Pogačnik. Z njim je bil tudi njegov pomožni škof dr. Stanko Lenič in najožji nadškofovi sodelavci. Obisk je bil zasebne narave. Vsi so obiskali cerkev in se pomudili v molitvi pred Najsvetejšim. Oba škofa sta bila seznanjena z verskim življenjem v župniji, s posebnim ozirom pa o problematiki okrog posvečevanja Gospodovih dni: o nedeljskem delu, o udeležbi pri Božji službi in o sodelovanju vernikov pri prenovljenem mašnem obredu.

15. februarja 1970. Urška Jeretina, tukajšnja gospodinja v župnišču je uspešno dovršila dopisni triletni katehetski tečaj. Nadškof ji je podelil kanonično poslanstvo za poučevanje krščanskega nauka za nižje razrede osemletke.

29. marca 1970. Nekaj opomb k obhajanju velikega tedna. Najboljši obisk je bil na veliki petek, čeravno ni bilo vreme najbolj ugodno. Revna je bila udeležba na

veliko soboto pri anticipirani velikonočni vigiliji. Opravljena je bila po novem obredu. Brali smo štiri berila iz Stare in dve iz Nove zaveze. Brali so jih fantje. Vmesne psalme in odpeve je pel župnik. Morda bo dovolj, da jih bomo v prihodnje vzeli troje, za katere so tudi psalmi in odpevi. Recitiran je bil spev velikonočni sveči, kakor tudi blagoslov krstne vode. Okrajšano besedilo je bilo težko prirediti na stari način. Na veliko noč je bilo lepo vreme; čeprav je bilo mrzlo, je šla procesija. Od bander je šel v sprevodu samo farni; rutarskega in krvavskega niso hoteli nositi oz. ni bilo fantov. Božji grob in veliki oltar sta bila okrašena z darovanimi rdečimi nageljni. Udeležba pri procesiji nekoliko manjša kakor druga leta.

5. aprila 1970. Posredujem vam nekaj členov iz Zakonika Ljubljanske škofije o zvonovih in zvonjenju. Čl. 403 pravi: Zvonovi so cerkvena lastnina. Čl. 404: Za zvonove je odgovoren župnik. Po župnikovih navodilih in pod njegovim vodstvom oskrbuje zvonove cerkvenik ali zvonar. Čl. 405: Za svetne namene se smejo uporabljati zvonovi le v sili ali s škofovim dovoljenjem ali po zakonitem običaju. Zaradi sile ali po zakonitem običaju se zvoni ob požaru, ob povodnji in v drugih nevarnostih ter v hudi uri. Zvoniti ob državnih slovesnostih se sme le z nadškofovskim dovoljenjem. S povedanim v zvezi naročam: 1. Preden boste naročili mrliško zvonjenje, priglasite smrt svojega dragega krajevne župniku. 2. Ako pokojnik po obstoječih cerkvenih postavah ne more imeti cerkvenega pogreba, mu ne more zvoniti. Zato ne nadlegujte zvonarjev na podružnicah, da bi zvonili proti zakonitim predpisom. 3. Isto velja, če je pokojnik želel biti cerkveno pokopan, pa so se svojci odločili, da ga pokopljejo brez duhovnika. 4. Pri mrliškem zvonjenju ima cerkev pri vsakem zvonjenju od vsakega zvona 2 Din. To število se podvoji ali potroji, če je zvonilo z dvema ali tremi zvonovi ter pomnoži s številom zvonjenj. Zvonarji na podružnicah so prejeli navodila, da odslej poprej ne bodo pričeli mrliškega zvonjenja, dokler ne dobe pisnega župnikovega zagotovila, da bo pogreb cerkven. V nasprotnem primeru, se dobri verniki zgražajo in čudijo, neumni pa se posmehujejo.

Še zahvala v zvezi z velikonočnimi prazniki. Zahvaljujem se organistu in cerkvenim pevcem za lepo bogoslužno petje, zvonarjema za pritrkavanje, obema fantoma za pomoč tudi v svetem tridnevju in strežnikom, darovalcem cvetja in vsem za velikonočni ofer. Vsem iskren: Bog povrni! Tudi nosilcem malih bander in farnega bandera. Rutarsko in krvavsko bandero je tokrat ostalo v cerkvi, ker ni bilo nosilcev. Soseskama to ne more biti v čast.

29. aprila 1970. Letos bodo odpadle prošnje procesije in maše na Zgončem in v Krvavi Peči. Sam ne morem, kaplan pa ima čez teden šolo v Ljubljani. Pripravljen sem doma opraviti mašo za obe soseski: v ponedeljek, 4. maja, za sosesko Sv. Primoža, in v torek, 5. maja, za sosesko sv. Lenarta, ako bosta ti dve maši posebej naročeni. Prosim, da se ključarji oz. zastopniki vernikov do sobote izjavijo, kako mis-

lijo, ker bo treba sestaviti oznanilo. Kolikor ne bi želeli poljske maše, bom maševal po svojem namenu. Letos res ni mogoče drugače, zato prosim za razumevanje.

3. maja 1970. Nadškof nam je sporočil, da jutri pojde v bolnišnico na operacijo prostate. Dokler ne bo povsem okreval, ga bo na birmovanju nadomeščal prelat dr. Vilko Fajdiga, ki je od svetega očeta dobil pravico birmovanja. Priporočam vam zadevo nadškofa v molitev!

31. maja 1970. Telovska procesija je lepo uspela, čeprav udeležba ni bila zavidanja vredna. Zahvaljujem se drugemu farnemu ključarju za organizacijo procesije in sodelovanje pri njej; organistu in pevcem, nosilcem neba, luči in bander, zvonarjem za lepo pritrkavanje, vsem, ki so postavili oltarje, in mašnim strežnikom. Kristus v sv. Rešnjem telesu naj vas obilno blagoslovi!

14. junija 1970. Danes ob štirih bo žegnanje pri Sv. Primožu. Glede na to, da je bilo precej pripomb na račun spremenjene ure v fari in zunaj nje, pojasnujem spremembo z naslednjimi razlogi: 1. Nadškof je odločil: Maša ob desetih v Robu mora ostati; mašo na žegnanje na podružnicah opravite z večerno mašo. Paziti je, da ne bodo domačini zaradi gostov iz mesta mašo opuščali. 2. Kljub temu odloku bi bil pripravljen imeti žegnanje na Zgončem ob desetih, če bi me avto pripeljal do cerkve. Sprva so mi to obljubili, pozneje pa preklicali, češ da dlje kot do Banov avto ne more. (Gospoda ni škoda, avtomobila pa je!) Peš pa iz Banov do cerkve še ne bi mogel priti. 3. Prosil sem za pomoč v Sodražico, kot so želeli ključarji. Od tam je prišel odgovor, da deseta maša tam ne sme odpasti, ker se je udeleži nad 500 vernikov. Vrh tega pa ima tamkajšnji župnik še druge obveznosti. Pripravljen pa bi bil priti popoldne, če res ne bi bilo druge rešitve. 4. V Želimljem je sprva bilo nekaj upanja za dopoldne, potem pa so sporočili, da je to nemogoče; pripravljeni pa da so pomagati popoldne. 5. Tudi v župniji Sodražica imajo iz dušnopastirskih razlogov žegnanja na podružnicah popoldne. 6. Šentlovrensko žegnanje na Velikem Osolniku se je lani bolje obneslo popoldne, kot pa če bi bilo ob desetih dopoldne. 7. Zdi se, da nezadovoljstvo širijo tisti, ki ne hodijo k maši ali pa pridejo samo do cerkve. Dobri verniki pa razumejo, da nemogočih reči še Bog ne zahteva.

19. julija 1970. Maše bodo ta dan tri: ob sedmih in desetih doma, ob štirih popoldne žegnanje v Krvavi Peči z darovanjem za cerkev. Z nadškofovim odlokom št. 1312 z dne 29. julija 1969 deseta maša v Robu mora ostati, ker se je udeleži največ ljudi. Za letos prosim, da me pride kdo iskat z vozilom, ker mopeđa še ne smem voziti. (Kolikor bi za žegnanje štrajkali kakor Rutarji, tudi vi prihodnje leto ne boste imeli žegnanja. V Sodražici ima Čopar žegnanje na podružnici popoldne.)

26. julija 1970. Na Brezje bomo poromali, če bo dovolj priglašenih, v soboto, 8. avgusta, zgodaj zjutraj s posebnim avtobusom. Nekateri ste želeli to romanje. Na nedeljo romati ni mogoče brez dušnopastirske škode. V soboto pa ste mnogi dela prosti. Prijave se sprejemajo takoj.

16. avgusta 1970. Romanje na Brezje odpade, ker je premalo priglašenih.

Leto 1971

1. januarja 1971. 1. Bratje, sestre! Čujte uro, čujte čas! Sv. misijon od 9. do 17. oktobra letos pri nas. V smislu Zakonika Ljubljanske škofije, čl. 518, mora biti po določbi kan. 1349 vsaj vsako deseto leto v vsaki župniji misijon. Zadnji je bil od 8. do 15. oktobra 1961. Za njegov uspeh bomo začeli takoj moliti. Prošnjam za vse potrebe bomo dodajali prošnjo v ta namen. Vsak mesec bo za uspeh misijona opravljena maša. Stare in bolne prosim: darujte za to svoje molitve in trpljenje!

2. Kaj povedo župnijske knjige za leto 1970. Krščenih je bilo samo devet otrok, šest dečkov in tri deklice. Tako majhno število krščenih je bilo samo še leta 1946. Oklicanih je bilo šest parov. Doma poročenih šest parov, drugod dva. Cerkvenih pogrebov šest (trije so bili pokopani civilno); dvoje faranov je bilo pokopanih zunaj župnije. Vseh smrti torej 11, vseh rojstev devet. Več je bilo mrliških krst kot otroških zibelk! Polovica vseh umrlih ni bila previdena. Tudi to da misliti.

3. Zakramentalno življenje. Podeljenih je bilo ok. 6.500 obhajil, nekoliko več kot predlanskim. Prvoobhajancev smo imeli 15, 11 dečkov in štiri deklice. Število je bilo večje zato, ker predlanskim ni bilo prvega obhajila in smo med prvoobhajanci imeli tudi šolarje iz 2. in celo 3. razreda.

4. Verski tisk. *Družina* je tudi v minulem letu prihajala v 104 izvodih, *Ognjišče* v 37 izvodih (štirje izvodi več kot predlanskim), rakovniške *Knjižice* v 20, mohorjeve knjige v 19. Še premalo damo za verski tisk in premalo Božjega beremo!

5. Zahvale. Vsem cerkvenim sodelavcem: ključarjem, katehistinji, organistu in pevcem iskrena hvala v Gospodu za sodelovanje in pomoč. Pevci in organist ste se vselej držali danih navodil. Strežnikom pri maši se posebej ne morem zahvaliti. V minulem letu sem zelo veliko maš moral opraviti brez njihove pomoči. Samo na enega sem se z gotovostjo vselej lahko zanesel, tudi za popoldansko Božjo službo. Zahvala gre obema fantoma za mežnarjenje ob nedeljah in praznikih; mlajšemu tudi za vzorno branje beril pri maši. Vsem, ki ste darovali za cvetje ter gmotno podpirali cerkev in župnika tudi iskren: Bog povrni!

6. Novosti. Tudi v minulem letu je bilo marsikaj nabavljenega in narejenega: za prvo obhajilo je cerkev dobila nov gotski plašč, prvega te vrste, in nove obhajilne prte. V župnišče je bila napeljana voda in urejene sanitarije. To bo koristilo ne le sedanjemu, temveč tudi bodočim dušnim pastirjem.

7. Nerešeni problemi. Žal se moram dotakniti še najbolj boleče točke v naši župniji: posvečevanje Gospodovih dni. Tudi ob tolikih lepih nedeljah in praznikih je bila cerkev dostikrat napol prazna. Mnogi, ki imajo avtomobile, ste se rajši večkrat peljali drugam in ne v Božjo hišo. Zdi se, da vas je bilo več pri maši tedaj, ko vozil še niste imeli. Sam Bog ve, koliko »hišnih praznikov« je bilo lani ob nedeljah in zapovedanih praznikih in to brez prave potrebe. Tudi drugih težaških del je bilo veliko opravljenih, več kot v letu 1969. Na prste lahko naštejemo vse, ki so bili pri maši in so prosili za dovoljenje. Za kogar je Bog mrtev, so razumljivo mrtve tudi njegove zapovedi. Pozdravljam oživljeno Kulturnoprosvetno dejavnost v letu 1970. Vsi verni igralci pa se morate zavedati, da s sodelovanjem na odru ne sme trpeti nedeljska Božja služba.

8. Voščilo. Vsem prebivalcem naše župnije, vernim in nevernim bratom in sestram, želim v Gospodu srečno novo leto!

20. junija 1971. Telovska procesija je zelo uspela. Bogu hvala za lepo vreme! Zvonarjem, pevcem z organistom, nosilcem neba, bander in banderc, strežnikom in mlajšemu farnemu ključarju za vso pomoč in darovalcem cvetja: iskren Bog lonaj!

10. – 18. oktobra 1971. Sveti misijon v Robu: Z Marijo za boljši svet! Spored:

<i>Nedelja, 10. oktobra</i>	7.00	<i>sprejem misijonarjev, govor, maša</i>
	8.00	<i>stanovski razgovor za može</i>
	9.00	<i>nagovor in spoved za šolsko mladino</i>
	10.00	<i>maša in govor za vse</i>
	11.00	<i>stanovski govor in spoved za fante in dekleta</i>
	16.00	<i>stanovski govor za žene</i>
	17.00	<i>maša in govor za vse</i>
<i>Ponedeljek, 11. oktobra</i>	7.00	<i>maša in govor za vse</i>
	10.00	<i>maša in govor na Zgončem, obhajanje ostarelih in bolhnih</i>
	15.00	<i>stanovski govor za matere – priprava na spoved</i>
	16.00	<i>spovedovanje</i>
	17.00	<i>maša in misijonski govor za vse</i>
<i>Torek, 12. oktobra</i>	7.00	<i>maša in misijonski govor za vse</i>
	10.00	<i>maša in govor v Krvavi Peči, obhajanje bolhnih in ostarelih</i>
	17.00	<i>maša in misijonski govor za vse</i>
	18.00	<i>stanovski govor za može, priprava na spoved</i>
	19.00	<i>spovedovanje in maša za može</i>
<i>Sreda, 13. oktobra</i>	7.00	<i>maša z govorom za vse</i>
	10.00	<i>maša in govor</i>

<i>Četrtek, 14. oktobra</i>	17.00 maša, govor za mladino, sklep češčenja
	7.00 maša in misijonski govor za vse
	10.00 maša in govor na Velikem Osolniku, obhajanje ostarelih in bolnih na domu
	17.00 maša in govor za vse
<i>Petek, 15. oktobra</i>	18.00 stanovski govor za fante in dekleta
	7.00 maša in govor za vse
	10.00 maša in govor za ostarele in bolne
	17.00 maša in govor za moške in žene
<i>Sobota, 16. oktobra</i>	7.00 maša in misijonski govor za vse
	10.00 maša in govor za šolsko mladino
	17.00 maša in sprava
	7.00 maša in misijonski govor
<i>Nedelja, 17. oktobra</i>	9.00 srečanje s šolsko mladino
	10.00 maša in govor za matere z najmlajšimi, blagoslov otrok
	11.00 srečanje s fanti in dekleti
	17.00 maša in sklepni govor – blagoslov nabožnih predmetov – apostolski blagoslov – slovo misijonarjev
	7.00 maša – govor in molitve za pokojne
<i>Ponedeljek, 18. oktobra</i>	<i>Prihajaj k vsem govorom, kolikor ti bo mogoče!</i>
	<i>Vzemi si čas za duhovno prenovitev!</i>
	<i>Misijonski zvon vas bo vabil k molitvi vsak večer ob 8.00.</i>
	<i>Bojim se Gospoda, ki gre mimo in se zame ne bi povrnil (Sv. Avgustin).</i>

Misijon sta vodila: Franc Jereb,⁹ lazarist in dr. Janez Jenko,¹⁰ salezijanec.

Leto 1972

1. januarja 1972. Statistični podatki: Krstov je bilo 11, pet dečkov in šest deklic (leta 1970 le devet krstov); oklican je bil en par, poročena dva; cerkvenih pogrebov je bilo sedem, najstarejši 88 let, najmlajši pa 32 let, troje neprevidenih; prvoobhajancev je bilo 13, devet dečkov in štiri deklice.

⁹ Franc Jereb CM (Radomlje, 27. 11. 1906 – Miren, 12. 2. 1996) je vstopil k lazaristom 3. julija 1927 in naredil večne zaobljube 25. marca 1931. V mašnika je bil posvečen 3. julija 1932 v Ljubljani. Bil je velik misijonar, mdr. tudi na Kitajskem.

¹⁰ Janez Jenko SDB (Vodice, 24. 10. 1923) je vstopil v salezijansko družbo 18. julija 1939 in naredil večne zaobljube 9. januarja 1948. V mašnika je bil posvečen 29. junija 1949 v Ljubljani. Leta 1955 je postal doktor teologije.

Verski tisk: *Družina* je prihajala v 105 izvodih, *Ognjišče* v 43, rakovniške *Knjižice* v 20, *Prijatelj bolnikov* v petih, mohorjeve knjige v 33 (predlanskim le 19). Opaža se majhen napredek v naročanju verskega tiska, a cele družine še vedno nimajo Božjega branja.

Zakramentalno življenje: Obhajil je bilo ok. 7.500, za tisoč več kot leta 1970 in to zaradi misijona. Brez sv. Rešnjega telesa ni mogoče živeti in napredovati v krepstnem življenju. Misijon je pritegnil 85 % faranov.

Zahvaljujem se današnjim darovalcem za ofer in vsem, ki so vse leto z darovi in molitvami podpirali cerkev in župnika. Hvala tistim, ki ste pripeljali drva, in možema, ki sta jih zrezala. Bog povrni za opravljene vožnje z vprego in avtomobilom. V zameno sem vam skušal vračati z duhovnimi darovi: 63 maš je bilo za vas opravljenih, vsak dan sem za vas molil, vsak večer sem vas blagoslavljal.

26. marca 1972. Blagoslov oljk in butaric je bil tudi letos na prostoru med župniščem in cerkvijo. Pomožni oltar, obrnjen proti ljudem, je stal pred župnišnimi vrati. Župnikov glas se je odbijal ob cerkev in so verniki dobro slišali molitev in evangelij. Procesija je po daljši poti šla v cerkev. Šolarji (dečki) so svoje butarice med mašo odložili na prostor pri stranski spovednici. Zato je bilo med mašo bolj mirno. Po maši je vzel vsak svojo butarico. Vernikom je bil ta način všeč.

2. aprila 1972. Nekatera zapažanja ob velikem tednu in veliki noči. Na veliki četrtek in soboto je prišlo bolj malo vernikov. Ženska stran je bila po tavečjem polna obakrat. Moški je bil na veliki četrtek en sam (Jože Zakrajšek ml., Srnjak), na veliko soboto je bilo kakih deset moških. Na veliki petek je bila dobra udeležba: navzoči so bili moški, ženske in šolarja. V celem je prišlo veliko Rutarjev.

Vstajenje smo letos imeli ob devetih. Organist je bil do šestih zjutraj v službi in je do devetih le prišel. Farnega bandera, malih banderc in neba ni hotel nihče nositi, čeprav so bili naprošeni! Procesija je kljub temu šla. Pevci so dovršeno lepo peli. V postu so imeli osem vaj. Prvič so peli slavo in vero (apostolsko). Udeležba je bila večja, kot če bi bila procesija ob šestih zjutraj. Ljudem je bila letošnja ura na spošno zelo všeč. Obhajil pri vstajenjski maši je bilo 120! Večerna maša je bila bolj slabo obiskana. V Rutah so namreč imeli od 15. ure dalje obvezno cepljenje proti črnim kozam. Strežnike smo imeli tri vse dni. V soboto sta pomagala še dva fanta, v nedeljo eden. Da ne bi sv. Rešnje telo šlo pod nebom, tega v Robu še ni bilo! Zdi se, da je bilo kot tihi »protest« nekaterih vernikov, ker je bila procesija oz. vstajenje ob devetih in ne ob šestih. Večina, ogromna večina se je pa strinjala s spremenjeno uro.

4. junija 1972. Oznaniti samo pri drugi maši. Zdaj bo telovska procesija. Če ste pripravljeni nositi luči, nebo in bandera, je prav. Ako pa ne, tudi dobro! Bogoslužni predpisi so zdaj tako razrahljani, da ni posebno hud prestop, če Najsvetejše ne

gre pod nebom. Vse Božje stvarstvo je Gospodovo nebo! Ne morem, da ne bi povedal, da me je o veliki noči bolelo, ko je vse ostalo v cerkvi in sem videl vernike, ki so se mi posmihali, ker sem šel v procesiji brez neba. Spomnili se boste, da sem vas na cvetno nedeljo tako lepo prosil, kot se Boga prosi, a zastonj ... Slišal sem tudi izjavo: »Kako smo se smejali, ko je vse ostalo v cerkvi!« Morda boste rekli: »Če bi bil Jože, bi bilo vse v redu.« Močno se mi pa zdi, da je bilo tisto o veliki noči kot tih protest, ker je bilo vstajenje ob devetih in ne zjutraj ob šestih. Temu pa ni bila kriva moja muhavost, temveč stvarna potreba. Da je pa bila faranom všeč, ste lahko sami videli. Večkrat mi zagotavljate: »Kako Vas imamo radi!« Če bi bilo to točno, bi mi ne delali težav. Farni prapor ni postavljen; ne zato, ker ga pri vstajenjski niso nosili, temveč ker potrebuje temeljitega popravila.

9. julija 1972. V sredo nas bodo obiskali duhovniki vseh treh slovenskih škofij, ki so bili posvečeni leta 1952. Ob desetih bodo vsi hkrati somaševali v naši cerkvi. To bo nekaj edinstvenega za našo župnijo. Lepo vas vabim k maši, dragi verniki. S svojo prisotnostjo in sodelovanjem pri maši jim bomo izkazali svoje priznanje in naklonjenost. Med mašo bo tudi priložnost za sv. spoved. Razumljivo je, da na nedeljo tako srečanje ni mogoče, ker so vsi v aktivni dušnopastirski službi.

23. julija 1972. Letos bi poromali k Mariji Bistrici na Hrvaško. Lansko leto so bile tam mednarodne marijanske slovesnosti. Spotoma bi obiskali obsotelko Marijino Božjo pot. Potnina bo 7.000 Sdin. Romanje je v načrtu v soboto, 5. avgusta. Prijave z vplačilom že sprejemamo. V primeru, da bo premalo priglašenih, bomo romanje odpovedali in denar vrnili. Odrasli strežniki bodo šli za polovično, mlajši za tričetrtinsko ceno.

Leto 1973

1. januarja 1973. 1. Preletimo podatke o stanju župnije v minulem letu. Krščeninih je bilo 11 otrok, trije dečki in osem deklic; dva krsta sta bila od drugod. Enako število krstov je bilo tudi leta 1971. Vsi rojeni v lanskem letu niso bili krščeni. Oklicana sta bila dva para, pa noben ni bil poročen doma. Poroča je bila samo ena, pa še ta od drugod. Škoda, da se župljani ne poročajo v fari! Pogrebov smo imeli deset: tri moških in 7 ženskih oseb. Največja starost je bila 94 let, najmanjša 70 let, povprečna starost 79 let. Hvala Bogu, da so zelo dobro pripravljeni odhajali v večnost! Število vseh umrlih je preseglo število rojenih. Torej: več mrliških krst kot otroških zibelk. Tudi voditelji našega javnega življenja vedno bolj poudarjajo, da bi naše družine morale imeti več otrok. Pri nas se je v tem oziru premaknilo nekoliko na bolje, a moglo bi biti še boljše! Največ otrok se še vedno rodi v Rutah, več kot polovica vseh. Koliko nas je? Lani smo nas našteali 808. Odselilo se je 30 faranov, 13 jih je umrlo, 11 je bilo rojenih. Zdaj nas je še 776, torej 32 maj kot v

minulem letu. Če se bo ta tempo nadaljeval, se bo robarska fara prehitro izpraznila. Tudi ob teh številkah se velja zamisliti!

2. Prvoobhajancev je bilo osem, trije dečki in pet deklic (pet manj kot leta 1971). Razdeljenih obhajil ok. 7.700, za 200 več kot predlanskim. Rekordno število obhajil je bilo maja, ko so tudi veroukarji pridno prihajali k šmarnicam.

3. Verski tisk je prihajal v naše družine: na *Družino* je bilo naročenih 105 faranov, na *Ognjišče* 44, na *Mavrico* 40, na mohorjeve 35, na *Knjižice* 20. Povsod se pozna napredek. Pastirsko pismo slovenskih škofov je v fari prejelo 200 družin in posameznikov. Verski tisk je še vedno premalo razširjen, a tisk je velesila.

4. Zahvalim se vam, dragi farani, da ste vse leto s prostovoljnimi darovi podpirali cerkev in mene osebno. Vsakemu in vsem skupaj za vse iskren Bog povrni!

5. Letos bosta v naši župniji dva pomembna dogodka: redna birma z vizitacijo in ponovitev sv. misijona. Obe zadevi naj bi takoj vključili v molitev. Glede birme »po novem« ste bili že večkrat seznanjeni. O tem je pisalo tudi pastirsko pismo slovenskih škofov, ki ste ga vsi dobili. V smislu tega pisma ponovno naglašam: k birmi bodo šli veroukarji, ki hodijo v 4., 5. ali 6. razred osemletke, če bodo ob birmi imeli vsaj štiri leta rednega krščanskega nauka in se bodo za prejem tega zakramenta pripravili. Tako stališče smo zavzeli tudi vsi duhovniki Ribniške dekanije na svoji jesenski konferenci v Ribnici. Tudi iz tega razloga ne bomo smeli puščati izjem. Poslej bo birma na štiri leta. Glede botrov pomnimo: Ne prosite takih, o katerih je javno znano, da ne izpolnjujejo verskih dolžnosti. Tako je naročil nadškof. Če je mogoče, naj bo za botra oz. za botro tisti, ki je bil otroku krstni boter. Nič pa ne bo motilo birmovalca, če boste starši sami svojega otroka pripeljali k birmi. Kdaj bo birma, še ne morem sporočiti, a zvedeli boste pravočasno. Ponovitev misijona bo, če Bog da, v dneh okrog vednega češčenja. Trajala bo štiri dni.

6. Letos bo precej del pri cerkvi: pregledati bo treba strelovode, popraviti škodo od zadnjega neurja, uglasiti orgle itd. Strokovnjaki so že naprošeni in bodo prišli, čim bo mogoče delati. Lani je bila delno prekrita cerkvena streha, prebarvan je bil v celoti križ na pokopališču, povečali smo zavarovalno vsoto za farno cerkev, župnišče in vse podružne cerkve. Cerkev v Krvavi Peči je dobila klopi. Bog povrni darovalcem za novoletni offer!

29. aprila 1973. Oznanilo za cesto. S strani faranov in naše Krajevne skupnosti (KS) sem dobil pobudo, da bi povabil k popravilu ceste, ki vodi do cerkve oz. na pokopališče. To hočem danes storiti. Cesta je v skrajno slabem stanju, uporabljamo jo pa vsi. S predhodnim posvetom s KS Rob povabim k obnovi v soboto, 5. t. m., ob sedmih zjutraj. Tiste, ki imate traktorje, prosim, da bi navozili pesek, ostale pa, da bi pomagali pri nakladanju in posipavanju ceste. KS bo tudi s svoje strani dala pobudo in poravnala za pesek. Cesto naj bi v glavnem obnovili s prostovoljnim delom. Ne mislite, da govorim v svoj prid, temveč v naš skupni prid. V primeru slabega vremena bi se ceste lotili en teden pozneje ob istem času.

13. maja 1973. Dela na cesti od Puhove kapelice do robarske cerkve so predzadnjo soboto lepo stekla. Prišlo je troje traktoristov in nekaj nad deset prostovoljcev tudi takih, ki nimajo avtomobila. Bilo jih je pa le premalo, da bi lahko cesto docela popravili, četudi so trdo delali. Z vednostjo in privoljenjem KS znova povabim še druge k delu za popravilo ceste. Prosim, če bi prišel še en traktorist in vsaj 20 pomočnikov z lopatami, in to v soboto, 19. maja, ob sedmih zjutraj. Delo bo naglo opravljeno v skupno korist vseh.

27. maja 1973. Nadškof je odločil, da bo letos v Robu birmoval prelat dr. Vilko Fajdiga. Razen pri nas bo delil zakrament sv. birmе še v Strugah, pri Sv. Gregorju, v Škočjanu, Dolenji vasi in na Gori. Prosil sem, da bi prišel k nam sam nadškof, pa se je opravičil, da ne more ustreči. Letos je veliko birm, zato poleg obeh škofov birmuje še izredni delivec prelat dr. Fajdiga. Nadškof je naročil, naj ga sprejmemo z isto prijaznostjo in ljubeznivostjo kot škofa.

8. julija 1973. Na Trsat bomo poromali v soboto, 14. julija. Poseben avtobus bo odpeljal izpred Zadružnega doma ob petih zjutraj. Po opravljenih pobožnostih na Trsatu bomo obiskali oz. še videli kako znamenitost Reke, po želji bi lahko šli še v Postojnsko jamo. Vrnili bi se do noči. Prostori v avtobusu so že oddani.

22. julija 1973. Večja kleparska dela in popravila pri župnijski cerkvi se začno jutri. Trajala bodo približno teden dni. Mojster z ekipo štirih pomočnikov želi hrano: kosilo in dvakrat malico. Prosimo za gmotno in denarno pomoč. Hrana bo všteta v končni račun.

29. julija 1973. Dela pri cerkvi se bližajo h kraju. Odre so morali postaviti že zato, da so lahko pokrpali zvonik in uredili strelovod. Nekateri vprašujete, zakaj smo prebarvali tudi zvonik. To je bilo potrebno, saj so nas na to nagovarjali pred petimi leti, ko je bila obnovljena cerkvena zunanjščina. Bila pa je tudi priložnost, ker je bilo že vse pripravljeno. Spet drugi imate pomisleke, če bo barva obstala, ker se spominjate, da je pri prejšnjem barvanju barva prehitro obledela. Mojster je rekel, da je barvo, in to najboljšo, nabavljal naravnost iz tovarne. Pristavil pa je še, da se je z ekipo potrudil, da je delo kvalitetno, ker ima ženo iz robarske župnije. Račun za vsa dela sicer še ni znan, ne bo pa pretiran. Župnijska cerkev je mati vseh cerkva v župniji, je naš skupni dom, zato pričakujem, da boste pomagali pri kritju računa vsi farani iz vseh sosesk. Pred petimi leti so v glavnem prispevali iz robarske soseske, češ da ste drugi pomagali obnoviti podružnice, zdaj pa tega ni. Tudi vaš župnik je iz svojega prispeval za poravnavo računa. Vsem, ki ste prinesli hrano za delavce, še en iskren Bog lonaj!

5. avgusta 1973. V nedeljo bo druga maša ob štirih popoldne na Velikem Osolniku. Prišel bo škof dr. Stanko Lenič. Najprej bo posvetil nanovo vlit veliki zvon, zatem bo maševal in govoril. Med mašo bo darovanje za cerkev, za pokritje stroškov, ki so nastali s prelitjem zvona. Častilci sv. Lovrenca, prisrčno vabljeni, pa tudi vsi drugi: škofa Leniča bomo imeli v svoji sredi!

Račun za opravljena kleparska dela in dela pri namestitvi novega strelovoda bodo znesla predvidoma 2.700.000 Sdin. Nekateri ste že darovali za pokritje stroškov; lepo se vam zahvaljujem. Ponovno poudarjam: farna cerkev je mati vseh cerkva v župniji in naš skupni dom. Zato prosim, da bi pomagali vsi verni župljani iz vseh štirih sosesk. Račun bi bil poravnan, če bi vsaka krščanska hiša žrtvovala vsaj 20.000 Sdin. Nekateri od teh, ki so že priskočili na pomoč, so prostovoljno primaknili več.

19. avgusta 1973. Blizu 50 družin oz. družinskih skupnosti je že pomagalo poravnati račun za opravljena dela pri farni cerkvi. Lepo prosimo, da še drugi pokažete svojo darežljivost. Župnijska cerkev je vaša last. Kdor ima malo, naj daruje malo, kdor ima več, naj daruje več! Vsem darovalcem iskren Bog povrni!

Leto 1974

1. januarja 1974. Veliko Božjega blagoslova, ljubega zdravja in resničnega mira! To so moje čestitke za sveto leto 1974.

Čeprav ste od blizu spremljali vse dogajanje v župniji v pravkar minulem letu, boste vendar radi prisluhnili našemu letnemu poročilu. V krstno knjigo je bilo vpisanih le pet krstov, vse deklice, en krst je bil od drugod. Leta 1972 je bilo še 11 krstov. Tako malo krstov kot lani v robarski župniji še ni bilo! Predvčerajšnjim, na praznik sv. Družine, smo poslušali nadškofovo pismo, ki v svojem drugem delu mdr. pravi: »Dobro vemo, da je danes mnogo družin, ki iz tega ali onega upravičenega vzroka ne morejo imeti večjega števila otrok. Nikogar nečemo obsojati, in tako družba kot Cerkev se hočeta truditi, da bi ustvarili takšne pogoje za življenje, da bo staršem mogoče sprejeti večje število otrok. Mnogokrat pa je vzrok za majhno število otrok drugje: človek v sedanji potrošniški družbi je izgubil čut za odpoved in žrtev in ima pred seboj samo težnjo po vedno večjem uživanju in hlepenju po kopičenju svetnih dobrin. Tu je tudi navadno tisti zadnji vzrok, da je pri nas toliko splavov.« Ob teh besedah se moramo vsi zamisliti: Kam bo vse to pripeljalo?

Oklicanih je bilo osem parov, poročenih pa šest: štirje tukaj in dva drugod.

Cerkveno pokopanih je bilo 12: pet moških in sedem ženskih oseb; najstarejši 95 let, najmlajši 23 let, povprečna starost 76 let. Trije so umrli neprevideni. Vseh smrti v fari je bilo 15. Predlanskim je bilo deset pogrebov.

Birmanih je bilo 21 otrok: 14 dečkov in sedem deklic. Pooblaščenemu birmovalcu so vsi obljubili, da bodo po birmi še hodili k verouku. Vsaj trije, za katere

smo tudi slutili, so prenehali hoditi k verouku. K župniku bo tudi letos vsakemu prost pristop. Prosim pa, da v zadevi izredne birmе ne prihaja nihče. Ako bomo vsako leto puščali učence 4. razreda drugam, čez tri leta škof ne bo imel po kaj hoditi na Rob, ko bo spet redna birma.

Obhajil je bilo podeljenih 8.400, za 700 več kot leta 1972. K večjemu številu je pripomogla večja udeležba pri šmarnicah, birmanska devetdnevica in ponovitev misijona. Prvoobhajancev smo imeli deset: sedem dečkov in tri deklice; predlanskim le osem. Za izrednega spovednika je bilo poskrbljeno trikrat.

Verski tisk je tako prihajal v našo župnijo: *Družina* v 100 izvodih (leta 1972 107), *Ognjišče* v 44 (kakor predlanskim), *Mavrica* v 32 (za vsem manj kot v predzadnjem letu), mohorjeve knjige v 27 (devet manj kot leta 1972), rakovniške *Knjižice* so se obdržale pri 20 izvodih. Bolj težko razumemo, kako morejo cele družine in prenekateri posamezniki biti brez slehernega verskega tiska. Naročila za vse našteje verske publikacije vsak čas še sprejemamo. Kdor ne zmore celotne naročnine, more sproti kupovati kateregakoli od verskih listov.

Zahvaljujem se vsem župljanom za darežljivost, ki ste jo pokazali za potrebe cerkve v minulem letu in meni osebno. Izčrpno zahvalo sem vam izrekel na zahvalno nedeljo. Hvala organistu in pevcem. Za vse dobrotnike vsak dan molim.

Pogled v prihodnost. Letos se bomo lotili notranjščine rutarske cerkve. Vse dotrajano bomo odstranili, po potrebi oklepali zidovje in mestoma na novo ometali. Šele ko bo vse osušeno, bomo notranje stene prebelili oz. popleskali. Doslej tega ni bilo mogoče narediti. Priporočam se že zdaj za razumevanje. Sliši se nekaj, da bo pri Sv. Primožu zrasla tudi nova mežnarija, a to ne bo v moji režiji. Zvonarje na podružnici prosim, da bi še nadalje vršili cerkovniške posle, sosedje pa radi priskočite na pomoč. Soseščani, tudi na zunaj pokažite, da cenite žrtve svojih zvonarjev in oskrbnikov vaših podružnih cerkva.

V letu priprave na sveto leto 1975 želim z vami ustanoviti Župnijski pastoralni svet; to je odbor mož in žena, fantov in deklet, ki bodo skupaj z župnikom dvigali versko življenje v fari. Predlogov je še vedno premalo; zato vsi razmišljajte in dajte še več predlogov!

Dopolnilo. Koliko nas je še? Lani za novo leto smo našteji 776, letos pa le še 744 Robarjev. Tudi v minulem letu so se ljudje odseljevali; mdr. sta se odselili dve družini iz Rut. Zelo kulturno je, če tisti, ki se nameravajo odseliti, to povedo župniku; ko pa pridejo v novi kraj, naj pa tam izpostavijo zvezo z novim dušnim pastirjem. Zgodi se tudi, da župnik šele čez čas izve, da te ali one družine ni več tukaj.

V letošnjem letu imamo tri pare zlatoporočencev: trije zakonski pari slavijo 50-letnico poroke. To so Peter in Justina Gradišar iz Bavdkov, Anton in Marija Strle iz Strletov št. 6 ter Rudolf in Justina Oven iz Pečkov št. 6. V vseh družinah je bilo veliko število otrok: v prvi osem, drugi devet, v tretji pa šest. Slavlencem želimo še vrsto zdravih let!

25. avgusta 1974. Iz škofije je prišlo imenovanje za novega ključarja v podružni cerkvi v Krvavi Peči. Imenovan je Rudolf Lužar. Čestitamo! Dekret je v župnišču.¹¹

20. oktobra 1974. Kot že veste, smo izgubili dolgoletnega zaslužnega ključarja robarske cerkve Jožeta Klančarja. Za vse, kar je naredil dobrega za cerkev in ljudi, naj mu bo Bog bogat plačnik, s svojimi molitvami pa mu pomagajmo, da bo zaslužno plačilo čimprej prejel.

Leto 1975

1. januarja 1975. Kronika verskega življenja za leto 1974. Inventure so zato, da se ugotovi, če je bilo kaj pomanjkljivosti, da se jih v prihodnje odpravi. Tudi kronika verskega in zakramentalnega življenja ni samo zaradi zanimivosti, ampak mora vsakomur tudi kaj koristiti. Predolgo bi se zavleklo, če bi hoteli obdelati vsa področja verskega življenja danes.

Začnimo pri začetku, pri krstih. Fara se je pomladila za 14 otrok, deset dečkov in štiri deklice. Od teh je bil eden krščen v Ljubljani, ostali pa v Robu. Poleg tega smo dobili še enega novega odraslega kristjana. Krščena je bila namreč tudi odrasla oseba. Kaj je potrebno za krst? Otroku, za katerega želite, da bo krščen, je treba priskrbeti krščanske botre, ki imajo urejene zakramente in niso nobenega odklonili. Za krst je prav, da se prej dogovorite, kajti pri krstu je potrebna tudi prisotnost staršev. Seveda mora biti tudi jamstvo o krščanski vzgoji otrok.

Število faranov pa se je povečalo v resnici samo za tri, kajti tudi umrlo jih je precej, cerkveno je bilo pokopanih pet moških, pet žensk in en otrok v Ljubljani. Najstarejši je imel 91 let, najmlajši odrasel 41 let, otrok tri mesece.

Pri smrtih se navadno navaja, ali je bil pokojni pred smrtjo previden ali ne. Za polovico umrlih je v knjigi opomba, da so umrli neprevideni. O tem pa je pravzaprav težko soditi. Čedalje več je zdaj smrti, ki nastopijo na hitro in nepričakovano. V takem primeru tudi ni časa za zakramente. Zato je tako priporočljivo, da gre vsak čim večkrat k spovedi in obhajilu in je tako vedno pripravljen. Potem tudi ne bo več takega mišljenja, da je nekdo že blizu smrti, če je bil obhajen na domu. Vsi zakramenti, zlasti sv. obhajilo, so nam v pomoč, ne pa za strah. Če je bil kdo malo pred smrtjo pri spovedi in obhajilu, pa je nato nenadoma umrl, ne da bi bil mazi-ljen, se zanj ne more reči, da je umrl nepreviden. Če pa se je kdo dolgo časa branil

¹¹ Janez Modic (Sv. Gregor, 31. I. 1947) je obiskoval osnovno šolo pri Sv. Gregorju in v Sodražici, gimnazijo pa v Vipavi, kjer je leta 1965 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1972 posvečen. Bil je kaplan v Šenčurju (1972), župnijski upravitelj v Robu (1974) in župnik (1983) ter župnik v Trebelnem (1986). Nato je bil izseljenski duhovnik v Nemčiji, in sicer najprej v Frankfurtu (1991), od leta 1996 pa je v Mannheimu.

prejeti vsaj sv. obhajilo, dokler je še pri moči, potem je nevarnost, da bo tudi na zadnjo uro zmanjkalo časa, in tak bo umrl v polnem pomenu nepreviden. Največ listin in zapisov je potrebnih za poroko. Koliko jih je bilo in za kaj vse je treba pravočasno poskrbeti, pa prisluhnite v nedeljo.

5. januarja 1975. Zapisnikov za poroko je bilo napravljenih za osem parov, nekaj sporočil pa je prišlo od drugod. Tako se je cerkveno poročilo 11 robarskih deklet in en fant, en par pa je bil od drugod. Poročni zapisnik se navadno napravi v župniji neveste, na posebno željo tudi v župniji ženina. Da se lahko uredi vse spise in dobi vse potrebne listine, se je nujno treba zglasiti vsaj 14 dni pred poroko, sicer lahko zmanjka časa za ureditev vsega potrebnega. Tisti, ki ni krščen v domači župniji oz. zaročenec iz druge župnije, mora prinesiti krstni in samski list. Nato je na vrsti zapisnik in dogovor o vsem v zvezi s poroko. Ko so oklici opravljeni, se pride še na »izpraševanje«. Čeprav pred tem ni treba trepetati, kot so včasih, vseeno opozarjam, da je treba poznati vsaj najvažnejše iz naše vere in seveda tudi vero in osnovne molitve. Kdor hoče prejeti zakrament, mora pač poznati, kaj prejema. Hkrati je pri izpraševanju tudi pouk za zakon. Zelo se priporoča, da bi zaročenci že mnogo prej obiskovali kak krščanski tečaj za zaročence, ki se vršijo po večjih krajih in se zanje zve v župnijskih uradih. Ko je izpraševanje opravljeno in so prišla sporočila o opravljenih oklicih, se šele dobi dovoljenje za poroko. Poroka naj bi bila praviloma v župnijski cerkvi neveste, saj poroka zadeva celotno župnijo, ki je povezava vseh družin in na dan poroke sprejme novo družino. Za poroko v tuji župniji pa je potrebno posebno dovoljenje: odpustnico. Kdor pa bi se želel tajno poročiti, t. j. brez oklicev, mora imeti tehtne razloge, ki jih presodi in odobri škofija. Sem spadajo predvsem tisti, ki že živijo v civilnem zakonu, pa se jim zdi, da bi bilo preveč govoric ob njihovi zamudi s cerkveno poroko. Preostale zanimivosti preteklega leta pa si bomo ogledali jutri, na praznik sv. Treh kraljev.

6. januarja 1975. Zanimivi so še podatki o zakramentu, ki ga najpogosteje prejemamo: sv. obhajilo. V knjigi faranov, ki smejo hoditi k sv. obhajilu, je vpisanih 18 novih imen prvoobhajancev: 12 dečkov in šest deklic. V celem letu je bilo razdeljenih 7.493 obhajil. Na vsakega pride komaj deset obhajil, medtem ko je škofijsko povprečje 28, v sosednji fari Dobropolje celo 30. Marsikdo povprečja deset obhajil v letu ni dosegel ali je ostal celo pri ničli. Tak naj si postavi normo vsaj za največje praznike, ostali pa presežek povprečja. Mnogo bolj kot povprečje fare, je važno tisto povprečje, ki ga ve samo zase vsak sam, saj ne hodimo k zakramentom zaradi statistike, ampak zaradi koristi, pa čeprav niso vsakomur takoj opazne.

K verouku je začelo hoditi 13 otrok, redni verouk jih je končalo ok. deset, prej kot v osmih letih pa je nehalo hoditi k verouku tudi ok. deset otrok, ki so prepričani, da res že dovolj poznajo svojo vero, saj jih tudi pri zakramentih ni videti. Po-

hvalo zaslužijo tisti, ki hodijo na Bloke, kljub temu da so začeli hoditi že k predšolskemu verouku.

Vsak tujec, ki pride v robarsko cerkev, jo pohvali, da je lepa in lepo obnovljena. Seveda pa je zaradi umetnin cerkev težje in dražje vzdrževati kot navadno hišo. Da ne bi bilo ob morebitni potrebi preveč stroškov in ofrov, se denar počasi zbira, ko vsako nedeljo dajete v pušico. Potrebo po novih oknih sem vam že omenil, sami pa ste opazili in omenili še druge potrebe, ki pa bodo morale še precej časa počakati: barvanje klopi, preureditev kora, morda kdaj tudi ogrevanje; če bo novo pokopališče, vsaj skromna pokopališka kapelica. Potreb je torej več kot možnosti. Od podružnic je zdaj na najboljšem Sv. Lovrenc na Velikem Osolniku. Pri Sv. Lenartu bomo skušali vsaj za nekaj let podaljšati trajnost strehe z barvanjem sicer že zelo načete pločevine. Pri Sv. Primožu, za katerega je precej zanimanja zaradi lepe lege in umetniške vrednosti cerkve, pa bo najtežje najti srednjo pot med željami in načrti umetnostnih strokovnjakov iz Ljubljane in gospodarskimi zmožnostmi te cerkve. Mogoče bi se dalo kaj olajšati z udarniškim delom, seveda ne samo najbližjih sosedov, ki za cerkev že tako vse leto skrbijo, kolikor morejo. Ob tem moram dati priznanje vsem tistim, ki upravljate in oskrbujete podružne cerkve.

Leto 1976

1. januarja 1976. Kronika verskega življenja za leto 1975. Fara se je pomladila za šest otrok, krščenih je bilo pet deklic in en deček, štiri otroke pa so prinesli h krstu od drugod. Starši želijo otroku vse najboljše, zato ga tudi h krstu prineseta oba, oče in mati. V nekaj redkih primerih se vseeno zgodi, da se mora za otrokovo večno srečo brigati samo mati. Prav je, da bi ženska izbojevala enakopravnost tudi na tem področju, da bi za versko vzgojo enako skrbeli tudi očetje. Pri krstnem obredu dobi oče v roke prižgano svečo, kar simbolično pomeni, da naj oče skrbno varuje in goji Božje življenje, ki se je prižgalo v otroku. To ne velja samo za dan krsta, ampak čedalje bolj, kolikor bolj otrok raste. Očetje, spomnite se vsi na to!

Samski stan so zapustili štirje fantje in štiri dekleta. Kot vse kaže, se vsi zelo bojijo, da bi se zvedelo, da so stopili v zakonski stan. Nihče se namreč ne poroči v domači fari, nekateri se želijo tudi izogniti oklicem, večina brez tehtnega razloga. Kdor bo še hotel, da ne bi bil oklican, bo moral iti sam na škofijo, saj ni moja dolžnost, prositi za spregled. Razlog za spregled pa se šteje v primeru, ko bi eden od zaročencev imel kje velike težave, če bi se zvedelo za cerkveno poroko. V takem primeru pa morata zaročenca podpisati obljubo, da bosta redno spolnjevala verske dolžnosti in poskrbela za versko vzgojo otrok.

V zvezi s cerkveno poroko še tole važno opozorilo oz. popravek javnega mnenja, da je možna, kot jo imenujete, »enostranska« poroka, češ da se cerkveno poroči samo tisti, ki se hoče ali more. Odločno poudarjam, da polovična poroka ne obstaja in sploh ni možna. Za poroko morata biti vedno dva, oba brez zadržkov. Če bi

se pa sicer oba lahko po predpisih poročila, pa se eden noče, in sta poročena samo civilno, dobi poročni blagoslov samo eden, tisti, ki želi. Vendar še enkrat ponavljam, samo v primeru, če tudi za drugega ni nobene ovire. V takem primeru krščanski zakonec prejme zakramente.

Umrlo je šest ljudi, trije moški in tri ženske. Navadno se ob tem navaja, ali so umrli prevideni ali ne. Vse več je primerov nagle, nepričakovane smrti. Zato ni časa, da bi človek tedaj prejel zakramente. V tem primeru veljajo Jezusove besede: »Bodite pripravljeni!« Včasih pa se smrt vseeno že dalj časa pričakuje in v takem primeru je krivda predvsem na domačih, če človeku, ki pričakuje smrt, ne oskrbijo zakramentov. Vseeno je treba reči, da so vse ženske umrle previdene. Mnogo lažje bi bilo poklicati duhovnika, če bi bili bolniki vajeni večkrat prejemati sv. obhajilo na domu, tudi ko se prav nič slabo ne počutijo, zlasti za večje praznike. Potem ne bi nihče več mislil, da je prejem zakramentov na domu znak za skorajšnjo smrt. Letos je šlo že na boljše, eden je že prejel obhajilo za božič doma.

Natančno število faranov je praktično nemogoče ugotoviti, ker se za mnoge ne ve, ali živijo doma ali so se izselili, za nekatere pa se ne ve, ali se štejejo za farane ali ne. Tistih, ki kolikor toliko redno obiskujejo nedeljsko mašo, je okrog 200. Povprečje štetja spomladi in jeseni je takole: moških 38, žensk 105, otrok 53, približno kot lani. Tudi obhajil je bilo razdeljenih skoraj enako kot lani 7344, k prvemu obhajilu pa je pristopilo devet deklic in en deček. Pri zakramentih bi se morali moški precej potruditi, da bi dosegli enakopravnost. Razmerje v korist žensk je še dosti večje, kot je bilo sicer razmerje med dečki in deklicami pri prvem sv. obhajilu.

29. avgusta 1976. Stoletnica fare se ne da praznovati samo mimogrede. Ker pa veste, da se cerkveni jubileji vedno praznujejo z mašo, bi zelo dolgo trajalo, če bi opravili vse praznovanje naenkrat. Zato bomo porabili čas oz. nedelje do češčenja sv. Rešnjega telesa. Najprej so na vrsti otroci. V nedeljo ob desetih bo šolska maša za začetek šole in verouka. Otroci bodo s sodelovanjem, zglednim obnašanjem in pobožnim prejemom sv. obhajila zagotovili, da bo fara lahko obstajala še nadaljnjih sto let. Zato je v soboto spoved in vaja za sodelovanje; obvezno za vse, saj je vsak dolžan še kakšno uro verouka, ki jo je zamudil med letom. V soboto ob osmih naj pridejo otroci od petega do osmega razreda, ob desetih pa od prvega do četrtega. Tudi otroci, ki bodo še začeli šolo, lahko pridejo. Vpisovanje se začne danes.

Za žegnanje bom povabil k sodelovanju starejše, da bi prebrali berilo, odlomek iz najstarejših oznanil in morda najstarejši tudi sami povedali o dolgoletnem verskem življenju robarske fare. Zato se bom še ta teden oglasil po vaseh. Lepo bi bilo, da bi napletli tudi kaj vincev; tudi smrekovi so lepi.

Škof Lenič ne more priti za žegnanje, obljubil pa je, da bo prišel k sklepu češčenja, in je naročil, naj bi vsa fara praznovala stoletnico s stoo odstotno udeležbo pri zakramentih. Tako bi praznovanje stoletnice zaključili na najlepši način: v pri-

jateljstvu z Bogom v dušah in na zunaj z obiskom škofa, čigar predniki so nekako pred sto ali še več leti izšli prav iz robarske fare.

Seveda je prav, da se tudi zunanost uredi. Delo novih oken je sicer v zamudi, do prihoda škofa pa bodo že v cerkvi. Grobovi okrog cerkve so sicer lepi, toda pokopališče ni najbolj urejeno. Stari oklepi in odsluženi spomeniki ne sodijo ob cerkveni zid. Prav tako ni v čast smetišče, razvlečeno na vso dolžino pokopališkega zidu. Včasih koga vidim, kako po najkrajši poti zažene odpadke čez zid, pa kamor prileti, prileti. V najslabšem stanju pa je pot, ki marsikoga prestraši, da si ne upa na sicer prijazen hribček s cerkvijo in pokopališčem. Zato predlagam, da bi v soboto naredili udarniško akcijo ter uredili pokopališče in neposredno okolico očistili. Z odpadnim materialom se lahko zasuje jarke ali prostor nad kapelico. Potrebni bodo krampi, lopate, tudi kakšen konj, da odvede stare oklepe, in okretnejši traktor za odvoz materiala. Da ne bo zmede, bi za konja, voz in traktor poskrbeli tisti iz najbližjih vasi. Pomenite se oz. razdelite si delo zdaj po maši ali doma po vaseh. Vasi je dosti, pa naj vsaka pošlje po enega zastopnika. Tisti, ki ne bi na vrsto prišli v soboto, pa bo zanje delo tudi prihodnjo soboto. To bo predvsem za ženske: čiščenje cerkve, še prej priprava vencev in mogoče lažja lepotilna dela na pokopališču.

5. septembra 1976. Ker nam je včeraj vreme preprečilo olepševalno akcijo okrog pokopališča in dostopa do cerkve, bomo poskusili srečo v četrtek popoldne. Upam, da ne bodo prišli samo iz najbolj oddaljenih vasi. V petek po maši prosim ženske, da bi prišle očistiti cerkev, da bo spet za nekaj časa lepša. Če bi jo počistili šele za češčenje, se ne bi dosti poznalo, ker pride kamlu potem v cerkev leseni pod, ki vse pokrije. Otroci pa so zadolženi, da iz smrekovih vejic spletejo številko 100.

12. septembra 1976. Bojazen, da bo le malo ljudi prišlo na delovno akcijo, se je uresničila. Prišlo je le šest moških, ki so se res trudili. Ker pa jih je bilo premalo, se je program spremenil. Osvobodili so sicer cerkveni zid raznih odvrženih oklepov in raznih smeti za njimi, pakiranih v vrečah ali brez, ni pa uspelo tega kamenja lepo urediti, da bi bilo s poti in dajalo tudi urejen videz. To se lahko še zmeraj naredi, če bo kdo pripravljen priskočiti na pomoč. Za opravljeno, a žal nedokončano delo, pa se nima nihče na kaj jeziti, razen če se iz zlobnosti, da bi komu nagajal.

Zgodovina župnije v Robu (namesto pridige).

Robarske vasi je poznal že slavni Valvasor, ki omenja tudi vse sedanje podružnice in cerkev v Robu, ki je bila predhodnica sedanje, v kateri se zdaj zbiramo k maši. Pri vsaki cerkvi našteva tudi oltarje. V stari robarski cerkvi so bili oltarji posvečeni naslednjim svetnikom: glavni oltar Naši ljubi Gospe, sv. Mariji Magdaleni in sv. Trojici. V sedanji cerkvi sta stranska oltarja dobila nove svetnike: namesto sv. Trojci je posvečen sv. Križu, na desni strani pa sv. Kozmi in Damijanu. Pri Sv. Lovrencu omenja Valvasor oltarje v čast sv. Lovrencu, sv. Duhu in sv. Juriju. Tudi v Krvavi Peči so ohranjeni trije oltarji: sv. Lenartu, sv. Uršuli in sv. Hieronimu. Pri

Sv. Primožu pa omenja štiri oltarje: sv. Primožu in Felicijanu, sv. Ani, sv. Ahaciju in sv. Križa. Valvasor tudi omenja nekaj kapelic, posebej še nad Gradiščem. Tudi razlaga, odkod pride ime Krvava Peč. Za Valvasorjem pa dolgo nihče ni pisal robarske kronike. Šele župnik Frančišek Pešec je na podlagi skopih podatkov leta 1902 spisal *Spomenico župnije v Robu*.

Leta 1789 se je škocjanski kaplan Andrej Klarič naselil kot prvi duhovnik v Robu. Začel je pisati matične knjige, ki so še ohranjene, stare skoraj dvesto let. Ogledate si jih lahko v župnišču v veroučni sobi. Posebej sta še zanimivi dve knjigi. Ena ne spada med matične knjige, ker je nekakšna knjiga izrednih oznanil oz. odredb. Ena izmed prvih vpisanih odredb je iz leta 1814, da naj se uvede navada zvonjenja trikrat na dan. Pisana je deloma v latinščini deloma v nemščini. Podobno tudi knjiga register prebivalcev z naslovom *Incolae*. V tej knjigi so vpisane družine po vaseh, pri vsakem članu družine pa so opombe, kako je opravil vsakoletno velikonočno izpraševanje in zakramente. Krstna, poročna, mrliška in birmanska knjiga pa so v celoti pisane v nemškem jeziku.

Za ustanovitev župnije so morali prebivalci dokazati, da bodo župnijo in duhovnike tudi vzdrževali. V ta namen so nekateri zbrali nekaj denarja in ga poslali na škofijo ali kasneje shranili v banki. To je bilo nekakšno jamstvo, v zameno pa so imeli pravico, da se zanje vsako leto daruje določeno število maš. Lokalni kaplan Marcial Sauer je leta 1802 skupaj s šestimi farani ustanovil prvo takšno mašo. Prvi, ki so se podpisali za ustanovitev fare, so bili: Jera Sterle, Mihael Purkart, Jožef Uzman, Anton Purkart, Marjeta Srnjak in Helena Kaližar. Ti ustanovitve niso dočakali, saj je preteklo še 74 let, predno se je smel lokalni kaplan Primož Jan prvič podpisati v knjige, da je Rob postal samostojna župnija. Moral pa je dokupiti nekaj zemlje, da je tudi v tem pogledu bilo dovolj ugleda za župnijo.

Za temeljitejšo versko prenovu je poskrbel župnik Frančišek Pešec, ki je leta 1900 pripravil prvi misijon in vpeljal vsakoletno češčenje sv. Rešnjega telesa. V njegovem času je prihajalo tudi največ ljudi k maši, tako da je bila cerkev nabito polna in še nekateri niso mogli noter, ker je bila dovoljena samo ena maša.

S tem pa smo že prišli v naše 20. stoletje in gotovo se še dobi kakšen starejši faran ali faranka, ki bi vedel več povedati, kot pa je na hitro napisano v Spomenici robarske župnije.

24. oktobra 1976. Škof Lenič je bil na dan češčenja prijetno presenečen nad obiskom v cerkvi in da so šli skoraj vsi k obhajilu. Gotovo boste šli zdaj še večkrat. Škof je s seboj prinesel velik dar za robarsko cerkev, približno toliko, kot je znesel najboljši ofer do zdaj. Nekaj dolga je sicer še od oken, vendar ne bo posebnih nabirk, razen redne pušice ob nedeljah.

Leto 1977

1. januarja 1977. Kronika verskega življenja v letu 1976. Krsti. Robarska fara ima v krstni knjigi za minulo leto vpisanih 12 krstov, šest deklic in šest dečkov. Od teh so štiri prinesli iz drugih fara, drugod pa je bil krščen en robarski faran. V fari smo dobili torej devet novih kristjanov. Ali bodo to kristjani samo na papirju ali tudi v resnici, pa je odvisno od tega, koliko bodo njihovi starši vzeli zares svojo vzgojiteljsko nalogo. Zlasti mlajši starši bi se tega morali bolj zavedati. Zato imajo že skoraj po vsej škofiji pred krstom enkrat sestanek s starši, da se starše opozori o pomenu krsta. Zakramente moramo jemati resno. Zato naj prijavit krst pride vsaj eden od staršev, ne pa starih staršev ali celo sosedov. Če so starši taki, da ne hodijo redno v cerkev in ne slišijo tega opozorila, jih lahko kdo drug spomni, naj se sami zglasijo, če hočejo krst svojega otroka.

Pogrebi. Umrli so trije moški in štiri ženske, samo dva sta pred smrtjo prejela zakramente. Ponovila se je ista slika kot v prejšnjih letih: nekaj naglih smrti (kap), nekaj pa pričakovanih, ko bi se dalo bolnika pripraviti na prejem zakramentov.

Obhajila. Razveseljivo pa je, da čedalje več bolnikov želi večkrat prejeti obhajilo. Vseh obhajil je bilo razdeljenih 7.533, od teh kar 20 po domovih, pri čemer prednjačijo moški verjetno zato, ker jih je več kot žensk, ki ne morejo v cerkev. K prvemu obhajilu je pristopilo 12 prvoobhajancev, pet deklic in sedem dečkov.

Poroke. V robarski cerkvi je bilo poročenih šest parov, vsi z mašo, trije pa so šli drugam, en par pa se je prišel poročiti na Rob od drugod. Skoraj vsi pari so se prijavili dovolj zgodaj in se potrudili tudi pri izpraševanju, en par pa se je z zvijačo temu izognil oz. ni držal besede, kar mu ni v čast. Po poroki pa imam vtis, da nekateri prehitro pozabijo, da imajo kot starši zelo odgovorno vlogo pri vzgoji otrok. Če otrok ne sliši staršev moliti in bi v prvem razredu še za očenaš debelo gledal, kot da ga prvič sliši, bi bila to slaba reklama za sposobnost staršev kot kristjanov.

Fara je praznovala stoletnico obstoja; 13. oktobra ste se lepo izkazali z velikim obiskom v cerkvi in pri zakramentih. O tem je šla hvala po vsej škofiji. Prav bi bilo, da bi se vsaj toliko potrudili tudi za vsako veliko noč, ko je vsak kristjan celo po zapovedi dolžan iti k obhajilu. Na to ne bi smeli pozabljati ne moški ne ženske, da o mladini sploh ne govorim.

Kaj je bilo novega narejenega? Za podružnico na Velikem Osolniku je ena oseba darovala nov lep oltarni prt, cerkev pa je bila tudi lepo pobeljena. V farni cerkvi so bila z vašo pomočjo in s pomočjo škofa Leniča zamenjana dotrajana okna, programa za naprej pa še ni mogoče narediti, dokler se cerkvena blagajna nekoliko ne opomore. Popravljen je bila tudi pot do cerkve in pokopališča s pomočjo krajevne skupnosti in nekaterih prostovoljcev. Ob organiziranju prostovoljnega dela se je pokazalo, da tako oznanilo malokdo sliši celo od tistih, ki so pri maši, kaj šele, da bi zvedeli še drugi in prišli. Vse drugače pa je, če gre za zlonamerne ali skrajno ne-

umno izmišljene govorice, ki jih ne bi izumili niti umobolni, po robarski fari pa se širijo kot kuga v srednjem veku.

19. junija 1977. S škofije je že prišla ocena z letošnje birme. Pohvaljena je velika udeležba na birmanski slovesnosti, znanje birmancev za birmo; iz vsega na škofiji sklepajo, da je v robarski župniji še precej dobrih ljudi; naročajo pa, naj bi se vsa fara bolj zavzela za podružnice.

Gotovo je čast za župnijo, če je s škofije izrečena pohvala; je pa obenem dolžnost, da si pohvale ne bi zapravili. Za to bodo odgovorni tudi sedanji birmanci. Če bi kdo zanemaril verouk ali celo obisk nedeljske maše ali celo najhuje, da bi od vere odpadel, bi s tem gotovo kvaril ugled župnije. Torej, birmanci starši, in botri, na to se večkrat spomnite, tudi ko boste, birmanci, že odrasli.

31. julija 1977. Pri Sv. Primožu se je začela obnova. Prvi prostovoljci so odkopali na debelo zasuti zid, da se bo osušil. Pri tem moram takoj opozoriti, da pri cerkvi ni prostora za odpadke s pokopališča, ki jih je bilo treba umakniti kar velik kup. To je šele začetek. Marsikdo, ki ga včeraj ni bilo, se bo še lahko izkazal. Če hočemo cerkev obnoviti, se ne bo nihče smel zanašati na druge, da bodo drugi naredili. Izgovori, da bo kdo raje več prispeval v denarju, so se navadno še zmeraj slabo obnesli. V soboto bo treba bolj zares prijeti za delo. Dela so različna, kar komu bolj ustreza: pod Zgončem se bo kopal pesek, v cerkvi odstranjeval uničen omet, v gozdu nabirale sušice za zidarski oder. Začetek dela bo ob sedmih zjutraj. Velja za vse Rute, tudi za Vrh, Rupe in Selo, dobrodošel pa bo tudi vsak iz doline, če ga veseli delo pri cerkvi.

7. avgusta 1977. Pri Sv. Primožu je bilo s prostovoljnim delom spet precej narejenega. Nakopan je pesek in že speljan do cerkve, delno je že pripravljen zid za obnovo notranjega ometa in nasekan les za odre. Ko se bodo začela zidarska dela, pa bo tudi potrebna vaša pomoč. Tudi prvi darovalci z večjimi vsotami so se že izkazali, eden iz naše fаре in eden celo iz sosednje. Za vse, za darovalce in prostovoljce pri delu se vodi točna evidenca.

11. septembra 1977. Pri Sv. Primožu se bodo v sredo, mogoče pa še prej, začela zidarska dela. Dela je najmanj za en teden. Potrebna bo tudi pomoč. Vabim predvsem tiste, ki do zdaj še niste utegnili pomagati pri cerkvi. Nekaj dni je le treba žrtvovati za cerkev, pa če se je še tako težko ločiti od nujnih opravil doma ali pa ne tako nujnih lesenih žlic. Ceneje bomo skoz prišli s prostovoljnim delom kot z zbiranjem denarja, saj delavcev ni mogoče dobiti, pa še za davkarijo bi bilo treba precej odšteti, saj pošiljajo čedalje bolj zahtevne položnice, kot da bi hoteli, da se nam cerkve poderejo. Na prošnjo ne odgovarjajo. Prav bi bilo, da se tudi sami kaj poženete za cerkve, zlasti tisti, ki hodite na delegatske sestanke.

25. septembra 1977. Pri Sv. Primožu so zidarska dela v glavnem opravljena, zato gre zahvala zidarjema in vsem, ki ste hodili pomagat. Če bo možno, bomo pred zimo vzdali še okna in naredili cementni tlak. Ostalo pride na vrsto spomladi.

Leto 1978

1. januarja 1978. Kronika verskega življenja v letu 1977. Deset novih kristjanov je bilo krščenih pri robarskem krstnem kamnu, šest deklic in štirje dečki. Od teh je le pet pravih robarskih faranov, pet pa jih bo živelo drugod, starši pa so bili do nedavnega še v Robu. V zvezi s krstom vas moram spomniti, da je za sprejem med kristjane potrebno poznavanje vere in seveda vera. Za oboje morajo za majhne otroke jamčiti starši. Tako je bilo že od vsega začetka. Apostoli so krščevali celo samo ljudi, ki so bili že dovolj odrasli in so se zavedali, kaj prejemajo. Ker se starši zavedajo svoje odgovornosti pred Bogom, jih je treba na to pred krstom spomniti. Zato bo od zdaj naprej obvezno pred krstom obema staršema priti na verski pogovor v župnišče. Če bo kdo od drugod hotel prinesiti h krstu na Rob, lahko to opravi v svoji novi fari in prinese potrdilo hkrati z dovoljenjem za krst. Marsikdo namreč pride od drugod, da bi se s špekulacijo izognil obveznostim. Torej brez poprejšnjega pogovora s starši ne bo krsta, tudi če bi imeli že otroka in botre s seboj. Nobeden takih namreč še ni spolnil obljube, da bo obveznost kasneje spolnil.

Prvoobhajanci so bili samo štirje. Upajmo, da bodo vsi štirje zrasli v prave pametne kristjane.

V letu 1977 je bila v Robu tudi birma. Birmancev je bilo 35. Od vseh, ki so bili pri birmi, jih šest ni bilo sposobnih, kar so dokazali tudi po birmi, ko so trije prenehali hoditi k verouku in zakramentom, trije pa včasih pridejo, vendar zelo redko k verouku in še redkeje k maši. Za nikogar se nisem zmotil po predvidevanjih. Zato pa je bilo to zadnjič. Od popuščanja nemarnežem je sama škoda za vso faro. Pregovor pravi: »Boljša je prva zamera kot druga.«

Na cerkveno poroko sta se v Robu pripravila samo dva para, trije pa v župnijah neveste. Skupno je bilo oklicanih za poroko pet robarskih fantov.

Umrlo je osem robarskih faranov, štiri ženske in štirje moški; v Robu je bilo pokopanih sedem. Od teh je bil en moški vsak mesec pri spovedi in obhajilu, pred smrtjo domači niso poskrbeli za prejem zakramentov; ena ženska je bila previdena in večkrat med boleznijo v bolnici pri obhajilu, ostali pa so umrli brez zakramentov. Če bi se navadili, da bi poklicali duhovnika preden gre bolnik v bolnico, se to ne bi dogajalo in fara ne bi bila glede tega na škofiji na tako slabem glasu. Kar spomnite se pridige škofa Leniča ob birmi.

Število vseh obhajil je naraslo na 8.027, predvsem v prvi polovici leta, medtem ko jih je bilo v zadnjih štirih mesecih manj kot prejšnja leta. Zlasti je premalo videti pri obhajilu mladino in mlajše starše. Pri tem se zelo jasno vidi, da so tisti, ki

se večkrat spomnijo na prejem zakramentov, najboljši kristjani, najboljši starši in najboljši otroci. Tisti otroci, ki jih je treba opominjati, po večini nimajo zgleda v starših, in vsi tisti, ki začnejo opuščati zakramente celo za veliko noč in češčenje, kmalu od njihovega krščanstva ne ostane ničesar. Dovolj jasno, da se vera mora hraniti z Božjim kruhom. Več kot opomniti vas ne morem, nepremišljenost in malomarnost bo vsak sam občutil na lastni koži in se zato prekasno kesal.

Ustanovljen je bil tudi župnijski svet, ki pa se še ni v polnem številu sestel razen nekaterih ob birmi. Na začetku leta se bo treba enkrat zbrati, da se pomenimo o vseh potrebah in problemih fare. Obiskal bom vse predlagane člane in obvestil, kdaj bi se sestali.

Od podružnic je največjo akcijo doživela cerkev sv. Primoža. Začela se je obnova notranjega zidu. Omet je z veliko požrtvovalnostjo Rutarjev že obnovljen, spomladi čaka še beljenje in mogoče prenovitev oltarja.

Pri farni cerkvi je bilo napravljeno zvonjenje na elektriko; vse je bilo napravljeno doma, zato ni bilo prevelikih stroškov in ni bila potrebna posebna nabirka, blagajna pa se je vseeno spraznila. Zvoni s pomočjo elektronike, za kar je mnogo pomagal z nasveti Emil Lenič, kar je mehanike pa ni šlo brez pomoči robarskega kovača. Ogrevanje cerkve bo zaključeno v letošnjem letu, zato pravzaprav ne spada v kroniko za lansko leto.

Leto 1979

1. januarja 1979. Ko sem pripravljajl statistiko za preteklo leto 1978, sem za hip pogledal, kako je bilo deset let prej in ugotovil naslednje zanimivosti: dobrih, prijetnih in koristnih dogodkov je bilo pred desetimi leti točno enkrat več, slabih, neprijetnih in žalostnih pa še enkrat manj. Torej po tem sodeč je bilo leto 1978 zelo slabo in neuspešno. Vsega ne bi mogli spremeniti na bolje, tudi če bi bili vsi farani za to pripravljeni, mnogo pa je krivde tudi pri faranih. Poglejmo po vrsti:

Število prebivalcev stalno pada. Namesto da bi na tem mestu povedal, da se je župnija povečala za nekaj novorojenih članov, pa je bilo teh tako malo, da jih niti še enkrat več ne bi zadoščalo, da bi zapolnili vrzel, ki je nastala s smrtjo mnogih faranov. Krščenih je bilo šest otrok, tri deklice in trije dečki. Število vseh novorojenih mi ni točno znano, ker vsi najbrž še niso bili prinešeni h krstu.

Pokopanih je bilo v Robu 14 ljudi, devet moških in pet ženskih oseb; vsi so bili vpisani v župnijske knjige kot kristjani, cerkveno pokopanih pa je bilo 11. Če drži pregovor: »Kakršno življenje, takšna smrt!«, bi se iz smrti dalo sklepati, da je bilo tudi življenje umrlih brez Boga. K sreči ni treba jemati pregovora dobesedno. Previdena sta bila pa res samo dva. Dva naslednja sta bila prej sicer večkrat obhajana, pred smrtjo pa nosijo krivdo svojci, da nista bila previdena, ker niso obvestili. V večini pa so bile nagle smrti, kjer res ni pomoči, če človek ni vsaj prej živel krščansko. Znani sta mi obe možnosti: za nekatere ni bojazni, da so živeli krščan-

sko, spet za nekatere pa se pozneje le izve, da niso bili tako zgledno krščanski, kot trdijo svojci. Pogreba so bili deležni vsi, saj ne moremo biti ljudje sodniki, ampak le Bog. Cerkveni pogreb nima namena izkazovati pokojnemu časti, ampak mu pomagati z molitvami, predvsem z mašo. Ob tem naj opozorim, da je maša glavni del cerkvenega pogreba, naj raje sploh ne naroči cerkvenega pogreba, kdor noče z mašo. S tem v zvezi je v Robu tudi zelo grda navada, ki se ji tujci čudijo, da namreč velika množica ostane zunaj cerkve. Tudi če kdo noče pokazati svoje vere, bi se spodobilo, da bi spremljal rajnega v cerkev. V Robu vidim, da mnogi verni postavajo in klepetajo po pokopališču, kar ni v skladu z oliko ali pieteto do pokopališča.

K prvemu obhajilu je pristopilo pet dečkov in štiri deklice, vseh obhajil v letu pa je bilo 7.447, 550 manj kot lani. Vzrok zmanjšanju obhajil bo najbrž treba iskati pri tistih birmancih, ki so skupaj s starši prenehali z versko prakso. Skoraj po pravilu ni zaslediti pri verouku in obhajilu tistih otrok, katerih staršev ni bilo opaziti pri obhajilni mizi niti ob celodnevem češčenju. Čudno je to za tiste fante in dekleta, ki so pred nekaj leti kazali precej resnosti. Molimo ob novem letu, da nas Bog ne bi opominjal k resnosti na tak način, da bi mlade ljudi odpoklical iz življenja.

Zelo velika kratkovidnost se kaže tudi pri sklepanju poznanstev in sklepanju porok. Oklicani so bili samo štirje pari, dva sta se poročila v domači cerkvi, dva drugje, dva para pa sta se prišla poročiti na Rob od drugod. Mladi, ki se mislijo kdaj poročiti, bi se morali nekoliko zamisliti, zakaj se toliko sliši o ponesrečenih zakonih. Če je premalo resnosti pri pripavi na zakon, če je preveč misli samo na zadovoljitev želja, preveč egoizma, premalo molitve za izbiro pravega zakonskega druga, če se mladi par premalo ali sploh nič ne spomni na Boga, kar kaže predčasno skupno življenje pred poroko ali celo pozabitev na cerkveno poroko, potem lahko pričakujemo samo še več nesrečnih družin.

Toliko o zakramentih. Še en zakrament je, ki ga pa že okrog 50 let ni prejel noben Robar, to je mašniško posvečenje. Tudi tega bi župnija potrebovala, torej bo treba za to več moliti.

Drugih posebnosti v župnijskem življenju ni bilo, nekaj napredka je na podružnicah. Pri Sv. Primožu so bili napravljeni žlebovi in okna, v Krvavi Peči prebarvana okna. Ko se bo ta barva postarala, bo treba napraviti novo pločevino. Ni pa razveseljivo dejstvo, da se na podružnicah, zlasti pri Sv. Primožu, udeležuje maše premalo ljudi, zlasti moških, in to prav takrat, ko je maša za posvetitev in blagoslov pri delu, kar bi bi vsak tako zelo potreboval, saj zaslužek nič ne hasne, če ni Božjega blagoslova.

Leto 1980

1. januarja 1980. V pravkar minulem letu 1979 so bili moški precej na boljšem. Krščenih je bilo pet dečkov in le ena deklica, umrlo pa je šest žensk in dva moška. Razmerje med krsti in pogrebi je na videz bilo boljše kot leto prej, vendar so od

šestih novokrščencev le trije pravi Robarji, tako da je končno razmerje skoraj 1 : 3 v škodo živih; skoraj dvakrat več jih je umrlo, kot je bilo novorojenih. Kakšni kristjani bodo novokrščenci, se sicer še ne da videti, po starših sodeč pa ne bodo kaj posebnega. Za tiste, ki so umrli, pa je drugače. Vse življenje je že za njimi, vendar kot pravi latinski pregovor: »De mortuis nil nisi bene!«, se omejimo samo na smrt. Nagle smrti skoraj ni bilo, kljub temu so bili samo trije prevideni pred smrtjo, dva nekoliko mesecev prej, trije pa sploh nič. Ker je za to krivda v glavnem pri zdravih svojcih, ki se ne pobrigajo, se tako tudi vpiše v župnijske in škofijske knjige, da domači za umirajoče niso poskrbeli. Ker nihče ne ve, kdaj bo najbolj rabil Božjo pomoč, in še manj, kdaj mu pride zadnja ura, bi bilo pričakovati, da bi vsi verni ravnali po pameti in bili večkrat pri obhajilu. Tako v primeru nenadne smrti ne bi bilo treba zapisati, da ni prejemal zakramentov, zlasti pa bi bil za dotičnega dosti lažji prehod v večnost.

Vse tako kaže, da čedalje več faranov misli, da bodo pravočasno zvedeli za trenutek svoje smrti. Pri obhajilu in pri maši je namreč spet manj ljudi kot prejšnje leto. Obhajil je bilo v celem letu razdeljenih samo 6.785, najmanj v zadnjih desetih letih. Pri prvem obhajilu je bilo deset otrok, sedem deklic in trije dečki. Pri prvem obhajilu je bilo razmerje 1 : 2 v korist deklic, pri odraslih pa je to razmerje že kar 1 : 100 v korist žensk. Moški se bodo morali spraviti k pameti kar sami, toliko menda vendar niso moški slabi, da bi jih Bog toliko zapustil, da ne bi bilo zanje več rešitve. Če bomo šli po frazi, da »to ni za moške«, potem bomo šli še dalje in bomo rekli, da »krščanstvo ni za moške«, in če gremo že tako daleč, bo treba po istem pravilu reči še to, da »ta svet ni za moške«, drugam pa zaenkrat še ni mogoče. Edina izbira za kristjana je živeti kot kristjan ali kot žival.

Za poroko je bilo oklicanih šest fantov in tri dekleta. Dva para sta se poročila v Robu, trije v Ljubljani, nekateri pa v krajih, kjer so doma neveste. Cerkvena poroka je zakrament, ki drži do groba. Na to se ne bi smeli spomniti šele pred oltarjem, zlasti če je pred oltar prignala stiska časa. Misliti bi morali že dolgo prej, ko je še čas za izbiro življenjskega druga. Prav to je pri mladini premalo resno. Kot da bi bil čas mladosti samo za zabavo in ne za resno pripravo na poznejše življenje, ki bo mnogo dlje trajalo kot sama mladost. Na splošno je pri mladih opaziti dosti dobrega, tudi pametnega mišljenja, zato je skoraj nerazumljivo, da se včasih skoraj čez noč kdo izgubi, pa naj bo to glede vere ali pa zavoženega življenja.

Po vseh lanskoletnih izkušnjah ne bo odveč reči »Sveti Križ Božji!« za novo leto, pa še kaj več kot to. Tudi še koga na lep način pripraviti, da bo naredil prav tako, pa čeprav nekoliko z zamudo. Če koga ni danes v cerkev po Božji blagoslov, pa naj to stori prihodnjo nedeljo tu ali drugje. Bog vedno in povsod čaka kot dobri Oče naš tudi izgubljene sinove in hčere.

Leto 1981

1. januarja 1981. Kronika verskega življenja ni nekakšna inventura, kot jo imajo trgovci. Oni imajo inventure, da lahko nemoteno poslujejo, da je tako rekoč red pri hiši. Pri kroniki verskega življenja nas predvsem zanima, kakšno je bilo versko življenje župnije, seveda kot povsod v življenju, z željo, da bi bilo v prihodnje boljše. Vesel je vsakdo, ko sliši, da je bilo kaj dobrega tudi v minulemu letu, in upam tudi, da bo vsak vesel, če bo v prihodnjem več dobrega kot slabega. Če bo vsak po svoji moči pripravljen prispevati k temu, potem je smiselno poslušati kroniko, sicer bi bilo bolje, da takoj na začetku preneham z branjem.

Če letos začnemo pri koncu, pri smrti, bi tujec imel vtis, da je Rob zelo verna župnija. Od 13 umrlih, šest moških in sedem žensk, samo dva nista želela cerkvenega pogreba (eden od teh je bil pokopan v Ljubljani). Še boljši vtis o vernosti pokojnih bi dobil tujec, če bi poslušal svojce pokojnih, kako so vsi pripravljeni zatrjevati, da je bil pokojni dober kristjan. To, da že leta in leta ni bil pri zakramentih in da zato tudi ob smrti ni imel priložnosti, da je v življenju pogosto prejemal zakramente, domačim ni bilo mar, da bi mu to omogočili tudi pred zadnjo uro, tega seveda svojci ne bodo razglašali. Kadar je prišla smrt naglo in nepričakovano, si vsak opere roke in reče, da je smrt prišla na hitro in se ni dalo ničesar storiti, da bi rajnemu oskrbeli zakramente. Da bi pa potem živi vsaj zase poskrbeli in po dolgem času prejeli zakramente in jih darovali za rajnega, to je v Robu popolnoma neznano. Zapomnite si torej: Ob smrti koga od bližnjih skušajte biti pri spovedi, da boste za rajnega lahko darovali obhajilo, zlasti če sam ni bil pred smrtjo obhajan. Če se gre lahko po vence, bi se našel še čas za spoved. Če ne v domači župniji, pa prosite kje druge duhovnika za spoved.

Krščenih je bilo pet dečkov in sedem deklic, od teh dva dečka od drugod. Na oklicih sta bili dve nevesti in šest ženinov, obhajil je bilo 6.120.

17. maja 1981. Birmanska slovesnost je za nami. Na splošno so se birmanci kar dobro izkazali, zlasti so pokazali v večini precej zrelosti, tako da je prišla tudi pohvala s škofije. Seveda je med birmanci tudi nekaj takih, ki priprave na birmo in same birme niso jemali dovolj resno; temu primerno bo najbrž tudi vse njihovo življenje. Škoda.

Pohvaljeni so tudi pevci; le veliko število ljudi na koru je birmovalca zavedlo, da je v oceno napisal, da ima župnija veliko število dobrih pevcev. Mogoče je pevec res toliko, kot je bilo ljudi na koru, toda na vaje jih je prihajalo bore malo. Če pa se bo od zdaj naprej še kdo rad pridružil dobrim pevcem, tudi takrat ko bodo imeli vaje, pa bo ne samo dobrodošel, ampak naravnost nujno potreben še kdo, da bomo zbor sploh lahko imenovali zbor in ne samo oktet.

Sodelovanje mladih pri bogoslužju je omenjeno kot vzorno in tudi starejši na splošno lepo sodelujejo pri maši. To pohvalo bo potrebno potrditi še z lepšim sodelovanjem pri vsaki nedeljski maši, da ne bo pohvala slonela samo na kulisi, postavljeni za birmo. Zlasti mladina, ki je pri prejšnji birmi toliko obetala, bi se morala spet bolj zavzeti, sedanji birmanci pa postati samostojni in se ne ozirati na nekatere slabe zgledе.

Cerkev je bila okrašena s pomočjo vaših darov za cvetje in ob pomoči dveh deklet in ene mlade matere. Vsem velja najlepša zahvala in priznanje za požrtvovalnost. Mislim pa, da bi vseeno še kdo lahko priskočil na pomoč, saj ni tako malo deklet, ki bi z več dobre volje našle nekaj časa za pomoč v cerkvi. Za tri ljudi je krašenje cerkve za tako priložnost preveliko breme. Potrebniñ je bilo kar deset ur.

Leto 1982

1. januarja 1982. Lani sem na začetku kronike zapisal, da je vsakdo vesel, če sliši, da je bilo kaj dobrega tudi v naši župniji. V preteklem letu je bilo nekaj dogodkov, zaradi katerih smo bili lahko zadovoljni ali veseli. Pri sv. krstu je bilo med kristjane sprejetih šest članov, tri deklice in trije dečki. Ravno toliko je bilo obhajancev, le da so bile deklice v večini: štiri prvoobhajanke in dva prvoobhajanca.

Poseben dogodek za vso faro je bila birmanska slovesnost. V sv. veri je bilo potrjenih in sprejetih med zrele kristjane 23 birmancev; spet deklice v večini: 14 in devet dečkov. Pred birmo so vsi kazali precej zrelosti, zdaj pa že kaže, da bi se nekateri radi vrnili v otročjo dobo svojega krščanstva; v verskem pogledu so nekateri nazadovali. Upajmo, da bodo sčasoma spet postali boljši, kot so se dobro izkazali tisti, ki so v letu 1981 končali obvezno šolanje in so zaenkrat še dobri kristjani. Namen ostati dobri kristjani kažejo tudi tisti, ki so zdaj v osmem razredu osnovne šole, saj so zavzeti za verouk in za oblikovanje krščanske osebnosti. Napredek se kaže tudi pri pošolski mladini. Kljub slabim zgledom nekaterih vrstnikov mnogi še poznajo vrednost sv. maše in sv. obhajila. Tudi zanimanje za mladinski verouk se je povečalo, čeprav je težko uskladiti želje vseh glede časa.

Za poroko so se prijavili štirje pari, toda samo en par je bil poročen v domači cerkvi, čeprav se je pokazalo, da je najlepša poroka v domači cerkvi. Sicer pa so bile na oklicih štiri neveste iz naše župnije in trije ženini.

Glede zakramentov pa ne moremo govoriti z veseljem. Število obhajil je sicer samo za 11 manjše od leta 1980, vseh obhajil je bilo podeljenih 6109, toda mnogo je k temu prispevala birma in birmanska devetdnevница, sicer bi bilo število obhajil precej manjše. Posebno se je to izkazalo 13. oktobra, ko je prišlo premalo faranov k zakramentom. Kdor je kristjan, naj si vzame k srcu, da bo v novem letu večkrat prejel zakramente.

Prišli smo do edine stvari, ki nas nikdar ne more razveseliti, to je do smrti. Vendar je treba le priznati, da je smrt v letu 1981 prizanašala; pokopanih je bilo šest

ljudi: dva moška in štiri ženske, od teh so bili trije nekdanji farani in so bili pripeklani k pogrebu iz Ljubljane. Sedmi je šele umrl in bo pokopan jutri ob treh popoldne. Od tistih treh oz. štirih, ki so umrli v domači župniji, so vsi živeli krščansko in prejemali zakramente, za ostale tri, ki so umrli v Ljubljani, pa ni zano. Povprečna starost umrlih je 73 let, umirali pa so iz naslednjih vzrokov: trije zaradi starosti, eden zaradi dolgoletne bolezni, eden po hudi bolezni, ena smrt je bila nenadna zaradi kapi. Po več letih število umrlih ni bilo večje od števila novorojenih.

V gospodarskem pogledu ni bilo kakšnega napredka kljub načrtom. Na Velikem Osolniku je vse pripravljeno za namestitev strelovoda, da strela ne bi delala škode na cerkvi, pa nismo mogli pričakati mojstra kljub mnogim obljubam. Pri farni cerkvi in pri Sv. Primožu nismo mogli dočakati arhitekta, ki je prav tako večkrat obljubil, da pride, brez njega pa ne moremo in ne smemo ničesar narediti. Upajmo, da bo letos steklo.

14. februarja 1982. V torek si je našo farno cerkev in cerkev sv. Primoža ogledal arh. Kvaternik, ki je član Škofijske umetnostne komisije. V Robu je predvsem opozoril, da so umetniške slike že razpokane in jih bo treba dati restavrirati, da se ne bi začele luščiti. Naredil bo načrt za nov oltar, kot ga imajo že skoraj povsod.

Pri Sv. Primožu glede obnove ni povedal nič kaj veselih novic. Vlaga ne bo mogoče uničiti prej, predno se okrog cerkve ne izkoplje do temeljev in nato zabetonira prezračevalni kanal. Šele nato ima smisel narediti tlak v cerkvi in cerkev prebeliti. Tudi vsi kipi so nujno potrebni restavriranja, če hočemo, da ne bodo popolnoma propadli in da bo cerkev res zasijala v svoji lepoti. Vse to bo zvezano z velikimi stroški in boste morali vsi pomagati s svojimi sredstvi in pomagati poiskati sredstva tudi kje drugje. Tudi čas bo moral vsak žrtvovati za delo pri cerkvi. Zato vabim v nedeljo po deseti maši na pogovor vse Rutarje, ki vam je kaj do tega, da se cerkev obnovi. Če bo še tako lepo vreme, bi bilo dobro začeti vsaj z odkopavanjem temeljev kar takoj, dokler ni še dela na polju. K pogovoru o cerkvi sv. Primoža ste vabljeni tudi ključarji ostalih cerkva in še kdo, ki ima kak pristen predlog.

11. aprila 1982. Glede obnove cerkve sv. Primoža smo se nekaj že dogovarjali, dosti še nismo sklenili, gotovo je le, da bodo stroški veliki, ki jih ne bomo mogli pokriti samo z darovi vseh Rutarjev. Potreben bo tudi kakšen ofar v Robu, poiskati pa bo treba tudi dobrotnike zunaj naše župnije. Seveda bo treba najprej pokazati dosti dobre volje doma. Kako in zakaj naj bi se zbirala sredstva in tudi kako naj bi se žrtvovalo s prostovoljnim delom, boste v nedeljo dobili razloženo na podobnih listih, kot so bili za obrede velikega tedna.

25. aprila 1982. V nedeljo so po Rutah zbrali že precej denarja za obnovo cerkve sv. Primoža, skoraj vsi so dali po pol starega milijona, kar marsikdo ni pričakoval; zato vsi zaslužijo pohvalo. Še bolj kot denar pa razveseljuje dejstvo, da je

dosti dobre volje in želje, da bi se cerkev lepo obnovila. Seveda bo še naprej vsak dar dobrodošel, odkoder bo že prišel, saj ne bomo mogli kar naprej pobirati samo po Rutah. Listi o Sv. Primožu so še zadaj pri križu in v veži v župnišču. Lahko vzamete še kak izvod, če mislite, da bi ga lahko še komu dali.

6. junija 1982. Za cerkev sv. Primoža ste poleg Rutarjev še mnogi drugi prinesli svoj dar za obnovo cerkve. Nekateri so predlagali, da bi bil tudi v Robu ofer, da bi imeli priložnost kaj prispevati tudi tisti, ki se niso odločili, da bi svoj dar posebej prinesli. Ofer za Sv. Primož bo v nedeljo ob devetih pri maši prvega obhajila.

13. junija 1982. Žegnanje pri Sv. Primožu moramo preložiti na mesec julij, ker do nedelje ni mogoče vsega narediti. Tlaka nam ne dovolijo dvigniti, ker je cerkev zaščitená kot kulturni spomenik republiškega pomena. Zato moramo najprej izkopati stari tlak in material odpeljati ven ter nato napraviti nov tlak z zdravim materialom. Za tako delo bi bilo potrebnih več ljudi, kot jih je prišlo na delo do zdaj. Zavod za spomeniško varstvo sicer obljublja, da bodo tudi skušali dobiti denar od kulturne skupnosti, tako da bi zaščitili freske in morda celo obnovili kak kip. Kar pa se tlaka tiče, pa moramo seveda sami narediti, čeprav ne dovolijo prav ničesar narediti brez njihovega nadzora. Imamo pač smolo, da so prišli en teden prezgodaj ali pa več let prepozno, kakor se vzame.

27. junija 1982. Pri Sv. Primožu bo v soboto velika delovna akcija. Narediti moramo tisto, kar nismo včeraj, ter še tisto, kar je bilo predvideno za soboto. Iz vsake hiše naj pride eden, kakršenkoli izgovor ni pošten. Celo iz Velikih Lašč so se menda štirje ponudili, da bodo prišli delat, pa domačinov ne bi bilo?

24. julija 1982. V nedeljo bo pri Sv. Primožu škof Lenič posvetil nov oltar. Cerkev je znotraj prenovljena, kolikor je v naši pristojnosti, freske pa čakajo, kdaj bo Zavod za varstvo spomenikov izpolnil obljubo ter freske obnovil in zaščitil. Na slovesnost pri Sv. Primožu ste vsi lepo vabljeni. Ker cerkev leži na vrhu hriba v lepi naravi z mogočnim razgledom na vse strani, je najlepše, če ostane vse najbolj naravno. Če bo lepo vreme, je najlepše priti peš, kdor pa bo z avtomobilom, naj ga parkira spodaj v vasi. Za tiste, ki težko hodijo, bo dovoljeno priti do cerkve, vendar naj potem vsak šofer avto umakne nazaj do vasi. Po sv. maši v cerkvi bo zunaj, seveda če bo lepo vreme, kratek kulturni program, ki ga pripravlja mladina iz Rut. Toliko se vsem mudi v tem modernem času, zato bi radi pripravili ne samo sprehod v zgodovino, ampak tudi poskusili pripraviti vse navzoče do tega, da bi se res znali nekaj časa ustaviti v domačem kramljanju, ne da bi videli svoje avtomobile, ki vabijo, da bi čimprej odbrzeli naprej. Da se ne bi komu zaradi lakote ali žeje mudilo domov, zlasti če bo prišel peš, bo poskrbljeno tudi za okrepčilo. Raje, kot da bi to imenovali piknik, kar zveni že preveč moderno, recimo, da bo to romarski shod kot

v starih časih. Vsak, kdor bi prišel k Sv. Primožu, bo dobil za spomin brošuro z razmnoženim programom.

Leto 1983

1. januarja 1983. Ni bilo poročila.

3. oktobra 1983. Kot vidite, se popravlja streha ne samo na zvoniku, ampak tudi na cerkvi; bodo mojstri vse pregledali in popravili. Tudi žlebove bodo pobarvali in delno zamenjali, kjer so zanič. Vsi pa veste, kako je obrtniško delo drago, že če je na tleh, delo na višini pa je toliko nevarnejše in zato dražje. Ker se je izkazala potreba, so vsa ta obsežna dela, ki sicer niso bila predvidena, saj smo vsi mislili samo na zvonik, bodo tudi stroški večji, kot bi kdo pričakoval. Za ostala dela ok. šest milijonov, na zvoniku pa od porabljenih ur (po 200 Ndin). Kolikor je prihrankov, so bili namenjeni za notranjost cerkve, ki se je moramo lotiti še letos, saj že imamo cement za povečavo kora, zato bo treba za sedanje delo na cerkvi posebej zbrati denar. V nedeljo bo pri obeh mašah nabirka v ta namen, kdor pa v nedeljo ne bi mogel, naj se spomni pa kdaj drugič. Vsak pa zna toliko računati, da se z drobižem ne da zbrati milijonov, kaj pa je po sedanjih cenah drobiž, pa tudi veste.

Leto 1984

1. januarja 1984. Ni bilo poročila.

15. aprila 1984. In na koncu oznanil ne morem molče mimo govoric, ki so se po grdi robarski navadi fantastično izmišljene spet razpasle. Pred več leti sem bil že enkrat žrtev izmišljenih neumnih govoric, zdaj pa spet kroži marsikaj, kar pa ni samo neumno kot prvič, ampak že tudi krivično in škodljivo.

Res sem že deseto leto v Robu, vendar nisem zaprosil za premestitev kam drugam, pa tudi iz škofije nisem dobil nobenega obvestila, da me mislijo premestiti. Res pa je, da se sprašujem, ali smem še ostati v Robu, saj ne bi rad odgovarjal za vso versko mlačnost, ki se tako naglo širi po župniji. Navsezadnje tudi ne bi rad čisto otopel ob vsej brezbriznosti, na katero naletim, česar koli se lotim z najboljšimi nameni.

Če se komu zdi, da sem jaz kriv za duhovno škodo in čedalje večjo versko mlačnost v župniji, naj se zbere delegacija ali posameznik in to pošteno pove na škofiji, da poskrbijo, da ne boste še tisti, ki še pridete v cerkev, šli med odpadnike. To je edino, kar me skrbi. Ne bi pa smeli meni pripisovati mnenja, ki ga je mogoče izrazil kdo drug. Če kdo pravi, da ne bi maral biti v Robu, to ne velja zame, saj sem dokazal, ko sem deset let vztrajal v Robu, čeprav včasih tudi s pomočjo trme.

Psihologi pravijo, da vsebina mnogih govoric, ki nastanejo, izraža tudi željo po tistem, kar se v govoricah raznaša. Če so te govorice opomin, da ne morem v Robu narediti nič več koristnega, se ne bom otepal iti stran. Kar pa se tiče same vsebine govoric, mi niti ni dosti znano, razen kar so mi povedali otroci; je pa vmes tudi precej krivičnega obrekovanja. Mogoče si kdo želi, da bi se uresničilo, pa se ne bo, tudi če si izmisli še sto novih govoric. Duhovniške službe ne bom nikdar pustil, naj si kdo še tako želi. Če pa v Robu ne bom imel dovolj duhovniškega dela, ga bom dobil pa kje drugje.

28. oktobra 1984. Dosti stvari je, ki me opominjajo, da nimam več kaj iskati v Robu, piko na i pa je dala sramotno slaba udeležba pri duhovni obnovi in na dan češčenja sv. Rešnjega telesa. Lahko bi pol ure našteval, kaj vse me je pripravilo do tega, da sem šel v torek na škofijo, pa naj povem samo to, da sem oddal nepreklicno odpoved na robarsko župnijo. Čeprav je do premestitvenega roka še skoraj eno leto, sem oddal tako zgodaj, da se bodo vedeli kam obrniti, če bodo že prej potrebovali duhovnika na kaki drugi župniji.

Leto 1985

1. januar 1985. Kronika za leto 1984. Po stari navadi poslušamo ob novem letu kroniko za pravkar minulo leto. Nekaj podatkov je samo za potešitev radovednosti, nekaj podatkov nam obenem daje upanje za v bodoče, nekaj podatkov je pa zato, da bi se zamislili, premislili in domislili, kaj je kdo dolžan storiti, da bi bilo bolje.

Prvo, kar mora dajati največ upanja za bodočnost, je gotovo rojstvo novih faranov. Seveda so šteti samo tisti, ki so jih starši prinesli h krstu, saj nekrščenih sploh ne moremo šteti za farane. Krščena sta bila dva dečka in dve deklici, ena pa je bila krščena drugod. Skupaj torej pet novih kristjanov. Upajmo, da bodo vsi postali po zaslugi in zgledu staršev pravi kristjani, ki ne bodo to samo v krstni knjigi.

Že precej let umre še enkrat več ljudi, kot se jih rodi. Tako je bilo tudi v minulem letu: umrlo je deset ljudi. Ženske so bile v veliki večini, kar osem jih je umrlo, in le dva moška. Polovica jih je umrla popolnoma brez zakramentov, čeprav ni bilo nobene nagle smrti, ko ne bi bilo mogoče pravočasno poskrbeti za obisk duhovnika. Ker so umrli neprevideni v glavnem tisti, ki tudi, ko so bili zdravi, niso kaj dosti obiskovali cerkve in še manj prihajali k zakramentom, bodo za njihovo dolgo vicanje toliko bolj odgovorni domači. Tudi obnašanje ljudi, ki pridejo kropit mrliča, kaže na veliko pomanjkanje kulture v robarski župniji. Če bi prišel mimo hiše tujec, bi mislil, da je v hiši »ohcet«, ne pa mrlič. Kropit se pride zato, da se za pokojnega moli, ne pa da bi se zastonj dobila pijača. Tudi domači, ki imajo mrliča, bi morali samo poskrbeti, da nekulturneži in pijanci ne bi več prihajali, ker ne bi imeli več upanja, da preveč dobijo. Na to bi morali še posebej paziti v času, ko ljudje

še hodijo s pravimi nameni kropit, to je podnevi in zvečer do polnoči. Za veseljačenje je dovolj drugih priložnosti.

V župniji smo imeli tri ženine in štiri neveste; pri dveh parih sta bila oba, ženin in nevesta, iz naše župnije in je bila tudi poroka v domači cerkvi; en ženin je dobil nevesto v drugi župniji, dvema nevestama pa se je tako mudilo drugam, da sta hoteli imeti čim manj opravka z domačo župnijo.

Prvoobhajancev je bilo zelo malo, samo pet: tri deklice in dva dečka, od teh ena deklica in en deček še kot predšolska. Precej več pa je bilo tako imenovanih zadnjeobhajancev med mladino, ko jih celo leto ni bilo niti enkrat k obhajilu. Vseh obhajil je bilo razdeljenih 6.400, nekoliko več kot v prejšnjem letu. K temu je pripomogla zelo mila zima, ko je bilo lažje priti v cerkev starejšim. Za mlajše pa postaja čedalje bolj odločilno samo še to, kaj se jim ljubi in kaj ne. Nekateri so prišli že tako daleč, da vse tisto, kar se jim zljubi, smatrajo, da je vse prav, pa čeprav Božje zapovedi drugače ukazujejo. Kot da bi bilo greh samo tisto, kar ti ni všeč, in pravilno vse tisto, kar se ti ljubi.

Povprečna udeležba pri nedeljski maši je ok. 170 ljudi: 100 žensk, 40 moških in 30 otrok. Glede na to, da starejši pešajo in umirajo, srednja generacija pa je precej otopela v verskem pogledu, in zato tudi otrok ne morejo z zgledom spodbuditi, se mlajši generaciji obeta večje brezboštvo, kar ne more prinesiti Božjega blagoslova. In vendar Božji blagoslov zelo potrebujemo. Zato smo se danes zbrali v cerkvi, zato se zbiramo vsako nedeljo in praznik, da nam le ne bi krščanski brezbožneži tega uničili. Če bo vsak od vas, ki ste danes prišli v cerkev, in še vsak od tistih, ki bi radi prišli, pa resnično niso mogli, se resnično potrudil, da Božji milosti ne bo stavljajl pregrad, potem lahko upamo v Božje usmiljenje in Božji blagoslov v novem letu kljub nekaterim brezbožnežem ali odpadnikom.

2. junija 1985. Birmanska slovesnost je po izjavah vseh izredno lepo uspela. Posebna zahvala naj velja tistim, ki so okrasile cerkev in vztrajale do konca, dokler ni bilo vse narejeno. Nekateri so delali v petek do polnoči, pa še v soboto ves dan; za večino pa moram reči, da ne pozna odgovornosti in jim je vseeno, kdo bo in kdaj bo naredil, kar so pustili nedokončano. Napake so se pokazale tudi med samo birmansko slovesnostjo. Ko so bili birmanci že birmani, bi lahko še precej ljudi prišlo v cerkev, če bi se vsi disciplinirano pomaknili naprej. Tudi brez obhajila jih je precej ostalo, ker se menda ni dalo preriniti naprej. Moram pa reči, da sem dobro gledal, če bi morda še kdo rad šel k obhajilu, pa ni bilo opaziti, da bi si kdo zato toliko prizadeval, da bi bilo opazno. Res pa je, da je tudi pomanjkanje kulture, saj bi bilo treba pomagati tistemu, ki hoče naprej, ne pa stati kot nepremakljiv štor, kar je v Robu navada.¹²

¹² Prim. *Osebne spremenbe*, v: SSŠ 5 (1986), str. 89-90:

Janez Modic, župnik v Robu, je bil imenovan za župnika v Trebelnem.

Franc Škulj, župnik v Dobropolju-Vidmu, je bil imenovan za soupravitelja župnije Rob.

Številka 16, 1986. Robarski župnik Janez Modic odhaja na novo službeno mesto v župnijo Tebelno. Zaradi pomanjkanja duhovnikov bova z gospodom župnikom soupravljal župnijo Rob. Kolikor bo zato doma trpelo delo, prosiva za razumevanje.

Številka 20, 1986. V Robu že od nekdaj nadvse slovesno obhajate praznik celodnevne čiščenja. Ta je bil vedno 13. oktobra. Ker pa je letos to v ponedeljek, ko ste povečini v službah in šolah, smo sklenili, da bi imeli celodnevno čiščenje kar v nedeljo, 12. oktobra. Zjutraj ob sedmih bo sv. maša, nato pa bomo izpostavili Najsvetejše do desetih, ko bo druga sv. maša in sklep čiščenja. Celo dopoldne bo tudi prilika za spoved. Ker bo izpostavljeno manj časa, se takrat vsi potrudite in pridite molit Jezusa, ki bo ta dan naš poseben gost. Da bi se na ta lep dan čim lepše pripravili, bomo imeli dva večera prej duhovno obnovo. V petek ob petih je k maši, spovedi in govoru posebej vabljeni mladina; v soboto ne bo dopoldne verouka, pač pa naj pridejo vsi šolarji ob štirih popoldne k spovedi, nato bo maša, po maši pa bo še govor za zakonce. Vsi se potrudite, da ti lepi in veliki dnevi ne bodo šli mimo nas.

Številka 22, 1986. V Krvavi Peči bo žegnanje v nedeljo, 9. novembra, z mašo ob desetih. Maša bo tudi na god sv. Lenarta v četrtek, 6. novembra.

Številka 6, 1987. G. kaplan je odšel v Velike Lašče, odkoder bo imel bliže v Rob. Tam je veliko gospodarskega dela, kar zahteva veliko časa. Bo pa rad priskočil na pomoč tudi pri nas. Vsi pa smo dolžni zanj kot tudi za vse duhovnike veliko moliti, saj je naša služba posebno težka. Vsem ga res toplo priporočam v molitev.¹³

Franc Škulj (Sv. Križ-Podbočje, 24. 7. 1945) je obiskoval osnovno šolo v Podbočju, nižjo gimnazijo v Kostanjevici, Srednjo versko šolo in Malo semenišče v Pazinu, kjer je maturiral leta 1965, bogoslovje pa na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil leta 1970 posvečen. Bil je kaplan (1971), začasni upravitelj (1974), župnijski upravitelj (1974) in župnik župnije Dobropolje-Videm. V letu 1986–1987 je bil soupravitelj v Robu.

¹³ Prim. *Osebnostne spremembe*, v: SSŠ 6 (1987), str. 45:

Ivo Kožuh, kaplan v Dobropolje-Vidmu, je bil premeščen za kaplana v Velikih Laščah.

Rafko Kralj, župnik v Velikih Laščah, je bil imenovan za soupravitelja župnije Rob.

Franc Škulj, župnik v Dobropolje-Vidmu, je bil razrešen soupraviteljstva župnije Rob.

Rafko Kralj (Šentvid pri Stični, 26. 9. 1947) je obiskoval osnovno šolo v Šentvidu pri Stični, gimnazijo v Vipavi in Stični, kjer je maturiral leta 1968. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1973 posvečen. Bil je kaplan v župnijah Ljubljana-Črnuče (1973) in Št. Peter-Otočec (1976), župnijski upravitelj v Brusnicah (1977), župnik v Velikih Laščah (1981) in v Smledniku (1982). Od leta 2008 je duhovnik pomočnik v Srednji vasi v Bohinju. V letih 1986–1990 je bil soupravitelj župnije Rob.

April–maj 1987. Na veliki četrtek po maši bo bedenje z Jezusom na Oljski gori. Na veliki petek bo pred obredi križev pot. Velika sobota: blagoslov ognja zjutraj ob 6h. Blagoslov jedil in češčenje SRT bo ob 15h. Velika noč: Velikonočna procesija ob 9h. Pri maši darovanje za potrebe cerkve.

Maj 1987. Prvo obhajilo – praznik robarske župnije. V Robu se letos pet mladih župljanov pripravlja na prvo srečanje s Kristusom v sv. obhajilu. Ob tem velikem in veselem dogodku sem poiskal zgodbo, ki naj v nas vzbudi čut, da je obhajilo resnično zdravilo, predvsem za naše duše, in smo ga zato dolžni prejemati. – Aljoša ni imel verske vzgoje. Ko pa je bil nekoč za božič pri starih starših na kmetih in sta se dedek in babica odpravljala k polnočnici, je hotel po vsej sili z njima. Nista ga hotela vzeti s sabo, ker je že dva dni poležaval in ga je močno bolelo grlo; nazadnje pa je le zmagala njegova. V cerkvi se jima je takoj izmuznil in vide-la sta ga, kako se preriva v bližino oltarja in kako vse z zanimanjem opazuje. Nazadnje sta ga izgubila izpred oči. Ko so se po maši spet dobili, je ves žareč pripovedoval: Zdaj me pa prav nič več ne boli grlo. Tudi jaz sem šel k obhajilu in tisti trenutek, ko sem prejel hostijo, so me vse bolečine minile.

Junij–julij 1987. V Robu bomo v soboto, 20. junija, zjutraj ob 7h urejali pot, po kateri bo potekala procesija, popravljali streho na cerkvi in župnišču in pripravili cerkev za procesijo SRT.

Julij–avgust 1987. V nedeljo, 2. avgusta, bo po vseh dopoldanskih mašah blagoslov motornih vozil. Vozila parkirajte na ploščadi pred cerkvijo, v Robu pa pri kapelici pred cerkvijo.

September–oktober 1987. V nedeljo, 27. septembra, bo popoldne ob 15h g. škof Lenič blagoslovil nanovo prekrito streho pri Sv. Primožu. K tej slovesnosti ste vsi lepo vabljeni. Pri Sv. Primožu smo letos zamenjali dotrajane salonitne plošče s »te-golo canadese« in napravili bakreno obrobo okrog zvonika in v kapu cerkve. Tako je cerkev za lep čas rešena propadanja. Soseščani in nekateri dobrotniki ste se že veliko žrtvovali za to lepo cerkev. Prosim pa tudi druge, da s svojim obiskom in darom podprete obnovo in vzdrževanje tega svetišča.

Marec 1989. Na veliki četrtek po maši bomo do 20h skupaj bedeli z Jezusom na Oljski gori, kjer je krvavi pot potil. Obisk bolnikov na veliki petek od 10h naprej. Pred obredi velikega petka križev pot. Strogi post! Velika sobota: blagoslov ognja zjutraj ob 6h. Blagoslov jedil in češčenje SRT bo ob 15h. Velika noč: Velikonočna procesija ob 9h. Pri maši darovanje za potrebe cerkve.

April 1990. Na veliki četrtek po maši bomo do 20h skupaj bedeli z Jezusom na Oljski gori, kjer je krvavi pot potil. Obisk bolnikov na veliki petek od 10.30 naprej. Pred obredi velikega petka križev pot. Strogi post! Velika sobota: blagoslov ognja zjutraj ob 6h. Blagoslov jedil in češčenje SRT bo ob 15h. Velika noč: Velikonočna procesija ob 9h. Pri maši darovanje za potrebe cerkve.

Avgust 1990. V življenju duhovnikov Ljubljanske nadškofije ima 15. avgust nek poseben pomen. Ne samo zaradi praznika Marijinega vnebovzetja, pač pa tudi zato, ker je to dan, ko je treba nastopiti službo v župniji, ki jo določi škof. Res je, da sva s kaplanom Ivotom pričela delati skupaj v Velikih Laščah in v Robu sredi marca 1987, a se poslavljava drug od drugega, oba pa od župnije Rob 14. avgusta letos. Naslednjega dne nastopi svojo službo v Robu kot župnik g. Vinko Šega, dosedaj župnik v Šentlovrencu pri Trebnjem, naš kaplan Ivo pa nastopi kaplansko službo v župniji Dolenjske Toplice. Župnik Rafko.

Najlepša hvala, g. Rafko, za vse, kar sem ob tebi mogel dobrega spoznati, kakšen mora biti duhovnik. Hvala Ti za vso dobroto, pomoč in razumevanje v mojih napakah. Bog naju je poslal na skupno pot, da sva drug ob drugem hodila in vodila nama zaupano ljudstvo v njegovo kraljestvo. Hvala Ti za oporo. Zahvala tudi Vam, g. Mramor, ki ste s svojo tiho delavnostjo zgled ne samo meni, ampak vsakemu resnemu človeku. Hvala tudi Vam, laški in robarski župljani, za vso prijaznost in dobroto, da sem se med Vami mogel počutiti sprejetega kot doma. Z veseljem bi želel ostati med Vami, saj smo si postali pravi prijatelji. Da se imamo res radi, bomo najbolje pokazali, da ostanemo zvesti: ne jaz Vam ali Vi meni, ampak vsi skupaj Kristusu, ki sem ga skušal oznanjati. Vedno mi to ni uspelo. Oprostite mi, prosim, vse nerodnosti in neumnosti, ki sem jih počel. Bog z Vami! Kaplan Ivo.

IV. KRONIKA 1990–2008

Leto 1990

Z odločbo Nadšk. ord. v Ljubljani z dne 1. julija 1990 št. 916/90 sem bil imenovan Vinko Šega,¹ župnik v Šentlovrencu, za župnika tukaj v Robu, umestil pa me je arhidiakon Franci Vrhunc na praznik Marijinega vnebovzetja, 15. avgusta, pri večerni maši ob 19. uri. V župnijo sem prišel prejšnji dan, 14. avgusta, ob 7. uri. Z menoj je prišla tudi moja sestra Mimi, ki je usmiljenka sv. Vincencija Pavelskega z redovnim imenom s. Vladimila kot moja gospodinja, kar je bila že v Šentlovrencu ves čas mojega pastirovanja tam: devet let. – Želel sem priti semkaj in sem zelo zadovoljen. – Lep Bog plačaj! mojim prednikom v tej župniji živim in mrtvim, posebno še mojim neposrednim prednikom tukaj, župniku iz Velikih Lašč g. Rafku Kralj in kaplanu g. Ivotu.² Vsi so za to župnijo lepo skrbeli. – Ljudje so dobri in ljubeznivi, pa iskreno zadovoljni, ker imajo po 4-5 letih spet lastnega dušnega pastirja. Otroci pri verouku, vseh je 40, so zelo pridni in mirni. – Obiskali so me ta čas – mimogrede – farani iz Šentlovrenca (1 avtobus) in iz Šmartna (3 avtobusi), pa duhovniki trebanjske dekanije, ki so šli s pogreba mame g. Janeza Petek; vsem obiskovalcem se je tukaj zelo dopadlo, lepa farna cerkev na lepem gričku.

Do četrтка, 25. oktobra smo obnovili streho na cerkvi sv. Lenarta v Krvavi Peči: les in pločevina z žlebovi in kljukami za žlebove. Vreme je bilo že mrzlo, pa je vendar srečno končano bilo, Bogu hvala in pridnim ljudem! Zahvala gre g. Meri Cimperman, ki je tu cerkveni ključar. Tudi mojstru iz Stične hvala (g. Jože Jeraj), ki je dal predračun za vse v vsoti 35.000 din, potem pa je znižal na 29.000. Nekaj (7.000) je založila farna cerkev.

V četrtek, 17. junija 1990, se je začela velika vojna; zjutraj ob 1. uri po jugoslovanskem času, in sicer tako imenovana »zalivska vojna« med združenimi narodi (Amerika, Britanija, Francija, Egipt, Italija ...) proti Iraku (Sadam Husein), ki je 2.

¹ Vinko Šega (Grahovo, 29. 5. 1917) je osnovno šolo obiskoval v domačem kraj, gimnazijo pa v Novem mestu, kjer je leta 1937 maturiral. Teologijo je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 4. julija 1943 posvečen. Bil je kaplan v Kočevju (1943) in Žužemberku (1946), vmes osem let v zaporu, župnijski upravitelj v Suhorju (1956) ter župnik v Šmartnem pri Litiji (1967), Šentlovrencu (1981) in v Robu (1990).

² Ivo Kožuh (Škofja Loka, 14. 11. 1958) je bil leta 1985 v Ljubljani posvečen v mašnika. Bil je kaplan na župnijah Dobropolje-Videm (1985), Velike Lašče (1987) in Toplicah (1990) ter župnik v Sorici s soupravo Davče (1991) in v Križah (2007).

avgusta zasedel neodvisno državo Kuvajt. Vsi pozivi in poizkusi, da bi se umaknil iz Kuvajta, so bili zastoj, Začelo se je najhujše. Velika je nevarnost, da se vojna razširi na ves Srednji vzhod.

Ponedeljek, 21. januarja 1990. Poleg vojne v Kuvajtu je napad ruske vojske na Baltske države, rade bi se osvobodile. Tudi pri nas je nevarno, da poseže v Slovenijo in na Hrvaško jugoslovanska armada, ker danes opolnoči poteče rok, ki ga je določilo Predsedstvo Jugoslavije, da je treba vrniti vse orožje, ki ga imajo nevojaške ali polvojaške formacije. Kaj bo pri nas? – Zunaj je hladno, je zima s snegom, ga ni prav mnogo, vendar je vse belo. Čez dan je sončno, pa hladno.

Leto 1991

Rob, dne 2. februarja 1991. Te dni je zelo mrzlo zunaj, je malo snega, suhega, le naproti soncu ga je zmanjkalo, kar nekako na suho je izginil. Pred dvema dnevo-
ma je bilo tu pri župnišču minus 10°C, drugo jutro minus 9°C, danes zjutraj pa minus 7°C. Je tudi zelo mrzla burja. Za jutri je napovedan sneg. – V Jugoslaviji, posebej na Hrvaškem je nevarno za spopad z JLA. – V zalivski vojni se spopad nadaljuje in stopnjuje, veliko je mrtvih in ranjenih med civilnim prebivalstvom v Iraku. – Daj nam, o Bog, pravičen mir! – Hidrofor nam ne dela, menda je voda zmrznila v kolenu iz vodnjaka. Vodo vozim z avtom v kantah doli iz vasi. Voda je velik Božji dar, to zaznaš, ko je zmanjka.

Rob, 6. februarja 1991. Danes je zelo mrzlo z ostro burjo; ves dan sneži, kažejo se zameti, voda v kamnih in steklenici v zakristiji je zamrznila, snežilo bo in že sneži po celi Sloveniji. Mislil sem jutri iti v Ljubljano, pa v takem ni nič!

Petek, dne 8. februarja 1991. Sneg krasno pada, lep, suh, lahek, kratka: krasen. Vse jutro kidam sneg, zdaj pa sem vlekel še ročni snežni plug prav do zgornje kapelice. Eni se razgibavajo s smučmi, eni s sankami, jaz pa s snežnim plugom; različen napor, učinek isti: fizkultura, samo da je gibanje; s plugom še za eno stvar koristno: pot je splužena. Moja sestra Mimi (s. Vladimila) se boji, da bo drv zmanjkalo, pa jih ne bo, ker jih imamo na več krajih. Bogu hvala zanje! Povrni vsem do-
brotnikom, Bog, z večnim življenjem! Zdaj je ura 10. Sv. maša bo doma – pri fari – ob 4ih popoldne. – V zalivu (pri Perziji) je vojna, mnogo človeških žrtev. Pri nas še ne vemo, kaj bo z Jugoslavijo. Mólimo za pravičen mir med narodi, pa za naš narod in našo domovino: po Brezmadežnem Srcu Marijinem nam Bog pomagaj!

Rob, dne 5. marca 1991. Vojna v Perzijskem zalivu je končana. Prenehala je vojna groza dne 28. februarja ob 6ih zjutraj. Zdaj je jasno: Ošabni Sadam Husein je popolnoma poražen. Sliši se, da so spopadi med Huseinovimi zvestimi podaniki

in tistimi, ki hočejo Sadama odstraniti. Razdejanje je veliko, veselje zaradi konca vojne pa je tudi veliko. Kuvajt je svoboden, v Iraku se položaj spreminja. – Prihaja v deželo pomlad. – V Sloveniji je gospodarstvo slabo, preveč je prejšnji režim gospodarstvo uničil. V Jugoslaviji je vse negotovo v političnem oziru. Za domovino molimo, enako za pravičen mir med narodi. Ljudje bi se morali nazaj k Bogu obrniti, kakor Ninivljani.

Rob, 25. marca 1991 ob 11.20 ponoči. Danes so začeli polagati asfalt pri cerkvi, jutri pa, če bo vreme ugodno, ga bodo od župnišča naprej do ceste. Upajo s komunalne Ljubljana-Vič-Rudnik, da bo do velike noči vse asfaltirano, tudi spodnja cesta od Škrabca, do koder je že asfalt, pa proti Krvavi Peči, tukaj do ovinkov v gozdu. Pa drevesa – slive – smo pred dnevi nasadili; mislim, da jih je osem. Čez čas bodo pa sadovi. Nekaj grmovja in starih dreves pa so požgali, njivo zorali, travo požgali. Prišlo je 15 mož in fantov v soboto, 16. marca. Jože Zakrajšek iz Srnjaka je pripeljal tri vozove gnoja na njivo.

Rob, 30. marca 1991. Danes je velika sobota, pa je vse pokril sneg, zimska pokrajina je okrog nas, in sneg še vedno pada. Ne vem, kaj bo jutri s procesijo vstajenja. Težko bo iti ven, ker bo vse mokro in zdrsló. Danes je samo en blagoslov jedil ob 3h, nato molitvena ura pri božjem grobu. Tako je bilo in tako so želeli na seji ŽPS, iz vse fare prinesejo jedila v farno cerkev. Snega je 10 cm, je pa južen. – Za nedeljo je predviden blagoslov asfaltne ceste, da bi vsi lepo varno vozili, se vozili in hodili. Nekaj je dala cerkev (župnijska), nekaj pa občina Ljubljana-Vič-Rudnik. Bog plačaj vsem!

Ponedeljek, 15. aprila 1991, ob 11.35 ponoči. Zdaj delamo fasado na župnišču; začeli so 10. aprila postavljati odre. Do zdaj so dali na zid »špric«, zdaj pa že grobi omet. Jutri pride kleparski mojster iz Stične, ki dela tudi pri župnišču v Velikih Laščah. – Danes sem imel pouk za poroko, zdaj ob pol 11 zvečer, sta prišla dva para. Bog jim daj sreče!

Rob, dne 18. aprila 1991. Mislili smo že, da se je zima dokončno umaknila, pa smo se zmotili. Včeraj dopoldne je začelo snežiti po burji in pada kar naprej; nastajajo zameti, burja ga nese s streh, da se vse kadi. Zdaj smo morali z obnovo fasade župnišča prenehati; na odrih se delajo ledene sveče; prava zima kot januarja. Mislil sem danes iti v Ljubljano, pa ni mogoče. Predvčerajšnjim sem šel s volswagnom in prikolico po okenske police v Podboršt pri Šentvidu pri Stični (mojster Kotar), 22 komadov (do 300 kg), pa je bilo še krasno vreme, celo vroče, kdo bi pričakoval tako nagle spremembe. Ja, vremenska napoved je v torek zvečer naznanjala drugi dan (sreda) padavine, pa nismo takega pričakovali. Barometer je zelo nizko, tako vreme napovedujejo do sobote.

Petek, 24. maja 1991. Danes je Osnovna šola Velike Lašče – podružnična šola Rob vrnila farni cerkvi Rob harmonij, ki je last te cerkve. Odvzet je bil leta 1956. Ima zelo lep glas. Treba ga bo malo popraviti, posebno meh. – Župnišče je že zelo lepo, fasada narejena, lepo prebarvana. Zdaj barvajo okna in vrata. Odre okoli župnišča smo včeraj odstranili. – Včeraj je bil hud vihar – okoli Škofljice z obilno točo. Tukaj je bilo le med dežjem nekaj zrn toče. – Tudi vodnjak popravljamo. Zdaj smo že vso streho preložili in remeljne ter nekaj špir zamenjali, pa nove žlebove namestili, prej jih ni bilo. – Pleskarji so g. Škulj iz Rašice in mojster z delavci iz Kranja. Dobil sem od tega mojstra vrč z njegovim imenom: Janez Jaklič, soboslikar in pleskar, Kranj. Danes popoldne se je na hitro zelo shladilo in začel je padati sneg – v maju 24. Čudno vreme imamo letos. Jutri v soboto ne bo delavcev, imam pa osem ur verouka, pa še pošolske zvečer. Vse v večjo čast Božjo po Mariji!

Torek, dne 28. maja 1991. Rob: Ni in ni letos pomladi, vse je spremenjeno. Še danes zjutraj je bila tukaj slana. Krušno peč tudi še kurimo. – Fasada na župnišču je narejena, okna prebarvana, danes so jih spet nataknili. Včeraj je prišlo okoli 20 ljudi pomagat pri pospravljanju okoli hiše. Danes belimo hodnik, kuhinjo, jutri sanitarije, potem pa še vrata v pritličju. – Jutri bodo zidarji začeli s polaganjem pranih plošč za pločnik okoli župnišča, pri vodnjaku bomo tudi fasado popravili. Nato bomo tudi gredo na koncu župnišča naredili in napeli mreže.

Rob, 16. junija 1991. Ura je $\frac{3}{4}$ na polnoč. Danes smo imeli slovesnost prvega sv. obhajila za pet otrok iz 1. razreda. Bilo je zelo lepo, otroci so sodelovali: prinesli so darove na oltar pred darovanjem, brali so prošnje, peli Gospod, usmili se, Jagnje božje in pesmico zahvale ter prošnje po prejemu sv. obhajila. Po maši smo se slikali v cerkvi in zunaj. Potem smo šli k zajtrku za prvoobhajance in njih starše. Bogu in Mariji hvala za vse!

Rob, 24. junija 1991. Včeraj – nedelja – smo imeli sklep veroučnega in šolskega leta, pa slovo od osnovne šole za 8. razred. – Prav ta čas je zelo važen za bodočnost naše domovine, odloča se o usodi našega naroda. Naj dobri Bog, ki je Gospodar čez vse narode, vodi po svojih Božjih načrtih tudi naš slovenski narod, da bo zvest Bogu in samemu sebi.

Rob, dne 27. junija 1991. »V Jugoslaviji divja državljanska vojna,« tako je pravkar povedal poročevalec na televiziji. Včeraj je bilo po Sloveniji veliko slavlje neodvisne države Slovenije. Položaj je napet. Bog naj nam pomaga in Marija! Televizija kar naprej poroča o vojni sili.

Rob, sobota, praznik sv. apostolov Petra in Pavla ob pol 15. Včeraj so iz Beograda (A. Marković) predlagali premirje v Sloveniji, pa tega premirja ni, spopadi in streljanje se nadaljuje. Moški so odšli na vojsko, trgovine se zapirajo, ljudje so žalostni in razkrojeni. – Danes so bili posvečeni novomašniki v vseh treh slovenskih škofijah ob 9ih dopoldne. Popoldne se bodo novomašniki podali v svoje župnije. Kako bodo do tja prišli, posebno na nekaterih krajih so prave vojne razmere, Bog jim pomagaj po Mariji, pa nam in vsemu slovenskemu narodu in našim voditeljem! Danes sem še dobil superbencina v avto, da je natankan do vrha. Zdaj pa bo treba paziti na gorivo, ko prav nič ne vemo, kako bo šlo naprej. Vozil se bom z mopedom, da bo šlo malo manj bencina. Zdaj sem tudi prinesel še iz trgovine v Robu in na Rašici (»jerbas«) nekaj sladkorja, olja, soli, krasna (!) peciva, brezalkoholne pijače (stil in radensko), moja sestra Mimi bo vesela, ko se boji, da bo vsega pomanjkalo. – Zunaj je oblačno in otožno vreme.

Rob, dne 3. julija 1991. Še pet minut do polnoči. Danes teden je bila proslava ob osamosvojitvi Slovenije, jutri pa bo že en teden od napada jugoslovanske vojske na Slovenijo. Nastala je velika škoda, so tudi mrtvi in ranjeni. Zdaj, danes dopoldne, se je pokazalo, da bo morda konec tega spopada. Bog daj, da bi bilo res!

Rob, dne 18. julija 1991 ob ¾ na polnoč. Pravkar je povedal na televiziji dr. Drnovšek, da so danes izglasovali, da se jugoslovanska armada iz Slovenije umakne najkasneje v treh mesecih (od danes šteto). Isto je povedal dr. Jović, ki je član predsedstva iz Srbije, dr. Drnovšek pa je član predsedstva iz Slovenije. To je zgodovinska odločitev. Bogu in Mariji večna hvala!

Rob, 30. julija 1991 ob 11ih zvečer. Danes smo napolnili novozgrajeno gredo ob koncu župnišča z dobro zemljo, ki so jo navozili iz vasi Dolščaki (od Staneta Peterlin). S traktorjem je Peterlin Stane ml. navozil zemlje več prikolic, nato pa jo je Zdeno Markelj iz Dolščakov (Kurja vas) s strojem (buldožerjem) zmetal v gredo, pa okolno poravnal. Zdaj bomo še postavili žično ograjo z vrati na obe strani. Voz gnoja pa je dal Hiščin Jože iz Srnjaka. – Na zunaj v Sloveniji ni vojske, popolnega miru pa tudi ne. Na Hrvaškem pa je vojna in žrtve padajo, škoda se dela. Jugoslovanska vojska se iz Slovenije umika z orožjem. Veliko se moli za pravičen mir v domovini in med narodi. »Kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod!«

Rob, dne 19. septembra 1991 ob ½ 9ih zvečer (po premaknjeni uri, na pravi čas bodo ure premaknili konec septembra). Zdaj delamo garažo na severni strani župnišča. V torek, dne 17. septembra, smo dodelali severno steno, to je oporni železobetonski zid do višine novega pločnika pred in ob župnišču. Garaža sama bo lesena z dvojno steno. Notranja mera bo, upam, dobre štiri metre in pol. Za silo bosta notri lahko dva osebna avtomobila. Naredili bomo lepo stavbico, tudi na zunaj. Pred

tednom, točno 10. septembra letos smo dobili 2.300 kg (nekaj kilogramov manj) žganega apna, kg a 9 din. Je bila apnenica tukaj že prej narejena, drži več kot 5 ½ m³. Vedno pride prav, če je pri hiši dobro, staro apno. Enkrat bo treba obnoviti zunanjo fasado na farni cerkvi, ali jaz ali pa kdo drug za meno. – V Sloveniji je mir. Na Hrvaškem je huda vojna, napadajo četniki in jugoslovanska armada. Je veliko pobitih, še več ranjenih, mnogo materialne škode. Podpišejo premirje pa se ga ne držijo. Tudi v Sloveniji ni še nič gotovega. Bog se nas vseh usmili!

Rob, 13. novembra 1991. Včeraj smo postavili prepotrebno garažo na severni strani ob župnišču. Vse si je prej ogledal arhitekt spomeniškega varstva. Da smo potrebno ravnino dobili, smo napeljali mnogo materiala za betonsko ograjo in s tem pridobili tudi lep parkirni prostor. Delo opravljajo domači mojstri in pomočniki, v glavnem zastonj. Bog naj jim povrne! Les je zrastel v župnijskem gozdu, zrezali so ga na naši žagi Rob (deske) in Anton Klančar iz Pečkov (trame).

Četrtek, dne 21. novembra 1991. Na Hrvaškem je žalostno zaradi vojne, Vukovar je padel, ostala mesta napada jugoslovanska vojska, veliko mrtvih, ranjenih, reke beguncev z jokom zapuščajo svoje domove, in kdo bi mogel opisati vso grozo. Zahodne države pa se posvetujejo in prihajajo na ogled na Hrvaško, vojna pa kar naprej uničuje vse. Bog naj se usmili! – Že več dni dežuje, mnoge reke so prestopile bregove, plazovi. – Danes en teden sem prvikrat zapeljal avto v novo garažo ob župnišču. Ni še gotova, pa je vendar že uporabna: ima streho in stene, pa eno okno. Prej sem poškopril garažo z blagoslovljeno vodo. Garaža je zelo prostorna. Vrat še ni, ima ta stavba že svoje žlebove. Ko smo les in drugo pripravili, smo začeli z gradnjo v soboto, 9. novembra. Bogu hvala za vse!

Četrtek, 28. novembra 1991. Danes smo postavili ograjo pred garažo v kombinaciji betona in železnih cevi, vse šele na grobo, spomladi, če Bog da, pa na fino. Pustili smo tudi drog (cev) za kandelaber na tretjem stebru. Kabel bo šel skozi dolnjo cev. Zidar je bil Adamič Anton (Lipeč) iz Osredka, pomagal pa je Jože Hiščin (Zakrajšek) iz Srnjaka. – Na Hrvaškem je še vedno vojna, ubogi ljudje. – Italija, Nemčija in še druge države bodo priznale Slovenijo in Hrvaško kot samostojni državi do božiča. Bomo videli!

Nedelja, praznik Brezmadežnega spočetja DM, 8. december 1991. Danes je čez dan začel padati droben, suh sneg. Zdaj, zvečer še pada. Tudi mrzlo je. – Na Hrvaškem je še vedno vojna, Bog se usmili in prizanesi ubogemu narodu! – Prejšnjo nedeljo, 1. decembra, sem začel otrokom dajati po maši listke o udeležbi pri Božji službi. Na listek pritisnem primeren simbol z verskega področja, pa datum. Otrok podpiše in spravi v kuverto. Danes je bilo 27 otrok pri maši od 40 veroukarjev.

Leto 1992

Dne 21. januarja 1992 ob 12ih in sedem minut. Danes pada krasen sneg, droben in suh, pa burja ga nese, da je veselje. Včeraj, v ponedeljek zjutraj je začel padati, pa se je čez dan že talil, po tleh je bilo mokro. Popoldne pa je začel pihati sever, vlaga se je posušila in zdaj pada. – Na Hrvaškem je še vedno vojska, zdaj je že 15. premirje, ampak je mnogo kršitev premirja, Srbi stalno izzivajo. Ubogi ljudje: toliko je pobitih na zverinski način, toliko invalidov in ranjenih, toliko vasi in mest uničenih, Bog se usmili! – V Rusiji je komunizem propadel, narodi hočejo samostojnost. Prisotna pa je močna armada bivše Sovjetske zveze. Tam je draginja, med ljudmi so nemiri, grozi lakota, stari komunisti čakajo, če se bodo njihovi časi povrnil. Odrešenik sveta, reši Rusijo!

Rob, dne 6. marca. Včeraj je prvikrat pritekla do župnišča tu v Robu po novem vodovodu zdrava, lepa in pitna voda iz vodnega rezervoarja, ki je nanovo zgrajen na župnijski zemlji. Namesto plačila za zemljo sem v soglasju s škofijo v Ljubljani prosil, naj raje pripeljejo vodo v župnišče. Voda je včeraj tekla zaenkrat le iz hidranta tu pred župniščem, upam, da bo kmalu vodovod priključen na obstoječe vodovodno omrežje v župnišču. Bogu hvala! – Dne 28. februarja smo začeli v naši župniji s katehumenatom: trije šolarji in osem pošolskih. Bog jim daj stanovitnost! Imamo pouk v dveh skupinah po eno uro tedensko. – Garažna vrata so bila nova – obita – v soboto pred prvim sv. obhajilom 30. maja, drugi dan v nedeljo pa je bilo prvo sv. obhajilo, bilo je prvoobhajancev troje otrok. – Škarpo pod cesto ob pokopališču pa so delali v torek, 26. maja, in jo končali drugi dan v sredo pred vnebohodom. V tednu do binkoštni nedelje, ki je bila 7. junija, pa smo naredili mala vrata pri garaži (prej so bila zunanja mala vrata pri župnišču), pa strop v garaži in vso garažo prebarvali 2x z beltonom in 1x z beltopom. To je delala ena skupina – Klančarji iz Pečkov; ta hiša mi je ogromno pomagala (ves les, trame za garažo so obrezali, cimprali in pokrivali garažo), Bog jim vse povrni! Druga skupina pa je istočasno delala leseno steno v liturgični sobi, da sem tako dobil prostor, da koga sprejememo in v sobo denemo; ta skupina pa so bili: Purkart Stane, Gruđen Edvard in Gradišar Ladislav; ta dva iz Bavdkov, prvi pa je z Velikega Osolnika, Bog jim povrni! – Letos je bolj deževno vreme, tudi danes, petek je 12. junija 1992.

Pišem Kroniko dalje danes, 12. avgusta 1992. Zdaj pa je tukaj in po celi Sloveniji huda suša, nastala je velika škoda. Danes je sredo, za petek napovedujejo dež, Bog nam daj potrebnega dežja! – V teh dveh mesecih se je mnogo naredilo v župniji: Katehumeni so vsi vztrajali do konca. V juniju je bilo malo težav zaradi skle-

pa šolskega leta, ker je večina v šolah. G. nadškof je določil datum za blagoslov obnove in podelitev krsta, birmo in prvega obhajila v nedeljo, 19. julija, popoldne ob 4ih. Ko smo pouk končali, smo obenem opravili še zunanja dela: tlak v garaži, stopnice in malo dvorišče pri malih vratih garaže, obdelali betonske stebre in barvali železno ograjo pri glavnih vratih garaže. Potem smo se lotili obnove cerkvenih klopi. Na dveh sejah ŽPS smo se pogovarjali o tem. Dogovorjeni tapetnik je zaradi bolezni delo odpovedal. Dobili smo drugega. Najprej pa so prišli mizarji (mojster Gorjup iz Velikih Lašč, pa Košček s pomočniki so se opogumili). Tri klopi smo odstranili, vse od stene odmaknili, šest klopi skrajšali. Zelo pridni so bili. Nato je začel z barvanjem klopi mojster Škulj z Rašice. Zidar Adamič Anton je popravil stene cerkve, ker so bile prej klopi prav v stenah. Veliko se je nabralo nesnage pod klopmi. Eni trami spodaj so bili gnili, smo jih zamenjali. Na nedeljo, 5. julija, so bili ljudje pri maši samo na eni strani klopi – na moški, ker druga stran še ni bila suha. V tednu do 12. julija je prevzel delo novi tapetnik Klander iz Ljubljane in končal dne 8. julija. Na moški strani je ves poden nov. Mojster Škulj je vso cerkev spodaj do oken prebarval in točno ujel barvo od oken navzgor, je zares mojster! V soboto pred slovesnostjo je pomagalo okoli 30 ljudi: v cerkvi in zunaj cerkve vse je bilo slovesno okrašeno. Na začetku cerkvene ceste je bil na dveh mlajih transparent z napisom: Pozdravljeni v Gospodu!, na mlajih pred farno cerkvijo pa transparent z velikimi črkami: Moj Gospod in moj Bog! Povabili smo vse bivše župnike v župniji, zastopnike občine Ljubljana-Vič-Rudnik. Prišle so narodne noše. Dal sem v *Družino*, da bo slovesnost; objava 12. julija. Posebno lepo je bilo 19. julija.

Rob, 20. avgusta 1992. Izredno huda suša je nad našo deželo. Vse se suši. V gredi zalivamo. Ubogi ljudje, ki imajo živino. Celo gozdovi se rušijo. Ta teden v torek je bila sv. maša za dež, danes je četrtek. Še vedno napovedujejo temperature do 37°C. – Nadaljujem o naši slovesnosti 19. julija popoldne ob 4ih. Pol ure prej so prišli nadškof dr. Alojzij Šuštar,³ in sicer od vasi do farne cerkve na kočiji s konjsko vprego skupaj s predsednikom krajevne skupnosti Škrabec Janezom, na drugi kočiji pa so bili zastopniki občine Ljubljana-Vič-Rudnik, kamor Rob spada. Sprejem g. nadškofa je bil pri Škrabcu in tu pred farno cerkvijo, kjer je bil tudi blagoslov celotne obnove: fasada na župnišću, greda novo zgrajena, nova garaža, obnovljen vodnjak, nov vodovod (še ni priključen na hišno omrežje!), novi žlebovi na štirih strehah, novi strelovodi na treh strehah, pločnik okoli župnišča, asfaltna cesta do cerkve in župnišča, od Škrabca do Strletov in Mačkov, pa do Pečkov. Najlepša slovesnost pa je bila v cerkvi, ko je 13 katehumenov prejelo sv. zakramente: 12 sv.

³ Alojzij Šuštar (Trebnje, 14. 11. 1920 – Ljubljana, 29. 6. 2007) je bil leta 1946 v Rimu posvečen v mašnika in leta 1949 dosegel doktorat iz teologije. Deloval je v Švici, kjer je leta 1976 postal papežev častni prelat. Leta 1977 je prišel v Ljubljano, kjer je takoj postal stolni kanonik, leta 1980 pa je bil imenovan za ljubljanskega nadškofa in metropolita. Leta 1997 je stopil v pokoj.

krst, osem sv. birmo in 13 prvo sv. obhajilo. Imamo avdio in videokaseto, pa mnogo fotografij. V blagoslov obnove so vštete tudi cerkvene klopi, obnovljene in tapcirane. Velik Deo gratias za vse! Družina je o tem poročala v številki z dne 9. avgusta: Velik dogodek v majhni župniji; časnikar duhovnik Franci Petrič.⁴

Rob, 18. oktobra 1992. Danes smo obhajali misijonsko nedeljo; pri prvi maši ob pol 9ih dopoldne so peli pevci z Vač, in še po maši nekaj narodnih in cerkvenih. Prostovoljne darove so pustili za farno cerkev. Malo smo jim postregli; dež je padal. – To pišem zvečer ob 7ih. Pada prvi sneg, začel je med popoldansko mašo (ob 5ih). Močno je grmelo in treskalo. Grom je ponehal, sneg pa pada kar naprej. – Pretečeni teden smo delali dve drvarnici s podaljšano streho pri štali in kleti. Pokrito je, ne še obito. Za jutri imam zidarje in kleparje, če bo vreme. – Dne 4. avgusta smo šli en avtobus na romanje na Homec; dež je bil, pa je bilo vseeno zelo lepo. Šli smo si ogledat Arboretum, Volčji potok.

Četrtek, 10. decembra 1992. Na Miklavževo nedeljo, 6. decembra, smo dobili sneg. Te dni je spet snežilo in imamo tukaj veliko snega; trikrat je že prišel pluzit zdaj v dveh dneh. Sneg pada s streh z velikim hrupom, elekrika je odpovedala, nastala je zima. Z avtom je težko voziti, mora biti zimska oprema. – Na Miklavževo nedeljo so bile v Sloveniji volitve za predsednika države, za državni zbor in za državni svet. Kristjani smo se slabo odrezali. Tako je Bog dopustil, ne bomo imeli krščanskega predsednika države, ne krščanskega predsednika vlade. – Na Jugu je še vedno vojna, barbarska vojna, zahodne države pa ne naredijo odločnega koraka za zaščito ubogega ljudstva v Bosni in Hercegovini. Bog se jih usmili!

Rob, dne 31. decembra 1992. Letos je zima spet po starem: od začetka adventa je tukaj sneg, v Ljubljani pa ni nič. Je zelo mrzlo, do -16°C . – V Bosni je še vedno kruta vojna, zraven pa mraz daleč pod ničlo, -12°C ali še huje. – G. nadškof dr. Alojzij Šuštar je bolj rahlega zdravja. Iz Vatikana je prišlo imenovanje za novega pomožnega škofa v Ljubljani, to je g. Alojzij Uran,⁵ župnik in dekan v župniji Ljubljana-Šentvid. Bog ga podpiraj! – Jutri bom oznanil nov tečaj priprave na krst in prve zakramente za odrasle. Bog daj, da bi se prijavili. – Naslednje leto 1993 bo

⁴ Franci Petrič (Jesenice, 16. 10. 1960) je bil leta 1986 v Ljubljani posvečen v mašnika. Bil je kaplan v Cerkljah na Gorenjskem (1986), nadškofijski tajnik (1987), urednik (1990) in odgovorni urednik Družine (1992). Leta 1995 je postal monsignor, leta 2004 pa kanonik.

⁵ Alojzij Uran (Šmartno pod Šmarno goro, 22. 1. 1945) je bil leta 1970 v Ljubljani posvečen v mašnika. Bil je stolni vikar (1970), nato je študiral v Rimu (1973), bil je rektor malega semenišča (1977), župnik župnije Ljubljana-Šentvid (1980). Leta 1992 je bil imenovan za stolnega kanonika in dekana stolnega kapitlja ter ljubljanskega pomožnega škofa. Leta 2004 je bil imenovan za ljubljanskega nadškofa in metropolita.

pri nas v Robu sv. birma, in sicer v nedeljo, 20. junija, popoldne; pride novi škof. Vseh birmancev šolarjev bo ok. 23.

Leto 1993

Rob, dne 16. februarja 1993. Danes so delavci Javne razsvetljave iz Ljubljane postavili dva žarometa za osvetlitev farne cerkve tu v Robu. Včeraj je svetil eden, danes pa še drugi. Naj bo vse v večjo slavo Božjo! Montiranje teh luči (vsaka 2.000 vatov) in električni tok gre na stroške občine. Prižiga in ugaša se samo na podlagi fotocelic. Želel sem, da bi jaz prižigal in ugaševal sam, da bi goreli žarometi za nedeljo, pa za cerkvene in državne praznike, da ne bi vsako noč svetilo, ker postane vsakdanje. Pa to bodo morda še naredili. – V Bosni in Hercegovini je še vedno vojna, ubogi ljudje, ker morajo toliko trpeti zaradi zime, streljanja in bombardiranja in surovosti vojakov. Mnogo jih je pomrlo, mnogi so invalidi, mnogo razbito. Bog se jih usmili!

Rob, 23. februarja 1993. Danes sem se pismeno zahvalil za osvetlitev farne cerkve na naslov Mestni sekretariat za komunalno gospodarstvo, promet in zveze Ljubljana, Služba za komunalne zadeve, Čopova 14 (v roke: g. Pavel Klavs): »Pretečeni teden je ljubljansko podjetje Javna razsvetljava na dveh točkah okoli farne cerkve postavilo dva močna žarometa, ki cerkveno stavbo na zunanji strani prav lepo osvetljuje. Ker je tukajšnja farna cerkev na prijaznem gričku, je tako vidna tudi ponoči daleč naokoli. Kraj sam je s tem veliko pridobil. Zvedel sem, da je Vaš naslov za vse to poskrbel, tudi s finančne strani, zato čutim dolžnost zahvale. V imenu župnije Rob, v imenu kraja in v svojem imenu se Vam prav lepo zahvalim za to veliko uslugo. Zahvala vsem, ki ste k temu pripomogli. S hvaležnimi pozdravi! Šega Vinko, župnik. P. S.: Zahvalil sem se Vam tudi v cerkvi pri rednih oznanih na nedeljo, 21. februarja 1993.« Danes nesem na pošto. Naj bo tudi ta osvetlitev Božje hiše v Robu v večjo slavo Božjo!

V sredo, dne 7. aprila 1993, smo posadili grmičevje ob varnostni ograji ob cesti pri pokopališču. Za to smo dali 12.000 SIT; vse delo je opravil Tekavec Jože in njegova žena Majda iz Roba. To mejo bo treba vsako leto lepo obrezovati v višini lesene ograje. Lepši videz bo kot sama ograja.

Za veliko noč, 11. aprila 1993, je bil dež in procesija vstajenja ni mogla ven iz cerkve. Vstajenje je bilo le v cerkvi od Božjega groba do glavnega oltarja. Bilo je vseeno zelo lepo in slovesno, ljudje so bili srečni. Spovedoval je na veliko noč in na veliki četrtek v velikem tednu g. dr. Janez Jenko, salezijanec iz Želimlja. Veliko ljudi je prejelo sv. obhajilo, med njimi veliko moških. Bogu hvala za vse!

Rob, 20. junija 1993. Danes je bila tukaj birmanska slovesnost, 31 birmancev, to je 24 šolarjev (od 5. do 8. razreda) in sedem pošolskih. Birmoval je g. škof Uran, ki je prvo leto škof. Je zelo prijazen, preprost in ljudski. Slovesnost danes je bila zelo lepa, je tudi lepo šlo, Bogu hvala! Od sedem odraslih birmancev sta bila dva krščena, pet jih je prejelo prvo sv. obhajilo, vseh sedem pa sv. birmo. Veliko ljudi je prišlo. Naj nas vse napolni Sv. Duh! Malico smo imeli kar v garaži; je tam zelo prijetno; prostora je za 40 ljudi. Vse je za malico pripravil iz gostilne Škrabec Janez, moja sestra Mimi ne bi mogla vsega. Imeli smo duhovno obnovo na začetku devetdnevnice, je prišel trikrat g. dr. Jenko salezijanec. O, da bi ostali trdni v veri in še novi prišli! Voščili smo tudi g. škofu za god, ki ga bo obhajal jutri, na dan sv. Alojzija. Duhovnikov nas je bilo pet, pa še g. škof. Bilo je tudi vreme zelo prijetno, ker ni bilo tiste vročine, sončno, sapa, zelo prijetno. Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu!

Petek je danes, v sredo je začelo deževati po dolgi in hudi suši. Pada lep blago-dejen dež, pa malo poneha in spet pada in Bog je namočil »suho lice zemlje«. Bog, bodi za to zahvaljen! Mnogo požarov je bilo v naravi zaradi suše. Mala neprevidnost, pa zagori. Padalo bo še jutri, kot napovedujejo; tudi studenci se bodo napojili. Smo na koncu avgusta, 27. avgusta 1993.

Sobota, 28. avgusta 1993. Še vedno dežuje, od streh obilno teče, zemlja se napaja, bila je tako izsušena, Bogu Hvala! Jutri, v nedeljo 29. avgusta bodo na Kureščku posvetili tri nove zvonove ob 3h popoldne; ob isti uri bodo v Begunjah pri Cerknici blagoslovili spominsko ploščo za nedolžne žrtve komunizma in bo simboličen pogreb; naj počivajo v miru, naj vsi slovenski mučenci prosijo za spreobrnjenje vseh grešnikov, ki so povzročili to gorje!

Torek, 15. novembra 1993. Imamo zimo s snegom. Padati je začel v petek, dne 12. novembra, ko smo imeli blagoslov novega asfalta ceste od Rašice do Velikega Osolnika. Takoj po koncu blagoslova so se med dežjem pokazale tudi snežinke, ki niso ponehale. Padalo je vso noč, sneg brez dežja in drugi dan – cca. 25 cm. Potem je ponehalo, sneg se je talil in posedel. Včeraj zjuraj je spet začelo in ga je toliko zapadlo kot dva dni prej. Danes pa je delno sončno. Sneg je prišel prezgodaj.

Rob, dne 30. decembra 1993. Prispeli smo blizu konca tega leta. Pogledati moramo nazaj, kaj se je dogajalo v tem letu in ki naj pride v to kroniko za spomin, hvaležnost, opomin in ravnanje za naprej kot vodilo našim zanamcem. Nekaj je že zapisano, ostalo še ne. – Najprej popravilo strehe zvonika pri farni cerkvi. Do leta 1901 je bil zvonik krit s škodlami, takrat pa so ga dvignili za dva metra in pokrili s pocinkano pločevino, ki je bila na zvoniku do letos, torej 92 let. Je pa bila že

skrajna sila zamenjati pločevino. Z bakrom nismo smeli pokriti zvonika, ker teče voda v vodnjak in se rabi voda za kuhinjo. Kupili smo avstrijsko pocinkano pločevino, in sicer v Grosuplju; ena plošča malo manj kot 900 SIT, tukaj postavljena. Mislili smo, da bo treba le nekaj lesa pod pločevino zamenjati, pa je šlo na zvonik več kot šest m³ žaganega lesa. Nekatere špire so okrepili, druge zamenjali, tako da bo les zdržal s to sedanjo novo pločevino vsaj 70 let, če se bo pločevina barvala na deset let. Z delom so mojstri začeli v začetku septembra in delali do sredine oktobra, skupaj tesarji in kleparji, vsi iz Stične. Kleparski mojster je bil Jeraj Jože iz Stične, tesarski mojster pa Goršič Milan tudi iz Stične. Pri zvoniku je bilo večinoma po osem delavcev. Malico in pijačo smo pripravili v župnišču, za kosilo pa so šli delavci po hišah, kakor je bilo prej dogovorjeno. Imeli so osem sedežni kombi in so se peljali tja in nazaj. Mirko Tekavec iz Velikega Osolnika je bil stalni pomočnik, katerega so plačale posamezne družine za en dan. Vse delo je vredno 20.000 DEM. Ker pa so ljudje pomagali z delom, lesom in hrano, smo zbrali za plačilo 13.000 DEM. Zdaj je vse plačano. Računi so v arhivu. Garancija je dana za deset let, trajati in vzdržati mora pločevina 70 let, če bodo barvali na deset let. Bogu hvala in ljudem! Posebej Bogu hvala, ker ni bilo nobene nesreče! Zvonik so natančno zmerili; do vrha križa na zvoniku je 41,50 m. – Druga stvar letos je bilo prvo sv. obhajilo v nedeljo, dne 23. maja, ob pol 9ih dopoldne, redno je bilo pet otrok. – Dne 29. maja je bila ena nevesta pri prvem sv. obhajilu, obenem z birmo (domači župnik Šega V.) in poroko. – Ob priliki birme pa je g. škof Uran podelil prvo sv. obhajilo še petim odraslim, ki so bili tudi birmani poleg šolarjev od 5. do 8. razreda. – Še eno prvo sv. obhajilo smo imeli letos 18. decembra, ko smo imeli krst matere in otroka (Lenič Alenka in otrok Tjaša iz Purkarč). – Dne 30. maja smo imeli simboličen pogreb za žrtve komunističnega nasilja, 78 po številu, ob plošči na steni zakristije pri farni cerkvi. To ploščo je izdelal kamnosek iz Starega trga pri Ložu mojster Šepec Anton za 6.300 DEM. Vso slovesnost je vodil g. dekan iz Ribnice Maks Ipavec⁶ ob navzočnosti občinskih mož Ljubljana-Vič-Rudnik, Nove slovenske zaveze in mnogo ljustva. Naj vsi ti slovenski fantje, možje in žene počivajo v miru! – Letos je bila tudi zlata maša domačega dušnega pastirja, ki se piše Šega Vinko, je v župniji Rob tri leta in piše te vrstice. Bilo je zelo slovesno. Prišle so tudi usmiljene sestre z Rake in iz Gradca, pa notredamke, vseh sester okoli 22, dve sta moji rodni sestri: ena je tukaj pri meni za gospodinjo, ena pa v Gradcu (s. Vladimila in s. Manuela). Ni bilo slovesnega kosila, vsi smo bili postreženi enako: na kartonski tasi je vsak dobil pol mesene klobase, eno žemljo, gorčico, eno čokolado (50 gr.) in steklenico brezalkoholne pijače Jupi. Vsi smo bili zadovoljni, ker smo vsi, ki smo bili pri sv. maši, bili povabljeni in vsi enako dobili. Kuharji so ku-

⁶ Maks Ipavec (Cerklje na Gorenjskem, 7. 10. 1951) je bil leta 1976 v Ljubljani posvečen v mašnika. Bil je kaplan na župniji Ljubljana-Sv. Jakob (1977) in Dobrepolje-Videm (1979), župnik v Begunjah pri Cerknici (1982), Ribnici (1987), Naklem (2004) in ponovno v Begunjah (2006).

hali v novi garaži in pred garažo je dobil vsak svoj delež, tudi zlatomašnik. Bogu hvala za vse!

Leto 1994

Letos spomladi smo dokončali streho zvonika na farni cerkvi (mojster Jeraj Jože iz Stične), pa pločevino smo dali na streho župnišča nad fabijonom. Pripravljamo se za obnovo strehe na farni cerkvi, pripraviti moramo 10 m³ remeljnov, začnemo morda po košnji. – Za tri leta smo dali košnjo po hribu g. Jančar Andreju z Logov. Jaz mu pomagam kositi in sušiti. Letos je deževje. Včeraj, v soboto, 4. junija, je začelo padati in vso noč je šlo, posebej za zjutraj je lilo in vihar, tako da smo imeli procesijo sv. Rešnjega telesa kar v cerkvi ob ½ 9ih dopoldne nedelje. Še precej ljudi je prišlo, ko je bilo slabo vreme. Pevci so lepo peli, zvonarji pritrkovali, štirje strežniki šolarji in eden večji, nekaj deklc je potresalo rožice. Takoj po procesiji, po maši je dež nehal in je bilo sončno. Piha pa burja, enako bo tudi jutri, kakor se glasi vremenska napoved.

Sobota, dne 27. avgusta 1994. Prav zdaj popravljamo streho farne cerkve tu v Robu. Vse letve (remeljne) bomo dali nove, opeko bobrovec preložili, slabo zavrgli in jo nadomestili z drugo, dobro; imamo je nekaj sami, ostalo pa smo dobili z Velikega Osolnika od podružnične cerkve sv. Lovrenca, tam smo dali tudi nove remeljne in ves bobrovec nov, enako tam nove žlebove iz bakra. Tukaj polagajo tudi nove žlebove, ampak iz pocinkane pločevine, ker se voda s strehe zbira v farovski vodnjak, katerega vodo še rabimo za kuhanje in drugo. Delo obnove strehe opravljajo delavci iz Ljubljane, pa niso Slovenci. Vseh šest se je pogodilo ob svoji hrani, mi damo kakšen priboljšek. Ti delavci so krovci in kleparji. Z delom so začeli ta teden v torek. Bog naj vodi vsa dela, Marija pa naj za nas in vse dobrotnike Boga prosi!

Petek, 30. decembra 1994. V začetku septembra se je pri meni v pisarni oglasil mlad moški, ki je napravil dober vtis. Je rekel, da bi se rad poročil 17. septembra in otroka bi takrat krstil. Vse se zmenimo za uro priprave. Pouk na tečaju, da je opravil (pohvalil g. škofa Kvasa), bližnja priprava pa za danes ob 6ih popoldne. Pa še je govoril, da bo tu imel trgovino – v Osredku – da ima novo hišo, da sta že oba tu prijavljena. Pa če bi mu posodil za prevoz pohištva 10.000 tolarjev, da mu je zmanjkalo. Mu posodim, seveda! Pa je odšel in popoldne okoli 3h spet prišel, da mi je svetoval enega mojstra za fasado farne cerkve. Odide. K pouku ga pa ni bilo: 5 minut čez 6. uro, 10 minut in ga ni, pa je prej tako poudarjal, da bi bil rad pri maši. »Bo pa ob 7ih popoldne,« sem rekel. Nič! Sklepal sem, da ni pošten. Potem nič do 16. oktobra, nedelja. Takrat se je dal zakleniti v župnišče, v pisarno, ko je

šla moja sestra še nekaj v kuhinjo. Ne vedoč, da je tat v hiši, je zaklenila in šla v cerkev. Imel je časa 1 uro. Ko pridemo iz cerkve, so bila vrata vhodna odprta. Pobral je iz pisarne in zgoraj v moji sobi moje darove od zlate maše in kar je dosegel. Naslednjo nedeljo je spet sestra prišla po dopoldanski maši do župnišča in so bila vhodna vrata spet odprta. Svojo sobo zgoraj sem zaklenil, ključ skril. To pot pa je bilo vlomljeno. Takoj sem poklical policijo. Pridejo, slikajo, zapišejo in odidejo. Povedal sem ime, priimek in bivališče tega tatu, ki je bil že poročen in otrok je bil krščen. Prosil me je, da mu posodim, da je videl, kje imam denar v pisarni. In 13. novembra je še enkrat prišel skozi okno zgornjega stranišča, vlomil vrata stopnišča, tam je bil ključ pisarne, jo odklenil, pobral še, kar je bilo. Spet pokličem policijo. Pridejo, popišejo in odidejo. V glavnem je mene oškodoval pri treh tatvinah (polovično pokojnino imam, tudi to je vzel). Prvič je bil tat v hiši na 1. postno nedeljo, pa ni nič vzel, vlomil okno v spodnjem stranišču. Dali smo na okna železne križe, rigel na vhodna vrata. – V tem letu smo imeli tako pet neprijetnih obiskov. Hvala Bogu, cerkveni denar sem prej dal na banko v Ljubljano. Mojih darov za zlato mašo, nekaj denarja nisem dal v banko, misleč, da bi si kupil en malo manj star avto, kakor ga imam zdaj (18 let star VW). To mi je en tat in vlomilec, morata biti vsaj dva. Oni prvi (za poroko in krst) je zdaj zaprt. Poročilo in slika je v časopisu, pa ni nič o tatvinah v Robu, bo še gotovo objavljeno. Oba naju je bilo zelo strah (mene in mojo sestro). No, zdaj smo vrata in okna zavarovali, pa še enega psa smo dobili za varstvo in alarm. – Bo še huje; 45 let so vzgajali tako mladino, zdaj so pa sadovi brezbožne vzgoje: tatvin in ropov je vedno več, kakor poročajo časopisi. Bog se nas usmili!

Leto 1995

Dne 28. februarja 1995. Za sv. Matija, 24. februarja, je zapadel sneg, pa ga vremenoslovci niso napovedovali, prej je bilo lepo in toplo vreme, le dež, pa še ta bolj skromen, so napovedovali, bil pa je sneg, ki je s korajžo padal po tistem reku: »Sv. Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi,« in res ga je naredil. – V Bosni je še vedno vojna, enako v Čečeniji in drugod po svetu. – Tista dva hudobneža, tatova sta zdaj v zaporu. Eden je priznal, da je tukaj kradel in vlomil v mojo sobo 23. oktobra 1994 med dopoldansko mašo. Za drugi dve tatvini (16. 10. in 13. 11.) še ne vemo z gotovostjo. – Zdaj je spet snega precej zapadlo v nedeljo popoldne in ponoči 26. februarja. Tudi strela je sekala, med litanijami je silno počilo, pregorele so glavne varovalke v cerkvi, mnogo luči je ugasnilo, zvonovi niso zvonili, telefon v pisarni je uničilo. Danes je električar v cerkvi popravil, telefon v pisarni pa bo popravil jutri, 1. marca.

Rob, 23. junija 1995. Letos kar naprej dežuje, redko kakšen dan, da ni nič dežja. Ljudje ne morejo kositi trave, še manj sušiti. Danes pa je prav mrzlo, da bomo

krušno peč zakurili, pa bunde smo oblekli; pada dobren, leden dež. – Hrastova mi-za in dve hrastovi klopi so bile nove in postavljene pred župnišče v soboto, dne 29. aprila letos. Naj bo zapisano za spomin. Upam, da bodo dolgo služile svojemu namenu, ker so iz trdega lesa in zelo močne. – Nova je bila tudi zamrzovalna skrinja, in sicer v soboto, 27. maja, dan pred prvim sv. obhajilom, so mi jo poklonili starši prvoobhajancev (10) v zahvalo. Bog jim povrni! Staro zamrzovalno skrinjo so spravili v skedenj. – Jutri dopoldne bo 150 let, ko je bila naša farna cerkev dograjena in posvečena. Bogu hvala, vsem dobrotnikom pa večno plačilo v nebesih!

Novi vodovod je bil priključen na hišno omrežje župnišča v ponedeljek, dne 17. julija 1995. Isti dan so vodovodarji priključili vodo iz vodnjaka na cev do grede ob župnišču, ima lep pritisk, ker je višina cca. 4 m. Prej je tekla v župnišče brez hidrofora, pa bolj počasi, ker ni bilo pritiska, s hidroforom pa je seveda imela velik pritisk, kakor zdaj iz vodovoda-rezervoarja na farovškem hribu, pa brez hidrofora, ki pa ne dela pravilno, se ni napolnil sam, ne sam nehal se polniti. Zdaj smo ga odstranili. Za jašek in kanal do grede je s kopačem skopal Marolt Vinko iz Gornjih Kališč, pipo in ventil, pa drugo za vodo do grede je naredil mojster iz Velikih Lašč Gorjup, in to oba v četrtek, dne 13. julija, in spet smo vse zasuli. Bogu hvala za vse! Jašek za nov vodovod pred župniščem je postavil zidar mojster Lipec iz Osredka, kar iz betonskih kvadrov, v merah, kot so določili iz komunale – svetloba 1 m x 1,20 m.

Danes, 31. julija 1995, smo obnovili vodovod iz štirne, po tem je tekla voda do korita na drugi strani župnišča. Ker novi vodovod iz državnega rezervoarja dostikrat ne pošilja vode v župnišče, smo bili zelo veseli obnove stare napeljave, ki od danes daje vodo tudi v kuhinjo, da imamo zdaj tam dve pipi: ena iz državnega vodovoda, ena pa iz naše štirne – kapnice. Bogu hvala za vse!

Obnova fasade na zunanji strani farne cerkve: Po pogodbi bi se morala začeti 21. avgusta letos, začeli pa so šele 5. septembra (z dovozom gradbenih cevi za odre in plohov). Delo ne napreduje, kot bi moralo. Mojster je malokdaj pri delavcih. Škofija je določila za nadzornega Alojzija Udovč nad delom in fasaderskim mojstrom Francem Dolinšek s Škofljice. Po pogodbi je rok za dovršitev vsega dela 30. september 1995.

Rob, 30. decembra 1995. Fasada na farni cerkvi ni bila končana do 30. septembra, ampak komaj do konca (proti koncu) novembra. Enkrat je že zapadlo malo snega po še stoječih železnih odrih. Ta sneg je skopnel, pa so na koncu delali tudi pri luči, pa zelo hladno je postalo. Dajali smo jim žganja z opozorilom, naj pazijo, koliko ga lahko zavžijejo, da ne bo nesreče. Tudi kleparji so delali pri žlebovih in raznih policah pri oknih in simsih. – Popravljamo tudi stolpno uro, ki gre in bije, pa zopet ne gre in ne bije. Mojstru urarju (g. Tomše Eriku) sem dal 7.000 DEM. Dal je mojster garancijo za pet let. Tudi za fasado pri farni cerkvi je dal mojster

Dolinšek garancijo za pet let. – Dne, 15. oktobra, smo imeli veliko slovesnost 150-letnice obstoja farne cerkve. Vso slovesnost je vodil nadškof dr. Alojzij Šuštar, zraven je bilo še 11 duhovnikov. Bilo je mnogo ljudi, le dela niso bila končana.

Leto 1996

Danes, dne 28. avgusta 1996, smo postavili centralno ogrevanje: postavili cisterno in priključili peč na nafto. V poskusni pogon jo bodo pognali morda jutri. Prejšnja enocevna napeljava je dotrajala, pa kuhati ni bilo mogoče, ker se je v štedilniku voda grela. Želel sem, da bi radiatorje ohranili, pa so rekli, da je vse dotrajano. Cenim delo Janeza Modic, tukajšnjega župnika, ko se je sam mučil z napeljavo. Bog mu povrni!

Danes, dne 30. avgusta 1996, so prvič pognali peč centralne kurjave, in sicer ob 7ih, pa nekaj minut. Zdaj imamo toplo in mrzlo vodo v pritličju in v nadstropju. Bogu hvala! Danes je bil tu zidar, da je zadelal vrtine, skozi katere gredo cevi, jutri pride pleskar, da bo pisarno v celoti prebelil in pobarval, drugod po hiši pa le popravil, kar bo treba. Potem pa moramo vse očistiti, vso hišo, ker je prahu povsod veliko. Bodo prišli ljudje pomagat, radi pridejo. Bog jim povrni! Vso napeljavo centralnega ogrevanja je naredil mojster Bukovec Bojan, Ponikve pri Dobrempolju, pa eden mu je pomagal. Z delom so začeli prejšnji torek, dne 20. avgusta. Ko bo vse končano, bomo to postavljeno napravo blagoslovili. Zdaj pa Bogu hvala!

Za sv. Miklavža je dramska skupina z Miklavžem, štirimi angeli in parkljema obiskala nekaj družin z otroki po vaseh naše fare. Povsod veliko veselja in tudi darov za otroke.

Leto 1997

Letos je bila birma v naši župniji na nedeljo, dne 1. junija (g. škof Kvas).⁷ Bilo je 20 otrok iz osemletke, pa dve odrasli dekleti in en otrok (2. razred) za sv. krst in prvo sv. obhajilo in z njim tudi tisti dve dekleti. Za takrat smo obnovili vso električno napeljavo v farni cerkvi, nove lučke h križevemu potu, obnova vseh štirih lestencev po cerkvi, pri vseh nove nosilne žice za lestence. Nova je tudi lučka za oltar k ljudstvu. – Cerkevno stolpno uro popravljajo že od leta 1995, pa še zdaj ne gre, kot bi bilo treba; bije, pa se spet zmeša. Hodijo sem možje iz Velenja (150 km). – V bivši krstilnici, ki je bila do zdaj bolj prostor za metle, vedra in drugo,

⁷ Jožef Kvas (Cerklje na Gorenjskem, 9. 9. 1919 – Ljubljana, 29. 12. 2005) je bil leta 1945 v Zagradu pri Gospe Sveti posvečen v mašnika. Bil je kaplan v Bovcu (1945) in Semiču (1948), župnijski upravitelj v Stopičah (1952), kanonik v Novem mestu (1962), stolni kanonik (1968), škofov vikar za Ljubljano (1972), ljubljanski pomožni škof (1983) in generalni vikar (1988). Leta 1998 je stopil v pokoj in živel v Duhovniškem domu.

smo ves prostor izolirali, da bo in je že spovedna kapela. G. škof so ob birmi dovolili, da je tam lahko tudi maša čez zimo, ko lahko priključimo električno pečico. – V zvoniku smo popravili stopnice, dali smo 15 novih »štebel«, pa ostale odre popravili. – V nedeljo, 28. septembra, smo v Centah blagoslovili obnovljeno kapelico sv. Jožefa in nov kip sv. Jožefa, ki so ga podarile sestre usmiljenke iz samostana na Raki št. 13, grad. Seznam dobrotnikov: družina Štrukelj Janko, Uzmani, pa družine iz Cent: Zaman Franc, Zgonc Alojz, Bavdek Franc, Zalar Ludvik, Purkart Ludvik, Strle Jože – Purkarče, Rupar Janez – Purkarče, Purkart Mirko – Purkarče, Nosan Ivan – Osredek in ostali po potrebi. Za slovesnost so prišli farni pevci in mnogo ljudi. Vaščani so po slovesnosti napravili za vse lepo malico pri Zalarju. Bogu hvala! – Dne, 1. oktobra, sredo, je bila za našo faro velika slovesnost, ko je bila pri nas na obisku Marija iz Fatime – milostni kip MB. V naši dekaniji je bila Marija tri dni. K nam je prišla s kombijem in desetimi avtomobili za spremstvo od Nove Štiftice. Pri zgornji kapelici se je začel spreved v farno cerkev ob petju in pritrkovanju ter veliko ljudstva, kakor dobro nedeljo. Bila je molitev rožnega venca, maša s sodelovanjem vseh in petjem. Marijin kip je bil čudovito razsvetljen in okrašen. Na koncu litanije MB, blagoslov in zahvalna pesem. Prehitro je minilo. Od nas je šla v župnijo Turjak. Ko smo se od nje poslovili, za veliko smo se ji priporočili.

Leto 1998

V tem letu ni bilo veliko sprememb v župnišču. V farni cerkvi pa je novo prenosno ozvočenje na baterije, ki se polnijo z električnim tokom. To ozvočenje rabi-
mo zunaj cerkve: pri procesiji sv. Rešnjega telesa, o vseh svetih na pokopališču in ob večjih pogrebih. To je dobro, ker ni treba žice, samo mikrofoni imajo človek okoli vratu, dela brezžično. – Zdaj imamo med tednom mašo v kapeli pod korom, ker smo tam napravili talno ogrevanje z električnimi folijami, v noge je toplo. Prostor se segreje toliko, da zrak spremeni. Pol ure pred mašo priključimo. V kapeli nas je bilo enkrat 15, pa je kar šlo. Tako ogrevanje smo dali tudi v spovednico. Za kapelo je stalo 138.000 sit, za spovednico pa 9.500 sit. Mojster za te naprave je iz Trzina, Firma Elpan, Elektro Berlič. To ogrevanje bomo dali tudi v cerkev, če se bo to ljudem dopadlo. Takoj potem smo imeli v kapeli blagoslov in zdaj imamo tam mašo, kadar je manjša skupina.

Dne 9. oktobra je (sv. oče Janez Pavel II. je imenovanje opravil že 5. avgusta 1998) g. nadškof izročil imenovanja naslovljencem v nadškofijskem dvorcu petim odlikovancem: 3 častni prelati in 2 monsignorja. Družina je o tem poročala 18. oktobra 1998 in tudi sliko – fotografijo objavila. Naj bo tudi to v večjo slavo Božjo.

Od 31. julija do 27. avgusta so skrbeli za župnijo iz Dobropolja, ker je bil domači župnik Šega Vinko v bolnišnici na operaciji za ledvice.

Lansko leto je bilo zelo veliko sliv. Nismo jih mogli pospraviti. Dal sem jih nekaj sestram notredamkam, nekaj usmiljenkam, nekaj pa domačim faranom. Nekaj

dreves smo obrezali, ker so silile njih veje na pokopališče, da je listje tam odpadalo. Nekaj slabih dreves pa smo odstranili. No, letos pa so se te obrezane slive že obrasle. Nekaj slabših sadov sliv sem pobral in dal v sod za žganje. – Drva imamo v dveh drvarnicah, nekaj smrekovine nekaj trd les. – Napol dograjena je letos mrliška vežica, gradi jo občina Velike Lašče. Cerkev je dala zemljišče občini za dar.

Leto 1999

Med dogodki tega leta moram omeniti nedeljo duhovnih poklicev dne 25. aprila, na katero smo se pripravljali z devetdnevnicó. Letos je bilo slavlje te nedelje nekoliko drugačno. Moja sestra Julka (s. Manuela), ki je imela 60-letnico duhovnega poklica, je prišla iz Gradca na Štajerskem; druga moja sestra Mimi (s. Vladimila), ki je pri meni za gospodinjno že 18 let, obhaja letos 90 let življenja; meni pa so ta dan izročili prelatska oblačila. Tako smo trije iz naše družine obhajali nedeljo duhovnih poklicev kot vabilo mladim za službo Cerkvi v duhovnem poklicu. Slovesnost je vodil arhidiakon Franci Vrhunc ob sodelovanju dekana iz Ribnice Maksa Ipavec. Prišle so usmiljenke iz Gradca in Sv. Jakoba ob Savi. Po maši smo vsem postregli pred cerkvijo, s povabljenimi gosti pa smo šli na kosilo v gostilno Škrabec v Robu.

Naslednjo nedeljo, 2. maja, so imeli vsi gasilci iz občine Velike Lašče službo Božjo v Robu, med katero so tudi sami sodelovali. Po maši je bil blagoslov gasilskih avtomobilov zunaj pred cerkvijo.

Nedeljo po tem, dne 9. maja, je bilo v naši fari prvo sv. obhajilo; šest otrok, od teh dva otroka iz župnije Velike Lašče.

V nedeljo, dne 16. maja, smo imeli župnijsko romanje župnije Rob v mojo rojstno župnijo Grahovo pri Cerknici, kjer smo imeli sv. mašo v novi Marijini cerkvi, ki je silno lepa. Kosilo po maši smo imeli v dveh gostilnah v Grahovem. Ob 2h popoldne smo šli na Planinsko goro pri Rakeku, kjer smo imeli večernice, po njih pa smo se veselili ob tej romarski cerkvi. Domov grede smo obiskali še novo cerkev na Škofljici. Vsi smo bili zelo zadovoljni. Bogu hvala! Imeli smo dva avtobusa, a nista bila polna, nekateri so šli na to romanje s svojim avtom; vseh nas je bilo sto romarjev.

Dne 7. julija smo prvokrat imeli sveto uro pred prvim petkom in s tem začeli pripravo na posvetitev posameznikov in družin poimensko. To posvetitev bomo opravili na dan celodnevne čiščenja za našo župnijo v oktobru (13. 10.), ki bo na nedeljo. Pri prvi sveti uri nas je molilo 14 pred odprtim tabernakljem. Bili smo na stolih prav pred oltarjem z molitvijo, tišino in petjem. Ta sveta ura je bila pred vsakim prvim petkom, v oktobru pa pred vsakim petkom do posvetitve v nedeljo, 24. oktobra, dan čiščenja ter dan bolnikov in ostarelih. Vse je vodil g. p. Tomaž Po-

dobnik.⁸ Vsak, ki se je posvetil Srcu Jezusovemu in Srcu Marijinemu, je dobil posebno diplomo in Marjino svetinjico ob sklepu češčenja iz rok g. patra Tomaža ob navdušenem petju k Jezusu in Mariji; vsa cerkev je pela. Znaprej se bomo zbirali k sveti uri ob četrtrkih pred prvim petkom; maša in sveta ura traja eno uro. Bog daj, da bi število teh molivcev naraščalo in bi se s tem duhovna podoba naše župnije vedno bolj lepšala. Na to posvetitev smo se pripravili z devetdnevno.

Konec oktobra smo začeli z deli za talno ogrevanje v farni cerkvi. Delo je prevzelo zasebno podjetje Berlič iz Trzina. Obenem smo tudi začeli s postavitvijo vetrolova s štirimi vrati pod korom. To varianto so vsi sprejeli in škofija je odobrila. Bilo je ves čas lepo in sončno vreme. Talno ogrevanje je bilo končano v torek zvečer, 9. novembra. Ko so bili delavci pri večerji, je že začel padati sneg. Odšli so z avtom po snegu v Trzin. Bog nas je čakal, da smo delo v lepem vremenu dokončali. V nedeljo, 14. novembra, smo priključili ogrevanje v cerkvi in na koru. Grelno preprogo pri lesenem (versus populū) oltarju je mojster prinesel 18. novembra, za klopco za ministrante pa bo tako preprogo pripeljal v teh dneh. Pod korom smo ves prostor nanovo prepleskali in ves cokel po cerkvi. Na vratih vetrolova so tri sonca z lepimi pozlačenimi (bronza) žarki kot tri Božje osebe: Oče, Sin in Sveti Duh. Vsi smo zelo zadovoljni. Bogu hvala za vse!

Dne 18. novembra je zapadlo veliko novega snega, plužili so, pa sem moral še sam prej kidati več ur. Drugi dan, 19. novembra, je spet snežilo, burja je delala velike zamete. Po vsej državi je promet zelo oviran. Za ta čas je veliko snega.

V nedeljo, 24. novembra, je spet snežilo, zapadlo je veliko novega snega. – Po svetu so vojske (Čečenija v Rusiji, na Kosovu, Vzhodni Timor), potresi (Turčija, Grčija), povodnji, nesreče na cestah, nove bolezni na ljudeh in živalih. Nekateri mislijo, da bo kmalu sodni dan, ker je na svetu tudi veliko greha in hudobije, ozadje vsega pa je sodobno brezboštvo, tudi v slovenskem narodu. Bog se nas usmili!

Slovenska sinoda se je začela s prvim zasedanjem v četrtek, dne 4. novembra 1999 v Šentvidu nad Ljubljano, v Zavodu sv. Stanislava. Bog blagoslovi to veliko delo, da bo obrodilo veliko duhovnih sadov v slovenskem narodu.

Za božič leta 1999 so naši jasličarji postavili zelo lepe jaslice, izrezek iz tednika *Družina* je priložen. Vsa cerkev je bila polna božiča. Betlehem in župnija Rob sta bila povezana po loku z žarnicami in napisom: »Rodil se je tudi za župnijo Rob.« Vse je bilo lepo pripravljeno za 2000-letnico Jezusovega rojstva.

⁸ Tomaž Podobnik (Rakek, 18. 2. 1938) je leta 1961 vstopil v Družbo Jezusovo, leta 1971 je bil posvečen v mašnika, leta 1987 pa je naredil večne zaobljube.

Leto 2000

V februarju smo začeli z obnovo v zvoniku farne cerkve: nov omet pri zvonovih, nov pod in oder pod zvonovi, poprava stopnic v zvonik od vrha do tal, zlasti od tal do kora in nova vrata zgoraj na kor.

Dne 12. februarja so mi pridni možje in fantje zrezali na metre 10 m³ bukovih drv in jih zložili v drvarnico in pred štaljo; jih bo za več let, ker jih rabimo le za kuhinjo, drugače je ogrevanje na kurilno olje.

Na dan Karmelske MB smo romali z minibusom (20 potnikov) v nedeljo, 16. julija, na Sveto Goro pri Gorici; obiskali smo tudi samostan usmiljenih sester in cerkev na Mirnu. Vse to romanje je bilo samo popoldne; vsi smo bili zadovoljni.

Za 16. september smo se prijavili za romanje v Olimje, odhod ob 7. uri zjutraj – svetoletno romanje. Premalo se jih je priglasilo in smo romanje odpovedali.

Dne 11. septembra smo začeli z obnovo zakristije. Mislili smo samo kaj zamenjati, zlasti podenj. Ko pa smo začeli, smo videli, da je vse gnilo: poden spodaj, enako stopnice na prižnico; tam je bilo pod stopnicami celo mravljišče črnih gozd-nih velikih mravelj, da so jih komaj zmetali z lopatami ven in požgali. Stopnice so bile na spodnji strani trhlene in od mravelj požrte. Dali smo te stopnice za dve nedelji pred vhod v cerkev, da so ljudje videli, kaj je bilo v zakristiji, in da so popravila v zakristiji nujno potrebna. Vse delajo novo: poden, opaž, glavne omare iz češnjevega lesa pa bodo zbrusili in na novo prelakirali, vse razkužili. Po tleh so naredili nov lep »kapucinski« poden, kombinacija hrasta in smreke, vse večkrat premazano in lakirano, nove stopnice na prižnico v hrastu in smreki, nova oprema in nova električna razsvetljava, leseni obešalnik za albe bo ves obnovljen, vse stene prebarvane, enako obnovljena vrata. Vse to delo je prevzel Niko Peterlin iz Dolščakov. Zvesto mu pomaga njegov brat Tomaž, po potrebi pa tudi drugi pomočniki, pa električarji in zidarji. Kmalu bo dva meseca, odkar so začeli, pa je še veliko dela. Da bi bilo le še naprej tako lepe vreme, kot je bilo do zdaj!

Za procesijo sv. Rešnjega telesa, 22. junija, so napravili novo cesto po farovski zemlji na južni strani. Procesija je šla ob štirih kapelica: pri župnišču, na koncu nove ceste, pri zgornji zidani kapelici, pri našem vodnjaku pred cerkvijo in potem v cerkev. Je malo krajša od prejšnje poti do spodnje zidane Puhove kapelice. Skušamo obnoviti navado, da je procesija na sam dan, ko je itak zapovedan praznik, z mašo popoldne ob pol 7ih.

Leto 2001

Novo leto smo začeli z upanjem na Božjo pomoč v nastopajočem novem letu. Eni so čakali in pričakovali kaj izrednega, pa se svet še ni podrl. Letos ni bilo prav hude zime. V cerkvi tudi ni mraza. Sneg zapade, pa ne leži dolgo. – Zakristijo kar naprej obnavljamo; začeli smo z obnovo 11. septembra, zdaj bo pa delo kmalu končano. Zadnje dni smo se lotili obnove za glavnim oltarjem, kjer je bila klasična,

pa vendar tridelna spovednica brez vrat. Bila je dotrajana, dali smo jo v odpad. In vsega je bilo. Zdaj smo dali po tleh beton, zadnjo stran oltarja premazali proti črvom; v niši, kjer je bila spovednica, so dali police za razne cerkvene predmete. Dali so tudi luč za oltarjem. Ko bo ofer, bi lahko šli okoli oltarja, kakor včasih. S tem bo obnova od zvonika do zakristije in prostora za oltarjem končana.

Glavna priprava gre zdaj za sv. misijon v Robu, na Turjaku in v Škocjanu, ker so bile včasih vse tri župnije ena sama: Škocjan. Zato imamo skupen misijon, ki ga bosta vodila gg. patra minores – dva. Dali smo tiskat zloženko za misijonski spored s slikami vseh treh župnijskih cerkva. Misijon bo trajal od 24. marca do 1. aprila, tiha nedelja. Januarja sem po pošti poslal vabilo za misijon, zdaj v marcu pa sem prav tako po pošti poslal zloženko s sporedom misijona. Otroci zbirajo duhovni šopek za uspeh misijona. Prosil sem tudi samostanske skupnosti za molitve v ta namen, in sicer: klarise v Nazarjah, usmiljenke pri Sv. Jakobu ob Savi ter notredamke v Novem mestu in Ilirski Bistrici. Prepričan sem, da brez Božje milosti ne bo sadov za duše. Nihče ne bo mogel reči, da ni vedel za misijon, vsa fara je povabljen. Vsako nedeljo gori misijonska sveča, ki je obenem tudi birmanska. Na Jezusov krst sta se oba patra misijonarja v cerkvi predstavila in prosila molitve zase.

Druga zadeva je sv. birma. Imamo 32 birmancev: 29 je šolarjev od 5. do 8. razreda, trije pa so odrasli katehumeni, ki bodo ob birmi 10. junija krščeni, prejeli prvo sv. obhajilo in sv. birmo. Od srede decembra vodim kontrolo z listki po imenu za vsakega birmanca ob nedeljski in praznični maši. Večina pridno hodi. Tudi za znanje imam za vse kontrolo. Za vsako molitev in katekizem dam na plakat, ki je na tabli, čebelico. To tablo dam ob nedeljah v cerkev pod kor, da vsi starši in botri lahko vidijo, koliko se je njihov birmanec naučil. Pridi, Sveti Duh, napolni srca svojih vernih!

Že dober mesec bije stolpna ura. Popravljali smo jo z raznimi urarji, pa ni šla. Le nekaj časa, pa zopet ne. Zdaj se je za to uro zavzel Jože Tekavec z Roba, ki je električar. Zdaj ura gre in bije v veliko veselje faranov in mene. Vsa leta sem tukaj silno želel, da bi ura lepo bila. Ta želja se je zdaj izpolnila. Bije zelo glasno, da se ura sliši skoz dvojna okna, ponoči in podnevi; zelo kratkočasno, posebno ponoči.

Sv. misijon od 24. marca do 1. aprila 2001 smo obhajali v treh župnijah: Škocjan, Turjak in Rob. Vse tri župnije so bile pred 125 leti ena pražupnija: Škocjan. Župnijo Turjak soupravlja župnik iz Škocjana g. Jože Razinger. Domenila sva se že lansko leto, da bi bilo dobro imeti misijon, in sicer v vseh treh župnijah, ker je bila prej vse ena župnija. Priprave na misijon so trajale od lanskega leta. Tudi na seji ŽPS so ta predlog sprejeli. Že v januarju so bili vsi farani povabljeni k tej temeljiti duhovni obnovi župnije. Vsa ta vabila sem poslal po pošti, da ga je dobilo vsako gospodinjstvo, prav tako spored misijona. Ob misijonu je bilo 200 spovedi in okrog 500 obhajil. Šli smo tudi po vseh podružničnih cerkvah in po hišah, kjer so želeli, k petim bolnikom pa sem šel na prvi petek.

Prvo obhajilo smo imeli v nedeljo, 20. maja. Pripravljali smo se vse veroučno leto, posebej še po sv. misijonu. Imeli smo štiri prvoobhajance, najmanj v mojih 11

letih na tej župniji. Starši in prvoobhajanci so lepo sodelovali. Da bi le vsi otroci Jezusu ostali zvesti ob podpori svojih z besedo in zgledom!

Sveta birma 2001. Ob zadnji birmi leta 1997 sem mislil, da je bila moja zadnja birma, pa je prišla še ena v tem letu. Pripravo smo začeli lani sredi oktobra ob dnevu celodnevnega češčenja sv. Rešnjega telesa, ko je bila predstavitev vseh birmancev ob navzočnosti in sodelovanju njihovih staršev in botrov. Tudi sv. misijon je bil vključen v pripravo birmancev in vse župnije na birmo. Poleg rednega verouka smo imeli za birmo dodatne ure, zraven pa še birmanske skupine. Vseh birmancev od 5. do 8. razreda je bilo 29, pa še trije katehumeni: Andrej, Blaž in Ernest. Andrej je okoli marca odstopil, žal! Ves čas smo imeli na daritvenem oltarju misijonsko-birmansko svečo z napisom v podobi križa: sv. misijon – birma. V pripravi in na sami birmi so sodelovale tudi birmanske skupine in popestrile celoten potek slovesnosti v veliko veselje birmovalca g. nadškofa. Zelo je bilo ganljivo ob krstu, sv. birmi in prvem sv. obhajilu katehumenov obeh. Vse je šlo v lepem redu po načrtu. Starši birmancev so cerkev in okolico zelo lepo pripravili. Že v soboto in med birmo je bil tukaj tuj spovednik salezijanec dr. Janez Jenko. Za pogostitev je poskrbel kar Škrabec iz gostilne v naši veroučni sobi. Okoli g. nadškofa nas je bilo pet duhovnikov. Ta birma me je zelo skrbela, pa je šlo vse v redu, Bogu hvala! – Birmanske diplome sem dal birmancem na nedeljo, 29. julija. Povabil sem vse birmance, njihove starše in botre.

Strela 11. avgusta 2001. V soboto, dne 11. avgusta, je okoli 11. ure dopoldne udarila silno močna strela, je počilo, da se je ves hrib zamajal. Vse varovalke je zdrobilo, vse luči in naprave (telefon idr.) so odpovedale. Ko sem stopil v pisarno, je bil prostor poln dima. Zgorela je izolacija žice za telefonski zvonček, ki je bil v kuhinji. Šel sem pod streho gledat, da morda ne gori, pravtako enako v zvonik. Več grobov je vzdignilo in kamne razbilo, steno pokopališča in betonske robnike je na več mestih zdrobilo. Javna razsvetljava je pregorela, v kablu telefona je zgorela izolacija, da je bila žica v kratkem stiku. Ves kabel do Puha so morali zamenjati. Zraven vsega še veliko strahu. Pred udarom strele ni bilo močnega grmenja... Treška in hudega vremena reši nas, o Gospod!

Terorizem – V Ameriki je bil dne 11. septembra 2001 barbarski napad na stolpnici v New Yorku in drugod. Izvedli so ga muslimanski skrajneži. Ugrabili so več ameriških avionov s potniki vred in so poleteli kot kamikaze v visoke stolpnice in povzročili poleg velikanske škode tudi na tisoče človeških žrtev. To je bil »satanški načrt«, kakor ga je imenovala slovenska televizija. Potem je sledil ameriški napad na glavno gnezdo teroristov – na Afganistan – čez nekaj mesecev.

Nova kapelica v Srnjaku je bila blagoslovljena na zahvalno nedeljo ob 10ih dopoldne po dopoldanski maši. Ta blagoslov je opravil tukajšnji župnik Šega Vinko ob veliki udeležbi ljudstva. Bil je zelo lep jesenski sončni dan. Načrt sta naredila Wallner Elizabeta in njen mož Jože. Elizabeta je Gradišarjeva z Velikega Osolni-

ka. Ta dan smo blagoslovili tudi novo asfaltno cesto do Srnjaka. Prišel je na slovesnost tudi župan iz Velikih Lašč g. Anton Zakrajšek, ki je zbrane nagovoril.

Leto 2002

Ni zime ne snega ves januar, čez dan je do 16°C. V februarju je bilo malo snega, pa še tega je kmalu pobralo.

V nedeljo, 17. marca, smo končali tridnevno duhovno obnovo kot ponovitev lanskega sv. misijona. Tudi obnova je bila v treh župnijah: Rob, Turjak in Škocjan. Vodili so obnovo spet gg. patri Minores, dva patra. To je bila hkrati priprava na veliko noč.

Prvo sv. obhajilo v Robu je bilo v nedeljo, 5. maja. Vseh prvoobhajancev je bilo pet; malo, premalo!

Dne 14. maja smo ustanovili Društvo bob župnije Rob; bob je za zdravje telesa, Rob za veselje očesa. Kdor bo več pridelal, bo dobil nagrado.

V nedeljo, 23. junija, smo imeli v cerkvi trojno slavlje: sklep veroučnega leta z razdelitvijo spričeval, obletnico lanske sv. birme in slovo od 8. razreda (12 fantov in deklet). Podali so slovesno besedo zvestobe Bogu. Bilo je zelo lepo in ganljivo. Bog jih ohrani! Na to slovesnost smo se pripravili z duhovno obnovo v soboto in nedeljo. Otroci so dobili veroučna spričevala, vsi birmanci spomin na sv. birmo s sliko g. nadškofa na poti v cerkev, 8. razred pa še posebne diplome ob sklepu osemletke.

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla je bila v Rutah krajevna slovesnost »Selo, Sela, Sele...« v Sloveniji, je bil blagoslov posebne zastave. Prišel je tudi g. župan iz Velikih Lašč.

V nedeljo, 30. junija, je bil blagoslov novega asfalta na cestah skozi vasi v Rutah; je bil in govoril župan iz Velikih Lašč ing. Anton Zakrajšek.

V aprilu je bila postavljena nova ograja ob cesti pod pokopališčem. Les je dala soseska sv. Lovrenca na Velikem Osolniku, zrezal pa je tramičke iz kostanja Dušan Zgonc iz Podhojnega hriba zastonj. Bog povrni vsem!

V soboto, 18. maja, je bila na Brezjah slovesna izročitev Sklepnega dokumenta sinode v roke naših škofov iz vseh treh slovenskih škofij; v imenu sv. očeta je to izvršil njegova eminenca kardinal. Bog daj obilnih sadov te naše slovenske sinode na priprošnjo Marije Pomagaj!

V soboto, 1. junija, je bil v naši cerkvi koncert operne pevke Olge Gracelj. Ni bilo veliko udeležbe. Darovi so bili prostovoljni za farno cerkev. Vse stroške je nosila občina Velike Lašče.

Letos je bila pri šmarnicah slaba udeležba, tako odrasli kot otroci. Brali smo o Božjem služabniku Antonu Vovku, ki je bil živi mučenec v obdobju komunizma.

Otroški oratorij je bil v naši župniji od 23. do 25. avgusta pri farni cerkvi. Vo-dile so ga sestre Marije Pomočnice z Rakovnika. Vse za Boga in Marijo!

V nedeljo, 15. septembra, je bil blagoslov spominske plošče na Velikem Osolniku za 24 pobitih domobrancev prav 15. septembra 1943, ob zidu te cerkvice sv. Lovrenca. Naj počivajo v miru in prosijo za slovenski narod, da bi vsi spoznali in priznali resnico, potem pa za spravo med živimi in mrtvimi ter z Bogom! Vso slovesnost je vodil upokojeni beograjski nadškof g. dr. Franc Perko ob udeležbi g. dekana in treh duhovnikov, pa veliko ljudstva. Ves prostor je bil ozvočen, saj je bilo zunaj polne cerkve ljudi še za eno cerkev. Pripravila je vse Nova slovenska zaveza iz Ljubljane. Vsa pušica je šla za spominsko ploščo.

Otroške predalčke za nedeljske in praznične maše smo dali v cerkev k stranskemu oltarju. Vsak otrok ima svoj predalček z imenom in priimkom po razredih. Ko po maši dobi listek, ga takoj da v svoj predalček, da ga ne more zgubiti. Pred veroučnimi spričevali bom predalčke odprl, da bom videl sodelovanje otrok pri Božji službi. To bo ocena v veroučnem spričevalu »sodelovanje«.

Na prvi petek v septembru smo začeli pobožnost devet prvih petkov. Vsak dobi zloženko o dvanajstih obljubah Srca Jezusovega sv. Marjeti Alakok in kartonček za prve petke v devetih mesecih. Eni so začeli s prvim petkom v oktobru. To oboje sem dal tudi odraslim, ki so z veseljem sprejeli. Naj zavlada Presveto Srce Jezusovo v naši župniji!

Leto 2003

V tem letu sem obhajal 60-letnico svoje nove maše. Še spomladi smo se na seji ŽPS pogovarjali o tem. Želel sem, da bi napravil pred farno cerkvijo streho za to slovesnost. In to smo tudi naredili. Vse je bilo ozvočeno in pripravljeno. Ali natančno štiri tedne pred slovesnostjo mi je umrla moja draga sestra Mimi, s. Vladimila, ki je bila pri meni za gospodinjo 22 let. Za biserno mašo je bilo vse lepo – pa z grenkostjo, da nimam več svoje sestre. Od petka do nedelje smo imeli duhovno obnovo pred biserno mašo. Vse sorodnike sem povabil semkaj v Rob. Ponovitev je bila potem v Grahovem, Šmartnem pri Litiji in Šentlovrencu. Po biserni maši sem se malo oddahnil; je bilo veliko skrbi.

Potem sem moral urediti gospodinjstvo. Prosil sem svojo pokojno sestro Mimi za pomoč. Zdaj prihaja ena druga sestra, doma je iz Begunj pri Cerknici. Vsak teden pride za dva dni, vedno v petek dopoldne jo sestre pripeljejo semkaj, ker sama ne vozi avta, jaz pa jo v soboto peljem nazaj na Miklošičevo 2/II v Ljubljani. To je s. Amata Hiti, usmiljenka. Včasih je bila prednica na Raki na Dolenjskem. Pride, vse pospravi, opere, vrt ob župnišču lepo ureja, skuha in da z listki v zamrzovalno skrinjo. Sam sem prosil sestre za tako pomoč, potem pa so prosili še g. nadškof dr. Franc Rode. Kar dobro je tako. Bogu hvala in Mariji in moji pokojni sestri Mimi, s. Vladimili.

Leto 2004

V februarju sem šel v gredo pri župnišču, da sem opravil brevir. Bilo je že vroče, da bi skoraj moral iti v senco. Danes pa je 29. februar in pada sneg in ga nese. »Sv. Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi.« Letos to drži dobesedno. Na predvečer sv. Matije je začelo padati. Preneha, pa spet začne. Ga je več kot pol metra. – V župnišču smo dali alarm proti vlomom, ker so mi v decembru dvakrat vlomili; smo morali to narediti.

Nova lopa pred farno cerkvijo Rob. Za biserno mašo domačega župnika je bila postavljena zasilna lopa za dan, 13. julija 2003, nedelja. Vendar ta provizorij ne bi zdržal snega čez zimo. Dogovorili smo se, da naredimo lopo nanovo, trdno in solidno, pooblano in prebarvano, vse po načrtu in z električnimi lučmi okrašeno. To lopo sem imel v načrtu in željah, skoraj odkar sem prišel v Rob. Sem že meril in načrtoval. Ponovno sem spraševal Spomeniško varstvo, pa niso in niso dali dovoljenja. Rekli so: »Taka je cerkev.« Vedno pa so bile težave: ko je bil dež, pa z dežnikom odpiraj vrata, pa v rokah kaj v cerkev neseš, pa za vrat kaplja. Pozimi je snega do vrat, pa sneg zdrsne s strehe zvonika, pa ledene sveče so se utrgale in lahko bi bila velika nesreča, ko bi na koga ob obisku cerkve padla. Zdaj pa je v dežju in snegu suho pod lopo. Prej so ljudje dežnike odpirali že v cerkvi, zdaj v dežju tega ni treba. Pod lopo se malo ustavijo, pa se kaj pogovorijo po maši, tudi če dežuje. Zvečer, kadar je bogoslužje, je zelo lepo, ko gorijo tri žarnice pod lopo; slovesno in praznično je ob cerkvi.

Električno ogrevanje v cerkvi. Že pred leti smo dali v cerkev ogrevanje z električno: s pomočjo električnih folij segreje do 35°C pod klopmi v cerkvi, pa pred glavnim oltarjem, v zimski kapeli, na koru, v spovednici in pri klopci za ministrante. Vse je dobro, edino v kapeli pod korom ni bilo dobro, ker je bila pod podnom vlaga in se je ogrevanje uničilo. Dali smo nov poden s špranjami, da se je osušilo in se vedno suši, za ogrevanje pa smo dali električni radiator z oljem, kar zdaj prostor kapelle lepo segreje.

Moje gospodinjstvo. Od letos prihaja s. Amata v Rob, župnišče z dovoljenjem svojih predstojnikov za tri dni na teden. To pa je že kar prav dobro. Spet jo sestre pripeljejo semkaj, jaz pa jo peljem v soboto nazaj na Miklošičevo v Ljubljani. Če pa je tukaj potrebno kaj več, recimo veliki teden ali seja ŽPS, pa ostane še, kolikor je potrebno. Bogu hvala!

Marijin kip iz stare cerkve. Ko so leta 1845 postavili v Robu novo župnijsko cerkev, so prej Marijin kip iz stare cerkve dali v kapelo na Selu, sredi vasi. Lani pa smo za farno žegnanje prepeljali Marijin kip iz te kapelice za nekaj dni v Rob. Slovesno, ob spremstvu ljudstva, smo Marijo prvič po njeni preselitvi na Selo v kapelici spet pripeljali v Rob 8. septembra, ko smo jo pozdravili spet v Robu in opravili sv. mašo z litanijami MB in blagoslovom. Tukaj je bila do nedelje – farno žegnanje, 14. septembra, ob slovesni peti sv. maši. Bilo je veliko veselje nas vseh z lepim obiskom sv. maše med tednom. Našo farno cerkev je Marija obiskala po 158

letih, kraj svojega nekdanjega večstoletnega bivanja. Hvala ti, Marija, naj bo tvoj blagoslov in tvoje varstvo vedno z nami!

Kapelica na Selih. Neka žena iz Sel, Marija Cimperman, mi je pripovedovala o tej kapelici in pozneje tudi napisala: »Kapelica na Selu je stara približno 300 let. Sezidati jo je dal mož, ki je živel kot hlapec pri Zalarjevih, po domače Jaklevih. Nekega jutra je gospodar našel v skednju nebogljenoto dete, ki ga je pustila popotnica, ki je tam prenočevala. Dali so mu prenočišče, čeprav niso vedeli ne imena, še manj priimka. Tako je tam živel in odrasčal ter delal kot hlapec. Nekega dne je ta hlapec-mož umrl. Možje so ga dali v krsto in nesli na ramah kakih 200 m, nakar so slišali ropot. Dali so krsto na tla, jo odprli in mož je vstal. Tako je živel še sedem let. V ta namen je dal sezidati to kapelico. – Med drugo svetovno vojno je bila večkrat načeta od streliv. Le kip Device Marije, ki je bil prenešen iz farne cerkve v Robu, je bil nepoškodovan. Leta 1971 smo ji dali novo prevleko in tudi kapelica se je delno obnovila, zato jo je gospod prelat Vinko Šega blagoslovil.« Po ustnem izročilu Marija Cimperman. To pisanje sem dobil šele po vrnitvi Marijinega kipa v kapelico na Selu.

Krvava Peč – demontaža lesenega stropa. Vse bo financiralo Ministrstvo za kulturo v Ljubljani po več kot desetih letih vztrajnih prošnj.

Obnova zvonika na Velikem Osolniku. Prvotni zvonik, nov leta 1903, je vihar uničil. Nov je bil blagoslovljen leta 1966, bolj provizorij. Zdaj je v delu nov, vse ostrežje in baker. Nova je električna napeljava, obnovljena podrti zakristija in novi stoli (6) pri oltarju. Lansko leto je bila narejena okoli cerkve drenaža.

Okrogle obletnice porok v župniji Rob. V nedeljo, 23. maja, smo obhajali okrogle obletnice porok; 18 parov se je prijavilo. Pred vhodom v cerkev je bil napis.

Alarmna naprava v župnišču za božič 2004. Zaradi mnogih vlomov in tatvin v tukajšnjem župnišču, smo naredili ravno za božične praznike alarmno napravo. Stalo je 300.000 SIT. Vse je naredil mojster Zvone Peterlin. Vsi prostori v župnišču so zavarovani. Alarm je avtomatično priključen še na tri telefone v vasi Rob. Priključimo ponoči in kadar ni nikogar v župnišču: v cerkvi pri bogoslužju ali na podružnici ali zdoma. Zelo potrebno, posebno zdaj, ko je župnik sam v župnišču. – Pred enim mesecem je udarila strela in napravila precej škode. Za vsa popravila in nove dele sem dal 55.000 SIT. Treska in hudega vremena reši nas, o Gospod!

Leto 2005

Redna birma s kanonično vizitacijo je bila v naši župniji v nedeljo, 1. maja 2005. Vseh birmancev je bilo 13, od teh sta bila dva iz župnije Velike Lašče (Lužarji). Do zdaj so bile tukaj birme na štiri leta, zanaprej pa bodo na dve leti, za 7. in 8. razred osemletke. Birmanci so opravili za birmo devet prvih petkov, en teden pred birmo pa duhovno obnovo (2 dni) za vso župnijo. Birmoval je pomožni škof msgr. Andrej Glavan. Bilo je lepo vreme in velika udeležba. Spominska ponovitve

birme je bila v nedeljo, 19. junija. Birmanci so prejeli birmanske diplome in sliko g. škofa birmovalca. Bralec je na ambonu prebral škofijsko sporočilo o vizitaciji. Te ponovitve so se udeležili starši birmancev in botri. Ti so podarili svojim birmancem celotno Sveto pismo v žepni obliki. Ta dan je bil tudi sklep veroučnega leta; otroci so dobili spričevala. Bogu hvala za vse!

Oratorij za otroke je bil tukaj ob četrtni, 30. junija, pa do nedelje, 3. julija. Otroci so bili iz domače župnije in od drugod, predvsem iz župnije Velike Lašče. Vseh otrok je bilo 59. Spored je trajal od 9ih dopoldne do 4ih popoldne. Prvi dan smo začeli v cerkvi z blagoslovom otrok, sklep pa je bil v nedeljo z redno sv. mašo, ki jo je opravil salezijanec g. Miran Sajovic⁹ z Rakovnika. Vreme je bilo lepo, razen v petek. Takrat so imeli dnevni program v prosvetni dvorani v Robu. Ves oratorij je vodila organistka ga. Romana, pomagali so ji marljivi animatorji. Po sv. maši v nedeljo je bila pogostitev za udeležence. Bogu hvala in Mariji za vse!

Veliki Osolnik. V nedeljo, 14. avgusta, je bilo na tej podružni cerkvi žegnanje sv. Lovrenca, patrona te cerkve. Obenem je bil blagoslov vseh velikih obnovitvenih del: obnova notranjosti, nove klopi, okna, električna razsvetljava, znova pozidana zakristija z opremo, zunanja fasada, nova streha na zvoniku in na cerkvi z novim bobrovcem in bakrom, nova vrata, drenaža okoli cerkve. Vso slovesnost je vodil pomožni škof ljubljanski g. msgr. Andrej Glavan.¹⁰ Prišlo je veliko ljudi od vseh strani, niso mogli vsi v cerkev, zato je bilo postavljeno ozvočenje. Pevski zbor je bil iz Roba. Po maši je bila pogostitev množice, v veselem razpoloženju. G. škofu in bližnjim sodelavcem je pripravil kosilo g. Milan Tekavec, cerkveni ključar in vodja celotne obnove skozi več let. Po maši je bila zahvala Bogu in g. škofu.

Zgonče – Sv. Primož in Felicijan. Tudi pri tej podružni cerkvi so potekala obnovitvena dela, predvsem obnova zunanje fasade z ometom in barvanjem na cerkvi in zvoniku. Že prejšnja leta je bila delno obnovljena notranjost: obnovljeni kipi, pa veliki križ v višini dveh metrov, nova električna napeljava, cisterna za vodo iz žlebov, urejena okolica cerkve in zidu okoli cerkve, pa nov asfalt na cesti do te cerkve. Blagoslov vse te obnove pa bo naslednje leto ob žegnanju pri tej cerkvi, ob sv. Primožu in Felicijanu.

Leto 2006

V tem letu je med najvažnejšimi dogodki Cerkve na Slovenskem ustanovitev treh novih škofij, kar je izvršil papež Benedikt XVI. v Rimu dne 7. aprila 2006.

⁹ Miran Sajovic (Teharje, 2. 7. 1970) je leta 1987 vstopil v salezijansko družbo, leta 1995 naredil večne zaobljube, leta 1999 pa je bil v Mariboru posvečen v mašnika.

¹⁰ Andrej Glavan (Soteska, 14. 10. 1943) je bil leta 1972 v Ljubljani posvečen v mašnika. Bil je kaplan v Škofji Loki (1973), župnijski upravitelj v Škofji Loki-Suha (1974), župnik v Stari Loki (1981), leta 2000 je bil imenovan za ljubljanskega pomožnega škofa, ob ustanovitvi škofije Novo mesto pa prvi novomeški ordinarij (2006).

Potem so sledile razglasitve novih škofij: dne 21. maja v Celju, dne 10. junija v Novem mestu in 25. junija v Murski Soboti. V Celju je škof dr. Anton Stres, v Novem mestu škof msgr. Andrej Glavan, v Murski Soboti škof dr. Marjan Turnšek.

Isti dan 7. aprila 2006 je papež Benedikt ustanovil novo nadškofijo in metropolijo Maribor, slovesna razglasitev je bila v Mariboru, v stolnici sv. Janeza Krstnika dne 24. septembra 2006, novi nadškof in metropolit je postal dosedanji mariiborski škof. dr. Franc Kramberger.

Otroški oratorij je bil v naši župniji od 29. junija do 2. julija 2006. Udeležilo se ga je 36 otrok in 15 animatorjev. Sklep je bil z nedeljsko sv. mašo, ki jo je vodil salezijanski duhovnik z Rakovnika. Otroci udeleženci so bili tudi iz drugih župnij.

Letos v juliju smo se lotili velikega in zahtevnega projekta: obnove celotne strehe na farni cerkvi. Po izvidnem razpisu smo se odločili za najugodnejšega ponudnika Škof Sebastjan iz Dolščakov. Imel je ekipo tesarskih in kleparskih delavcev. Prav ta čas ni bilo dežja, kar je bilo za njihovo delo zelo ugodno. Bilo je zelo vroče, kar je bilo za delavce zelo naporno. Po predračunu je bila določena cena za delo in material (ob svoji hrani!) šest milijonov in pol. Na koncu pa je znašal račun osem milijonov in pol, ker so morali zamenjati še 13 špir na strehi, kar pri ogledu pred začetkom del niso opazili. Da bi lažje spravili to vsoto skupaj, smo prosili škofijo v Ljubljani, da bi prodali manjšo parcelo ob Robarici (št. 1131/2 k. o. Selo pri Robu, v izmeri 2145 m², travnik). Interesent bi dal 1€ za m², sodni cenilec pa je postavil ceno 5€ za m², kar tudi škofija zahteva v svoji rešitvi z dne 24. oktobra 2006 št. 1600/06. Ključarji vztrajajo pri prodaji 1€ za m². Zdaj vse visi v zraku.

Zadnji dan počitnic so šli naši mladinci na izlet in romanje na Goro nad Sodražico. Tam so bili dva dni; začeli smo s sv. mašo, pri kateri so sodelovali z branjem in petjem ob kitari. Igrali so nogomet in druge igre. Obiskali smo tudi grob na farnem pokopališču Gora ob farni cerkvi, kjer počiva mistikinja Magdalena Gornik. Obiskali smo tudi kapelico, ki jo je dala ona postaviti; tam je imela tudi videnje in pogovor z Marijo. Ta kapelica je v sosednji vasi Janeži. Ves čas je za hrano skrbel s. Amata Hiti, usmiljenka. Vsi smo bili zelo zadovoljni.

Na rožnovensko nedeljo, dne 1. oktobra smo imeli župnijsko romanje iz Roba na Goro. Vseh nas je bilo za en avtobus in še nekaj osebnih avtomobilov. Ob 1ih smo odšli iz Roba, na Gori je bila ob pol 3h popoldne sv. maša, litanije in razlaga študentke, ki piše knjigo o Magdaleni Gornik. Vreme je bilo ugodno. Duhovno okrepljeni smo se ok. 5. ure, to je pred mrakom, vrnili v Rob veselo razpoloženi.

2007

Morda sto let ali še več ni bilo tako toplega januarja, kot je letos. Temperature do 18°C in je napovedoval radio, da še ni videti konca pomladanskega vremena; danes je že 21. januar, ko bi bila po normalnih razmerah najhujša zima, zdaj so

tako zvani »sredozimci«. Malo snega je bilo pred božičem, nižje v Ljubljani pa ga sploh ni bilo.

S 1. januarjem smo dobili novo denarno valuto euro. 1€ je 239,64 SIT (slovenski tolar). 15 let smo imeli tolar. Zdaj bodo kovanci dosti vredni: 1 cent skoraj dva tolarja in pol. – Pred nekaj dnevi je grozovit orkan pustošil po srednji Evropi: od Anglije do Ukrajine, veliko mrtvih in ranjenih in veliko razdejanja z veliko materialno škodo. – Vojske so kar naprej: v Iraku, Afganistanu, pa Izraelci in Palestinci in v Afriki Sudan-Darfur; razsaja epidemija aids, posebno v Afriki, pa pomanjkanje in lakota po mnogih krajih. Bog se usmili vseh ubogih!

Blagoslov novega denarja. Na novega leta dan je euro postal zakonit denar v Sloveniji. Zato sem napravil na malem panoju razstavo kovancev euro in en bankovec za pet eurov. Ob začetku sv. maše smo po kratki utemeljitvi ob spremstvu farnih strežnikov blagoslovili nov denar. Blagoslovitev smo tudi fotografirali. Dr. Edo Škulj, župnik v Škocjanu, je svetoval, da dam o tem poročilo in sliko v naš verski tednik *Družina*. Upam, da bom to naredil, ko dobim slike. Z denarjem je veliko dobrega, pa tudi veliko hudega; zato je potreben Božji blagoslov. (Verski tednik *Družina* je objavil sliko blagoslova v cerkvi in besedilo.)

Obilen sneg (pol metra) je zapadel 19. in 20. marca 2007, prej pa nič, razen nekaj malega pred božičem, po nižinah pa nič. Zaradi toplogrednih plinov se naše ozračje segreva. Polarni led se topi, gladina svetovnih morij se bo dvignila, zemljevidi zemlje se bodo spremenili. Sedanji sneg je kar obstal, čeprav se je v sredo, 21. marca, ob 1h zjutraj začela pomlad.

Barvanje pločevinaste strehe, krite s pocinkano pločevino, smo opravili ob koncu avgusta 2007. Delo je prevzel in izvršil mojster Janez Tomažič iz Štangarskih Poljan 15, pošta 1275 Šmartno pri Litiji. Izbrali smo rdečo barvo. Mojster je dal dne 3. oktobra 2007 pismeno garancijo za opravljeno delo za dobo 10 (deset) let. Delo in material je stalo 2.686,70€. Mojster je znižal račun za 86,70€, kar je jegov dar farni cerkvi Rob. Bog mu povrni. (Na strehi zvonika so se pojavili neki kupčki, na pločevini, bo mojster popravil.)

Prvi sneg je zapadel v soboto, 20. oktobra, dan pred misijonsko nedeljo. Bilo ga je malo. Na Gori pri Sodražici ga je bilo več in so pluzili.

Popravilo na novopobarvani strehi zvonika še ni opravljeno. Mojster je prišel enkrat pred zimo, pa ga je mrak prehitel, da je prišel dol z zvonika. Popravilo še ni opravljeno, čeprav ga je cerkveni ključar Milan Tekavec večkrat poklical. Popravilo bo naredil zastonj, dana je garancija za 10 let.

Na volitvah v nedeljo, 11. novembra, so bile zmagovalke leve stranke. Izvolili so predsednika države. Prvotno, v prvem krogu, je kazalo, da bo zmagovalec krščanski kandidat prof. Alojzij Peterle, v drugem krogu pa je zgubil. Kandidat leve strani dr. Danilo Türk je dobil 68% vseh glasov, prof. Al. Peterle pa le 32% glasov. Žalostno, mnogi kristjani niso šli volit.

2008

S 1. januarjem je začela naša mala država Slovenija s predsedovanjem Evropski skupini 27 držav. To je velika čast za našo državo, pa tudi velika odgovornost, voditi države s 400 milijoni prebivalcev.

Po svetu ni miru: Irak, Afganistan, Palestina in Izrael, Darfur v Afriki. Toliko nedolžnih ljudi mora trpeti. Bog se jih usmili!

Za novo leto so naši škofje izdali posebno pastirsko pismo kot vabilo k molitvi za našo vlado, da bo mogla uspešno voditi celo Evropo.

Letos je bila velika noč najbolj zgodaj, 23. marca. Ta dan je kar naprej snežilo. Velikonočna procesija je šla ven samo do nadstreška pred cerkvijo. Tako zgodnja velika noč bo spet leta 2160, kakor sem razumel po televiziji.

Snega je zapadlo 70 cm. Za praznik Gospodovega oznanjenja je šele preplužil obilni sneg malo pred dopoldansko sv. mašo; prej niso mogli avtomobili do cerkve.

Obnova glavnega oltarja, nastavka in križevega pota. Ob koncu februarja je restavratorsko podjetje BOA iz Ljubljane odpeljalo vseh 14 podob križevega pota, da bodo takoj začeli z obnovo, posebno okvirjev, ki so v celoti pozlačeni, pa potrebni temeljite obnove. Precej je poškodb ornamentov nad okvirji, pri IX. postaji pa ornamenta sploh ni, treba bo narediti novega. Popravili bodo tudi podobe na platnu in jih zaščitili. Obnova ene postaje bo stala 800€, eno k drugemu. Začeli smo zbirati botre – donatorje za posamezno postajo ali pa dva botra (po 400€) za eno postajo. Pod kor smo dali velik plakat z imeni 14 postaj, zraven pa ime in priimek botra, da bomo tako lažje pokrili stroške celotne obnove.

Po državnih praznikih ob začetku maja je podjetje BOA začelo z obnovo glavnega oltarja. Postavili so ključarji železne odre ob oltarju, da so restavratorji lahko začeli z delom, ki bo trajalo do 20. julija. Stroški za obnovo križevega pota in glavnega oltarja so znašali v celoti 30.200€. Na škofiji smo dobili posojilo 11.000€. Vse delo je pregledala ga. Železnikova iz Spomeniškega varstva, je vse potrdila.

Dne 10. julija je bila tukaj v Robu diamantna sv. maša (65 let mašništva) domačega dušnega pastirja župnika z imenom Šega Vinko. Na to slovesnost se je vsa župnija pripravljala z duhovno obnovo. Vsa slovesnost je bila pred cerkvijo pod nadstreškom, ljudje pa na prostoru med župniščem in cerkvijo. Dva pevska zbora sta bila, vsak na eni strani. Somaševalo je menda pet duhovnikov. Pridigar za to slovesnost je bil urednik tednika *Družina*. Vreme je bilo zelo ugodno, brez dežja in ne vroče, pihljala je lahna sapica. Skupnega kosila ni bilo; vsak je dobil na kartonskem pladnju pol mesene klobase, štručko, zraven je bila majoneza, sadje in pijača po želji. Vsi udeleženci so bili povabljeni. Mizice in klopi so bile po dvorišču med cerkvijo in župniščem, stregli pa so iz garaže. Vso oskrbo je prevzela tukajšnja gostilna Škrabec. Bogu hvala za vse!

Slovenski pastoralni dan je bil v soboto, 10. maja, v Celju za vseh šest slovenskih škofij. Iz vsake župnije je šla na to slovesnost določena družina, da je prejela

v imenu svoje župnije podobo sv. Družine. Iz naše župnije je šla v Celje družina Juvanec z Zgončega. V Celju je bilo mnogo ljudstva iz cele Slovenije. Ta slika potuje sama po družinah v župniji. Tukaj smo začeli v nedeljo, 5. oktobra, v župnišču. Povsod po dva dni, kjer bodo želeli sprejeti podobo sv. Družine. Zraven gre tudi knjiga, kjer vpišejo družino, ki je sv. podobo – blagoslovljeno v Celju – sprejela v svojo hišo. Vsaka družina naj se tista dva dni trudi biti zares krščanska družina: jutranja in večerna molitev, trikrat na dan ob zvonjenju molitev Angel Gospodov, molitev pred jedjo in po jedi; vsi skrbijo za lepe, prijazne odnose v družni; če je le mogoče, zvečer vsi molijo rožni venec za vse slovenske družine. Vsaka družina ob koncu poišče družino v bližini, ki bo sprejela podobo sv. Družine spet za dva dni. Družina, ki je sprejela podobo sv. Družine, se trudi tudi za naprej, biti res krščanska družina, tudi z udeležbo pri nedeljski maši, enako ob vseh zapovedanih praznikih. Naj Bog blagoslovi vse naše družine in ves slovenski narod!

DODATEK: VRSTA ŽUPNIKOV V ROBU

1788–1791 Andrej Klarič (Fara pri Kočevju, 1750 – Ribnica, 19. 10. 1833) je bil v mašnika posvečen na naslov šestih kmetov iz iste župnije, ki so podložni gospostvu Kostel, in z dovoljenjem gospostva 2. aprila 1777. Njegova zmožnost je dobra, zdravje trdno, govornik je razumljiv. Izšolal se je v Zagrebu, bogoslovne nauke pa je vse dovršil na Dunaju. Bil je pobožen, goreč in zgleden duhovnik, ki je napredoval v čednostih. Ljudje ga imajo radi. Bil je prvi lokalni kaplan v Robu od leta 1788 do maja 1791. Pozneje je bil par let vikar na Rakitni, nato pa župnik v Hinjah (1800–1827), odkoder se je podal v Ribnico kot zlatomašnik v pokoj.

1791–1792 Jurij Grahek (Črnomelj, 21. 2. 1763 – Zagradec, 28. 9. 1823) je bil posvečen v duhovnika 26. septembra 1790. Bil je lokalni kaplan v Robu od maja 1791 do 24. januarja 1792. Pozneje je bil v Novem mestu vikar (1793), od leta 1802 kanonik. Leta 1813 je postal lokalni kaplan v Zagradcu in ostal do smrti.

1792–1793 Jožef Seršen (Vodice, 1737 – ?) je bil posvečen v duhovnika 1. junija 1762 na naslov posestev v planini nad Jesenicami v vrednosti 2000 renškov. Stanoval je v ljubljanski stolni župniji sv. Nikolaja leta 1788 in 1789. Leta 1789 je zaprosil, da bi ga nastavili v dušno pastirstvo. Lokalni kaplan v Robu leta 1792.

1793 Jurij Prunner (Radovljica, 2. 4. 1760 – Kamnik, 24. 4. 1834) je bil posvečen v duhovnika 9. novembra 1788. Bil je lokalni kaplan v Robu (1793), ekspozit na Golem (1794), vikar v Hotedršici (1798), kaplan v Zaplani (1800), lokalni kaplan na Javorju (1806), upokojenec v Begunjah pri Cerknici (1808), župnik v Hotiču (1813), lokalist v Vranji peči (1815) in upokojenec v Kamniku (1817).

1793–1808 Marcial Sauer (?, 1748 – ?) je bil frančiškan od leta 1764. Lokalni kaplan (lokalist) je bil v Robu od 15. 9. 1793 do 13. 5. 1808, nato se je vrnil v samostan. »Ta je torej celih 14 let pasel robske ovčiče in je bil prvi, ki se je za dalj časa in nekam bolj trdno ustalil v Robu. Zanj se daruje še dandanes [1902] vsako leto ena sv. maša, katero je ustanovil leta 1802 obenem s šestimi drugimi ustanovniki (Jera Sterle, Mihael Purkart, Jožef Uzman, Anton Purkart, Marjeta Srnjak in Helena Kališar). Sv. maša naj se daruje, dokler živi, na njegov namen, ko pa umrje, pa za njegovo dušo in prijatelje. Kam je odšel Marcial Sauer z Roba, se ne ve. Pokopan ni v Robu.«

1808 Jožef Lavrenčič (+ Semič, 6. 8. 1828) je bil na osnovi enega leta ne-doletnosti v duhovnika posvečen v Ljubljani 10. 2. 1805. Bil je kaplan v Poljanah

nad Škofjo Loko (1806), Škocjanu pri Turjaku od 10. 10. 1807 do septembra 1811, vodil je župnijo Rob kot lokalni kaplan od 13. 5. 1808 do 13. 10. 1808, vikar v Metliki (1813), Semiču (1815), hišni duhovnik na gradu (1824),

1808 Anton Smuk (Metlika, ? 1. 1771 – Škocjan, 6. 12. 1818) je bil v duhovnika posvečen 1. aprila 1795. Bil je kaplan v Višnji Gori (1797), Šentvidu pri Stični (1798) in župnik v Škocjanu (1808). Bil je soupravitelj v Robu od maja do septembra 1808.

1808–1825 Franc Serafinski Okorn (Ljubljana, 27. 9. 1770 – Radomlje, 1. 12. 1833) je bil v duhovnika posvečen 28. avgusta 1796. Bil je kaplan v Sodražici (1797), v Škocjanu (1798), v Polhovem Gradcu (1804), v Šmarju (1806). Bil je provizor v Robu od 30. 9. 1808 do 28. 11. 1808, nato lokalni kaplan do meseca januarja 1825, ko je šel za župnika v Soro, kjer je ostal do smrti.

Anton Padovanski Milavec (Škocjan pri Turjaku, 21. 5. 1789 – Kurešček, Ig pri Ljubljani, 8. 6. 1865) je bil v duhovnika posvečen 21. septembra 1818. Bil je kaplan v Bohinjski Bistrici (1819), v Poljanah nad Škofjo Loko (1820), Novo mesto-Šmihel (1821), kurat na Kureščku (1823), vikar v Šentjoštu nad Polhovim Gradcem (1826), ponovno kurat na Kureščku (1834), kurat na Sveti gori (1838), lokalni kaplan v Ustju pri Ajdovščini (1842), še tretjič na Kureščku (1848) do smrti. Bil je administrator v Robu od 24. 12. 1824 do meseca januarja 1825.

1825–1846 Jurij Tome (Ljubljana, 27. 3. 1770 – Hrenovice, 17. 2. 1849) je bil v duhovnika posvečen 21. decembra 1816. Bil je kaplan v Mokronogu (1818), Šmarjeti (1821), na Vrhniki ((1823), lokalni kaplan v Robu od 18. 3. 1825 do 6. 4. 1846, župnik v Hrenovicah (1847) do smrti. Jurij Tome je dozidal novo, sedanjo cerkev v Robu, ki jo je 24. junija 1845 posvetil knezoškof Alojzij Wolf.

1846–1868 Frančišek Serafinski Rant (Selca, 24. 9. 1804 – Rob, 11. 12. 1868) je bil posvečen v duhovnika 26. julija 1832. Bil je kaplan v Kostanjevici (1833), v Črnomlju (1834), na Blokah (1840), v Hrenovicah (1845), lokalni kaplan v Robu 24. 4. 1846 in tam deloval do smrti. »Franc Rant je še dobro v spominu pri starejših ljudeh. Bil je dušni pastir v Robu 22 let, najdalje izmed vseh. Umrl je star 64 let in je pokopan v Robu poleg svoje matere Marije Rant, ki je umrla pri njem 16. decembra 1863, stara 82 let. Pokopal ga je ribniški dekan Martin Skubic; mater pa je pokopal pet let prej škocjanski župnik Anton Čibašek. Oba imata skupen spomenik na robskem pokopališču. Franc Rant je umrl za »Laehmung infolge des eingeklemmten Bruches« (oslabelost vsled zadržnjene kile). Stopil je baje napačno s konja in pri tem dobil kilo. Tudi se je isto leto močno opeknel pri požaru hleva hoteč rešiti konja, ki ga je že dvakrat izpeljal iz hleva, a je vselej zopet nazaj v hlev pridirjal in ondi tudi zgorel. Pri tem reševalnem delu je menda goreč tram padel nanj, vnela se mu je obleka in dobil je hude opekline, da je moral dalj časa ležati v

postelji. V bolezni so ga namestovali sosednji duhovniki: velikolaški župnik Janez Brodnik, škocjanski župnik Anton Čibašek, Andrej Stritar, duhovnik na Kureščku in velikolaški kaplan Feliks Knific. Razen Andreja Stritarja, ki živi v pokoju v Mostah (Komenda), so vsi že v večnosti. Po njegovi smrti sta upravljala lokalijo Rob velikolaški župnik Janez Brodnik, ki je zidal velikolaško cerkev, in duhovni pomočnik Janez Kilar, od 24. decembra 1868 do 1. aprila 1869.«

1869–1872 Blaž Lenček (Brezovica, 3. 2. 1831 – Stari trg pri Ložu, 15. 1. 1890) je bil posvečen v mašnika 30. julija 1854 v Ljubljani. Bil je kaplan v župnijah Žužemberk (1855), Ljubljana-Jezica (1856), Škocjan pri Novem mestu (1861) in Šentrupert (1863). 1. aprila 1869 je nastopil službo in pastiroval v Robu dobra tri leta, namreč do 20. avgusta 1872. Odšel je za župnika v Stari trg pri Ložu, kjer je vsled zastrupljenja krvi ob odstranitvi kurjega očesa umrl 15. januarja 1890 in je ondi pokopan. On je s prostovoljnim skladom napravil nove, sedanje orgle. Bil je izvrsten pevec in jako priljubljen duhovni tovariš. Zidal je tudi sedanjo šolo v Robu (1869). Bil je nekaj časa jurist, a je potem stopil v bogoslovje. V uradu je bil silno spreten.

1872–1875 Rajmund Kalan (Škofja Loka, 26. 1. 1836 – Sinji Vrh, 30. 12. 1885) je bil v duhovnika posvečen 6. julija 1859 v Ljubljani. Bil je kaplan v Moravčah (1860), Vipavi (1861), Vremah (1862), Dolenji vasi (1864), Podzemlju (1866), Kamniku (1868), Vačah (1869) in Šmarju (1870). Bil je lokalni kaplan v župniji Rob od 18. septembra 1872 do 27. julija 1875. Zadnjih deset let je bil župnijski upravitelj na Sinjem Vrh. Po njegovem odhodu so potrebna opravila do prihoda novega dušnega pastirja začasno opravljali: Boštjan Čebašek, kurat na Kureščku, velikolaški kaplan Janez Karlin in Matevž Frelih, ki je bil imenovan za administratorja v Robu.

1875–1886 Primož Jan (Gorje, 6. 6. 1838 – Rob, 21. 5. 1886) je bil posvečen v duhovnika 28. julija 1861 v Ljubljani. Bil je kaplan v Kočevju (1862), Dolenji vasi (1866), na Polšniku (1867), Jesenicah (1869), v Naklem (1870), Starem trgu pri Ložu (1872, pri župniku Blažu Lenčku, nekdanjem lokalistu v Robu). Na Rob je prišel menda v adventu pred božičem 1875. Dne 23. decembra 1875 se nahaja prvič njegovo ime v rojstni knjigi. Umrl je za vnetljivim omehčenjem možganov; pokopal ga je v Robu poleg Franca Ranta ribniški dekan Martin Skubic. Dosegel je torej starost 48 let. Ima na pokopališču čeden spomenik z vdelano sliko, ki je še zdaj ohranjena. Bil je prvi župnik v Robu, ki se je leta 1876 povzdignil v župnijo. Dne 19. junija 1876 se je Primož Jan v rojstni knjigi prvič podpisal kot župnik. Prej nahajamo vedno ime lokalni kaplan. Primož Jan je prikupil nekaj zemljišča za župno nadarbino, ki služi poleg bire župniku za užitek. Po smrti župnika Jana je bil imenovan za župnega upravitelja škocjanski župnik Jernej Kosec, ki je župnijo oskrboval kake dobre tri mesece. V tem času so krščevali in druga duhovna opravi-

la opravljali velikolaški župnik Lovro Gerjolj in kurat na Kureščku Boštjan Čebašek. Župnija je bila izpraznjena do 17. septembra 1886, ko je nastopil novi župnik.

1886–1897 Mihael Lavtižar (Gozd, Kranjska Gora, 26. 9. 1853 – Rob, 8. 2. 1897) je bil posvečen v duhovnika 27. julija 1878 v Ljubljani. Bil je župnik v Robu od avgusta 1886 do svoje smrti 8. 2. 1897. Umrl je za vodenico star 43 let; pokopal ga je ribniški dekan Frančišek Dolinar poleg njegovega prednika Primoža Jana. Ima lep spomenik. V boleznih so mu pomagali opravljati duhovna opravila velikolaški kaplan Janez Rihtaršič in velikolaški župnik Lovro Gerjolj, ki je po smrti Lavtižarjevi prevzel oskrbovanje župnije do prihoda novega župnika. Župnik Lavtižar je napravil več potrebnih reči ali pa popravil stvari, ki so bile v slabem stanju. Sezidala se je drvarnica, popravila gospodarska poslopja, prekrile strehe in na novo napravili žlebovi pri cerkvi in župnišču. Vodnjak, ki je bil poprej na kolo in verigo z vedrom, se je napravil na sesalko (trombo) in dno vodnjaka se je posulo z ogljem, da se voda čisti. V spomin stoletnice ustanovitve samostojne župnije se je pod župnikom Lavtižarjem napravil nov, lep križev pot, stari križev pot pa so dali podružnici sv. Lovrenca na Veliki Osoльник. Križev pot je blagoslovil p. Otokar Aleš, frančiškan iz Novega mesta.

1897–1907 Frančišek Serafinski Pešec (Ig pri Ljubljani, 29. 9. 1866 – Šmarje-Sap, 11. 2. 1945) je bil posvečen v 3. letniku bogoslovja 19. julija 1890 v Ljubljani. Bil je župnik na župnijah Rob (1897), Krka na Dolenjskem (1907), Šmarje-Sap, kjer je bil župnik in dekan. Umeščen je bil za župnika v Robu 12. 4. 1898, pred tem je bil od 14. 5. 1897 župnijski upravitelj. Vodil je župnijo Rob do 30. 4. 1907. Priskrbel je nove zvonove, cerkev od znotraj prebarval, popravil orgle, napravil novo streho na stolpu in novo uro ter novo obhajilno mizo. Vpeljal je vedno češčenje Sv. Rešnjega Telesa, ustanovil je Marijino družbo za dekleta, izobraževalno društvo, hranilnico in posojilnico. Delal je na tem, da bi ustanovili kaplansko mesto v župniji Rob, a so na ordinariatu to zavrnil, češ da je dovolj dela le za enega duhovnika.

1907–1933 Tomaž Zabukovec (Ljubljana, 20. 12. 1871 – Rob, 24. 5. 1933) je bil posvečen 25. julija 1897 v Ljubljani. Bil je kaplan v Čatežu ob Savi (1897), v Toplicah (1898), upravitelj v Dragi (1901), kaplan na Blokah (1905), leta 1907 pa je prišel na Rob, kjer je umrl star 62 let.

1933–1945 Ignacij Skobe (Žužemberk, 8. 1. 1892 – Ambate, Ekvador, 29. 10. 1953) je bil posvečen 24. junija 1916 v Ljubljani. Bil je kaplan v Senožečah (1916), v Preserjah (1918), v Cerknici (1919) in v Semiču (1924). Župnijski upravitelj župnije Rob je bil od leta 1933, župnik v Robu je bil od leta 1934 do leta 1945, ko je bežal v tujino.

1945–1960 Anton Ronko (Cerknica, 31. 10. 1901 – Rob, 11. 12. 1962) je bil posvečen 29. junija 1928 v Ljubljani. Najprej je bil prefekt v Zavodu sv. Stanislava. Nato je bil vojaški duhovnik v Kragujevcu v Beograjski nadškofiji od leta 1934. Leta 1945 je bil imenovan za vikarja namestnika, leta 1953 pa za župnijskega upravitelja. Leta 1960 je bil upokojen.

Šemrl Matija (1959 kaplan) (Ljubljana-Koseze, 18. 2. 1924 – Ljubljana-Šentvid, 20. 9. 1988) je klasično gimnazijo obiskoval v Ljubljani in maturiral leta 1946. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1954 posvečen. Dve leti je bil kaplan v Fari pri Kočevju, tri leta je upravljal župnijo Javor pod Ljubljano, eno leto zopet kaplan v Robu, leta 1960 pa je stopil v pokoj.

1960–1967 Anton Čopar (Šmartno pri Litiji, 16. 8. 1927 – Šenčur-Voglje, 4. 2. 2001) je osnovno šolo obiskoval v domačem kraju, meščansko in nižjo gimnazijo v Litiji, višjo pa na Poljanski gimnaziji v Ljubljani, kjer je leta 1951 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1957 posvečen. Eno leto je bil semeniški duhovnik in duhovni pomočnik v Borovnici, dve leti je bil kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, nato župnik v Robu (1960) in v Sodražici (1967) do leta 1989, ko je stopil v pokoj in se čez eno leto naselil v Vogljah (župnija Šenčur). Bil je prodekan dekanije Ribnica (1975–1980), član duhovniškega sveta (1977–1980) in dekanijški referent za misijone (1980–1988).

1967–1974 France Dolžan (Križe, 8. 6. 1927) je osnovno šolo obiskoval v Križah, gimnazijo pa v Zavodu sv. Stanislava, v Kranju in v Ljubljani, kjer je leta 1946 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1952 posvečen. Po vojaški službi je bil v Metliki najprej kaplan (1955), nato župnijski upravitelj (1956), potem v Mirni Peči (1957), v Savi pri Litiji (1960), župnik v Robu (1967), v Rovtah (1974), Podbrezju (1990) in Trbojah (1997). Leta 2004 je stopil v pokoj in se naselil v Duhovniškem domu v Ljubljani.

1974–1986 Janez Modic (Sv. Gregor, 31. 1. 1947) je obiskoval osnovno šolo pri Sv. Gregorju in v Sodražici, gimnazijo pa v Vipavi, kjer je leta 1965 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1972 posvečen. Bil je kaplan v Šenčurju (1972), župnijski upravitelj v Robu (1974) in župnik (1983) ter župnik v Trebelnem (1986). Nato je bil izseljenski duhovnik v Nemčiji, in sicer najprej v Frankfurtu (1991), od leta 1996 pa je v Mannheimu.

1986–1987 Franc Škulj (Sv. Križ-Podbočje, 24. 7. 1945) je obiskoval osnovno šolo v Podbočju, nižjo gimnazijo v Kostanjevici, Srednjo versko šolo in Malo semenišče v Pazinu, kjer je maturiral leta 1965, bogoslovje pa na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil leta 1970 posvečen. Bil je kaplan (1971), začasni upravitelj (1974), župnijski upravitelj (1974) in župnik župnije Dobropolje-Videm. V letu 1986–1987 je bil soupravitelj v Robu.

1987–1990 Rafko Kralj (Šentvid pri Stični, 26. 9. 1947) je obiskoval osnovno šolo v Šentvidu pri Stični, gimnazijo v Vipavi in Stični, kjer je maturiral leta 1968. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1973 posvečen. Bil je kaplan v župnijah Ljubljana-Črnuče (1973) in Št. Peter-Otočec (1976), župnijski upravitelj v Brusnicah (1977), župnik v Velikih Laščah (1981) in v Smledniku (1892). Od leta 2008 je duhovnik pomočnik v Srednji vasi v Bohinju. V letih 1987–1990 je bil soupravitelj župnije Rob.

1990– Šega Vinko (Grahovo, 29. 5. 1917) je osnovno šolo obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa v Novem mestu, kjer je leta 1937 maturiral. Teologijo je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 4. julija 1943 posvečen. Bil je kaplan v Kočevju (1943) in Žužemberku (1946), župnijski upravitelj v Suhorju (1956) ter župnik v Šmartnem pri Litiji (1967), Šentlovrencu (1981) in v Robu.

POVZETEK

Ozemlje današnje župnije Rob je od leta 1260 spadalo pod prafaro Škocjan pri Turjaku. Leta 1789, ko je Turjak postal župnija, je Rob postal najprej sedež lokalije, leta 1876 pa sedež župnije. Ob tem je župnija dobila tri škocjanske podružnice: sv. Lenart v Krvavi Peči, sv. Lovrenca na Velikem Osolniku ter sv. Primoža in Felicijana nad Zgončami.

Kronika župnije v Robu je sestavljena iz štirih različnih enot:

I. Kronika 1902–1941. Kroniko oziroma Spomenico, kot so jo takrat imenovali, je začel leta 1902 pisati župnik Franc Pešec, ki v uvodu pove, zakaj jo je začel pisati: »Po naročilu prečast. Knezoškofijstva se imajo za vsako župnijo osnovati 'spomenice', v katerih naj se zabilježijo vsaj glavni zgodovinski podatki o postanku župnije, o dušnem pastirstvu, o znamenitostih v župniji, o cerkvenopolitičnem stanju itd. Vsled tega se je začela spisovati v letu 1902 »spomenica« tudi za župnijo Rob. Da bi bila ta spomenica kolikor mogoče popolna, pustil se je tuintam prazen prostor za eventualne nove podatke, ki bi jih vpisali poznejši spisovatelji.« Zdi se, da je njegov naslednik Tomaž Zabukovec Peščev del prepisal, saj gre njegova pisava prav do njegove smrti leta 1933. Zato je pod nekatera poglavja napisal, da jih je napisal Frančišek Pešec, dopolnila pa naj bi bila Zabukovčeva. S pravo kroniko je začel šele Zabukovčev naslednik Ignacij Skobe, ki zabeleži omembe vredne dogodke za vsako leto. Do takrat je spis bolj zgodovina kot kronika. Skobe je opisoval dogodke do začetka druge svetovne vojne oz. do prihoda Italijanov v Rob.

II. Kronika 1945–1967. Drugi sklop je napisal župnijski upravitelj Anton Čopar, ki je na začetku zabeležil: »Kronika župnije Rob na Dolenjskem od leta 1960. Pišem Anton Čopar, župnijski upravitelj. Povzetek za medvojna in povojna leta, ker moj prednik Anton Ronko ni pisal matičnih knjig, ne kronike.« Tudi ta sklop je bolj kot kronika zgodovina oziroma spomini, ki jih je Čopar pisal že kot župnik v Sodražici. Na koncu je zapisal: »Ker se v času mojega bivanja in poslanstva v Robu nisem pripravil, da bi napisal še kroniko, naj bo s tem moj dolg poravnán.«

III. Kronika 1964–1990. Zdi se, da ne prvi (France Dolžan) ne drugi (Janez Modic) Čoparjev naslednik ni pisal kronike. Zato so iz oznanilnih knjig povzeti tisti dogodki, ki sicer sodijo tudi v kroniko. Ker so ohranjene oznanilne knjige od leta 1964, so povzeta tudi Čoparjeva leta. Med letoma 1986 in 1990 sta župnijo Rob soupravljala dobrepoljski župnik Franc Škulj in velikolaški župnik Rafko Kralj.

IV. Kronika 1990–2008. Leta 1990 je za župnika na Rob prišel prelat Vinko Šega, ki že 18 let redno piše župnijsko kroniko.

Kot nekakšen povzetek sledi *Dodatek: Vrsta župnikov v Robu*. Naj bodo na kratko še tu navedeni:

1788–1791 Andrej Klarič (Fara pri Kočevju, 1750 – Ribnica, 19. 10. 1833) je bil v mašnika posvečen 2. aprila 1777. Izšolal se je v Zagrebu, bogoslovne nauke pa je vse dovršil na Dunaju. Bil je prvi lokalni kaplan v Robu. Pozneje je bil par let vikar na Rakitni, nato pa župnik v Hinjah (1800–1827), odkoder se je podal v Ribnico kot zlatomašnik v pokoj.

1791–1792 Jurij Grahek (Črnomelj, 21. 2. 1763 – Zagradec, 28. 9. 1823) je bil posvečen v duhovnika 26. septembra 1790. Bil je lokalni kaplan v Robu. Pozneje je bil v Novem mestu vikar (1793), od leta 1802 kanonik. Leta 1813 je postal lokalni kaplan v Zagradcu in ostal do smrti.

1792 Jožef Seršen (Vodice, 1737 – ?) je bil posvečen v duhovnika 1. junija 1762. Stanoval je v stolni župniji sv. Nikolaja leta 1788 in 1789. Leta 1789 je zaprosil, da bi ga nastavili v dušno pastirstvo. Lokalni kaplan v Robu leta 1792.

1793 Jurij Prunner (Radovljica, 2. 4. 1760 – Kamnik, 24. 4. 1834) je bil posvečen v duhovnika 9. 11. 1788. Bil je lokalni kaplan v Robu (1793), ekspozit na Golem (1794), vikar v Hotedršici (1798), kaplan v Zaplani (1800), lokalni kaplan na Javorju (1806), upokojenec v Begunjah pri Cerknici (1808), župnik v Hotiču (1813), lokalist v Vranji peči (1815) in upokojenec v Kamniku (1817).

1793–1808 Marcial Sauer (?, 1748 – ?) je bil frančiškan od leta 1764. Lokalni kaplan (lokalist) je bil v Robu, nato se je vrnil v samostan.

1808 Jožef Lavrenčič (+ Semič, 6. 8. 1828) je bil v duhovnika posvečen v Ljubljani 10. 2. 1805. Bil je kaplan v Poljanah nad Škofjo Loko (1806), Škocjanu pri Turjaku (1807), vodil je župnijo Rob kot lokalni kaplan (1808), vikar v Metliki (1813), Semiču (1815), hišni duhovnik na gradu (1824).

1808 Anton Smuk (Metlika, ? 1. 1771 – Škocjan, 6. 12. 1818) je bil v duhovnika posvečen 1. aprila 1795. Bil je kaplan v Višnji Gori (1797), Šentvidu pri Stični (1798) in župnik v Škocjanu (1808). Bil je soupravitelj v Robu od maja do septembra 1808.

1808–1825 Franc Serafinski Okorn (Ljubljana, 27. 9. 1770 – Radomlje, 1. 12. 1833) je bil v duhovnika posvečen 28. avgusta 1796. Bil je kaplan v Sodražici (1797), Škocjanu (1798), Polhovem Gradcu (1804), Šmarju (1806), provizor v Robu (1808), nato lokalni kaplan do 1825, ko je šel za župnika v Soro, kjer je ostal do smrti.

1825–1846 Jurij Tome (Ljubljana, 27. 3. 1770 – Hrenovice, 17. 2. 1849) je bil v duhovnika posvečen 21. decembra 1816. Bil je kaplan v Mokronogu (1818), Šmarjeti (1821), na Vrhniki (1823), lokalni kaplan v Robu, župnik v Hrenovicah (1847) do smrti. Jurij Tome je dozidal novo, sedanjo cerkev v Robu.

1846–1868 Frančišek Serafinski Rant (Selca, 24. 9. 1804 – Rob, 11. 12. 1868) je bil posvečen v duhovnika 26. julija 1832. Bil je kaplan v Kostanjevici (1833), v Črnomlju (1834), na Blokah (1840), v Hrenovicah (1845), lokalni kaplan v Robu 24. 4. 1846 in tam deloval do smrti, pokopan v Robu poleg svoje matere Marije Rant. Po njegovi smrti sta upravljala lokalijo Rob velikolaški župnik Janez Brodnik in duhovni pomočnik Janez Kilar.

1869–1872 Blaž Lenček (Brezovica, 3. 2. 1831 – Stari trg pri Ložu, 15. 1. 1890) je bil posvečen v mašnika 30. julija 1854 v Ljubljani. Bil je kaplan v župnijah Žužemberk (1855), Ljubljana-Ježica (1856), Škocjan pri Novem mestu (1861) in Šentrupert (1863). 1. aprila 1869 je nastopil službo in pastiroval v Robu do 1872. Odšel je za župnika v Stari trg pri Ložu, kjer je umrl in je ondi pokopan.

1872–1875 Rajmund Kalan (Škofja Loka, 26. 1. 1836 – Sinji Vrh, 30. 12. 1885) je bil v duhovnika posvečen 6. julija 1859 v Ljubljani. Bil je kaplan v Moravčah (1860), Vipavi (1861), Vremah (1862), Dolenji vasi (1864), Podzemlju (1866), Kamniku (1868), Vačah (1869) in Šmarju (1870). Bil je lokalni kaplan v župniji Rob. Zadnjih deset let je bil župnijski upravitelj na Sinjem Vrh.

1875–1886 Primož Jan (Gorje, 6. 6. 1838 – Rob, 21. 5. 1886) je bil posvečen v duhovnika 28. julija 1861 v Ljubljani. Bil je kaplan v Kočevju (1862), Dolenji vasi (1866), na Polšniku (1867), Jesenicah (1869), v Naklem (1870), Starem trgu pri Ložu (1872, pri župniku Blažu Lenčku, nekdanjem lokalistu v Robu). V Rob je prišel menda v adventu pred božičem 1875.

1886–1897 Mihael Lavtižar (Gozd, Kranjska Gora, 26. 9. 1853 – Rob, 8. 2. 1897) je bil posvečen v duhovnika 27. julija 1878 v Ljubljani. Bil je župnik v Robu od avgusta 1886 do smrti. Umrl je za vodenico star 43 let.

1897–1907 Frančišek Serafinski Pešec (Ig pri Ljubljani, 29. 9. 1866 – Šmarje-Sap, 11. 2. 1945) je bil posvečen v 3. letniku bogoslovja 19. julija 1890 v Ljubljani. Bil je župnik na župnijah Rob (1897), Krka na Dolenjskem (1907), Šmarje-Sap, kjer je bil župnik in dekan.

1907–1933 Tomaž Zabukovec (Ljubljana, 20. 12. 1871 – Rob, 24. 5. 1933) je bil posvečen 25. julija 1897 v Ljubljani. Bil je kaplan v Čatežu ob Savi (1897), v Toplicah (1898), upravitelj v Dragi (1901), kaplan na Blokah (1905), leta 1907 pa je prišel na Rob, kjer je umrl star 62 let.

1933–1945 Ignacij Skobe (Žužemberk, 8. 1. 1892 – Ambate, Ekvador, 29. 10. 1953) je bil posvečen 24. junija 1916 v Ljubljani. Bil je kaplan v Senožečah (1916), Preserjah (1918), Cerknici (1919) in Semiču (1924). Župnijski upravitelj je bil od leta 1933, župnik v Robu pa od leta 1934 do leta 1945, ko je bežal v tujino.

1945–1960 Anton Ronko (Cerknica, 31. 10. 1901 – Rob, 11. 12. 1962) je bil posvečen 29. junija 1928 v Ljubljani. Najprej je bil prefekt v Zavodu sv. Stanislava. Nato je bil vojaški duhovnik v Kragujevcu v Beograjski nadškofiji od leta 1934. Leta 1945 je bil imenovan za vikarja namestnika, leta 1953 pa za župnijskega upravitelja. Leta 1960 je bil upokojen.

1960–1967 Anton Čopar (Šmartno pri Litiji, 16. 8. 1927 – Šenčur-Voglje, 4. 2. 2001) je osnovno šolo obiskoval v domačem kraju, meščansko in nižjo gimnazijo v Litiji, višjo pa na Poljanski gimnaziji v Ljubljani, kjer je leta 1951 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1957 posvečen. Eno leto je bil semeniški duhovnik in duhovni pomočnik v Borovnici, dve leti je bil kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, nato župnik v Robu (1960) in v Sodražici (1967) do leta 1989, ko je stopil v pokoj in se čez eno leto naselil v Vogljah

(župnija Šenčur). Bil je prodekan dekanije Ribnica (1975–1980), član duhovniškega sveta (1977–1980) in dekanijski referent za misijone (1980–1988).

1967–1974 France Dolžan (Križe, 8. 6. 1927) je osnovno šolo obiskoval v Križah, gimnazijo pa v Zavodu sv. Stanislava, v Kranju in v Ljubljani, kjer je leta 1946 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1952 posvečen. Po vojaški službi je bil v Metliki najprej kaplan (1955), nato župnijski upravitelj (1956), potem v Mirni Peči (1957), v Savi pri Litiji (1960), župnik v Robu (1967), v Rovtah (1974), Podbrezju (1990) in Trbojah (1997). Leta 2004 je stopil v pokoj in se naselil v Duhovniškem domu v Ljubljani.

1974–1986 Janez Modic (Sv. Gregor, 31. 1. 1947) je obiskoval osnovno šolo pri Sv. Gregorju in v Sodražici, gimnazijo pa v Vipavi, kjer je leta 1965 maturiral. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1972 posvečen. Bil je kaplan v Šenčurju (1972), župnijski upravitelj v Robu (1974) in župnik (1983) ter župnik v Trebelnem (1986). Nato je bil izseljenski duhovnik v Nemčiji, in sicer najprej v Frankfurtu (1991), od leta 1996 pa je v Mannheimu.

1986–1987 Franc Škulj (Sv. Križ-Podbočje, 24. 7. 1945) je obiskoval osnovno šolo v Podbočju, nižjo gimnazijo v Kostanjevici, Srednjo versko šolo in Malo semenišče v Pazinu, kjer je maturiral leta 1965, bogoslovje pa na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil leta 1970 posvečen. Bil je kaplan (1971), začasni upravitelj (1974), župnijski upravitelj (1974) in župnik župnije Dobropolje-Videm. V letu 1986–1987 je bil soupravitelj v Robu.

1987–1990 Rafko Kralj (Šentvid pri Stični, 26. 9. 1947) je obiskoval osnovno šolo v Šentvidu pri Stični, gimnazijo v Vipavi in Stični, kjer je maturiral leta 1968. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1973 posvečen. Bil je kaplan v župnijah Ljubljana-Črnuče (1973) in Št. Peter-Otočec (1976), župnijski upravitelj v Brusnicah (1977), župnik v Velikih Laščah (1981) in v Smledniku (1892). Od leta 2008 je duhovnik pomočnik v Srednji vasi v Bohinju. V letih 1987–1990 je bil soupravitelj župnije Rob.

1990–Šega Vinko (Grahovo, 29. 5. 1917) je osnovno šolo obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa v Novem mestu, kjer je leta 1937 maturiral. Teologijo je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil 4. julija 1943 posvečen. Bil je kaplan v Kočevju (1943) in Žužemberku (1946), župnijski upravitelj v Suhorju (1956) ter župnik v Šmartnem pri Litiji (1967), Šentlovrencu (1981) in Robu.

Kot pri *Kroniki župnije Turjak*¹ in pri *Jerebovi kroniki župnije Škocjan pri Turjaku*² je besedilo prepisano dobesedno, v opombi pa so razna pojasnila in dopolnila.

¹ Prim. E. Škulj, *Kronika župnije Turjak*, v: AES 28, Ljubljana 2006, 219–303.

² Prim. E. Škulj, *Jerebova kronika župnije Škocjan pri Turjaku*, v: AES 29, Ljubljana 2007, 540 str.

ABSTRACT

The territory of today's parish Rob has been part of the ancient parish (Urpfarre) of Škocjan at Turjak since 1260. In 1789, when Turjak became a parish Rob came to be the seat of the district and in 1876 the seat of the parish. The parish received three Škocjan succursal churches: St. Lenart v Krvavi Peči, St. Lovrenc na Velikem Osolniku and St. Primož in Felicijan nad Zgončami.

The chronicle of the parish Rob is composed of four different units:

I. Chronicle 1902-1941. The Chronicle or Memoir as it was called at the time was started in 1902 by the priest Franc Pešec. The introduction states the reason for writing: "Commissioned by the honourable prince bishop, each parish should set up a 'Memoir', which should record at least the major historical data about the establishment of the parish, the pastoral work, the sights in the parish, the state and church conditions etc." In response, the "Memoir" for the parish Rob was begun in 1902. To make the "Memoir" as complete as possible, to and fro a space was left for the possible new information entered by subsequent writers." His successor Tomaž Zabukovec appears to have copied the part written by Franc Pešec, because we can follow his handwriting until his death in 1933. Therefore, under some chapters a note was made they had been written by Franc Pešec and the additions by T. Zabukovec. A real chronicle was started by Ignacij Skobe, a successor to Zabukovec, who records significant events for each year. Until then, the text is more of a history file than a chronicle. Skobe described the events before the Second World War, i.e. until the arrival of Italians to Rob.

II. Chronicle 1945-1967. The second set was written by the parish administrator Anton Čopar. He noted down in the beginning "The chronicle of the parish Rob na Dolenjskem since 1960. It is written by Anton Čopar, parish administrator. A summary of interwar and post-war years, because my predecessor Anton Ronko wrote neither Registers nor a Chronicle." Also this set is more a history and memories than a chronicle. He wrote already as a parish priest in Sodražica. In the end he wrote: "During my stay and mission in Sodražica I did not bring myself to write a chronicle, so may in this way my debt be settled."

III. Chronicle 1964-1990. It seems that neither the first (France Dolžan) nor the second (Janez Modic) Čopar's successor wrote the Chronicle. Therefore, the announcement books summarize the events that belong in the chronicle as well. The announcement books have been preserved since 1964. They also include the years of Čopar's ministry. Between 1986 and 1990, the parish Rob was coadministered by Franc Škulj, the parish priest of Dobropolje and Rafko Kralj, the parish priest of Velike Lašče.

IV. Chronicle 1990-2008. In 1990, the parish priest became the prelate Vinko Šega who has been regularly writing the parish chronicle for 18 years.

An *Appendix* follows which is a kind of a summary: *The priests in Rob*. They are as follows:

1788–1791 Andrej Klarič (Fara pri Kočevju, 1750 – Ribnica, 19. 10. 1833) was ordained a priest on April 2, 1777. He got his education in Zagreb and completed theology in Vienna. He was the first local assistant priest in Rob. Later he was vicar in Rakitna, then the parish priest in Hinje (1800-1827). He retired to Ribnica for his golden jubilee.

1791–1792 Jurij Grahek (Črnomelj, 21. 2. 1763 – Zagradec, 28. 9. 1823) was ordained a priest on September 26, 1790. He was a local assistant priest in Rob. Later he was a vicar in Novo Mesto (1793), since 1802 a canon. In 1813 he became a local assistant priest in Zagradec and remained there until his death.

1792 Jožef Seršen (Vodice, 1737 -?) was ordained a priest on June 1, 1762. He lived in the cathedral parish of St. Nicholas in 1788 and 1789. In 1789, he asked to perform pastoral ministry. He was a local assistant priest in Rob in 1792.

1793 Jurij Prunner (Radovljica, 2. 4. 1760 - Kamnik, 24. 4. 1834) was ordained a priest on November 9, 1788. He was made local assistant priest in Rob (1793), a priest in a succursal church in Golo (1794), vicar in Hotedršica (1798), an assistant priest in Zaplana (1800), an assistant priest at Javorje (1806), retired in Begunje near Cerknica (1808), a parish priest in Hotič (1813), a local assistant priest in Vranja peč (1815). He retired in Kamnik (1817).

1793–1808 Marcial Sauer (? , 1748 – ?) was a Franciscan since 1764. He was a local assistant priest in Rob, then he returned to the monastery.

1808 Jožef Lavrenčič (+ Semič, 6. 8. 1828) was ordained a priest in Ljubljana on February 10, 1805. He was an assistant priest in the village of Poljane nad Škofjo Loko (1806), Škocjan pri Turjaku (1807), he led the parish Rob as a local assistant priest (1808), vicar in the town of Metlika (1813), Semič (1815), a priest at the castle (1824).

1808 Anton Smuk (Metlika, ? . 1. 1771 – Škocjan, 6. 12. 1818) was ordained a priest on April 1, 1795. He was an assistant priest in the town of Višnja gora (1797), Šentvid pri Stični (1798) and a parish priest in Škocjan (1808). He was a coadministrator in Rob from May to September 1808.

1808–1825 Franc Serafinski Okorn (Ljubljana, 27. 9. 1770 – Radomlje, 1. 12. 1833) was ordained a priest on August 28, 1796. He was an assistant priest in the villages of Sodražica (1797), Škocjan (1798), Polhov Gradec (1804), Šmarje (1806), parish administrator in Rob (1808), then a local assistant priest until 1825, when he went to Sora as a parish priest, and remained there until his death.

1825–1846 Jurij Tome (Ljubljana, 27. 3. 1770 – Hrenovice, 17. 2. 1849) was ordained a priest on December 21, 1816. He was made assistant priest in Mokronog (1818), Šmarjeta (1821), Vrhnika (1823), a local assistant priest in Rob,

a parish priest in Hrenovice (1847) until his death. Jurij Tome finished the building of the new, current church in Rob.

1846–1868 Frančišek Serafinski Rant (Selca, 24. 9. 1804 – Rob, 11. 12. 1868) was ordained a priest on July 26, 1832. He was an assistant priest in Kostanjevica (1833), Črnomelj (1834), Bloke (1840), Hrenovice (1845), a local assistant priest in Robu on April 24, 1846. He ministered in Rob until his death. He is buried in Rob next to his mother Marija Rant. After his death, the parish Rob was administered by the parish priest Janez Brodnik from Velike Lašče and the spiritual assistant Janez Kilar.

1869–1872 Blaž Lenček (Brezovica, 3. 2. 1831 – Stari trg pri Ložu, 15. 1. 1890) was ordained a priest on July 30, 1854 in Ljubljana. He was an assistant priest in Žužemberk (1855), Ljubljana-Ježica (1856), Škofjan pri Novem mestu (1861) and Šentrupert (1863). He was made pastor in Rob on April 1, 1869 and finished it in 1872. He became a parish priest in Stari trg pri Ložu where he died and was buried.

1872–1875 Rajmund Kalan (Škofja Loka, 26. 1. 1836 – Sinji Vrh, 30. 12. 1885) was ordained a priest on July 1859 in Ljubljana. He was an assistant priest in Moravče (1860), Vipava (1861), Vreme (1862), Dolenja vas (1864), Podzemelj (1866), Kamnik (1868), Vače (1869) and in Šmarje (1870). He was a local assistant priest in Rob. He was a parish administrator in Sinji Vrh for the last ten years.

1875–1886 Primož Jan (Gorje, 6. 6. 1838 – Rob, 21. 5. 1886) was ordained a priest on July 28, 1861 in Ljubljana. He was an assistant priest in Kočevje (1862), Dolenja vas (1866), Polšnik (1867), Jesenice (1869), Naklo (1870), Stari trg pri Ložu (1872, with the parish priest Blaž Lenček, a former local assistant priest in Robu). He came to Rob presumably in Advent before Christmas 1875.

1886–1897 Mihael Lavtižar (Gozd, Kranjska Gora, 26. 9. 1853 – Rob, 8. 2. 1897) was ordained a priest on July 27, 1878 in Ljubljana. He was a parish priest in Rob from August 1886 until his death. He died of dropsy aged 43.

1897–1907 Frančišek Serafinski Pešec (Ig pri Ljubljani, 29. 9. 1866 – Šmarje-Sap, 11. 2. 1945) was ordained a priest in the 3rd year of his theology studies on July 19, 1890 in Ljubljana. He was a parish priest in Rob (1897), Krka na Dolenjskem (1907), Šmarje-Sap where he was a parish priest and a dean.

1907–1933 Tomaž Zabukovec (Ljubljana, 20. 12. 1871 – Rob, 24. 5. 1933) was ordained a priest on July 25, 1897 in Ljubljana. He was an assistant priest in Čatež ob Savi (1897), Toplice (1898), administrator in Draga (1901), an assistant priest in Bloke (1905). In 1907 he arrived to Rob where he died aged 62.

1933–1945 Ignacij Skobe (Žužemberk, 8. 1. 1892 – Ambate, Ekvador, 29. 10. 1953) was ordained a priest on June 24, 1916 in Ljubljana. He was made assistant priest in Senožeče (1916), Preserje (1918), Cerknica (1919) and Semič (1924). He was a parish administrator in Rob since 1933 and then a parish priest in Rob from 1934 to 1945 when he escaped abroad.

1945–1960 Anton Ronko (Cerknica, 31. 10. 1901 – Rob, 11. 12. 1962) was ordained a priest on June 29, 1928 in Ljubljana. First, he was a prefect at St.

Stanislav Institute. Since 1934 he was a military chaplain in Kragujevac in the archdiocese of Beograd. In 1945, he was appointed a deputy vicar, in 1953 a parish administrator. He retired in 1960.

1960–1967 Anton Čopar (Šmartno pri Litiji, 16. 8. 1927 – Šenčur–Voglje, 4. 2. 2001) attended the primary school in his home town, the higher primary school and the lower high school in Litija, the high school in Poljane in Ljubljana where he graduated in 1951. He studied theology at the Faculty of Theology in Ljubljana. He was ordained a priest on June 29, 1957. He was a priest at the seminary for a year and a spiritual assistant in Borovnica, he was an assistant priest in Cerklje na Gorenjskem. He became a parish priest in Rob in 1960, in Sodražica from 1967 to 1989. He retired and moved to Voglje (the parish of Šenčur). He was a vice dean of the deanery Ribnica (1975–1980), a member of the priests' council (1977–1980) and a referee for the missions of the deanery (1980–1988).

1967–1974 France Dolžan (Križe, 8. 6. 1927) attended the primary school in Križe, the grammar school at St. Stanislav Institute in Kranj and in Ljubljana where he graduated in 1946. He studied theology at the Faculty of Theology in Ljubljana where he was ordained a priest on June 29, 1952. After the military service he was an assistant priest in Metlika (1955), then a parish administrator (1956), later in Mirna Peč (1957), Sava pri Litiji (1960), a parish priest in Rob (1967), in Rovte (1974), Podbrezje (1990) and Trboje (1997). He retired in 2004 and moved to the Priests' Home in Ljubljana.

1974–1986 Janez Modic (Sv. Gregor, 31. 1. 1947) attended the primary school at Sv. Gregor and in Sodražica, the grammar school in Vipava where he graduated in 1965. He studied theology at the Faculty of Theology in Ljubljana where he was ordained a priest on June 29, 1972. He was an assistant priest in Šenčur (1972), a parish administrator in Rob (1974) and a priest (1983). He was also a parish priest in Trebelno (1986). He was a priest for the emigrants in Germany, first in Frankfurt (1991), then in Mannheim since 1996.

1986–1987 Franc Škulj (Sv. Križ–Podbočje, 24. 7. 1945) attended the primary school in Podbočje, the lower high school in Kostanjevica, a secondary religious school and a minor seminary in Pazin where he graduated in 1965. He studied theology at the Faculty of Theology in Ljubljana where he was ordained a priest in 1970. He was an assistant priest (1971), a temporary administrator (1974), a parish administrator (1974) and a parish priest of Dobrepolje–Videm. From 1986 to 1987 he was a coadministrator in Rob.

1987–1990 Rafko Kralj (Šentvid pri Stični, 26. 9. 1947) attended the primary school in Šentvid pri Stični, the grammar school in Vipava and Stična where he graduated in 1968. He studied theology at the Faculty of Theology in Ljubljana where he was ordained a priest on June 29, 1973. He was an assistant priest in the parishes Ljubljana–Črnuče (1973) and Št. Peter–Otočec (1976), a parish administrator in Brusnice (1977), a parish priest in Velike Lašče (1981) and in

Smlednik (1892). He has been a spiritual assistant priest in Srednja vas in Bohinj since 2008. From 1987 to 1990 he was a coadministrator of the parish Rob.

1990– Šega Vinko (Grahovo, 29. 5. 1917) attended the primary school in his home village and the grammar school in Novo mesto where he graduated in 1973. He studied theology at the Faculty of Theology in Ljubljana where he was ordained a priest on July 4, 1943. He was made an assistant priest in Kočevje (1943), in Žužemberk (1946), a parish administrator in Suhor (1956), a parish priest in Šmartno pri Litiji (1967), Šentlovrenc (1981) and in Rob.

As in *The Chronicle of the Parish Turjak*¹ and in the *Jereb's Chronicle of the Parish Škocjan at Turjak*², the text has been reproduced verbatim, explanations and additions can be found in the footnotes.

¹ Cf. E. Škulj, *The Chronicle of the Parish Turjak*, in: AES 28, Ljubljana 2006, 219–303.

² Cf. E. Škulj, *Jereb's Chronicle of the Parish Škocjan at Turjak*, in: AES 29, Ljubljana 2007, 540 pp.

Edo Škulj

IZ TURJAŠKE OZNANILNE KNJIGE

UVOD

Arhiv Turjaške župnije, ki je trenutno v župnišču v Škocjanu, hrani sedem skoraj po čudežu obvarovanih oznanilnih knjig, ki z nekaterimi vrzelmi obsegajo obdobje od leta 1857 do konca leta 1942. Čeprav gre za preprosta vsakonedeljska oznanila, pa vendar najdemo v njih nekatere podatke, ki jih drugod ni.

1. knjiga (1856–1874)

a) *Župnik Anton Pintar*¹

[Pri prvi knjigi je prvi list iztrgan, drugi list pa začne pri zadnji nedelji leta 1856, nedelji pred Gospodovim obrezovanjem (nedeljo po božiču). Oznanila je pisal Anton Pintar, ki je služboval kot župnik na Turjaku od poletja 1855 do adventa 1861 in kot upravitelj od adventa 1861 do septembra 1862. Pisal je v latinščini s številnimi okrajšavami. Kot primer naj bo prvo v celoti ohranjeno oznanilo:

»Dominica ante Circumcis. Domini.

A meridie h. 2. catech. c. lyt. et benedictione.

Fer. IV. S. Silvestri Pap. C. sacrum h. 7 1/2. Die novissima hujus anni a meridie h. 3. lytan. c. expos. Ssmo in grat. act. cum »Te Deum« et benedict.

Fer. V. Circumcisio D. N. J. Ch. peractio sac. c. Missa cant., expos. Ssmo et dupl. benedict. h. 10. A merid. h. 2. Lectio br. c. lyt. et dupl. benedict.

Dom. seq. peractio sac. h. 10. m. s.«

To bi se v prevodu in z razrešenimi kraticami glasilo:

»Nedeljo pred Gospodovim obrezovanjem.

Popoldne ob dveh krščanski nauk z litanijami in blagoslovom.

V sredo je god sv. Silvestra, papeža in spoznavalca. Maša ob pol osmih. Zadnji dan v letu, zato bodo popoldne ob treh litanije pred izpostavljenim Najsvetejšim v zahvalo z zahvalno pesmijo in blagoslovom.

V četrtek je Obrezovanje Našega Gospoda Jezusa Kristusa, sveto opravilo s peto mašo, izpostavljenim Najsvetejšim in dvojnim blagoslovom ob desetih. Po-

¹ Anton Pintar (Železniki, 10. 1. 1817 – Zali log, 20. 6. 1881) je študiral gimnazijo in bogoslovje v Ljubljani, kjer je bil posvečen v mašnika 3. avgusta 1841. Kot kaplan je služboval na Boštanjškem gradu (1843), v Šentlovrencu (1844), Srednji vasi v Bohinju (1847), Kranjski Gori (1851), na Brdu pri Lukovici (1853), kot župnik pa na Turjaku od poletja 1855 do adventa 1861 in administrator od adventa 1861 do septembra 1862 ter v Zalem logu (1862). Kot pisatelj je objavljial v *Novicah*, *Drobtinicah*, predvsem pa v *Zgodnji danici*. Prevedel je del Wolfovega Svetega pisma (SBL).

poldne ob dveh kratko branje z litanijami in dvojnim blagoslovom. Naslednjo nedeljo je sveto opravilo ob desetih kot po navadi.«

Civilnih datumov nima, ampak samo bogoslužne oznake, npr. ta in ta praznik ali ta in ta nedelja po veliki noči ali po binkoštih. Vsako leto za 8. december, praznik Marijinega brezmadežnega spočetja, opozori na žegnanje v župnijski, in 22. junija, god sv. Ahca, na podružni cerkvi. Prav tako spomni na cesarjev rojstni dan in čez nekaj dni na njegov god (4. oktobra). Občasno so obvezne pušice za razne pogorelce. Leta 1859 opozori na smrt škofa Antona A. Wolfa,² leta 1860 pa na novega škofa Jerneja Vidmarja:³ »Molimo za našega novega škofa Jerneja, ki ga je 6. novembra njegovo c. kr. apostolsko veličanstvo izvolilo, 26. marca njegova svetost, najvišji duhovnik, potrdila in ga je 17. t. m. kardinal in nadškof dunajski posvetil za škofa ter bo dne 1. julija slovesno prevzel vodstvo škofije. Opomin glede dolžnega spoštovanja in poslušnosti ter glede javne in zasebne molitve.«

Piše latinsko, zelo redko pa je v oklepaju slovenski izraz, verjetno za pomoč pri branju, saj je moral oznanila povedati po slovensko, čeprav so bila pisana latinsko.

Za 3. adventno nedeljo 1861 ima oznanilo: »Tukaj ne bo Božje službe.« S tem se končajo Pintarjeva oznanila. Zdi se, da v času upraviteljstva (od adventa 1861 do septembra 1862) oznanil ni pisal.]

² Anton Alojzij Wolf (Idrija, 14. 6. 1782 – Ljubljana, 7. 2. 1859) je osnovno šolo obiskoval v Idriji, gimnazijo in bogoslovje pa v Ljubljani, kjer je bil s papeškim dovoljenjem predčasno ordiniran leta 1804. Bil je stolni vikar in škofijski tajnik. Leta 1814 je postal kanonik, leta 1820 pa ljubljanski škof. V oporoki je imenoval za glavnega dediča Alojzijeвиšče, ki ga je sam ustanovil, določil pa tudi, da morajo iz njegove zapuščine plačati natis Svetega pisma in obeh slovarjev, dokončno poravnati dolg stolnici, večje vsote je volil ljubljanski sirotišnici, gluhonemnici in deškemu zavetišču (SBL).

³ Jernej Vidmar (Kranj, 11. 8. 1802 – Kranj, 17. 5. 1883) je obiskoval osnovno šolo v Kranju, gimnazijo in telogijo pa v Ljubljani, kjer je bil posvečen leta 1827. Študij teologije je nadaljeval na Dunaju kot gojenec Avguštimeja in leta 1837 promoviral ter postal dvorni kaplan in študijski prefekt tega zavoda, leta 1853 dvorni ceremonier, leta 1859 pa ljubljanski škof. Trikrat se je odpovedal škofiji, končno je šel leta 1875 v Kranj. Vidmar je primer teološkega znanstvenika, poznavalca grških in latinskih klasikov, cerkvenih očetov in Svetega pisma, ki mu je upravna in politično odgovorna služba v zgodovinsko zelo vznemirljivem času onemogočila, da bi uveljavil svoje znanje in sposobnosti (SBL).

b) *Župnijski upravitelj Anton Čibašek*⁴

[Od septembra 1862 do septembra 1863 je župnijo upravljal škocjanski župnik Anton Čibašek, ki je pisal oznanila za ta čas. Pisal je krajša oznanila kot njegov predhodnik in še vedno v latinščini. Prvi stavek v slovenščini je za novo leto 1863: »Kteri niste še plačila za luster odrajtali, skerbite, da odrajtate do prih. nedelje.«]

c) *Župnik Janez Evangelist Čibašek*⁵

[Zdi se, da turjaška župnika Jakob Marolt (1863–1867)⁶ in Ivan Zorec (1867–1870)⁷ oznanil nista pisala. Ko je leta 1871 nastopil Janez Čibašek, je začel z naslednjo opombo:

»Opomba. Od 18. januarja 1870 do 1. decembra 1871 bila je turjaška fara izpraznjena. Oskerbovala se je med tem časom od g. lokalkaplane želimskega: Ignacija Tavčarja. Nastop podpisanega fajmoštra in slovesno njegovo vpeljevanje po 6 duhovnih sobratov: č. fajm. in strica Antona Čibašek, g. Anžurja iz Š. Jurja, g. Lenčeka⁸ iz Roba, g. Dolinarja iz Kopanja (pridigar), g. kaplane iz Lašič (g. Tav-

⁴ Anton Čibašek (Smlednik, 6. 6. 1814 – Ljubljana, 21. 2. 1898) je bil posvečen v mašnika 5. avgusta 1839 v Ljubljani. Bil je kaplan v Leskovcu pri Krškem (1842), Veliki Dolini (1843), ponovno v Leskovcu (1846) in Šmarjeti (1850), župnik pa v Škocjanu od leta 1852 do leta 1879, ko je stopil v pokoj in živel v Ljubljani. Vmes je bil trikrat soupravitelj župnije Turjak, in sicer od novembra 1854 do poletja 1855, od adventa 1861 do septembra 1862 in od aprila 1870 do aprila 1871.

⁵ Janez Evangelist Čibašek (Smlednik, 2. 6. 1834 – Sv. Vid nad Cerknico, 22. 2. 1896) je bil posvečen v mašnika 27. julija 1856 v Ljubljani. Bil je župnik na Turjaku od sv. Jurija 1871 do 22. oktobra 1878, ko je odšel k Sv. Vidu nad Cerknico, kjer je ostal do smrti.

⁶ Jakob Marolt (Velike Lašče, 1. 5. 1815 – Sv. Križ-Gabrovka, 24. 6. 1890) je bil posvečen v mašnika 6. avgusta 1842 v Ljubljani. Bil je kaplan v Šentrupertu (1843), Dragi (1844), pri Sv. Križu-Podbočje (1845), v Podzemlju (1847) in na Raki (1849). Bil je župnik na Turjaku (1863) in pri Sv. Križu-Gabrovka (1867), kjer je ostal do smrti.

⁷ Ivan Zorec (Polhov Gradec, 2. 5. 1824 – Mengeš, 20. 2. 1900) je bil posvečen v mašnika 31. julija 1849 v Ljubljani. Bil je kaplan pri Sv. Vidu nad Cerknico (1850), na Premu (1853), v Železnikih (1854), lokalist na Golem (1861), župnik pa na Turjaku (1867) in v Mengšu (1871), kjer je ostal do smrti.

⁸ Blaž Lenček (Brezovica, 3. 2. 1831 – Stari trg pri Ložu, 15. 1. 1890) je bil posvečen v mašnika 30. julija 1854 v Ljubljani. Bil je kaplan v župnijah Žužemberk (1855), Ljubljana-Ježica (1856), Škocjan pri Novem mestu (1861) in Šentrupert (1863). V Robu je nastopil službo 1. aprila 1869 in pastiroval dobra 3 leta, namreč do 20. avgusta 1872. Odšel je za župnika v Stari trg pri Ložu, kjer je vsled zastrupljenja krvi ob odstranitvi kurjega očesa umrl 15. januarja 1890 in je ondi pokopan. On je s prostovoljnim skladom napravil nove, sedanje orgle. Bil je izvrsten pevec in jako priljubljen duhovni tovariš. Bil je nekaj časa jurist, a je potem stopil v bogoslovje.

čar je še le k južnji v Škocjan prišel) se je godilo 1. adv. nedeljo v jako lepem vremu med streljanjem in priterkovanjem in vsred prav obilno zbranega ljudstva iz domače in sosednih fara. Janez Čibašek, fajmošter.«

Od zdaj naprej so oznanila v slovenščini, ne več tako telegrafsko skopa, ampak včasih kar gostobesedna. Ker začne kroniko pisati šele Franc Pavšič leta 1910, iz posameznih oznanil lahko sestavimo nadomestno kroniko. Poleg bogoslužne oznake nedelje ali praznika ima tudi civilni datum, vendar brez letnice. Npr.

»I. adventna nedelja 3. decembra.

1. Popoldanske službe božje danes ne bo. Zato se pa bodo litanije odmolile po sv. maši.

2. Cel adventni čas bodo zorne maše (zunaj nedelj in praznikov) ob 6 zjutraj.

3. V sredo in petek zapovedani adventni post.

4. Prihodni petek je zapovedani praznik čistega spočetja D. Marije in bo ob 10 slovesno duhovno opravilo (s pridigo med peto sv. mašo) in z ofram za cerkvene potrebe.« Sledijo izvlečki v obliki kronike, in sicer v prvem letu nekoliko bolj podrobno, predvsem glede verskih običajev, v naslednjih letih pa le izredni dogodki.]

17. decembra 1871. Ta teden je kvaterni in je v sredo, petek in seboto zapovedan post.

24. decembra 1871. Danes je tudi bilja predbožična in sveti večer in bo zavolj tega ob pol noči sv. maša z 2 žegnama. Potem pa ob ½ 10 dopoldne druga in tiha sv. maša; ob 10 pa zadnja in tretja ter slovesna ali peta z 2 žegnama (cum Tantum ergo et Genitori). Na sv. večer se vabi ob 11; potem pa duhovnik v stoli epistelske strani odpravi: Matutinum in na zadnje (post 9 lek.): Te Deum laudamus pred altarjem stoječ (vse to tihoma, ker ni organista). Kadar se pa orglja, pa peta maša ob pol noči in slovesni »Te Deum laudamus«, kakor je v Direktorii predpisano.

1. januarja 1872. Pretečenega leta 1871 je bilo v turjaški fari poročenih samo 1 par; daj mu Bog v svetem zakonu srečno živeti! Rojenih je bilo 11; daj jim Bog rastiti, ne le na starosti, ampak tudi na ljubeznjivosti pri Bogu in pri ljudeh! Pomerlo jih je vsih skupaj 14, in sicer pet izmed blagorodne grofove žlahte; daj jim Bog večni pokoj in večna luč jim naj sveti!

7. januarja 1872. Danes teden kakor sedem dni potem zamore vsak pravoveren kristjan zadobiti popolnoma odpustek, ki sv. zakramenta pokore in presv. Rešnjega Telesa vredno prejme pa tudi pri slovesni (peti) sv. maši ali pa pri tihi maši med tednom na namen sv. očeta rimskega Papeža pobožno moli za povikšanje sv. cerkve in razširanje kršanske vere, za edinost med kršanskimi poglavarjami in oblastniki, za spreobrnjenje krivovercev in nevernih, kakor tudi za pobiljšanje vsih trdovratnih grešnikov in zlasti sovražnikov imena »Jezusa«.

14. januarja 1872. Velikonočno izpraševanje je za turjaško faro ta teden in sicer
a) jutri ob 8 za zakonske može in vdovce iz Četeža in Ščurkov.

b) jutri ob 2 popoldne za zakonske žene in vdodve iz ravno teh 2 vasi.

c) V torek ob 8 za zakonske može in vdovce iz zgorn. in spodn. Turjaka.

d) V torek ob 2 popoldne za zakonske žene in vdove iz ravno teh 2 vasi.

e) V sredo ob 8 za vse ledične fante od 14. leta naprej iz Četeža in Ščurkov.

f) V sredo ob 2 popoldne za vsa ledična dekleta od 14. leta naprej iz ravno teh 2 vasi.

g) V četrtek ob 8 za vse ledične fante (od 14. leta) iz obojnega Turjaka.

h) V četrtek ob 2 popoldne pa za vse ledične dekline iz spod. in zgor. Turjaka.

28. januarja 1872. V petek je zapovedani praznik očiščevanja blažene Device Marije ali Svečnica. Ob $\frac{3}{4}$ 10 blagoslovljenje cerkvenih in vsih drugih sveč, potem procesija z njimi od moških in ženskih farmanov skoz kapelico, po dvorišču in štengah nazaj v cerkev, kjer je potem peta sv. maša z 2 žegnama. Med mašo – po pridigi namreč – bo pa tudi ofer za sveče in to toliko rajši, ker na Svečnico imajo skoraj vse še premožne farne cerkve ofer za svečavo, ki je spomin in posnema Marijinega darovanja v jeruzalemskem tempelju.

11. februarja 1872. Ta sredo je začetek 40.danskega posta in se bo zavolj tega na pustni torek ponoči ob 11 farmanom zvonilo. Na pepelnično sredo je ob 8 blagoslovljenje pepela, potem upepelenje zbranih farmanov – moških in ženskih in sv. maša z predbranjem dotičnega evangelija.

V tem tednu tedaj je meso jesti prepovedano na pepelnično sredo, v petek in v soboto. V petkih in sebotah tako skoz celi post noter do velikonočne nedele.

18. februarja 1872. Ta teden je kvaterni teden in zavolj tega od sv. cerkve terdo zapovedani post v sredo, petek in v soboto.

25. februarja 1872. Danes z 2. postno in kvaterno nedelo se je po celi ljubljanski škofiji začela sv. velikonočna spoved. Dasiravno čas, za to spoved opraviti, terpi noter do vnebohoda Kristusa 40 dni po veliki noči, je vendar vsakemu kristjanu svetovati, taisto opraviti še pred veliko nočjo ali saj zadnje 3 ali 4 dni velikega tedna.

Ker je pušica za pobiranje cerkvene milošnje nova in velja okoli 4 gold., ste danes na kvaterno nedelo, ko bo ž njo prvokrat pobiral, naprošeni, kakšen (krajcar) sold več v njo podjati. (Utinam fieret!)⁹

⁹ O da bi se zgodilo!

3. marca 1872. Juter popoldne pridejo laški g. padar na Turjak, teržaške rejence pregledovat in njih rednike plačevat. Zberite se s svojimi rejenčki tamkaj, kjer druge leta.

10. marca 1872. Vsim tistim, ki so »assekurirani«, to je: zavarvani zoper ogenj, se oznani, da imajo v sredo ta 13. dan t. m. z bukvicami v Lašiče iti, kjer bo g. komisar iz Ribnice dotične dnarje pobiral. Kdor bi ta postavni čas zamudil ter ne odrajtal dotičnega plačila – umes pa pogorel – si ima potem nesrečo in škodo sam pripisovati, ker je bil premalo skerbni.

19. marca 1872. Prihodna nedela je ta 6. postna in cvetna nedela. Zavolj tega ob $\frac{3}{4}$ na 10 žegnovanje lésa alj oljknih vej, ktere naj se tudi pri procesiji v rokah drže, ker se spominjamo Jezusove slovesne procesije v Jeruzalem in velike množice ljudi, ki so ga kot svojega kralja in Gospoda v mest spremljevali. Po procesiji je sv. maša, pri kateri se na to nedelo vselej passion bere.

24. marca 1872. Juter je zapovedani praznik Matere Božje – Marijinega oznanjenja namreč. Ob 10. tiha sv. maša z 2 žegnama (ker ne bo škocjanskega učitelja za orglanje zavolj bolehnosti).¹⁰

25. marca 1872. Popoldne ob $\frac{1}{2}$ 2 križev pot in pete litanije z 2 žegnama.

Na veliki četrtek ob 9 sv. maša in po-ti prenešenje sv. Rešnjega telesa v stransko kapelico itd. Na veliki petek je začetek duhovnega opravila ob 8 in na veliko soboto pa že ob 7. Cerkvena opravila se bodo vse verstile, kakor so predpisane.

Na veliki četrtek in veliki petek popoldne ob 3 križev pot; zvečer ob 6 pa »Pasjon« in litanije (od Rešnjega telesa na veliki četrtek, od terplenja Kristusove-

¹⁰ Josip Mesner (Dovje, 1833 – Komenda, 1. 12. 1907) je preko Polhovega Gradca in Bohinjske Bele prišel v Škocjan, kjer je učil 15 let. Ko je umrl, je bila v *Slovincu* objavljena naslednja novica: »Preteklo soboto spremili smo v Komendi na pokopališče našega nadučitelja g. Josipa Mesnerja. Rojen je bil pokojnik leta 1833 na Dovjem ter je služboval kot učitelj in organist v Polhovem Gradcu in v Škocjanu pri Turjaku. Leta 1875 je bil imenovan nadučiteljem v Komendi. Deloval je kot učitelj dolgih 54 let od teh 32 let v Komendi. Bil je malone vsem faranom učitelj. V prejšnjih letih se je prav rad pečal s sadjerejo. Kot učitelj držal se je stare metode, odtodi morda vzrok, da v kljub dolgemu delovanju ni prejel nikakega priznanja in je predlog, da se ga odlikuje, zastal nekje na poti od Kamnika do Dunaja. Po značaju je bil odkrita duša, pravi podtriglavski Gorenc. Značaj njegov mu ni pustil koga žaliti, zato ni poznal zamere ali celo sovraštva. Odtodi lepa harmonija med šolo in cerkvijo celo njegovo dobo. Vsled splošne priljubljenosti pri svojih učencih in pri vseh, ki so ga poznali, prijelo se ga je ime 'očka' in pod tem imenom je bil poznan pri svojih stanovskih tovariših in drugih. R. I. P.«

ga pa v petek in soboto) pri božjem grobu. V soboto zvečer ob $\frac{1}{2}$ 7 (propter excusum ad Stum. Cantianum)¹¹ pa roženkranc in litanije pri božjem grobu.

Kar zadeva žegnovanje velikonočnih jestvin, se bodo take blagoslovile na veliko soboto popoldne ob 1 v Laporjah, potem okoli 2 (recte $\frac{1}{2}$ 2 secundum vet. consuet.) [pravilneje ob $\frac{1}{2}$ 2 po starodavni navadi] na Malem Osolniku in ob 3 tukaj v cerkvi za domače farmane. (In primis 2 locis modo subsidiario propter parochum ad Stum. Cant. quia avunculum.)¹²

Ta teden je tako imenovani veliki teden in zavolj tega za vse vernike ljubljanske škofije zadnje 3 dni velikega tedna terdo zapovedani post.

Prihodna nedela je velikonočna to je: veseli in častiti spomin vstajenja Gospodovega in to zavolj tega ob $\frac{1}{2}$ 6 zjutraj lepa in spodbudna slovesnost gorustajenja Kristusovega (processio cum Sanct. et »Te Deum laudamus«)¹³ in potem sv. maša z 2 žegnama (missa cant.). Opomba. Pri božjem grobu bo pušica nastavljena za prejemanje miloščine za cerkvene potrebe, zlasti za svečavo velikega tedna.

14. aprila 1872. Japelnova apnenca na Sloki gori je od juter zanaprej odprta. Kar se vsem tistim na znanje daje, ki apna potrebujejo.

21. aprila 1872. V četrtek je dan spomina sv. Marka evangelista in je ob 6 zjutraj navadna procesija iz Malega Ločnika na Goro. K procesiji na sv. Marka dan kakor križev teden se farmani domači in sosedni v keršanskem duhu prelepo vabijo, da se jih vselej prav v obilnem številu vdeležijo.

28. aprila 1872. Opomba. Na sv. Florijana dan je na Gori tako imenovana poljska sv. maša (kakor tudi na sv. Marka dan), pred katerim začetkom se v cerkvi voda blagoslavlja.

5. maja 1872. Juter ob 6 zjutraj navadna procesija iz Malega Ločnika na Goro; v torek tudi o ti uri iz farne cerkve v kapelo na britofu; v sredo ob 6 zjutraj pa iz ondotne kapele tu sem, v farno cerkev. V četrtek je zapovedani praznik vnebohoda Našega Gospoda Jezusa Kristusa in zavolj tega ob 10 peta sv. maša z 2 žegnoma. Te 3 dni kakor tudi na praznik se bo z pušico za cerkvene potrebe poberalo.

9. aprila 1872. Ker je z današnjim praznikom čas za opravljanje velikonočne spovedi potekel, se vsim hišnim gospodarjem oznani, naj poberejo od svojih podložnih spovedna spričala in jih prinesejo danes popoldne po žegnu v farovž, pa le za zdaj iz Četeža in Ščurkov. Pri ti priči naj pa farmani predpostavljene tudi odraj-

¹¹ Zaradi poti k Sv. Kancijanu.

¹² Na prvih dveh krajih kot pomoč župniku pri Sv. Kancijanumu, ki je starejši.

¹³ Procesija z Najsvetejšim in zahvalno pesmijo.

tajo denar ali štibro za tako imenovane poljske in starodavne maše, ki se za-nje berejo na Gori in tukaj.

12. aprila 1872. Popoldne po žegnu naj pa hišni gospodarji in farmani iz Turjaka (zgornega in spodnega) spovedne listike prineso v farovž in pri ti priliki tudi odrajtajo navaden znesek za poljske maše.

20. aprila 1872. [Binkoštni ponedeljek.] Danes popoldne po žegnu naj prinesejo matere z otroki vred birmanske listike, ki so jih včeraj v Ljubljani prejele, v farovž, da zapišem v nje, kakor v dotične farne bukve, kar je potrebnega in predpisanega.

26. maja 1872. V četrtek je zapovedani visoki praznik presv. Rešnjega Telesa, in bo tukaj v Turjaku ob 9 peta sv. maša brez žegna (z kratko pridigo), kakor predpisano; po sv. maši pa navadna slovesna procesija z 4 evangelji in žegni. Kar zadeva procesijo na ta praznik, se farmanom priporoča, med prevodom lep red vzdržati, očediti in olepšati pota in hiše, po katerih in mem katerih bomo šli, kakor tudi poskerbeti in pripomagati za to, da se 4 oltarji na dotičnih 4 krajih sveta postavijo in okinčajo. Molitve in petje naj se dostojno versti. Pobiranje s pušico.

30. maja 1872. Prihodno nedelo žegnanje v Škocjanu, kjer bo ob 9 pridiga, po-ti peta sv. maša in slovesna procesija z presv. Rešnjim Telesom. Tukaj v Turjaku bo pa že zjutraj ob 5 navadno duhovno opravilo pred izpostavljenem Rešnjim Telesom z enim samem ter zadnjem žegnomo in tako od juter zanaprej noter do dans tedna, ker so obhaja osmina Telesa Gospodovega.

Opomba. Zjutraj ob 5 je prežgodaj. Zato l. 1873 ob ½ 6 oznanjeno.

16. junija 1872. V seboto ob 6 zjutraj sv. maša za farmane na Gori, ker je dan spomina sv. Ahacija in čudovite vojske in zmage pri Siseku l. 1593.

Danes teden kot 5. nedelo po binkoštih je ob 10 žegnanje na Gori z pridigo, peto sv. mašo in Te Deum laudamus in navadnim ofrom za cerkvene potrebe.

7. julija 1872. Ta 10. dan t. m. to je prihodno sredo bodo g. laški padar Zalokar ob 9 dopoldne na navadnem kraju otrokom te fare koze stavili.

28. julija 1872. Danes teden - 11. nedela po Binkoštih - navadno duhovno opravilo v Turjaku spet ob 6 zjutraj (propter processionem parochianorum ad Stum. Cantii ad B. M. V. in ecclesia filiali in Železnica in causa pia ac publica Pontificis Romani Pii IX.).¹⁴

¹⁴ Zaradi procesija župljanov k Sv. Kancijanu k podružnici B. M. D. na Železnici v po-božni in javni zadevi Rimskega papeža Pija IX.

11. avgusta 1872. V četrtek je zapovedani praznik »Veliki Šmaren« in bo zjutraj ob 5 duhovno opravilo v Škocjanu, h kateremu naj tisti iz fare gredo, ki bodo doma za varhe ostali. Zakaj ob pol 8 že se snidejo turjaški farmani z svojim duhovnom pri zidanemu znamenju Četeškemu, odkodar gremo z procesijo na Kurešček, kamor tudi pride procesija Želimljaska in Golska. Na Kureščeku bo tedaj na velikega Šmarna dan ob ½ 10 tiha sv. maša, potem pridiga in ofer in na zadnje peta sv. maša. Ker je ta procesija od bratovščine sv. Mihaela iz Dunaja nasvetovana vsem katoliškim kristjanom v stiskah in potrebah cerkvenih in zlasti Rimskega papeža 80 let starega Pija IX.,¹⁵ se tedaj vsem pravovernim in čutečim farmanom prav iz serca naznanja, da se te procesije prav obilno in radi udeleže in tudi po svoji moči in dobri volji z milošno kaj pripomagajo k cerkvenim potrebam.

Danes teden je 13. nedela po Binkoštih in rojsten dan našega svitlega Cesarja Frančiška Jožefa¹⁶ in bo zavolj tega kakor tudi zavolj žegnanja na Železnici duhovno opravilo v Turjaku ob 6 zjutraj. Po dokončani maši se izpostavi sv. Rešnje Telo in pred zadnjem žegnem se zapoje slovesno hvalna pesem: »Te Deum Laudamus« z dobrim namenom za cesarsko hišo in vse cesarjeve podložnike.

1. septembra 1872. Danes teden je 16. nedela po Binkoštih in zapovedani praznik rojstva M. D. ali mali Šmaren in bo zavolj slovesnega vpeljevanja novega g. fajmoštra na Robu¹⁷ tukaj v Turjaku duhovno opravilo z 2 žegnoma ob 6 zjutraj, pa tudi pobiranje z pušico za cerkvene potrebe. Opomba. Zavolj ljubljanskih in teržaskih otrok iz turjaške in škocijanske fare tudi pobiranje z pušico prihodno nedelo.

¹⁵ Giovanni Maria Mastai-Ferretti (Sinigaglia, 1792 – Vatikan, 7. 2. 1878) je bil posvečen v mašnika leta 1819, leta 1827 ga je papež Leon XII. imenoval za nadškofa v Spoletu, leta 1832 Gregor XVI. za nadškofa v Imoli in leta 1840 za kardinala. Po kratkem konklavu so ga 16. junija 1846 izvolili za papeža. Njegov pontifikat je v zgodovini papežev najdaljši: 31 let in 8 mesecev (prim. M. Benedik, *Papeži*, Ljubljana 1996).

¹⁶ Franc Jožef I. (1830–1916) avstrijski cesar (1848–1916) in madžarski kralj (1867–1916). Postal je cesar v revolucionarnem letu 1848 po odpovedi strica Ferdinanda. S svojim prvim ministrom Felixom von Schwarzenberg je Avstriji dosegel velik ugled. Njegova trda roka je dosegla veliko trdnost znotraj Avstrije, hkrati pa tudi številne vstaje. Leta 1866 je zgubil vojsko s Prusijo, leta 1867 pa je moral popustiti Madžarom. Leta 1889 je njegov sin prestolonaslednik naredil samomor, leta 1898 pa je bila umorjena njegova žena. Leta 1914 po umoru prestolonaslednika Franca Ferdinanda je napovedal vojno Srbiji, kar je pripeljalo do prve svetovne vojne in posledično do konca Avstrijskega cesarstva (EB).

¹⁷ Rajmund Kalan (Škofja Loka, 26. 1. 1836 – Sinji Vrh, 30. 12. 1885) je bil v duhovnika posvečen 26. julija 1859 v Ljubljani. Bil je kaplan v Moravčah (1860), Vipavi (1861), Vremah (1862), Dolenji vasi (1864), Podzemlju (1866), Kamniku (1868), Vačah (1869) in Šmarju (1870). Na Turjaku je bil od 18. septembra 1872 do 27. julija 1875. Zadnjih deset let je bil župnijski upravitelj na Sinjem Vrh.

22. septembra 1872. Prihodno seboto, to je: ta 28. dan t. m. septembra ali kimovca bo g. ribniški komisar Pavšer na navadnem kraju v Velikh Lašičah »asekuranc«, in sicer po novih pravilih ali regelcah za l. 1872 pobiral. Kar se vsim tistim naznani, ki imajo svoje pohištva pri tako imenovani vzajemni gracarski družbi zavarovane!

29. septembra 1872. Prihodna nedela je 20. pobinkoštna in roženkranska in bo zavolj tega, zlasti pa zavolj godu svitlega cesarja Frančiška Jožefa, ki je ta petek, danes teden namreč ob 10 tukaj v Turjaku peta sv. maša z 2 žegnama in pred zadnjem blagoslovom: »Te Deum laudamus« zahvalna pesem za vse Njegovemu Veličanstvu in nam kot njihovim podložnikom skazane duhovne in telesne dobrine.

6. oktobra 1872. Juter dopoldne se bo po tergu navadna bera (kollektura) pobrala; popoldne pa v Četežu, v Ščurkah in v spodnjem Turjaku.

20. oktobra 1872. Ker je danes teden obletnica posvečenja vseh cerkva in ni tukaj posebnega ofra, pa blage volje malo več v pušico za cerkvene potrebe veržite!

1. novembra 1872. Popoldne ob 2 litanije od vsih svetnikov z dvema žegnama; potem pridiga za verne duše, vesperae ali večerne molitve za mertve, Libera (pesem) pri mertvaškem odru, nato procesija na farni britof, kjer se spet opravijo nekatere molitve z Libero vred. Danes zvečer ob 6 se moli v toti cerkvi ta žalostni roženkranc in potem angelsko češenje.

3. novembra 1872. V četrtek je tudi ob 8 štiftana obletnica za rajnega turjaškega fajmoštra g. Andreja Nučič-a¹⁸ z biljo, sv. mašo in Libero. Po dokončanem opraviu se razdele letni obresti od kapitala naloženega za njegove bolj revne žlahtnike kmetiškega stanu.

17. novembra 1872. Ker je bila bratovšina vednega češenja in molenja presv. Rešnjega Telesa in obenem tudi bratovšina za pomoč revnih cerkva po škofiji že pod g. fajmoštrom Pintarjem v turjaški fari upeljana in razširjena tako, da je v tergu in v 2 vaseh štela 29 bratov in sester, od tistihmal pa in zlasti zadnje dve leti ta-

¹⁸ Andrej Nučič (Škocjan pri Turjaku, 1737 – Turjak, 3. 3. 1811), sacelan v graščini turjaški, pozneje župnik ekspozit. Leta 1761 je bil posvečen v mašnika na naslov petih ribniški župniji podložnih kmetov, bivajočih v župniji Matere Božje. Telesa je bil močnega, srednjih zmognosti in nekdanj dober govornik. Humaniora je opravil v Novem mestu, filozofijo v Zagrebu, teologijo pa v Gorici. Služboval je kot subsidiarij dve leti in pol, kot kaplan pa pet let v Škocjanu pri Turjaku, nato kot sacelan v graščini Turjaku že 18 let (1788) in tudi kot župnik umrl. Bil je dober, pobožen, zgleden duhovnik brez napak (F. Pokorn, *Šematizem duhovnikov in duhovnij v ljubljanski nadškofiji l. 1788*, Ljubljana 1908, 95-96).

ko rekoč zaspala, so vsi tedanji družniki in družnice te bratovšine opomnjeni, naj se, ako hočejo, dans popoldne po žegnu in pa o ravno tem času dans teden kot zadnjo pobinkoštno nedelo pri meni v farovžu oglasijo zavolj vpisovanja in letnega plačila. Dozdaj je komaj 10 domačih farmanov ponovilo svojo braterno ljubezen in duhovsko pobožnost.

1. decembra 1872. Danes popoldne po žegnu naj hišni gospodarji ali gospodinje prinesejo v farovž navadno plačilo za g. škocjanskega učenika, ki tukaj v turjaški cerkvi orglajo.

25. decembra 1872. Pred zadnjim žegnem pa je ofer za vboge iz turjaške fare. Po žegnu pa naj tisti k meni v farovž pridejo, ki menijo, da so zares revni, tedaj pomoči potrebni. Naj pa tudi kake bolj uboge matere kakega svojih otrok pripelejo, da se mu po štiftengi da ali dnar za oblačilo ali pa za kake bukvice. (Vide prvo stran hranilničnih bukvec in vodilo od g. Pintarja.) Pri ti razsodbi in delitvi naj tudi cerkvena klučarja pričujoča bota.

29. decembra 1872. Na novega leta dan popoldne po žegnu se bo v farovski hišterni pobralo navadno plačilo od červenih stolov ali pruk za razne njene potrebe. Kdor se ta čas ne oglasi in ne plača pravilno, zapade svoj prostor in se odda drugemu bolj pazljivemu.

9. februarja 1873. V petek na dan sv. Valentina kakor tudi v seboto je ob ½ 8 črna sv. maša za na Koroškem umerlega, pa tukaj rojenega Eduarda Galleta, velicega dobrotnika nekterih njegovih žlahtnikov, ki se v imenu dveh hvaležnih duš vsi skupaj k tem mrtvaškemu opravilu vabijo, pomolit za rajnega dušni blagor.

30. marca 1873. Zavolj zvonov bi bilo dobro, da se danes popoldne po pogrebu Struklove punce oba cerkvena klučarja s nekterimi družimi farmani iz terga, Četeža in Ščurkov v farovžu snidejo, da se zastran tega določi, da se zvonovi že jutri iz turna vzamejo in v torek nalože tistemu farmanu, ki je blage volje, jih popeljati v Ljubljano Samassati,¹⁹ če je le mogoče, že to sredo, ker bo g. zvonar že pred veliko nočjo začel tudi druge zvonove vlivati.

¹⁹ Albert Samassa (Ljubljana, 11. 2. 1833 – Ljubljana, 30. 6. 1917) se je zvonarstvo učil v očetovi zvonarni. Dodatne izkušnje je nabiral na potovanjih po Evropi. Leta 1866 je prevzel očetovo podjetje. Ulil je kar 2804 zvonove. Veliko šestglasno zvonilo je leta 1897 ulil za župnijo Ljubljana-Sv. Jakob. V njegovem podjetju je zvonarna imela le stranski pomen, saj se je raztezalo na vsa možna področja kovinske in strojne industrije. V letih 1869–71 je na mestu stare stanovanjske hiše na Karlovški cesti 1 zgradil novo vilo, ki stoji še danes (nad vhodom v predor pod gradom). Leta 1900 je zaradi starosti prepustil podjetje sinu Maksu (E. Škulj, *Leksikon cerkvenih glasbenikov*, Ljubljana 2005, 306).

2. junija 1873. Na binkoštni torek zvečer po 6. uri pripeljal se je iz Ljubljane od Samassata 415 f. težak nov zvon, ovečan s krancelnem, spletenem od terških deklet med zvonenjem in strelanjem. Na kvaterno nedelo zutraj ob 5 je prvič zapel in povabil okolšane k službi božji.

8. junija 1873. V imenu svoje duhovne matere, potrebne cerkve ste danes, kakor tudi za četrtek in lepo nedelo naprošeni, kaj več v pušico spustiti, zlasti ker so stranski stroški za zvon več kakor se je mislilo, pa tudi smodnik za svečanost na binkoštni torek in za prihodno nedelo pride veljati okoli 6 forintov.

15. junija 1873. Ker ne samo za druge cerkvene potrebe, ampak tudi za smodnik še celih 3 goldinarjev primankuje, ste v imenu svoje materinske cerkve naprošeni, domači in sosedni farmani, tudi še danes kaj darovati v dober ta namen.

22. junija 1873. Za strelanje na sebotni večer gorskega žegnanja, ki navadno in polagoma traja od večernice (od 4. ure) do mraka in za nedelo med mašo in ofrom, kupuje se okoli 10 funtov pulvra. Strelalcem se daje v dnarjih za kake 2 ferkelna vina in nekoliko kruha (1 f - 20 ali 30 soldov); škocjanskemu učitelju 1 gold.; pevkam ondotnim vsaki po 20 – 25 soldov; gorskemu mežnarju za nošo mašnega oblačila iz Turjaka na goro po 20 soldov; duhovniku pa za težavno pot na goro 2 gold. poboljška vse to iz došlega darovanja na dotično nedelo.

6. julija 1873. Ker bo danes teden v Ribnici posvečevanje cerkve in novih oltarjev²⁰ in se utegnejo škof to prihodno seboto skoz Turjak med 4 – 5 uro popoldne peljati, vsem farmanom oznanim, ako bo to čas dopustil, se tukaj na cesti pod skalco in lipami v bolj lepem oblačilu zbrati se, da se svojemu višemu pastirju dostojno priklonimo in škofovega blagoslova se udeležimo. To naj si tisti zapazijo, ki imajo kaj več uma, blajšega čutila in pa tudi za to ostalega časa.

27. julija 1873. Mežnarija soseske sv. Ahacija je silno potrebna nove slamnate strehe. Ker pa okoli 6 – 8 kop škope sami domači farmani zlasti iz Četeža, Ščurkov in spodnega Turjaka ne morejo tako lahko vkup spraviti, se zavolj tega že danes naprosijo tudi teržani, sosedni farmani iz malega in velikega Ločnika, iz Gradeža in Sloke gore, de o svojem času, ko pride mežnar ali kaki drugi škopo pobirati, mu dotini farmani dobrovoljno dajo kak par škopnikov več kot ubogaime. Po zdatni biri se bo pa tudi zahvala povedala tistim, ki se bodo dobro obnesli.

²⁰ Dne 13. julija 1873 je škof Jernej Vidmar posvetil ribniško župnijsko cerkev in glavni oltar. Pripeljal je s seboj za veliki oltar svetinje sv. Kasta, Sekunda in Fortunata. Naslednji dan je birmal 908 birmancev (prim. A. Skubic, *Zgodovina Ribnice in Ribniške pokrajine*, Buenos Aires 1976, 214).

28. decembra 1873. Na novega leta dan popoldne po žegnu naj pa tudi farmani voljno in dobrotljivo prinesejo navadno plačilo od cerkvenih stolov ali pruk. Ob enem pa tudi mali znesek za g. organista, ker se tudi njegovo leto koncu bliža. Kar se tiče orgljanja v prihodnjem letu, naj se nekteri teržani z gospodom pogode, ali so sploh še volje tudi zanaprej orgljati in ali za te solde ali za večji plačo. Kar mene zadeva, sem jest vselej bil in bom za lepoto cerkvene službe božje, toraj tudi za vbrano petje in primerno orgljanje, kar vendar le človeško serce še bolj na kviško povzdiguje.

2. knjiga (1874–1878; 1902–1908)

1. januarja 1874. V preteklem letu 1873 je bilo v turjaški fari poročenih 1 par; rojenih 8; umerlih pa 7.

14. junija 1874. Danes teden je 4. nedela po Binkoštih in praznik sv. Alojzija. Ob enem veličasten spomin in godovanje 28 preteklih let, kar so bili sedanji poglavar cerkve Pij IX. ta 21. junija l. 1846 za namestnika Jezusovega, Rimskega papeža v cerkvi sv. ap. Petra in Pavla²¹ v Rimu slovesno kronani, ko so bili 5 dni poprej ta 16. rožnika tistega leta od kardinalov za papeža izvoljeni. Prihodna nedela je toraj za ves keršanski svet jako pomenljiva in vredna posebne cerkvene pozornosti in slovesnosti. Zategavoljo se bode vsled škofijskega ukaza po vsih farnah cerkvah ljubljanske škofije, tedaj tudi v ti presv. Rešnje telo izpostavilo, pred katerem bo ob 10 peta sv. maša z 2 žegni s »Tantum ergo« in »Genitori«. Pred zadnjem žegnjam bo očitna zahvala »Te Deum laudamus« za vse v teku 28 let sv. Očetu, Rimskemu papežu od Boga dodeljene gnade in dobrote pa tudi v priserčno zahvalo za že prestane velike bridkosti in težave.

16. avgusta 1874. Danes teden je 13. nedela po Binkoštih in služba božja v Turjaku ob 6 zjutraj (propter benedictionem altaris majoris ad St. Cantiani).²²

27. septembra 1874. Ta teden sv. maše ni doma (propter excursus meum in Carniolam superiorem i. e. domum natalem).²³

²¹ »in Pavla« je pomota.

²² Zaradi blagoslovitve velikega oltarja pri Sv. Kancijanu. »Veliki oltar je dal župnik Čibašek narediti. Kipar Götzel ga je izdelal leta 1874. Prejšnjega je župnik Čibašek podaril Osolniški podružnici. Glavna podoba velikega oltarja je bila smrt sv. Kancijana in tovarišev. Na kamnu je slonel sv. Kancijan. Pri kraju je stal rabelj z mečem. Zadaž sta stala Kancij in Kancijanila. Slika je bila skoraj popolnoma podobna tej sliki, ki se sedaj hrani v farovski veži, katero sem našel v farovškem podstrešju zavrženo« (E. Škulj, *Jerebova kronika župnije Škocijan pri Turjaku*, Ljubljana 2007, 64).

²³ Zaradi moje poti na Gorenjsko, to je v rojstno hišo.

18. oktobra 1874. I. oklic: grofa Leo Auersperga²⁴ in baronovke Antonije Smidburg tukaj in v ljubljanski šenklaški cerkvi.

29. novembra 1874. Kar adventni post zadeva, vam moram to bolj natanko razložiti, ker se po več farah na Krajnskem ta cerkvena reč ljudem vse premalo pojasnjuje, de potem ne vedo, pri čem da so in česa se deržati imajo. Po pastirskem škofijskem listu od letošnjega leta v adventu mesne jedi niso pripuščene v petkih, v ponedeljek 7. grudna pred praznikom Marijinega čistega spočetja, kvaterno sredo, petek in soboto in potem tudi še 24. grudna to je: na četrtek ali dan pred božičnem praznikom. Potemtakem je ves adventni čas v sredah in sabotih (razun kvaternih) meseno vživati dovoljeno, če kdo v imenu božjem hoče, kar zlasti velja za obnašanje kerčmarjem, voznikom, popotnikom, tistim mladim, ki še niso 21. leto doveršili, starim in bolnim rokodelcem in težakom, nosečim in dojnim ženam, beračem in vsem drugim, ki se v veliki sili in potrebi znajdejo. Zraven tega si pa morate tudi to še zapaziti, da se smemo v adventnih sredah, če meso ali postne jedi vživamo, samo enkrat na dan do sitega najesti, če nimamo posebnega težavnega dela ali pota. To tedaj vam v pojasnilo in zadržanje o svojem času.

6. decembra 1874. Po pridigi med sv. mašo na ta praznik navaden ofer za cerkvene potrebe, h kateremu naj pristopijo prav obilno domači in sosedni farmani z zdatnim doneskom, ker veliko duhovskih dobrot vživajo, ko pa vendar ne meni in tudi leti cerkvi čez leto in dan ničesar ne privoščijo.

27. decembra 1874. Na novega leta dan po maši zlasti po popoldanskem žegnu naj prinese farmani dotični dnar za cerkvene sedeže in za orglanje, ker tudi za to opravilo leto h koncu gre.

1. januarja 1875. V pretečenem l. 1874 je bilo poročenih dva parov, rojenih 10 in umrlih pa samo (dvoje).

²⁴ Leo (Ig, 24. 1. 1844 – Ljubljana, 18. 12. 1915, pokopan na turjaškem pokopališču), grof Auersperg, baron šumberški in žužemberški s Turjaka in Iga, cesarski in kraljevi komornik, poročnik v 10. bataljonu deželne brambe, imetnik reda železne krone III. razreda, od leta 1890 deželni poslanec. Sin grofa Jožefa s Turjaka in Iga, in Hermine, rojene grofice Auersperg z Mokric. Prvič poročen (Ljubljana, 4. 11. 1874) z Antonio baronico Schmidburg, hčerko barona Viktorja in Alojzije, rojene baronice Scheiger pl. Lerchenfeld (Trst, 18. 1. 1846 – Ljubljana, 29. 1. 1888, pokopana v kapeli na pokopališču na Turjaku). Drugič poročen (Ljubljana, 25. 9. 1889) z Emo Valenta pl. Marchthurn, hčerko Alojza in Leopoldine, rojene Richter (Ljubljana, 20. 7. 1868 – Ljubljana, 3. 9. 1931, pokopana na turjaškem pokopališču) (M. Preinfalk, *Auerspergi*, Ljubljana 2005, 474).

9. maja 1875. Spričalov ali cegelcov od opravljene velikonočne sv. spovedi ni so še prinesli iz spodnjega Turjaka hišna štev. 25 – 1 moški, iz terga 2 fanta hišna štev. 28, in potem 3 ali 4 moški in 3 ali 4 ženske iz hišne štev. 1. Kdor koli katoliških kristjanov po razodeti in natorni sv. veri in po 4. cerkveni zapovedi še svoje velikonočne sv. spovedi ne opravlja, ne derži zapovedanih sv. postov, ne moli in tudi ne hodi v cerkev, tak krščen človek ne priča od Kristusa in od njegove sv. vere, ter se čedalje bolj približuje drugoverskim ali prav za prav nevernem in brezbožnim ljudem. »Kdor cerkve,« svoje duhovske matere nikakor »ne posluša« in je ne uboga, je tudi brez Boga – Očeta, »in imej ga«, govori Kristus v sv. evangeliju »za ajda ali nevernika in očitniga grešnika«. Kdor se upa po lastni svoji pameti in samo po lastnih svojih pripomočkih izveličati, mu kaj takega, če bi mogoče bilo, prav iz serca privoščim. Sapienti sat!²⁵

13. junija 1875. V sredo, ta 16. rožnika, bode, če tudi navaden delavnik, vendar za ves pravoverni keršansko katoliški svet velik in častitljiv dan. Ta dan stopijo sv. Oče, rimski papež v 30. leto svojega najvišjega pastirstva in cerkvenega vladanja. Tudi bode na ta dan ravno 200 let, odkar je bila častitljiva sestra salezijanka Marija Alakok²⁶ l. 1675 od Jezusa Kristusa samega izvoljena, da naj razširja pobožnost k njegovemu najsv. Sercu. In zavolj tega so sv. Oče ravno ta dan odločili, da naj se vsi katoličani na vesolni zemlji posvetijo temu božjemu sercu. Djanje tega posvečevanja, katero bom v sredo po sv. maši pred žegnomo na glas in zastopno predbral, je vele častito ljubljansko škofijstvo razposlalo vsem faram. Če kaj na svetu, mora to imenitno posvečevanje močno pospešiti zmago sv. cerkve, zato je goreče želeti, naj bi se vsi Slovenci 16. rožnika sklenili s sv. Očetom in se posvetili najsvetejšemu Jezusovemu sercu. Darujejo se lahko cele duhovnije skupaj, darujejo se lahko pa tudi posamezni posebej za se. In da bi bilo to posvečevanje toliko bolj zaterjeno, so sv. Oče popolnoma odpustek podelili tistim vernikom, ki po vredno prejetih zakramentih sv. pokore in sv. Rešnjega telesa tisti dan molijo v cerkvi ali kapeli na papežev namen. O kako imenitno bo to opravilo, kako rodoviten ta dan za katoliško Cerkev! Koliko časti se bo po vesoljnem svetu ta dan povračevalo Božjemu Srcu Jezusovemu, kateremu sedANJI brezverski in sicer zagrešni svet toliko krivico dela! Pridite tedaj obilno, saj od vsake hiše eden v cerkev, ko se bo v sredo ta pobožnost in to posvečevanje Jezusovemu presvetemu Sercu veršilo.

20. junija 1875. Danes teden je 6. nedela po Binkošti in po starodavni navadi žegnanje na gori s peto sv. mašo, z navadnem »ofrom« in na zadnje »Te Deum laudamus«. Danes teden se bomo spet kot v 4. procesiji za sv. leto tukaj v farni cerkvi

²⁵ Modremu dovolj.

²⁶ Sv. Marjeta Marija Alacoque (1647–1690), francoska redovnica, je bila deležna Jezusovih prikazovanj in naročil glede češčenja njegovega Srca. Umrla je v Paray-le-Monialu 16. oktobra 1690 (RM).

zbrali ob 8 zjutraj, odtod gremo v kapelico, iz kapelice pa z procesijo na goro med molitvijo, zvonjenjem in strelanjem, zlasti o lepem ugodnem vremenu. Pridši na goro okoli 10 ure bode tam – kakor znano – predpisano slovesno duhovno farno opravilo z dotičnim molitvami in litanijami pred »Te Deum laudamus«.

27. junija 1875. Zdaj precej, ko pristopim k oltarju, je oznanjen in navaden »ofer«, h kateremu ste prav vsi povabljeni, da v dober namen za cerkvene potrebe kaj več darujete, da bi vas Bog obvaroval nadlog in nesreč, ter s svojim žegnomo in varstvom ohranil še zanaprej vaše žitno polje in vse druge sadeže, pa tudi milostno dodelil ljudem in živalim zdravja, več živeža in več moči. *Accedatur et offeratur!*²⁷

11. julija 1875. V torek ob 6 zjutraj po škofijskem ukazu mertvašica to je: bilje in črna sv. maša za r. cesarja Ferdinanda »Dobrotljivega«,²⁸ ki je 28. rožnika 82 let star v Pragu na Češkem umerl. K tem opravilu se povabijo vsi tisti farmani in podložni, ki imajo za to čas in tudi verno pobožno čutilo za rajne sploh in posebej za cesarsko hišo.

Posestnik Janez Šusteršič iz Sela pri Černomeljnu je dan pred sv. Petrom (28. rožnika), ko je bil v Malgernu semenj, zvečer zgubil en par majhnih 7 let starih voličkov, rumenkaste barve, okoli 100 gold. vrednih in o njih še dozdej ne duha ne sluha. Kdor koli o ti zgubi že kaj ve ali saj kedarkoli zvedel bo, je že iz keršanske ljubezni do bližnjega dolžen, to naznaniti svojemu dušnemu pastirju ali pa županu okrajnemu. To da na znanje kočevsko okrajno glavarstvo vsem tistim, ki imajo ušesa za poslušati, glavo za zapaziti si in serce za občutiti.

15. avgusta 1875. V sredo, 18. avgusta, je rojstni dan našega svitlega Cesarja Franc Jožefa; sv. maša ob 6 zjutraj in po dokončanem sv. opravilu navadna molitev za dušni in telesni blagor avstrijskega vladarja in cele njegove žlahte.

1. novembra 1875. Na zahvalno nedelo popoldne ob 2, če bo le vreme pripustilo, opravimo ti nedeli prav primerno andoht, namreč 6. in zadnjo procesijo za sv. leto, ktere se naj kot nameček in za posebno dobro delo udeležijo vsi, ki le od doma zamorejo.

²⁷ Naj se pristopi in daruje!

²⁸ Ferdinand (1793–1875), avstrijski cesar (1835–1848). Bil je najstarejši sin cesarja Franca II., ki je hotel zaščititi načelo nasledstva in vztrajal, da ga mora naslediti Ferdinand, kljub njegovi slaboumnosti in božjastnosti. Bil je kronan kot madžarski kralj (1830) in postal avstrijski cesar (1835). Vladali so ministri pod vodstvom Klemensa von Metternicha. Bil je zadnji češki kralj. Pozneje je bil kronan kot kralj Lombardije in Benetk. V revolucionarnem letu 1848 se je odpovedal prestolu v korist svojega nečaka Franca Jožefa (EB).

9. aprila 1876. Zadnji ponedeljek, ki je bil po tihi nedelji, je nek Bločan od Lašič naprej menda po Lužarjih en par volov, ki jih je bil na rebarskemu semnju kupil, zgubil. Kdorkoli kaj o taistih zve ali že ve, prošén je, to naznaniti na pravem mestu.

15. junija 1876. V seboto dopoldne po 9. uri začetek škofovskega opravila v Škocijanu, kjer bo sv. birma, kamor naj botri turjaške otroke pripeljejo. V seboto popoldne ob 2 bo tukaj z zvonom vabil in klical turjaške farmane, ki naj se lepo praznično oblečeni okoli $\frac{1}{2}$ 3 zberejo »pred šolo«, od koder gremo s pridšim škofom naravnost v cerkev, kjer se bo vse to opravljalo, kar škofovska obiskava tirja.

6. avgusta 1876. Pretečeni teden bil je Vovku pri »Ščurkih« 1 konj ukraden, kdorkoli o njem kaj zve, prošén je, to naznaniti lastniku.

1. oktobra 1876. Na današno nedelo ni bilo doma v Turjaku ne dopoldanskega ne popoldanskega duhovnega opravila, ker sim podpisani le-to nedelo zjutraj od $\frac{1}{2}$ 6 – 9 v laški farni cerkvi spovedoval, potem pa ob 10 v cerkvi M. B. na veliki Sливici g. kaplana laškega nadomestoval s sv. mašo in pridigo, ker sta obadva gospoda šla na ta praznik k zlati maši preč. korarja Kramarja v Staro Loko. J. Čibašek.

II. oklic: Ogrinca Franceta in Mete Levstik, in sicer v cerkvi M. B. na Železnici škocjanske fare, kjer je bilo duhovno opravilo izvanredno bo 10 zavolj blagoslovljenja lustra in tedaj večina večina farmanov turjaških tam zbranih.

15. oktobra 1876. Juter dopoldne poberem kolekturo po tergu, popoldne pa v Četežu, v Ščurkah in po dolini ali pod Turjakom. Pri ti priložnosti pa že danes na serce položim Četežanom, Ščurčanom in Dolincem, to je vsim tistim, ki spadajo k soseski ali podružnici sv. Ahacija, da pride letos mežnarija na Ločniku za pokriti. Potreba je taka, da se ta reč ne sme več odkladati, kakor lani. Prerajtali smo na vsako hišo te soseske 20 škopnikov, ktere naj vsak gospodar, ako slame nima, sam kupi, nekdo ga veliko čez 1 gold. stali. Še ta teden se bo škopa pobirala v Četežu, pri Ščurkah in pod Turjakom.

1. januarja 1877. Lansko leto je v naši fari bilo poročenih 1 sam par; rojenih je bilo 14, namreč 6 fantkov in 8 punčk; umrlih samo 4 (3 odraščeni in 1 otrok).

16. septembra 1877. Sedaj med sv. mašo pobiranje miloščine za potrebne pogo-relce kompoljske, ki so vsim pričujočim pomagalcem z dnarjem posebno priporočeni po besedi Kristusovi: Bodite usmiljeni, da ob času sile in potrebe tudi vi usmiljenje najdete (se je nabralo 4 f 42½).

30. decembra 1877. V pretečenem letu 77 jih je bilo poročenih: 6 parov, rojenih 9, umrlih pa 14.

2. februarja 1878. Cerkvenega dolga v Ljubljani za sveče, lampo, vnovič posebnije svečnike je še za plačati: 59 f 07; ker ste pa domači farmani o priliki letošnjega velikonočnega spraševanja v ta dobrodelni namen darovali 56 f 85, za kar Vam danes – na praznik Marijnega darovanja – vsim skupaj toplo zahvalo in pohvalo izrekam, se bode ta edini cerkveni dolg prihodni teden prav lahko poravnal (dnar se je že 1/2 noter poslal).

17. marca 1878. Sedaj med sv. mašo, kakor na sv. Gregorja dan, pobiranje miloščine za 4 pogorelce iz Perovega, fare in gmajne šentgregorske. Vsak izmed vas, kateri še ni kaj daroval in sploh kaj premore, naprošen je v božjem imenu, za te svoje nesrečne brate in rojake, to in težko v pušico spustiti, kar mu velevala in priporočala keršanska ljubezen in že natorno usmiljeno serce.

21. aprila 1878. Na današno nedelo po pridigi se je iz lece zbranim vernikom oznanil apostolski blagoslov novega papeža Leona XIII.²⁹

22. aprila 1878. Letos bo birma v Laščah 1. junija in tako naprej tudi po družih farah ribniške dekanije.

30. maja 1878. Juter popoldne okoli 5 ure – tako upamo – se ljubljanski milostljivi škof skoz Turjak pelajo; kadar bo zvonilo, čakajte iz hiše pridši, žegna vikšega pastirja.

20. junija 1878. To prihodno nedelo – 2. po Binkošti ali lepo nedelo – navadno žegnanje na gori pri sv. Ahaciji ob 10 s peto sv. mašo, z ofrom po pridigi in na zadnje »Te Deum laudamus« (in memoriam oblatae victoriae Turcis a parte Andree comite ab Auersperg apud Sisek 1593 die Ahatii 22/6).³⁰

4. avgusta 1878. Prihodno nedelo je med sv. mašo tudi pobiranje miloščine za tiste zapuščene otroke, matere in žene, katerih možje in očetje so vsled cesarskega ukaza k armadi poklicani bili in šli v Bosno in Erzegovino nad Turka. Več o tem iz

²⁹ Gioacchino Pecci (Anagni, 1810 – Vatikan, 20. julija 1903) je leta 1837 postal duhovnik, od leta 1843 je deloval kot nuncij v Belgiji, leta 1846 ga je Pij IX. imenoval za nadškofa v Perugii in leta 1853 za kardinala. Kmalu potem, ko so ga 20. februarja 1878 izvolili za papeža, je v okrožnici razložil kot glavno nalogo svojega pontifikata zbližanje Cerkve s kulturo in splošnim razvojem sodobnega sveta (prim. M. Benedik, *Papeži*, Ljubljana 1996).

³⁰ V spomin na podarjeno zmago nad Turki s strani Andreja grofa Turjaškega pri Sisku 1593 na dan Ahacija 22/6.

Verordnungs-Blatt N° 7-1878 str. 57. Rojaki! Se prebere po pridigi in nekoliko iztolmači.

6. oktobra 1878. Danes popoldne bode mežnar za-me kolekturo pobral v Četežu, pri Ščurkih in v dolini, jutro dopoldne pa po tergu in sicer letos v denarju, pa ne zato, ker je letošnja pšenica kumerna in po navadi smetna, ampak zavolj tega, ker me na novi fari tako pšenica čaka in mi ne kaže, vožnjo skoz to še bolj otežiti in ker bodem sploh dnarja potreboval. Je pa za plačati, kakor mi je v fasjonu zarajtano: 2 f 80 za mernik, za četertinko mernika ali polymernika pa 1 f 40. Upam, da mi ne bode nobeden na dolgu ostal in ako se utegne primeriti, da bi ta ali uni ravno dnarja ne imel, posodi naj mu ga blagovoljno njegov sosed za kratek čas.

20. oktobra 1878. Prihodno nedelo – 20. pobinkošna je v Škocijanu ob 10 vpe-ljevanje novega g. fajmoštra Jerneja Koseca. Na tega gospoda se imate v duhov-skih cerkvenih zadevah znanprej obračati.

Jest podpisani sem v ti fari pastiroval 6 let, 10 mesecev in 23 dni (od 1. decem-bra 1871 – 24 oktobra 1878). Odpeljal sem se od tod 24. oktobra zjutraj ter isti dan nastopil novo faro Št. Vid pri Cirknici. Čibašek.

Med odhodom in prihodom posameznih župnikov je opravljala župnijo sosed-nja duhovščina, trajno pa je bila župnija brez lastnega župnika od leta 1878 do 1902. Med tem časom so opravljali v gradu službo božjo kot domači duhovniki sledeči gospodje: Škocjanski župnik Bartel Kosec od leta 1878 do 1880.³¹ Upo-kojeni župnik Jakob Gruden³² od leta 1880 do 1896. Upokojeni kaplan Ivan Bevc od leta 1897 do 1902.³³

³¹ Jernej Kosec (Vodice, 16. 6. 1836 – Škocjan pri Turjaku, 21. 3. 1903) je bil pobožen duhovnik, posvečen 29. julija 1860 v Ljubljani.

³² Jakob Gruden (Velike Lašče, 2. 7. 1817 – Ljubljana, 2. 11. 1899) je bil posvečen v duhovnika 27. julija 1843. Bil je kaplan v župnijah Mirna Peč (1844), Šentjurij-Podkum (1847), Mirna (1848) in Mokronog (1857) ter župnik v župnijah Poljane-Dolenjske toplice (1858) in Bela cerkev (1869). Bil je upokojeni duhovnik (pensionist) na Turjaku od leta 1880 do meseca junija 1894.

³³ Janez Bevc (Sora, 7. 6. 1843 – Velike Lašče, 9. 5. 1915) je bil posvečen 9. julija v Ljubljani. Umrl je kot kaplan v pokojju.

d) Župnik Mihael Horvat (1902–1908)³⁴

4. maja 1902. Ta teden je križev teden, za to jutri, v torek in sredo zjutraj ob 6. uri križevske procesije. Ker sta pri sv. Ahcu oba oltarja (portatil) zlomljena, tako da se ne sme ondi opravljati sv. maša, dokler ne dobimo na novo posvečenih oltarjev, zato bo procesija vse tri dni h kapeli na pokopališču.³⁵

10. junija 1906. V četrtek zapovedan praznik presv. Rešnjega Telesa, sv. maša ob ½ 10. uri in potem procesija z Najsvetejšim po navadnem redu. Prošeni ste, da zopet primerno ozaljšate, koder bo šla procesija in poskrbite za kapele.

Popoldne ob ½ 3 bodo litanije z blagoslovom.

Ta dan se pripeljejo presvetli knezoškof v Škocijan na birmovanje in kanonično vizitacijo. Zato bomo okoli 4. ure popoldne pričakovali svojega višjega duhovnega pastirja na razpotju, kjer se cesta obrne proti Škocijanu, da jih primerno pozdravimo in prejmemo višjepastirski blagoslov.

V petek je sv. Vid in drugi mučenci.

V soboto bodo presvetli knezoškof pri nas delili zakrament sv. birme. Red sem vam že naznanil. Še enkrat opomnim in prosim, da gotovo v velikem številu pristopite k svetim zakramentom, da prejmete odpustke. Ne sme biti nobene hiše v fari, da bi vsaj eden ali dva – ako ne več – ne prejela sv. zakramentov.

Danes teden je II. nedelja po binkoštih, služba božja po navadi.

³⁴ Mihael Horvat (Sv. Urban pri Ptuj, 23. 9. 1861 – Ruše pri Mariboru, 5. 5. 1921) je bil posvečen 10. julija 1887. Bil je upravitelj v Banji Loki (1887), kaplan v Ribnici (1895), vzgojitelj pri knezu Windischgruetzu v Slovenskih Konjicah (1897), upravitelj v Babnem polju, župnik na Turjaku (1902) in na Studencu (1908), kjer je ostal do leta 1920, ko se je zaradi neizpolnjevanja stanovskih dolžnosti moral odpovedati župniji. Stopil je v pokoj in se naselil pri minoritih na Ptuj. Ko je nekoč obiskal svojega prijatelja Ivana Ilca, župnika v Rušah, doma iz Goriče vasi pri Ribnici, so ga zjutraj našli mrtvega v postelji. »Bil je zelo inteligenten mož, velik in večš humanist, pa nekoliko posveten gentleman« (A. Skubic, *Zgodovina Ribnice in Ribniške pokrajine*, Buenos Aires 1976, 219). Iz matičnih knjig je razvidno, da je *Kratka zgodovina turjaške župnije* resnično napisana z njegovo pisavo.

³⁵ Grofe in tudi delno kneze Auersperge so do leta 1784 po večini pokopavali v družinsko grobnico pri ljubljanskih frančiškanih. Ko pa je tega leta cesar Jožef II. ukinil avguštinski red, so se frančiškani preselili v izpraznjeni avguštinski samostan na sedanjem Prešernovem trgu. Staro stavbo frančiškanskega samostana so spremenili v licej, s tem pa so bile v njej grobnice ukinjene. Auerspergi so si morali poiskati nove lokacije za pokop družinskih članov. Turjaška veja je izbrala kapelo, posvečeno Materi dobrega sveta na turjaškem pokopališču. V njej je bil prvi pokopan grof Jožef Marija (1723–1805), ki je grobnico tudi sezidal, njemu pa je v nekaj manj kot stotih letih sledilo še 17 članov turjaške grofovske družine in še nekaj članov drugih, Auerspergom sorodnih družin. Danes je v grobnici 26 krst (prim. M. Preinfalk, *Auerspergi*, Ljubljana 2005, 118).

3. knjiga (1908–1912)

*e) Župnik Anton Medved (1908–1910)*³⁶

24. maja 1908. Procesija na Goro k sv. Ahaciju za letos izostane zaradi mojega še rahlega zdravja.

31. maja 1908. Precej po maši bodo litanije M. B. Danes je patronsko opravilo v Škocijanu. Ob tej priliki se bo popoldne ob 3h prenesel v slovesnem sprevodu novi Marijin kip v stranski oltar in jaz sem naprošen, da naj imam priložnostni govor. Zato danes popoldne doma ne bo navadnega opravila. Ker Škocijan ni daleč, lahko se udeležite te lepe Marijine slavnosti, sklenete šmarnice in se tam poslovite od Majnikove kraljice.³⁷

³⁶ Anton Medved (Kamnik, 19. 5. 1869 – Turjak, 12. 3. 1910), pesnik, je študiral bogoslovje v Ljubljani in bil leta 1892 posvečen. Kot kaplan je služboval v različnih krajih (Semič, Črnomelj, Bohinjska Bistrica, Ljubljana-Trnovo), nazadnje je bil župnik na Turjaku. Svoje pesmi je objavil v dveh knjigah *Poezij* (1905, 1909). Pri epskih pesmih se je zgledoval po Antonu Aškercu, čeprav njegove balade in romance ne dosegajo Aškerčevih, kot lirik pa po Josipu Cimpermanu, vendar se je razvil v samostojno osebnost. V Ljubljanskem zvonu je mdr. izšel ciklus *Iz lepih dni* (1893), napisan pod vplivom *Obujen* Simona Jenka. V pesmih izpoveduje osamljenost in vdanost, zavest o minljivosti življenja, ljubezen do pokojne matere, vero in zaupanje v Boga, kljub trpljenju pa zavrača moralno hinavščino, liberalizem v filozofiji in čustvenost pri predstavnikih moderne. Pokrajino, navadno povezano z mislijo na smrt, redko doživlja neposredno, pogosteje jo uporablja kot okvir in prisposodbo za čustva (E. Škulj, *Leksikon cerkvenih glasbenikov*, Ljubljana 2005, 223).

³⁷ Prim. E. Škulj, *Jerebova kronika župnije Škocijan pri Turjaku*, Ljubljana 2007, 96–97: c) Popoldne: blagoslov kipa Matere Božje za Marijin oltar. Oltar je bil provizorično postavljen. Kip stane 176 K (Mauroner. St. Ulrich – Gröden). Ob treh popoldne je bila procesija s kipom Matere Božje. Prišle so Marijine družbe z zastavami z Roba, iz Lašč in Šentjurija. Marijin kip so nosili: Anton Gruden s Sloke gore, Anton Okoren iz Malega Ločnika, Anton Mencin s Sloke gore, Ludve Jakše z Javorja. Pri procesiji so bili duhovniki: Tomaž Zabukovec (Rob), Jakob Ramovš (Lašče), Janez Debelak (Šentjurij). V cerkvi je po procesiji pridigal župnik Medved o Marijini mogočnosti in dobrotljivosti. Čestital je škocijanski fari, da je dobila tako krasen kip Matere Božje. »Kakor Marija Božje dete varuje, tako tudi ve, matere, varujte otroke, da jih ne pogubi hudobni svet.« Po petih litanijah je bila zahvalna pesem. Nazadnje smo zapeli Medvedovo pesem *Večerni zvon*. G. pesnik župnik Medved je napravil za slavaloke sledeče napise:

Pri kaplaniji slavalok:

Tvoje, Marija, presladko srce
vsi naj rodovi na zemlji časte!

O Marija, vir dobrot,
ti nam kaži pravo pot

C. kr. okrajno glavarstvo svari pred izseljevanjem v dežele Južne Amerike kakor v Brazilijo, Patagonijo. Malo dela, malo plače, suženjsko ravnanje z delavci.

21. junija 1908. Jutri je god sv. Ahacija, mučenca; sv. maša na Gori ob 7h; pred mašo blagoslavljanje altarja (kipov). Po sv. maši litanije vseh svetnikov in molitve za dež.

5. julija 1908. Ker sta oba dozdanja ključarja odstopila, treba bo izvoliti novih. Zato pridite danes precej po maši možje v polnem številu v župnišče. Pomeniti se imamo tudi še o neki drugi zadevi.

12. julija 1908. V četrtek bo prvo sv. obhajilo. Sv. maša ob 7 s kratkim nagovorom za prvoobhajance in zahvalno molitvijo po sv. maši. Stariši, pazite, da bodo otroci tešči in čedno oblečeni.

9. avgusta 1908. C. kr. okrajno glavarstvo naznanja, da je banka in menjarna Zolti & Comp. v New Yorku prišla na kant. Nadalje svari pred Entierro sleparstvom. Danes popoldne ob 4 bo v šoli zmanjševalna dražba za snaženje in kurjavo šolskih prostorov. Vabite se k udeležbi.

23. avgusta 1908. Od jutrišnjega večera do petka v jutro se vrši v Ljubljani škofijska sinoda; to je neko duhovsko zborovanje pod predsedništvom škofovim. K temu zborovanju morajo priti vsi duhovniki in redovnikov zastopniki, ki niso ovirani zaradi pastirskega dela ali bolehnosti. Posvetovali se bodo, kako bi se katoliško prepričanje med Slovenci še bolj vkoreninilo in versko življenje poživilo, ut omnia renouventur in Christo.³⁸ Na škofovo željo naj se tudi verniki spominjajo v molitvi zborujočih duhovnikov, da bi jih sv. Duh razžaril s svojo ljubeznijo in podpiral s svojimi darovi. V ta namen bo popoldne ob ½ 3 izpostavljeno Najsvetejše v češčenje, katerega se obilno udeležite. Ob 3 bodo litanije vseh svetnikov z blagoslovom. Ravno zato bo tudi jutri po večernicah eno četrt ure zvonilo in priporočam vam, da po družinah, ko molite angeljsko češčenje, pristavite en očenaš in češčensimarijo v čast sv. Duhu.

22. novembra 1908. To nedeljo se bo obhajala tudi šestdesetletnica cesarjevega vladanja. Ob ½ 10 cerkveni govor o tej slavnosti, potem sv. maša z blagoslovom in

iz doline solz in zmot!

Pred cerkvijo:

Zdrava Marija, blažena žena,

Mati dobrotna, devica češčena!

³⁸ Da bo vse prenovljeno v Kristusu.

Te Deum. Udeležo se tudi šolski otroci. V ta namen bo v saboto po angeljskem češčenju pol ure zvonilo.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kočevju pošilja oklic, v katerem vabi vse avstrijske podanike, da prispevajo za mladinsko društvo Otroci.

Navodilo za izseljence v Luisiano, Pensilvanijo, Brazilijo, na Angleško in v Rustruk v Bolgarijo.

29. novembra 1908. Popraviti sem dal orglje.³⁹ Mil. gospod grof so dali sami 86 kron, torej polovico vsega, kar je poprava veljala. Drugo polovico pa bo treba pri vas župljanih nabirati. Gospod učitelj je toliko prijazen, da bo vodil cerkveno petje, v kolikor bo utegnil. Vabim može, da se zberejo precej po maši v župnišču, kjer se pomenimo, kako naj se zbere potrebni denar.

6. decembra 1908. Zaradi orgelj smo se z možmi pomenili, da naj da vsak davkoplačevalec te župnije od 1-5 kron po 1 krono, od 5-10 po 2, od 10-15 po 3, od 15-x po 4 krone. Te doneske prinesite k meni, ki imam natančno sestavljen seznam, koliko kdo plačuje davka. Petje in orgljanje se začne na žegnanjski dan.

17. januarja 1909. [Nenadoma zbolel in nisem imel opravila ves dan ne.]

14. februarja 1909. Te dni pride v naš kraj usmiljen brat nabirat milodare za bolnišnico v Kandiji pri Novem mestu. Ker ta zavod mnogo dobrega stori posebno za dolensko stran, zato vam priporočam, da daste po svoji moči povsod nekaj bodisi v blagu bodisi v denarju.

7. marca 1909. Nadalje se bo ustvaril red na pokopališču, kakoršen že vlada večinoma povsod in se je vzel pravomočno z dovoljenjem politične gosposke že z leta 1900. Zato pridite prihodnjo nedeljo po sv. maši možje-gospodarji, da se pomenimo o taksah in določimo prostor, kjer se bodo začeli grobovi kopati. Ob tej priliki vam bom prebral škofijske določbe.

³⁹ Stanko Premrl ima v rokopisni *Statistiki orgelj v ljubljanski škofiji* naslednje podatke: »Turjak – ? – 1 – 6 – jako stare.« To pomeni, da orglar ni bil znan, da so orgle imele šest registrov na enem manualu in da so bile zelo stare. Zelo verjetno gre za kakšen baročen pozitiv, kot so jih po navadi imeli na gradovih. Podobna pozitiva sta v Jurjevici in v Dvorski vasi, ki imata naslednjo dispozicijo:

01 Copula maior 8'

02 Copula minor 4'

03 Principal 4'

04 Octava 2'

05 Quinta 1 1/3'

06 Mixtura II 1'

25. aprila 1909. Jutri bo namesto danes procesija sv. Marka ob 7 h kapelici M. B. na pokopališči, kjer bo poljska sv. maša. Po maši počakajte, možje, da se po-
menimo o redu pokopavanja, ki je po drugih župnijah večinoma že uveden in tudi
potrjen od deželne vlade. Ob tej priliki vam bom povedal kratko glavna pravila.

17. oktobra 1909. Mesto mene obolelega maševal ob ½ 10 č. g. M. Kozelj,⁴⁰ ka-
pelan v Velikih Laščah.

14. novembra 1909. V sredo bo 25 let preteklo, odkar so bili naš sv. oče papež
Pij X.⁴¹ v škofa posvečeni. Da se tega praznika tudi mi spomnimo, ukazalo je ško-
fijstvo, da bo v saboto zvečer ¼ ure slovesno zvonilo in bo v nedeljo sv. maša z
blagoslovom, po maši pa zahvalna pesem Te Deum.

2. januarja 1910. Visokorodna gospa grofinja je podarila naši cerkvi dragocen
altarni prt. V svojem in vašem imenu sem se zato zahvalil, in vas vabim, da se do-
brotnice spominjate danes pri sv. maši.

30. januarja 1910. Ker je bolezen gospoda učitelja še vedno huda, zato tudi ta
teden še ne bo šolskega pouka.

Prihodnje dni pride usmiljen brat pobirat milodare za bolnišnico v Kandiji pri
Novem mestu. Ker je ta bolnišnica velika dobrot, zlasti za dolensko plat, zato
radi darujte!

6. februarja 1910. Šolskega pouka še ne bo in gospoda učitelja priporočam
vsem, zlasti pa šolski mladini v molitev.⁴²

⁴⁰ Matevž Kozelj (Tunjice, 20. 9. 1880 – Dobropolje-Videm, 29. 12. 1915) je bil po-
svečen v mašnika v Ljubljani 14. julija 1904. Kaplanoval je + Matevž v Laščah, Ribnici, na
Krki (Jereb).

⁴¹ Giuseppe Sarto (Benečija, 1835 – Vatikan, 20. avgusta 1914) je leta 1858 postal du-
hovnik, opravljal službo kaplana, župnika in semeniškega špirituala, leta 1884 je bil imeno-
van za škofa v Mantovi, leta 1893 pa za beneškega patriarha in kardinala. Za papeža je bil
izvoljen 4. avgusta 1903. Kakor se je v vseh službah prvenstveno posvečal dušnemu pastir-
stvu, tako si je tudi kot papež zastavil nalogo: vse prenoviti v Kristusu (prim. M. Benedik,
Papeži, Ljubljana 1996).

⁴² Iz župnijske kronike: Po smrti g. Antona Medveda je oskrboval župnijo Turjak od
12/3 do 1/8 1910 g. Ivan Erjavec, župnik iz Želimljega. – Franc Pavšič, kaplan v Sodražici,
je bil inštaliran 1. avgusta 1910 in je prišel 2. avgusta proti večeru *incognito* na Turjak.
Njegov ideal je bil preroditi župnijo v cerkvenem duhu, toda spoznal je kmalu, da vlada v
gradu in krog grada precej svobodomiselni duh.

*f) Župnik Frančišek Pavšič (1910–1920)*⁴³

Podpisani je bil 1. avgusta 1910 inštaliran v knezoškofjski kapelici. 2. avgusta je prišel v spremstvu g. župnika Ivana Erjavca⁴⁴ iz Želimlja in svojega brata Ivana Pavšiča, c. kr. vladnega računskega asistenta, proti večeru popolnoma incognito na Turjak. Fr. Pavšič, župnik. O. A. M. D. G.

21. avgusta 1910. Po naročilu našega knezoškofa obhajajo danes župne cerkve osemdesetletnico rojstva Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Najprvo bom prebral škofjski list, potem kratek nagovor o značaju našega cesarja, nato sv. maša z dvema blagoslovoma s zahvalno in cesarsko pesmijo.

9. oktobra 1910. Ob tej priložnosti se Vam zahvaljujem za biro. C. kr. okrajno glavarstvo nam piše, oziraje se na to, da se oglašja kolera po Ogrskem in Hrvatskem, da se ima vsak slučaj kake sumljive bolezni takoj naznaniti županstvu. Hudih bolezni reši nas, o Gospod!

4. decembra 1910. Na potu od Turjaka do Roba je izgubila neka oseba 60 K.⁴⁵

1. januarja 1911. Preteklo leto je bilo v župniji rojenih 10, umrlo jih je tudi 10.

8. januarja 1911. Ljudsko štetje za našo župnijo, ki se je v soboto pri županstvu pričelo, se bo v sredo dopoldne nadaljevalo.

5. februarja 1911. Za nov oltar sem nabral, ako vštejem še mojo malenkost, 300 K. V imenu cerkve vam bodi izrečena prirčna zahvala.

⁴³ Franc Pavšič (Ljubljana, 3. 11. 1876 – Hotič, 5. 1. 1930) je bil posvečen v mašnika 14. julija 1902. Bil je kaplan v Sodražici, odkoder je jeseni 1910 prišel na Turjak za župnika. Tu je ostal do jeseni 1921, ko je odšel za župnika v Polom na Kočevskem.

⁴⁴ Ivan Erjavce (Preska, 31. 8. 1877 – Preska, 11. 2. 1967) je bil posvečen 14. julija 1906 v Ljubljani.

⁴⁵ Iz župnijske kronike: Vpeljal sem najprvo češčenje sv. Rešnjega telesa vsako prvo nedeljo v mesecu na podlagi knjige »Večna molitev«, ki je bila dosedaj neznana. – Ker župnija nima organista, sem pričel vežbati ženski pevski zbor, ki sodeluje pri službi božji ob nedeljah in zapovedanih praznikih. – Po odhodu g. župnika Ivana Erjavca v Logatec, sem prevzel upraviteljstvo 1 ½ uro oddaljene župnije Želimlje in oskrboval verski pouk v šoli. Bila je mrzla in zelo snežena zima. Župnijo sem oskrboval do prihoda novega g. župnika Bertolda Bartelna. – V župniji je bila dosedaj vpeljana Bratovščina sv. Rešnjega telesa in sv. Mohorja, kateri se ljudstvu toplo priporočate. – Župna cerkev in podružnica sv. Ahca si je nabavila vsaka svoj nov misal.

17. februarja 1911. Načrt za naš oltar sem poslal škofijstvu v pregled.

16. aprila 1911. Cerkev je kupila za praznike 6 novih svečnikov à 16 K = 96 K
 in 2 mala svečnika à 9 K = 18 K
 in štiriglasne harmonične zvonce = 16 K
 130 K

Visokorodni grof so darovali majhen, a krasen lestenec ali luster, ki so ga dali prenarediti in zvezati z acetilenskim aparatom. Osem acetilenskih sveč. Vsaka izmed teh ima za 30 voščenenih sveč svetlobe. Jakob Kramar v Ameriki je nabral pri svojih rojakih za napravo ozir. popravo naših oltarjev 203 K 43 v. Vsem darovalcem: Bog plačaj!

7. maja 1911. Za pogorelce na Gradišču ste darovali v nedeljo v puščo 6 K 40
 pod roko sem nabral 3 K 60
 sam sem pa dal 20 K
 torej sem skupno poslal 30 K
 župnemu uradu v Želimljem, ki bo te podpore primerno razdelilo.

13. avgusta 1911. Danes teden bo pri sv. Ahcu ob 10 uri cerkvena slovesnost v zahvalo, ker se je ta starodavna podružnica s pomočjo turjaškega kneza, deželnega odbora in turjaških župljanov na zunaj lično popravila. Po opraviu bo krog cerkve prosta zabava z godbo, petjem itd. in pogostitev ljudstva, če bo lepo vreme.

29. oktobra 1911. Na vseh svetnikov dan bo po maši darovanje za nov stranski oltar, katerega je mojstersko izdelal kipar Bečaj. Stranski oltar sv. Jožefa je popolnoma nov, veliki oltar je prebarvan, nova sta le oba angelja, prebarvan je kip sv. Alojzija, krstni kamen; stara slika iz stranskega oltarja je prišla na steno, obe svetilnici sta presrebreni. Delo stane 750 K.

24. decembra 1911. Na sv. Štefana dan duhovno opravilo ob ½ 10 z 2 blagoslovoma. Popoldne po litanijah Silvina Sardenka⁴⁶ igrice »Barbike sv. večer«, T. Vasiljevi nastopi: »Razni stanovi« in obdarilo šolskih otrok.

⁴⁶ Alojzij Merhar (Silvin Sardenko) (Ljubljana-Stožice, 15. 6. 1878 – Ljubljana-Sv. Nikolaj, 21. 2. 1942), pesnik. Osnovno šolo, gimnazijo in bogoslovje je študiral v Ljubljani, kjer je bil leta 1902 posvečen. Kaplanoval je v Šmartnem pri Litiji, Planini pri Rakeku, Dobu in Sostrem. Sredi teh štirih služb je na Gregorijanski univerzi v Rimu študiral cerkveno pravo in leta 1906 promoviral. V letih 1909–21 je bil katehet na II. državni gimnaziji v Ljubljani in nato tri leta na Državnem ženskem učiteljskišču. V letih 1909–12 je bil hkrati stolni vikar. Leta 1924 je postal stolni kanonik. – Poleg številnih pesniških zbirk (Stanku Premrlu je pripravil besedilo za oratorijsko kantato *Sveti Jožef*) je v CG objavljala strokovne članke, predvsem z bogoslužno vsebino (LCG).

31. decembra 1911. V preteklem letu rojenih 7, umrlo 10, poročenih 4.⁴⁷

⁴⁷ Iz župnijske kronike: Turjaška župna cerkev je zajedno grajska kapela. Z graščino ima skupno zvonik. Notranjščina je bila pri mojem prihodu precej zanemarjena. Ni čuda! Ljudstvo je ubogo, župnija majhna – o najnovejšem štetju ima 300 prebivalcev – cerkev je brez denarja, patron tudi ni dolžan prispevati za popravo notranjščine, zato smo jo le bolj s težavo popravili. Pobiral sem med ljudstvom v ta namen prostovoljne doneske, nekaj je nabral v ta namen Jakob Kramar med amerikanskimi rojaki, nekaj pa je daroval visok. g. grof Leo Auersperg in njegova soproga. – Stranski oltar je bil docela neraben, zato smo ga podrli in postavili novega s kipom sv. Jožefa, katerega je mojstrsko izdelal kipar Franc Bečaj iz Cirknice. Taisti je popravil in prezlatil glavni oltar, napravil dva nova keruba krog tabernakeljna, prebarval krstni kamen, kip sv. Alojzija in druge malenkosti. Delo je stalo krog 800 K. – Staro podobo sv. Jožefa, katera je bila preje v stranskem oltarju, smo popravili in razobesili na steni v kapelici. – Novi so svečniki na glavnem oltarju, katere sem naročil pri M. Samassetu v Ljubljani. Šest velikih svečnikov in dva mala z navadnimi zvončki k sv. maši stanejo 131 K 60 v. – Pri Iv. Kregarju sem dal posrebiti večno luč. – Nekaj posebnega v naši cerkvi je novi acetilenski lestenec. Ko je dobil grad acetilensko razsvetljavo, sem prosil v gradu za starodaven lestenec, katerega smo popravili in zvezali z acetilensko razsvetljavo v gradu. Lesteneč ima osem luči in vsaka luč ima od 30 do 40 sveč svetlobe. Acetilensko razsvetljavo imamo tudi v zakristiji. Medtem ko je dal napraviti to razsvetljavo grof sam, dal sem napraviti v mojem stanovanju razsvetljavo na svoje lastne stroške v kuhinji, v prvem in drugem nadstropju. Delo me stane krog 200 K. – S pomočjo občine smo napravili na pokopališču novo mrtvašnico. Na njem je javna kapela, kamor pokopavajo turjaške grofe. – Cerkvene pevke sem vežbal sam. Nekaj časa je igrala v cerkvi učiteljica. Po njenem odhodu pa sem dal napraviti harmonisto vrh cerkvenih orgelj, izučil sem enega dečka, da je pričel orgljati. Harmonista je jako mil inštrument za male cerkve, ki nimajo svojega organista. Na njem se igrajo preproste cerkvene pesmi, ne da bi se žalilo uho. – Pričel sem vežbati moški zbor, ki naj bi prepeval ob posebnih prilikah. Izvežbal sem sedem pevcev. Peli smo v cerkvi parkrat, nastopili na vseh svetnikov dan na pokopališču in peli »Nad zvezdami« in še pri nekaterih drugih priložnostih. Toda duh negacije, ki vlada v župniji, je prinesel razdor in pevski zbor se je polagoma razbil. Tudi cerkveni ženski zbor ni harmoniral, zato sem pričel vežbati nove mlade pevke iz ponavljavne šole. Šel sem vsem na roke. Vsako uro sem bil pripravljen učiti. Koliko težav in potrpežljivosti! – Moj namen pri petju je bil organizatoričen. Poskusil sem z igrami. Pri Sv. Ahaciju smo o priliki, ko je bila prezidana cerkev, uprizorili igro »Kmet in fotograf«; na sveti večer smo igrali v gradu »Barbika sv. večer« in Tarez Vasiljeva »Razni stanovi«. Moja želja je bila, da bi bil oder stalen, toda dali so ga podreti, ker so dovolili igro samo za en slučaj. – Visokorodna grofica je darovala cerkvi novo nebo, ki se rabi pri velikonočni procesiji in na sv. Rešnjega telesa dan. – Podružnica sv. Ahacija na Malem Ločniku je bila prvotno škocjanska podružnica in posvečena Materi Božji Vnebovzeti. Po slavni zmagi nad krvoločnim Turkom pri Sisku 22/6 1593 so se vršile na gori vsako leto velike slovesnosti na dan sv. Ahacija, ki je postal glavni patron cerkve. – Blizu kora na evangelijski strani je kamen, ki pove leto zidanja: »Herr Pancratz von Auersperg, Ana v. Frangepany, gravine zu Vegli, zu Seng und zu Modrusch 1485.« – Zanimivo je to, da je cerkev sedaj obrnjena. Tam, kjer je stal prvotni veliki oltar, je sedaj pevski kor, kjer pa je sedaj veliki oltar, je bil vhod v cerkev skoz zazidana sranska vrata. – Ker je bila

17. marca 1912. Od torka popoldne do petka dopoldne bodo v Velikih Laščah duhovne vaje, kjer bom te dneve ves čas spovedoval.

24. marca 1912. Jutri popoldne ne bo torej litanij in križevega pota, ker grem na Rob, kjer bodo do četrтка duhovne vaje.

4. knjiga (1912–1924)

14. aprila 1912. Svojim župljanom moram častitati, ker bodo imeli odsedaj nove, tako lepe klopi.

5. maja 1912. Obhajilni kelih sem dal popraviti in v ognju prezlatiti. (Iv. Kregar⁴⁸ v Ljubljani.) Kelih je sedaj še prav dober. Delo stane 44 K.

16. junija 1912. V soboto (22/6) bo pri sv. Ahaciju sv. maša za rajno grofovsko rodovino ob 6 uri, v nedeljo pa ob 10 govor o zgodovini kmetskega stanu, potem darovanje in patronsko opravilo.

30. junija 1912. Mesto popoldne (radi birne v Škocijanu) danes takoj po maši litanije Jezusovega Srca z blagoslovom, potem bo dražba za sedeže, pobirali se bodo doneski za sedeže po 3 K za popravljene mašne plašče.

V ponedeljek krog $\frac{1}{2}$ 3 popoldne prihod knezoškofov, sprejem pred slavalokom pri pristavi, potem v cerkvi blagoslov, nato šola.

V torek zjutraj pride Presvetli v spovednico ob $\frac{1}{2}$ 5, nato bo ob 9 sv. maša, govor in delitev zakramenta sv. birne. Popoldne si ogleda cerkev sv. Ahacija.

V sredo zjutraj ob 6 sv. maša, ob 8 zjutraj odhod iz Turjaka.

cerkev zelo slaba, zato se je veliki oltar leta 1898 primerno popravil. Delo je izvršil Jontez iz Velikih Lašč. To leto 1911 pa se je popravila vnanjščina cele podružnice s pomočjo kneza turjaškega, deželnega odbora in prostovoljne tlake večine župljanov, katerim se ima ob smrti pri podružnici zvoniti. Imena vseh, ki so delali tlako, so na zapisku, katerega je sestavil vzorni, mnogoletni oskrbnik turjaške graščine g. Jožef Schanta. Dan prenovitve te podružnice se je vršil jako slovesno: primeren nagovor v cerkvi iz zgodovine turških bojev, pri sv. maši je pel lep prostovoljno sestavljen dijaški moški zbor in orlovska godba iz bližnje Škocjana, potem pa je sledila pogostitev ljudstva krog cerkve.

⁴⁸ Ivan Kregar (Ljubljana, 16. 10. 1867 – Ljubljana, 7. 5. 1931) se je pasarstva učil v Ljubljani, več let delal na Dunaju in bil v Kölnu, odkoder se je vrnil v Ljubljano, odprl lastno delavnico in dvignil svojo obrt na umetniško raven. Med drugim je izdelal po Plečnikovih načrtih monštranci za Gomilsko in ljubljansko frančiškansko cerkev, po Vurnikovih načrtih kelih za jubilej nadškofa Bauerja, ciborij za Predosle in vratca za tabernakelj pri Sv. Katarini nad Medvodami, za Sodražico in Ribnico (SBL).

22. septembra 1912. V torek bo spomin 50 letnice smrti slovečega lavantinskega škofa in posebnega prijatelja šolske mladine Antona Martina Slomška. Ob 9 kratek nagovor, šolska maša in razdelitev podobic z njegovo sliko.

27. oktobra 1912. Pred cerkvenim opravilom bo darovanje za spomenik tukajšnega bivšega g. župnika Antona Medveda. Načrt napravil kipar Peruzzi.

3. novembra 1912. Za nagrobni spomenik g. župnika Medveda je bilo v nedeljo 20 K 30 v darovanja. Pobiral bom še nadalje prostovoljne prispevke med znanci pokojnega župnika in med duhovščino.⁴⁹

⁴⁹ Iz župnijske kronike: To leto smo napravili v cerkvi vse nove klopi, le v stranski kapelici sta dve popravljene. Ker so bile stare klopi popolnoma nerabne, zato je visokorodni g. grof na mnoge moje prošnje dal delo v roke domačemu grajskemu mizarju, ki jih je izvršil jako okusno. Načrt je napravil g. kipar Franc Bečaj iz Cerknice. Taisti je tudi dogotovil dva lepa posrebrena petvogelna svečnika krog podobe Brezmadežnega spočetja v velikem oltarju, za katere sem nabral pri ljudstvu prostovoljne doneske.

Prezlatili smo obhajilni kelih (Iv. Kregar, Ljubljana) = 44 K.

Leop. Mattner je jako lično in po nizki ceni popravil dva stara mašna plašča.

Poprava zelenega plašča stane = 65 K.

Poprava rdečega plašča stane = 72 K.
137 K.

Taisti je lepo prenovil staro bandero za podružnico sv. Ahacija. Na eni strani na banderu je podoba sv. Ahacija, na drugi strani pa sv. Janez Krstnik in sv. Ana. Delo stane = 188 K. – V dvorani pri Kožarju sem dal napraviti gledališki oder. Igrali smo dve igri: »Pri Gospodi« in »Čevljar«. Nameraval sem ustanoviti izobraževalno društvo na katoliški podlagi, a sem trčil v mnoge ovire. – Ker tudi z Marijino družbo ne gre za sedaj pričeti, sem ustanovil Marijin vrtec za otroke, ki so bili že pri obhajilu. Vpeljal sem Bratovščino Jezusovega Srca, kateri so se pridružile tudi nekatere odrasle osebe, v šoli sem začel poučevati antialkoholni katekizem. Vpeljal sem redno mesečno spoved in sv. obhajilo itd. – V Turjaku birma 2. julija 1912 – Presvetli so se pripeljali 1. julija 1912 v spremstvu g. tajnika Rajkota Marenčiča in g. dekana Fr. Dolinarja ob 3. uri na Turjak. Pri grajski pristavi ga pozdravi šolska mladež z g. učiteljem Bergantom na čelu, g. župan in c. kr. poštar Jernej Žužek. Šolska deklica Anči Jakopin ga pozdravi z temile besedami:

Prijazni, presvetli ljubljanski vladika,
pred Vami odpira častitljiv se grad
in stari gozdovi in stari zidovi,
kjer mnogo je oken in mnogo je vrat.

Pred Vami odpira se siva preteklost,
odpira se grad, ki se zove Turjak.
Res ni mnogobrojno število župljanov,
a sije na čelu jim vdanostni znak.

A najbolj gorko Vas pozdravlja mladina,
ki v svetem veselju že vsa se topi
in komaj že srečnega čaka trenutka,

5. januarja 1913. Ob 3. v prostorih g. Kožarja predstava zgodovinske otroške igre izza časa turjaških turških bojev »Vjeta deklica« z božičnico, deklamacijami, petjem in raznimi slikami.

18. februarja ob 7 umrla moja mati Apolonija Pavšič v Zgornji Šiški št. 43.

8. junija 1913. Danes se bo pobiralo za pogorelce na Bregu pri Ribnici vsled prošnje našega dekanijskega urada. Prosim, naj bi vsakdo v ta namen vrigel nekoliko več v puščico.

27. julija 1913. V soboto bo porcijunkula (2. avgust). V ta namen prejme popolni odpustek, kdor obišče cerkev, opravi dobro spoved in sv. obhajilo in moli 5 očenasev in 5 češčenih Marij v papežev namen. Ta odpustek, ki je star že 700 let, se je prejemal do leta 1910 samo v frančiškanskih cerkvah, od tega leta dalje pa se prejme lahko v vsaki župnijski cerkvi in se lahko nakloni dušam v vicah. Ker bom spo-

da Vaša desnica jo blagoslovi.
Naj prišli nad njo bi sedmeri darovi,
naj duh bi skrivnostni sam čuval nad njo,
da zvesta ostala bi veri in Cerkvi
in prišla bi gori v presveto nebo.

Prijazni, presvetli ljubljanski vladika,
svečano Vam grajski zvonovi pojo:
Naj čuva Vas vedno Bog Oče nebeški,
naj čuva Vas vedno njegovo oko!

Sprejem se je vršil pri slavoloku, katerega je po nekem umetnem načrtu postavil grajski vrtnar Pecina. Pred gradom ga pozdravi turjaški grof Leo Auersperg in nekaj ljudstva. – V cerkvi pojo domače pevke: Sveto. Dr. Anton Bonaventura Jeglič gre nato v šolo, kjer je bil s poukom prav zadovoljen; najbolj mu je ugajal Marijin vrtec in Marijine svetinje, katere so imeli na prsih otroci, kateri so bili že pri prvem sv. obhajilu. – Zvečer je bil na večerji v gradu, kjer so pohvalili njegov fin nastop in njegovo prijaznost. – 2. julija je bila birma, katero je prejelo 65 otrok, izmed katerih so bili nekateri iz drugih župnij. Pomagali so sledeči gospodje: Janez Jereb iz Škocjana, Bertold Bartel iz Želimlja, Janez Debelak iz Št. Jurja in g. kaplan Gollmajer z Iga. – Kosilo je bilo pri domačem župniku. Presvetli je bil prav dobre volje. Popoldne si je ogledal v mojem spremstvu podružnico sv. Ahca, zvečer pa je bil v gradu pri večerji. – Z mojo malenkostjo je bil splošno zadovoljen. V govoru, kateri je bil zelo stvaren, je grajal nekoliko slabo časopisje, ples in pijačo. – Drugo jutro je zopet spovedoval, kot prvi dan, ob 6. je imel sv. mašo, nato pa je odpotoval k birmi na Rob. – Volitve v občino Turjak. Izvoljen Jernej Žužek, c. kr. poštar na Turjaku. – Mesto cerkovnika Leopolda Majdiča, ki je bil zajedno sluga v gradu in prav vzoren cerkovnik in je odšel v Ameriko, je nastopil službo Leopold Žužek, krojač na Turjaku. – Mesto harmonista Alojzija Ščurka sem izučil Jakoba Štruklja, ki orglja v cerkvi. Petje poučujem sam. Imam štiri pevke. Vsaki plačam po 6 K na leto. Na Štefan dan božičnica v gradu.

vedoval v soboto v Velikih Laščah, bo doma porcijunkulski odpustek v nedeljo ob 7 zjutraj.⁵⁰

24. avgusta 1914. V četrtek bo v Kamniku na pokopališču slovesno odkritje nagrobnega spomenika slovenskega pesnika, bivšega turjaškega župnika g. Antona Medveda. Ob 9 uri slovesni rekviem in dva govora na grobu. (P. S. Bilo je jako lepo.)

5. oktobra 1913. Danes 5. oktobra je 100 letnica, odkar je prišla Kranjska izpod francoske oblasti zopet k Avstriji.

12. oktobra 1913. V soboto je god sv. Luke in stoletnica zopetne združitve Kranjske z Avstrijo (18. oktobra 1813 bitka pri Lipskem).

18. januarja 1914. V soboto bo 70 letnica našega g. grofa Leona Auersperga. Ob 10 ima slavnostni govor domači g. župnik »o zaslugah turjaških grofov za državo, cerkev in domovino«, slovesno peto sv. mašo z blagoslovom in zahvalno pesmijo pa g. Tomaž Zabukovec,⁵¹ župnik iz Roba ob asistenci duhovščine iz patronata.

28. junija 1914. Ob 10 bo pri sv. Ahcu cerkveno opravilo, govor »iz zgodovine turjaških grofov«, darovanje, tiha maša. Po maši bo pred cerkvijo predaval okr. sodnik g. A. Avsec iz Brda »o nepotrebnih pravadah pri sodišču«. Popoldne bodo ob ½ 3 litanije vseh svetnikov z blagoslovom.

⁵⁰ Iz župnijske kronike: Grajska gospoda je odšla z novim letom v Ljubljano in se je vrnila po binkoštih zopet domov. Po zimi, ki je bila zelo mila, sva bila z vrtnarjem sama v gradu. Na svečnico smo vprizorili pri g. Kožarju izvirno igro »Ujeta deklica«, katere snov je vzeta iz turjaške zgodovine. Poleg igre, ki je moje delo, so bile razne deklamacije za otroke, kinematografske slike. Vstopnina brezplačna, udeležba obila. – 18. februarja je umrla v Zgornji Šiški v moji rojstni hiši moja mati Apolonija Pavšič. Bila je vzor dobre in skrbne krščanske matere. – Mesto Jakoba Štruklja je prevzel orgljanje v cerkvi grajski vrtnar g. Jožef Pecina, ki se je z vso vnemo poprijel tega opravila. Pevke so same prenehale, zato sem povabil zopet štiri stare pevke, ki se prav pridno udeležujejo skušenj (Marija Prijatelj, Alojzija Gale, Marija Možek, Justina Ahez). – Bratovščina sv. Rešnjega telesa je podarila naši cerkvi na mojo prošnjo bel mašni plašč. – Umrli je dekan Franc Dolinar v Ribnici septembra. Avgusta je obhajal zlato mašo z velikim sijajem. Bolehal je dolgo časa. Duhovščina mu je dala priimek »očka«. Bil je pravi duhovski značaj: vsem je bil enak, visokim in nizkim, bogatim in revnim, pravičnim in grešnikom. Njegov životopis sem priobčil v »Dolenjskih novicah«, ki so prenehale to leto izhajati in pa v duhovskem listu »Vzajemnost«. – V preteklem letu je umrlo 13, izmed katerih jih je bilo starih štirje nad 80 let in trije nad 70 let.

⁵¹ Tomaž Zabukovec (Ljubljana, 20. 12. 1871 – Rob, 24. 5. 1933) je bil posvečen 25. julija 1897 v Ljubljani. Bil je kaplan v Čatežu ob Savi (1897), v Toplicah (1898), upravitelj v Dragi (1901), kaplan na Blokah (1905), leta 1907 je prišel na Rob, kjer je umrl star 62 let.

5. julija 1914. Danes bo govor »o življenju in delovanju + prestolonaslednika Franc Ferdinanda⁵² in njegove + soproge Sofije in o groznem umoru obeh«.

2. avgusta 1914. Popoldne ob ½ 3 molitvena ura za srečen izid vojske. Jutri ob 6 sv. maša vseh fantov in mož, ki so odšli na vojsko.

9. avgusta 1914. Vsled ukaza našega škofa se bo pobiralo vsako zadnjo nedeljo v puščico za »rdeči križ«.⁵³

⁵² Franc Ferdinand (1863–1914) je bil avstrijski nadvojvoda, čigar umor je sprožil prvo svetovno vojno. Bil je nečak Franc Jožefa; leta 1896 je postal prestolonaslednik. Od leta 1906 je imel vpliv na vojaške zadeve, leta 1913 pa je postal splošni nadzornik avstrijske vojske. Med uradnim obiskom v Sarajevu leta 1914 je njega in njegovo ženo ustrelil srbski nacionalist Gavrilo Princip. Avstrija je julija 1914 napovedala vojno Srbiji in s tem začela prvo svetovno vojno (EB).

⁵³ Iz župnijske kronike: 24. januarja 1914 je obhajal 70-letnico svojega rojstva grof Leo Auersperg, fideikomisni posestnik turjaške graščine, komornik Njegovega veličanstva. V predvečer je napravilo oskrbnništvo turjaške graščine od pristave do grada veliko bakljado z grajskimi lovci. Iz topiča je ustrelil 70-krat. Pred gradom je svirala škocjanska godba, peli so pevci iz Škocjana in pevci fantje iz Turjaka tri pesmi: Sveta noč, Lipa, Pozdrav. Bilo je navzočega ogromno ljudstva. – Pri meni v gradu je prenočil velezaslužni grajski oskrbnik g. Jožef Schanta. – Naslednji dan je imel v cerkvi slavnostni govor domači g. župnik Franc Pavšič: O zaslugah turjaških grofov za državo, Cerkev in domovino. Peto sv. mašo je imel g. Tomaž Zabukovec, župnik iz Roba. Asistirala: g. Bertel Bartel, župnik iz Želimlja, g. Janez Jereb, župnik iz Škocjana. Župnika od Sv. Trojice in Sv. Vida sta se opravičila radi snežnih potov s pristavkom, da se bosta doma spominjala slavljenca kot velikega dobrotnika cerkva pri daritvi sv. maše. – Nato so šle razne deputacije h grofu, katere je sprejemal ginja skoraj do solza, posebno duhovnike, s katerimi se je po domače razgovarjal. Šolski otroci so zapeli pesem »Pozdrav«. Ena deklica je deklamirala mojo pesem:

Pozdravljen, slavljenec današnji,

pozdravljen bodi nam gorko.

Pozdravlja Vaša Vas mladina,

v veselju se iskri oko.

Desetkrat sedem let življenja,

res dolga doba, mnogo dni,

premnogo radostnih spominov,

premnogo žalostnih noči.

Ljubezen kinča delo Vaše,

odprto Vaše je srce.

Ob uri vsaki, v stiski vsaki

odprte Vaše so roke.

Zato hvaležnost v srcih naših,

zato se slavospev glasi:

Grofovsko milost naj ohrani

naš ljubi Bog še mnogo dni.

16. avgusta 1916. Jutri bo sv. maša za srečno povrnitev. V torek bo god⁵⁴ našega cesarja (letos pomenljiv radi evropske vojske).

22. avgusta 1914. Umrl je sv. oče Pij X. * 18. septembra 1855, star 79 let.

29. avgusta 1914. Po govoru (o življenju in delovanju sv. očeta Pija X.) bo darovanje za pogorelce v Krvavi Peči, ki se pošlje župnemu uradu na Robu.

V torek bo maša zadušnica za + sv. očeta Pija X.

6. septembra 1914. V torek bo praznik Marijinega rojstva. Duhovno opravilo ob ½ 10 z 2 blagoslovoma. Popoldne ob ½ 3 pete litanije M. B. z 2 blagoslovoma. Prejmite v torek v obilnem številu sv. zakramente in jih darujte za padle in ranjene vojake.

Habemus papam⁵⁵ – Benedictum XV.⁵⁶

Na belo nedeljo je bil inštaliran v Ribnici novi dekan bivši jeseniški župnik Anton Skubic. Zložil sem kantato, katero je uglasbil ribniški organist Sicherl in katero so peli pri njegovem vstopu v cerkev:

Po črnem morju čolnič plove,
kar stopi v čolnič mlad krmar.

Na nebu zvezda vsem prisije,
preneha burja in vihar.

Spomladi so bile volitve v deželni zbor. Izvoljeni so bili: Franc Jaklič, nadučitelj v Dobropoljah, Anton Lovšin, posestnik v Ribnici, Karol Škulj, kaplan v Ribnici. Zadnja dva sta bila letos na novo voljena. Misel o kandidaturi g. kaplana Škulja sem sprožil v Ljubljani na merodajnih mestih in sem pri njej do konca vztrajal. V naši občini so dobili kandidati SLS nekaj več glasov kot pri zadnjih volitvah. – 28. junija, nedeljo po godu sv. Ahca, je bilo dobro obiskano patronsko opravilo pri Sv. Ahcu na Malem Ločniku. Po opravilu je pred cerkvijo predaval g. Anton Avsec, moj sošolec, c. kr. okrajni sodnik z Brda: »O nepotrebnih pravadah pri sodiščih«, katerega je ljudstvo poslušalo z zanimanjem. Isti dan je bil umorjen v Sarajevu prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga Sofija. V cerkvi se je vršilo vse po predpisih škofijstva. Naslednjo nedeljo sem v cerkvenem govoru v krepkih potezah naslikal njegovo in njegove soproge vzorno življenje in delovanje, pojasnil umor in pokazal, kam dovedejo človeka strastne ideje absolutne narodnosti.

⁵⁴ Dejansko rojstni dan.

⁵⁵ Imamo papeža – Benedikta XV.

⁵⁶ Giacomo della Chiesa (Genova, 1854 – Vatikan, 22. 1. 1922) je leta 1878 prejel duhovniško posvečenje in nato dalj časa deloval v cerkveni diplomatski službi. V letih 1887–1907 je deloval v rimski kuriji, Pij X. pa ga je imenoval za nadškofa v Bolonji. Za papeža je bil izvoljen 3. septembra 1914. Leta 1917 je objavil nov zakonik, ki je veljal do leta 1883 (prim. M. Benedik, *Papeži*, Ljubljana 1996).

18. oktobra 1914. Fantom, ki odhajajo k vojakom, priporočam v nedeljo zjutraj sv. zakramente za odhod. Kličem v spomin besede cesarja Viljema: Le dober kristjan je ustrojen vojak!

13. decembra 1914. V petek 18. decembra celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa. Ob 6 se izpostavi, ob ½ 7 zornice, potem spovedovanje. Pomagal bo g. Karol Škulj,⁵⁷ deželni poslanec, ki bo imel ob ½ 10 govor in peto mašo, ob 5 Pete litanije Jezusovega Srca (Škulj, Pavšič, Bartel) z zahvalno pesmijo. Podroben načrt na vratih.

20. decembra 1914. P. S. Celodnevno češčenje je bilo letos jako dobro obiskano. Naj bi bil Jezus v sv. Rešnjem Telesu naš kralj, učenik in zdravnik!⁵⁸

⁵⁷ Karel Škulj (Dobrepolje-Videm, 10. 4. 1883 – San Martin, Argentina, 22. 7. 1958) je bil po študiju bogoslovja v Ljubljani leta 1907 posvečen. Kot kaplan je služboval v Loškem Potoku in Ribnici, od leta 1919 pa je bil župnik v Dolenji vasi. Organiziral oz. ustanovil je več kot deset društev, tečajev, zadrug in organizacij, v Loškem Potoku slovensko hanilnico in posojilnico, knjižnico v bližnji Dragi, Ljudsko posojilnico in Slovensko stražo v Kočevju, izdal je list *Kočevski Slovenec*. Bil je tajnik Kmečke zveze za kočevski okraj in v letih 1917–1918 član Narodnega sveta v Ljubljani. Na listi SLS so ga leta 1913 izvolili za poslanca v kranjskem deželnem zboru, leta 1920 za poslanca v ustavodajno skupščino v Beogradu; poslanec je ostal do diktature leta 1929. Med okupacijo je organiziral Slovensko legijo na Kočevskem in Ribniškem ter pozneje podpiral ustanovitev vaških straž. Po kapitulaciji Italije leta 1943 je v Ljubljani postal član Protikomunističnega odbora; kot vodja Kmečke pisarne je pospeševal vstopanje beguncev v Slovensko domobranstvo. Po vojni je šel na Koroško in bil dejaven v begunskih taboriščih v Italiji. V Argentino je prišel leta 1948, med izseljenci je nadaljeval versko in prosvetno delo, leta 1949 je začel izdajati *Šmartinski vestnik*, ki je nazadnje izhajal kot *Vestnik slovenskih domobrancev in drugih rodoljubov* (ES).

⁵⁸ Iz župnijske kronike: Vojska 1914/15

»Bellum est defectus charitatis.«

»Bellum est exercitium virium.«

»Bellum est ultima ratio rerum.«

To so definicije o vojski. – »Unde bellum? A concupiscentiis vestris,« pravi sv. Jakob. Vojska je strašna kazen izvirnega greha, po kateri zatemni naš razum, preneha harmonija src in zakrknje volja v dobrem. Vojska je torej potrebno zlo (ein nothwendiges Übel). Vojak, ki žrtvuje samega sebe za domovino in za naše grehe, on je mučenik. »Dulce et decorum est pro patria mori.« Zato se ob času vojske nebesa polnijo. »Res adversae admovent religionem« (sv. Tomaž Akvinski). – Dosedaj je padel na severnem bojišču samo eden mladenič posestnikov sin iz Turjaka: Alojzij Prusnik. Na bojišču ob črnogorski meji je padel moj edini brat (11. 11. 1914) Ivan Pavšič, posestnik v Zgornji Šiški in uradnik pri c. kr. deželni vladi, zapustivši ženo in dva otročiča. Bil je vzoren gospodar, zvest soprog, skrben oče, natančen uradnik, moj edini brat in najboljši prijatelj. »Beati mortui in Domino morientes.« Ob obletnici smrti sem priobčil v Domoljubu sledečo pesem: Na vojakovem grobu

31. januarja 1915. Prihodnjo nedeljo, drugo v postu, bo duhovno opravilo ob ½ 10 z blagoslovom. Po navodilu Benedikta XV. bo po celi Evropi izpostavljeno sv. Rešnje Telo za mir (Pastirski list. Otroci molijo po maši sv. Rešnjega Telesa, drugi, kadar jim čas dopušča; ob ½ 3 molitvena ura o pokori in litanije vseh svetnikov z blagoslovom).

20. februarja 1916. Jutri ob 8 bo pogrebna maša in pogreb turjaškega cerkovnika Antona Poznika, ki je pri sv. Ahcu in na Turjaku nad 50 let z posebno vnamo opravljal svojo službo. Rip.

27. februarja 1916. V pondeljek sv. maša za + Antona Jamnika. V torek za ravnostega pogrebna maša z libero ob 8. Bil je ves čas na srbskem bojišču. Prehladil se je. Bil je nekaj časa v bolnici v Belgradu. Umrl je v neki bolnici na Ogrskem in bil pokopan 28. februarja. Bil je vzgleden katoliški mož.⁵⁹

Na gričku počivaš, naš dragi vojak,
predobri naš oče, naš brat in naš svak.
Dolžnost te prerese je gnala v tuj kraj,
kjer mirno in sladko počivaš sedaj.
Po svetu širokem divja še prepir,
za taboj pod zemljo je sklenjen že mir.
V trdnjavi najboljši si tu zakopan,
kjer ni se več bati ne krogel ne ran.

Na tvoji gomili ti luč ne gori,
ob njej ne iskrijo se solzne oči.
Zato pa vse naše pobožne prošnje
bolj često k Očetu v nebesih hite.

Naj v božjem ti hramu luč večna gori,
tam vidijo zopet te naše oči.
O Bog, ti naš Stvarnik in naš Rešenik,
o bodi v vseh stiskah ti naš tolažnik!

18. decembra je umrl patron turjaške graščine Leo grof Auersperg. Njegovega pogreba se je udeležila bližnja duhovščina iz patronata, mnogo plemstva, domači župljani in grajski lovci. Na grobu je govoril v nemškem in slovenskem jeziku domači župnik. Pokojnik je bil blaga duša, prijatelj duhovščine in revežev. »Beati mortui in Domino morientes.«

⁵⁹ Po smrti g. grofa Leona se je preselil v grad njegov sin Herward grof Auersperg s svojo družino. On in njegova soproga dajeta lep vzgled celi župniji. – To leto sem opravljal dušno pastirstvo na Kureščku po odhodu g. Nachtigala (Zapotok, Visoko, Rogatec). Hodil sem na cerkvene shode, previdel vse bolnike in pokopal vse mrliče, zato sem tudi ob nedeljah in zapovedanih praznikih biniral do prihoda g. Trepala na Kurešček (17. aprila 1917). – Delil sem celo leto podpore za sorodnike vpoklicanih vojakov krog 2000 K do 3000 K mesečno, delal prošnje za povišanje podpor, za dopuste, v prostem času sem pisal članke, delal pesmi ...

18. junija 1917. V torek prenesemo telesne ostanke + grofa Leona v novo družinsko »gruft«. Ob 9 peta sv. maša (g. Erjavec iz Želimlja); v cerkvi in na pokopališču pojo pevci kvartet: gg. župniki Jereb, Pavšič, g. učitelj Bergant, g. organist Marolt⁶⁰ iz Škocijana.

15. julija 1917. V torek na pokopališču blagoslov novega križa in sv. maša za + grofa Leona.

14. oktobra 1917. Umrl je oče našega socializma, najzaslužnejši državni in deželni poslanec, gospodarski organizator, pesnik, pisatelj, moj profesor bogoslovja itd. dr. Janez Ev. Krek⁶¹ v Št. Janžu na Dolenjskem 8. oktobra 1917. Združil je obe slovenski stranki. Vsled jugoslovanske deklaracije meseca majnika t. l. je postal najiminennejša oseba med vsemi južnimi Slovani. Sv. mašo zadušnico bom opravil v soboto.⁶²

⁶⁰ Anton Marolt (Škocjan pri Turjaku, 31. 3. 1889 – Škocjan pri Turjaku, 16. 3. 1952) je po leta 1914 odlično končani OŠ v Ljubljani kot organist ves čas deloval v domači župniji, kjer je imel tudi trgovino (E. Škulj, *Leksikon cerkvenih glasbenikov*, Ljubljana 2005, 217).

⁶¹ Janez E. Krek (Sv. Gregor, 27. 22. 1865 – Šentjanž, 8. 10. 1917). Gimnazijo (matura 1884) in bogoslovje (posvečenje 1888) je obiskoval v Ljubljani. Iz teologije je doktoriral na Dunaju leta 1892. Nato je postal stolni vikar in predavatelj v bogoslovju. Že leta 1897 je bil izvoljen v državni, leta 1901 pa v kranjski deželni zbor, kjer je ostal do smrti. Njegova zasluga je, da je v široki akciji strnil vse jugoslovanske državnoborske poslance v Jugoslovanskem klubu, ki je 30. maja 1917 v majniški deklaraciji zahteval, enakopravno upoštevajoč tudi Srbe, samostojno državo avstrijskih Jugoslovancev pod žezlom habsburške dinastije. Krek je ena osrednjih osebnosti slovenske zgodovine. V zadnjem četrstoletju habsburške monarhije je bil največji slovenski narodni organizator, »genij širokih mas« (Oton Župančič), ljudski tribun brez oblastniških ambicij (ES).

⁶² Iz župnijske kronike: 23. junija 1917 je bila birma na Turjaku. Presvetli škof se je pripeljal v petek popoldne iz Roba. Pred gradom ga je pozdravila šolska deklica Antonija Galle s sledečimi besedami:

Pastir presvetli, dušni naš vladika!

Kjer Jezus je, tam so otrok nebesa,

uprta vanj so njihova očesa.

Pastir presvetli, dušni naš vladika!

Ti ljubiš kakor Jezus otročiče,

zato nas božji glas zdaj k Tebi kliče.

Pastir presvetli, dušni naš vladika!

Ti naše cerkve si ponos in dika,

pozdrave sprejmi naše preiskrene!

Nato je šel v cerkev in šolo, kjer je pohvalil lepo petje. Zvečer je bil pri meni na večerji. V soboto je podelil otrokom ob 9. zakrament sv. birme. Najprvo je imel kratek nagovor, v katerem je poudarjal, kako zadovoljuje vera naš razum, naše srce in našo voljo. Pri sv. maši je orgljal organist iz Škocjana. Pri sv. birmi je bilo krog 40 otrok. Jaz sem vezal birmo peterim otrokom, ker je bil križ za botre. Opoldne je bilo kosilo v gradu za vso zbrano duhov-

8. decembra 1918. Danes teden praznik ujedinjenja Slovencev, Srbov in Hrvatov z zahvalno pesmijo. »Lepa naša domovina« se prvič poje. Na gradu slovenska zastava.⁶³

19. julija 1919. Danes teden ob 8 in 10 uri (izlet prosvetnega društva frančiškanske župnije na Turjak s sv. mašo).

14. septembra 1919. Iz uradnega lista (SHS): 1) ženitovavske zglasnice odpadejo, 2) za polnoletnost fanta in dekleta je treba samo 21 let in ne več 24 let, kot je bilo v stari državi.⁶⁴

ščino. Presvetli se je nato odpeljal v Škocjan, kjer je zaključil za to leto birmovanje v štirih dekanijah. – V dekretu, katerega sem prejel od škofijstva po birmi, odobrava presvetli moje korektno cerkveno mišljenje, moj trud za izobrazbo ljudstva in za povzdigo verskega mišljenja s pristavkom, da me imajo vsi duhovniki sosedje radi moje postrežljivosti in vljudnosti radi (da bi le res bilo, opazka pisca) in da me grofova družina spoštuje. – Po končani birmi smo dobili na Turjak vojaštvo iz Požuna (Pressburg), Ogre in Slovake. Službo božjo so imeli na »marofu« na prostem vsako nedeljo ob 8. Niso bili napačni ljudje. Posekali so par klafter drv pri Sv. Ahcu iz cerkvenega gozda, katere sem prodal g. župniku Barletu pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

⁶³ Stara Avstrija je propadla. Izpolnile so se besede Kristusove: »Kdor je za meč potegnil, bo z mečem pokončan.« Dobili smo lastno državo SHS. – Vojaki so se srečno povrnili domov, izvzemši štirih: – 1. Anton Jamnik, posestnik iz Četeža 4, je umrl v bolnici Makò na Ogrskem vsled ran, katere je dobil na srbskem bojišču 26. februarja 1916. Bil je vzoren mož. Rad je čital. Posodil sem mu mnogo knjig iz moje knjižnice. Rojen je bil 24. septembra 1876. – 2. Alojzij Prusnik, posestnikov sin iz Turjaka št. 18, rojen 9. aprila 1894 na Turjaku, je padel na severnem bojišču. – 3. Jožef Pecina, grajski vrtnar na Turjaku, rojen v Chrudimu na Češkem 12. aprila 1883, poročen na Turjaku z Marijo Prijatelj 10. novembra 1913. Služil je pri 21. češkem pešpolku. V cerkvi je napravil vrhu orgel harmonisto, na katero je tudi sam igral. Bil je zelo blag človek. Ni se več vrnil. Kje je padel, je dosedaj še neznano. – 4. Franc Levstek (Kajnejčev), posestnikov sin iz Turjaka št. 9, rojen 25. junija 1891. Kje je padel, ni znano. – Po vojski je divjala po vsej Evropi »španska bolezen«, to je neke vrste kuga, ki je pograbila več ljudi kot vojska sama. Tudi turjaški župniji ni prizanesla (glej mrliško knjigo koncem leta 1918).

⁶⁴ Iz župnijske kronike: Ob drugi obletnici Jugoslavije. – Bilo je pred dvema letoma. Ker je razpadla stara država, ustanovili smo si novo. Kakor nekdanji stari Avstriji prisegli smo zvestobo Jugoslaviji. Bili so dnevi polnih zlatih sanj in svetega navdušenja, katerega je izlil glasbenik v novo jugoslovansko koračnico: »Prišel je zlati čas, jarem več ne žuli nas, konec je nadlog...« Ali so se pa tudi te naše sanje uresničile? Do danes, »žalibog« še ne. Nasprotno je resnica. Korupcija se je razpasla na vse strani, zato se širi nezadovoljstvo med vsemi stanovi. Kdor pošteno dela, je slabo plačan, njegovo delo se niti moralno ne uvaža, kdor pa postopa, prekučuje in podkuplja, si kopiči milijone. Državi pogubni elementi dobivajo vedno več pristašev, katere vzgaja najlepša država sama kot mati svoje nezakon-

4. aprila 1920. V nedeljo bo darovanje za pogorelce v Dvorski vasi.

27. junija 1920. Govor na Gori: zgodovina turjaških grofov. Vse posvetno minljivo, kar je božjega, je večno (Jezusovo Srce). Popoldne cerkveno opravilo odpade. Jutri Vidov dan, šolska maša. V sredo dekanjska vizitacija. G. dekan Skubic⁶⁵ pride v cerkev ob 2 popoldne. Po litanijah izpraševanje otrok v šoli.

29. avgusta 1920. Jutri bom pobiral biro v Ščurkih in Četežu. Iz Turjaka prinesite na dom karkoli, kdo hoče, samo denarja ne.

ske otroke. – Lakomnost je korenina vsega zla. Prešeren je zapisal nekoč svojemu prijatelju Smoletu, vrnivšemu se v domovino, sledeče besede:

Videl povsod si, kak iščejo dnarje,
kak se le klanjajo zlatmu bogu,
kje bratoljubja si videl oltarje,
s srcem brezupnim si prišel domu.

Ko bi pesnik živel danes, bi te verze trikrat podčrtal. Hčerka lakomnosti pa je nevoščljivost, podedovani staroslovanski greh. – Verovali smo v odrešenje malih narodov, toda motili smo se. Naš mali slovenski narod je razdeljen na tri, prodan pa na vse strani. Izgubili smo Koroško, Lah bo zasedel Primorsko, dele Kranjske itd. – »Pravičnost je podlaga kraljestev,« se glasi staro pravilo, v resnici pa gresta moč in ljubezen pred pravico. – Poudarjalo se je, da bo vladala v Jugoslaviji enakopravnost vseh treh plemen, dejansko pa vidimo, da ni tako. Vzemimo tri brate, ki bivajo pod isto streho. Lepo je, ako vlada med njimi prava bratska ljubezen, ako pa vlada med njimi nevoščljivost in ako le gledajo, kako bi močnejši slabejšega prevaril, tedaj ni zdravega razmerja med njimi, a bratje po krvi si ostanejo za vedno. Vsem trem narodom v Jugoslaviji enake pravice in dolžnosti! Poudarjalo se je, da bo vladala enakopravnost vseh treh ver, hkrati pa zatrjuje šef demokratske stranke, da bo preganjal klerikalizem v interesu države, dokler ga ne prežene iz Jugoslavije, zato ker ima le-ta svojega poglavarja v italijanskem Rimu. Upamo, da ne bo tako hudo, ako se bomo katoličani vselej zavedali, kaj da nameravajo nasprotniki, in če bomo storili v polni meri svojo dolžnost, zlasti sedaj ob volitvah. – Po vseh vojskah opazujemo iste posledice kot sedaj: draginja, bolezn, podivjanost mladine, tatvine, pomanjkanje stanovanj, ker se ni dolgo časa zidalo itd. Vselej pa je nastopil kak nadčlovek, ki je dal smernice novemu življenju, a danes ga navidezno pogrešamo, v resnici pa ga imamo. Ta nadčlovek je Jezus Kristus, Božji Sin, z njim se pričenja še vedno naše zgodovinsko štetje, o njem je napisal apostol narodov besede: »Vem, komu sem veroval, in sem gotov« (2 Tim 1,12). – Kakor je prišla do veljave stara noša, priti mora do veljave stara vera Kristusove ljubezni in le v tem znamenju vidimo odrešenje Slovencev, Hrvatov in Srbov – odrešenje naše Jugoslavije.

⁶⁵ Anton Skubic (Lipoglav, 24. 3. 1876 – Ribnica, 5. 1. 1940) je v Ljubljani obiskoval gimnazijo (maturiral leta 1896) in bogoslovje (posvečen 14. julija 1900). Bil je kaplan v Rovtah, Cerknici (1900), Ribnici (1903) in na Vrhniki (1907). Bil je župnik na Jesenicah, od leta 1914 je bil dolgoletni župnik in dekan v Ribnici (SBL).

5. septembra 1920. V sredo na Mali Šmaren duhovno opravilo ob ½ 10 in darovanje za petrolej.

19. septembra 1920. Glede bire prosim, da prinesete toliko, kot se je dobilo v mirnem času za tiste kronce.

5. decembra 1920. Popoldne križev pot in litanije M. B. z blagoslovom kot priprava na tridnevni misijon, ki se pričinja danes teden in ga bo vodil p. Tomc⁶⁶ iz jezuitskega reda.⁶⁷

Oznanila zadnjih mesecev so se zapisavala v posebni knjigi.

14. oktobra 1921 sem imel poslovilni govor. Marsikatera tiha solza je padla.

23. oktobra 1921 sem imel tiho sv. mašo (zadnjo nedeljo). Ljudstvo je prejelo sv. zakramente v nenavadno velikem številu.

25. oktobra 1920 so prišli po mojo opravo iz Poloma. Padel je prvi sneg.

O. A. M. D. G.⁶⁸

Fr. Ks. Pavšič, župnik od 2. avgusta 1910 do 25. oktobra 1921.⁶⁹

⁶⁶ Franc Tomc SJ (Grljan pri Trstu, Italija, 20. 11. 1873 – Maribor, 1. 11. 1951) je bil posvečen v mašnika 26. 5. 1904.

⁶⁷ Iz župnijske kronike: V gradu in v cerkvi smo dobili električno razsvetljavo. Napeljal jo je blagi grof g. Herward Auersperg, lastnik tukajšnjega posestva. – Priredili smo v gradu sveti misijon, katerega je prav izborno vodil P. Tomc SJ. – Na tukajšnji enorazrednici sem bil z dekretom nastavljen za učitelja. Poučeval sem vse predmete od 15. novembra 1920 do 9. majnika 1921. – Na Turjaku se je ustanovila samostojna kmetijska stranka, ki je kmalu porodila nezakonsko svojo dete: socialiste. – Volitve so se vršile prvič za konstituantno. Mi smo volili Karla Škulja, župnika v Dolenji vasi, nasprotniki Ivana Puclja, mesarja iz Velikih Lašč, ki je postal spomladi 1921 minister za poljedelstvo v Beogradu. – Pred vojsko je bil na Turjaku župan Jernej Žužek, poštar na Turjaku, po njegovi smrti pa Franc Zgonc, posestnik iz Srnjaka. Po vojski je bil gerent Ivan Kožar, gostilničar iz Turjaka. Leta 1920 so se vršile občinske volitve. SKS je dobila osem odbornikov in SLS tudi osem odbornikov.

⁶⁸ Omnia ad maiorem Dei gloriam – Vse v večjo čast Božjo.

⁶⁹ Iz župnijske kronike: Abiturus (1. novembra 1921). Na lastno prošnjo sem se odpovedal župniji Turjak in bil imenovan na lastno prošnjo za upravitelja v Polomu v kočevski dekaniji. »Varietas delectat.« Moderno dušno pastirstvo zahteva pogostne spremembe.

Ne samo, kar veleva mu stan,

kar more, to mož je storiti dolžan (Gregorčič).

Poučeval sem ves čas cerkveno petje. Ko ni bilo v šoli učitelja, sem poučeval vse predmete. – Denar od vzetega turjaškega in gorskega zvona sem naložil v hranilnico v Velike Lašče, dasi so vse druge cerkve dale svoj denar od zvonov za vojno posojilo. Vojaška uprava je hotela vzeti veliki zvon na gori, pustiti pa malega, ki je bil ubit. Jaz sem zadnji trenutek rešil veliki zvon, ki se še danes veselo razlega čez hrib in plan. Vojaška uprava je upoštevala mojo prošnjo in vzela mali zvon. – 15. oktobra 1921 sem imel v cerkvi poslovilen

g) *Župnik Franc Hiti (1922–1930)*⁷⁰

25. junija 1922. V sredo je »Vidov dan«: ob 7^h črna sv. maša za one, ki so padli za vero in domovino. K službi božji pride šolska mladina.

30. julija 1922. Ta teden so tudi porcijunkulski odpustki. Porcijunkula je pravzaprav v sredo, 2. avgusta, mi bomo kot drugod to pobožnost prenesli na prihodnjo nedeljo, ki bo obenem prva nedelja v mesecu. V ta namen bom spovedoval v soboto popoldne od 4^h dalje; pridejo naj zlasti otroci in mladina sploh. Spovedovanje v nedeljo od 5^h dalje. Porcijunkulski odpustki obstoje v sledečem: V soboto od pol dne do polnoči v nedeljo prejme vsak, ki gre k spovedi in k sv. obhajilu in obišče župno cerkev in moli po namenu sv. očeta, popolni odpustek, ki ga nakloni lahko dušam v vicah. Ta popolni odpustek prejme tolikokrat, kolikokrat obišče cerkev in v njej moli. Kako lepa priložnost, da pomagamo sebi in dušam v vicah!

17. decembra 1922. Po sv. maši zahvalna pesem, ker je danes rojstni dan Njegovega veličanstva Kralja Aleksandra.⁷¹

31. decembra 1922. V minulem letu: rojeni 4, umrli 1, poročeni 1 par tukaj, 1 v Ljubljani. Hvala Bogu za vse dobrote! Hvaležni moramo biti velerodnemu gospodu grofu Auersperg, ki se je trudil, da ste dobili duhovnika, ki je dal popraviti orglje, ki stanejo okrog 10.000 K. Prosim ga danes v imenu fare za nadaljno naklonjenost. Bog povrni vsem faranom, gospodarjem in gospodinjam za dobrote meni naklonjene.⁷²

govor. Tiha in glasna žalost se je brala iz vseh obrazov. 25. oktobra 1921 sem odšel na novo mesto. – Deloval sem v cerkvi in zunaj nje »cum doctrina, cum amore et cum patientia«.

⁷⁰ Franc Hiti (Sv. Trojica nad Cerknico, 23. 3. 1889 – Begunje pri Cerknici, 19. 4. 1961) je kot kaplan služboval v Poljanah nad Škofjo Loko in na Jesenicah; med prvo svetovno vojno je bil vojaški kurat, nato pa župnik pri Sv. Križu nad Jesenicami, na Turjaku in v Dražgošah, po drugi svetovni vojni v Begunjah pri Cerknici. Bil je cerkniški dekan (OLŠ).

⁷¹ Aleksander I. Karađorđević (Beograd, 1888 – Marseille 9. 10. 1934), mlajši sin kralja Petra I. Za prestolonaslednika so ga razglasili leta 1909, srbski regent je postal leta 1914, regent v Jugoslaviji 1918–21, kralj pa od 1921–34. Že kot prestolonaslednik je kazal absolutistična nagnjenja, kot kralj pa je uvedel najprej prikrito, od leta 1929 pa odkrito diktaturo. Leta 1931 je razglasil oktroirano ustavo. Umrli so ga emigranti.

⁷² Iz župnijske kronike: Po odhodu gosp. župnika Pavšiča do 1. junija 1922 je bila župnija vakantna; oskrboval jo je med tem časom župnik škocjanski g. svetnik Janez Jereb. Župnija je bila razpisana, a nihče ni prosil zanjo. – Dne 1. junija 1922 je prišel kot župni upravitelj pisec teh vrstic France Hiti, do tedaj župni upravitelj župnije Sv. Križ nad Jesenicami. Moje stališče ni bilo rožnato:

20. maja 1923. Danes teden bo pomenljiv dan: 25 letnica, odkar so naš presvitli škof dr. Anton Bon. Jeglič⁷³ zasedli ljubljansko škofijsko stolico. Ta dan bo vsa škofija slovesno praznovala. Pri nas: V soboto po Ave Mariji ¼ ure zvonilo, v

a) Župnija je bila neurejena. Moj prednik g. Pavšič je bil bolehen in je želel v miru in prijateljstvu živeti z vsemi svojimi farani in – kot je sam zapisal – »cum amore et patientia« pasti svoje ovce. Mnogi so mu ljubezen in prijaznost vračali z nehvaležnostjo. Ljudstvo je bilo razvajeno in ni poznalo cerkvene discipline.

b) Za duhovnika in za cerkvene potrebščine je bilo v predvojni dobi preskrbljeno z obilnimi, znatnimi ustanovami. Vojna je vse to uničila in župljane, nevajene žrtvovati, razen male bire župniku, postavila pred težko vprašanje, pred težko preizkušnjo.

c) V župniji so komandirali samostojno liberalni oštirji. Tri pristaše je imela SLS v celi župniji: Ključar Franc Zabukovec in oba Jeršina, oče in sin, vse drugo je bilo pri nasprotnikih.

d) Plesi in pijančevanje so bili na dnevnem redu.

e) Organizacije ni bilo nobene.

f) Znanje krščanskega nauka pri mladini je bilo skrajno pomanjkljivo. Zakaj? Otroci so rekli: V šoli smo samo peli! – V oporo sta mi bila grof Herward Auersperg, bivši major pri dragonskem polku št. 5, kjer sem se bil z njim kot polkovni vojni kurat leta 1917 v Galiciji seznanil, in g. šolski voditelj Fr. Ločniškar, smledniški rojak, izvrsten pedagog, mladinski pisatelj in vzoren oče svoji družini. S poslednjim, ki je eno leto pred menoj prišel v Turjak, sva delala z roko v roki, imela težko delo, predno sva mladino naučila reda in discipline, a šlo je vendar. – Nasprotniki so opazili, da niti cerkev niti šola noče pohlevno piskati na njihovo trobento. Pa je prišel kovač A. Š. v župnišče: »Nehajte pridigati o meni! Celih pet mesecev pridigate samo o meni in moji družini.« Začel je pretiti, da bo ustrelil samega sebe in poprej še koga. Res je bil vinjen, vendar ne toliko, da bi ne bil odgovoren za svoje besede. Začel sem se ga bati. Ko so župljani izvedeli dogodek, so se skoraj brez izjeme potegnili zame, da je ostal kovač s svojimi par zavezniki osamljen. Ko je g. grof H. Auersperg zahteval, da se da meni zadoščenje, se je zadeva uredila, nasprotniki pa so izgubili pogum, in podobne stvari se niso več dogodile. Na praznik Marijinega Brezmadežnega spočetja, 8. december, se je vršil prvi slovesni sprejem v novoustanovljeno Marijino dekleško družbo. O tem pove več kronika Marijine družbe. – Celodnevno češčenje, 18. december, se je lepo praznovalo. – V cerkvi je lepo petje. Poučuje in vodi ga orožnik Fr. Vozel prostovoljno. – V adventu je dal g. grof popraviti orgle na koru. Mojster Fr. Jenko z Mengša jih je izprašil, napravil nove prospektne piščali in uglasil. Delo je stalo 10.000 K. Bil sem proti tej popravi, ker so orgle tako stare, da popravila ne bodo držala dolgo. Mislim sem, da bi bolj kazalo za naš mali kor kupiti primeren harmonij, a moja ni obveljala.

⁷³ Anton Bonaventura Jeglič (Begunje na Gorenjskem, 29. 5. 1850 – Stična, 2. 7. 1937) je obiskoval osnovno šolo in klasično gimnazijo v Ljubljani kot gojenec Alojzijevejšča in maturiral leta 1869; teologijo v Ljubljani in bil posvečen leta 1873, doktoriral pa na Dunaju kot gojenec Avguštejineja leta 1876. Nato je bil profesor v bogoslovju, v letih 1882–1898 pa v Sarajevu kanonik, upravitelj stolne župnije, generalni vikar, apostolski protonotar in pomožni škof. Leta 1898 je postal ljubljanski škof in ostal do upokojitve leta 1930. Postavil si je trajen spomenik z Zavodom sv. Stanislava, v katerem je delovala prva slovenska klasična gimnazija. Velja za največjega ljubljanskega škofa za Tomažem Hrenom (SBL).

nedeljo sv. maša pred Najsvetejšim in zahvalna pesem. Pridiga o življenju in delovanju presvitlega škofa.

10. junija 1923. Danes se od našega kora poslavlja naš organist in pevovodja g. Vozel. Obžalujemo, da nas zapušča. Iz proste volje je žrtvoval svoje zmožnosti. Bog mu povrni!

30. decembra 1923. V minulem letu: rojenih 5, umrl 1, poroka 1. Hvala Bogu za vse dobrote!⁷⁴

3. februarja 1924. Potem v šoli predstava »Tri sestre«. Dobiček – prostovoljni doneski – za nakup šolskega harmonija.

Pri izpraševanju bom sprejemal prostovoljne darove za škofove zavode. Udeležite se vsi brez izjeme!

10. februarja 1924. Danes teden – 1. predpepelnična nedelja – obletnica kronanja sedanjega sv. Očeta, ob ½ 10 sv. maša peta z blagoslovom in zahvalno pesmijo.⁷⁵

⁷⁴ Iz župnijske kronike: Na svečnico, 2. februarja, je bil sprejem v novoustanovljeno Marijino družbo za žene. Ženska Marijina družba je zbrala za novi vijolični plašč, ki je stal 4000 K. – 10. junija se je poslovil g. Vozel, ki je tako lepo in požrtvovalno vodil petje na cerkvenem koru. – 15. julija prvo sv. obhajilo. Zelo ljubko in prijazno. – 26. avgusta v Ljubljani katoliški shod. Tudi iz Turjaka so šli nekateri. Ljudje še ne umevajo pomena takih velikih verskih manifestacij. – Letošnje leto so se vršile volitve v narodno skupščino. Na našem volišču Rašica smo se dobro odrezali. Volili smo g. Karla Škulja, priljubljenega pri ljudeh, ki je bil tudi izvoljen.

⁷⁵ V avgustu so bile občinske volitve. Dosedaj so bili v odboru naši in nasprotni pod vodstvom gostilničarja Prajerja v razmerju 8 : 8. Župan je bil po žrebu izvoljen Karol Štrukelj iz Rašice, pristaš SLS. Pri volitvah je število naših glasov narastlo: SLS 10, SKS 7 odbornikov, župan zopet Karol Štrukelj, izobražen, korajžen in delaven mož. – V decembru je zadela možganska kap našega dobrega soseda g. svetnika Janeza Jereba v Škocjanu. Oskrbovanje fare so naložili meni dotlej, da bolni gospod ozdravi. Bo težko kaj iz njega. Da je gospod, ki je še v dobrih letih, onemogel, k temu je pomagalo več vzrokov: neumorno delo, včasih brez počitka; nasprotovanje nekaterih faranov, ki so ga na zahrbtnen način odstranili iz občinskega odbora in razcepili do takrat vzorno faro v dve stranki; vojna mu je vzela rento, tako da je bil pogosto v pomanjkanju in denarnih težavah. Škoda gospoda, škoda fare! – Leto 1925 – Oskrbujem župnijo Škocjan. Ni lahko delo. 17. marca sem imel velikonočni pouk za dekleta v dvorani izobraževalnega društva v Škocjanu. Govoril sem o pomenu dobrega imena. Pri tem sem z ostrimi besedami pokaral nekatera dekleta iz Malega Osolnika, ki so se na nekem ženitovanju pred pustom zelo razbrzdano obnašale. Dregnil sem v sršenovo gnezdo. Ljudstvo ni bilo vajeno ostrine meča, mehke rokavice sem bil pa tiste dni pozabil doma. Mali Osolnik je bil užaljen na svoji časti. Posledice: naslednje jutro pridejo vse korporativno k prednici Marijine družbe in zahtevajo oziroma javljajo izstop iz Marijine družbe, meni pa so poslale pismo z zahtevo, da svoje besede javno prekličem, drugače si

bodo svoje pravice iskale drugod. Nisem preklical. Zato sem dobil od liberalnega advokata Furlana obvestilo, da so maloosolniška dekleta vložile zoper mene tožbo radi žaljenja časti. Krasna, občudovanja vredna Marijina družba! – Za dan 27. aprila je bila določena razprava pri okrožnem sodišču v Velikih Laščah. Obtožnica je trdila, da sem dekleta iz Malega Osolnika tituliral za naslovom »vlačuge in lajdre«, kar nikakor ni odgovarjalo resnici. Vsa ostala škocjanska Marijina družba je bila pripravljena pričati, da jaz tega nisem trdil. Maloosolničanke so že same po sebi trmaste in si ne puste ničesar reči, malo so pa bile nahujskane po političnih nasprotnikih. 27. aprila smo prišli v Velike Lašče jaz, moj advokat dr. Marko Natlačenov koncipient, moje priče, nasprotna stranka je pa ostala doma. Njih zastopnik je povedal, da so junaške maloosolniške Amazonke 24 ur pred obravnavo umaknile svojo tožbo. Plačale so oba pravna zastopnika. Mi smo veseli odšli domov, na Malem Osolniku pa je ostal madež, črn madež, ki nima skoraj para v zgodovini Marijinih družb. Prevelika ljubezen in dobrota v dušnem pastirstvu tudi nista vedno na mestu. – V letošnjem letu – 24. januarja ob 7. zvečer – je umrl po dolgi mučni bolezni – rak na želodcu – g. grof Herward Auersperg, star šele 49 let. Zapustil je vdovo in sedem otrok. Bil je blag človek, cerkvi in župniku naklonjen. S sv. zakramenti za umirajoče ga je previdel p. Fr. Tomc SJ, hišni prijatelj grofovske družine. Pogreb se je vršil ob ogromni udeležbi 27. januarja. Pokopal je ranjkega g. Anton Skubic, dekan ribniški, ob asistenci sosednjih gospodov župnikov. – V nedeljo Sv. Trojice se je na cesti med orehi in Prajerjem ponesrečil g. poslanec K. Škulj. Peljal se je na motorju proti Ljubljani; v ovinku je prišel nasproti avto ravnatelja premogokopne trboveljske družbe Skubeca in zadel v motor. G. poslanec je dobil sicer hud udarec, a hujših poškodb ni bilo. Par dni je ležal v turjaškem župnišču, čez nekaj tednov je bil zdrav. Hvala Bogu, da ni bilo hujšega. Angel varuh je čuval. – Draginja je velika. Časi hudi. Liberalizem pod krinko jugoslovanskega demokratizma uganja najhujše orgije. Duhovščino hočejo izstradati. Dobivamo isto plačo v kronah kot pred vojno z borno draginjsko doklado. A vdamo se ne! Ne klonimo glave! – Leto 1926 – Gospod svetnik Jereb je toliko okreval, da od spomladi 1925 zopet za silo in s težavo vrši svoje službene dolžnosti. Težko se mu je ločiti od Škocjana, kjer je preživel celih 20 let. – Po svečnici sem začel misliti na to, da kupimo nove zvonove. Enega je bila vzela vojna, drugi, mali pa je ubit žalostno brenkal v zvoniku in budi v srcih samo žalostne spomine. Naročili smo dva zvonova, glas D in B, 329 kg in 177 kg. Stroške za mali zvon je poravnala ga. grofica Marija Auersperg, zvon pa posvetila spominu svojega ranjkega soproga Herwarda. Večji zvon je plačala župnija, kateri so z znatnimi darovi priskočili na pomoč bližnji sosedje. Vsem, ki imajo zasluge, da ima Turjak čedne in ljubeznive zvonove, bodi Bog plačnik! – Eden najlepših dni za Turjak in župnijo je bila nedelja Sv. Trojice. Slovesno smo pripeljali iz Ljubljane nove zvonove in jih ob obilni udeležbi domačinov in sosedov dvignili v zvonik. Posebno ganljiv je bil sprejem zvonov. Ljudje so bili vsi srečni. Vsi so radi dali potrebne prispevke. Zvon, večji je stal 16.450 Din. Izvršila je zvonove zvonarna Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani. Zvonovi imajo krasen glas. – Leto 1927 je bilo v vremenskem oziru skrajno neugodno. Veden dež in mokrota. Nevihte, strela in toča. Na Gorenjskem – Polhograjska dolina, Kokrška dolina, Gornjesavska dolina – strašne poplave. Vsa dežela je zbiralala za nesrečne ljudi. V turjaški župniji smo nabrali znatni znesek 1212 Din. – V septembru, 11., je umrl Janez Rudolf, ki se je prehladil pri agitaciji za republikansko stranko. Njegovega imena ne omenjam zaradi njegove važnosti ali osebne pomena – saj mu tudi želim večni mir in pokoj! – ampak pomenljiva je na-

slednja okoliščina. V volilnem imeniku na Rašici so imeli v letu 1925 zaporedne številke od 1–4 naslednji:

1. Herward grof Auersperg + 24. januarja 1925,
2. Josip Kožar + 5. aprila 1925,
3. Jakob Možek + 8. decembra 1925,
4. Janez Rudolf + 11. septembra 1926.

V isti vrsti jih je pobrala enega za drugim neizprosna smrt, kar je razvidno iz pripisanih datumov smrti. Naj počivajo v miru in Bog jim bodi milostljiv! – Vzroki bolezni: grofa je uničil želodčni rak, Kožarja alkohol, Možek je bil povožen, Rudolfa je pobrala jetika. – Leto 1926 je bilo žalostno leto. Slaba letina, davki neznosni. – 30. oktobra – prihodnji dan smo prvikrat praznovali novovpeljani praznik Kristusa Kralja – je divjala nad Turjakom huda nevihta s točo. V eni minuti je pobila skoraj vse šipe na zapadni strani gradu. – Leto 1927 – Ker je pred adventom lanskega leta g. Janez Jereb v Škocjanu zopet onemogel – ponovno ga je zadela možganska kap – sem moral zopet prevzeti oskrbovanje tamošnje župnije. Župnija se je razpisala in podelila g. Janezu Župančiču,⁷⁵ kaplanu na Jesenicah, g. Jereb je pa zaprosil za pokoj. – Na praznik sv. Jožefa zvečer je zlobna roka zažgala Prajerjev kozolec, ki je do tal pogorel. Ob spominu na ta požar bi zapisal naslednja dejstva v premišljevanje tistim, ki bodo kedaj te vrstice čitali.

a) Leta 1924 se je v Škocjanu ustanovilo Gasilno društvo kot samostojne stranke avantgarda.

b) Istega leta – 14. marca – so pričeli voziti prvo kamenje za Gasilni dom. Goreč mecen in prijatelj je bil temu podjetju ranjki Prajer – Josip Kožar. Bil je med tistimi vozniki, ki so prvo kamenje peljali ostentativno mimo škocjanskega župnišča, da bi dražili gospode, ki so tisti dan imeli tam duhovne vaje. Pisec teh vrstic je bil tudi tam priča. Vozniki so se pri tem grdo norčevali iz vernih deklet, ki so prihajale iz cerkve.

c) Eno leto pozneje je Prajer umrl – v najboljših letih – v postnem času.

d) Leta 1927 – v postnem času, na godovni dan + Prajerja – je zgorel kozolec in niti enega škocjanskega gasilca ni bilo gasit. Značilno in poučno! Discite, moniti!

Volitve v oblastno skupščino so sijajno uspele. Naši samostojneži so poparjeni. – Dne 1. julija se je vršilo birmovanje in kanonična vizitacija. Sprejeli smo prevzvišenega pod gradom. Sprejem je bil lep. Pet lepih slavalokov, streljanje s topičem, pritrkovanje zvonov, številna množica, vse to je z ljubeznijo pozdravljalo svojega višjega pastirja. Pozdravili so: župan Karol Štrukelj, ključar Fr. Zabukovec, učenka Evlalija Ločniškar, v imenu fantov Rafael Ščurk, za deklisko Marijino družbo Micika Zabukovec, za žensko Marijino družbo Neža Možek. Prevzvišeni so bili zadovoljni. Trikrat sem iz njihovih ust slišal besede: »Vselej sem bil žalosten, kadar sem prišel na Turjak; danes je pa vse drugače.« V pridigi smo čuli celo vrsto pohvalnih besed. Preveč. Nismo vsega zaslužili. Hvala Bogu! Pohvala nam bodi bodrilo za nadaljnje delo. – Važnejši dogodki – 10. julija 1927 so se prevz. škof zopet pripeljali v Turjak na povratku od birmovanja v Loškem Potoku. Ko so se ob 6. popoldne pripeljali, jih je sprejela grajska družina, ker njej je veljal ta obisk. Naslednji dan so namreč v župni cerkvi podelili štirim prvo sv. obhajilo. Pri tej priliki je v stolpu pritrkovalo. Zgodila se je nesreča: ubil se je manjši zvon. Pritrkovalci so neprevidno ravnali z zvonovi, to je bila po izjavi zvonarne krivda. Zvonarna vsled tega ni hotela prevzeti stroškov prelitja. Ga. grofica je velikodušno plačala tudi te stroške. Na božični predvečer je bil mali zvon zopet v

[9. marca 1924 – 4. novembra 1928]

5. knjiga (1928–1933)

1. januarja 1929. V minulem letu je bilo: rojenih 6, umrlih 7, poročenih 1 par. Hvala Bogu za vse!

7. julija 1929. Po sv. maši zahvalna pesem in molitve za našo kraljevsko rodbino, v kateri se je porodil tretji kraljevič, in sicer na Bledu.

18. avgusta 1929. V soboto se je izgubilo pismo od Podturjaka do Želimljega, ki je vsebovalo denar in važne listine. Proti najdnini! Dar 360. –

29. septembra 1929. Oblastni kmetijsko-gospodinski tečaj. Priglašenih je 14 deklet. V sredo popoldne ob 2^h naj pridejo v Turjak, da vse potrebno pripravijo. V četrtek pa se začne redno poučevanje, in sicer s sv. mašo ob 7^h.

1. decembra 1929. Tedenski tečaj o negi dojenčkov priredi Higijenski zavod iz Ljubljane. Popoldne ob 3^h predavanje za žene in dekleta.⁷⁶

1. januarja 1930. V minulem letu je bilo: rojenih 4, umrlih 2, poročenih 4 pari.

5. januarja 1930. V četrtek je rojstni dan naše kraljice Marije – danes teden v ta namen zahvalne molitve.

zvoniku. – Ustanovitev Prosvetnega društva. – Leto 1928 – V poletju je vladala izredna suša in vročina. Zadovoljni so bili čebelarji, ker je od sv. Petra in Pavla do sv. Lovrenca medla hoja. Mnogo medu. Brez cene. Hojev med se je maščeval pozimi, ker je na njem padlo silno število panjev. Kakor je bilo poletje vroče, tako je bila zima 1928/29 huda, da še najstarejši ljudje niso pomnili take. Mraz od adventa do marca. Ljudje in živina – vse je strašno trpelo. Krompir je zmrznil v najboljših kletih. Največji mraz 33°.

⁷⁶ Iz župnijske kronike: Huda zima je minila. Lepa pomlad. Dobra letina. 6. januarja je kralj Aleksander ukinil ustavno življenje. Politični boji so prenehali. Vsako strankarsko udejstvovanje je prepovedano. – Živahni razgovori o Katoliški akciji. – Od leta 1927 naprej se opazuje vedno večja mlačnost med ljudmi: manj sv. obhajil, mladina mlačna, nesramna moda, avtoriteta se prezira, vse sili v mesto. Kriza med našim preprostim ljudstvom. Kaže se, da naš človek ni bil globoko veren. Vzgoja je bila površna. Javno menje je bilo v A. O. Katoliško – površno in na zunaj. Razmere v Jugoslaviji so drugačne. Trdne vere ni – zato se vse maje. – 15. avgusta je bil na Bledu krščen tretji sin, kraljevič Andrej. Ob tej priliki so bili odlikovani župani in mnogi duhovniki. – Materialno se duhovnikom še vedno slabo godi. Davke jim nakladajo, plač jim ne zboljšajo. – O veliki noči sem dobil župnijo Sela pri Kamniku. Razni razlogi so me nagnili, da sem na župnijo resigniral in še nadalje ostal v Turjaku. – Orli ukinjeni. Kulturni boj.

1., 2. in 3. predpepelnično ter 1. in 2. postno nedeljo sem bil odsoten, v bolnici v Kandiji. Službo božjo je ta čas opravljal g. I. Zupančič,⁷⁷ župnik v Škocijanu.

13. aprila 1930. Cvetna nedelja. Popoldne ob 2^h branje 1. polovice »Pasijona«, t. j. trpljenja Gospoda po 4 evangelistih, litanije Imena Jezusovega in blagoslov.

Do četrтка opravite sv. spoved. Kdor stori to nerad doma, naj gre drugam. Lepo pa bi bilo, če potem na Veliki četrtek v domači cerkvi prejme sv. obhajilo. V torek in v sredo po sv. maši pridem previdet vaše bolnike. V sredo zvečer od 5^h dalje bom spovedoval.

Veliki četrtek (spomin zadnje večerje, krvavega potu na Oljski gori, Judovega izdajstva itd.) se prične sv. opravilo ob 8^h. Od 5^h – 8^h spovedovanje. Ob 8h 2. polovica »Pasijona«. Sv. maša. Pri gloriiji zapoje zvonovi, ki potem do velike sobote utihnejo v spomin na bridko trpljenje Gospodovo. Med sv. mašo ste povabljeni, da v obilnem številu pristopite k sv. obhajilu. Po sv. maši se prenese sv. Rešnje Telo v božji grob (k stranskemu oltarju), kar je spomin Jezusove poti na Oljsko goro. Po kratkih molitvah pri stranskem oltarju se prične razkrivanje oltarjev (kar nas spominja, da so Jezusa ob smrti oropali oblačil in da so jih vojaki med seboj razdelili). Ob ½ 8 zvečer sv. rožni venec in litanije Imena Jezusovega.

Veliki petek (spomin smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa): Začetek sv. opravila ob 7^h zjutraj. Dan žalosti. Najprej duhovniki tiho žalujejo nad grehi sveta, ki so zakrivali Jezusovo smrt (mašnik leži v črnih oblačilih pred oltarjem), nato branje iz stare zaveze (o velikonočnem jagnjetu) in popis Jezusovega trpljenja po evangelistu Janezu. Molitve za vse ljudi celega sveta. Odkrivanje in češčenje sv. Križa, potem mašni obred velikega petka, nakar se prenese sv. Rešnje Telo v božji grob in oltarji zopet odgrnejo. V cerkvi je tema. Zvečer ob 6^h govor o Jezusovi smrti, litanije in rožni venec.

Velika sobota: Sv. opravilo se prične ob 6^h zjutraj. Zunaj cerkve blagoslov ognja, ob katerem se potem prižgo luči v cerkvi, blagoslov velikonočne sveče, branje prerokb iz starega zakona, blagoslov krstne vode in nato sv. maša, med katero pri gloriiji zopet zapoje zvonovi. Lahko pridete k sv. obhajilu. Ob 1^h popoldne blagoslov velikonočnih jedil. Ob 5^h molitve v cerkvi, vstajenje Gospodovo s slovesno

⁷⁷ Janez Zupančič (Lipoglav, 13. 12. 1891 – Oblica, Italija, 3. 8. 1974) je gimnazijo študiral v Ljubljani in prav tako bogoslovje. Posvečen je bil 22. junija 1915. Devet let je bil kaplan na Trebelnem, kjer je sezidal prosvetni dom. Nato je bil dve leti kaplan in katehet na Jesenicah. Leta 1927 je bil imenovan za župnika v Škocijanu pri Turjaku. Ker so ga komunisti imeli za glavnega pobudnika protikomunističnega gibanja v župniji, ga je partija obsodila na smrt. Zato se je septembra 1943 umaknil v Ljubljano, leta 1945 pa je odšel v izseljenstvo. Nekaj časa je upravljal župnijo Kred v Goriški nadškofiji, potem pa je v Slovenski Benečiji prevzel duhovnijo Gorenja vas, nazadnje pa je 20 let vodil župnijo Oblica ob meji in jo upravljal do smrti. Leta 1940 je bil imenovan za duhovnega svetnika Ljubljanske škofije. Zelo si je želel, da bi bil pokopan v domači župniji na Lipoglavu, a mu takratna oblast tega ni dovolila.

procesijo, ki se konča z zahvalno pesmijo in blagoslovom. Od poldne dalje neha vsak post.

Velikonočna nedelja: Praznik Gospodovega vstajenja od mrtvih. Ob ½ 10 peta sv. maša z 2 blagoslovoma. Darovanje.

Priporočam Vam v molitev mojega najmlajšega brata Matijo, ki bo letošnjo belo nedeljo imel novo mašo v Chicagi.

27. aprila 1930. V četrtek se prične šmarnična pobožnost. Vsak dan v maju ob ½ 6h šmarnično branje, sv. maša pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, litanije M. B. in blagoslov. Vsa dosedanja leta ste šmarnice radi obiskovali; zato upam, da tudi letos pokažete, da ljubite nebeško Mater Marijo. Vsakdanja sv. obhajila.

25. maja 1930. Križevi ali prošnji teden. V ponedeljek, torej in sredo ob ½ 6h procesija do pristave, šmarnice in sv. maša. (Procesija na Goro in na pokopališče letos izjemoma izostane, ker se ne čutim prav trdnega v pljučih.)

1. junija 1930. V majniku ste bili pridni. Marija vam bom plačala. Otroke, ki bi šli k sv. birmi, priglasite. Za Sv. Gregor se dogovorite!

31. avgusta 1930. Ob ½ 9h se fantje zberejo na pristavi Če bi slučajno bil drenj na avtu, naj mlajši ostanejo doma. Odhod k Novi Štifi.

V petek je rojstni dan prestolonaslednika Petra.⁷⁸ Iz tega povoda bo danes teden po sv. maši zahvalna pesem.

12. oktobra 1930. V sredo zapustim turjaško župnijo in odidem na svoje novo službeno mesto v Dražgoše.⁷⁹

[12. oktobra 1930 – 16. avgusta 1931]

⁷⁸ Petar II. Karađorđević (Beograd, 1923 – Los Angeles, 1970), sin kralja Aleksandra. Ko je bil njegov oče v Marseillu ubit, še ni bil polnoleten, zato so imenovali tričlansko namestništvo (knez Pavle, dr. Radenko Senković in Ivo Perović). Z državnim udarom 27. marca 1941 je prevzel kraljevsko oblast. Po nemškem napadu na Jugoslavijo leta 1941 je pobegnil z jugoslovansko vlado na Srednji vzhod, nato pa na Angleško.

⁷⁹ Iz župnijske kronike: V znamenju političnih borb in bojov po vseh državah. V vedni negotovosti živimo. Kaj prinese jutri. Mladina trpi. Moda. Nepokorščina. – Zdravo leto, normalno vreme, pridelek še dovolj ugoden.

*h) Župnik France Ambrožič (1931–1940)*⁸⁰

16. avgusta 1931. 12. nedelja po binkošti. Popoldan krščanski nauk in litanije z blagoslovom.

Ponedeljek: sv. maša za + Jakoba Pajka.

Torek: sv. maša za + Fr. Godeca.

Sreda: spomin sv. Janeza Eudesa, gorečega častilca presv. Srca Jezusovega in Marijinega.

Četrtek: spomin sv. Bernarda, cistercijanskega opata in cerkvenega učitelja. Ta svetnik je bil neutrudljiv borec za sv. cerkev, papeštvo in edinstvo.

Danes teden bo 13. nedelja po binkošti. Služba božja ob ½ 10 uri.

Darovanje na veliki šmaren je dalo 201.50 Din.

30. avgusta 1931. Popoldan krščanski nauk in litanije, in sicer ob ½ 2 mesto ob 2, ker gredo potem otroci na Rašico, kamor je danes popoldan romanje Marijinih vrtcev. Zberejo naj se tu pred gradom, da skupaj odidemo.

6. septembra 1931. Po sv. maši bo zahvalna pesem s pripadajočimi molitvami, ker je danes rojstni dan prestolonaslednika Petra.

Ponedeljek: ob 8 uri pogrebna sv. maša za + g. Emmi grofico Auersperg.

22. novembra 1931. V cerkvi je potreben lesen tlak. Prosim, naj vsaka hiša prinese eno desko, da ga damo napraviti.

29. novembra 1931. Torek: obletnica ustanovitve jugoslovanske države. Zato bo jutranje opravilo ob 8 uri z zahvalno pesmijo in molitvijo za kralja. Prve tri klopi na moški strani prepustite orožnikom in šolskemu odboru, da se častno lahko udeleže službe božje.

6. decembra 1931. Poglejte, v cerkvi stojite na novem tlaku, plačani še niso delavci.

Zbirka za cerkvene note, ki sta jo napravila dva pevca, je znesla okoli 181 Din. Vsem, ki ste darovali, najlepša hvala. Bog povrni!

⁸⁰ Franc Ambrožič (Domžale, 3. 3. 1898 – Ljubljana, 20. 3. 1965) je bil posvečen leta 1920. Bil je kaplan v Fari, Dobu in Cerkljah na Gorenjskem. Devet let je bil župnijski upravitelj na Turjaku, medtem je promoviral na Teološki fakulteti v Ljubljani. Od leta 1940 do 1948 je bil katehet na ljubljanskih gimnazijah. Nekaj časa je nato upravljal župnijo Šmartin pri Kranju, zadnjih devet let pa Sv. Jakob ob Savi. Bil je marljiv sodelavec pri pisanju veroučnih učbenikov. 13. marca ga je po maši med opravljanjem zahvale zadela možganska kap. Pokopali so ga 23. marca v Kranju (OLŠ).

13. decembra 1931. Četrtek. Rojstni dan našega kralja Aleksandra. Sv. maša z zahvalno pesmijo in molitvijo za kralja bo ob 8 uri, da se je lahko udeležijo vsi javni zastopniki in šolska mladina. Zopet prosim, da prepustite na moški strani vsaj prve tri klopi za povabljenе kakor zadnjič. Vse pa vabim, da se udeležite pobožnosti v velikem številu, kakor ste se pri zadnji podobni priložnosti. Bog pravi v sv. pismu: »Po meni kralji vladajo!« Zato je dolžnost vsakega katoličana, da moli, da bi kralj modro in pravično vodil državno krmilo.

Društvena knjižnica (bo) je odprta vsako nedeljo po sv. maši. Knjigo lahko dobi vsakdo proti malenkostni odškodnini. Kdor ni član društva, more popreje plačati majhno vpisnino za knjižnico. Poslužujte se dobrih knjig!

Leto 1932. V minulem letu je bilo: rojenih 9, umrlih 4, poročenih 2 para.

Potrebno bi bilo, da bi vam povedal, koliko sv. obhajil je bilo; koliko jih morda ni opravilo velikonočne dolžnosti. A teh podatkov za preteklo leto žalibog nimam na razpolago. Prav tako bi bilo potrebno ugotoviti, kako je bilo s katoliškim časopisjem v naši fari. Naj vam mesto tega še enkrat sedaj ob novem letu priporočim, naj bi imela vsaka družina vsaj en katoliški tednik ako ne dnevnik in vsaj en nabozni list. Ko se bo pri vas oglasil nabiratelj za časopise, se radi odzivajte.

5. junija 1932. Danes teden bo, ako bo lepo vreme, popoldanska služba božja že ob 1h, jo opravim že danes, ker bomo potem napravili fantovski izlet k županovi jami. Fantje vabljeni!

Sv. Rešnjega Telesa ne bom pustil izpostavljenega, ker bo gotovo veliko izletnikov prišlo, ki se v naši cerkvi vse preje ko dostojno in spodobno obnašajo.

Popoldan ob nedeljah bomo peli vedno vsi in tudi pevci kar spodaj.

12. junija 1932. Priprava na vizitacijo presvetlega škofa. Jutri pričnemo 9 dnevno na čast Sv. Duhu, birmanci ... pa tudi mi, da se zavemo milosti in dolžnosti, ki smo jih prejeli pri sv. birmi.

Dekleta pridno pletite vence v Turjaku: pri Štruklju in pri Škrlju. Otroci pa naj nosijo zelenja. Danes teden oz. v soboto popoldan pa moške vabim, da pridete postavljat mlaje.

19. junija 1932. Torek, sv. Alojzij, zavetnik in vzornik mladine, konec devetdnevnic in obenem domač praznik, ko bo Prevzvišeni podelil našim zakrament sv. birme.

10. julija 1932. Danes teden 9. pobinkošna nedelja. Sv. maša že ob 6 zjutraj, radi nove sv. maše v Laščah.⁸¹

24. julija 1932. Danes obhajamo slovesno 25 letnico mašništva našega škofa.⁸² Molimo posebno danes zanj. Pa tudi drugače z molitvijo pospešujemo njegovo delo.

Danes teden bo evharistični shod za može in fante pri sv. Gregorju.

7. avgusta 1932. V velikem številu ste se udeležili v nedeljo evharističnega shoda pri sv. Gregorju. Častna udeležba za našo majhno faro. Resnično veliko dobrih fantov in mož je pri nas. Bog naj s svojo milostjo obrodi v vas mnogo sadov iz tega shoda.

11. septembra 1932. Ker je dosedanji tukajšni šolski upravitelj, ki je skozi 10 let požrtvovalno sodeloval pri cerkvenem petju, odšel na novo mesto, kjer upa imeti več miru in priznanja za svoje delo, zaenkrat nimam nikogar, ki bi vodil na koru petje. Zato bomo do nadaljnjega brez petja na koru.

Na jesen, posebno pa pozimi bomo zopet imeli verne cerkvene shode v sobi v nekdanji hiralnici. Manjka nam pa tam primernih sedežev. Zato se obračam na vas s prošnjo, da darujete nekaj desk, da dam napraviti klopi, ki bodo cerkvena last.

29. junija sem vam s tega mesta omenil, da bom zadevo glede našega nameravanega točenja na sv. Ahaciju uradno preiskal in vam o tem tudi poročal. – Predolgo bi bilo, ako bi vam hotel pripovedovati vse podrobnosti; razložim naj vam le zadevo, o kateri ste že slišali govoriti in je prav, da jo izveste naravnost iz mojih ust.

⁸¹ Ivan Mramor (Velike Lašče, 24. 1. 1908 – Ljubljana, 2. 1. 1998) je leta 1919 začel gimnazijski študij v Kočevju, od leta 1920 do mature leta 1927 pa nadaljeval na Škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano. Po maturi je vstopil v ljubljansko bogoslovje in študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je bil leta 1932 posvečen. Bil je kaplan v Radečah pri Zidanem mostu (1932), Šmarje-Sap (1936). Od leta 1938 do leta 1959 je bil upravitelj župnije Sv. Trojica nad Cerknico, od leta 1959 vikar namestnik, nato pa od leta 1964 do 1981 upravitelj župnije Škocjan pri Turjaku. Vmes je od leta 1964 do leta 1981 soupravljal župnijo Turjak. Po letu 1981 je užival pokoj pri svoji sestri v Velikih Laščah. Tu je redno pomagal župniku v dušnem pastirstvu.

⁸² Gregorij Rožman (Dolinčice, 9. 3. 1883 – Cleveland, 16. 11. 1959) je študiral teologijo v Celovcu in bil leta 1907 posvečen v duhovnika; doktoriral je na Dunaju iz cerkvenega prava leta 1912. Ta predmet je predaval v Celovcu in v Ljubljani (1919–29). Leta 1929 je postal koadjutor škofa Jegliča in generalni vikar. Leta 1930 ga je nasledil. V času škofovanja je v Ljubljani organiziral 2. evharistični kongres za Jugoslavijo (1935) in 6. mednarodni kongres Kristusa Kralja (1939); vodil je škofijsko sinodo ter izdal *Zakonik ljubljanske škofije in Pastoralne inštrukcije za ljubljansko škofijo* (1940). Dne 5. maja 1945 je zapustil domovino in se čez Avstrijo in Švico umaknil v ZDA, kjer je deloval med slovenskimi izseljenci in begunci. V odsotnosti je bil obsojen na 18 let zapore (ES).

Raziskavanje celotne zadeve mi je naložilo uradno dolžnost, da sem po dogovoru z g. škofom vložil tudi tožbo za razžaljenje časti. Pri sodni razpravi pa so se pokazale čudne reči. Jera Krampelj iz Podturjaka, ki nam je dala dovoljenje, da točimo na njeno koncesijo in seveda v njenem imenu uredimo vse potrebne prošnje, se je npr. še tisti petek pred 26. junijem vsega tega še dobro spominjala in je radi tega še prišla k meni. – V nedeljo zjutraj pa ji je navsezgodaj prinesel občinski sluga odgovor na našo vlogo v Kočevje in še pred 6 uro – pred mašo – je prišla na županstvo, kjer pa ni nič vedela tega, kar je vedela še v petek. Čeprav sem se ji jaz tri dni pozneje, 29. junija, s prižnice javno zahvalil za uslugo, ki nam jo je hotela izkazati, da bi točili na njeno koncesijo, me ni nič opozorila, kaj je govorila na županstvu. – Začetkom avgusta, tisti teden, ko je bila razprava na sodišču, sem bil pri njej z nekaj možmi; pomenili smo se, kako je bilo, ko nam je dala dovoljenje, o kakih izjavah na županstvu pa ni nič povedala niti povedati hotela.

Tako je žena govorila na dve strani, kar sem vedel šele, ko se je kot priča z mojim vozom pripeljala v Lašče.

Ta neodkritosrčnost njena je zakrivila, da so padli name oziroma na cerkev sv. Ahacija sodnijski stroški, zneski 2.823 Din, ker niso računani moja pota in sitnosti razen voza, s katerim se je Jera Krampelj prepeljala k sodišču. Nekako to vsoto cerkev ima in je s tem oropana vsega denarja.

Zato sedaj te žene ne morem hvaliti, kakor sem storil 29. junija, ampak moram zopet javno povedati, da je sedaj dolžna, da ta znesek cerkvi povrne: sama ali, če jo je morda kdo nagovoril oziroma zakrivil to njeno neodkritosrčnost, z njegovo pomočjo. Grehi zoper 7. božjo zapoved namreč imajo to žalostno posledico, da ni dovolj se jih kesati, ampak je treba povzročeno škodo opraviti.

Ta nauk pa si vzemite domov: do duhovnika bodite odkriti, če moraš komu zaupati, zaupaj njemu, ki ti gotovo nikdar hudo ne želi.

To stvar sem zapisal v knjigo, da ostane zabeležena v zgodovini vaše fare kot značilen dogodek, tudi za poznejša leta.

Ključarja naj se po sv. maši oglasita pri meni.

[Podpis:] Slišala prebrano: Zabukovec F., Šuštaršič Franc.

20. novembra 1932. Sveč bo zmanjkalo, cerkvena blagajna je pa prazna. Dajte, prosim, po svojih močeh prispevati, da dokupim kakih 18 sveč (malih).

Kako strašen pogled pokvarjenosti in hudobije smo doživeli pri nas pretekle mesece; mislim namreč na vso нравno grdobijo, ki se je pokazala v tem kraju radi tega, ker smo hoteli točiti na Gori vprid cerkve. Vem, da je mučno spominjati na te stvari, a pohujšanje še ni popravljeno in cerkvi stroški še niso povrnjeni. Ob pogledu na vesoljno sodbo in vesoljni obračun se bomo prav resni vsi lahko zamislili v te grdobije, ki mečejo tako temno senco na naš kraj. Naj vam danes predočim, kam lahko vsakdo zaide, ako posluša in sledi brezvestnim ljudem. In opozorim naj vas, kako skušajmo po svojih močeh odstraniti pohujšanje in popraviti nastalo škodo.

Da razumete celo zadevo, naj posežem nazaj v njen početek. Cerkev na Gori je takorekoč brez vsakih sredstev, zato sem hotel že letos s pomočjo fantov točiti na Gori v prid cerkve. V ta namen mi je Jera Krampelj dala dovoljenje, da točim na njeno koncesijo. Točili nismo, ker je prišlo dovoljenje z glavarstva na županstvo – kakor je izjavil župan – šele v soboto pred žegnanjem oziroma jo je županstvo dostavilo šele v nedeljo zjutraj, da ni bilo mogoče prošnje urediti tudi še s financarji. V nedeljo, 26. junija, ko sem prišel že z Gore, mi je okoli poldneva finančni starešina tam na dvorišču očital, da sem vložil prošnjo in jo podpisal brez vednosti Jere Krampelj. Potemtakem bi bil jaz navaden goljuf, ki ponareja podpise in druge zlorablja. Vsakega človeka bi tak očitek pogrel, kaj šele izobraženega. Tembolj je zadel mene kot duhovnika, in to v stvari, ko sem delal in se trudil za cerkev. Slutil sem, da po svojem preudarku finančni starešina tega ni storil, ampak da mora imeti nekoga za sabo. A vendar očitek je bil le prehud, žalil me kot uradno osebo, zato sem o dogovoru z g. škofom moral tožiti za razžaljenje časti. Sodna obravnava, ki je bila dober mesec nato, je pokazala, kako da je prišlo do takega očitka. Glavni in odločilni priči zoper mene oziroma za finančnega starešino sta bila Jože Ahec in Jera Krampelj. Jože Ahec je izjavil, da je poslal dovoljenje z glavarstva Jeri Krampelj v nedeljo zjutraj ob 5h in že pred 6 uro – pred mašo – je prišla k njem Jera Krampelj, čudeč se, kaj je to, da nič ne ve o kaki moji prošnji itd. On je zadevo ovadil finančnemu starešini, ko je prišel z Gore. In tako je na podlagi te ovadbe prišel nadme finančni starešina. Jera Krampelj, ki se je k obravnavi vozila v Lašče z mojim vozom, je pred sodnikom potrdila, da je tako govorila pred Jožetom Ahcem in to potem, ko je sodniku zagotovila, da bo govorila kakor pod prisego. Te izjave oz. pričevanje je bilo dano več ko mesec dni po dogodku tu na dvorišču in v tem času mi ni niti Jera Krampelj povedala, kaj je govorila pred županom, niti župan mi ni črhnal besede, kaj mu je ženska govorila. Finančni starešina je torej svoj korak napram meni naredil na besedo Jožeta Ahca in je tako delal zanašajoč se na županovo besedo in bil oproščen, ker je bil v dobri veri. In stroški so padli name oziroma na cerkev, v imenu katere sem delal.

Glejte, dragi v Gospodu, kaj vse nastane iz laži in neodkritosrčnosti! Laž je bila kriva, da je finančni starešina prišel nadme; laž je bila kriva, da sem moral tožiti; laž je bila kriva sitnosti, ki jih prizadeva tožarjenje; laž je bila kriva, da je sploh moral finančni starešina pred sodišče; laž in neodkritosrčnost krivi slednjič velikih stroškov. In kdo jih je dolžan povrniti? Ali ne tisti, ki je z lažjo dal povod prepiru in tožbi; da tisti jih je dolžan povrniti sedaj meni oziroma cerkvi, ako bi pa bil finančni starešina obsojen, pa njemu. In ta dolžnost veže v vesti, veže pod smrtnim grehom. Dokler škoda ni popravljena, toliko časa greh leži na duši in jo teži. Kakor nimam dokazov, da je Jera Krampelj pred županom govorila neresnico – saj mi je ves mesec priznala, kako mi je dala dovoljenje – tako sem pa tudi prepričan, da tega ni storila na lastno pest, ampak nagovorjena ali morda celo ostrašena, da bi izgubila koncesijo. Kdo jo je nagovoril k temu nečastnemu dejanju, pač sama naj-

globlje ve. A vendar v vesti je dolžna, pod težkim grehom obvezana, da popravi storjeno škodo. Seveda ji mora pomagati tisti, ki jo je do tega pripravil. Jaz bi jo lahko tožil za to odškodnino, a ker ji ne maram delati novih stroškov, bom počakal, da počasi pride k sebi in naredi svojo dolžnost.

Dragi v Gospodu! Bodimo pametni, vedno in povsod poštene! Kam lahko človeka zapelje neodkritosrčnost in nespameten ter grešen ozir na druge! Vsaka laž se pa že enkrat razkrinka! Vendar s tem v Jeri mera hudobije ni še izčrpana. Vse to je nazadnje le malenkost v primeri z zlobnimi načrti, ki naj bi se dosegli na neresničnih izjavah Jere Krampelj. In kateri so bili ti črni načrti? Zoper mene je že bila vložena ovadba na državnega tožilca, da sem ponaredil vlogo oziroma podpis. Na podlagi izjav Jere Krampelj bi me lahko obsodili kot goljufa, ako jaz ne bi imel k sreči dokazov v rokah. Jera Krampelj ni govorila pred županom resnice. Vem in prepričan sem, da se stara žena ni zavedala, kam me bi lahko porinila s svojo lažjo. Kaj takega gotovo ni sposobna. Duhovnika, ki je vendar postavljen, da v božjem imenu z besedami in zgledom uči pošteno življenje; duhovnika, ki mu vsak čovek zaupa svojo notranjost; takega duhovnika tako očrniti in denuncirati pred oblastjo, je pač satansko delo. Zmožen ga je samo človek vere; človek, ki je obenem do dna duše sam zloben in hudoben. Kaj takega 75 letna žena ni sposobna. Njo so hoteli samo izrabiti, za njo so se hoteli brezvestneži skriti, da bo ona pred javnostjo nosila odgovornost za to satansko delo, s katerim naj bi mi vzeli dobro ime. Kakšno odgovornost so si nakopali ti satani v človeški podobi!

Glejte, dragi v Gospodu, kakšne strašne posledice lahko ima neodkritosrčnost, kako strašno si človek lahko oteži vest, ako se preda brezvestnim ljudem, ki so pobeljeni grobovi: na zunaj poštene, v srcu pa polni gnusobe. Bodimo vedno in povsod poštene in odkritosrčni! Ali smemo to podlost, ki je omadeževala ves naš kraj, mirno gledati? Nikakor ne! Nasprotno, vsi smo dolžni, da po svojih močeh in razmerah delamo, da se ta gnusni madež očisti na naši javnosti. Delati moramo, da pride Jera Krampelj zopet k sebi, da odkritosrčno pove, kdo jo je nagovoril k temu njenemu koraku, da cerkev pride čimprej do svojega denarja. Uboga reva je vsled notranjih težav vsa zmešana. Danes govori to, jutri drugo; danes taji, da ni dala dovoljenja, pred nekaj časom je pa nekje očitno izpovedala, da ga je dala, kakor sem sam bral njeno izjavo. Saj če odkritosrčno izpove, se ji ni kaj posebnega bati, vsa teža pravice bo padla na hudobijo, ki je stala za njo. Delajmo torej vsi, da se ta zadeva razčisti! Jaz sam sem dolžan zopet in zopet kazati vam hudobijo tega početja in skrbeti, da cerkev dobi nazaj svoj denar. Pomaga naj Jeri Krampelj župan Jože Ahec. On je prvi slišal od Jere Krampelj njene laži, on jih je prvi drugim naprej povedal. Sicer je to neprijetna zadeva. A če je 26. junija bolj verjel besedam Jere Krampelj, kakor pa zaupal v mojo poštenost, je danes naravnost dolžan, da pomaga razčistiti to grdo zadevo. Sorodniki, vplivajte na ženo, naj bo kar odkritosrčna. Vsi o tem razpravljajte in javno obsojajte. Kdor o vsem tem samo molči, se zdi, da temu pritruje in s tem se udeležuje tujega greha.

Dragi v Gospodu! Naj končam s prošnjo. Vzemite iz te sramotne in žalostne zgodbe tale nauk in sklep: Bodimo vedno odkritosrčni na levo in desno, ako je komu všeč ali ne. Boga je treba bolj poslušati ko ljudi. Ne vsak, ki kliče: Gospod ... ampak le tisti, ki izpolnjuje voljo Očeta, pojde v nebeško kraljestvo. Amen.

27. novembra 1932. Popoldne ob 2h sv. rožni venec in litanije M. B. z blagoslovom. Popoldanske molitve bomo darovali za izseljence, zato pridite vsi zopet v cerkev, saj imate skoraj v vsaki hiši enega ali drugega na tujem.

4. decembra 1932. V četrtek je zapovedan praznik brezmadežnega spočetja zavetnice naše župnijske cerkvice. Sv. maša ob ½ 10 z blagoslovom in darovanjem za cerkev. Vabim vas in prosim, da se ga udeležite. Nekdaj je bilo darovanje pri vsaki maši, od tod še sedaj ime enega izmed glavnih delov sv. maše. In ako dar prineseš na oltar, potem se prav v resnici udeležiš sv. daritve, ko prispevaš, da se more tu opravljati sv. opravilo. Darovanja ne smemo vzeti kot nekake navade, ampak kot nekaj potrebnega, potrebnega za vsakogar, ki se udeleži sv. opravila.

8. decembra 1932. Že ponovno se mi je primerilo, da sem bil razžaljen pri svojih službenih opravilih ali radi njih. Vse te žalitve sem velikodušno odpustil računajoč, da izvirajo le iz nerodnosti in neizobraženosti. Nastopil sem samo toliko, kolikor je to zahtevalo korist cerkve ali pa javno pohujšanje. Ta moja prevelika obzirnost in prizanesljivost je menda kriva, da se še vedno dobe pri nas ljudje, ki menijo, da je duhovnik celo pri svojih opravilih le njihov hlapec, s katerim delajo kakor hočejo. Slišim namreč govornice, da moje poslovanje na državni praznik nekemu ali nekaterim ni všeč; slišim tudi, da se moj nastop grdo zavija. Pri meni se še ni nihče zglašil radi tega za pojasnilo, kar bi po pravici pričakoval, ako se po mojem ravnanju čuti prizadetega. Zato s tega mesta rečem tole:

a) Med dostojnimi ljudmi je navada, kjer se zberejo, da je med njimi red. Zato gledam, da ni postopanja okoli cerkve med mašo; gledam, da je red v cerkvi in, če je treba, tudi pokažem vsakomur mesto, kamor naj gre. Med ljudmi, ki poznajo red in dostojnost je to nekaj samo po sebi umljivega. Če se pa pri nas to komu zdi nekaj izrednega ali celo žaljivega, jaz ne morem pomagati. Mislim pa, kdor prihaja v cerkev s pravim namenom Boga častiti in prositi, da se ob tako ravnanje ne bo spodtikal, tudi če ne pozna navad olikanih ljudi. Kdor pa seveda ne hodi v cerkev s tem namenom, tisti naj ostane rajši doma, v cerkev itak ne spada.

b) Vsako razvijanje in vsako zlorazlago mojega poslovanja smatram za žaljivo in razžalitev. Lahko bi se poslužil § 302 kazenskega zakonika in takega človeka izročil sodišču, da ga kaznuje. Danes vas opozorim na ta zakon. A zaenkrat naj zadočuje naslednje: Vsaka hudobna žalitev in razvijanje radi duhovniškega poslovanja je težak, velik greh. Jezus Kristus je namreč rekel: Kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor vas preganja, mene preganja. V takih slučajih ne gre torej le za mojo

osebo. Vsako rovarenje proti duhovniku, ki vrši svojo od Boga in cerkve ukazano dolžnost, je rovarenje in preganjanje cerkve in vere, katere zastopnik je duhovnik v svoji službi. Tako javno hudobijo in pohujšanje pa se ne more odpustiti, dokler zlobnež ne da tudi javnega zadoščenja. Zato bom takega grešnika, ki bi hotel v svoji hinavščini prejeti sv. obhajilo, izključil od svetega obhajila; prav tako pa tudi tistega, ki bi to javno zagovarjal, ker se udeležuje tujega greha. Ako tudi to ne bo pomagalo, bom pustil ob svojem času, da bo na take lažikristjane padla tudi vsa teža državnega zakona.

[V pojasnilo zgodovini te župnije: Na 1. decembra državni praznik so prišli v cerkev k sv. maši tudi trije uniformirani Sokoli: Šuštaršičeva dva in Kožarjev. Ker so mi ti ljudje že pri zadnji priliki zasedli prve klopi, ki sem jih rezerviral za orožnike, sem jim na ta dan odkazal naj stojte pred stebrom v vrsti, ker so uniformirani. Orožniki so zamudili in šele potem prišli. Pa se je, kakor gre govoric, izmislil najmlajši Šuštaršičev, da sem jih žalil, ker sem rekel, da imajo umazano uniformo. Orožnik je okoli izpraševal in še posebno ministrante pestil in sta baje tudi dva dečka – Ogrinc iz Podturjaka je bil eden – tudi slišala to. Mislim, da je bilo vse to inscenirano najbrž za to, da bi se napravile disharmonije med menoj in otroci.]

11. decembra 1932. Za vse naj velja prihodnja nedelja kot poseben domači praznik in vsakdo naj bi vsaj eno uro molil pred sv. Rešnjim Telesom. Molimo, 1) da dajemo Jezusu Kristusu zadoščenje, ker ga tudi pri nas pemnogi žalijo, ki tako malomarno opuščajo nedeljsko sv. mašo, in b) da bi se čim bolj zavedli kakšno dolžnost imamo do cerkve, da namreč z duhovnikom sodelujemo pri utrjevanju božjega kraljestva. Vabim vas k sv. zakramentom. Tujega spovednika ne morem dobiti: nimam denarja. Jaz sam bom pa na razpolago v soboto zvečer od 5–7 ure. In zjutraj od 5 in še po sv. maši.

18. decembra 1932. V kakšen namen naj molimo? Ni gotovo, da Jezusa bivajočega med nami častimo in mu kažemo svojo ljubezen in mu dajemo zadoščenje. Prosimo ga v svojih molitvah posebno za tiste, ki ga nadomeščajo pred verniki: za duhovnike. Danes je ravno adventna nedelja, ko se po vsej cerkvi moli za duhovnike, da bi mogli neustrašeno in pogumno vršiti svojo težko nalogo: voditi ljudi po poti pravičnosti in poštenja v srečno večnost. Vi imate pa še posebej razlogov dovolj, da molite v ta namen. Ne da bi hotel žaliti, a reči moram, da je turjaška župnija razkričana vsepovsod, da njeni župniki nimajo miru, da se jih vedno in vedno izriva in žali: to celo pri vršenju svojih najsvetejših opravil. Večina vem, da je dobra, še predobra in preobzirna, kar se ji mora skoro šteti v napako. Jezus Kristus pa pravi: Kar ste storili enemu izmed njih, ste meni storili. Vaša župnijska kronika poroča, da se je mojemu predniku celo grozilo s smrtjo in za plačilo mnogoletnega dela in premnogih uspehov se je iz izvrstnih krogov vrglo nanj nazadnje najgrše obrekovanje. In kdo je nastopil proti temu blatenju? Ali ni vaša javnost o

tem molčala? Kdor je zavestno k temu molčal, se je udeležil tujega greha, ker je k obrekovanju molčal, da o obrekljivcih ne govorim. In kako se godi z menoj?! Pol-drugo leto še nisem med vami, a ko bi pa začel naštevati, kar so si nekateri dovolili nad menoj, ali se ne bi moja povest iz teh mesecev slišala kakor tisto berilo, ki ga beremo vsako leto v eni pobinkoštnih nedelj, v katerem sv. Pavel pripoveduje, kako so ga sovražniki denuncirali, preganjali, vlačili vklenjenega, nalagali razne kazni?! Da omenjam samo navadne žalitve: kako so me hoteli med vami napraviti za goljufa; kako sem bil s škofom vred žaljen ob vizitaciji in nato še pred oblastjo obrekovan; kako so moj nastop 1. decembra v cerkvi hoteli gotovi denuncijanti, ki so bili v cerkvi, izrabiti, da bi napravili v svoji satanski hudobiji zdražbo med menoj in otroci ter so me povrhu še denuncirali in obrekli pred oblastjo. Kako hinavske ljudi imamo med seboj, v cerkev pridejo ne Boga častit, ampak duhovnika črnit. Sv. Pavel je želel pogubljen biti samo, da bi rešil in zveličal svoje rojake Jude. Meni je slednjič tudi to dobra prilika, če drugače ne morem biti vaš dušni pastir in vas reševati pred zlobo in zapeljevanjem. Ko bi bil jaz samo najemnik, ki pusti čredo in beži, ko se bliža sovražnik, bi imel seveda mir. Ker poskušam biti dober pastir, ki vse žrtvuje, samo da reši ovce pred grabežljivimi volkovi, zato se pa ti volkovi vame zaletavajo!

Glejte, dragi v Gospodu, zato gre pri vseh teh nasprotovanjih, ki jih noče biti konec. Vaša dolžnost pa je, da tega ne smete mirno in potrpežljivo gledati, kot da se vas ne tiče. Sicer se udeležujete grehov teh volkov. Za vas gre pri tem, ne zame! Slabo ime, v katerega je prišla župnija, vas naj danes nagiba, do danes molite tudi za domače duhovnike, da bi znali in mogli vse dobromisleče zbrati okoli sebe, vsem, ki so poštenega srca, odpreti oči, da vidijo, za kaj gre; da gre slednjič le zato, ali se boste oklepali mene in verovali, kar vas učim, ali ne. Danes molite tudi za to, da daste Jezusu zadoščenje za žalitve tu povzročene. »Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.« Vse žalitve vržene na duhovnike, ko vršijo svojo nalogo, so žalitve Jezusove. Zato ga le tolažimo danes s pobožno molitvijo, da vseh ne zadene kazen božja, ki jo nekateri izzivajo in kličejo. Tem namenom, pravim, naj bodo tudi posvečene naše današnje molitve pred prestolom Našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Leto 1933. V preteklem letu je bilo v katoliško cerkev sprejetih 8 novih članov, ker je bilo 8 sv. krstov. 21 naših mladih župljanov je bilo okrepjenih, da po sv. veri stanovitno živijo in zanjo tudi delajo, ko so namreč prejeli zakrament sv. birme. 16 jih je prvokrat pristopilo k viru nadnaravnega življenja, krščanskega življenja, k prvemu sv. obhajilu. To so bili važni dogodki preteklega leta za našo župnijo. Dali so nov podmladek, nov naraščaj katoliški cerkvi (v naši župniji) med nami. Varujmo ga, negujmo ga, da iz njega zrastejo krepki, odločni, zavedni in delavni člani božjega kraljestva – sv. cerkve. Iz naše srede sta odšla dva člana pred večnega sodnika, toda le eden je bil naš domačin. Poroke doma ni bilo nobene, ustanovila pa se je ena nova družina.

Važnejši dogodki v preteklem letu so poleg omenjenih bili: sv. misijon, ki smo ga obhajali tisti teden po veliki noči. Čim več je kdo sodeloval, tem več sadov je imel od njega. Upajmo, da za večino ni ostal brez lepih sadov. – Koncem meseca nas je obiskal naš višji pastir, prevzvišeni gospod škof, da je pregledal versko življenje med nami, birmal naše otroke in nam podelil svoj blagoslov. – 8. decembra smo polni hvaležnosti do Boga obhajali 10 letnico dekliške Marijine družbe, na katero so se dekleta, tudi mnoge, ki niso v družbi, pripravljale s tridnevnimi duhovnimi vajami. – Veselega spomina je vredno tudi to, da je preteklo jesen minilo leto, odkar imamo apostolstvo mož in fantov, to je četa moških, ki so se s častno besedo zavezali, da bodo mesečno, vsaj po možnosti, prejeli sv. obhajilo, s tem dajali tudi ostalim lep zgled; vedno in povsod pa se kazali kot zgledne, odločne, delavne katoličane. Možje in fantje, držite dano častno besedo, redno prejemajte sv. zakramente in tudi druge svoje tovariše vabite, da se pridejo krepčat k oltarju.

Naj vam ob tej priliki vsem javno povem, da smo na jesen poživili bratovščino sv. Rešnjega Telesa, ki naj goji in pospešuje med nami umevanje za skrivnost Jezusovega življenja na naših oltarjih in pospešuje češčenje sv. Rešnjega Telesa. Vsakdo je povabljen v to bratovščino, posebno pa vabim očete in matere. Vi se prepojte z ljubeznijo do našega Odrešenika, ki biva med nami, potem bomo skupno tudi otroke mogli vnemati za Jezusa in jih voditi k temu prijatelju otroških src, da mu bodo za vedno ostali zvesti.

Tri stvari so, ki ohranjajo, goje in pospešujejo versko življenje: pobožna udeležba pri sv. maši, sv. obhajilo in poleg katoliških organizacij katoliški tisk. Da bi se poglobili v umevanje sv. daritve, smo imeli vsako tretjo nedeljo brano sv. mašo. V novem letu bom posvetil še posebno pozornost, da se boste čimbolj poglobili v to skrivnost, ki jo zlasti mnogi moški skoro nič ne poznajo. – Sv. obhajil je bilo 4500 (circa). Povprečno ne pride niti dvojno sv. obhajilo na mesec na posameznika. Koliko pa jih je žali Bog, ki ga nikdar ne prejemajo, ki nimajo nobenega umevanja za ta kruh, brez katerega po Jezusovih besedah ne moremo doseči večnega življenja. – Časopisov je bilo sorazmerno še precej. Kako ste jih brali, ne vem. A zavedajmo se, da je nabožno branje tudi neke vrste molitev in da tako branje ohranja v naših dušah pravega krščanskega duha, ki ga v življenju okoli sebe dostikrat tako zelo pogrešamo. Zato v novem letu uporabljajmo to za sedanje čase prepotrebno sredstvo, da sebi in hiši ohranimo vero in versko prepričanje. Katoliške organizacije so čete, tisk pa orožje, katere so nujno potrebne, ako hočemo ostati pravi delavni kristjani.

6. knjiga (1935–1938)

31. marca 1935. V sosednjih župnijah bodo danes teden z velikimi slovesnostmi blagoslovili evharistični križ v spomin na letošnji evharistični kongres. Vi ga pa danes teden postavite v svoje srce z vrednim dobrim prejemom sv. obhajila.

14. aprila 1935. Red bo na veliki teden, kakor vsako leto. V torek in sredo pri sv. maši bere mašnik pasijon, poročilo o Jezusovem trpljenju po evangelistih Marku in Luku, danes pa po evangelistu Mateju. Kdor še ni opravil velikonočne dolžnosti, mu veliki teden s svojimi pomenljivimi obredi in spomini daje najlepšo možnost, da se skesano spove in prejme sv. ohajilo. Spovedoval bom vsak dan pred sv. mašo, v sredo tudi proti večeru in zvečer. Pridite in tudi otroke radi pošljite, da boste v čim večjem številu pristopili s svojimi domačimi k sv. obhajlu na veliki četrtek: spominski dan postavitve tega zakramenta. Letos, ko se pripravljamo na evharistični kongres, še posebej lepo vabim, da posamezne družine skupno pristopite k sv. obhajilu na ta dan.

Veliki teden sploh radi in veliko molimo, letos še posebej priporočajmo Jezusu njegovo slavlje koncem junija v Ljubljani in ga prosimo, naj bi se letošnje leto posebno poživila vera v naših srcih.

28. aprila 1935. Popoldne ob 2h ne bo običajne službe božje, pač pa bo ob 7h zvečer združena z blagoslovitvijo evharističnega križa. Najprej bodo pete litanije Srca Jezusovega, zahvalna pesem za sklep svetega leta in blagoslov. Nato bo rimska procesija s prižganimi svečkami h križu v sicer običajnem redu. Naprej se nese križ pred procesijo, ob strani spremljata križ strežnika s prižganimi svečkama, zadaj moški, za moškimi šolska mladina in za duhovnikom ženske. Blagoslov križa! Odgovore, prosim, vsi odgovarjajte. Po blagoslovu govor in nato zapojemo v čast in proslavo križa vse tri kitice: »Kraljevo znamenje, križ stoji.«

Primerne svečke za procesijo bomo prodajali v župnišču po 1 Din. Izkupiček gre v pokritje stroškov, ki so nastali za postavitvev križa. Zato prosim tudi, da kaj obenem darujete za križ, če morete. Vsak dar se bo zabeležil, da se bo tudi čez leta lahko bralo o dobrotnikih in darovalcih za evharistični križ, ki bo dolga leta krasil Turjak.

5. maja 1935. Pripravljalnemu odboru za evharistični kongres moramo sporočiti približno število udeležencev. Prosim, da se priglasite v župnišču oziroma se bodo pri vas oglasili zastopniki tukajšnjega pripravljalnega odbora.

16. junija 1935. Danes teden nedelja v osmini praznika sv. Rešnjega Telesa. Prva sv. maša doma ob 6h in na Gori pa ob 9h, da ne bo cerkveno opravilo samo vaba na ples, ki jih dosedaj še menda nikoli ni manjkalo. Cerkevni predpis! Ta čas nam zopet vzbuja žalostne spomine, da škoda storjena cerkvi še danes ni popravljena. Spominja nas na raznovrstno krivo pričevanje in krive prisege, ki jih krivci še niso obžalovali in popravili storjene škode. Celo leto že živijo v največjih grehih. Zato je treba, da molimo zanje kot za javne grešnike, da bi se skesali, popravili škodo in stopili zopet na pravo pot. – Legitimacije so prišle in jih dobite v župnišču. Prosim, da jih čimprej vzamete. – Ob 11–12h prenos petja po radiu; peli bodo

pesmi, ki se bodo pele pri otroški maši na stadionu! Poslušali bomo z grajskega okna.

23. junija 1935. V petek ob 6h zvečer zvoni četrt ure, ker se ta dan oziroma to uro otvori evharistični kongres v Ljubljani.

Sobota zapovedan praznik sv. Petra in Pavla. Sv. maša: ob 6h bom imel službo božjo v Škocjanu, ker gre g. župnik z otroci tudi našimi na kongres. Zvečer po Ave Mariji četrtturno zvonjenje radi kongresa.⁸³

Namen evharističnega kongresa je skupna poklonitev in počastitev sv. Rešnjega Telesa. Zato je najprimerneje, da po možnosti vsak udeleženec prejme sv. obhajilo. Najlažje bo vsak udeleženec opravil sv. spoved doma. Kdor ne bo doma mogel, bo imel priliko tudi v Ljubljani. Za ta teden imamo spovedniki še posebna pooblastila za sv. spoved, npr. razne obljube spreminjati v druga dobra dela (Brezje, Ljubljana). Vabim vas zato k sv. spovedi ta teden, posebno v petek zjutraj in tudi v petek zvečer; otroci pa po šolski slovesnosti dopoldne.

Nekatere može in fante moti, da je za nedeljo razglašen na občini voj. razpored. To naj vas nikar ne moti! Laški župnijski urad je sporočil to v Ljubljano in naprosil za posredovanje, da bi se to prestavilo. Gotovo bodo šli v tem na roko.

28. julija 1935. Vabim vas vse k sv. obhajilu, ki ga darujmo v zahvalo za milost evharističnega kongresa. Darujte ga tisti, ki ste se ga udeležili; darujte ga pa tudi tisti, ki ste ostali doma. Kongres je vsem bil vir mnogih duhovnih dobrot. Bodimo zanj hvaležni.

11. avgusta 1935. Četrtek zapovedan praznik Marijinega vnebovzetja. Služba božja ob 8 in darovanje za cerkev, h kateremu vas zelo vabim. Tabernakelj je strgan, potreben popravila.

⁸³ Drugi evharistični kongres za Jugoslavijo je bil na izrečno željo škofa Rožmana v Ljubljani od 28. do 30. junija 1935. Škof se je za kongres osebno zelo zavzel. Daljna priprava na kongres so bili pokrajinski in dekanjski evharistični shodi v letih 1930 do 1934 od junija do septembra. Verniki so se jih v velikem številu udeleževali. Velik poudarek je bil na duhovni pripravi na kongres. Eno izrazitejših zunanjih znamenj so bili evharistični križi, ki so jih postavljali vrh gora in gričev. Kongresa so se udeležili vsi jugoslovanski škofje. Sv. očeta je zastopal kardinal dr. Avgust Hlond. Posebno duhovno ubranost je dala kongresu podoba Marije Pomagaj z Brezij, ki jo je mladina v sprevedu prinesla na Stadion iz ljubljanske stolnice. Pri bogoslužju se je na Stadionu zbralo okrog 30 000 mladih. Govoril jim je škof Rožman. Ta dan je bilo tudi 22 stanovskih zborovanj. Naslednji dan je bil velik dogodek polnočna maša, ki jo je daroval škof Rožman za več kot 40 000 mož in fantov. Pri sklepni slovesnosti na Stadionu je bilo okrog 120 000 ljudi. Govoril je kardinal Hlond. Kongres je pokazal, da je velika večina Slovencev hotela graditi svoje življenje na temeljih krščanstva (prim. F. Oražem, *Rožman in evharistični kongres*, v: Rožmanov simpozij v Rimu, Celje 2001, 79–80).

Ta dan tudi obhajamo 25 letnico odloka, ki ga je izdal sv. oče o starosti, v kateri naj se otroci pripuste k prvemu sv. obhajilu. Važna in pomembna obletnica. Skupno sv. obhajilo za otroke, pridite vsi mlajši ... vabim tudi starše ...

15. septembra 1935. Danes teden tabor mož in fantov za ribniško dekanijo pri Novi Štifti. Vabljeni ste vsi! Ob 9h sv. maša z nagovorom in ljudskim petjem. Po sv. maši pa pod starodavnimi lipami tabor, na katerem bosta govorila skoro gotovo ban dr. Natlačen⁸⁴ in minister dr. Krek.⁸⁵ Pripravno je se poslužiti vlaka, ki prihaja v Žlebič ob 8.19h. Končan bo tabor ob 12h. Nedeljska polovična voznina!

22. septembra 1935. Danes teden popoldne občni zbor Katoliškega prosvetnega društva, h kateremu ste vabljeni vsi stari člani in vsi prijatelji krščanske prosvete.

29. septembra 1935. Grem v Ponikve, kjer bo danes blagoslovljen zdravstveni dom.⁸⁶ – Biro, prosim, prinesite še ta teden, če le mogoče, denarno bi pa tudi prosil čimpreje!

⁸⁴ Marko Natlačen (Manče pri Vipavi, 24. 4. 1886 – Ljubljana, 13. 10. 1942) je gimnazijo obiskoval v Ljubljani, pravo pa študiral na Dunaju, kjer je promoviral leta 1912. Od leta 1919 je bil odvetnik v Ljubljani. Bil je dejaven pri Slovenski dijaški zvezi, Slovenski krščansko socialni zvezi, pri Orlu, leta 1927 pa je postal podpredsednik SLS. Leta 1935 je bil imenovan za bana Dravske banovine in se izkazal kot sposoben upravitelj, ki je zavzeto skrbel za gospodarski napredek, socialne in civilne potrebe in kulturni razvoj ljudstva in prostora, ki mu je bil zaupan. Ubil ga je atentator, ki je prišel v novo hišo preoblečen v duhovnika. Po vojni so njegov grob zravnali z zemljo (PSBL).

⁸⁵ Miha Krek (Leskovic, 29. 9. 1897 – Cleveland, 18. 11. 1969) je študiral pravo v Zagrebu in Ljubljani, kjer je leta 1930 doktoriral. Od leta 1921 je politično deloval v okviru SLS, do leta 1935 je imel v Ljubljani tudi odvetniško pisarno. V času šestojanuarske diktature je postal podpredsednik, po smrti A. Korošca (1940) pa generalni tajnik banovinskega odbora JRZ. Leta 1935 ga je Korošec pritegnil v vlado, postal je minister brez listnice. Na volitvah leta 1938 je bil izvoljen za poslanca v okraju Krško, nato je bil minister za gradnje in tudi za šolstvo. Aprila 1941 se je umaknil v tujino in deloval v Rimu do odselitve v ZDA leta 1947, kjer je nastopal kot publicist, govornik in predavatelj (ES).

⁸⁶ Anton Mrkun se spominja, kako je takoj po prihodu v Dobropolje začel misliti, kaj naj naredi za ta kraj. V Ponikvah je bila napredaj tovarna, topilnica železa. Kupiti jo je nameraval neki »zagrizeni liberelec«, kar ga je seveda podžgalo in že ga je prehitel. Stavbo je ponudil lazaristom, ki so ponudbo odklonili. Nato se je obrnil na sestre križarke v Djakovem, ki so prišle na ogled in jim je bil kraj všeč. Pooblastile so ga, da kupi stavbo in ustanovi zavod. Tako je nastal Zavod sv. Terezike. Ob zavodu je v letih 1931–35 zgradil še nekaj gospodarskih zgradb, ogradil vrt z železno ograjo in nato sezidal še drugo stavbo, zdravstveni dom, kjer je bilo potem okrevališče. Pozneje je na lastne stroške postavil cerkvico Gospe zdravja (prim. Z. Štrubelj, *Socialni program Antona Mrkuna (1876–1961)*, v: Naši kraji in ljudje, Dobropolje 1996, 252).

13. oktobra 1935. Danes teden se bo pobiralo v puščico za misijone in pred vrati cerkvenimi bo naprodaj nekaj misijskih tiskovin in raglednic. Vabim in prošim vas, da jih kupujete v korist misijonov.

27. oktobra 1935. Na današnji praznik Kristusa Kralja vas ob 2h vabim semkaj, da se – kakor se bodo danes po širnem katoliškem svetu – tudi mi slovesno posvetimo Kristusu Kralju. Najprej bomo pred izpostavljenim najsvetejšim molili slavo-spev v čast Srcu Jezusovemu iz knjižice Molitve za cerkveno edinost, potem pete litanije Srca Jezusovega z blagoslovom. Posebej vabim može in fante; današnji praznik je predvsem praznik mož in fantov.

17. novembra 1935. V petek, soboto in nedeljo obhajamo tridnevnicu v spomin 1050 letnice smrti sv. Metoda. Po sv. maši litanije MB. z molitvijo na čast sv. Ciri-lu in Metodu ter molitev za cerkveno zedinjenje vzhodnih kristjanov s katoliško Cerkvijo.

24. novembra 1935. Popoldne ob 2h bomo po naročilu naših škofov molili pred izpostavljenim Najsvetejšim za zedinjenje ločenih vzhodnih cerkva s sv. katoliško cerkvijo. Potem litanije z blagoslovom. Pridite!

Prvo adventno nedeljo praznujemo že nekaj let sem kot izseljensko nedeljo, posvečeno našim bratom, ki jih ni tukaj, ampak so na tujem, da se spomnimo svojih dolžnosti do njih in molimo zanje.

1. decembra 1935. Danes teden bodo dobri kristjani po svetu darovali sv. obhajilo za nesrečne mehiške kristjane, kjer jih še vedno preganjajo in mučijo. Pridružimo se jim tudi mi!

22. decembra 1935. Novo leto se bliža in s tem čas, da znova naročite katoliške liste. Katoliški list je tvoj prijatelj, ki ti v krščanskem duhu govori o svetu in življenju. V današnjih časih potreben vsakomur. Koristen v vsakem oziru, posebno pa tudi v verskem. Vsaka hiša naj ima katoliške liste. Bi jih dejansko morala imeti. In to ne samo list, ki govori o vsakdanjih gospodarskih javnih vprašanjih, potreben in koristen je tudi nabožen list za vsako družino. Branje nabožnih listov je molitev. In potrebno je, da bolj z umevanjem gojimo tudi te vrste molitve; branje nabožnih listov je poslušanje božje besede: kako potrebno je tudi te vrste versko poučevanje. V časih, kakršni so, je torej ena izmed verskih dolžnosti branje katoliških listov. Žrtev je res s tem združena, a je malenkostna in potrebna.

Važna dolžnost in naloga vsakega katoličana je skrbeti in žrtvovati za vzdrževanje župnijske cerkve za stroške bogoslužja. V Ameriki npr. imajo 6. cerkveno zapoved, ki se glasi: Redno plačuj cerkvene davke. Pri nas zaenkrat cerkvenih davkov kot takih še nimamo; seveda pa zato vseeno obstaja dolžnost skrbeti in žrtvo-

vati za vzdrževanje hiše božje in bogoslužja in tudi seveda za primerno vzdrževanje duhovnika. Poleg tega naša župna cerkev nima nobenega imetja, ki bi ji naj donášalo kake dohodke. Za pokritje stroškov je navezana na – kakor drugod pri nas v naših krajih – na prispevke ob priliki pogrebov, ob priliki porok, na darove v puščico, na posebna darovanja ob gotovih praznikih in na izredne darove posameznikov. Ker nas je malo v župniji – skupno šteje 262 duš – je razumljivo, da cerkev od pogrebov in porok nima skoraj ničesar. Letos en sam pogreb. Župna cerkev – naš skupni duhovni dom – je navezana predvsem na nedeljsko puščico in darovanje.

Dragi v Gospodu! Vzemimo vse to resno, ne glejmo na to kot na nekaj takega, kar nas nič ne briga. Najnужnejši stroški, ki jih ima cerkev, vsaj se morajo kriti. Vem, da je danes težko za denar, a cerkev mora tudi dobiti za najnужnejše. Mislite na to danes, ko imamo zopet darovanje. Cerkev ima danes okoli 500 Din dolga, a v blagajni je samo nekaj čez 200 Din. Ta dolg se nanaša le na tekoče stvari. Pa bi bilo treba še marsikaj napraviti v cerkvi. Ne bom govoril o tem, da je zamazana, potrebna, da se prebeli; tabernakelj na oltarju je pravi betlehemiški hlev. Znotraj je deloma strgan, potreben vsaj delne preobleke. Tudi sicer je potreben popravlja, saj še pajki pridejo vanj skozi špranje, ki jih ima. Cerkveno perilo je že izprano, deloma strgano. Spomladi sem kupil nekaj čipk za cerkveno pravilo, a dobrotnika, ki bi kupil blago in hotel narediti, še ni.

Dragi v Gospodu! Mislimo na te stvari in po možnosti žrtvujemo za naš skupni dom, cerkev, kjer mora v največji revščini prebivati naš nebeški Kralj Jezus Kristus. On se za nas žrtvuje, v naši sredi biva; žrtvujemo se tudi mi zanj in radi skrbimo tudi za to, da bo njegov dom čim lepši in dostojnejši. Amen.

29. decembra 1935. Letos je minilo 25 let, od kar je umrl v Turjaku tukajšnji župnik Anton Medved, slovenski pesnik. Spodobi se, da se ga ob tej obletnici spomnimo kot župljani in kot Slovenci. V nedeljo v prav obilnem številu pristopite k sv. obhajilu ne samo možje in fantje ter šolarji, ampak tudi ženske in darujmo sv. obhajilo za bivšega tukajšnjega župnika Medveda. Nihče naj ne izostane! Drugi dan v ponedeljek, na praznik sv. Treh kraljev, pa bo v šoli ob ½ 3 narodna proslava pesnika Medveda z govori, deklamacijami, petjem in domoljubno igro.

9. februarja 1936. Petek sv. Valentin. Ta dan obhajamo obletnico smrti našega blagovestnika sv. Cirila. Vabim vas ta dan k sv. maši in pošljite, če le mogoče, k sv. maši tudi otroke. Lepše ne morejo tudi otroci ne proslaviti tega spominskega dneva in sv. Cirila, kot da pridejo k sv. maši.

22. marca 1936. Na fantovski praznik sv. Jožefa 19. t. m. so se marsikje slovenski fantje pripravljali z duhovnimi vajami. Tako npr. je bilo v Laščah. Pridno so hodili h govorom v ponedeljek, torek in sredo. Dobro in temeljito pripravljani so opravljal velikončno sv. spoved in se pripravljali na skupno sv. obhajilo na

praznik. V sredo zvečer je bilo od 300 fantov v župniji spovedanih okoli 250. Kako lepo je tamkaj župnija obhajala praznik sv. Jožefa, ko je do malega vsa fantovsko mladina pristopila k sv. obhajilu!

pri nas v Turjaku? V oštariji na cesti je pa ravno v noči na ta praznik in deloma a praznik sam bilo popivanje, godba in ples ter razgrajanje itd. No, če si v tem času dovoli kaj takega kak moški ali ženska, ki cerkev pozna kvečjemu še od zunaj, je kristjan samo še v krstni knjigi, ki mu je postal bog samo njegov trebuh, ki hlapčuje; potem je to razumljivo. Če se pa v kaj takega da spraviti fant, ki hodi k sv. maši, prejema vsaj včasih sv. zakramente, potem si sami lahko storite sodbo in ni treba meni izgubljeni besed.

Še tole bi pristavil k stvari. V omenjeni oštariji menda večkrat škriplje harmonika, prirejajo plesse itd., v čemer se pospešuje zapravljanje in pohajkovanje. Se vede, kakor se vidi, brez potrebnega dovoljenja. Čudno je pri tem tudi to, da vsega tega ne vidijo in slišijo tisti, ki bi morali vse to vedeti. Zato je župnijski urad to naznanil na oblast. Naj plačajo tisti, ki imajo radi take kravale, tistih 350 Din takse, ki je predpisana za godbo in ples.

Z raznih govoric, ki se širijo med vami, se zdi, da hoče priti slabo ime na to oštarijo. Zato je pač dolžnost vas vseh, da v njej preprečite vsako nepravilnost in nerodnost. Sicer lahko pride slednjič do tega, da bo ob dobro ime vsak fant, vsak mož, ki bi zašel v to gostilno. Dolžnost vseh župljanov in vsakega posameznega je zato, da proti vsaki nerednosti takoj nastopite in, če treba, opozorite nanjo orožnike, če sami ne vidijo ali slišijo. Saj radi postrežejo celo v zasebnih zadevah, tu pa gre za javne zadeve. S tem boste skrbeli ne samo za dobro ime samega sebe in svoje mladine, ampak tudi dobro ime domačega kraja.

7. junija 1936. Na praznik, prosim, prinesite velikonočne listke. Ob enem se spomnite cerkve s kakim darom. O tem, kar smo nabrali v posebni zbirki za cerkevno perilo, vam bom še poročal. Kadar bo vse delo končano, bom izstavil narejeno perilo, da boste videli, kaj smo naredili. Ob enem bom pa dal v vpogled, koliko so posamezniki darovali. Župnija je maloštevilna, a potrebe so v mnogočem prav take kot v velikih župnijah. Ob tej priliki bi priporočil še to. Ko širite misel za obnovev stare občine, porabite to priliko in agitirajte v vaseh morda tudi za to, da bi prešle polagoma v našo župnijo. S tem bi se zelo povečali tudi gmotni dohodki naše župnije in možnosti za njen razvoj.

21. junija 1936. Poljsko delo mora ob nedeljah in praznikih počivati. To ni samo neka navada, ampak je božja zapoved: Posvečuj Gospodov dan! Držimo se te božje zapovedi! Nedeljsko delo ne prinaša blagoslova. Starši, če vaš otrok dela, ste tudi vi odgovorni pred Bogom, gospodar pa je odgovoren za svoje posle, ki bi jih morda silil k nedeljskemu delu. Na bodimo kristjani na papirju, ampak v dejanju; ne samo kristjani iz navade, ampak iz prepričanja!

19. julija 1936. Še nekaj besed fantom. Kako lepo in prijetno je gledati fante, kako lepo dostojno, čeprav veselo, nastopajo bodisi ko gredo na nabor, k vojakom ali sicer ob raznih priložnostih. Kako žalostne pa so fantovske figure, ki menijo, da je višek fantovstva, da se ob takih prilikah vpije, razgraja in popiva. To se pač dogaja žalibog med fanti, ki nimajo smisla za knjige, za časopise, za izobrazbo. Med temi se žalibog dobijo kvantači in pijančki.

Podobni prizori so se dogajali v četrtek, ko je nekaj nabornikov razgrajalo in vpilo po Turjaku. Ko sem šel po cesti mimo gostilne ob cesti, je hotel tak mladostni pijanček duhovnike zaničevati in menda s tem mene izzivati. Ob enem pa je skušal – kolikor je pač pijančku mogoče – posnemati ciganovega medveda in plesati po cesti. Star možakar, ki je pijan, je ostuden; mlad fant pijan, pa je vsega pomilovanja vreden. Kakor se sliši, je tisti pijanček s ceste menda član organizacije, ki se imenuje viteška. Lep vitez takle pijanček sredi ceste! Hvala Bogu, da so taki vitezi in pijančki le izjeme med slovenskimi fanti.

Zakaj to omenjam? Tudi žalostni slučaji nam lahko dajo priliko k spodbudi. Fantje, skrbite, da boste vedno in povsod delali čast slovenskemu in katoliškemu imenu in prepričanju! Dajte nekaj na svoj fantovski ponos in čast. S tem dajete in ohranjate dobro ime tudi domači hiši, domači vasi in župniji!

2. avgusta 1936. Opozarjam vas na 800 letnico in obletnico evharističnega kongresa v Stični.

16. avgusta 1936. Popoldne ob 1h proč gremo z otroci na Slomškovo proslavo k Sv. Antonu.

13. septembra 1936. Župnija je podobna družini. Lahko bi jo imenovali duhovno družino, saj živi skupno duhovno življenje. V skupni cerkvi se zbira ob nedeljah in praznikih, da skupaj počasti Boga s službo božjo. Tu se ob poslušanju božje besede in prejemanju sv. zakramentov goji in utrjuje nadnaravno življenje božjih otrok v dušah župljanov. Ob krstnem kamnu se sprejemajo novi člani cerkve in tu dobivajo umrli svoj zadnji blagoslov. Župnija je duhovna družina, duhovne vezi vežejo posamezne člane med seboj, a ima seveda kot vsaka stvar na svetu tudi gmotno stran. Člani morajo skrbeti za vzdrževanje cerkve in vzdrževanje njenih služabnikov. Zato imajo npr. v Ameriki še 6. cerkveno zapoved, ki se glasi: Redno plačuj cerkvene davke. Pri nas, v naših razmerah je nekaj cerkveni davek bira, s katero cerkvena občina, župnija prispeva k vzdrževanju cerkvenih služabnikov. Ostanimo danes pri biri v naši župniji.

Tu dajete biro v blagu in v denarju. Nisem raziskaval, koliko je bira v blagu obvezna. Zdi se mi, da je bila obvezna v toliki meri, v kolikor se je nekoč v Škocjanu, kamor je Turjak župnijsko pripadal, pobirala bira za tamkajšnjega kaplana. Bira v

današnji višini, kakor se pobira sedanje čase, pa je iz novejšega časa. To velja za biro v blagu kot denarno biro, ki je bila vpeljana pred mojim prihodom v župnijo.

S turjaško župnijo so bile že od njenega početka združene te težave oziroma senčne strani, da za župnikove dohodke – o dohodkih za cerkvenika ali celo organista niti tu ne govorim – ni bilo določenih nobenih nepremičnin: zemljišča itd., ki naj bi dajale vsakokratnemu župniku potrebnih dohodkov za stanu primerno življenje. Mesto tega so bili za župnika dani gotovi vrednostni papirji, naložene so bile gotove glavnice. A vojni čas je vse to uničil. Drugih dohodkov pri župniji ni, ker je tako majhna in ima tako malo prebivalcev.

To je bil vzrok, da je bila župnija mnogokrat brez duhovnika. Šele zadnje čase je urejevala prostovoljna bira, ki naj skuša nadomestiti omenjene nedostatke. Predno ste dobili duhovnika, je ordinariat vedno zahteval ureditev in obveznost za dajanje primerne bira. Bira v župniji – posebno naši – ni nekaj za povrhu. Bira naj doseže vsaj skromno vsoto, ki naj omogoči vsakokratnemu župniku vsaj skromno življenje, primerno njegovemu stanu. Zato je razumljivo, da je dajanje bira za vsakega župljana zadeva vesti, v vesti je dolžan, da jo daje na primeren način.

Omenil sem že, da je ta bira prostovoljna. To je treba pravilno umevati. Obvezna je taka bira, ki je urejena tako, da državna oblast pomaga iztirjati, če je treba in če bi se kdo upiral. Taka naša bira ni. Duhovnik torej pri nas ne more prositi državne oblasti za pomoč, da bi se iztirjala bira zanj. Isto velja pri nas za cerkovenikovo biro. A kakor sem rekel, pa prostovoljna bira ne znači, da je župljan v vesti ni dolžan dajati. Dolžan jo je dajati v vesti in duhovnik lahko uporabi svoja sredstva, da jo iztirja, npr. ob priliki, ko tak človek pride k njemu in ga prosi za eno ali drugo opravilo. Zato tudi pri prostovoljni bira ne gre, da bi vsak zase delal ali dajal ali ne dajal. Če bi začeli ljudje tako delati, seveda je obstoj samostojne župnije nemogoč. Ordinariat tako župnijo slednjič lahko ukine in jo pridruži sosednji župniji, h kateri je morda nekdanj spadala. Isti seveda velja za našo župnijo. Za njeno redno poslovanje je potrebno, da se obveznosti in dogovori glede bira vsestransko spoštujejo in da ne dela vsak po svoje. Pri nas jih je lansko leto nekaj zaostalo z denarno biro, čeprav sem opozoril, kdor ima glede tega kake težave, naj se oglasi pri meni, da se pogovorimo. Tistih pa ni bilo. To bo ostalo zabeleženo, da se računi pozneje uredi ob priliki.

Toliko naj za danes zadostuje. Kar je bilo rečeno za duhovnikovo biro, velja seveda tudi za cerkvenikovo.

6. junija 1937. Kot priprava na škofovo vizitacijo pričnemo jutri z devetdnevno na čast Sv. Duhu. Po sv. maši molitev v čast Sv. Duhu in popreje nekaj spodbudnih besedi. Pridite, obenem prejemajte sv. zakramente, da se duhovno čim dostojneje pripravimo na 16. junij.

13. junija 1937. Shod dekliške Marijine družbe odpade, pač pa prosim vsa dekleta, da pridete popoldne plesiti vence v cerkveno sobo. Fante pa vabim, da pridete postaviti mlaja.

V torek popoldan ob $\frac{1}{2}$ 4 sprejem gospoda škofa. Vabim, da se slovesnosti v čim večjem številu udeležite. Sprejem ob mlajih, v slučaju dežja pa pred cerkvijo. Po župnikovem pozdravu, pozdravi šolarske mladine, nato zastopnik mož in fantov, zastopnica žena in zastopnica deklet. Po pozdravih gremo v cerkev, kjer je blagoslov z Najsvetejšim.

Sreda naj bi bila za nas vse spominski dan sv. birme. Vabim vas ta dan vse k sv. maši in, čim več morete, pridite k sv. zakramentom. Presvetli bo spovedoval od $\frac{1}{2}$ 6 do $\frac{1}{2}$ 9h. Obhajilo vsake pol ure. Prva sv. maša ob 6h, druga ob $\frac{1}{2}$ 7h, tretja ob 7h. Škofova sv. maša pa se prične ob 9h. Po tej sv. maši birma. Po končanem opraviilu opravilo za ranjke.

Spovednico imamo sedaj prenovljeno in okrašeno. Vsakdo, ki jo pogleda, bo potrdil, da je lepa. A ne pozabite, da je na njej še 161 Din dolga. Pomagajte mi, dobrotniki, da ga čim prej poplačam.

20. junija 1937. Danes teden 6. nedelja po binkošti. Služba božja ob 6h. Druga služba božja ob 10h na Gori, če dobim zagotovilo, da na ta dan ne bo plesa. To zahteva škofijski predpis, ki se ga moramo držati. Žegnanja namreč postajajo marsikje samo priložnost za norenje in popivanje ter nečistovanje. Žegnanje pa je cerkvena proslava in mora ta značaj tudi ohraniti. Vsak obiskovalec cerkve naj se ob tej priliki zave tudi dolžnosti, da pokloni svoj dar za cerkev. Cerkvena streha, zidovi itd. ne rastejo sami po sebi, vzdrževanje stane denar in vsak kristjan naj bi se ob taki priliki, ko pride na žegnanje, zavedal, da da svoj prispevek za cerkev. Kam smo tudi v tem pogledu že prišli, naj povedo suhe številke. Predlansko leto npr. so prodali na Gori oziroma so ljudje izdali ob priliki žegnanja za piškote itd. okoli 800 Din; koliko so pustili v gostilnah, ne vem; a cerkev je dobila na darovih samo okoli 100 Din. Torej komaj za duhovnika, ko bi ga kje naprosil za službo božjo.

Iz tega lahko spoznate, da v takih razmerah cerkev na Gori nima prav nič od žegnanja, kvečjemu izgubo, ko pridejo neotesani ljudje packat in pisat po cerkvenih zidovih. In če bi še mirno gledal vse nerodnosti, ki se vrše med službo božjo in po njej, bi z žegnanjem samo dajali priliko in ljudi vabili k nerodnostim. Še to povem. Če bo žegnanje, darovanje okoli oltarja odpade, ker se ga udeleže preveč maloštevilni. Pač pa bo reba poskrbeti, da vsaj dva moža pobirata darove s krožnikom. In tu naj vsak da, tudi otroci. Če nimajo nobenega denarja za dar, naj pa doma pridejo k službi božji.

4. julija 1937. Oznanim pogreb nadškofa Jegliča, ki bo jutri 5 t. m. ob 9h v Ljubljani.

Sv. Ciril in Metod sta naša duhovna očeta. Njiju češčenje je torej dolžnost naše hvaležnosti, pa tudi našega navadnega blagoslova: »Spoštuj očeta in mater, pa se ti bo dobro godilo in dolgo boš živel,« pa bodi to posameznik ali narod. Praznik 5. julija je že naš državni praznik. Ni pa še praznik našega slovenskega srca. Tudi tak nam mora postati. Kdor danes ne prejme sv. obhajila po namenu Apostolstva sv. Cirila in Metoda, naj to stori jutri, v ponedeljek.

Nova spovednica stoji sedaj na nasprotni strani. Kdor želi sv. spoved, naj se postavi pred klop v kapeli, da ga vidim. In vsak dan pred sv. mašo sem na razpolago.

18. julija 1937. Danes teden 10. nedelja po binkoštih, sv. Jakob apostol. Služba božja ob 6h, potem gremo h Krekovi proslavi k Sv. Gregorju. Pomen in namen te proslave lahko berete na vabilih. Vabim pa še posebej člane Prosvetnega društva, da greste k Sv. Gregorju.

25. julija 1937. Prosim prispevkov za večno luč. Še za kak teden imamo olja, denarja pa komaj par kovačev; dar dobrotnice, ki se večkrat spomni cerkve.

8. avgusta 1937. Olja še nisem naročil, mi še vedno manjka 100 Din.

15. avgusta 1937. Danes teden darovanje v puščico za poškodovane po toči. Hvaležnost do Boga, da smo bili mi obvarovani najhujšega, naj nam odpre roke v pomoč.

19. septembra 1937. Slomškova cerkvena proslava: maša s kratkim govorom ob 7h za šolarje in tudi vse ostale vabim. Pristopite tudi k sv. obhajilu in ga darujmo za čimprejšnjo Slomškovo poveličanje.

3. oktobra 1937. Denarno biro za cerkovnika in zame prosim še ta mesec. Ne nosite celo leto. Danes zadnjikrat prosim. Začetkom prihodnjega meseca bom zamudnike razglasil na listu in ga nabil na cerkvena vrata, da jih bo ta list sam nase opozarjal.

10. oktobra 1937. Misijonski koledarji so prišli. Priporočam vam jih, da jih kupujete. Misijonska tiskarna je koncem septembra utrpela veliko škodo. Sovražnik je v njej zažgal 2 kg. dinamita, ki je uničil velik tiskarski stroj. Kupujmo in takoj plačajmo koledarje, da s tem nekaj pomagamo.

7. novembra 1937. Popoldne ob 3h ura molitve in litanije Srca Jezusovega. Ob 3h radi slovesne blagoslovitve novega pokopališča v Škocjanu, ki bo danes po 10 uri.⁸⁷

21. novembra 1937. Danes teden prva adventna nedelja – izseljenska. Služba božja ob ½ 10h. V puščico bomo pobirali za Družbo sv. Rafaela, ki skrbi za naše izseljence predvsem v verskem in tudi narodnem oziru. Darujte! Tiste, ki imajo svoje ljudi na tujem, pa vabim danes teden oziroma že med tednom, da zanje molite in darujete sv. zakramente.

Danes teden bo tudi popoldan posvečen našim izseljencem; v šoli bomo priredili izseljensko slovesnost, na kar vas že danes opozarjam.

12. decembra 1937. Tiste, ki imate svojce na tujem, prosim, pišite jim za božične praznike. Spomnite jih prijazno, naj prejmejo sv. zakramente. Sami molite posebno v soboto zanje. To je vaša velika dolžnost. Saj veste, kaj pravi sv. Pavel: Kdor pa za svoje nima skrb ... O zapovedi ljubezni vam govorim. Ne pozabite na svojce na tujem. Tu imate lepo priložnost, da jo izpolnite.

26. decembra 1937. Za klopi bom pobiral danes teden po sv. maši. Letos ste že veliko žrtvovali, ko smo popravljali cerkev. Seveda, to ni šlo na račun rednih stroškov. Ker smo imeli nekaj pogrebov, bom letos izjemoma pobiral zopet le po 5 Din. A prosim, da tisti, ki se ne smatrate za revne, vendarle daste po deset din. In pa še te že sedaj prosim, da na svečnico tem raje kupujete sveče za cerkev, da tam cerkev nekaj več dobi, kar bi manj dobila pri klopeh. Zamudniki, ki ne bi prinesli, bodo pozneje plačali po 10 Din.

Kronika leta 1937. Na pomlad – majnika meseca smo prebelili cerkev po navetu dr. Steleta.⁸⁸ Delo je prevzel cerkveni slikar Železnik⁸⁹ iz Ljubljane. Pri strganju sten so se odkrile stare freske na zidovih in stropu. Razen enega angelja

⁸⁷ Na pokopališču je plošča z napisom: »Anno 1937 condidit loc. coemeterium et monumentum cum parochianis rev. dom. Zupančič Joannes parochus St. Cantii. (Arch. Jos. Sršen).« Ali v prevodu: Leta 1937 je krajevno pokopališče in spomenik z župljani ustanovil častiti gospod Janez Zupančič, župnik pri Sv. Kancijanu (arh. Josip Sršen).

⁸⁸ France Stele (Tunjice, 21. 2. 1886 – Ljubljana, 10. 8. 1972) se je po osnovni šoli Tunjicah in Kamniku ter gimnaziji v Kranju leta 1907 na dunajski univerzi vpisal na oddelek za slovansko filologijo in zgodovino ter leta 1909 na umetnostnozgodovinski oddelek. Diplomiral je leta 1911, doktoriral pa leta 1912 z disertacijo *Gotsko stensko slikarstvo na Kranjskem*. Leta 1919 je prevzel vodstvo Spomeniškega urada za Slovenijo. Bil je redni profesor UL (1952) in redni član SAZU (1940) (ES).

⁸⁹ Peter Železnik, slikar in restavrator, oče Milana Železnika (Ljubljana, 27. 2. 1929 – Ljubljana, 31. 5. 1987), umetnostnega zgodovinarja in konservatorja (SBL).

na stropnem oglu pri orglah ni bilo nič ohranjenega v celoti. Ohranili smo samo okvire teh slik na stenah in stropu, ki so tudi delani na fresko, drugo smo zopet prebelili. Odre v cerkvi je postavila tlaka, les je dal grof. Slikar je računal okoli 4000 Din, ki jih je plačal grof.

Pri tej priliki smo tudi postavili v cerkvico moderno izpeljavo električne žice: vodi so vloženi v zid. Stroškovnik za napeljavo, material in monterja nam je dalo K(ranjske) D(eželne) E(lektrarne). Grof se je upiral taki modernizaciji in spopolnitvi razsvetljave, češ da je cerkev prevlažna. Ker smo v ta namen napravili posebno zbirko med župljani, ki je prinesla okoli 2000 Din, sem sam vzel inicijativo v roke in izpeljal dela s pomočjo omenjene družbe oziroma njenega zastopnika Pečnika v Velikih Laščah. Material je plačal grof, kakor je že popreje obljubil, delo pa župljani in prav tako smo iz zbirke kupili žarnice, svečnike itd.

Popravili smo tudi spovednico, ki ji je Podlogar iz Granjevce napravil stranska krila in klečalnike po načrtu Železnika. Stalo je okoli 760 Din. Napravil je tudi leseno lato za glavni oltar, da z njo pripenjamo oltarne prte.

Odstranili smo iz cerkve prižnico in na njeno mesto postavili kip Srca Jezusovega.

Prestavili smo krstni kamen od sedanjega mesta spovednice k zadnji steni.

Prav tako smo ob priliki beljenja prestavili oltar sv. Jožefa in ga premaknili bližje k steni, da smo v kapelici dobili nekaj več prostora.

13. marca 1938. Rafaelova družba prosi župnijski urad za naslove naših ljudi na tujem: na jugu države in izven državnih mej. Prosim svojce, da mi prinesejo tekom tega tedna zaprosene naslove.

Dva dobrotnika, rojena v Turjaku, Janežič Ivan in njegova žena sta poklonila cerkvi lep kip Srca Marijinega, visok je 1.25 cm. Postavil bi ga na podstavek k stebri pod korom, kjer visi križ. Prosil bi za dobrotnike, ki bi prevzeli ali prispevali za stroške primernega lesenega podstavka. Kip si lahko ogleda, kdor želi prispevati za stroške, da se postavi v cerkev, v župnijski pisarni.

1. maja 1938. Postopači okoli cerkve! Župnija je duhovna družina, ki mora imeti skrb za svoje člane. Zato ob nedeljah molimo za tiste, ki sv. mašo miselno zanemarjajo in brez potrebe ostajajo doma. Postopače okoli cerkve oziroma pod lipo in tam okoli, ki jih bom dobil, bom pa brezobzirno oklical vsako prihodnjo nedeljo (5 jih imam zapisanih že od zadnje nedelje). Vsako leto sem že prosil, kdor ne misli v cerkev, naj ne hodi med službo božjo zraven. Pa vendar nič ne pomaga. Zato jih bom letos oklicaval, da vsi poznamo take izgubljene in zanemarjene duše, garjeve ovce!

19. junija 1938. Danes teden 3. nedelja po binkošti. Sv. maša doma ob 6h, druga služba božja ob 10h na Gori. Darujte za cerkev! Napravili bomo žlebove

okoli cerkvene strehe in druga manjša popravila. Prispevajte! Preberem gotova mesta iz oznanila za leto 1937.

NB. Vozel se ni mogel premagati, da ne bi imel harmonike in plesa, čeprav ga je na cerkvene predpise opozoril ključar Mencin!

26. junija 1938. Četrtek sv. maša za kardinala Jakoba Missia,⁹⁰ škofa ljubljanskega. Ta dan namreč obhajamo 100 letnico njegovega rojstva. In z njegovim nastopom se je začel podvig verskega življenja na Slovenskem. Zato je prav, da se ga ta dan vsi spominjamo v molitvah in se udeležite sv. maše, ki se bo darovala zanj.

10. julija 1938. Danes naj se vsak javi, kateri bo šel na Brezje in po možnosti prinese tudi ob enem 3 Din za legitimacijo. Jutri jih potem naročim. Važna je ta tudi radi posebnega vlaka, ki bo peljal iz Kočevja na Brezje v nedeljo 24. zjutraj.

14. avgusta 1938. Dražba dračja od poseke na Gori danes popoldan ob 3h.

Treba bo 4m³ peska za kapnico na Gori. Prosil bi, da ga nakopljete v skupnem kamnolomu.

28. avgusta 1938. Pesek za na Goro bi bilo treba voziti na Goro že prihodnji teden. Zato ga bo treba nakopati takoj prve dni. Kopati naj bi ga prišli iz naslednjih hiš: Turjak št. 2, 9, 14, 18, 24, 31, 33, 37, 38, 41, 42, 43; Ščurki št. 4. Prosim, da morda počakate pod lipo, da se pomenimo, v kakšnem redu ga pridete kopat.

4. septembra 1938. Pesek za kapnico na Gori je nakopan in deloma prepeljan na Goro. Samo z Četeža ni še nobenega voznika. Prosim, da ga prepeljete tisti, ki imate vole, vsak po dve vožnji (skupaj pol metra³) do praznika. Kdor ga do tedaj ne bo prepeljal, bom dobil voznika na njegov račun. Ta teden mora biti vse na Gori!

18. septembra 1938. V ponedeljek žitna bira. Letos žito ni slabo obrodilo, zato dajte polno mero. Krompir, prosim, pripeljite kakor navadno v župnišče; denarja zanj ne bom sprejemal; kdor ga nima, naj ga kupi tisto mero, ki mi jo daje. Prosim, da daste tudi cerkovniku, kar je določeno, da dajete.

⁹⁰ Jakob Missia (Mota pri Ljutomeru, 30. 7. 1838 – Gorica, 24. 3. 1902) je obiskoval gimnazijo v Gradcu. Ker je bil bolehen, je preživel dalj časa pri škofu Otokarju grofu Attemsju na gradu Seggau pri Lipnici, kjer se je navzel aristokratskih manir. Teologijo je študiral v Gradcu in v Rimu kot gojenec Germanika, kjer je bil posvečen leta 1863. Ko se je vrnil, je napredoval v cerkveni lestvici: prefekt v graškem deškem semenišču, dvorni kaplan in tajnik, škofijski kancler in konzistorialni svetnik, kanonik in končno ljubljanski knezoškof. Leta 1898 je bil imenovan za goriškega nadškofa, leta 1899 pa je postal prvi slovenski kardinal z naslovno cerkvijo sv. Štefana na Celiju (SBL).

25. septembra 1938. Denarno biro prinesite, prosim, čimpreje, vsaj tekom oktobra meseca; izročite mi jo tako, da jo zapišem, ne na cesti. Nekateri radi odlašajo, češ bo pozabil. Ne pozabim, čeprav nerad vedno prosim. Letos bom zamudnike opozoril na ta način, da bom njihova imena obesil na cerkvena vrata, da bo vsakdo lahko vedel, da nanj nisem pozabil.

30. oktobra 1938. Pokopališče: vrata so nova, napravil jih je grad. Kamnite stopnice – iz starih spomenikov – je napravil ključar Janežič in pomagal mu je Jože Zabukovec. Da bomo lažje imeli red na pokopališču, bo za naprej kopal grobove grobar, cerkovnik. Plačali mu boste toliko, kolikor plačujejo grobarju v Škocjanu. Spomenike, ki stoje izven vrste, boste morali ob priliki postaviti nazaj v vrsto.

7. knjiga (1939–1942)

Annus Domini 1939. H kroniki z leta 1938: V poletju je poklonil tukajšnji rojak Janežič Ivan, tesarski mojster s svojo ženo kip Srca Marijinega tukajšnji cerkvi. Za podstavek smo zbirali prostovoljne darove. Stal je 75 Din, naredil ga je Podlogar iz Granjevce. Iz preostale zbirke smo kupili 4 vaze h kipu oziroma za oltar.

5. februarja 1939. Danes teden 2 predpostna nedelja; obletnica kronanja sv. Očeta Pija XI.

12. februarja 1939. Torek sv. Valentin. Ob 8h črna sv. maša z reši me za + papeža Pija XI.⁹¹

19. februarja 1939. Popoldne ob 2h ura molitve za srečno izvolitev novega papeža in litanije z blagoslovom. Četežane bi prosil, da prinesejo svoj delež za prevoz peska na Goro. Eden je že dal, že torej začel. Prosim, drugi nadaljujte in končajte. Ta mesec moram zaključiti cerkvene račune in jih odposlati.

26. februarja 1939. Radi spremembe v cerkovnikovi službi smo s cerkvenimi ključarji pregledali stari zadnji zapisnik cerkovnikove bire in na novo ugotovili, koliko dajo posamezne hiše. Prosim, da se vsaka hiša točno drži obljubljenega in

⁹¹ Achille Ratti (Monza, 1857 – Vatikan, 10. 2. 1939) je študiral na Gregorijani v Rimu, po mašniškem posvečenju je postal profesor v milanskem semenišču. Leta 1907 je dobil službo prefekta ambrozijanske knjižnice, leta 1914 pa isto službo v Vatikanu. Leta 1919 je bil nuncij na Poljskem, leta 1921 pa nadškof v Milanu, vendar je bil že 6. februarja 1922 izvoljen za papeža. Postavil si je geslo: Kristusov mir v Kristusovem kraljestvu. Poleg socialne okrožnice *Quadragesimo anno* (1931) je proti koncu pontifikata objavil tri »politične« okrožnice: *Divini Redemptoris* proti komunizmu, *Mit brennender Sorge* proti nacizmu in *Non abbiamo bisogno* proti fašizmu (prim. M. Benedik, *Papeži*, Ljubljana 1996).

določenega zneska, kadar se pobira bira. Le tako je mogoče vsakemu cerkovniku zagotoviti določen mesečni znesek kot plačo za njegovo delo. Večinoma ste dose-daj redno in pravilno dajali določene zneske, le nekateri so se skušali izmikati. Da ne bo nejasnosti in negotovosti, koliko mora kdo plačati, si lahko vsakdo vgleda ta zapisnik, in sicer v župnijski pisarni. Določenega zneska se mora držati vsakdo. Kdor se bo pri biri izmikal in morda čakal, da se ga celo leto ali še dalje tirja, bo pač takrat plačal zneske, ko bo on sam od cerkve kaj zahteval. Ko bodo imeli mrliča v taki hiši, se mu bo pozvonilo samo z enkratnim presledkom mesto z dva-kratnim, kakor je sicer običaj!

5. marca 1939. Po maši zahvalna pesem, ker imamo novega papeža Pija XII.⁹²

26. marca 1939. Četrtek sv. maše ne bo doma, grem v Škocjan pomagat spove-dovati. Ker ste dekleta iz M. D. zbrale za sv. mašo za sv. Očeta, ki naj bi se opravi-la ta dan, bom to sv. mašo opravil v Škocjanu ob 7h. Kdor ne more v Škocjan, pa naj se v duhu udeleži in moli ta dan po namenu sv. Očeta.

23. aprila 1939. Danes teden se bo v puščico pobiralo v prid kongresa Kristusa Kralja. V ta namen tudi molimo ta teden in prejmemo sv. zakramente.

30. aprila 1939. Popoldne ob 2h molitvena ura, ki jo bomo darovali za dober uspeh kongresa Kristusa Kralja, in litanije z blagoslovom. Pridite!

2. julija 1939. Mladinska prireditve v okviru kongresa Kristusa Kralja bo 29. t. m., v soboto ob 8h na stadionu. Tudi naši otroci bi radi šli, prosim, da jim napravi-te to veselje. S prijavo pa ne smete odlašati do konca meseca, jaz jih moram prija-viti čim prej. Zato prosim, da jih javite še danes oziroma vsaj tekom tega tedna. Vsakdo naj prinese za voz 4 Din.

9. julija 1939. Prijavite oziroma kupujte legitimacije za kongres. Danes naj se prijaviijo, ki bodo šli.

⁹² Eugenio Pacelli (Rim, 1876 – Vatikan, 9. 10. 1958), odlikovala ga je velika naravna inteligenca in otroška pobožnost, je leta 1899 postal duhovnik, leta 1911 podtajnik kongre-gacije za izredne zadeve, leta 1914 tajnik, leta 1915 poslanik na Dunaju ob sporu Avstrije z Italijo, leta 1917 nuncij v Münchnu, leta 1920 nuncij v weimarski republiki (leta 1925 kon-kordat z bavarsko in leta 1929 s Prusijo), leta 1929 je postal kardinal, pozneje še državni tajnik. Za papeža je bil izvoljen 2. marca 1939. Njegove okrožnice so predhodnice konstitu-cij drugega vatikanskega koncila: *Divino afflante Spiritu*, *Mediator Dei*, *Haurietis aquas*, *Humani generis* (prim. M. Benedik, *Papeži*, Ljubljana 1996).

16. julija 1939. Otroke prigrasite za kongres Kristusa Kralja, gremo z avtom, 5 Din, vožnja za 1 otroka. Odrasli kupujte knjižice z znaki po 5 oziroma 8 Din (kdor bi se rad udeležil igre zvečer na stadionu. Ležišče à 3 Din). Prevoz v Ljubljano in nazaj z avtom: 10 Din od osebe! Oglasite se še danes!

23. julija 1939. V petek pred in po maši pa bo spoved otrok, ki bodo šli v soboto na mladinsko pobožnost v čast Kristusu Kralju v Ljubljano. Starše prosimo, da jih pošljete k sv. spovedi in da, če le mogoče, gredo v soboto v Ljubljano tudi k sv. obhajilu.

V soboto naj se otroci zberejo na marofu pred 6 uro. Prinesite zelenja, vencev, rož, da voz okrasimo. Ob 6h odidemo. Vrnemo se v popoldanskih urah. Naj vsak otrok v nahrbtniku vzame s seboj kaj za pod zobe. Zajterk bodo dobili na stadionu.

Danes teden [...] V pridigi razložim potek kongresa in ljudi povabim, da se ga čim v večjem številu udeleže!⁹³

10. septembra 1939. Po naročilu cerkvene oblasti bomo sedaj po vsaki sv. maši mesto vzklika: Odrašenik sveta, reši Rusijo, molili: Kraljica miru, prosi za nas. Tudi osebno radi molite za mir. Sicer pa mirni ostanite.

Danes teden je torej kvaterni nedelja, po kateri se pobira bira. Ker smo zopet izgubili vsaj začasno cerkovnika, bom letos cerkovnikovo biro pobral sam in po tem mesečno plačeval tistega, ki bo opravljal to službo. Preračunano je, da mu pride 70 Din na mesec. Zato prosim, da vsi daste, kakor je dogovorjeno in da daste ob času pobiranja, ker nikakor ne gre, da bi se tisti zneski pobirali in znašali celega pol leta. Letos bom zato sam prišel k vsaki družini s cerkvenim ključarjem. Ob enem bomo pobrali tudi mojo biro v blagu in denarju. Oznamim že cel teden popreje, da ta čas lahko pripravite potrebne zneske in blago.

16. junija 1940. Danes teden 6. nedelja po binokostih. Služba božja ob 6h doma in ob 10h na Gori. Opozorim pa, da še vedno velja škofijski predpis, da na žegnanjsko nedeljo ne sme biti plesa po gostilnah. Prav za prav bi moral zahtevati

⁹³ Papež Pij XI. je leta 1925 uvedel praznik Kristusa Kralja. Katoličani v Nemčiji so leta 1928 začeli prirejati kongrese njemu v čast. Ljubljanski duhovnik med izseljenci Janez E. Kalan se je temu gibanju priključil oziroma celo druge spodbujal, na kongresih govoril in pisal knjige. Dosegel je, da je bil šesti mednarodni kongres Kristusa Kralja leta 1939 v Ljubljani v času škofa Gregorija Rožmana, ki je postal celo predsednik mednarodnega odbora za te kongrese. Papežev legat v Ljubljani poljski kardinal Avgust Hlond je v več govorih v različnih jezikih opozarjal na bližnjo vojno in preganjanje vernikov. Poseben učinek na kongresu je imela množična *Igra o kraljestvu božjem* Nika Kureta. Po vojni sta bila še kongresa v Nemčiji in v Fatimi na Portugalskem, ki se ga je udeležil tudi škof Rožman (prim. M. Smolik, *Škof Rožman in kongres Kristusa Kralja 1939*, v: Rožmanov simpozij v Rimu, Celje 2001, 95).

izjavo od prizadetih, da ga ne bodo dopustili v svojih prostorih. Pa zaupam, da se bodo vseeno držali predpisov cerkvenih. Če pa tega ne bodo storili, pa drugo leto proščenje na Gori odpade. Prosim, da na Gori med službo božjo nihče zunaj ne postaja. Kdor ne misli iti k maši ob 10h, naj bo na Gori zjutraj ali pa popoldan.

8. septembra 1940. Danes teden 18. nedelja po binkošti. Služba božja ob ½ 10h. Sicer nastopim novo službo v Ljubljani v četrtek, pa bom prišel maševat v nedeljo ob ½ 10h. Jutri bom prišel s ključarjem po biro (kar meni pritiče, bom vzel, ostalo pustim nasledniku), ob enem pa tudi po slovo v vsako hišo. Zato prosim, če bi kje ne imeli pripravljenega denarja, se zato ni treba umakniti, le počakajte. Prosim pa bi, da na vsak način za cerkovnika pa le vsi daste ob tej priliki, ker ga bo tudi za naprej vedno plačevala cerkvena blagajna.

i) Župnik Franc Valerijan Sartori (1940–1942)⁹⁴

22. septembra 1940. Od tu sem, pa do 1. decembra 1940 se po mojih čč. gg. prednikih ni več zabilježevalo v to, zdajno oznanilno knjigo. Novodošli turjaški dušebrižnik: Franc Valerijan Sartori, župni upravitelj. 1/12. 1940.

Št. 5614. Gregorij, po božji in apostolske stolice milosti škof ljubljanski.

Gospodu duhovnemu svetniku Francu Sartoriju, kaplanu, Ljubljana, Sv. Jakob.

S tem dekretom Vas imenujem za upravitelja župnije Turjak z naročilom, da darujete ob določenih dnevih sv. mašo za župljane, da vestno in natančno upravljate cerkveno in nadarbinsko imovino, ki Vam jo bo izročil gospod dekan, ter da tudi druge svoje dolžnosti vestno izpolnujete.

Dan nastopa uradno semkaj naznanite.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 25. novembra 1940.

L. S.

Škof + Gregorij Rožman, l. r.

⁹⁴ France Sartori (Šmartno pri Litiji, 30. 9. 1877 – Ljubljana, 7. 5. 1945) je vstopil v kapucinski red 22. oktobra 1906, večne zaobljube je naredil 26. oktobra 1910, v mašnika pa je bil posvečen 25. julija 1910. Po kapucinskih šematizmih – njegovo redovniško ime je bilo p. Valerijan – ga najdemo leta 1912 v Gorici, 1913 v Škofji Loki, 1914 v Celovcu, kjer je med prvo svetovno vojno deloval kot bolniški kurat. Celovski škof ga je imenoval za duhovnega svetnika. Ob priključitvi Koroške k Nemčiji leta 1938 je kot Jugoslovan prišel v Ljubljano in bil sprejet v kler Ljubljanske škofije. Bil je nekaj časa kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, od tam je prišel 30. novembra 1940 za župniškega upravitelja v Turjak in 1. decembra 1940 prevzel župnijo iz rok Janeza Zupančiča, župnika in duhovnega svetnika v Škocjanu, ki je bil ta čas soupravitelj župnije Turjak. V njegovem času je bila popravljena stolpna ura pri župnijski cerkvi v Turjaku. Leta 1942 se je odpovedal župniji in kot upokojenec živel v Zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani.

Št. 291-dd. 28/11. 1940

Predaja temporalij.

Župni urad Turjak.

Predaja temporalij župnije Turjak v roke novemu g. ž. upravitelju Fr. Sartoriju se izvrši v torek, 3. decembra 1940 popoldne.

G. ž. upravitelj naj blagovoli obvestiti g. svetnika Zupančiča, dosedanjega ž. upravitelja v Turjaku, oba cerkvena ključarja ter g. patrona, da se vpričo njih napravi predajni zapisnik.

Pripeljem se z vlakom, ki pride v Velike Lašče okrog 13h. Na kolodvor naj se blagovoli poslati voz.

Ako ne bi bilo mogoče predaje izvršiti na ta dan bodisi na tamkajšnji bodisi na tukajšnji strani, naj vsak pravočasno obvesti! Ave!

L. S.

Demšar,⁹⁵ l. r. dekan

Vse lepo in v redu!

Pripomnim pa, da je med tem časom, in bilo je dne 30. novembra 1940 dopoldne, ko je nenadoma v moje veliko presenečenje me kar iznenadil s svojim pose-
tom g. duh. svetnik, škocijanski župnik in obenem tudi provizorični upravitelj žup-
nije Turjak Janez Zupančič. Le ta, torej, prišel je – po svojem načinu, kakor mi je
rekel – službeno!

In sicer zapisnik: Sestavljen ob izročitvi imovine župne cerkve Brezmadežnega
spočetja Matere Božje v Turjaku v roke novoimenovanemu upravitelju Francu Sar-
tori, kaplanu pri Sv. Jakobu v Ljubljani. –

V Turjaku, dne 30/11. 1940.

Navzoči podpisani.

Izročile so se naslednje zadolžnice:

1. Št. 15.181 z dne 1. 8. 1869, Din 1925 – razne ustanove.
2. Št. 25.262 z dne 1. 10. 1871, Din 150 – mašna ustanova.
3. Št. 3.137 z dne 1. 7. 1869, Din 25 – špitalska ustanova.
4. Št. 15.183 z dne 1. 8. 1869, Din 4.100 – špitalska ustanova.
5. Št. 30.751 z dne 1. 10. 1869, Din 25 – špitalska ustanova.
6. Hranilne knjižice:

1. Kranjske hranilne knj. št. 79.912, Din 50 – Jamnikova mašna ustanova.
2. Kranjske hranilne knj. št. 284.955, Din 22.50 – imovina cerkve sv. Ahaca.

⁹⁵ Viktorijan Demšar (Žiri, 12. 3. 1904 – Komenda, 1. 1. 1992) je gimnazijo obiskoval v Kranju, kjer je leta 1924 maturiral, bogoslovje pa v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1928 posvečen. Bil je kaplan na Koroški Beli (1930), v Srednji vasi v Bohinju (1933), nato v Škofji Loki, kjer je bil tudi katehet v uršulinski cerkvi. Leta 1940 je postal župnik in dekan v Ribnici, kjer je bil leta 1945 nekaj mesecev zaprt. Leta 1946 je prišel za župnika v Komen-
do in deloval do leta 1975, ko je stopil v pokoj. Bil je velik poznavalec svojega predhodni-
ka Petra Pavla Glavarja. Malteški red mu je podelil naslov viteza.

3. Kranjske hranilne knj. št. 182.560, Din 32.50 – Pintarjeva ubožna ust.
4. Kranjske hranilne knj. št. 309.480, Din 100 – mašna ust. Cec. Auersperg.
5. Hranilnice v Laščah knj. št. 1905.
6. Hranilnice v Laščah knj. št. 1939.
7. Hranilnice v Laščah knj. št. 1938.

a) Župna cerkev ima v blagajni gotovine 104.25 Din.

b) Cerkev sv. Ahca ima v blagajni gotovine 160.50 Din.

NB. Vse obligacije, hranilne knjižice, matične knjige in drugi spisi so se izročili novoimenovanemu upravitelju. Zapisnik se sklene in podpiše:

Janez Zupančič, župni upravitelj kot izročitelj, l. r.

Franc Sartori, župni upravitelj kot prejemnik, l. r.

Franc Zabukovec, ključar, l. r.

Franc Janežič, ključar, l. r.

Herward⁹⁶ grof Auersperg, patron, l. r.

NB. In ko je bil ta, zgoraj imenovani »zapisnik« sestavljen in podpisan, se ga je pa takoj odposlalo, in sicer: na dekanijski urad v Ribnici, s sledečo prilogo:

Župni urad v Turjaku 30/11. 1940.

Št. 179 – 3 izročilni zapisniki s priloženo prilogo, in sicer:

Dekanijski urad v Ribnici!

Naslovu pošilja podpisani urad 3 izvode podpisanih izročilnih zapisnikov za župnijo Turjak. Tako damo možnost g. dekanu, da ga rešimo težke poti v Turjak v takem vremenu.

Ako pa želi g. dekan osebno priti v Turjak, ga z veseljem sprejmemo.

Župni urad v Turjaku, 30/11. 1940.

L. S.

Janez Zupančič, župni upravitelj, l. r.

1. decembra 1940. V imenu Gospodovem in zaupajoč vedno v Božjo pomoč nastopam kot novodošli dušni pastir in upravitelj župnije Turjak.

Po obični službi božji ob 8h in ob čitanju berila in sv. evangelija na današnjo, t. j. 1. adventno nedeljo, prva v mesecu in ob enem obletnica ustanovitve naše države, 1. december, sem se potom i še prečitanega dekreta Knezoškofa Ljubljanskega Dr. Gregorija Rožmana, kot novodošel Turjaški dušni pastir, i še v kratkem za to

⁹⁶ Herward (Slovenska Bistrica, 23. 1. 1912 – Cervignano, 27. 8. 1985; pokopan v Cervignanu). Grof Auersperg, baron šumberški in žužemberški s Turjaka. Vitez suverena malteškega viteškega reda. Zadnji lastnik turjaškega gradu. Sin grofa Herwarda s Turjaka in Marije, rojene pl. Adamovich de Csepin. Poročen (Cervignano, 15. 5. 1935) z Marie-Edith grofico Attems-Petzenstein iz Cervignana, hčerko grofa Karla in njegove prve žene Conchite, rojene Peteani pl. Steinberg (Cervignano, 3. 3. 1910 – Cervignano, 21. 2. 2005) (M. Preinfalk, *Auerspergi*, Ljubljana 2005, 447).

nedeljo itd. primernim cerkvenim nagovorom predstavil svojim meni v duhovno oskrb izročenim ovčicam in župljanom župnije Turjak.

9. februarja 1940. Da se ne pride navskriž s cerkvenimi kakor i tudi s civilnimi paragrafi pravnega zakonika in da se izognem tem in onim neljubim neprjetnostim, pripomnim tu slovesno in odločno kot dušni pastir tu na Turjaku, namreč: kar tiče pogrebnega zvonjenja umrlih faranov in pokopališča, kam in kje naj se umrli pokopljejo, ima pravico do tega odločiti edinole vsakteri tukaj službujoči župnik in tako in potemtakem jasno tudi i jaz, ker kot tak sem odgovoren za vse to le svojemu škofu pa nikomur drugemu! Zvonar in še prav posebej grobokop pa brez dovoljenja župnikovega nimata nobene pravice po njim lastni volji že kaj drugače ukreniti! To lepo prosim, naj služi vsem dobrohotno na znanje!

Saj bil do cela prepričan in sem vedno prepričan v mojo tolažbe polno in vele-hvaležno mi zavest napram in vsakokrat napram vam, predragi moji župljani, da ste z združenimi in vašimi ne malo s požrtvovalnimi močmi pripomogli v tako bogatem številu in odmeri in na praznik svečnice pri vašem tako velikodušnem darovanju sveč prihiteli radevoljno na moj klic in gorečo prošnjo do vas vseh in se po vaših močeh odzvali tako hvalevredno in pripomogli tudi v tem pogledu v prekoristni dobrobit naši župni cerkvi. Vsevečni plačnik naj vas vse, plemenite dobrotnike naše župne in ljubke cerkvice, brezmejno blagoslovi in poplača!

Seveda, svota za pokritje sveč itd. še davno niso vsa dovršena in prav dobro pa tudi vem, da imate mnogo dolžnosti in drugih javnih potreb; vem pa tudi prav dobro, da bi se v naši fari še dobile dobre hiše, ki jim je Bog dal nekaj več dobrin tega sveta in katere se morebiti še niso odzvale mojemu klicu, mojej preponižni prošnji in zato tudi vse te in one še prav goreče prosim, ker vem, da tudi ti in oni radi podpirajo karitativne naprave; naj torej tudi v tem pogledu prihitijo v dobrodelno pomoč našej farni cerkvi na Turjaku. Ravnajmo se po geslu: »Dvakrat da, kdor hitro da!«

23. februarja 1941. Izgubila se je na cesti od Podturjaka do Turjaka moška naročna ali zapestna ura; ker je le ta predrag spomin, se naproša pošten najditelj, da uro odda, seveda proti nagradni najdnini tu v župnišču.

20. aprila 1941. V petek 25/4. 1941 god sv. Marka evangelista. Procesija na Goro k sv. Ahcu. Zbirališče na Malem Ločniku ob 7. uri zjutraj po novem časovnem urniku, predpisanem potom odredbe poveljstva pehotne divizije Re, Ljubljana 16/4. 1941-XIX, t. j., da se uvede na ozemlu Slovenije, zasedenem po italijanski vojski, začenshi od 0. ure dne 18/4. 1941, zakoniti italijanski čas. Vse ure se morajo torej pomakniti za eno uro naprej.

27. aprila 1941. Šolsko upraviteljstvo na Turjaku objavlja, da se prične redni šolski pouk v ponedeljek 28. t. m. Otroci, ki obiskujejo sedmo in osmo leto, so letošnje leto pouka prosti.

11. maja 1941. Predragi župljani, zdaj pa še nekaj in poslušajte me vsi dobrohotno, kar mi je bilo naročeno od tukajšnje brigadirske poveljske orožniške stanice. Naprošen sem bil namreč: naj vam jaz, vaš dušni pastir, v prav toplem in priporočilnem tonu raztolmačim prošnjo tukajšnjih kraljevih karabinjerjev, da vi vsi, v tej njih prvi sili in po vašej dobrohotnej možnosti in volji jim prihitite prostovoljno in darežljivo pomoč s prepotrebnim kurivom. In saj veste, predragi župljani, in je tudi povsem razumljivo in jasno, da je orožniška in tako odgovorna služba zelo naporna in huda, in pa še vršiti službo v nezakurjenih prostorih tudi ni kaj prijetna stvar. Posebno pa še, če se oni vračajo iz njihove napore in patroljne ponočne službe, in to ob vsakem tudi neugodnem in mrzlem vremenu domov v njihovo nezakurjeno orožniško stanico. Vam vsim pa bodo za to in točasno od srca vam in njim izkazano uslugo prav gotovo hvaležni; in timbolj še, ker so oni prišli med nas kot kraljevi karabinjerji in kot zanesljivi varuhi pravice, da vam v vsakem oziru želijo pomagati ščititi vašo lastnino in vaše domove pred tatovi in pred temnimi elementi, kolikor bo le v njih moči.

Naročeno mi je bilo hkrati in nadalje, da danes ponovno iz tega mesta vam vsim oznamim, in sicer, naj se brezpogojno in v najkrajšem času izročijo brigadirskemu poveljstvu tukajšnjih kraljevih karabinjerjev: zastave, vojaške uniforme, orožje in morebitno strelivo bivše kraljevine Jugoslavije. Zlasti se pa ponovno opozarjajo odrasli in posebno stariši, da skrbno pazijo, da do orožja in streliva ne pridejo otroci, kar bi imelo za vse te in one kakor za ves okoliš zelo neugodne posledice. In ker je bivša jugoslovanska vojska pustila na raznih krajih granate, bombe in razne vrste drugega streliva, in ker se je zgodila že marsikatera nesreča, zlasti če so otroci dobili v roke tako strelivo in se z njim igrali, zato bodo javne oblasti skušale tako strelivo izslediti in ga odstraniti. Duhovnikom se naroča, naj jih pri tem delu na vso moč podpirajo. Na prižnici naj se ljudem oznani, naj tako strelivo izroče oblastem in jim naznanijo, če vedo, da se kje nahaja kaj takega vojnega streliva itd.

Hkrati še ena moja topla prošnja do vas, predragi župljani, in sicer: Gospod brigadir tukajšnjih kraljevih karabinjerjev me je naprosil, češ če bi kdo izmed vas imel kako sv. razpelo ali križ odveč doma, naj ga veledušno podari tukajšnji orožniški stanici kraljevih karabinjerjev, in bo gospod brigadir zelo hvaležen in v zahvali za to.

25. maja 1941. K zaključku tega današnjega oznanila vas moram, predragi moji župljani, v odgovorni in v svoji službeni dolžnosti opozoriti nujno na sledeče tri točke, in sicer:

Včeraj je prišel k meni v župnijski urad v svojej službeni dolžnosti in na ukaz svojih višjih predstojnikov gospod brigadir tukajšnje stanice kraljevih karabinjerjev in me je naprosil, naj danes vam oznamim, da vsi oni, kateri še niste pritrdili in znova obesili tablice s hišnimi številkami na vaših domovih, da to čimpreje storite in izvedete!

Nadalje se zadnjič in v zadnje odločno opozarjajo vsi oni, kateri imajo še kje shranjene vojaške obleke, vojaške uniforme odnosno vojaške predmete itd., da vse to in ono čimpreje prinesete na tukajšnjo orožniško stanico in izročite ondotnim kraljevim karabinjerjem, ker v slučaju, če bi se to ne zgodilo in če bi le ti vršili hišno preiskavo in napram tej predpisani zapovedi od višje oblasti našli zgoraj omenjene predmete itd., bi potem za vse te in one sledila kar naravnost občutna kazen.

Nadalje opozarja zelo strogo višja zaščitna oblast na strogo in predpisano popolno zatemnitev hiš, poslopij in popolno strogo zastrenje oken, in sicer od 22h zvečer pa do 5h zjutraj, ker drugače, po izreku tukajšnjega gospoda brigadirja, bi sledile na ovadbo tukajšnjih kraljevih karabinjerjev pri višji vojaški oblasti občutne denarne globe od 200-300 Lir in še več in po vrhu pa še zapor itd.

Nadalje me je tukajšnji gospod brigadir naprosil, naj oznamim še to, in sicer: dajale se bodo takozvane dozvole ali pripustnice na orožniški stanici tukajšnjih kraljevih karabinjerjev za Ljubljano, za Kočevje itd. vsako popoldne tedna, pa samo od 4h do 6h popoldne.

In še nekaj, kar mi prav na srcu teži in mi ne smete zameriti, je zadeva tukajšnjega farnega pokopališča. Že od več merodajnih strani in merodajnih osebnosti sem na žalost moral slišati, da je, kakor imam tudi jaz svoj osebni občutek, da je tukajšnje farno pokopališče zelo zanemarjeno itd. In zato vas vse lepo spomnim in posebno še tiste, kateri imate svoje drage pokojne svojce na blagoslovljeni božji njivi, da stvarno in marljivo skrbite za grobove vaših dragih in pokojnih svojcev in da jih od časa do časa očistite in uredite in to radi tega še posebno, ker sploh na pokopališčih ne sme biti nepotrebne navlake, odvišni predmeti (npr. ovelo cvetje, razpadli venci, polomljeni križi) se morajo s pokopališča memudoma odstraniti.

22. junija 1941. Kakor vam že dobro znano, se blizu Turjaka na griču med zele-nimi smrekami, danes in letos še obenem na današnjo nedeljo, 22. junija, na Gori pri Sv. Ahaciju vrši zgodovinsko žegnanje v spomin na krščansko zmago nad Turki pri Sisku leta 1593. Že pred mnogimi in mnogimi leti so verniki in izletniki na to nedeljo radi prihajali na Goro k Sv. Ahaciju.

Na ta dan torej 22. junija vsakega leta se pa še posebej spominjamo, ko so iste-ga dneva v zgodovinskem letu 1593 v rano jutro prinesli kranjski vojaki Andreju Turjaškemu truplo Hasana paše, ki je bil utonil v Kolpi, in dragocen zlat plašč, ki se je rabil vsako leto na dan sv. Ahacija v spomin zmage na Turki.

In posledica tega je bila, da so nato Turjaški grofje v spomin na zmago dali se-zidati cerkev na razglednem verhu. Cerkev pa, ki je obenem še podružna cerkev

Turjaške župnije M. B. Brezmadežne, sama na sebi hrani mnogo zgodovinsko zanimivega: cerkvene stopnjice še kažejo konjske podkve iz turških časov. Na levi strani je turški grb, v zidu je kamenita plošča s turškimi napisi, ker sta pred cerkvi-jo pokopana dva turška viteza iz leta 1528.

Mi pa, ki stojimo na tem posvečenem mestu davne preteklosti in premišljujemo v tihi in zahvalni molitvi do Boga – Vsevečnega zmagovalca vojskinih trum – in Turjaških grofov, zmagovalcev in njih soborcev in osvoboditeljev turškega polu-meseca in krute podjarmljene sužnosti, ne bomo pa še posebno pozabili nje, katero kličemo pod naslovom: Marija Pomočnica vsih kristjanov! In kakor so se v tistih žalostnih in vsih časih priporočali Mariji vsi ti in oni častilci Marijini, da je uprav ona izprosila od Boga končno zmago nad krvoločnimi Turki; ravno tako, in še bolj ko kdaj, bomo pa še v zdajnih in naših časih obsipali nebeško Mater z goreči-mi prošnjami, nam obenem si utrjevali zaupanje, da bomo z Marijino pomočjo srečno prestali vse križe, ki nam jih je naklonila božja Previdnost, in da se bomo pomirjeni in potolaženi povrnili v zadovoljive, mirne čase.

24. avgusta 1941. Stroški za popravilo naše župne stolpne ure, za nove 3 utežne žice in druge različne pritikline, so znesli Din 650, t. j. L 247. Potom nabiralne zbirke po naši župniji so, hvala Bogu, kriti in že poravnani stroški vsestransko, kar vsi. Tukajšnji župnijski urad se iskreno tim potom zahvaljuje v prvi vrsti visoko-rodnemu patronu tukajšnje grajske župne cerkve, kakor tudi i še vsim vam daroval-cem in župljanom. Bog plačaj!

7. septembra 1941. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede po svoji na-redbi z dne 12. avgusta 1941-XIX, št. 84 in z dne 15. avgusta 1941-XIX, št. 87, ki se nanašata na uvedbo in voditev registra prebivalstva v občinah Ljubljanske po-krajine in na statistiko v gibanju prebivalstva in smatrajoč za potrebno, da se pre-prečijo zakasnitve v prijavljanju rojstev, odreja:

Čl. 1. Dolžnost novorojenčevih staršev je, da prijavajo njegovo rojstvo pristoj-nim cerkvenim in civilnim oblastvom, ki opravljajo posle vodje (župnijski urad) *najkasneje v desetih dneh po rojstvu ne glede na dan, ko morda nameravajo pri-re-diti krst*. Prijaviti morajo tudi mrtvorojene. Prav tako sta dolžna napraviti prijavo iz prednjega odstavka tudi zdravnik ali babica, ki sta prisostvovala porodu.

Čl. 2. Kršitelji določbe te naredbe, ki stopi v veljavo z dnem objave v Službe-nem listu za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo v smislu čl. 27 naredbe z dne 12. avgusta 1941-XIX, št. 84.

Ljubljana, 26. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Emilio Grazioli, l. r.

14. septembra 1941. Smo torej v kvaternem tednu, v katerem se obično pobira predpisana bira za dušnega pastirja v denarju in blagu.

Kar tiče cerkvenika Žužka, kateri že dobra tri leta opravlja cerkveniško službo tu na Turjaku, sem tudi jaz in kakor moj prednik letošnje septemberske-kvartemberske cerkvenikove bire in kakor je bilo uže popreje, predno sem jaz v decembru 1940 tukajšnjo dušebrižno službo nastopil, preračunjeno, da je cerkvenik Žužek, kakor od mojega prednika, tako tudi od mene ves čas do zdaj dobival mesečnih 70 Din. Ker pa on po njegovem zatrdilu in opombi napram meni hoče znatnega poviška zdaj v Lirah imeti izplačanega (ker se drugače odpove cerkveniški službi), zatorej vas vse, moje drage župljane prosim, da ž njim in z menoj vsestransko in povoljno uredite to tudi zame kočljivo zadevo. Če ste torej vsi zadovoljni s prispevnim poviškom v Lirah plače, ki bom jaz zmožen jo izplačati vsak mesec celega leta do prihodnjega leta, ko se bo takrat izvršila tudi letna zbirka za cerkvenikovo mesečno plačo potem vse v redu, in kakor rečeno, to ni moja, ampak vaša zadeva itd. glede cerkvenika. In kar tiče tega, želim s cerkvenim ključarjem priti jutri k vsaki družini: na Četež in Podturjak, in v torek pa tudi v spremstvu ključarja na Turjak. Obenem se bo pa izvršila tudi moja bira v blagu in denarju. Glede tega vsega sem pa že vam v cerkvi pred 14 dnevi oznanil.

16. novembra 1941. In ker hočemo tudi tu v Turjaku kot pošteni in zavedni kristjani vselej in vedno dati Bogu, kar je božjega, in pa po božji volji vsled tega še gojiti ljubezen do bližnjega, in še posebno v tih izrednih časih do naših dragih širrom krajev razkropljenih sorojakov-pregnancev, beguncev ter izseljencev itd.; se, predragi mi župljani turjaški, jaz kot vaš in vam vsigdar prevdani in veleskrben dušni pastir, nisem varal nad vami, in kadar sem kot tak potrkal na vaša dobrodušna zlata srca, vselej ste mi, kakor tudi to pot, prihiteli seveda po vaše vsestranski možnosti v pomoč itd.

In vsled tega se tudi danes – raz to sv. mesto – še posebno v imenu Škofijskega ordinariata Ljubljanskega uže vnaprej, kakor tudi v imenu vsih naših pregnanih dragih sorojakov-beguncev in izseljencev itd. [zahvalim] p. n. visokorodnej grofovskeje Turjaški grajščini in kakor z eno besedo rečeno še vsim vam župljani sploh, ki ste po vaše možnosti ali v obleki, blagu, denarju itd. do zdaj prispevali v prid nesrečnim izgnancem. Kakor rečeno: poleg zares tudi več kot v denarju, vrednostnih oblačil, perila itd. je prejel tukajšnji župnijski urad zbirkinih prispevkov v denarju L 241.90. Obljubili so pa še nekateri, da bodo tudi oni kaj radi še prispevali po njih možnosti v ta blagodejen namen.

Tim potom in na tim sv. mestu pa naj velja tudi moja prehvaležna in iskrena zahvala mojej skrbnej gospodinji v župnišču, gđc. Angeli Kristanc za vso njeno gorečo pobudo in požrtvovalno in neustrašeno agitacijo kot vsestranska nesebična nabirateljica v prid in dobrobit ubogim sorojakom-pregnancem.

Kakor hitro bo tu vsestranska zbirka bodisi v blagu, denarju itd. dovršena in zaključena, bo vse to in ono tukajšnji župnijski urad v Turjaku odposlal na Knezoškofijski ordinariat v Ljubljano, odkoder da bo tudi potem vse to in ono, kar tiče

tukajšnje te dobrodelne zbirke v prid izgnancev, zares tudi došlo v roke pravega in darovanega namena.

Vnovič vsestransko vsim in vam vsim brezmejni: Bog plačaj! »In kar ste storili,« kakor že bo tudi Kristus nekdaj govoril pri sodbi, »in kar ste storili kateremu izmed mojih najmanjših bratov, ste meni storili. Lačen sem bil in ste mi dali jesti, nag sem bil in ste me oblekli. Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta.« Amen. Ponovno izrečem tim potom vam in vsim: Bog plačaj!

j) Župnik Anton Stanovnik (1942)⁹⁷

15. julija 1942 so prišli kraljevi orožniki z vojaštvom in se nastanili v Gradu po številu 52 mož (47 vojakov in 5 orožnikov).

29. decembra 1942 je zbruhnil ogenj v grajskem oratoriju. Kako je ogenj nastal, se ne ve.⁹⁸

⁹⁷ Anton Stanovnik (Trata-Gorenja vas, 29. 5. 1896 – Villa Sarmiento, Argentina, 24. 5. 1980), brat duhovnika Maksa Stanovnika, je gimnazijske študije opravil v Zavodu sv. Stanislava. Med prvo svetovno vojno je bil vojak. Po vojni je vstopil v ljubljansko semenišče in je bil posvečen 29. junija 1922. Kaplanoval je v Toplicah, Starem Trgu ob Kolpi in Vodichah. Nekaj let je bil župnik v Zgornjem Tuhinju, odkoder so ga Nemci preselili na Hrvaško. Potem ko se je vrnil v Ljubljano, je bil leta 1942 imenovan za župniškega upravitelja na Turjaku, kjer je službo opravljal do 19. septembra 1943, ko je bil grad in z njim župnijska cerkev popolnoma razrušen. Leta 1945 je odšel v emigracijo. Begunska leta je preživel v Italiji, nato v Španiji, odkoder je odšel v Argentino. Zadnje službeno mesto je bilo v bolnišnici v Haedo v škofiji Moron, kjer je stopil v pokoj. Po značaju je bil miren in tih, povsod priljubljen. Pogrebno mašo v cerkvi je opravil škof iz Morona msgr. Justo Laguna, pogrebni obred na pokopališču pa msgr. Anton Orehar s 16 slovenskimi duhovniki (OLŠ).

⁹⁸ Iz župnijske kronike: Oktobra 1930 je zapustil turjaško župnijo g. župnik Franc Hiti in odšel na novo župnijo v Dražgoše na Gorenjsko. – Za g. Hitijem je prišel v Turjak France Ambrožič, kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, ki je služboval v Turjaku od avgusta 1931 do 12. septembra 1940. V Turjaku je promoviral in postal doktor bogoslovja. Z doktoratom je šel v Ljubljano 12. septembra 1940 in prevzel profesuro verouka na državni gimnaziji. – Za Ambrožičem je prišel v Turjak za župnega upravitelja g. Franc Sartori, ki je kot kapucin (p. Valerijan) dolgo let deloval v kapucinskem samostanu v Celovcu. Kot vojaški duhovnik se je udeležil svetovne vojne od 1914–1918. Ob prikloplitvi Koroške k Nemčiji je kot Jugoslovan prišel v Ljubljano in bil sprejet v kler Ljubljanske škofije. Bil je nekaj časa nastavljen kot kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, od tam je prišel 30. novembra 1940 za župnega upravitelja v Turjak in 1. decembra 1940 prevzel župnijo iz rok Janeza Zupančiča, župnika in duhovnega svetnika v Škocjanu, ki je bil ta čas soupravitelj župnije Turjak. Za dobo župnega upravitelja g. Sartorija, ki je po lastni izjavi od celovškega škofa bil odlikovan z naslovom »duhovni svetnik«, je bila popravljena stolpna ura pri župnijski cerkvi v Turjaku. – Leta 1941 so Nemci okupirali Gorenjsko in Štajersko, Italijani pa Dolenjsko.

POVZETEK

Arhiv Turjaške župnije, ki je trenutno v župnišču v Škocjanu, hrani sedem skoraj po čudežu obvarovanih oznanilnih knjig, ki z nekaterimi vrzeli obsegajo obdobje od leta 1857 do konca leta 1942. Čeprav gre za preprosta vsakonedeljska oznanila, pa vendar najdemo v njih nekatere podatke, ki jih druga ni.

Pri prvi knjigi je prvi list iztrgan, drugi list pa začne pri zadnji nedelji leta 1856, nedelji pred Gospodovim obrezovanjem (nedeljo po božiču). Oznanila je pisal Anton Pintar, ki je služboval kot župnik na Turjaku od poletja 1855 do adventa 1861 in kot upravitelj od adventa 1861 do septembra 1862. Pisal je v latinščini s številnimi okrajšavami. Civilnih datumov nima, ampak samo bogoslužne oznake, npr. ta in ta praznik ali ta in ta nedelja po veliki noči ali po binkoštih. Vsako leto za 8. december, praznik Marijinega brezmadežnega spočetja, opozori na žegnanje v župnijski, in 22. junija, god sv. Ahca, na podružni cerkvi. Prav tako spomni na cesarjev rojstni dan in čez nekaj dni na njegov god (4. oktobra). Občasno so obvezne pušice za razne pogorelce. Leta 1859 opozori na smrt škofa Antona A. Wolfa, leta 1860 pa na novega škofa Jerneja Vidmarja: »Molimo za našega novega škofa Jerneja, ki ga je 6. novembra njegovo c. kr. apostolsko veličanstvo izvolilo, 26. marca njegova svetost, najvišji duhovnik, potrdila in ga je 17. t. m. kardinal in nadškof dunajski posvetil za škofa ter bo dne 1. julija slovesno prevzel vodstvo škofije. Opominja glede dolžnega spoštovanja in poslušnosti ter glede javne in zasebne molitve.« Piše latinsko, zelo redko pa je v oklepaju slovenski izraz, verjetno za pomoč pri branju, saj je moral oznanila povedati po slovensko, čeprav so bila pisana latinsko. Za 3. adventno nedeljo 1861 ima oznanilo: »Tukaj ne bo Božje službe.« S tem se končajo Pintarjeva oznanila. Zdi se, da v času upraviteljstva (od adventa 1861 do septembra 1862) oznanil ni pisal.

Od septembra 1862 do septembra 1863 je župnijo upravljal škocjanski župnik Anton Čibašek, ki je pisal oznanila za ta čas. Pisal je krajša oznanila kot njegov predhodnik in še vedno v latinščini. Prvi stavek v slovenščini je za novo leto 1863: »Kteri niste še plačila za luster odrajtali, skerbite, da odrajtate do prih. nedelje.«

Zdi se, da turjaška župnika Jakob Marolt (1863–1867) in Ivan Zorec (1867–1870) oznanil nista pisala. Ko je leta 1871 nastopil Janez Čibašek, je začel z naslednjo: »Opomba. Od 18. januarja 1870 do 1. decembra 1871 bila je turjaška fara izpraznjena. Oskerbovala se je med tem časom od g. lokalkaplana želimskega: Ignacija Tavčarja. Nastop podpisanega fajmoštra in slovesno njegovo vpeljevanje po 6 duhovnih sobratov: č. fajm. in strica Antona Čibašek, g. Anžurja iz Š. Jurja, g. Lenčeka iz Roba, g. Dolinarja iz Kopanja (pridigar), g. kaplana iz Lašič (g. Tavčar je še le k južnji v Škocjan prišel) se je godilo 1. adv. nedeljo v jako lepem vremenu

med streljanjem in priterkovanjem in vsred prav obilno zbranega ljudstva iz domače in sosednih fara. Janez Čibašek, fajmošter.«

Od zdaj naprej so oznanila v slovenščini, ne več tako telegrafsko skopa, ampak včasih kar gostobesedna. Ker začne kroniko pisati šele Franc Pavšič leta 1910, iz posameznih oznanil lahko sestavimo nadomestno kroniko. Poleg bogoslužne oznake nedelje ali praznika ima tudi civilni datum, vendar brez letnice. Npr.

»I. adventna nedelja 3. decembra.

1. Popoldanske službe božje danes ne bo. Zato se pa bodo litanije odmolile po sv. maši.

2. Cel adventni čas bodo zorne maše (zunaj nedelj in praznikov) ob 6 zjutraj.

3. V sredo in petek zapovedani adventni post.

4. Prihodni petek je zapovedani praznik čistega spočetja D. Marije in bo ob 10 slovesno duhovno opravilo (s pridigo med peto sv. mašo) in z ofram za cerkvene potrebe.« Sledijo izvlečki v obliki kronike, in sicer v prvem letu nekoliko bolj podrobno, predvsem glede verskih običajev, v naslednjih letih pa le izredni dogodki.«

Zanimive so tudi statistike ob koncu leta. Čibašek takole sklene svoje delo: »Jest podpisani sem v ti fari pastiroval 6 let, 10 mesecev in 23 dni (od 1. decembra 1871 – 24. oktobra 1878). Odpeljal sem se od tod 24. oktobra zjutraj ter isti dan nastopil novo faro Št. Vid pri Cirknici.«

Med odhodom in prihodom posameznih župnikov je upravljala župnijo sosednja duhovščina, trajno pa je bila župnija brez lastnega župnika od leta 1878 do 1902. Med tem časom so opravljali v gradu službo božjo kot domači duhovniki sledeči gospodje: Škocjanski župnik Bartel Kosec od leta 1878 do 1880. Upokojeni župnik Jakob Gruden od leta 1880 do 1896. Upokojeni kaplan Ivan Bevc od leta 1897 do 1902.

Župnik Mihael Horvat (1902–1908) je redno pisal oznanila v knjigo.

Njega je nasledil župnik Anton Medved (1908–1910), sicer znan slovenski pesnik, ki je pastiroval samo dve leti in na Turjaku tudi umrl. Večkrat omenja stanje njegovega zdravja: »24. maja 1908. Procesija na Goro k sv. Ahaciju za letos izostane zaradi mojega še rahlega zdravja.« »17. oktobra 1909. Mesto mene obolelega maševal ob ½ 10 č. g. M. Kozelj, kapelan v Velikih Laščah.«

Župnik Frančišek Pavšič (1910–1920) je takole začel: »Podpisani je bil 1. avgusta 1910 inštaliran v knezoškofijski kapelici. 2. avgusta je prišel v spremstvu g. župnika Ivana Erjavca iz Želimlja in svojega brata Ivana Pavšiča, c. kr. vladnega računskega asistenta, proti večeru popolnoma incognito na Turjak. Fr. Pavšič, župnik. O. A. M. D. G.« In končal: »Fr. Ks. Pavšič, župnik od 2. avgusta 1910 do 25. oktobra 1921.«

Župnik Franc Hiti (1922–1930) je redno pisal oznanila, končal pa takole: »12. oktobra 1930. V sredo zapustim turjaško župnijo in odidem na svoje novo službeno mesto v Dražgoše.«

Njegov naslednik župnik France Ambrožič (1931–1940) je oznanila izrabil za dolgo obračunavanje z neko birtinjo glede točenja pri Sv. Ahcu: »29. junija sem vam s tega mesta omenil, da bom zadevo glede našega nameravanega točenja na sv. Ahaciju uradno preiskal in vam o tem tudi poročal. – Predolgo bi bilo, ako bi vam hotel pripovedovati vse podrobnosti; razložim naj vam le zadevo, o kateri ste že slišali govoriti in je prav, da jo izveste naravnost iz mojih ust.«

Župnik Franc Valerijan Sartori (1940–1942) je takole nastopil: »22. septembra 1940. Od tu sem, pa do 1. decembra 1940 se po mojih čč. gg. prednikih ni več zabilježevalo v to, zdajno oznanilno knjigo. Novodošli turjaški dušebrižnik: Franc Valerijan Sartori, župni upravitelj. 1/12. 1940.« Nato prepíše dekret in primopredajni zapisnik. In nadaljuje: »1. decembra 1940. V imenu Gospodovem in zaupajoč vedno v Božjo pomoč nastopam kot novodošli dušni pastir in upravitelj župnije Turjak. Po obični službi božji ob 8h in ob čitanju berila in sv. evangelija na današnjo, t. j. 1. adventno nedeljo, prva v mesecu in ob enem obletnica ustanovitve naše države, 1. december, sem se potem i še prečitanega dekreta Knezoškofa Ljubljanskega Dr. Gregorija Rožmana, kot novodošel Turjaški dušni pastir, i še v kratkem za to nedeljo itd. primernim cerkvenim nagovorom predstavil svojim meni v duhovno oskrbo izročenim ovčicam in župljanom župnije Turjak.« Nato opiše začetek druge svetovne vojne in italijansko okupacijo z njenimi zahtevami.

Župnik Anton Stanovnik (1942) je deloval na Turjaku samo eno leto.

ABSTRACT

The archive of the parish Turjak, currently to be found in the parish of Škocjan, keeps seven almost miraculously preserved Announcement books. With some gaps in between, they range from 1857 until the end of 1942. They might be simple Sunday announcements, yet they contain information not to be found anywhere else.

The first book has the first page torn out, the second page starts with the last Sunday of 1856, the Sunday before the Circumcision (Sunday after Christmas). The Announcements were written by Anton Pintar who served as parish priest at Turjak since the summer of 1855 to Advent of 1861, and as parish administrator from Advent 1861 until September 1862. He wrote in Latin with a number of abbreviations. No civil dates are used, only liturgical tags, e.g. a holiday or a Sunday after Easter or Pentecost. Every year on December 8, the feast of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary he points to the parish feast celebration, and on June 22, to the feast of St. Ahac at the succursal church. He also recalls the emperor's birthday, as well as his name day a few days later on October, 4. Occasionally, there are mandatory collections for the victims of a fire.

In 1859, he draws attention to the death of Bishop Anton A. Wolf, and in 1860 to the new bishop Jernej Vidmar: »Let us pray for our new bishop Jernej who was elected by his imperial-royal apostolic majesty on November 6, confirmed by his Holiness, the highest priest, on March 26, ordained bishop on the 17th of this month by the Cardinal and Archbishop of Vienna and will solemnly assume the leadership of the diocese on July 1. A reminder regarding the obligation to respect and obedience, and regarding public and private prayer.« He writes in Latin, rarely he uses a Slovenian term in parentheses, probably to help reading. The announcements were told in Slovene even though they were written in Latin. The announcement for the 3rd Sunday in Advent reads: "There will be no Holy mass." This marks the end of Pintar's announcements. It appears that at the time of his administration (from Advent 1861 to September 1862) he did not write the announcements.

From September 1862 to September 1863, the parish was managed by Anton Čibašek, the parish priest of Škocjan who wrote the announcements for this period. He wrote shorter announcements than his predecessor and still in Latin. The first sentence in Slovene was written in the new year 1863: »Those who have not yet paid for the chandelier, attend to the matter by next Sunday.«

It appears that the parish priest of Turjak Jakob Marolt (1863–1867) and Ivan Zorec (1867–1870) did not write the announcements. In 1871, when Janez Čiba-

šek came, he wrote the following: »Note. From January 18, 1870 to December 1, 1871 the parish of Turjak was discharged. During this time it was administered by the local assistant priest from Želimlje, Ignacij Tavčar.

The first appearance and solemn introduction of the undersigned parish priest by 6 priests: honor. priest and uncle Anton Čibašek, Fr. Anžur from St. Jurij, Fr. Lenček from Rob, Fr. Dolinar from Kopanj (preacher), the assistant priest from Lašič (Fr. Tavčar came to Škocjan for dinner). The event took place on the first Sunday in Advent in beautiful weather, accompanied with shooting and bell ringing with a multitude of people from domestic and neighbouring parishes. Janez Čibašek, parish priest.«

The announcements that follow are written in Slovene, now less sparing in words, sometimes even verbose. Since the chronicle began to be written by Franc Pavšič in 1910, the individual announcements can serve as an alternative chronicle. Next to a liturgical note of a Sunday or a feast, the civil date is written, yet without the year. E.g. »The 1st Sunday of Advent. December 3.

1. No afternoon divine service. The litanies will be prayed after the holy mass.

2. During the entire Advent there will be morning masses (except on Sundays and Feast days) at 6 o'clock.

3. Advent fasting mandatory on Wednesdays and Fridays.

4. Next Friday is the holy day of obligation of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary and a solemn mass at 10 (with a homily during a sung mass) and a collection for the needs of the church.« Follow the extracts in the form of a chronicle; in the first year in slightly more detail, particularly regarding religious practices, in the following years only the outstanding incidents are mentioned.

End of year statistics are also interesting. Čibašek concludes his work: »The undersigned served this parish for 6 years, 10 months and 23 days (from December 1, 1871 to October 24, 1878). I left from here on October 24, in the morning and began my pastorate on the same day in the new parish of St. Vid pri Cirknici.«

Between departure and arrival of individual parish priests the parish was administered by the priests from the neighbouring parishes. The parish was without its own priest from 1878 to 1902. During this time the following domestic priests said mass in the castle: Bartel Kosec, the parish priest of Škocjan from 1878 until 1880. The retired priest Jakob Gruden from 1880 until 1896. The retired assistant priest Ivan Bevc from 1897 until 1902.

The parish priest Mihael Horvat (1902–1908) regularly wrote the announcements in the book.

He was succeeded by the parish priest Anton Medved (1908–1910), a well know Slovene poet, who served the parish for only two years and died at Turjak. He often mentions his health conditions: »May, 24, 1908. The procession to Gora St. Ahac, will be missing this year due to my frail health.«

» October 17, 1909. Due to my sickness, the holy mass was celebrated at ½ 10 by honour. Fr. M. Kozelj, the assistant priest of Velike Lašče.«

The parish priest Frančišek Pavšič (1910–1920) began like this: »The undersigned was installed on August 1, 1910 in the prince bishop's chapel. He came to Turjak completely incognito, accompanied by the parish priest Ivan Erjavec from Želimlje and my brother Ivan Pavšič, an imperial-royal government's audit assistant, in the evening on August 2. Fr. Pavšič, parish priest. O. A. M. D. G.« He finished: »Fr. Ks. Pavšič, parish priest from August 2, 1910 until October 25, 1921.«

The parish priest Franc Hiti (1922–1930) wrote the announcements and finished them: »October 12, 1930. I am leaving the parish of Turjak on Wednesday and I am setting out to my new post to the village of Dražgoše.«

His successor, the parish priest France Ambrožič (1931–1940) used the announcements to settle the matters with an innkeeper about retailing alcoholic drinks at St. Ahac: »On June 29, I mentioned here that I intend to refer the matter about our planned retailing of drinks at St. Ahac to official search and I shall give you a report. – It would take too long if I gave you all the details, so let me explain only the matter about which you've already heard and it is right that you learn about it directly from my mouth.«

The parish priest Franc Valerijan Sartori (1940–1942) began like this: »September 22, 1940. From here until December 1, 1940 my honourable predecessors did not enter anything in the present announcement book. The newly arrived pastor of Turjak: Franc Valerijan Sartori, parish administrator. 1/12. 1940.« He then copies the decree and the minutes of the handover. And continues: »December 1, 1940. In the name of the Lord and in reliance in God's help I begin my ministry as the newly arrived pastor and administrator of the parish Turjak. At the regular holy mass at 8 o'clock, after the Reading and the Gospel on this First Sunday in Advent, the first in the month and also the anniversary of the establishment of our country, December 1, after reading the decree of Prince bishop of Ljubljana, dr. Gregorij Rožman, as the newly arrived pastor of Turjak, and after the sermon, I presented myself to the flock and the parishioners of Turjak given to my spiritual care.«

He describes then the beginning of the Second World War, the Italian occupation and its requirements.

The parish priest Anton Stanovnik (1942) served the parish of Turjak only for one year.

NAVODILA SODELAVCEM AES

1. AES objavljajo še neobjavljene ali težko dostopne vire za slovensko cerkveno zgodovino (vključno slike in razpredelnice).
2. Objava virov v originalnem jeziku se ravna po pravilih ekdotike. Sam dokument ali skupino dokumentov predstavi avtor v uvodni razpravi.
3. Uredništvo si pridržuje pravico do jezikovnega lektoriranja besedil. Za vsebino sestavka in točnost dokumentov odgovarja avtor sam.
4. Avtor pošlje uredništvu računalniški izpis skupaj z disketo.
5. Čistopisu priložite povzetek in sinopso. Povzetek in sinopso bosta objavljena v slovenščini in v enem od tujih jezikov.
7. Slikovnega gradiva ne lepite v besedilo, temveč na hrbtni strani označite ime in priimek avtorja, naslov dela ter zaporedno številko slike. Legenda slikovnega gradiva naj bo priložena na posebnem listu.
8. Opombe naj bodo pisane enotno po naslednjih smernicah:
 1. Pri dobesečnem navajanju (v narekovajih):
 - a) Pri navajanju iz knjige:
 - začetnica imena avtorja, priimek avtorja (naslove, npr. prof., dr., kardinal itd. izpuščamo), naslov knjige v ležečem tisku – lahko tudi podnaslov, v navadni pisavi založba (ni nujno), kraj in letnica izdaje, stran, npr.: F. Oražem, *Teologija duhovnosti*, Družina, Ljubljana 1993, 171.
 - lahko dodamo (namesto založbe) tudi zbirko, in to v navadnem tisku, npr.: F. Oražem, *Teologija duhovnosti*, Teološka knjižnica 8, Ljubljana 1993, 171.
 - ko drugič navajamo isto knjigo, ne uporabljamo izraza "prav tam" ali podobno, marveč napišemo začetnico imena in priimek avtorja ter dodamo "n. d." in stran, npr. F. Oražem, n. d., 172.
 - če drugič navajamo različne knjige istega avtorja, moramo, da se dela ločijo med seboj, začetnici imena in priimku avtorja dodati še naslov knjige, takoj za tem pa stran, npr.: F. Oražem, *Leto Kristusovih skrivnosti*, 173.
 - b) Pri navajanju iz revije ali zbornika:
 - začetnica imena, priimek avtorja, naslov članka oz. razprave v ležeči pisavi, nato za vejico "v:", in v ležeči pisavi naslov revije ali zbornika, letnik ter v oklepaju letnica, vejica in stran, npr.: J. Krašovec, *Filozofsko-teološki razlogi za odpuščanje*, v: *Bogoslovni vestnik* 51 (1991), 273.
 - pri ponovnem navajanju istega članka ali različnih člankov istega avtorja ravnamo kakor pri navajanju knjige.

- posamezna dela v isti opombi ločujemo s podpičjem, npr.: Nadrah Anton, *Evharistija in življenje*, v: BV 36 (1976) 153; Truhlar Vladimir, *Pokoncilski katoliški etos*, Celje (MD) 1976, 125.
- 2. Pri navajanju, ki ni dobesedno, dodamo pred navedkom "Prim." (z veliko začetnico), npr.: Prim. J. Krašovec, *Filozofsko-teološki razlogi za odpuščanje*, v: *Bogoslovni vestnik* 51 (1991), 273.
- 3. Pri navajanju bibliografije ravnamo enako, le da zaradi abecednega reda na prvo mesto postavimo priimek in za njim začetnico imena, npr.
Oražem F., *Leto božjih skrivnosti*, Zbirka Božje okolje 17, Ljubljana 1989.
Oražem F., *Teologija duhovnosti*, Teološka knjižnica 8, Ljubljana 1993.
- 4. Številka opombe stoji vedno za ločilom, ne glede na to ali gre za piko, vejico ali narekovaj.
- 5. Sveto pismo, cekrvene dokumente ali kako drugo pogosto navedbo lahko navajamo tudi med besedilom:
 - če je besedilo v navednicah, damo navedek za navednico in pred ločilo, npr. "Baraba pa je bil razbojnik" (Jn 18, 40).
 - če besedilo ni v navednicah, dodamo pred navedkom "prim." (z malo začetnico), npr.: Evangelist Janez piše, da je bil Baraba razbojnik (prim. Jn 18, 40).
- 9. Na kratice moramo opozoriti na začetku razprave ali v prvi opombi. Pri domačih kraticah se držimo določil *Slovenskega biografskega leksikona*, pri tujih pa tistih, ki jih v prvem zvezku navaja *Lexikon für Theologie und Kirche*.
- 10. Kadar navajamo založbo, lahko pri slovenskih založnikih navedemo samo kratice (CZ, DZS, MK, SM). Kjer je več mest izdaje, navedemo le prvo.
Ponovne izdaje knjige navedemo s številko nad krajem: Ljubljana² 1979.
- 11. Ob koncu besedila naj avtor izpiše svoj polni naslov.
- 12. Rokopisov in ilustracij uredništvo ne vrača.
- 13. Prispevke pošljite na naslov:

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani
 Uredništvo AES
 Poljanska c. 4
 1000 Ljubljana

PUBLIKACIJE INŠTITUTA ZA ZGODOVINO CERKVE
SI-1000 Ljubljana, Poljanska 4

- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 1, 1979**, 188 strani. **Miscellanea:** Metod Benedik, Instrukcija papeža Klemenca VIII. za obnovo katoliške vere na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem z dne 13. aprila 1592; France M. Dolinar, Jožefinci med Rimom in Dunajem – Škof Janez Karel Herberstein in državno cerkvenstvo; Bogo Grafenauer, Etnična vprašanja ob preureditvi lavantinske škofije na Štajerskem; Ivan Škafar, Jezuitski misijoni v krajini med Muro in Rabo za časa katoliške obnove 1609–1730; Ivan Škafar, Oda Jožefa Košiča iz leta 1813.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 2, 1980**, 231 strani. **Maksimilijan Jezernik**, Friderik Baraga (Zbirka rimskih dokumentov).
- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 3, 1981**, 172 strani. **Miscellanea:** Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (1); France M. Dolinar, Zapisi škofa J. Tavčarja o stanju v ljubljanski škofiji; Ivan Škafar, Gradivo za zgodovino kalvinizma in luteranstva na ozemlju belmurskega in beksinskega arhidiakonata.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 4, 1982**, 255 strani. **Jože Gregorič**, Pisma Petra Pavla Glavarja Jožefu Tomlju 1761–1784.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 5, 1983**, 331 strani. **Miscellanea:** Jože Mlinarič, Prizadevanje sekovskih škofov Martina Brennerja in Jakoba Eberleina kot generalnih vikarjev salzburških škofov za katoliško versko prenovu na Štajerskem v luči protokolov 1585–1614 in vizitacijskih zapisnikov iz 1607, 1608 in 1617–19; Ivan Zelko, Gradivo za prekmursko cerkveno zgodovino; Ivan Zelko, Frančiškani v Murski Soboti.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 6, 1984**, 225 strani. **Miscellanea:** Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (2); Martin Jevnikar, Ivan Trinko, pokrajinski svetovalec v Vidmu 1902–1923; Vilko Novak, Ivanu Škafarju v spomin – Njegovo življenje in delo; Ivan Škafar, Priloge: Izvirna poročila, regesti in zapisi o delovanju luteranov (evangelikanov) na Petanjcih 1592–1637.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 7, 1985**, 288 strani. **Sveta brata Ciril in Metod v zgodovinskih virih.** Ob 1100–letnici Metodove smrti: Bogo Grafenauer, Spreobrnjenje Bavarcev in Karantancev – *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*; France Perko, Italška legenda; France M. Dolinar, Pisma rimskih papežev Hadrijana II., Janeza VIII. in Štefana V.; Metod Benedik, Žitje Konstantina (Cirila) in Žitje Metoda; France M. Dolinar, Pohvala sv. Cirila in Metoda; Janez Zor, Anonimna ali Metodova homilija v Clozovem glagolitu.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 8, 1986**, 395 strani. **Rajko Bratož**, Krščanstvo v Ogleju in na vzhodnem vplivnem območju oglejske Cerkve od začetkov do nastopa verske svobode.

- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 9, 1987, 463 strani. **Jože Mlinarič**, Župnije na Slovenskem Štajerskem v okviru salzburške nadškofije v vizitacijskih zapisnikih arhidiakonata med Dravo in Muro 1656–1774.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 10, 1988, 254 strani. **Miscellanea**: Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (3); Primož Kovač, Začetki kapucinskega samostana v Škofji Loki; Janez Höfler, Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem – Pražupnji Radovljica in Kranj.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 11, 1989, 239 strani. **France M. Dolinar**, Slovenska cerkvena pokrajina.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 12, 1990, 432 strani. **Ana Lavrič**, Ljubljanska škofija v vizitacijah Rinalda Scarlichija 1631–1632.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 13, 1991, 116 strani. **Ivanka Tadina**, Ignacij Knoblehar 1819–1858. Veliki pionir krščanske civilizacije in odličen apostol črnih.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 14, 1992, 190 strani. **Miscellanea**: Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (4); Bogdan Kolar, K zgodovini malega semenišča v Kopru; Vinko Škafar, Prošnje salzburškemu nadškofu F. Schwarzenbergu za priključitev slovenskih dekanij sekovske (graške) škofije k lavantinski škofiji leta 1848; Janez Höfler, Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem – Pražupnja Mengeš; Marko Senica, Slovenske pridige kapucina p. Angelika iz Kranja iz let 1766–1771.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 15, 1993, 221 strani. **Matjaž Ambrožič**, Zvoonarstvo na Slovenskem.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 16, 1994, 726 strani. **Metod Benedik – Angel Kralj**, Kapucini na Slovenskem v zgodovinskih virih. Nekdanja štajerska kapucinska provinca.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 17, 1995, 600 strani. **France Baraga**, Kapitelski arhiv Novo mesto. Regesti listin in popis gradiva.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 18, 1996, 363 strani. **Ivan Likar**, Slovenski liturgični jezik v obrednikih s poudarkom na obredniku škofa Wolfa (1844). **France Baraga**, Kazalo krajevnih in osebnih imen k AES 16 – Kapucini na Slovenskem v zgodovinskih virih.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 19, 1997, 537 strani. **France Baraga**, Arhivska zapuščina škofa Tomaža Hrena; **Metod Benedik–Angel Kralj**, Protokoli škofa Hrena 1614–1630; **Bogdan Kolar**, Sinode škofa Hrena; **Edo Škulj**, Bogoslužna besedila v Hrenovih kornih knjigah.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 20, 1998, 396 strani. **Metod Benedik–Angel Kralj**, Škofijske vizitacije Tomaža Hrena 1597–1629 in poročilo Apostolskemu sedežu o stanju škofije leta 1607; **France Baraga**, Arhiv Glavarjevega beneficija; **Lojzka Bratuž**, Korespondenca Attems – Glavar 1753–1772; **Janez Höfler**, Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Sloven-

- skem. Pražupniji Stara Loka in Šentpeter pri Ljubljani; **Darja Mihelič**, Izročilo Konverzije, ki je doseglo Valvasorja in Schönlebna.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 21, 1999, 776 strani. **Branko Kurnjek**, **Marjan Maučec**, **Iztok Mozetič**, Dnevno časopisje o duhovniških procesih na Slovenskem 1945–1953.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 22, 2000, 385 strani. **Lilijana Žnidaršič Golec**, Duhovniki kranjskega dela ljubljanske škofije do tridentinskega koncila.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 23, 2001, 391 strani. **Damjan Hančič**, Konstitucije klaris v Mekinjah in Škofji Loki.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 24, 2002, 712 strani. **Lambert Ehrlich**, Pariška mirovna konferenca in Slovenci 1919/20; Spomenica za Vatikan 14. aprila 1942 – za objavo pripravila **Marija Vrečar**. **Metod Benedik**, Lambert Ehrlich za slovenski narod.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 25, 2003, 462 strani. **Matjaž Ambrožič**, Ljubljanski knezoškof dr. Janez Zlatoust Pogačar. Njegova verska, kulturna in politična vloga za zgodovino Slovencev.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 26, 2004, 244 strani. **Metod Benedik**, Pisma Janeza Evangelista Kreka; **Janez Höfler**, Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem. Pražupnija Cerknica; **Bogdan Kolar**, Začetki cerkvene organiziranosti Slovencev v Kaliforniji.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 27, 2005, 347 strani. **Marko Benedik**, Dokumenti p. Antona Prešerna D.J. o škofu Antonu Vovku; **Sebastjan Likar**, Valentin Oblak, Kronika župnije Kropa 1914–1918.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 28, 2006, 300 strani. **Metod Benedik**, Janez Evangelist Krek v spisih sodobnikov; **Bogdan Kolar**, Iz kronike župnije Grahovo pri Cerknici v času župnika Alojzija Westra (1910–1928); **Edo Škulj**, Kronika župnije Turjak.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 29, 2007, 541 strani, **Edo Škulj**, Jerebova kronika župnije Škocijan pri Turjaku.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 30, 2008, 371 strani, **Damjan Debevec**, Karikature v boju proti veri in Cerkvi 1945–1960.
- Acta Ecclesiastica Sloveniae**, št. 31, 2009, 260 strani, **Edo Škulj**, Kronika župnije Turjak; **Edo Škulj**, Iz turjaške oznanilne knjige.
- Redovništvo na Slovenskem**, 1. zvezek, 250 strani: **Benediktinci**, **kartuzijani**, **cistercijani**. [Zbornik predavanj na simpoziju: Stična, Pleterje, Kostanjevica, od 23. do 25. maja 1984], Ljubljana 1984.
- Redovništvo na Slovenskem**, 2. zvezek, 256 strani: M. Smiljana Kodrič – B. Natalija Palac, **Šolske sestre svetega Frančiška Kristusa Kralja**. Zgodovina, poslanstvo, življenje, Ljubljana 1986.

Redovništvo na Slovenskem, 3. zvezek, 295 strani: **Jezuiti**. Zbornik simpozija, Ljubljana 1992.

Redovništvo na Slovenskem, 4. zvezek, 306 strani: **Jezuitski kolegij v Ljubljani**. Zbornik razprav (Soizdajatelj: Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU in Provincialat slovenske province Družbe Jezusove), Ljubljana 1998.

Redovništvo na Slovenskem, 5. zvezek, 416 strani: Marija Jasna Kogoj, **Uršulinke in njihovo vzgojno poslanstvo**, Ljubljana 2006.

RIMSKI SIMPOZIJ

Inštitut za zgodovino Cerkve pri Teološki fakulteti v Ljubljani in Slovenska teološka akademija v Rimu sta pripravila in objavila naslednje simpozije:

- 01 – Slomškov simpozij v Rimu, Ljubljana 1983
- 02 – Ivanocyjev simpozij v Rimu, Ljubljana 1985
- 03 – Trinkov simpozij v Rimu, Ljubljana 1986
- 04 – Sedejev simpozij v Rimu, Celje 1988
- 05 – Missiev simpozij v Rimu, Celje 1988
- 06 – Gnidovčev simpozij v Rimu, Celje 1989
- 07 – Mahničev simpozij v Rimu, Celje 1990
- 08 – Jegličev simpozij v Rimu, Celje 1991
- 09 – Krekov simpozij v Rimu, Celje 1992
- 10 – Napotnikov simpozij v Rimu, Celje 1993
- 11 – Wolfov simpozij v Rimu, Celje 1994
- 12 – Kleklov simpozij v Rimu, Celje 1995
- 13 – Karlinov simpozij v Rimu, Celje 1996
- 14 – Einspielerjev simpozij v Rimu, Celje 1997
- 15 – Hrenov simpozij v Rimu, Celje 1998
- 16 – Glavarjev simpozij v Rimu, Celje 1999
- 17 – Baragov simpozij v Rimu, Celje 2000
- 18 – Rožmanov simpozij v Rimu, Celje 2001
- 19 – Ehrlichov simpozij v Rimu, Celje 2002
- 20 – Grivčev simpozij v Rimu, Celje 2003
- 21 – Herbersteinov simpozij v Rimu, Celje 2004
- 22 – Vovkov simpozij v Rimu, Celje 2005
- 23 – Ukmarjev simpozij v Rimu, Celje 2006
- 24 – Torošev simpozij v Rimu, Celje 2007
- 25 – Tomažičev simpozij v Rimu, Celje 2008
- 26 – Trubarjev simpozij v Rimu, Celje 2009

Acta Ecclesiastica Sloveniae

Izdajatelj / Publisher:

Inštitut za zgodovino Cerkve
pri Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani

Naslov uredništva / Address of Editorial:

Inštitut za zgodovino Cerkve
Poljanska c. 4, 1000 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik / Editor in Chief:

dr. Matjaž Ambrožič

Uredniški odbor / Editorial Board:

dr. Metod Benedik
mag. France Baraga
dr. France M. Dolinar
dr. Bogdan Kolar
dr. Janez Marolt
dr. Jože Mlinarič

Prevodi / Translations:

prof. Simona Zabukovec

Lektoriranje / Language-editing:

Marija Škulj

Oblikovanje / Cover Design:

Anton Štrus

Prelom / Computer Typesetting:

dr. Edo Škulj

Tisk / Printed by:

Impress d. d.

Izvillečke prispevkov objavlja / Abstracts are included in:

Historical Abstracts, ABC-CLIO Library, Santa Barbara, California, USA
Tübinger Zeitschriften, Universität Tübingen

Založba / Publishing House:

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani, Poljanska c. 4, 1000 Ljubljana

Za založbo / Chief Publisher:

dr. Stanko Gerjolj

Izid publikacije je omogočilo Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Na naslovni strani je posnetek bronastega monograma iz Emone (druga polovica 4. stoletja).

9 789619 269404

20 EUR